

GAZETA

wyborcza

NIE MA WOLNOŚCI BEZ SOLIDARNOŚCI

wyborcza.pl

Piątek, 21 sierpnia 2026 | Redaktor prowadzący Marcin Stelmasiak | Cena gazety 12,99 zł (w tym 8% VAT) | nr 194.11293, 1

Nakład 81 tys. + 298,5 tys. prenumerat cyfrowych

W weekend w „Wyborczej”

PREMIEROWA NOWELA
MACIEJA SIEMBIEDY

Już jutro w druku i w serwisie Wyborcza.pl ukaże się pierwsza część noweli Macieja Siembiedy „Gustaw”. Kolejne odcinki w środy i soboty, aż do 12 września ► 2

Ogłoszono przełom w medycynie

Szczepionka na raka

Firmy Moderna i Merck powiadomiły o przełomowych wynikach badań klinicznych nad spersonalizowaną szczepionką na czerniaka. Nowa terapia jest też testowana pod kątem walki z wieloma innymi typami guzów.

Dominik Moliński

Tradycyjna chemioterapia niszczy zarówno komórki rakowe, jak i te zdrowe. Immunoterapia działa „na oślep”, stymulując cały układ odpornościowy. Spersonalizowane szczepionki działają precyzyjnie – uczą organizm pacjenta rozpoznawania i atakowania wyłącznie tych mutacji, które znajdują się w jego konkretnym guzie. Tak działać ma najnowsza, przełomowa szczepionka. W środę firmy Moderna i Merck (w Europie działa pod nazwą MSD, by nie

mylić jej z niemiecką firmą o analogicznej nazwie, my używamy oryginalnej amerykańskiej nazwy) poinformowały, że ich preparat o nazwie Intismeran autogene pomógł zapobiec nawrotom i przerzutom choroby w badaniu klinicznym, w którym wzięło udział ponad 1000 pacjentów z czerniakiem.

Kamień milowy w medycynie

Byli to chorzy po operacyjnym wycięciu guzów, u których ryzyko powrotu raka było jednak bardzo wysokie. Moderna szacuje, że już w pierw-

szych latach od zatwierdzenia szczepionki mogą z niej skorzystać tysiące pacjentów.

– To kamień milowy dla całej dziedziny medycyny – ocenił dr Ryan Sullivan, dyrektor Centrum ds. Czerniaka w Mass General Brigham Cancer Institute, cytowany przez Agencję Reutera. – To może całkowicie zmienić sposób, w jaki leczymy raka na świecie – dodał.

Z kolei dr Julie Gralow, dyrektor medyczna Amerykańskiego Towarzystwa Onkologii Klinicznej (ASCO), nazwała wyniki testów „monumentalnym krokiem naprzód”.

Nowa metoda leczenia od Mercka i Moderny polega na „podkreśleniu” układu immunologicznego za pomocą maksymalnie dziewięciu dawek leku Keytruda (podawanego co sześć tygodni) oraz jednoczesnym przyjęciu do dziewięciu dawek spersonalizowanej szczepionki mRNA. To ona

daje organizmowi precyzyjną instrukcję, jak namierzyć i zniszczyć komórki rakowe.

– Nazywamy to szczepionką spersonalizowaną, ponieważ tworzymy każdą z nich dla danego pacjenta osobno. Od chorego pobieramy próbki guza, następnie identyfikujemy mutacje tego konkretnego raka – te, które napędzają produkcję specyficznych antygenów nowotworowych. W dalszej kolejności tworzymy sekwencję mRNA, która odpowiada tym antygenom – tłumaczy dr Cesar Sanz Rodriguez, hematolog, wiceprezes ds. medycznych firmy Moderna na Europę, Bliski Wschód i Afrykę.

Stéphane Bancel, szef firmy Moderna, zapowiedział, że szczepionka może trafić na rynek już w 2027 roku.

Nie tylko czerniak

Jednak czerniak to dopiero początek. Spersonalizowane szczepionki prze-

ciwnotworowe są już w zaawansowanej fazie badań pod kątem walki z wieloma innymi typami guzów. Merck i Moderna prowadzą obecnie kilka dużych projektów badawczych u pacjentów po operacji niedrobnokomórkowego raka płuca.

Prezes Moderny, Stephen Hoge, wyjaśnił agencji Reuters, że trwają też badania nad łączeniem leków w terapii raka pęcherza i nerek, a także wcześnie testy u chorych na raka trzustki i żołądka.

Według danych Międzynarodowej Agencji Badań nad Rakiem (IARC) rocznie na świecie diagnozuje się ponad 330 tys. nowych przypadków czerniaka skóry. Umieralność wynosi ok. 60 tys. osób rocznie (dane za 2022 rok).

W Polsce lekarze diagnozują ok. 4 tys. nowych przypadków czerniaka skóry rocznie. Co roku umiera blisko 1 400 osób. ●

Temat dnia

PIP o B2B
informatyków

Cała branża IT czekała na pierwszą interpretację Głównego Inspektora Pracy w sprawie umów B2B wśród informatyków, programistów czy testerów. I właśnie się doczekała. – To przełomowe stanowisko – mówią eksperci ► 4-5

Wydaje Wyborcza Sp. z o.o.
nr indeksu 348198

ISSN 0860-908X

9 770860 908150

34>

Wojna w Ukrainie

NOCNY
ATAK
NA KIJÓW

Co najmniej 14 osób zginęło, a ponad 40 zostało rannych w wyniku przeprowadzonego w nocy ze środy na czwartek przez Rosję zmasowanego ataku dronów i rakiet na Kijów i okoliczny region.

Na zdjęciu – ewakuacja mieszkańców jednego z bloków w Kijowie zniszczonego podczas rozyjskiego ataku.

► Wyborcza.pl

Maria Korcz

Ulga dla najlepiej zarabiających

Rząd ogłosił, że planuje odświeżenie systemu podatkowego. Polacy bez dwóch zdań zmian tu oczekiwali. Nasze wynagrodzenie po kryzysie inflacyjnym z 2022 roku rosło wyjątkowo szybko. W 2023 i 2024 roku tempo tego wzrostu niejednokrotnie przekraczało 10 proc. w skali roku. I chodzi nie tylko o płacę minimalną, która w cztery lata wzrosła o 60 proc. Pensje rosły w niemal każdej branży i sektorze.

Na koniec 2022 roku przeciętne wynagrodzenie w Polsce wynosiło 6,3 tys. zł brutto. Na początku tego roku to już 9,2 tys. zł. Mimo to progi podatkowe ani drgnęły. W konsekwencji coraz więcej osób odprowadzało coraz wyższe podatki, czego sztandarowym przykładem stali się nauczyciele i nauczycielki. Chwilę po długo wyczekiwanych podwyżkach nawet co trzeci z nich – jak deklarował ZNP – wpadł nagle w drugi, 32-proc. próg podatkowy.

Między 2022 a 2025 rokiem liczba osób o dochodach powyżej 120 tys. zł w skali roku wzrosła z 738,4 tys. do 2,4 mln. I to dla nich rząd wprowadza dziś nowy, 24-proc. próg podatkowy.

Ogłoszona właśnie przez rząd reforma nic nie daje większości pracowników. Premiuje za to tych, którzy zarabiają najlepiej

rabiają co najmniej 11,9 tys. zł brutto miesięcznie. To 30 proc. najlepiej zarabiających. Z danych GUS wynika, że to zazwyczaj pracownicy dużych firm i mieszkańcy dużych miast. 70 proc. pracowników zmiany nie poczuje.

Mimo obietnicy złożonej przez Koalicję Obywatelską w trakcie kampanii w 2023 roku kwota wolna od podatku pozostaje bez zmian. Gdyby to ją, a nie drugi próg podatkowy, politycy odważyli się zmienić, realną ulgę miałyby szansę odczuć miliony Polaków zarabiających poniżej średniej krajowej.

To właśnie osoby o mniejszych budżetach najdotkliwiej odczuwały drożyznę po 2022 roku, bo żywność, leki czy czynsze stanowią większą część ich budżetu niż u osób lepiej zarabiających. To one są też w trudniejszej pozycji negocjacyjnej – pracują na mniejszych i mniej konkurencyjnych lokalnych rynkach pracy, co przekłada się na niższe w porównaniu z dużymi miastami zarobki.

Jasne, taki ruch byłby dla budżetu dużo większym obciążeniem. Problem jednak w tym, że, nie oferując nic w zamian, pozostawiamy zarabiających mniej z gorzkim poczuciem zawodu.

KO zdaje się więc podążać utartą we wcześniejszych kampaniach drogą. Tworzy program przede wszystkim dla wielkomiejskiej klasy średniej. Czy ta strategia przyniesie wyborczy sukces? Dowiemy się jesienią przyszłego roku. ●

Portugalia Złota pielgrzymka

19 sierpnia 2026 roku, Viana do Castelo. Kobiety w tradycyjnych strojach i ze złotą biżuterią, której łączną wartość szacuje się na kilka milionów euro, biorą udział w corocznej paradzie podczas pielgrzymki ku czci Matki Bożej Bolesnej. **Więcej zdjęć z Polski i ze świata oraz niezwykłych galerii na Wyborcza.pl/zdjecia**

Liczba dnia

40

BLN DOL.
(dokładnie 40,047 bln dol. – stan na wtorek) – tyle wynosi całkowite zadłużenie publiczne USA. W ciągu niespełna 20 lat powiększyło się czterokrotnie

Premierowa nowela Macieja Siembiedy Literacka uczta z „Gustawem”

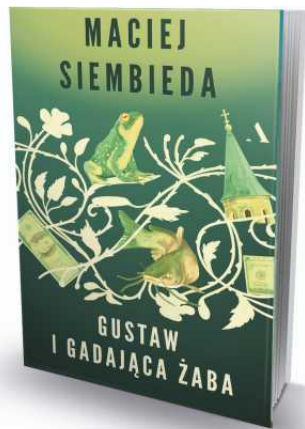
Już jutro w druku i w serwisie Wyborcza.pl ukaże się pierwsza część noweli Macieja Siembiedy „Gustaw”. W sumie będzie siedem odcinków, na przemian w soboty i środy, aż do 12 września.

To niesamowita opowieść o II wojnie światowej i przemianach, jakie dotknęły dużą część dzisiejszej Polski po 1945 r.

Historia zaczyna się w czasach III Rzeszy, kiedy wieś Weissdorf znika pod wodą. Potem na Opolszczyznę przychodzą Rosjanie, następnie już polskie państwo, ludzie przenoszą się do Kolonii, a los Gustawa Kremsera, przyjaciela głównego bohatera noweli, jest zagadką.

O tym właśnie przeczytają Państwo w serwisie Wyborcza.pl i w papierowym wydaniu „Wyborczej” 22 sierpnia, 26 sierpnia, 29 sierpnia, 2 września, 5 września, 9 września i 12 września.

„Gustaw” Macieja Siembiedy to część najnowszej książki pisarza pt.

„Gustaw i gadająca żaba” (Wydawnictwo Agora). Premiera książki w e-booku i audiobooku 12 września (czyta Mariusz Bonaszewski), już w przedsprzedaży na Publio.pl.

W wersji papierowej książka ukaże się 23 września, do nabycia na kulturalnysklep.pl. ●

Andrzej rysuje

W weekend

WITAJ, SZKOŁO! BEZ KOMÓREK, CO Z PANTOFELKIEM I SIENKIEWICZEM?

Reforma edukacji jest bardzo potrzebna i słuszna na poziomie ideowym, ale żadnej reformy nie da się sprowadzić do samych przepisów. Pytań i wątpliwości przed 1 września jest sporo.

FOT. SHUTTERSTOCK

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448580

Z głębokim żalem żegnamy

Śp.

Krzysztofa Guzowskiego

wieloletniego pracownika, naszego Kolegę i Przyjaciela. Odszedł Człowiek obdarzony wyjątkową życzliwością, który zawsze miał czas dla drugiej osoby i był gotowy służyć pomocą. Pozostanie w naszej pamięci jako osoba ceniona i lubiana przez wszystkich, którzy mieli okazję z Nim pracować. Jego odejście to dla nas ogromna strata.

Z Najbliższymi łączymy się w bólu.

Dyrektor Generalna oraz Pracownicy
Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Lex szarlatan idzie do TK

Karol Nawrocki odeśle do Trybunału Konstytucyjnego w trybie kontroli prewencyjnej ustawę o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, tzw. lex szarlatan.

Marcin Kozłowski

Pezydent Karol Nawrocki zdecydował się skierować do Trybunału Konstytucyjnego w trybie kontroli prewencyjnej nowelizację ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, nazywaną „lex szarlatan”.

– Państwo musi chronić pacjentów przed oszustami, którzy żerują na chorobie i ludzkim strachu, szczególnie przed tymi, którzy dla zysku odciągają ludzi od skutecznego leczenia. Państwo musi jednak także opierać swoje działania na poszanowaniu konstytucji, wolności obywateli i swobo-

• **Prezydent Karol Nawrocki**

FOT. SŁAWOMIR
KAMIŃSKI / AGENCJA
WYBORCZA.PL

**O podpisanie
ustawy apelowało
do prezydenta m.in.
środowisko lekarskie**

dy działalności gospodarczej. Cel tej ustawy jest słuszny, ale problemem mogą okazać się proponowane w niej środki – stwierdził Karol Nawrocki. – Do jednej grupy tak zwanych szarlatanów rząd zakwalifikował realnie zagrażających, szkodzących zdrowiu szaleńców oraz tysiące polskich firm i osób zajmujących się zielarstwem, zdrowym odżywianiem, czy medy-

cyną komplementarną. Przepisy tak skonstruowano, że wielotysięcznymi karami może zostać obłożony zarówno ktoś, kto sprzedaje zioła, czy suplementy, jak i realny szarlatan zniechęcający do leczenia medycyną opartą o wiedzę naukową – dodał prezydent.

Jak przekazał Karol Nawrocki, „przygotował projekt nowelizacji kodeksu karnego, który jest realnym, skutecznym i przede wszystkim bezpiecznym dla demokracji rozwiązaniem problemu szarlatanów”.

– Mój projekt wprowadza jasne, precyzyjne przepisy karne, które będą karać tych, którzy dla zysku lub innych korzyści świadomie zniechęcają pacjentów do leczenia metodami medycyny opartej na nauce. O winie i karze nie będzie decydował jeden urzędnik, ale niezawisły sąd po rzetelnym procesie. W ten sposób skutecznie uderzymy w prawdziwych oszustów jednocześnie gwarantując wolność i swobodę badań naukowych oraz bezpieczeństwo uczciwych ludzi i firm – ogłosił.

Ustawa przygotowana przez rząd zakładała wprowadzenie zakazu sto-

sowania praktyk pseudomedycznych, zdefiniowanych jako udzielanie świadczeń zdrowotnych, które stwarzają ryzyko uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia albo śmierci człowieka przez osobę niewykonyjącą zawodu medycznego.

Zakazywała też oferowania lub stosowania metod diagnostycznych lub leczniczych niebędących świadczeniem zdrowotnym, w przypadku których wprowadza się pacjenta w błąd, że posiadają one właściwości świadczenia zdrowotnego.

Regulacja miałaby wprowadzać również zakaz stosowania praktyk pseudomedycznych w zakresie diagnostyki lub leczenia małoletnich, chorób onkologicznych, ciężkich nieuleczalnych chorób lub zaburzeń psychicznych.

O podpisanie ustawy apelowało do prezydenta m.in. środowisko lekarskie, Ministerstwo Zdrowia i RPP. Przeciwni byli przedstawiciele tzw. medycyny alternatywnej. ●

• **Więcej wiadomości czytaj na wyborcza.pl**

34448889

**Informator
usług
funeralnych**

34448879

nekrologi.wyborcza.pl

ODESZLI.pl

**Zamieść:
nekrolog
kondolencje
wspomnienie**

nekrologi@wyborcza.pl
pomoc@odeszli.pl
tel. 22 55 55 383,
22 55 55 399, 22 55 55 555

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448643

Z ogromnym smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci
Naszego Wspaniałego Kolegi

Jana Frycza

Aktora teatralnego i filmowego,
obdarzonego wielkim talentem, błyskotliwością,
i niepodrabialnym poczuciem humoru,
przez kilkanaście lat związanego ze Starym Teatrem.

Stworzył wiele świetnych kreacji w teatrach
Narodowym w Warszawie, Słowackiego i STU w Krakowie,
a dla nas na zawsze pozostanie Eschem z „Lunatyków”,
Iwanem Karamazowem i Pilatem u Lupy,
Walpurgiem i Witkacym w „Grzebaniu” Jarockiego,
Astrowem w „Iwanowie” Zioly.

Żywy teatr jest jednak sztuką ulotną, tym bardziej cenimy więc to,
że Jego wspaniałą autoironiczną rolę Aktora Teatru Narodowego
w świetnej „Wycinie” wg Bernharda w reżyserii Krystiana Lupy
zdołano jeszcze zarejestrować dla potomności.

Łączymy się w bólu z

Rodziną i Bliskimi Artysty

Dyrekcja i Zespół
Narodowego Starego Teatru
im. H. Modrzejewskiej w Krakowie

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448539

Z ogromnym smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

**Śp.
Krzysztofa Guzowskiego**

wieloletniego pracownika Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
Wspaniałego człowieka i znakomitego profesjonalisty,
który z oddaniem i pasją angażował się
w sprawy polskiej kultury.

W naszej pamięci pozostanie na zawsze.

Rodzinie i Najbliższym

składamy szczerze wyrazy współczucia.

Marta Cienkowska
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
wraz z Kierownictwem MKiDN

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448679

Z głębokim smutkiem przyjęłam wiadomość o śmierci

Wandy Traczyk-Stawskiej

bohaterskiej żołnierki Szarych Szeregów i Armii Krajowej,
uczestniczki Powstania Warszawskiego,
wychowawczyni, psycholożki i nauczycielki.

Przez całe życie walczyła o Polskę wolną, otwartą i demokratyczną.

Będzie nam brakowało Jej mądrego i odważnego głosu.

Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448648

Z głębokim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

Wandy Traczyk-Stawskiej

Jednej z najwybitniejszych polskich postaci zaangażowanych w walkę
o godność, wolność i prawa człowieka.
Żołnierki Armii Krajowej, uczestniczki Powstania Warszawskiego.
Wybitnej nauczycielki i działaczki społecznej.
Była mentorem i autorytetem moralnym dla wielu pokoleń.

W debacie publicznej przypominała o znaczeniu godności człowieka,
odpowiedzialności za wspólnotę, szacunku dla innych.

Zawsze występowała w obronie słabszych,
przeciwstawiała się mowie nienawiści.

Mieliśmy wielki zaszczyt współpracować z Nią i gościć
w siedzibie Rzecznika Praw Obywatelskich.

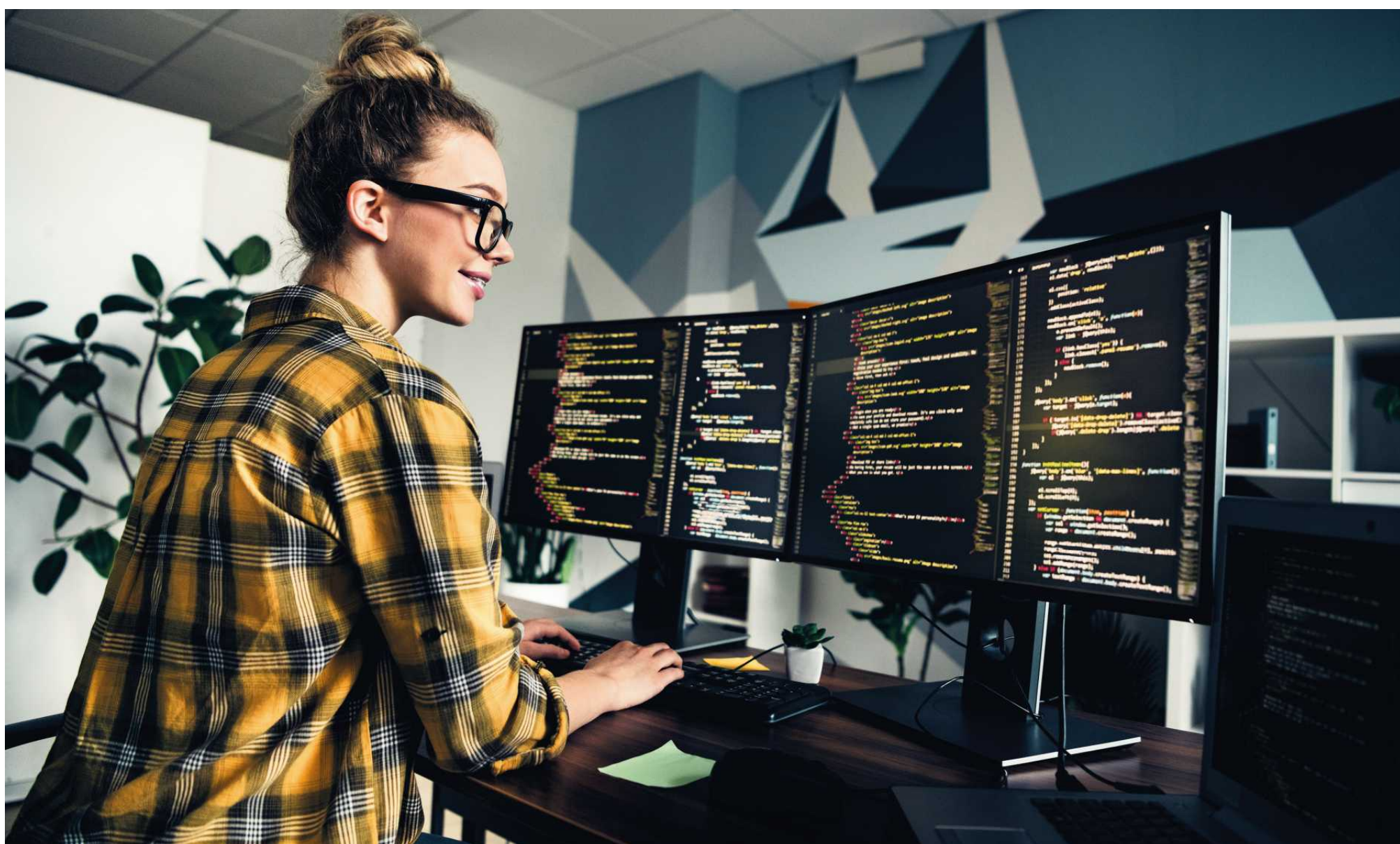
Rodzinie i Bliskim Zmarłej

składamy wyrazy głębokiego współczucia

Rzecznik Praw Obywatelskich Sylwia Gregorczyk-Abram
oraz pracownicy Biura RPO

Praca

PIP o kontraktach B2B informatyków

Cała branża IT czekała na pierwszą interpretację głównego inspektora pracy w sprawie umów B2B wśród informatyków, programistów czy testerów. I właśnie się doczekała. – **To przełomowe stanowisko – mówią eksperci.**

Leszek Kostrzewski

– To ważna decyzja PIP dla całej branży IT, która najbardziej obawiała się reformy. Ta wykładnia może mieć wpływ na pozostałe decyzje inspekcji w przypadku tysięcy innych pracowników branży – mówi dr Łukasz Waclawik z wydziału zarządzania krakowskiej AGH.

Nowa ustawa i pierwsza decyzja

Nowe przepisy reformy PIP, które weszły w życie 8 lipca, przewidują, że inspektorzy pracy będą mogli zamieniać kontrakty B2B i umowy cywilnoprawne w umowy o pracę. W czasie kontroli inspektor

będzie sprawdzał, czy nie ma do czynienia np. z fikcyjnym B2B. Reformy najbardziej obawiają się osoby m.in. z branży IT, gdzie samozatrudnienie jest na porządku dziennym. Dlatego informatycy czy programiści czekali na pierwsze decyzje PIP w ich sprawie.

Właśnie zapadła pierwsza, a mówiąc precyzyjnie – PIP wydał pierwszą interpretację indywidualną, o którą zaraz po wejściu w życie reformy wystąpiła firma informatyczna.

Bo do głównego inspektora pracy można wystąpić z wnioskiem o interpretację. Taką możliwość dopisano do ustawy w ostatniej chwili.

Zasada jest taka: o interpretację może występować przedsiębiorca i pytać, czy w warunkach zatrudnienia takich, jakie ma lub jakie próbuje dopiero wprowadzić, np. przy podpisywaniu kontraktów, jego działalność będzie zgodna z prawem. PIP musi na piśmie wysłać przedsiębiorcy odpowiedź i jeśli nie zgłosi żadnych zastrzeżeń, pracodawca będzie chroniony przed ewentualnymi karami i nakazami przekształcania kontraktów w etaty.

Firma pisze do PIP

Z prośbą o interpretację do PIP zwróciła się firma informatyczna, nazwijmy ją Y, zajmująca się „projektowaniem, tworzeniem, wdrażaniem, utrzymywaniem, rozwijaniem i serwisowaniem systemów informatycznych oraz baz danych”.

W pracy zatrudnia pracowników na etatach, ale korzysta również z usług przedsiębiorców na B2B, a więc mających zarejestrowaną własną działalność gospodarczą.

Y opisała w interpretacji dwa modele współpracy z osobami na B2B, które już od jakiegoś czasu stosuje, i zapytała, czy są legalne.

Przypadek 1.: Chodzi o specjalistów IT (programistów, testerów) na B2B, którzy pracują na podstawie konkretnych zamówień (projektów).

Firma szczegółowo opisuje ich warunki pracy, chcąc wykazać, że nie ma tu cech umowy o pracę. Jakże więc to warunki?

„Osoby na B2B mogą odmówić przyjęcia zamówienia, natomiast my jako firma nie jesteśmy zobowiązani do zapewnienia im stałej liczby zamówień ani ciągłości współpracy” – pisze we wniosku Y.

Dalej firma wyjaśnia, że „osoby koordynujące realizację projektów wykonywanych przez samozatrudnionych określają zakres ich zadań projektowych, wymagane rezultaty, standardy jakościowe i terminy wynikające z danego zamówienia. Nie wyznaczają jednak osobom na B2B miejsca, czasu ani szczegółowego sposobu wykonywania usług. Poza tym samozatrudnieni nie mają płatnych urlopów, nadgodzin i nie podlegają regulaminowi pracy firmy. Odpowiadają jednak za błędy finansowo (kary umowne) i mogą wysłać za zgodną spółki do realizacji zamówienia zastępcę”.

Jak Morawiecki chce walczyć o wygraną

Kaczyński i Morawiecki konkurują na antyimi-granckich hasłach, by przed wyborami 2027 roku nabić punktów w prawicowym elektoracie. Ale ze swoją opowieścią na to pole wszedł już wcześniej Tusk.

**Agata Kondzińska
Iwona Szpala**

Mimo podziału na dwa środowiska polityczne – PiS i Rozwój Plus – myśl jest jedna: zbić kapitał polityczny na lękach przed nielegalną imigracją.

Pierwszy był PiS, który ten temat wyciąga w każdych wyborach. W ostatnich było trudniej, bo rządy Mateusza Morawieckiego zakończyły się fatalną wpadką – aferą wizową. Wątki korupcyjne przy handlu wizami pokazały, że pisowska administracja nie poradziła sobie ze skalą imigracji. Punkty zdobyła na tym Koalicja Obywatelska ujawniając, rozmach afery. Jej symbolem został wiceminister Piotr Wawrzyk, którego PiS po cichu wycofał z resortu, ale ponieważ sprawa się jednak wydała, Wawrzyk ma postawione prokuratorskie zarzuty, a obecnie spełnia się jako początkujący kulinarny influencer.

Deportacje i getta cudzoziemskie

Ale PiS i tak – jak gdyby nigdy nic – wraca do ulubionego motywu kampanii. Pod hasłem „ku nowemu rządowi” znowu opowiada, jak będzie walczył z nielegalną migracją. Już nie tylko tej płynącej z zachodu, ale też z nękanej wojną Ukrainy. W katalogu zmian pojawiły się ostrzejsze kary za próby nielegalnego przekraczania granicy, ale też dla tych, którzy pomagają w Polsce. W nowej restrykcyjnej polityce migracyjnej scentralizowane ma być wszystko: monitorowanie pobytu obcokrajowców, wydawanie pozwoleń na pracę, powstaną centra deportacji, a każdy obcokrajowiec będzie przypisany do indywidualnego konta. Deportowany dostanie również automatyczny zakaz wjazdu do Polski w przyszłości.

– Jeżeli będzie łamał polskie zasady, które państwo polskie im stawia, w systemie będzie o tym informacja i natychmiast zacznie się proces deportacji – tak przedstawiał ofertę wyborczą Tobiasz Bocheński, europoseł PiS. Plany idą jednak dalej: – Uniemożliwimy spółdzielniom mieszkaniowym, wspólnotom, samorządom budowania gett cudzoziemskich. Państwo polskie będzie miało prawo wkraczać i takie sytuacje przecinać, bo w Polsce nigdy nie będzie społeczeństw równoległych – opisywał Bocheński.

Jednak pierwszą decyzją, jeśli PiS wygra wybory, będzie deportacja Ukraińców w wieku poborowym, którzy nie pracują legalnie w Polsce. – By mogli walczyć za swoją ojczyznę – wyjaśnił europoseł.

Morawiecki chce czuć się bezpiecznie

Dwa tygodnie później identyczne hasła wróciły, ale tym razem wygłosił je Mateusz Morawiecki, lider stowarzy-

szenia Rozwój Plus. I choć odchodząc z PiS były premier deklarował, że tworzy środowisko centrowe, wręcz nowoczesną chadecję, daleką od radykalizmu, teraz próbuje grać na identycznych emocjach, co partia, którą opuścił.

I on chce internetowego konta dla każdego imigranta, alertu deportacyjnego i służby deportacyjnej. – W zachodniej Europie jest coraz mniej takich miejsc, że można się czuć bezpiecznie. A ja chcę, żeby Polska była najbezpieczniejszym państwem na świecie. I do tego dążymy w naszej polityce – mówił Morawiecki na konferencji prasowej w Warszawie.

Nawiązywał do polityki migracyjnej Unii Europejskiej. Oskarżał rząd Tuska: – De facto został przyjęty pakt migracyjny 2.0. Mogą sobie opowiadać bajki na Alejach Ujazdowskich, w KPRM, że pakt migracyjny nie obowiązuje, że nie obowiązują nas żadne kwoty. Jesteśmy na pasku KE, a stowarzyszenie Rozwój Plus, nasza formacja polityczna, zdecydowanie nie zgadza się na taką politykę, na podleganie KE w dziedzinie migracji – mówił.

Nie wspominał już jednak, że Polska została zwolniona na rok z paktu, ponieważ przyjęła dwa miliony ukraińskich uchodźców. A Koalicja Obywatelska głosowała razem z PiS przeciwko mechanizmowi paktu migracyjnego.

Choć przekaz PiS i Rozwój Plus jest identyczny, różni ich styl komunikacji. Partia Kaczyńskiego ogłaszała swoje propozycje na partyjnej nadsłuchówce z internetową transmisją, a ekipa Morawieckiego z ofertą wyszła na ulice Warszawy. Porę i miejsce wybrali niecodzienne – późną godzinę wieczorną i stację metra.

Ludzie Morawieckiego klimat pod spotkanie budowali od rana, pokazali spot z zapowiedzią tematu: „Potrzebujemy specjalnego, skutecznego systemu indywidualnego konta imigranta. Przyjeżdżasz do Polski, szanujesz nasze prawo i nasze zasady” – słysząc w klipie Rozwoju Plus na X. I dalej pada przestroga dla cudzoziemca: „Popelniasz umyślnie przestępstwo albo rażąco naruszasz warunki pobytu, uruchamiany jest alert deportacyjny i procedura wydalenia z kraju. Do tego potrzebna jest wyspecjalizowana służba, która skutecznie wyegzekwuje decyzję i odeśle z Polski tych, którzy nie mają prawa tu pozostać. Uczmy się na błędach innych. Polska musi pozostać bezpieczna. To nasz cel”.

Morawiecki idzie więc do wyborów pod hasłem „Polska najbezpieczniejszym państwem świata”. Na reakcję KO nie trzeba było długo czekać. – Morawiecki zapowiada powołanie służby deportacyjnej. Gdy rządził nic nie zrobił. Granica z Białorusią ciekła jak durzłak, polskie wizy rozdawane były bez kontroli. Nawet deportować tych, którzy łamali prawo, nie umieli. Zmieni-

• Choć odchodząc z PiS Mateusz Morawiecki deklarował, że tworzy środowisko centrowe, wręcz nowoczesną chadecję, daleką od radykalizmu, teraz próbuje grać na identycznych emocjach co partia, którą opuścił

FOT. DAWID ŻUCHOWICZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

liśmy to, a pomysły Morawieckiego to czysty populizm – pospieszył z komentarzem na X szef MSWiA Marcin Kierwiński. I na tym nie poprzestął. W następnym wpisie radzi politykom od Morawieckiego, by sprawdził fakty i statystyki wydanych wiz, deportacji, nielegalnych przekroczeń granicy za rządów PiS. Bo ważne są liczby, a nie populizm.

Koalicja kwestią imigracji zajęła się zresztą zaraz po przejęciu władzy – rząd uszczelnił granicę z Białorusią i zawiesił czasowo prawo do azylu, za co był krytykowany przez część opinii publicznej; słyszał, że idzie śladem prawicowych populistów. Jego środowisko

tłumaczyło, że te działania to właśnie taktyka na osłabienie populistów i odpowiedź na podsyłanie przez nich lęki.

Politykę rządu wychwalał też Tomasz Siemoniak, minister koordynator służb specjalnych. – Nasza polityka wobec migrantów jest wzorem dla wielu państw Unii Europejskiej i naprawdę po efektach powinno się ją rozliczać. Radykalne hasła służą tylko temu, żeby zwrócić na siebie uwagę i tak należy traktować to, co mówi Morawiecki – podkreślił minister w Polsat News. Zadrwił z byłego premiera, który przedstawia się jako ten, który będzie prowadził twardą politykę mi-

gracyjną, a w tym obszarze się przecież skompromitował. – Na czele specjalnego ministerstwa i polskiego ICE powinien stanąć pan Wawrzyk. On jest twarzą migracyjnej polityki PiS-u, sprzedawania polskich wiz na łózkach polowych, niekontrolowanej migracji, nielegalnej migracji przez zieloną granicę – skomentował Siemoniak.

W konkurencji do antyimigranckiego tematu po prawej stronie jest jeszcze Konfederacja, która trzyma równy dystans do obecnej koalicji rządzącej i ośmioletniej polityki PiS, a w kampanii chce opowiadać o groźnych migrantach i państwie, które tonie w długach. ●

OGŁOSZENIE

Kraj/34447707

Błagamy o cud dla Jacusia...

Na nowe życie, jakie niedawno z nami rozpoczął, otrzymał imię Jacus. To miało być szczęśliwe i dobre życie w naszej przystaniowej rodzinie. Chcieliśmy dać mu wszystko to, co najlepsze – bezwarunkową miłość u boku człowieka, zawsze pełną miskę, ciepły kąt do spania oraz codzienną pozbawioną zmartwień i niepewnego losu, jaką dotyka tysiące bezdomnych kotów. Marzyliśmy, żeby ten uroczy, ufny rudzielec w końcu poczuł, że ma swój własny, bezpieczny skrawek świata. Miejsce, gdzie pełnymi łapkami będzie mógł czerpać z życia wszystko, co najlepsze, zapominając o tym wszystkim, co złe... Miało być już tylko dobrze i pięknie, ale niestety życie znowu napisało nam inny, bardzo tragiczny scenariusz. Podczas badań kontrolnych przed kastracją okazało się, że Jacus zmaga się z bardzo ciężką chorobą. Badania, które miały być tylko formalnością, okazały się wyrokiem... Nasze serca pękły na milion kawałków. Jacus to jeszcze kocie dziecko, które zamiast cieszyć się beztrudną młodością, biegać za zabawkami i szaleć, musi teraz stoczyć najtrudniejszą bitwę w swoim życiu – walkę o swoje zdrowie i życie. Jacus nie zamierza się poddać. Widzimy to codziennie w jego wielkich, mądrych oczach, które patrzą na nas z tak ogromną nadzieją i ufnością. W tym niewielkim, kruchym ciałku ti się ogromna wola walki i niewyobrażalne pragnienie życia. Jacus chce żyć. Kocha ten świat, mimo że ten jest tak bardzo niesprawiedliwy. My również się nie poddamy - będziemy stać przy nim i walczyć do samego końca. Przed naszym małym wojownikiem niezwykle długa i wyczerpująca droga do zdrowia, a przed nami ogromne koszty. Oprócz ogromnego dramatu zdrowotnego zderzyliśmy się z brutalną rzeczywistością. Ostatni czas jest dla nas bardzo trudny, znaleźliśmy się w dramatycznie ciężkiej sytuacji finansowej. Koszty specjalistycznej diagnostyki, drogich leków, wizyt w klinice i opieki weterynaryjnej rosną w zastraszającym tempie. Kochamy Jacusia całym sercem i zrobimy wszystko, by go ratować, ale nasza miłość niestety nie opłaci faktur w lecznicy. Stoiśmy pod ścianą. Cena za zdrowie tego bezbronnego rudzielca całkowicie przerosła nasze możliwości finansowe. Nie wybaczmy sobie, jeśli przegramy tę walkę tylko przez brak pieniędzy. Dlatego z całego serca, ze łzami w oczach, błagamy Państwa o wsparcie. Sami nie damy rady udźwignąć tego ciężaru. Błagamy, pomóżcie nam Państwo wyrwać go ze szponów choroby... Pomóżcie nam dotrzeć do obietnicy i zapewnić to dobre, piękne życie, na które ten cudowny rudzielec tak ogromnie zasługuje... Jego życie jest w Państwa rękach.

Można wpłacić grosik na nasze konto lub wysłać paczkę na nasz adres:

Nr konta: 54 1870 1045 2083 1069 2318 0001 z dopiskiem „Jacus”

Blik na telefon: 723 808 002

Przystań Ocalenie, ul. Kombatantów 134, 43-229 Ćwiklice,

www.przystanocalenie.org tel. 723 808 002

KRS 0000464918

Można też pomóc kupując tapetę - wysyłając sms o treści OCALENIE na numer:

Numer 7248 - koszt sms-a 2,46 zł z VAT

Numer 7420 - koszt sms-a 4,92 zł z VAT

Numer 7928 - koszt sms-a 11,07 zł z VAT

Z góry dziękujemy za każdą pomoc!

Ludzie Kai Godek zastraszają mieszkańców warszawskiej kamienicy

– Nie rozumiem, dlaczego warunki stawia tu Kaja Godek, osoba z wyrokami, siejąca dezinformację – mówi Natalia Broniarczyk z Aborcyjnego Dream Teamu. Od ponad roku poplecznicy fundamentalistki terroryzują mieszkańców kamienicy Wiejskiej 9, w której mieści się przychodnia Abotak.

Paulina Nodzyńska

Karolina mieszka w małym miasteczku na wschodzie Polski. Niedawno przyjechała do Warszawy, by zrobić aborcję. Chciała, by towarzyszyły jej w tym aktywistki Aborcyjnego Dream Teamu. Skierowała się więc do przychodni Abotak, która mieści przy ul. Wiejskiej 9. Od ponad roku można tu porozmawiać o przerywaniu ciąży bez tabu, a także przerwać ją za pomocą tabletek, w przytulnym pokoju, w asyście doświadczonych w tym osób.

Karolinie towarzyszył też mąż, który na czas zabiegu wyprawił się z wraz dziećmi do zoo.

Po wszystkim chcieli jeszcze całą rodziną spędzić trochę czasu w stolicy. Wynajęli mieszkanie w niedalekim sąsiedztwie kamienicy przy Wiejskiej 9. Nie tylko ono było wolne, bo jak dowiadujemy się od aktywistek Aborcyjnego Dream Teamu, część mieszkańców spakowała już walizki i się stamtąd wyniosła.

Karolinę zaciekały niskie ceny Airbnb w tej przeciw atrakcyjnej okolicy w centrum Warszawy. – Odpowiedziałam jej: bo możesz się obudzić przy ryku syren – relacjonuje „Wyborczej” Natalia Broniarczyk z Aborcyjnego Dream Teamu. Zaznacza, że osób takich jak Karolina jest więcej.

Nie poszli na Jasną Górę

Za ryk, o którym mówi, odpowiedzialni są działacze Fundacji Życie i Rodzina antyaborcyjnej fundamentalistki Kai Godek. Od 8 marca zeszłego

roku – czyli odkąd przychodnia powstała – organizują demonstracje na ulicy przed Wiejską 9 średnio dwa razy w tygodniu. Tylko w lipcu było ich osiem.

– Myślałyśmy, że protestów będzie mniej ze względu na pielgrzymkę do Jasnej Góry. Przeliczyłyśmy się – opowiada „Wyborczej” Broniarczyk.

Protesty są dokuczliwe. Antyaborcjonści rozstawiają przed wejściem do przychodni po kilka głośników i nstawiają je na cały regulator, by emitować z nich m.in. dźwięk skrobania paznokciem po metalu czy też pisk imitujący płacz dziecka. Wszystko to przeplatane przemówieniami, niekiedy modlitwami. Nie o treść tu jednak chodzi, lecz stworzenie nieznośnej kanonady.

Demonstranci łomczą też w bębny i trąbą w wuwuzele. Przykładają je przechodniom wprost do uszu, próbując ich ogłuszyć, o czym przekonaliśmy się na własnej skórze.

Aktywistki mierzą poziom decybeli. Zdarzało się, że przekraczał 135 – to więcej, niż wytwarza młot pneumatyczny. Poplecznicy Godek potrafią generować taki hałas przez kilka godzin bez chwili wytchnienia. Sami zawsze są zaopatrzeni w wydłużające słuchawki.

Zastraszyc i wygonić. Tylko kogo?

Swoje protesty ilustrują transparentami z wizerunkiem Adolfa Hitlera lub zakrwawionych płodów. Głoszą hasła

• 9.09.2025 r. Warszawa, ulica Wiejska 9. Protest przed przychodnią Aborcyjnego Dream Teamu Abotak FOT. SŁAWOMIR KAMIŃSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

takie jak „Tu morduje się dzieci” czy „Aborcja macht frei”. Na środku ulicy stawiają miskę wypełnioną czerwoną farbą, w której kąpią nagą lalkę.

Aktywistki przestały już liczyć, ile razy w ich kierunku połała się ta ciecz. Cztery razy demonstranci sięgnęli po inną, bardziej niebezpieczną – kwas masłowy – i skierowali ją wprost w witryny przychodni. Działaczki same to wszystko sprzątały, a swoje ochłapanie ubrania zanoszą do specjalnej pralni na ozonowanie, inaczej fetor nie schodzi. – Po trzecim ataku kupiłyśmy własną maszynę do ozonowania, zrzuciły się osoby z Instagrama – mówi Broniarczyk.

Demonstrantom okazjonalnie towarzyszą politycy Konfederacji. Pojawiają się także byli szef stowarzyszenia Marsz Niepodległości Robert Bąkiewicz i jego córka. – Rządziej można spotkać polityczki koalicji, które jeszcze do niedawna stały za nami murem. Skończyła się solidarność, zostałyśmy z tym same – mówi Broniarczyk.

Obroncy życia nie dają żyć nie tyle aktywistkom (protesty odbywają się

także wtedy, gdy przychodnia jest zamknięta, a w lokalu nikogo nie ma), lecz mieszkańcom kamienicy przy Wiejskiej 9. Wśród nich są m.in. starsi ludzie (94-letnia pani podczas jednego z protestów wystraszyła się, że wybuchła wojna), rodziny z małymi dziećmi, młode osoby próbujące pracować zdalnie.

Jeszcze do niedawna stali murem po stronie ADT, ale powoli tracą cierpliwość. – Podzielili się. Część z nich wciąż nas wspiera, ale są i tacy, którzy woleliby, abyśmy się wyniosły. Same już to rozważamy, ale z drugiej strony nie chcemy dawać się zastraszyć – mówi Broniarczyk..

Broniarczyk: Policja nie robi nic, sądy „wolne”

– Policja rozkłada ręce, tłumacząc, że może jedynie pomóc miastu w rozwiązaniu zgromadzenia, którego sama rozwiązać nie może – tłumaczy Broniarczyk.

Dodaje, że w prokuraturze toczy się też postępowanie w tej sprawie. – W zeszłym roku wytoczyliśmy demonstrantom zbiorowy pozew, wraz z mieszkań-

cami kamienicy i naszymi sąsiadami, okolicznymi restauratorami oraz innymi wynajmującymi tu lokale. Łącznie to 80 zgłoszeń. Przesłuchania trwały kilka miesięcy, potem sprawa ucichła. Cóż, „wolne” sądy – mówi aktywistka.

Zapytaliśmy Komendę Rejonową Policji o reakcje funkcjonariuszy w tej sprawie. Do tej pory nie otrzymaliśmy odpowiedzi.

Miasto: Nie możemy rozwiązać zgromadzenia

Co na to miasto? Urzędnicy stoją z kolei na stanowisku, że demonstracje zostały zgłoszone, są więc legalne. I szkoła w tym, że nie można ich rozwiązać ze względu na prawo do zgromadzeń. Gdy w zeszłym roku zapytaliśmy o to warszawski ratusz, jego rzeczniczka Monika Beuth podkreśliła, że pracownicy Stołecznego Centrum Bezpieczeństwa byli na miejscu dwa razy i „nie stwierdzili przypadków uzasadniających podjęcie decyzji o rozwiązaniu zgromadzeń”.

Zagrażają życiu i bezpieczeństwu

W połowie listopada zeszłego roku aktywistki napisały apel do prezydenta Warszawy Rafała Trzaskowskiego. Zwracają w nim uwagę, że m.in. wycie syren alarmowych w obliczu trwającej wojny w Ukrainie może źle wpływać na przebywających w naszym kraju uchodźców. Na niebezpieczeństwo narażani są także przypadkowi przechodnie, w tym dzieci, młodzież i starsze osoby. Aktywistki domagają się od miasta podjęcia pilnych działań.

– Do tej pory nie zmieniło się nic. Protesty jak trwały, tak trwają – mówi Broniarczyk. Dodaje: – Nie rozumiem, dlaczego warunki stawia tu Kaja Godek, osoba z wyrokami, która sieje dezinformację nie tylko o aborcji, ale też na temat szczepień. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34414013

JUTRO W „WYBORCZEJ”

Wydanie
sobotnie „Wyborczej”
możesz kupić
**OD SOBOTY
DO CZWARTKU!**
Szukaj w punkcie
sprzedaży prasy.

MACIEJ SIEMBIEDA

Rozmowa o noweli „Gustaw”

PELETON DOŚWIADCZALNY

Dlaczego kolarzom grozi próchnica

JEAN SEBERG

Aktorka, którą zaszczuło FBI

Bartosz Hlebowicz

W 1969 roku z Oratorium św. Wawrzyńca w Palermo złodzieje wykroili z ram „Narodzenie Pańskie ze świętymi Wawrzyńcem i Franciszkiem z Asyżu” Caravaggia. Do dziś nie wiadomo, co się później stało z płótnem.

15 sierpnia tego roku złodzieje wynieśli z Międzydyscyplinarnego Muzeum Regionalnego w Mesynie dzieła XV-wiecznego malarza Antonella da Messina.

Nie sposób nie porównywać tych dwóch rabunków. Do obydwu doszło na Sycylii, zrabowany obraz Caravaggia był jedynym, który znajdował się w Palermo, podobnie jak dzieła Antonella były jedynymi, które zachowały się w Mesynie – mieście, z którego pochodził malarz.

Łączy je jeszcze coś innego: nikt tych obrazów (malowanych na płótnie w przypadku Caravaggia, na desce w przypadku Antonella) nie kupi, w każdym razie nie w legalnym obrocie. A na czarnym rynku złodzieje mogą liczyć zaledwie na ułamek z wielomilionowych sum, na jakie wyceniane są te dzieła. Dlaczego więc doszło do tych kradzieży?

To samo pytanie można zadać np. w odniesieniu do dwóch obrazów Andy’ego Warhola z serii „Reigning Queens” 2024 r. wykradzionych z galerii sztuki w Oisterwijk, do której drzwi bandyci wysadzili przy pomocy bomby. Albo do obrazów impresjonistów: Henriego Matisse’a, Paula Cézanne’a i Pierre’a-Auguste’a Renoira, wyniesionych w marcu tego roku z Fundacji Magnani-Rocca pod Parmą.

Sytuacja w pewnym stopniu odnosi się też do królewskich klejnotów, wykradzionych z Luwru w październiku zeszłego roku. Nikt ich nie kupi na oficjalnym rynku, chyba że bandyci zamierzają sprzedawać je nie w całości, lecz wyluskując z nich pojedyncze diamenty i szmaragdy. Tyle że i w tym scenariuszu dojdzie do kolosalnego obniżenia wartości oryginalnych dzieł.

Tylko głupiec by to kupić

Według majora Lorenzo Galizii, kierującego Oddziałem Karabinierów ds. Ochrony Dziedzictwa Kulturowego w Rzymie, złodzieje zdają sobie sprawę, że dzieła ważnych autorów mają olbrzymią wartość, ale po kradzieży nie wiedzą, co z nimi zrobić. W wywiadzie dla włoskiego portalu Fanpage Galizia twierdzi, że takie przedmioty trudno sprzedać nawet na nielegalnym rynku, ponieważ znalezienie nabywcy jest prawie niemożliwe. „Zrobiliby to tylko głupiec” – podkreśla.

Szef oddziału karabinierów mówi, że złodzieje najpierw myślą, że „robią interes życia, a potem uświadamiają sobie, że to ułuda”. Galizia tłumaczy, że dotyczy to zarówno rynku rodzimego, jak i zagranicznego nielegalnego obrotu sztuką. „Także dlatego, że tego rodzaju sztuki nie da się sprzedać w kawałkach”. Kradzież dzieł Caravaggia czy Antonella da Messina to nie to samo co kradzież pomniejszych dzieł z willi prywatnego kolekcjonera – zdarza się, jak opowiada Galizia, że takie rzeczy złodzieje oferują online kilka lat po napadzie.

Z tego względu zdarza się, że ostatecznie złodzieje rezygnują ze skradzionych dzieł. Tak było w przypadku siedemnastu prac Rubensa, Tintoretto i innych włoskich mistrzów, które złodzieje ukradli w 2015 r. z muzeum Castelvecchio w Weronie, a potem je porzucili, bo nie zdołali znaleźć kupca (rabusiami okazali się obywatele Mołdawii, którzy zawieźli obrazy do Ukrainy). Również ukradzionych pod Parmą pięć miesięcy temu obrazów Matisse’a, Cézanne’a i Renoira złodzieje nie zdołali sprzedać, a karabinierzy poinformowali o ich odzyskaniu 14 sierpnia i śledztwie przeciw złodziejom – także obywatelom Mołdawii.

Kradzieże słynnych obrazów na Sycylii

• **Pięć zachowanych paneli „Polptyku Świętego Grzegorza” Antonella da Messiny z 1473 r., z których trzy zostały skradzione z Museo Regionale Accascina w Mesynie we Włoszech**

FOT. MUSEO REGIONALE ACCASCINA MESSINA

Zamówienie złożone przez tajemniczego kolekcjonera? Kradzież dla wyludzenia okupu? Towar na handel wymienny? Eksperci rozważają motywy rabunku XV-wiecznych dzieł z muzeum w Mesynie.

Bezsensowna kradzież dzieł Antonella da Messina?

Obrazy Antonella da Messina już wcześniej były kradzione. W 1974 r. złodzieje wykradli jego „Ecce Homo” z muzeum Broletto w Novarze (Piemont).

Antonello da Messina wykonał sześć wersji „Ecce Homo”. Jedną z nich niedawno państwo włoskie kupiło za 15 mln euro – obraz można oglądać w Muzeum w L’Aquila.

Zdaniem historyka sztuki Vittorio Sgarbiego, który o dziełach Antonella napisał dwie książki, właśnie wielkość tej transakcji mogła zainspirować złodziei do sierpniowego napadu na muzeum w Mesynie.

„Ale mylili się: sądzili, że zrobią wielki biznes, ale w przypadku tych dzieł nie ma na to szansy” – mówi Sgarbi w wywiadzie dla dziennika „Quotidiano Nazionale”. Jego zdaniem skradzione dzieła znajdują się „w domu złodziei” i trudno im będzie je stamtąd wynieść.

W wywiadzie dla gazety „Corriere della Sera” Sgarbi, który był także wiceministrem sztuki i doradzał instytucjom państwowym, by kupiły dzieła Antonella, mówi o „bezsensownej kradzieży, której powodów nie sposób zrozumieć, ponieważ dzieła Antonella są jedyne w swoim rodzaju, nie do sprzedania, a do tego niezwykle kruche”, a w „Messaggero” wyklucza możliwość, że rabunek był przeprowadzony na zamówienie prywatnego kolekcjonera.

Także Lorenzo Galizia w rozmowie z Fanpage, opowiadając o swoich wielo-

letnich doświadczeniach związanych ze śledztwami wokół kradzieży dzieł sztuki, mówił, że we Włoszech i w ogóle w Europie nie ma wyspecjalizowanych grup zajmujących się kradzieżami na zamówienie.

Obrazy jako towar w nielegalnym handlu

Lynda Albertson, dyrektorka ARKA, Stowarzyszenia Badań nad Przestępstwami wobec Sztuki (Research into Crimes against Art), w rozmowie z „La Repubblica” także uważa hipotezę kradzieży zamówionej przez prywatnego kolekcjonera za mało prawdopodobną i wskazuje inny trop: mafię.

„Nie należy wyobrażać sobie tajemniczych i zapalonych kolekcjonerów: dzieło o nieocenionej wartości, takie jak to, może posłużyć do spłaty długu, zabezpieczenia dostawy narkotyków lub innej nielegalnej transakcji, krążyć między pośrednikami i paserami albo pozostawać w ukryciu przez dziesięciolecia, aż w końcu zniknie, tak jak Caravaggio skradziony w Palermo” – mówi.

Wprawdzie nigdy nie odnaleziono obrazu Caravaggia, ani nie schwytano złodziei, ale najmocniejsza hipoteza śledczych dotyczyła Cosa Nostry i wykorzystania obrazu w wewnętrznych rozrachunkach mafijnych.

Ponadto, wyjaśnia Albertson, „zwrot obrazu, wskazanie kryjówki lub informacje o kolejnych właścicielach łatwo stają się narzędziami negocjacji z wymiarem sprawiedliwości w celu uzyskania złagodzenia kary lub korzystniejszych warunków odbywania kary”. Dzieło pełni w ten sposób rolę „rezerwowej siły przetargowej, zabezpieczenia na wypadek, gdyby wymiar sprawiedliwości zapukał do drzwi”.

Albertson przypomina, że tak było w przypadku handlarza narkotyków Raffaele Imperiale, który wszedł w posiadanie dwóch obrazów Van Gogha skradzionych w 2002 roku w Amsterdamie. „Powiedział, że zapłacił za nie łącznie dziesięć milionów euro, a podczas współpracy z włoskimi wła-

dzami obrazy stały się atutem w negocjacjach” – opowiada analityczka.

Włoski magazyn o sztuce „Artribune” również uważa, że dzieła Antonella mogą stać się środkiem wymiany na czarnym rynku, gdzie zostaną potraktowane „na równi z partią narkotyków lub broni, górami sztabek złota lub innymi kosztownościami, albo jako ‘zabezpieczenie dodatkowe’ w transakcjach pożyczkowych między organizacjami przestępczymi”.

Możliwy jest też scenariusz „art-nappingu”, w którym dzieła kradzione są w celu wymuszenia okupu za zwrot właścicielom.

Strażnicy patrzyli nie tam, gdzie trzeba

Z muzeum w Mesynie złodzieje wynieśli pięć zachowanych desek (oryginał miał ich sześć) słynnego „Polptyku św. Grzegorza” z 1473 roku oraz niewielką dwustronną tabliczkę, na której awersie przedstawiono Matkę Boską z Dzieciątkiem udzielającym błogosławieństwa oraz składającego pokłon franciszkanina, a na rewersie Chrystusa w scenie piety. Polptyk został zamówiony przez Fabryę Cirino, przełożoną klasztoru Santa Maria. Z nieznanych powodów rabusie porzucili zaraz po wyjściu z muzeum dwie z pięciu desek.

Kradzież trwała dwie-trzy minuty. 15 sierpnia w sycylijskiej Mesynie to dzień, w którym obchodzi się święto Vara, czyli Matki Boskiej Wniebowziętej. Głównym punktem ceremonii, w której uczestniczą tysiące mieszkańców i przybyszów, jest procesja z wysokim na kilkanaście metrów wozem wotywnym, pełnym świętych figur. Kiedy w sobotę wieczorem dwóch ubranych na czarno mężczyzn w kaskach motocyklowych zasłaniających twarze weszło bocznymi drzwiami do Muzeum Regionalnego w Mesynie, rozwaliło łomem szklane gabloty i wyjęło z nich dwa unikatowe dzieła XV-wiecznego artysty, czwórka obecnych w muzeum strażników oglądała transmisję w lokalnej telewizji.

Z relacji strażników (jak donosi „La Repubblica”: dwóch doświadczonych pracowniczek o dłuższym stażu i dwóch świeżo zatrudnionych młodych mężczyzn) wynika także, że w sali, w której monitory przekazywały na żywo relację z włamania, nikogo nie było. A kiedy uruchomił się alarm, strażnicy po prostu go wyłączyli, sądząc, że jest fałszywy. W przeciwieństwie do innych instytucji, które połączone są automatycznie systemem alarmowym z posterunkiem policji lub z firmą ochroniarską, Muzeum Regionalne w Mesynie jest wyposażone w instalację alarmową liczącą sobie ćwierć wieku, uruchamiającą się tylko wewnątrz budynku, i to do strażników należy powiadomienie organów ścigania. Tego strażnicy jednak nie zrobili.

Strażnicy nie przeszli się nawet po salach muzealnych, by sprawdzić, co spowodowało alarm. „La Repubblica” cytuje opinię jednego ze śledczych: „Nie da się utrzymać tezy, że usłyszeli alarm i go zbagatelizowali. Trudno uwierzyć, że nikt nie spojrzał na ekran, gdy rozległ się alarm”.

Policja o rabunku dowiedziała się więc nie od strażników (którzy zostali natychmiast zawieszani w pracy), lecz od przechodniów, którzy zwrócili uwagę na dwie porzucone tablice. Gdyby nie to, kradzież została odkryta dopiero następnego dnia. ●

Australia oburzona decyzją Izraela

Władze w Sydney wezwały do wyjaśnień ambasadora Izraela. To reakcja na odmowę wszczęcia śledztwa po ataku na pojazdy World Central Kitchen. Zginęło wówczas siedem osób, w tym Polak, Damian Soból.

Iwona Görke

Swoją decyzję izraelska prokuratura ogłosiła w środę (19.08). Jak na ironię, w tym roku właśnie w tym dniu przypadał Światowy Dzień Pomocy Humanitarnej.

Sprawa dotyczy ataku z 1 na 2 kwietnia 2024. Po tym, jak Hamas 7 października zaatakował Izrael, izraelski rząd odpowiedział inwazją na Strefę Gazy. Enklawa szybko pogrążyła się w kryzysie humanitarnym – Palestyńczykom zaczęło brakować wszystkiego, w tym żywności. Organizacje humanitarne z całego świata starały się pomagać dotkniętym wojną mieszkańcom Strefy Gazy. Jedną z takich organizacji była World Central Kitchen.

Tamtej nocy, gdy pracownicy humanitarni wracali z magazynu w Deir al-Balah, w którym zostawili około stu ton pomocy humanitarnej, która przyłynęła z Cypru – zostali zaatakowani przez izraelskie wojsko.

Przekonani, że jednym z samochodów podróżuje terrorysta, Izraelczycy odpalili pierwszy pocisk o godzinie 23.09 czasu lokalnego. Po tym, jak pocisk trafił pierwszy pojazd, pasażerowie pozostałych aut próbowali ewakuować rannych i kontynuować podróż. Ale izraelskie wojsko dwie minuty później uderzyło w drugi samochód, a o 23.13 – w ostatni.

Na miejscu zginęli wszyscy pracownicy WCK: Jacob Flickenger, James Kirby, John Antony Chapman, James Henderson, Australijka Lalzawmi „Zomi” Frankcom, Damian Soból oraz palestyński kierowca Saif Abu Taha.

Konwój był odpowiednio oznaczony – wiadomo było, że wiezie pomoc humanitarną, a trasę, którą miał przebyć, została zatwierdzona przez izraelskie wojsko.

Decyzję izraelskiego prokuratora potępiła już między innymi organizacja World Central Kitchen oraz ministra spraw zagranicznych Australii Penny Wong.

W opublikowanych przez organizację oraz polityczkę oświadczeniach pogrzmiewa nie tylko potępienie, ale także głęboka niezgoda na decyzję izraelskich władz. Wong wprost oświadczyła, że „Australia jest oburzona” odmową wszczęcia przez Izraelczyków postępowania karnego wobec osób odpowiedzialnych za zabójstwo wolontariuszy.

Dodatkowo podkreśla, że o decyzji izraelskiego prokuratora australijski rząd dowiedział się na chwilę przed jej ogłoszeniem. To, oraz fakt, że prokuratura w Tel Awiwie ujawniła decyzję w Światowy Dzień Pomocy Humanitarnej, jest, zdaniem Wong, „szczególnie obraźliwe dla bliskich Zomi, pracowników humanitarnych i wszystkich Australijczyków”.

IDF zaatakowało konwój World Central Kitchen

Izraelska armia od razu przyznała, że przeprowadziła ostrzał, tłumacząc, że doszło do pomyłki – żołnierze podejrzewali, że konwojem podróżuje co najmniej jeden uzbrojony terrorysta. Jak się później okazało, major pomylił broń z torbą.

Samochody WCK były oznaczone, a trasa, którą podróżowały – znana i zatwierdzona przez Izraelczyków.

„The Guardian” opisywał wówczas, że wstępne śledztwo wykazało, iż decyzję o ostrzeleniu konwoju podjął pułkownik, po informacji otrzymanej od majora. To właśnie ten drugi miał zauważyć człowieka z bronią, co okazało się nie być prawdą. Obaj oficerowie zostali wyrzuceni z armii. Trzy kolejne osoby biorące udział w ataku dostały reprimendę.

– To tragedia, poważne wydarzenie, za które jesteśmy odpowiedzialni i które nie powinno było mieć miejsca – na początku kwietnia 2024 roku przekonywał rzecznik armii admirał Daniel Hagari. I dodawał: – Upewnimy się, że już nigdy więcej nic takiego się nie wydarzy – zapewniał. Obietnice pozostały jednak obietnicami: w późniejszym czasie Izrael również strzelał do pojazdów ratunkowych i humanitarnych, niosących pomoc mieszkańcom Gazy. Przypomnijmy, że 23 marca 2025 roku wojsko izraelskie zabiło 15 pracowników służb medycznych, jadących w konwoju. 18 kwietnia 2026 roku dwóch pracowników UNICEF zginęło podczas rozwożenia wody w Strefie Gazy. 8 lipca tego roku jeden z kierowców konwoju humanitarnego WCK został zabity strzałem w głowę z bliskiej odległości.

Samochody WCK były oznaczone, a trasę, którą podróżowały – znana i zatwierdzona przez Izraelczyków

Ambasador Izraela w Australii trafił na dywanik WCK niezmiennie, co podkreśla w najnowszym oświadczeniu, domaga się prawdy i sprawiedliwości dla swoich zabitych pracowników oraz ich rodzin. – Wciąż domagamy się niezależnej komisji do zbadania nalotów, ponieważ IDF nie może wiarygod-

nie zbadać własnych działań – czytamy w oświadczeniu organizacji wydanym 19 sierpnia.

Minister spraw zagranicznych Wong przypomniła, że australijski rząd zwrócił się do Izraela z prośbą o przekazanie im nagrań dźwięku z dronów z ataku. Prośba Sydney nie została jeszcze spełniona.

Polityczka po opublikowaniu decyzji prokuratury wezwała na rozmowę ambasadora Izraela w Australii Hillela Newmana. Jak relacjonuje BBC, brocił on IDF i decyzji w sprawie śledztwa. Miał mówić, że „nie było zamiaru przestępczego” i w związku z tym żołnierze „nie ponieśli odpowiedzialności karnej”.

Czy polski rząd zareaguje w jakikolwiek sposób? Zwróciliśmy się do MSZ z prośbą o komentarz. Czekamy na odpowiedź. ●

REKLAMA

Kraj/34447677

OKNA I DRZWI I FASADY I OSŁONY PRZECIWSŁONECZNE I PERGOLE

Granice?
Tylko te, które sam wyznaczasz.
To Twój wybór.

AMBASADOR
Szymon Marciniak

MB-Skyline Type S

Gorące zmiany w podatkach, za rogiem budżet wyborczy

Nigdy nie było u nas tak źle z deficytem budżetowym – mówi Alfred Adamiec, doradca inwestycyjny. Rząd proponuje zmiany w podatkach, a dziś ma pokazać budżet na wyborczy 2027 rok.

Ireneusz Sudak

– Jeden z ekspertów słusznie zauważył, że mamy szwedzkie wydatki i irlandzkie podatki. Jesteśmy w czołówce UE pod względem wydatków socjalnych, a podatki są w Polsce niższe niż średnia europejska. Generalnie każdy odpowiedzialny premier musi szukać takich działań, które nas nie wyrzucią do góry nogami – mówił przed rokiem premier Donald Tusk.

Po czym teraz zapowiedział obniżenie progu podatkowego z jednej strony, a z drugiej podwyższenie nieco podatku dla firm CIT i zmniejszenie limitu przychodów na ryczałcie. Zmiana dla budżetu ma być więc neutralna.

To wszystko w sytuacji, gdy Polska stała się w ostatnich trzech latach krajem o deficycie ponad dwukrotnie wyższym niż średnia unijna, a i otoczenie nie jest zbyt korzystne. Rentowności obligacji USA, Niemiec, czy Francji są najwyższe od czasu kryzysu finansowego.

Dolar i euro tracą na koniec wakacji

Premier Donald Tusk zaproponował podwyższenie drugiego progu podatkowego ze 120 do 130 tys. zł oraz wprowadzenie nowego progu dla osób zarabiających od 130 do 150 tys. zł ze stawką na poziomie 24 proc. Powyżej tej kwoty stawka wyniesie 32 proc.

CIT-u z 19 do 22 proc. dla podmiotów osiągających roczne przychody przekraczające 50 mln euro, czyli 200 mln zł; zwiększenie daniny solidarnościowej dla tych, którzy zarabiają ponad 1 mln zł rocznie do 5 proc. (czyli o 1 pkt proc.) oraz powrót do wcześniejszego limitu przychodów dla podatników ryczałtowych wynoszącego 250 tys. euro, czyli ok. 1 mln zł. Obecnie limit przychodów na ryczałcie to 2 mln euro.

Inwestorzy ze spokojem przyjęli propozycje rządu ws. zmian w podatkach, a kurs złotego nawet się umocnił. Za euro trzeba płacić 3 grosze mniej niż na początku tygodnia – 4,31 zł, a kurs dolara spadł do 3,69 zł – najmniej od czerwca. To akurat pokłosie działań rządu USA i interwencji na rynku obligacji.

Globalni inwestorzy finansowi (państwa, banki centralne, duże instytucje finansowe) okazali się łaskawi dla polskiej waluty i rynku długu. Głównie dlatego, że propozycja rządu zmian w podatkach nie była tak radykalna jak niektórzy się obawiali – innymi słowy, że nie ma mowy o dużych obniżkach podatków.

– Z jednej strony obniżka PIT, która sama w sobie zwiększałaby deficyt. Z drugiej – podwyżki innych podatków (CIT, ryczał, danina solidarnościowa), które mają ten ubytek zrekompenzować. Jeżeli rzeczywiście cały pakiet jest neutralny dla dochodów sektora finansów publicznych, bo nie znamy jeszcze szczegółów – mówi nam dr Sławomir Dudek, ekonomista, były wieloletni pracownik Ministerstwa Finansów.

– Tak powinien od dawna wyglądać standard odpowiedzialnej polityki fiskalnej: złotówka za złotówkę dla każdej nowej obietnicy. Tylko, że teraz jest już na to za późno – dodaje.

• **Kampania wyborcza właśnie wystartowała. Donald Tusk rzuca pierwsze propozycje zmiany w podatkach** FOT. MATEUSZ SKWARCZEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Decyzję rządu oceni Fitch

Pierwsza twarda ocena decyzji rządu zapowiada się już dziś późnym wieczorem – agencja ratingowa Fitch będzie decydować o ocenie kredytowej Polski (czyli długoterminowej zdolności do regulowania zagranicznych zobowiązań finansowych).

We wrześniu ubiegłego roku agencja Fitch obniżyła perspektywę ratingu z neutralnej na negatywną (czyli jest większe prawdopodobieństwo kolejnej obniżki niż podwyżki ratingu). Według agencji Fitch rosnące zadłużenie, nierównowaga w finansach publicznych i polityczne napięcie pogarszają obraz Polski.

I to się na razie nie zmieni. „Ryzyko jakiegokolwiek akcji ratingowej ze strony Fitch w piątek było bliskie zera, a teraz do niego zbiegło. Zostanie A- perspektywa negatywna” – ocenili analitycy mBanku na platformie X.

Czyli nie ma szans ani na poprawę perspektywy ratingu, ale z drugiej strony raczej też nie będzie na tym etapie obniżki. Nie oznacza to, że inwestorzy nie śledzą tego, co się dzieje obecnie w Polsce.

Polska w procedurze nadmiernego deficytu

Polska staje się dla ekonomistów przykładem wyjątkowo odpornej gospodarki, która mimo zewnętrznych problemów utrzymuje duży wzrost gospodarczy, co pozwala samoczynnie „wyrastać” z długu (rośnie PKB, więc relacja długu do PKB procentowo maleje). W tym roku, dzięki 3-procentowemu wzrostowi PKB, deficyt może spaść do 6,5 proc.

Według ekonomistów to m.in. zasługa silnego wewnętrznego rynku i napływu środków unijnych, m.in. z KPO czy programu SAFE. Ale to i tak oznacza trzeci rok z rekordowym deficytem.

Inwestorzy ze spokojem przyjęli propozycje rządu ws. zmian w podatkach, a kurs złotego nawet się umocnił

– Dlatego moim zdaniem prawdziwa reakcja przyjdzie we wrześniu, kiedy zbiorą się komitety inwestycyjne. Sierpień jest takim szczególnym czasem na rynkach, kiedy inwestorzy działają na wolniejszych obrotach – mówi nam Alfred Adamiec, doradca inwestycyjny z blisko 30-letnim stażem.

– Drugie wyjaśnienie tego spokoju jest takie, że nie mamy pewności, jak do działań rządu podejrze prezydent. Karol Nawrocki zapowiedział, że nie zgodzi się na podwyżki podatków, a w tej propozycji jest przecież podwyższenie – komentuje.

Na kwestię podwyżek zwracał uwagę lider Konfederacji Sławomir Mentzen.

– Symboliczne podwyższenie progu podatkowego, ale w zamian potężne uderzenie w polskie małe firmy – napisał polityk na platformie X. Na sporą podwyżkę podatków dla wybranych firm zwraca uwagę także Michał Borowski, ekspert Business Centre Club ds. podatków. – Pakiet może być neutralny dla budżetu państwa, ale z pewnością nie będzie neutralny dla gospodarki i przedsiębiorców. Nie jest to zmiana wymierzona w korporacje, lecz w małych i średnich przedsiębiorców – mówi Borowski o ograniczeniu kwoty ryczałtu.

Europa zadłużona

Europa ma ogromne potrzeby pożyczkowe w związku z wydatkami na zbrojenia, ale nie spieszy się z ograniczeniami wydatków, ani podwyżkami podatków.

W lipcu minęły dwa lata od chwili, gdy Rada UE objęła Polskę, ale też Belgię, Francję, Węgry, Włochy, Malte i Słowację procedurą nadmiernego deficytu.

To mechanizm uruchamiany wobec państw, których deficyt sektora finansów publicznych przekracza unijny limit 3 proc. PKB – kraje nie mają takiej swobody w obniżaniu podatków i powinny przedstawić ścieżkę sprowadzenia deficytu do owych 3 proc. W niektórych krajach obywatele odczuwają realne skutki zbyt dużego zadłużenia. W Polsce

We Francji ograniczono liczbę dni wolnych od pracy, zamrożono wydatki publiczne, zniesiono ulgi podatkowe dla najbogatszych. Z kolei w Rumunii – kraju o największym w Unii Europejskiej deficycie (ponad 9 proc.) zlikwidowano 20 proc. etatów w służbie cywilnej (mowa o 167 tys. osób) i podniesiono stawkę VAT z 19 do 21 proc.

– Nasz deficyt to blisko 300 mld zł. Musimy go istotnie obniżyć bo dynamika długu wymy-

ka się nam spod kontroli. W tym roku prawdopodobnie przegonimy Rumunię – ostrzega dr Sławomir Dudek.

Rynek obligacji zdecyduje o przyszłości państw

Polska ma relatywnie niski poziom zadłużenia do PKB, ale – jak zwracają uwagę autorzy raportu „Zagrożenia nadmiernego długu publicznego” przygotowanego na zlecenie Fundacji „Przyjazny Kraj”, państwa nie bankrutują z powodu wielkości długu, tylko braku możliwości płacenia odsetek.

W tym roku deficyt ma być nie większy niż 271,7 mld, na same tylko odsetki wydamy 90 mld zł. – Jeśli ten lub przyszły rząd nie zaostrzyli polityki fiskalnej, to relacja długu publicznego do PKB wyniesie 107 proc. w 2036 r. – ostrzegła w lutym Komisja Europejska.

Wśród inwestorów wciąż obiektem zmartwień pozostają rosnące rentowności długoterminowych amerykańskich obligacji skarbowych. W poniedziałek rentowność 10-latek zbliżyła się do poziomu 4,75 proc., ustanawiając nowy tegoroczny szczyt. Z kolei rentowności 30-letnich amerykańskich obligacji skarbowych wzrosły do najwyższego poziomu od 2007 roku. Francja zapożycza się najdrożej od 2008 r., a Niemcy od 2011 r. Najdrożej w historii na długi okres zapożyczają się też Japończycy.

Powody to rosnące obawy o uporczywą inflację, która z powodu przedłużającego się kryzysu surowcowego może się utrwać na wiele lat, ale także o brak cięć budżetowych i duże inwestycje w sztuczną inteligencję (tak duże, że kapitału zaczyna brakować, by finansować deficyty). Polskie rentowności 10-letnich obligacji utrzymują się od 2024 r. w widelkach 5-6 proc. Obecnie jest to blisko górnej granicy, ale po ogłoszeniu zmian żadnego wystrzału w górę nie było.

Jak poinformował Bloomberg, w związku z trudną sytuacją na rynku, rząd Wielkiej Brytanii wstrzymał większość planowanych emisji długoterminowych.

– Nie naciskamy przycisku paniki, jednak uważnie obserwujemy, czy rynkowi strażnicy obligacji [tzw. bond vigilantes, inwestorzy, którzy surowo oceniają politykę fiskalną państwa i pilnują rozbuchanych wydatków – red.] tego nie zrobią – powiedział Bloombergowi Ed Yardeni, właściciel firmy Yardeni Research.

– Żyjemy w świecie rosnących deficytów i być może inwestorzy oceniają nas przez pryzmat tego, co dzieje się w innych krajach. Ale kiedyś być może przyjdzie nam zapłacić za utrzymywanie tak wysokiego zadłużenia – mówi Alfred Adamiec.

– Trudno jest ograniczać wydatki, bo wiele z nich jest sztywnych, wynika z gwarantowanych świadczeń. W tej sytuacji pozostaje podwyżka podatków, a to już kwestia polityczna i trudno znaleźć rząd, który by się na to zdecydował – mówi Adamiec.

– Z punktu widzenia stabilności finansów publicznych trzeba powiedzieć rzecz niewygodną: nie możemy wszystkich nowych dochodów naitchmiast rozdawać – mówi Sławomir Dudek.

– Jeżeli znajdujemy kilka czy kilkanaście miliardów złotych nowych, trwałych dochodów, to przy deficycie przekraczającym 7 proc. PKB ich pierwszym przeznaczeniem powinna być redukcja deficytu. To jest bolesna, fiskalna konkluzja – dodaje Dudek.

Dodajmy, że dziś rząd ma zaprezentować swój budżet. Wówczas dowiemy się, czy bardziej minister finansów potrzebuje nożyczek do cięć czy kleju do kolejnych wydatków w wyborczym roku 2027. ●

Trump grozi każdemu, kto pomaga Iranowi. To problem dla Chin?

Wojna ekonomiczna – tak określił w środę Donald Trump nowe działania wobec Iranu. Teheran ma zostać odcięty od pomocy innych państw, a kary grozić mają każdemu, kto będzie z nim w jakikolwiek sposób współpracował. De facto to jednak sygnał tylko dla Chin.

Sebastian Ogórek

– To gospodarczy D-Day – mówił prezydent USA, nawiązując tym samym do lądowania wojsk alianckich w Normandii. Wcześniej stwierdził na swoim serwisie Truth Social, że – tu cytując – „Nikt nie dał Islamskiej Republice Iranu lepszej możliwości zawarcia umowy niż ja. Ku ich NIESZCZĘŚCIU, nie wykorzystali jej”.

Dalej pisał, że szykuje w związku z tym – pisał kapitalikami – „NAJBARDZIEJ DOTKLIWĄ OPERACJĘ GOSPODARCZĄ, JAKĄ KIEDYKOLWIEK PRZEPROWADZONO PRZECIWKO JAKIEMUKOLWIEK KRAJOWI! Będzie to wojna gospodarcza i izolacja na niespotykaną dotąd skalę”.

• Donald Trump we wtorek przyznał, że nie prowadzi rozmów pokojowych z Iranem FOT. REUTERS / KYLIE COOPER

Na czym ma polegać? Trump chce odciąć Iran od jakiejkolwiek pomocy i współpracy handlowej oraz ekonomicznej. Blokowane mają być nie tylko transakcje samego Teheranu, ale także każdego państwa, które z nim prowadzi interesy. Trump twierdzi, że blokada ma dotyczyć instytucji finansowych, firm, czy nawet lotnisk.

„Przemyt ropy, linie swapowe, transfery gotówkowe, kantory wymiany walut, rejestry statków, firmy fasadowe – wszystko to musi się skończyć NATYCHMIAST. Ci, których to dotyczy, wiedzą o kim mówię” – stwierdził Trump.

Amerykanie pogodzili się z tym, że nie są w stanie wygrać militarnie z Iranem, więc chcą zmienić logikę gry i przejść na działania ekonomiczne

Konkrety? Tych na teraz jednak brak.

Wojna zostaje, ale amunicji brak

Przypomnijmy, że chwilę wcześniej nie tyle koniec wojny, co zaprzestanie działań militarnych, zasugerował Scott Bessent, sekretarz skarbu USA. Stwierdził on, że Stanom brakuje amunicji, a rosną koszty finansowania wojny. De facto oznacza to, że Amerykanie pogodzili się z tym, że nie są w stanie wygrać militarnie z Iranem, więc chcą zmienić logikę gry i przejść na działania ekonomiczne.

Także Trump we wtorek przyznał, że nie prowadzi rozmów pokojowych z Iranem.

„Potrzebujemy, żeby wszyscy nasi sojusznicy stanęli wraz z USA, aby odizolować Iran i pokonać zagrożenie z jego strony” – zaapelował też Trump do innych państw ogłaszając wspomniane „gospodarczy D-Day”.

PAP pisze, że według waszyngtońskich źródeł jeszcze w tym tygodniu USA mogą ogłosić nowe „miażdżące” sankcje na Iran. Trump i jego zespół uważają, że presja gospodarcza na Iran ostatecznie skłoni tamtejszy reżim do zaakceptowania jego warunków zakończenia wojny.

Bloomberg zauważ jednak, że „nie jest jasne, jaką nową karę ekonomiczną, jeśli w ogóle, mogłyby nałożyć Stany Zjednoczone, której Iran już nie doświadczył”. Serwis zwraca uwagę, że problemem może być tu interes Chin, które to są głównym odbiorcą teherańskiego ropy.

„To skomplikowałoby starania Trumpa o przedłużenie rozejmu celnego z prezydentem Xi Jinpingiem, którego planuje powitać w USA w przyszłym miesiącu” – dodaje Bloomberg.

Ciekawie skomentował działania prezydenta USA Brett Erickson, szef funduszu Obsidian Risk Advisors, na serwisie X. Stwierdził on, że wpis Trumpa skierowany jest w zasadzie tylko do Pekinu i to tam jest klucz do zwycięstwa nad Iranem. „Chiny, bez wątplenia, są gospodarczą linią życia Iranu” – stwierdził Erickson.

Ceny ropy rosną

Jak na działania Trumpa reagują rynki? Dużych zmian nie widać. Kluczowe są tu notowania ropy naftowej. Inwestorzy zareagowali na deklarację prezydenta USA dość nerwowo, a ropa drożeje kolejny dzień z rzędu. Wynika to z obaw, że wycofanie się z działań militarnych, ale bez trwałego pokoju zatrzyma tankowce w Zatoce Perskiej. Jak podaje Reuters, cena baryłki Brent wzrosła o 28 centów i sięgnęła ponad 91 dolarów (w dostawach na wrzesień).

Takiego wzrostu pensji nikt się nie spodziewał

Średnia pensja w sektorze przedsiębiorstw przebiła poziom 9500 zł brutto. Wzrost rok do roku okazał się dużo wyższy, niż przewidywali ekonomiści i wyniósł aż 6,8 proc. Rynek pracy ma jednak jeden problem.

Ekonomiści przepytani przez PAP szacowali, że wzrost wynagrodzeń w lipcu dojdzie do 6,2 proc. Rynek przebił więc te szacunki i to znacznie. Po ubiegłomiesięcznym wzroście o 5,9 proc., teraz jest to wzrost o 6,8 proc. To świetne informacje dla pracowników.

„Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w lipcu 2026 r. było wyższe nominalnie o 1,1 proc. niż w czerwcu br.” – podał też GUS.

Z czego wynika ten wzrost? Prawdopodobnie to efekt wypłaty pracownikom premii. I to one zmyliły analityków, którzy szacowali nieco mniejszą dynamikę wzrostu płac. Potwierdza to też sam GUS, który wskazuje nawet na konkretną branżę, która mogła stać za większymi średnimi pensjami. O kogo chodzi? O pracowników Lasów Państwowych.

„Wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w lipcu 2026 r. względem poprzedniego miesiąca wynikał z dodatkowych wypłat (...), a także nagród z okazji Dnia Leśnika, nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych (które obok wynagrodzeń zasadniczych również zaliczane są do składników wynagrodzeń)” – podał Główny Urząd Statystyczny. Przypo-

mnijmy, że w Lasach Państwowych pracuje ok. 25 tys. osób.

– To najwyższa dynamika wynagrodzeń w tym roku. Dla porównania, w czerwcu płace rosły o 5,9 proc. Na tym etapie trudno jednak przesądzić, czy lipcowy odczyt jest jednorazowym wyskokiem, czy może tworzyć dalsze obawy o presję cenową dla gospodarki w sektorze usług. Na razie

To najwyższa dynamika wynagrodzeń w tym roku

JAN KARCZEWSKI

sytuacja pozostaje względnie stabilna. Inflacja w Polsce nadal mieści się w paśmie odchyłeń od celu NBP, choć wysokie ceny energii związane z konfliktem na Bliskim Wschodzie pozostają czynnikiem ryzyka – komentuje Jan Karczewski, dyrektor ds. klientów strategicznych w Michael / Ström Dom Maklerski.

Tym samym średnia pensja zbliża się do psychologicznej granicy 10 tys. zł. W sektorze przedsiębiorstw, czyli w firmach zatrudniających powyżej 9 osób, wynosi ona na teraz dokładnie 9509,02 zł. Problem, który wyłania się z danych GUS to kwestia liczby pracowników. Rok do roku znacząco ono spadło.

„W lipcu 2026 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw by-

ło wyższe o 0,1 proc. niż w czerwcu br., natomiast w porównaniu z lipcem 2025 r. było o 0,8 proc. niższe.” – pisze GUS.

GUS podał w czwartek także dane o produkcji przemysłowej. Tu widać wyraźne wzrosty.

„Ta lokomotywa w tym roku nie chce się zatrzymać. W lipcu produkcja przemysłowa wzrosła o 5,1 proc. r/r, mniej więcej (uwzględniając rewizję czerwca) 1 pkt proc. szybciej od prognoz. Trudno mówić o ożywieniu – przemysł rośnie obecnie zgodnie z wieloletnim trendem. Sprzyja temu zarówno silny popyt wewnętrzny, jak i cykliczne ożywienie w Europie” – skomentowali dane analitycy Pekao. ●

Sebastian Ogórek

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34448603

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU BURMISTRZ GMINY KRZESZOWICE informuje

O OGŁOSZENIU PIERWSZEGO PRZETARGU USTNEGO NIEOGRANICZONEGO

na sprzedaż nieruchomości utworzonej z działek nr 860/31 o pow. 0,6204 ha, 860/46 o pow. 1,5972 ha, 860/76 o pow. 3,4139 ha oraz 860/80 o pow. 2,4425 ha objętej księgą wieczystą nr KR2K/00059742/8 obr. Krzeszowice, jednostka ewidencyjna Krzeszowice, Powiat Krakowski, Województwo Małopolskie, stanowiącą własność Gminy Krzeszowice.

**Cena wywoławcza wynosi 20 954 452,20 zł brutto (w tym VAT 23%).
Wadium: 2 000 000,00 zł.**

Przetarg odbędzie się 27.10.2026 r. w budynku Urzędu Miejskiego w Krzeszowicach, ul. Grunwaldzka 4, 32-065 Krzeszowice, w Sali Herbowej na I piętrze budynku – godz. 10:00.

Szczegółowe informacje odnośnie zbywanych nieruchomości można uzyskać w Wydziale Gospodarowania Mieniem i Planowania Przestrzennego Urzędu

Miejskiego w Krzeszowicach, Pl. Franciszka Kulczyckiego 1, Segment A (pok. A8 – I piętro), tel. 12 252 08 16 w godzinach pracy Urzędu.

Ogłoszenie o przetargu jest publikowane:

- na stronach internetowych Urzędu Gminy: www.gminakrzeszowice.pl
Zakładki: GOSPODARKA I ŚRODOWISKO –> Inwestycje i nieruchomości –> Przetargi na nieruchomości.
- w Biuletynie Informacji Publicznej: <http://bip.malopolska.pl/umkrzeszowice>
zakładki: Zamówienia publiczne i ogłoszenia –> Ogłoszenia różne –> 2026.
- przez wywieszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Krzeszowicach przy ul. Grunwaldzkiej 4 (parter – ściana pomiędzy pok. nr 4 i nr 5).
- przez wywieszenie na tablicach ogłoszeń w miejscowości, na terenie której położona jest zbywana nieruchomość.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34448656

Przed Sądem Rejonowym w Płocku toczy się postępowanie z wniosku Heleny Krystyny Szymańskiej o nabycie przez nią w drodze zasiedzenia prawa własności nieruchomości położonej w Płocku, przy ul. Chopina, oznaczonej jako działka o numerze ewidencyjnym 328, która nie ma urzędzonej księgi wieczystej.

Sąd wzywa wszystkich zainteresowanych, aby w terminie 3 (trzech) miesięcy od dnia ukazania się ogłoszenia zgłosili się do Sądu Rejonowego w Płocku – I Wydział Cywilny i wykazali swoje prawo do nieruchomości w przeciwnym razie Sąd stwierdzi zasiedzenie jeśli zostanie udowodnione.

Kryzys migracyjny

Liberalne centrum skręca w prawo

Kopiowanie rozwiązań proponowanych przez radykałów tylko ich wzmacnia i daje poczucie kontroli nad debatą publiczną.

Mazzini

Prawdopodobnie najbardziej nadużywanym i jednocześnie źle interpretowanym pojęciem ostatnich lat w europejskiej polityce jest tak zwany „duński model migracyjny”. Pojęcie to odnosi się do działań socjaldemokratycznych rządów premier Mette Frederiksen, która, pozostając polityczką progresywną i pro-europejską na wszystkich innych płaszczyznach, jest bardzo restrykcyjna w kwestii imigracji.

Zestawiając podejście Frederiksen z innymi lewicowymi politykami w Europie, jego unikatowość staje się jeszcze bardziej wyraźna. Wszak duńscy socjaldemokraci zasiadają w tej samej frakcji europarlamentarnej – Socjalistów i Demokratów – co chociażby eurodeputowani PSOE, partii Pedro Sáncheza, czyli premiera Hiszpanii, w tej chwili najbardziej otwartego na imigrantów europejskiego kraju.

Rozbieżności pomiędzy ich podejściami do polityki migracyjnej stały się aż nadto widoczne w trakcie kryzysu w Ceucie. Podczas gdy Sánchez próbował poradzić sobie z napływem imigrantów wyreżyszerowanym przez dezinformację i władze Maroka, Frederiksen zainicjowała ogólnoeuropejski list de facto obwiniający władze w Madrycie o sprowokowanie tej katastrofy. Nie miało znaczenia to, że Hiszpania nie zrobiła z prawnego punktu widzenia nic, żeby przybyśków z Afryki do siebie ściągnąć.

Szeroko cytowany wyrok Sądu Najwyższego, w sprawie braku możliwości natychmiastowego odesłania imigrantów złapanych na morzu, oznaczał tylko, że migranci zostaną poddani procedurze weryfikacji wniosków o azyl na miejscu, w Ceucie. Jednak w świat czas poszedł obraz premiera Hiszpanii jako zdemoralizowanego, proimigranckiego lewaka.

Podczas gdy Sánchez proponuje szybką ścieżkę do legalizacji pobytu, a z czasem nawet do obywatelstwa dla pół miliona pracujących w Hiszpanii nielegalnych imigrantów, pochodzących głównie z krajów Ameryki Łacińskiej, Frederiksen przeprowadza największe zaostrzenie prawa deportacyjnego w Europie. Sprawy deportacyjne zleciła specjalnie wydzielonej agencji rządowej, radykalnie ograniczyła prawo do azylu, rozważa też otwarcie centrów dla migrantów poza Europą, w krajach trzecich. Tym którzy są w procesie legalizacji pobytu, ale naruszają procedurę raportowania do władz, nie zgłaszając się chociażby na spotkanie w urzędzie, chciałaby złożyć na kosztach elektroniczne nadajniki monitorujące.

Trudno o bardziej różniące się od siebie polityki migracyjne, zwłaszcza wewnątrz jednego obozu politycznego.

Model stworzony przez Frederiksen wśród centrowych komentatorów i obserwatorów polityki europejskiej ucho-

• Donald Tusk, będący wielkim fanem Frederiksen, powinien duńską opowieść potraktować jako przestrożę. FOT. DAWID ŻUCHOWICZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

dzi (także w Polsce) za wzorowy, wręcz pożądany, bo ma reputację niezwykle skutecznego. Duńska premier jest w naszym kraju chwalona za rzekomą odwagę, „łamanie lewicowego tabu”, „realizm zamiast naiwności” oraz coś, co można nazwać „nielewicową lewicowością”. W końcu wiele z jej rozwiązań tylko kosmetycznie różni się od postulatów migracyjnych forsowanych chociażby przez partie z frakcji Europejskich Konserwatystów i Reformatorów, na przykład Braci Włochów Giorgii Meloni czy Prawo i Sprawiedliwość.

Dunka sprawnie korzysta z tego, że nie jest obciążona populistycznym czy radykalnie prawicowym rodowodem ideologicznym. Mówiąc językiem prawicy, udaje, że ma na myśli coś zupełnie innego. Jeszcze ciekawsze i trudniejsze do zrozumienia jest odbiór jej modelu jako udanego. Argumentem na rzecz tego jest to, że Frederiksen nadal jest u władzy. Premierką została w 2019 roku, rządzi więc ponad siedem lat, a to dziś rzadkość dla europejskiej lewicy.

Ale Sánchez jest szefem swojego rządu o rok dłużej i jakoś za polityka z sukcesami nie uchodzi, przynajmniej w Polsce. Rzadko zwraca się uwagę na fakt, że hiszpańska gospodarka na tle Europy ma dzisiaj świetne wyniki wzrostowe i niskie bezrobocie, a dzięki inwestycjom w energię odnawialną Hiszpanie w czasie kryzysu paliwowego wywołanego zamknięciem Cieśniny Ormuz płacili za prąd znacznie mniej niż reszta kontynentu. Ponieważ premier Hiszpanii zdecydował się pójść na wspak europejskiego głównego nurtu w kwestii imigracji, pozostałych sukcesów nikt nie zauważa. Analogicznie ma się sprawa z Frederiksen, chwaloną za rzekome „odcinanie tlenu” radykałom.

Problem w tym, że niewiele z tej tezy ma poparcie w faktach. Ona sama mówi, że jest autorką „najostrzejszej polityki imigracyjnej w historii Danii”, ale na obywatelach wcale nie robi to wrażenia. Im bardziej Frederiksen przesuwają się na prawo, tym jeszcze bardziej radykalnych rozwiązań oczekuje społeczeństwo.

Obecny rząd, zrodzony w bólach długich rozmów koalicyjnych po wybo-

Teza, że Frederiksen „odcinana tlen” radykałom nie ma poparcia w faktach

rach z 24 marca, postuluje deportację obcokrajowców skazanych na co najmniej rok więzienia w Danii oraz recydywistów. Dla Duńczyków to mało. Według sondażu przeprowadzonego na zlecenie portalu POV z grudnia 2025 roku aż 72 proc. z nich chciałoby deportacji po każdym, nawet pierwszym, złamaniu prawa. Inne badanie, ze stycznia 2026 roku, wskazywało, że blisko połowa Duńczyków odesłałaby do domu każdego imigranta, który otrzymuje wsparcie socjalne od państwa. To również jest rozwiązanie idące kilka kroków dalej, niż zakłada „najtwardsza w historii” polityka socjaldemokratów.

Właściwie każde rozwiązanie proponowane przez Frederiksen jest przez wielu Duńczyków uznawane za niewystarczające. W tej sytuacji lewica goni króliczka, którego dogonić nie jest w stanie.

Czego by nie zaproponowała, prawica i tak ją przelicytuje, a polityka premierki będzie co najwyżej tanią imitacją prawicowych postulatów.

W ten sposób duńscy socjaldemokraci tracą wiarygodność we własnym elektoracie, a nowego nie zyskują. No bo po co głosować na kopię, kiedy ma się do dyspozycji oryginał? Widać to zresztą w wynikach wyborów, pokazujących jednoznacznie, że uznawanie polityki Frederiksen za pełen sukces jest absurdałne. Wynik wyborczy z marca 2026 roku był najgorszy dla partii od ponad 120 lat. 21,9 proc. głosów to o 5,6 pkt. proc. mniej niż w 2022 roku. Gorzej było ostatnio w 1903 roku, partia straciła 12 mandatów w parlamencie, poparcie spadło nawet w wielkomiejskich twierdzeniach takich jak Kopenhaga i Aalborg.

Tymczasem poparcie dla Dansk Folkeparti, prawicowego ugrupowania an-

tyimigranckiego, wzrosło, tak samo jak ich stan posiadania w parlamencie, trzykrotnie. Trendy są nieubłagane, socjaldemokratom poparcie spada w trzecich wyborach z rządu, a równocześnie prawica systematycznie rośnie. Po ostatnich wyborach ani blok liberalno-lewicowy, ani prawica, nie zdobyli większości. O przyszłości koalicji decydowało centrum.

Jeśli więc Frederiksen uprawia politykę uznawaną za zbyt łagodną, a przyszłość jej rządów jest na łasce małych partii o innych poglądach, trudno naprawdę uznać ten model za wielki triumf. Prawica w Danii nie rządzi, to prawda. Ale powodem tego jest raczej rozdrobnienie sceny partyjnej i fakt, że lewica ma tam większe tradycje i zapas kapitału politycznego. Ma więc z czego tracić, zanim upadnie całkowicie.

Strategia mimikry wobec prawicy po prostu się nie sprawdza. Prof. Cas Mudde, holenderski politolog z Uniwersytetu of Georgia, opisał to w swojej książce „The Far Right Today”, pokazując, że kopiowanie prawicowych strategii w kwestiach tożsamościowych dowartościowuje je, uprawomocnia i normalizuje, wskutek czego poparcie dla nich rośnie. Z kolei lewica i liberalowie tracą, bo zamiast tworzyć własne pomysły, jedynie reagują na wizję rzeczywistości pochodzącą z prawicy. Nie nadają więc tonu debacie, a tylko się odnoszą do tego, co mówią inni, tracąc jakąkolwiek kontrolę nad dyskursem publicznym.

Do podobnych wniosków doszli Tarik Abou-Chadi z Uniwersytetu Oksfordzkiego i Denis Cohen z Uniwersytetu w Mannheim, badając dane empiryczne z 16 zachodnioeuropejskich krajów. Prawie w każdym przypadku strategia mimikry kończyła się wzrostem poparcia dla partii prawicowych.

Mało tego, początkowo były to partie niszowe, które dzięki przejęciu ich postulatów przez formacje głównego nurtu stawały się pełnoprawnymi uczestnikami debaty publicznej. Prof. Tim Bale z Queen Mary University w Londynie doszedł do tych samych konkluzji, badając elektoraty UKIP i Reform UK. Takie przykłady można mnożyć, ta prawidłowość jest naprawdę dobrze zbadana.

Nie ma czegoś takiego jak wprowadzanie przez lewicę i liberalów polityk prawicy w wersji soft. Taki model jest skazany na porażkę, czego dowodem są słabnące notowania partii centrowych w Niemczech, Francji, a zwłaszcza w Polsce.

Donald Tusk, będący wielkim fanem Frederiksen, powinien duńską opowieść potraktować jako przestrożę. Nie chodzi też o to, żeby wypuszczać do kraju wszystkich i zawsze, jak brzmiały lewicowe postulaty minionej dekady, dziś słusznie uznane za błędne. Jedynym sposobem na powstrzymanie trendu wzrostu poparcia dla partii prawicowych i skrajnie prawicowych jest stworzenie własnej opowieści o migracji. Na tanią kopię naprawdę nikt się nie nabierze. ●

Mateusz Mazzini

• Teksty w dziale Opinie wyrażają poglądy autorów i nie muszą odzwierciedlać stanowiska redakcji

Apel Konferencji Ambasadorów RP

Dzień Niepodległości Ukrainy w Warszawie. Nie bądź obojętny!

Polska była pierwszym państwem, które uznało niepodległość Ukrainy. Polska była również pierwszym państwem, do którego przybili uchodźcy z terenów ogarniętych działaniami militarnymi. Okażmy solidarność w Dzień Niepodległości Ukrainy.

24 sierpnia obchodzić będziemy w Warszawie (na Placu Zamkowym, początek o godz. 18.00) Dzień Niepodległości Ukrainy, 35-tą rocznicę uchwalenia przez ukraiński parlament Aktu Niepodległości Ukrainy.

To wielkie święto dla Ukrainy, Polski, Europy i wielu państw pozaeuropejskich, wspierających obecnie Ukrainę w odpieraniu morderczej agresji Rosji Putina. Wojna, będąca następstwem tej agresji, toczy się bezpośrednio za granicą Polski, walczą w niej Ukraińcy, ginąc za swoją ale także za naszą wolność, niepodległość, suwerenność.

W grudniu 1991 r. Polska była pierwszym państwem, które uznało niepodległość Ukrainy. Polska była również pierwszym państwem, do którego przybyło, wraz rozpoczęciem pełnoskalowej agresji Rosji na Ukrainę 24 lutego 2022 r., tysiące uchodźców z terenów ogarniętych działaniami militarnymi, rosyjskimi bombardowaniami i morderstwami.

Dzisiaj setki tysięcy Ukraińek i Ukraińców, wciąż niemogących powrócić do swych domów, zrujnowanych wsi, miast, miasteczek, mieszkają wśród nas. Są naszymi sąsiadami na dobre i na złe, spotykamy ich na ulicach, w środkach komunikacji publicznej, pracują-

• Święto Niepodległości Ukrainy odbędzie się 24 sierpnia o 18:00 na Pl. Zamkowym w Warszawie

FOT. SŁAWOMIR KAMIŃSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Polska była pierwszym państwem, które uznało niepodległość Ukrainy. Okażmy solidarność w Dzień Niepodległości Ukrainy

cych niemal we wszystkich działach polskiej gospodarki, uczących się, opiekujących się swymi rodzinami, ludźmi starszymi, niedołączonymi, pogrzebionymi wojną. Są naszymi znajomymi, przyjaciółmi, a często i rodzinami. Ich/nasze dzieci wspólnie uczą się, bawią się w szkołach, na podwórkach, miejscach zabaw.

Konfrontowani jesteśmy niestety obecnie z narastającą falą antyukraińskości, podżeganą jednoznacznie z Moskwy. Mnożą się przypadki wyzwisk w sklepach i na ulicach, akty napaści na osoby mówiące po ukraińsku, przejawy nienawiści

i przemocy fizycznej. Stymulowane są one działaniami i przyzwoleniem ze strony polskich środowisk prawicowych, które budują swoją tożsamość polityczną na ksenofobii, populizmie i nacjonalizmie.

Marian Turski ostrzegł, że tragiczne następstwa nacjonalizmu nadchodzą niepostrzeżenie, stopniowo, krok za krokiem. W Polsce ten złowrogi pochód nienawiści zaszedł zbyt daleko, mnożą się akty przemocy fizycznej.

W zamierzeniu organizatorów spotkanie na Placu Zamkowym będzie nie tylko wyrazem pamięci-

ci, solidarności i przyjaźni polsko-ukraińskiej, lecz przede wszystkim „zgrupowaniem tych wszystkich, którzy wierzą, że wolność nie zna granic, a dobro zawsze jest silniejsze od nienawiści”.

Konferencja Ambasadorów RP zdecydowanie wspiera zamierzenia organizatorów spotkania. Demokratyczna Polska potrafiła, po zwrocie politycznym w 1989 r., uzgodnić ze zjednoczonymi Niemcami drogę do porozumienia i pojednania i tym samym przezwyciężenia tragicznej przeszłości. Taka droga jest otwarta również dla ułożenia społecznych i politycznych relacji z walczącą Ukrainą. Wymaga to nie tylko mądrości, zdecydowania i działań politycznych, lecz również szerokiej aktywności społecznej. Przywołując ponownie Mariana Turskiego – nie można w takiej sytuacji pozostawać obojętnym.

Spotykamy się w poniedziałek, 24 czerwca o godz. 18.00 na Placu Zamkowym w Warszawie. ●

Nie ma wolności bez solidarności
Masz temat dla reporterek i reporterów „Wyborczej”? Chcesz się podzielić swoją opinią, historią?

Pisz: listy@wyborcza.pl

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34414001

PREMIERA

GAZETA
wyborcza

wyborcza.pl

GUSTAW nowela z nowej książki MACIEJA SIEMBIEDY

PIERWSZY ODCINEK JUŻ JUTRO

KOLEJNE 6 ODCINKÓW:

• 26.08 ŚRODA • 29.08 SOBOTA • 02.09 ŚRODA
• 05.09 SOBOTA • 09.09 ŚRODA • 12.09 SOBOTA

Premiera wydania papierowego 23 września;

E-book i audiobook (czyta Mariusz Bonaszewski) od 12 września na Publio

FOT. MATEUSZ SKWARCZEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Wydawnictwo
Agora

publio.pl

Wystawa „Nowa Moda Polska. Kronika głębokich uczuć”

JESTEM ROZCZAROWANA

FOT. MARCIN STEPIEN / AGENCJA WYBORCZA.PL (3)

Czy w 2026 r. można opowiadać o modzie bezkrytycznie, nie pytając o jej koszty, klasowe uwikłania, konsumpcjonizm? Odpowiedź brzmi: można. Ale po co?

Emilia Dłużewska

Po wystawie „Nowa Moda Polska. Kronika głębokich uczuć” obiecywałam sobie wiele. Do Centralnego Muzeum Włókiennictwa w Łodzi pojechałam na „pierwszą w historii obszerną wystawę polskiej mody z XXI w.”. Jej twórcy zapowiadali wielowątkową opowieść o związkach między modą a społeczną zmianą, kulturą i sztuką; refleksję nad współczesną i historyczną polskością; opowieść o historii, pamięci i emocjach.

Niestety, te zapowiedzi okazały się na wyrost. Wystawę w Centralnym Muzeum Włókiennictwa od showroomu odróżnia głównie nagromadzenie marek. W „Kronice głębokich uczuć” uczuć faktycznie nie brakuje. Gorzej z krytyczną refleksją.

RÓŻNORODNOŚĆ Z TYGODNIA MODY

Rozczarowana jestem tym bardziej, że Centralne Muzeum Włókiennictwa lubię, cenię i polecam znajomym, którzy wybierają się do Łodzi. Wystawa stała „Miasto – Moda – Maszyna” jest świetnym przykładem tego, jak opowieść o ciu-

chach może spleść się z opowieścią o technologii, pieniądzu i społecznych przemianach.

Cieszę się też, że CMWŁ od siedmiu lat buduje kolekcję polskiej mody XXI wieku. Nie tylko dlatego, że za jakiś czas będzie miała wartość historyczną. Muzeum kojarzy się z patrzeniem wstecz, ale muzealna perspektywa – skupienie na obiekcie, dostrzeżenie w nim fragmentu większej historii; szukanie punktów wspólnych, bez tracenia z oczu różnorodności – przydaje się również do badania współczesności.

Tyle że „Nowa Moda Polska” o polskiej współczesności powie nam niewiele. Kurator Marcin Różyc pokazuje jej bardzo wąski wycinek: ubrania topowych projektantów, często absolwentów prestiżowych zagranicznych uczelni, uczestników londyńskich i paryskich tygodni mody. Marki, które noszą nie tylko polscy celebryci, ale i zachodnie gwiazdy: Rihanna, Dua Lipa, Kardashianki, Paul Mescal.

Większość pokazywanych na wystawie rzeczy powstała w ciągu ostatnich pięciu lat. Ubrań czy dodatków z poprzedniej dekady jest wyraźnie mniej. Te z lat zerowych to niemal wyłącznie projekty Arkadiusza, które można było zobaczyć na jego solowej wystawie w tym samym muzeum jeszcze w zeszłym roku.

Jasne, poszczególne marki różnią się od siebie: streetwearowy MSBHV nie przypomina szydełkowej sukienki Magdy Butrym; inkrustowana perłami chusta Zofii Chylak to cał-

kiem inna bajka niż udająca sklepową foliówkę torba UEG; inspirowane włocławskim fajansem projekty RAD DUET kontrastują ze skrzęcią się kreacją marki Paprocki&Brzozowski czy zwiewnymi sukienkami Ani Kuczyńskiej. Ale to różnorodność na miarę tygodnia mody: kolekcje wyglądają inaczej, jednak grupa odbiorców jest mniej więcej ta sama.

Wrażenie, że jestem raczej w showroomie niż w muzeum, potęgowały umieszczone w przestrzeni wystawy opisy, które przypominały raczej marketingowe notki niż teksty kuratorskie. „Marynarki Body Holes przypominają obszerne garnitury z lat 80., które wyrażały męską siłę, a jednocześnie manifestują delikatność (...). Kolekcję dyplomową współtworzyły wielkie, dziurawe sylwetki wycięte z gąbki. Ich kształt odzwierciedlają metki” – dowiadujemy się w sekcji „Odcienie męskości”. Albo: „estetykę Kryszvinczi kształtuje kultura Warszawy i Berlina. Marka nawiązuje do hedonizmu i przyjemności realizowanych w klubach techno. Kurtkę ozdabiają futurystyczne żyłkowania, które wyglądają jak rozbity ekran smartfona”.

Zagadnienia, którym poświęcone są poszczególne sekcje wystawy – nowa męskość, odchodzenie od sztywnych norm płciowych, polska tożsamość, prawa kobiet, historyczne traumy – potraktowane są pobieżnie, raczej jak zestaw modnych hasel.

WOŁGA W „VOGUE’U” A SPRAWA POLSKA

Czy na wystawie w Muzeum Włókiennictwa można zobaczyć ciekawe ubrania, oryginalne torebki, ładną biżuterię? Jasne. Ale czy można

dowiedzieć się czegoś o polskiej modzie rozumianej szerzej niż zbiór ubrań zaprojektowanych przez pochodzących z Polski lub związanych z nią projektantów?

Pokazywane w ramach „Nowej Mody Polskiej” projekty mogłyby stać się punktem wyjścia do pogłębionej refleksji. Na wystawie jest t-shirt UEG z kolekcji jesień-zima 2017 ozdobiony zdjęciem Zuzy Krajewskiej z projektu „Imago”, do którego fotografe pozwali nastolatki z poprawczaka ze Studzieńca. Pamiętam ówczesną dyskusję o tym, czy wyestetyzowane zdjęcia Krajewskiej romantyzują wykluczenie, czy przeciwnie – humanizują osoby, w których społeczeństwo widzi tylko bandytów. I czy ich miejsce jest na koszulkach, na które większość takich chłopaków nigdy nie będzie mogła sobie pozwolić.

Jesień 2017 r. to czas, gdy w modzie królował tzw. „post-soviet chic”, estetyka czerpiąca ze stylu wschodnioeuropejskich dresiarzy. Kilka miesięcy później ukaże się pierwszy numer polskiego „Vogue’a”, na którego okładce Małgosia Bela i Anja Rubik opierają się o czarną Wołgę – a Polacy pokłócą się o to, czy sesja w błocie pod Pałacem Kultury to wyraz szacunku, egzotyki czy odklejki branży high fashion.

Ciekawych wątków jest więcej. Czy i na jakich zasadach moda powinna włączać się w społeczne zrywy (na wystawie można zobaczyć ubrania Acephali inspirowane Czarnymi Protestami, których marka nie zdecydowała się wcześniej pokazać, by nie monetizować walki o prawo do aborcji)? Czy kolekcja Magdy Butrym dla popularnej odzieżowej sieciówki to sukces polskiej projektantki (podobne stworzyli m.in. Karl Lagerfeld, Vercase i Comme des Garçons), ukłon w kierunku egalitaryzmu czy skok na kasę i wspieranie fast fashion? Czy

ubrania cyfrowe – jak kupiony do kolekcji łódzkiego muzeum projekt Marcina „Kitty” Kossakowskiego – to nowe NFT czy sposób na realne ograniczenie konsumpcji?

CZY „PATRIOTYCZNE” KOSZULKI WEJDĄ DO MUZEÓW?

„Nowa Moda Polska” tytułem nawiązuje do Mody Polskiej, jednej z najważniejszych marek czasów PRL. Założona w 1958 r. Moda Polska była fenomenem: państwowym przedsiębiorstwem współtworzonym przez absolwentkę prestiżowej londyńskiej szkoły artystycznej Saint Martins, Kayę Mirecką-Ploss i kierowanym przez Jadwigę Grabowską, przedwojenną właścicielkę salonu mody, która zaraz po wojnie w gruzach Warszawy otworzyła sklep odzieżowy „Feniks”, a już dwa lata później jeździła do Paryża i Londynu, by śledzić trendy. Moda Polska towarzyszyła Polakom przez cztery dekady, upadła ostatecznie w 1998 r.

Marki pokazywane w Centralnym Muzeum Włókiennictwa nie mają szans zaistnieć w świadomości Polaków na podobną skalę – nie z powodu braku talentu projektantów, a dlatego, że czasy się zmieniły, modą nie zarządza już państwo, rynek mody jest zglobalizowany, przyspieszony, przesycony mikrotrendami i „viralowymi” ciuchami z TikToka. Ale też dlatego, że są autorskie, produkowane w krótkich seriach, niszowe – i zwyczajnie drogie.

Marzy mi się wystawa, która opowie o polskiej modzie XXI w. nie z punktu widzenia branży, a zwykłych ludzi.

Ostatnie 25 lat na świecie to czas rosnących nierówności i polaryzacji, coraz szybszych przemian technologicznych, bogących się na nich megakorporacji, które wymykają się państwowej kontroli. W Polsce ostatnie ćwierć wieku to dodatkowo czas ogromnego gospodarczego wzrostu, wielkich inwestycji i dwóch odłonn migracji: najpierw Polaków wyjeżdżających za lepszym życiem na Zachód po wejściu do Unii Europejskiej, później mieszkańców innych krajów, którzy w tym samym celu przyjeżdżają nad Wisłę.

Wszystkie te procesy odbijają się w modzie. Jeszcze na przełomie wieków większość Polaków kupowała rzeczy w lokalnych „butikach”, czyli po prostu niewielkich sklepach wyposażonych według gustu i handlowej intuicji właścicieli, lumpeksach albo na bazarach, gdzie upragnione jeansy mierzyło się na kartonie rozłożonym za zasłonką (a oglądało w lustrze kilka stoisk dalej).

Pamiętam jakim przełomem na początku XXI w. było wejście do Polski zagranicznych sieciówek, które pozwalały ubrać się tak samo jak nasi rówieśnicy w Wielkiej Brytanii, Francji czy Szwecji. Widziałam, jak modę zmienia dostęp do zagranicznych sklepów internetowych – najpierw zachodnich, później chińskich. I spektakularny sukces litewskiego startupu ułatwiającego handel używaną odzieżą.

Chciałabym obok designerskiej Maryjki Arkadiusza, przetworzonych polskich orzełków UEG czy świetnych projektów Tomasza Armady, łączącego formę kontusza i materiał z muzułmańskich kobierców do modlitwy, zobaczyć biało-czerwone bluzy noszone bez ironii przez polskich migrantów na Wyspach, koszulki z Żołnierzami Wyklętymi produkowane w Bangladeszu i stroje grup rekonstrukcyjnych. Obok sukienek z czerwonych dywanów – outfity pierwszych polskich szafiarek.

Chciałabym opowiedzieć o tym, jak gdańska firma LPP stała się odzieżowym imperium otwierającym sklepy od Mediolanu po Azerbejdżan – i co miały do tego metki znalezione w ruinach zawalonej fabryki w kompleksie Rana Plaza. „Nowa Moda Polska” nie jest – i nigdy nie miała być – taką wystawą. Ale może podsumowanie ostatniego ćwierć wieku polskiej mody jeszcze przed nami? ●

Czy w naszym piekielku możliwe jest przejściowe ochłodzenie?

Zagrajcie to jeszcze raz, razem

Skoro Blackmore wystąpił z Deep Purple, to może Budka Suflera, głosem Krzysztofa Cugowskiego, jeszcze jeden, ostatni raz zapewni nas, że po nocy przychodzi dzień, a po burzy spokój?

Szubrycht

Kilka tygodni temu zapytałem muzyków Deep Purple, czy jest jakakolwiek szansa na ich wspólny występ z Ritchiem Blackmore’em, oryginalnym gitarzystą grupy i współautorem największych jej przebojów. Choćby ten jeden ostatni raz.

„To niemożliwe. On się od wszystkich odciał. Ze mną w ogóle nie rozmawia” – odpowiedział z przekonaniem Roger Glover. Nie zaskoczył mnie, pytałem pro forma. Blackmore odszedł z zespołu ponad 30 lat temu i przez cały ten czas pomiędzy nim a byłymi kolegami nie było miłości, że pozwolę sobie na tak gruby eufemizm.

A jednak fani, którzy 12 sierpnia przyszli na koncert Deep Purple w Wantagh, pod Nowym Jorkiem, zobaczyli Ritchiego Blackmore’a na scenie i usłyszeli, jak gra z zespołem „Smoke on the Water”. Sam o to poprosił, bo – jak później powiedział w wywiadzie dla „Rolling Stone’a” – zdał sobie sprawę z tego, że mogą się widzieć po raz ostatni.

Nie było to żadne doniosłe wydarzenie artystyczne, muzycznie nic wielkiego w Wantagh się nie stało. Ale w kategoriach czysto ludzkich – to jedna z nielicznych naprawdę dobrych wiadomości w zalewie doniesień o tym, co najgorsze w kraju i na świecie.

Dowód na to, że można zrobić krok w tył, wyciągnąć rękę, wykonać przyjazny gest.

Nie trzeba przeproszać ani czekać na przeprosiny, nie trzeba się upewniać, czy cały świat widzi, kto ma rację, nie trzeba ani triumfować, ani grać ofiary. Można po prostu przez chwilę być razem, jakby nie było wczoraj i jakby miało nie być jutra.

Budkagate. Tu wszyscy leżą i kwiczą

Polacy nie gęsi i swoje Deep Purple mieli. Pierwsze wcielenie Budki Suflera grało hard rocka o podobnym charakterze – czy raczej grywało, bo lubelski zespół odpływał też w inne stylistyczne rejony – i porównywalnej jakości. To nie żarty, „Cień wielkiej góry”, debiut Budki z 1975 roku, zawierał muzykę nie tylko aktualną, ale w dodatku wymyśloną i zgraną na światowym poziomie. Kłopot w tym, że polskie zespoły nie miały wtedy szans na nawiązanie kontaktu ze światem, a i w ojczyźnie grupa największą popularność zdobyła już w innym czasie oraz z innym repertuarem.

• David Keith i Ritchie Blackmore podczas koncertu w Berlinie, 18 kwietnia 2018 r. FOT. FRANK HOENSCH/REDFERNS/GETTY IMAGES

■ „Cień wielkiej góry”, debiut Budki z 1975 roku, zawierał muzykę wymyśloną i zgraną na światowym poziomie. Kłopot w tym, że polskie zespoły nie miały wtedy szans na nawiązanie kontaktu ze światem

Sprawdźmy, co słychać u Budki Suflera. 10 sierpnia zespół wypuścił nowy singel, zatytułowany „Nie chcę z tobą być”. Prawdę mówiąc, przegapiłem tę premierę. Złośliwy algorytm podrzucił mi za to post Tomasza Zeliszewskiego, perkusisty i obecnego lidera grupy, zamieszczony na oficjalnym profilu zespołu 16 sierpnia. Nie wiem, czemu mi się to wyświetliło, bo adresatem był Zenek Martyniuk.

Zeliszewski przeproszał gwiazdę disco polo za to, że Jacek Kawalec, jeden z trójki wokalistów Budki, parodiuje człowieka Zenka. Przy okazji, niesiony świętym oburzeniem, swojego kolegę publicznie zbesztal. Dzień później Kawalec opublikował oświadczenie, że jest mu przykro, że Zeliszewski nie zna się na żartach, że czuje się cenzurowany, więc odchodzi z zespołu. Tymczasem Martyniuk, proszony przez media o komentarz, poczuł krew i grozi Kawalcowi pozwem...

Powstrzymam się od komentowania tej afery, bo nieładnie kopać leżącego, a tu wszyscy leżą i kwiczą. Piszę o najnowszej Budkagate, bo wyświetlała mi się w internecie na przemian z dobrą nowiną z obozu Deep Purple. Aż zacząłem w nich widzieć dwie strony tego samego medalu.

Najtrudniejszy pierwszy krok

Skoro piekło zamarzło i Blackmore wystąpił z Deep Purple, to może i w naszym piekielku możliwe jest przejściowe ochłodzenie? Może Budka Suflera głosem Krzysztofa Cugowskiego jeszcze jeden, ostatni raz zapewni nas, że po nocy przychodzi dzień, a po burzy spokój? Może Zbigniew Hołdys zagra „Autobiografię” z tym, co zostało z Perfectu? Może w Kombi albo w Kombii spotkają się Grzegorz Skawiński ze Sławomirem Łosowskim? Łzy popłyną z Adamem Konkolem i Anną Wyszkonii? Artur Rojek gościnnie zaśpiewa w Myslovitz, w Lombardzie Małgorzata Ostrowska, a Marek Kościelnicz zagra w DeMono...

Wiem, że każdy przypadek jest inny. Rozumiem, że niektóre rany wydają się zbyt głębokie, inne są zbyt świeże. Zdaję sobie sprawę z tego, że najtrudniejszy pierwszy krok, a do tanga trzeba dwojga. Skoro jednak w Deep Purple zdarzył się cud, po niemal czterech dekadach wzajemnych oskarżeń, niechęci czy wręcz otwartej wrogości, to i gdzie indziej może. Przecież nie muszą się znowu lubić, niech się po wszystkich znowu rozejdą do swoich spraw, niechże się dalej na siebie boczą. Niech się sądzą lub odsądzają od czci i wiary, jeśli inaczej się nie da. Niech tylko ten jeden raz pokażą, że wszystko jest możliwe.

Bo jeśli ludzie kultury nie są w stanie raz w życiu porozumieć się w tak błażej sprawie, jak wspólne wykonanie jednej piosenki, dlaczego od nas, szaraczków, oczekuje się, że byśmy na co dzień umieli dogadywać się – w domu, w pracy, w kraju – w znacznie poważniejszych kwestiach? ●

Jarek Szubrycht

Witamy
w Polsce

Cykl
Witamy w Polsce
tworzy zespół
kilkudziesięciu
reporterów
„Wyborczej”
pracujących
w redakcjach
w całym kraju.

PAULINA BŁASZKIEWICZ

TAJEMNICA
JOWITY

Była trzydziestoletnią wdową.
Żyła pomiędzy domem teściów,
pracą w sklepie mięsnym i cmentarzem.
6 lipca 2024 roku zaginęła bez śladu.

– Wiedziałam, która to jest, ale nie znałyśmy się. Dziewczyny ode mnie z pracy też jej nie znały. Ona była bardzo skryta. Znałymi tu na miejscu raczej nie miała, nigdzie nie wychodziła. Tylko praca, dom, praca, dom – słyszę od pracowników urzędu w gminie Rogowo, której podlega wieś Lisiny.

Mieszka tu ok. 70 osób. Kilkanaście rozproszonych domów, wokół lasy i jeziora. To jedno z ulubionych miejsc grzybiarzy z Rypina.

Jowita przyjechała tu w 2017 roku z Lubelszczyzny, z Radzyna Podlaskiego. Za mężem, którego poznała na Facebooku. Siedem lat później ślad po niej zaginął.

MIŁOŚĆ I RAK

Adam, mąż Jowity, był jednym z czwórki dzieci Małgorzaty i Jana Zielińskich.

– Wie pani, syn jak to chłopak, nie zwierzał się matce, ale jak rozmawiałam z Jowitą, to powiedziała, że poznali się przez internet, najpierw ze sobą pisali – mówiła mi dwa lata temu Małgorzata, teściowa Jowity.

Młodzi wzięli ślub w lipcu 2017 roku, ale ich szczęście nie trwało długo. Kilka miesięcy później Adam zachorował. Najpierw szukał pomocy w szpitalu w Lipnie, potem przewieziono go do Włocławka. Tam był leczony na zespół Guillaina-Barrégo. To choroba zapalna nerwów obwodowych o podłożu autoimmunologicznym. Nikt nie podejrzewał raka. Tymczasem ostateczna diagnoza była druzgocąca: mięsak, rzadki nowotwór złośliwy, który wywodzi się z tkanki łącznej, mięśni, kości, tkanek tłuszczowej, naczyń lub nerwów.

W maju 2018 roku Adam zmarł. Tuż przed śmiercią poprosił rodziców, by zaopiekowali się jego żoną i pozwolili jej mieszkać w ich pokoju na poddaszu.

– Do niedawna mieszkaliśmy wszyscy razem, nawet w 16 osób. Mamy duży dom, dla każdego był kąt. Jakis czas temu wyprowadził się jeden z synów, a kilka tygodni przez zniknięciem Jowity wyprowadził się drugi, bo dostał mieszkanie. Dziś mieszka z nami córka i moja mama. No i Jowita. – opowiadała Małgorzata Zielińska tuż po zaginięciu synowej.

ONA TAK NIE ZNIKAŁA

6 lipca 2024 roku Jowita nie wróciła do domu z pracy w sklepie mięsnym w Rypinie oddalonym 15 kilometrów od Lisin. To był dzień jak co dzień. Po godz. 15 teściowie Jowity zaniepokoiли się, że długo jej nie ma i zawiadomili policję. Zwykle Jowita wracała przed czternastą. Śledczy ustalili, że ostatni raz jej telefon logował się o godz. 13.18 w okolicach trasy prowadzącej przez las do domu, o 13.20 powinna być już na miejscu.

– Tego dnia, gdy nie wróciła, dzwoniliśmy do jej sześcia. Mówił, że wszystko było w porządku, rozliczyła się i pojechała do Rogowa na cmentarz. Stamtąd przejechała przez Rojewo i jechała do domu. Jeszcze sąsiad ją widział. Ślad po niej zaginął przed samym skrzętem na Lisiny – zapamiętała Małgorzata. To niecały kilometr od domu.

– Była godzina czternasta, akurat ociepląłem poddasze z tej strony i widziałem, jak Jowita przejeżdżała tutaj sama – mówił w „Interwencji” Polsatu sąsiad Andrzej Kielpiński.

Później nikt już jej nie widział.

Gdy pytam, czy to normalne, że tak szybko rozpoczyna się poszukiwanie dorosłej kobiety, która w letni dzień nie wraca od razu do domu, zarówno jej bliscy jak i policjanci przyznają, że ten przypadek był wyjątkowy. Ale też zgodnie z przepisami nie ma określonego czasu, który musi upłynąć od zaginięcia osoby, by wszcząć poszukiwania.

– Jowita nigdzie sama by nie pojechała. Mógłby ją ktoś podwieźć, ale nigdy nie wsiadaby do obcego samochodu dobrowolnie. Wolała iść pieszo czy zadzwonić po nas.

Zawsze dzwoniła, jak miała przyjechać późniejszym autobusem. Różne myśli przychodzą mi do głowy, ale ja Jowitę poznałam i wiem, że gdyby miała jakieś plany, to by zadzwoniła i powiedziała. Taki typ człowieka. Ona się z nikim nie przyjaźniła, jedynie w pracy miała koleżanki. Z pracy zawsze wstępowała do Adasia na cmentarz, a później przyjeżdżała do domu. Książki czytała, ze mną rozmawiała – opowiadała Małgorzata Zielińska.

POSZUKIWANIA

Dwa lata temu Jowity szukali wszyscy: mieszkańcy Lisin, policja, wojsko, OSP. Byli nawet przewodnicy z Warszawy i Poznania z psami wyszkolonymi do tropienia śladów ludzkich. Akcja poszukiwawcza trwała kilka tygodni. Mimo udziału setek osób i specjalistycznego sprzętu nie przyniosła efektów.

Miesiąc po zaginięciu Jowity, w sierpniu 2024 roku, grzybiarka przypadkiem znalazła rower kobiety.

– Był schowany za drzewem, ale nie było na nim żadnych śladów ani uszkodzeń. Rower znaleziono w miejscowości Wierzbichowiska, oddalonej od Lisin o 5 kilometrów. Ktoś go mógł celowo podrzucić, by przekierować uwagę śledczych – mówi Maciej Rokus, szef Grupy Specjalnej Płetwonurków RP, biegły sądowy.

Do sprawy zaginięcia trzydziestolatki z Lisin dołączył w 2025 roku. Miał sporządzić opinię dotyczącą zbadania akwenów.

– Na podstawie zebranego materiału dałem śledczym wytyczne. Prawdopodobnie możemy mieć do czynienia z sytuacją oddalenia uwagi od miejsca zdarzenia. W takiej sytuacji można prowadzić poszukiwania metodą powiększających się figur geometrycznych – wyjaśnia Maciej Rokus. Polega ona na sprawdzaniu terenu od punktu centralnego po trasie układającej się w spiralę z zakrętami pod kątem prostym. Z każdym skrzętem wydłuża się pokonywane odcinki, dzięki czemu tworzy coraz większe figury geometryczne i sukcesywnie sprawdza cały teren.

Rokus uważa, że ktoś chciał, by ludzie myśleli, że Jowita zostawiła rower i wyjechała. – To upozorowanie samooddalenia się z własnej woli – mówi.

I faktycznie wiele osób tak właśnie myślało. Jowita była traktowana jako zaginiona, śledztwa wprawdzie nie umorzono, ale niewiele się w nim działo. Aż do 18 lipca tego roku, gdy dwaj młodzi grzybiarze w lesie natrafili na wystające z ziemi ludzkie kości. Leżały 500 metrów od miejsca zamieszkania Jowity.

Grzybiarze natychmiast zadzwonili na policję i poinformowali o swoim odkryciu. Początkowo nikt nie chciał wierzyć, że to szczątki ludzkie, bardziej prawdopodobne wydawało się, że należą do dużego zwierzęcia. Ale gdy służby zaczęły sprawdzać to miejsce, znaleźli stanik i medalik z pierwszą literą imienia męża Jowity. Sekcja zwłok potwierdziła, że to kości zaginionej kobiety, nie dała jednak odpowiedzi w jaki sposób straciła życie. Mają to wyjaśnić kolejne badania.

Nikt oficjalnie nie mówi, dlaczego Jowity nie udało się odnaleźć wcześniej choć była tak blisko domu. Mieszkańcy obwiniają policję, zarzucają funkcjonariuszom niekompetencję. Słyszę: „Tak szukali, żeby nie znaleźć”.

JAK ZGINEŁA JOWITA

– Trwają dalsze czynności w sprawie mające na celu zrekonstruowanie przebiegu wydarzeń z dnia zaginięcia kobiety – prokurator Małgorzata Kręcicka z Prokuratury Okręgowej we Wrocławku lakonicznie informuje o śledztwie.

Funkcjonariusze z Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy od ponad dwóch tygodni pracują na pełnych obrotach. W toku śledztwa przesłuchano i przebadano wariografem mieszkańców Lisin oraz bliskich Jowity Zielińskiej.

– Syn był badany wariografem przez kilkanaście godzin. Sąsiedzi jeździli do Bydgoszczy. Po kilku z nich przyjechał radiowóz, bo nie mieli czym dojechać – mó-

wi mi Małgorzata Zielińska, teściowa zmarłej, do której wracam po dwóch latach.

Kobieta podkreśla, że każdy jest podejrzany. Zwierza się, że trudno jej znieść ataki i oskarżenia kierowane w stronę rodziny.

– Wmawia się nam, że Adaś, nasz zmarły syn, został Jowicie majątek, ale on nie miał żadnego majątku. Trudno się z tego tłumaczyć publicznie. Od kiedy znaleziono naszą synową, zmagamy się z hejtem. Codziennie przyjeżdża policja, odpowiadamy na te same pytania. A wciąż musimy pracować. Spotkała nas tragedia, ale musimy za coś żyć, dlatego jeździmy na targowisko – opowiada.

W jednym z programów telewizyjnych poświęconych tajemnicy odnalezienia szczątków Jowity, reporter zapytał mieszkańca przed sklepem mięsnym w Rybinie, jakie były relacje kobiety z bliskimi. Mężczyzna relacjonował, że Jowita chciała wynająć mieszkanie w mieście i wyprowadzić się od teściów. I że była smutna, bo jej dokuczali.

– Ten człowiek nas nie zna – twierdzi Małgorzata Zielińska. – Jak można sugerować, jacy my jesteśmy? Szanujemy dziennikarzy, ale czy można tak nazywać człowieka, który pojechał na cmentarz do naszego syna i opublikował jego zdjęcie?

Dopytuję, jak wyglądały jej relacje z synową i czy rzeczywiście chciała się wyprowadzić.

– Wie pani, gdy syn dostał mieszkanie i się wyprowadził, to zażartowałam, że jeszcze Jowita się wyprowadzi i będzie pusta chata. Ona nie знаła się na żartach i wzięła to do siebie. I faktycznie oglądała jakieś mieszkanie w Rypinie. Ale po dwóch dniach przyszła i powiedziała, że zostaje z nami. Nikt z nas nigdy jej nie powiedział, żeby się wyprowadziła – tłumaczy Małgorzata Zielińska.

Zielińscy nie kryją, że są zmęczeni oskarżeniami. Tłumaczą, że nie mogą zbyt wiele mówić, bo śledztwo trwa.

– Powiemy za dużo i co będzie? Czekamy cierpliwie, żeby służby zadziałały. Mamy nadzieję, że będzie komu nas przeprosić – mówi Jan, teść Jowity.

• **Jowita Zielińska**
FOT. ARCHIWUM
RODZINNE

ZBYT WIELE NIESZCZĘŚCIA JAK NA JEDEN DOM

Wiadomość, że Jowita nie żyje, nie przyniosła jej bliskim spokoju, tylko pogłębiła traumę.

– Czy kiedyś zmarł pani ktoś bliski? – pyta mnie teściowa Jowity. – Nam zmarł syn, a teraz synowa. Jak mamy się czuć?

Jowita żyła pomiędzy domem u teściów, pracą w sklepie mięsnym i cmentarzem. Rocznie przejeżdżała rowerem ponad 800 kilometrów. Nie miała przyjaciół i wielkich potrzeb. Pensję przeznaczała na zakupy spożywcze czy znicze na grób zmarłego męża. Codziennie wracała do małego pokoju na poddaszu.

– Żał mi jej. Była tak młoda, a miała tak ciężkie życie, które zgasło przedwcześnie. Komu ta dziewczyna wadziła? – zamyśla się sąsiad Zielińskich.

Maciej Rokus mówi, że niebawem dowiemy się, co się stało Jowicie. Policjanci Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy nie chcą na razie ujawnić, jakie konkretnie czynności prowadzą poza przesłuchaniem mieszkańców Lisin.

– Póki co podążamy za zaginioną – mówi jedynie Rokus.

Bliscy, ale też mieszkańcy, czekają na finał sprawy. A ta budzi też emocje poza lokalną społecznością.

– Była młoda, nie chciała sobie ułożyć życia? Jak miała to zrobić mieszkając z teściami zmarłego męża? To musiało się skończyć źle – czytam pod jednym z artykułów o zaginięciu Jowity. Takich komentarzy jest więcej.

– Ludzi może dziwić, że jej życie było tak ciche i uporządkowane, ale z perspektywy socjologicznej i psychologicznej nie ma w tym nic niezwykłego – komentuje psychotraumatołżka i socjolożka dr Anna Pluskota. – Po stracie bliskiej osoby część ludzi ogranicza swoją codzienność do tego, co znane i przewidywalne: pracy, domu, stałych rytuałów. Odwiedzanie cmentarza może być elementem podtrzymywania więzi ze zmarłym, a rutyna sposobem odzyskiwania poczucia bezpieczeństwa i ciągłości życia. Poza tym nie każdy potrzebuje rozbudowanej sieci znajomych czy intensywnego życia towarzyskiego. To zwykłe życie, jakie wiedzie wiele Polek.

Dr Pluskota zwraca uwagę, że w małej społeczności można łatwo zacząć być postrzeganym jako „inny”, – Dodatkowo po tragedii dochodzi jeszcze naturalna potrzeba szukania znaczeń: patrzymy wstecz i próbujemy odnaleźć coś, co mogło zapowiadać późniejsze wydarzenia. Wtedy nawet zwyczajna codzienność może zacząć wydawać się zagadkowa. W tej historii prawdziwą tajemnicą pozostają jednak okoliczności śmierci Jowity – mówi psychotraumatołżka.

Podkreśla także, że zachowanie osób przeżywających traumę czy żalobę nie jest wiarygodnym wskaźnikiem ich winy lub niewinności. – Ludzie mogą reagować bardzo różnie. Ocenianie kogoś na podstawie tego, że „zachowywał się dziwnie” jest psychologicznie ryzykowne – mówi.

Dr Anna Pluskota zaznacza, że w małej społeczności takie wydarzenie nie dotyczy wyłącznie jednej rodziny, a staje się doświadczeniem całej lokalnej zbiorowości.

Tłumaczy: – Ludzie się znają, mają wspólne historie, wiedzę o relacjach rodzinnych i sąsiedzkich. To może być ogromnym zasobem podczas poszukiwań, ale w sytuacji długotrwałej niepewności może również prowadzić do powstawania plotek, podejrzeń i nieformalnych teorii. Im mniej faktów, tym większa społeczna potrzeba stworzenia spójnej historii, która wyjaśni to, co się wydarzyło. ●

• **Więcej wiadomości czytaj na Wyborcza.pl**

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34448784

POLSKA NA DWÓCH KÓŁKACH

**PRZEWODNIK
po najpiękniejszych
trasach rowerowych**

wyborcza.pl

- Idealne zarówno na weekendowe wycieczki, jak i dłuższe wyprawy
- Czytelne mapy, doskonałe uzupełnienie opisów, pomocne przy planowaniu wypraw

TYLKO ZDROWIE

NIE MIESZAJ...

lek. dent. Paulina Moczyńska*

...chrapania
z plastrami na usta

Dla stomatologa ważną informacją jest to jak pacjent sypia. W czasie snu spada wydzielanie śliny, co może sprzyjać rozwojowi próchnicy. Szczególnie jeśli zapomnieliśmy o wieczornym umyciu zębów. Suche nasila oddychanie przez usta.

Dentysta może zapytać o chrapanie, w którym niemalą rolę odgrywa obecność wad zgryzu. Może też zalecić szynę przeciw chrapaniu (np. typu MAD), która utrzymuje właściwy tor oddechowy. Stomatolog może też zasugerować wizytę u laryngologa, podejrzewając bezdech senny.

Zmuszanie się sztucznie do oddychania nocą przez nos za pomocą modnych od jakiegoś czasu plastrów nie jest dobrym pomysłem. Takie postępowanie nie ma żadnych udowodnionych korzyści, a problem z drożnością nosa powinien być rozwiązany u specjalisty.

Stomatolog może zapytać o nieświeży oddech, dokuczający szczególnie rano, o konieczność picia w nocy, by nawilżyć zaschnięte usta, o odczuwanie przerw w oddychaniu i o to, czy sen przyniósł odpoczynek i regenerację. Może też spojrzeć w nasz telefon – jeśli tylko pochwalimy się aplikacją w telefonie do całonocnego wykrywania zaburzeń snu. ● **Not. ET**

* stomatolożka z Vivadental Medicover Stomatologia w Gdańsku

PYTANIE DO... epidemiolożki

Jak skutecznie usunąć wszy?

dr n. o zdr. Barbara
Czech-Szczapaz Uniwersytetu Medycznego
w Poznaniu

Nawyk regularnego przeglądania głowy dzieci to podstawa profilaktyki wszawicy. Czujność należy zachować także po wakacyjnych wyjazdach dzieci. Gdy dzieci bawią się blisko siebie lub wymieniają kaskami, wszy mogą zmienić żywiciela. Znaalezienie jednej wszy i jej usunięcie nie oznacza, że problemu już nie ma. Mogliśmy inne wszy przeoczyć, a młode nimfy trudniej zauważyć. Znalazona wesz mogła też już złożyć jaja, z których wyłęgną się kolejne.

Usuwanie wszawicy wymaga odpowiedniego środka z apteki i czasu. Możemy zastosować preparaty ze środkiem owadobójczym, ale mamy dane z Czech i z innych obszarów w Europie, że efektywność tych substancji jest mniejsza, bo wszy się na nie uodporniły, np. na permetrynę. Poza tym takich środków nie można stosować u najmłodszych dzieci i kobiet w ciąży. Lepiej użyć substancji, które zatykają przetchlinki, czyli otwory, przez które wszy oddychają. Tak działają np. dimetykon i cyklometikon, pochodne silikonów.

Żaden z dostępnych środków nie jest skuteczny wobec gnid, czyli jaj wszy.

Dlatego po użyciu preparatu, należy włosy pasmo po pasmie wyczesać odpowiednim grzebieniem, żeby usunąć czekające na wyklucie gnidy. To, co zbierze się na grzebieniu wycieramy w chusteczkę higieniczną i przesuwamy się na kolejne pasmo włosów. Rodzice często nie powiadamiają rodziców innych dzieci o zakażeniu, co sprawia, że zakażenie może się szerzyć. Nie ma się czego wstydzić, wszy są i w szkołach publicznych, i prywatnych. Lubią brudne i czyste włosy, proste i kręcone. Jest im wszystko jedno, bo żywią się krwią. ●

Notowała
Katarzyna Staszak

Nowe badanie

Wyczytali z twa

To, jak szybko starzeje się twarz, może wiele powiedzieć o stanie całego organizmu, w tym o kondycji układu odpornościowego. Niewykluczone więc, że w przyszłości zdjęcie twarzy stanie się jednym z rutynowych badań lekarskich.

Katarzyna Staszak

To brzmi niewiarygodnie, ale jest prawdą: naukowcy zrobili zdjęcia twarzy pacjentów z rakiem i na tej podstawie oszacowali ich szanse na pokonanie choroby. Badanie przeprowadzone przez naukowców ze Szkoły Medycznej Harvardu przypomina oceny, których sami nieustannie dokonujemy. Nie na taką skalę i nie tak dokładnie, ale przecież zauważamy, jak starzeją się nasi znajomi. Pomyślcie choćby o koleżankach i kolegach ze szkoły podstawowej, których spotykacie po latach.

Kiedy mieliśmy po 10 lat, łatwo było przypisać nas do jednego rocznika. Gdy mamy 45 czy 50 lat, wyglądamy już tak różnie, że osobom, które nas nie znają, trudno oszacować nasz wiek.

Ktoś ma podwójny podbródek i mocno zarysowane zmarszczki, a ktoś inny w tym samym wieku cieszy się elastyczną skórą i szczupłą twarzą.

U jednej osoby widać na skórze ślady niezdrowego stylu życia, grudki wywołane zbyt wysokim stężeniem cholesterolu, a także obrzęki i rumień spowodowane nadciśnieniem. Ktoś inny wygląda na 15 lat mniej, niż ma, bo dba o aktywność fizyczną i dietę bogatą w antyoksydanty oraz zdrowe tłuszcze.

Tempo starzenia się twarzy jest miarą zmian wieku biologicznego – tłumaczą naukowcy. Wiek biologiczny odzwierciedla stopień „zużycia” organizmu. Można mieć 45 lat według kalendarza, ale biologicznie być o 10 lat młodszym. Albo odwrotnie – biologicznie być o 10 czy 15 lat starszym wskutek palenia, picia alkoholu, braku ruchu, nadwagi, cukrzycy lub nadciśnienia.

Żeby sprawdzić wiek biologiczny, można użyć testów z krwi lub śledzić zmiany w aktywności genów. Można też po prostu zrobić zdjęcie twarzy i zlecić sztucznej inteligencji ocenę tempa starzenia skóry.

LUSTRO I APARAT
PRAWDĘ CI POWIE?

Jeśli do zdjęć twarzy doda się datę urodzenia, to algorytmy oceniają, czy ktoś jest biologicznie młodszy czy starszy. A co za tym idzie, jaki jest stan jego organizmu. To może stanowić „nieinwazyjny, prognostyczny biomarker określający rokowania u pacjentów onkologicznych” – twierdzą naukowcy z Harvardu.

Do swojego badania włączyli ponad 2 tys. pacjentów z rakiem, którzy byli leczeni w słynnym szpitalu Brigham and Women's Hospital w Bostonie.

Pacjenci mieli robione zdjęcia twarzy, a analizowała je sztuczna inteligencja w programie

Jak starzeje się twarz

Tłumaczy dr n. med. Piotr Osuch, chirurg plastyczny:

Starzenie twarzy zachodzi warstwowo obejmując skórę, tkankę tłuszczową, więzadła, mięśnie, a nawet kości twarzy.

Z wiekiem tkanki twarzy zaczynają opadać pod wpływem grawitacji. Policzki tracą podparcie, linia żuchwy staje się mniej wyraźna, pojawiają się chomiki i zmieniają się szyja. Jednocześnie część objętości zanika, wtedy twarz staje się bardziej płaska. To nie jest tylko problem skóry, a zmiana całej architektury twarzy.

Twarz starzeje się bardzo indywidualnie. U jednej osoby szybciej opada środkowa część twarzy, u innej szyja, jeszcze u innej dominuje utrata objętości.

Najwcześniej zwykle starzeje się okolica oczu. Skóra wokół oczu jest najcieńsza, dlatego bardzo szybko pojawiają się drobne zmarszcz-

ki, utrata napięcia i zmęczony wygląd. Z czasem dochodzi do opadania brwi, pogłębienia doliny łez i uwidocznienia przepuklin tłuszczowych pod oczami. To często pierwszy sygnał starzenia, który pacjenci zauważają już po trzydziestce.

Równolegle zmienia się jakość skóry. Spada ilość kolagenu, elastyny i kwasu hialuronowego. Skóra staje się cieńsza, bardziej sucha, traci blask. Pojawiają się przebarwienia, rozszerzone naczynia i drobne zmarszczki związane z mimiką oraz ekspozycją na słońce.

Twarz kobiety i mężczyzny starzeje się według tych samych biologicznych mechanizmów, ale efekt wizualny starzenia jest często zupełnie inny. Wynika to z różnic anatomicznych, hormonalnych i jakości tkanek.

Mężczyźni mają zazwyczaj grubsza skórę, mocniejszy układ więzadłowy i cięższe tkanki twarzy. Dzięki temu przez długi czas mogą wyglądać młodziej lub bardziej stabilnie, ale kiedy proces starzenia zaczyna być widoczny, zmiany bywają bardziej gwałtowane. Tkanki są cięższe, więc opadanie dolnej części twarzy i szyi może być bardziej wyraźne.

Inaczej starzeje się również okolica oczu u mężczyzn. Oczy mogą sprawiać wrażenie bardziej zmęczonych i ciężkich przez nadmiar skóry górnych powiek oraz głębsze osadzenie oczu wewnątrz oczodołów.

Mężczyźni mają zwykle silniejsze mięśnie mimiczne i bardziej dynamiczne ruchy twarzy, co prowadzi do głębszych zmarszczek czoła czy okolicy między brwiami. ●

Liczba

54

PROC.
● **Polek uważa, że odniosło sukces – wynika z badania „Postrzeganie sukcesu przez Polaków”, przygotowanego przez Yotta by Publicis Groupe na zlecenie Erste Bank Polska**

Książka

Amerykańska dziennikarka śledcza odsłania mroczną stronę globalnego rynku leków generycznych. Podążając tropem sygnalistów, inspektorów i tajnych dokumentów, rekonstruuje historię oszustw, manipulacji i zaniedbań, które przez lata pozostawały ukryte przed pacjentami i regulatorami.

Katherine Eban**„Gorzkie pigułki. Mroczna prawda o tańszych zamiennikach leków”**tłumaczenie: Jan Dzierzgowski,
Wydawnictwo Czarne

TYLKO ZDROWIE

rzy, kto ma szansę przeżyć raka

• **Stan skóry odzwierciedla stan organizmu. Na twarzy można dostrzec m.in. objawy wysokiego cholesterolu i nadciśnienia** FOT. SHUTTERSTOCK AI GENERATOR

FaceAge. Program oceniał zmiany w wyglądzie między dwoma punktami w czasie i obliczał tempo starzenia się twarzy. Wolniejsze tempo starzenia się wiązało się z lepszymi rokowaniami dotyczącymi przeżywalności w chorobie nowotworowej. Za to osoby, które starzały się szybciej, miały mniejsze szanse na przeżycie choroby – wynika z publikacji w czasopiśmie „Nature Communications”.

W swojej poprzedniej analizie naukowcy ustalili, że osoby wyglądające o co najmniej pięć lat młodziej od swojego wieku metrykalnego, mia-

ły znacznie lepsze rokowania. Natomiast u osób wyglądających na co najmniej 10 lat więcej niż wskazywała data urodzenia, rokowania były znacznie gorsze. Te badania opublikowało czasopismo „Journal of the National Cancer Institute”.

CO Z TEGO WYNIKA DLA NAS?

– Jedną z pierwszych informacji, jakie lekarze wprowadzają do kartoteki pacjentów, jest wiek chronologiczny. Zadajemy pytanie: po co posługiwać się wiekiem chronologicznym,

skoro obserwujemy tak znaczne rozbieżności między wiekiem biologicznym a chronologicznym? Dlaczego nie zastosować wskaźnika, który mógłby być bardziej precyzyjny w odniesieniu do konkretnej osoby? – mówi prof. Raymond Mak, specjalista radioterapii onkologicznej i współautor badania.

Tłumaczy, że każdy lekarz pierwszego kontaktu zaczyna wizytę od pytania o datę urodzenia. Wiek uwzględnia się również podczas kwalifikacji do zabiegów operacyjnych, a także w wielu kalkulatorach ryzyka i w procesie leczenia.

Czy to jednak słusza zasada, skoro ludzie w tym samym wieku metrykalnym są w tak różnym stanie zdrowia?

Zapewne więc lekarze niedługo zaczną posługiwać się wiekiem biologicznym. Ocena tego wieku wkrótce może się stać standardowym badaniem dla wszystkich, dziś to badanie można zrobić tylko prywatnie.

Autorzy odkryć ze Szkoły Medycznej Uniwersytetu Harvarda twierdzą, że analiza tempa starzenia na podstawie zdjęć twarzy może usprawnić planowanie spersonalizowanego leczenia, poprawić jakość porad dla pacjentów oraz pomóc w ustaleniu częstotliwości i intensywności badań kontrolnych. Także u osób z innymi chorobami. A u osób zdrowych może służyć do przewidywania ryzyka zachorowania.

Niewykluczone, że w przyszłości każda nasza wizyta w przychodni będzie się wiązać z robieniem fotografii do kartoteki.

Dla osób, które korzystają z medycyny estetycznej to żadna nowość. Dermatolożki i specjalistki medycyny estetycznej fotografują twarze pacjentów, żeby widać było stan przed rozpoczęciem zabiegu i po. W niektórych gabinetach oferowana jest jednak także analiza jakości skóry wykorzystująca sztuczną inteligencję.

– Dzięki takiemu badaniu potrafimy ocenić m.in. elastyczność i nawilżenie skóry oraz nasile-

nie zmarszczek, przebarwień czy rumienia w sposób bardzo dokładny i w odniesieniu do innych osób w tym samym wieku chronologicznym. To znaczy, że analiza daje obraz tempa starzenia na tle średniej dla danej grupy wiekowej – wyjaśnia lek. Agnieszka Lew Mirska, specjalistka medycyny estetycznej, założycielka kliniki Self Esteem.

Pacjentkom i pacjentom tłumaczy, że zabiegi to tylko dopełnienie stylu życia, dlatego w jej klinice pracuje dietetyczka kliniczna i lekarka medycyny stylu życia. – Różnymi badaniami oceniamy np. stan jelit, układu sercowo-naczyniowego czy nasilenie przewlekłego stanu zapalnego i wiele innych czynników mających wpływ na tempo starzenia i jakość skóry. A profesjonalna analiza skóry może z kolei szybko pokazać, jak zmiany w diecie, ruchu czy śnie przełożyły się na poprawę jej jakości i pośrednio na tempo starzenia – mówi dr Lew-Mirska.

NAUKOWCY ZAUWAŻAJĄ TWARZ

Naukowcy coraz częściej traktują wygląd twarzy i stan skóry jako tzw. biomarker w badaniach nad starzeniem organizmu.

– Skóra – jako nasz największy organ – w dużej mierze odzwierciedla to, co zachodzi w całym organizmie, w układzie krążenia czy układzie odpornościowym. Skóra jest najbardziej wyeksponowana na działanie czynników środowiskowych, więc jest świetnym modelem do badań nad starzeniem – mówiła nam prof. Ewelina Pośpiech, genetyczka, ekspertka od starzenia epigenetycznego.

I wyjaśniała: – Jeśli zmniejszymy stan zapalny, usprawnimy funkcjonowanie mitochondriów, poprawimy walkę ze stresem oksydacyjnym, poprawimy zdrowie metaboliczne, to stan skóry też się poprawi. Stan skóry i tempo jej starzenia jest więc odzwierciedleniem stanu całego organizmu. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34446370

DO 24 SIERPNIA

Zamów PRENUMERATĘ TECZKOWĄ „Wyborczej”

— na wrzesień u swojego sprzedawcy prasy

- Masz pewność, że każde wydanie będzie na Ciebie czekać (zamawiasz gazetę na cały miesiąc z góry)
- Masz niższą cenę niż przy zakupie pojedynczych wydań każdego dnia
- Masz bezpłatny dostęp do Wyborcza.pl*
- Masz gwarancję niezmienności cen w okresie realizacji prenumeraty
- Możesz zostać członkiem Klubu Wyborczej i mieć dostęp do archiwum tekstów

CENA
199,99 zł**
OSZCZĘDZISZ
CO NAJMNIEJ
51 zł

Dostęp także do
Wyborcza.pl*

*Prenumeratorów teczkowych zapraszamy do Klubu „Wyborczej”. Jego członkowie mogą m.in. uczestniczyć w spotkaniach online z redakcją i jej gośćmi. Dodatkowo Klubowicze mają dostęp do archiwum tekstów „Wyborczej”. Co zrobić, by zostać członkiem Klubu: 1. Skontaktuj się z naszą infolinią, tel. 22 555 54 55 (od poniedziałku do piątku w godz. 8-16). 2. Podaj numer dowodu zakupu prenumeraty teczkowej.

**Cena sugerowana. Kwota oszczędności wynika z różnicy ceny sugerowanej i sumy cen codziennej sprzedaży detalicznej.

Ze smutkiem żegnamy

Agatę Vlasakovą z d. Jaśkiewicz

bliską nam Córkę naszych Przyjaciół

Głęboko współczujemy

*Jej Najbliższym**Hania, Jola, Stawa, Krzysztof, Zbyszek Ch., Zbyszek J.*

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448581

Z głębokim żalem żegnamy

Wandę Traczyk-Stawską

uczestniczkę Powstania Warszawskiego, Honorową Obywatelkę Warszawy,
Ambasadorkę akcji Żonkile.Przez całe życie kierowała się harcerskim przyrzeczeniem –
służby Polsce, pomocy bliźnim i wierności wartościom,
które niosła z niezwykłą odwagą.Była głosem tych, którzy nie mogli już mówić, a jej siła, miłość i niezłomność
inspirowały kolejne pokolenia. Jako Ambasadorka akcji Żonkile przypominała,
że pamięć jest obowiązkiem, a człowieczeństwo – wyborem.Pani Wando, dziękujemy za świadectwo życia,
które pozostanie w naszych sercach dla kolejnych pokoleń. Pamiętamy!*Rodzinie i Bliskim*

składamy najszczerze wyrazy współczucia.

Dyrekcja, pracowniczki i pracownicy Muzeum POLIN

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448642

Drogiemu

*Bronisławowi Kledzikowi*założycielowi wydawnictwa Media Rodzina i wieloletniemu jego Dyrektorowi,
składamy najserdeczniejsze wyrazy szczerego współczucia
z powodu śmierci*Żony Marii*

Łączymy się w bólu z całą

*Rodziną**Zarząd i pracownicy wydawnictwa Media Rodzina*

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448722

W wieku 92 lat zmarła

Joanna Rawik-Petrusewicz

Wybitna artystka, dziennikarka, znawczyni i popularyzatorka piosenki francuskiej, wieloletnia
członkini władz Stowarzyszenia Artystów Wykonawców SAWP – nasza Przyjaciółka.Przez dziesięciolecia zachwycała talentem, głosem, wrażliwością, erudycją i wielką kulturą,
pozostając jedną z najbardziej rozpoznawalnych postaci polskiej sceny muzycznej.*Rodzinie, Bliskim, Przyjaciółom
i Wielbicielom Jej talentu*

składamy wyrazy głębokiego współczucia

Stowarzyszenia Artystów Wykonawców SAWP

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448795

W Sądzie Rejonowym w Kielcach pod sygn. akt VIII Ns 181/22 wszczęte zostało postępowanie o ustanowienie drogi koniecznej przez działki położone w Kielcach przy ulicy Nowy Świat, oznaczone numerem ewidencyjnym 426/1, 426/12, 426/21, 426/19, 426/17, 426/4 na rzecz każdorazowego właściciela nieruchomości położonej w Kielcach przy ul. Nowy Świat 42a, obejmującej działki o numerach ewidencyjnych 426/6 i 426/31, polegającej na prawie przechodu i przejazdu.

Sąd wzywa wszystkie osoby zainteresowane aby w terminie 3 miesięcy od ukazania się ogłoszenia, zgłosiły się do Sądu i wykazały swoje prawa, gdyż w przeciwnym razie może zapasć orzeczenie zgodne z wnioskiem.

Kraj/34448448

Sąd Rejonowy Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu I Wydział Cywilny ogłasza, że w tutejszym Sądzie w I Wydziale Cywilnym, pod sygnaturą I Ns 1103/23 toczy się postępowanie z wniosku Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych we reprezentowanego przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego przy udziale Anny Michalak, Małgorzaty Gettler, Andrzeja Wojtyśiaka, Grzegorza Wojtyśiaka, Wiktorii Pietruczuk, Jana Michalak, Feliksa Michalak, Matyldy Michalak, Ignacego Michalak i Miasta Poznań o stwierdzenie nabycia spadku po Bożenie Kazimierze Snadnej - Wojtyśiak nazwisko rodowe Snadna córce Feliksa i Jadwigi zmarłej 21 lutego 2022 r. w Poznaniu ostatnio stale zamieszkałej w Poznaniu. Sąd wzywa spadkobierców Bożeny Kazimierzy Snadnej - Wojtyśiak aby zgłosili się do Sądu Rejonowego Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu I Wydział Cywilny do sprawy I Ns 1103/23 w terminie 3 miesięcy od dnia ukazania się tego ogłoszenia i udowodnili swe prawa do spadku po Bożenie Kazimierze Snadnej - Wojtyśiak, w przeciwnym razie mogą zostać pominięci w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku.

Kraj/34448655

INFORMACJA BURMISTRZA OŻAROWA MAZOWIECKIEGO

**W siedzibie Urzędu Miejskiego
w Ożarowie Mazowieckim
przy ul. Kolejowej 2
zostały wywieszone
wykazy nieruchomości
przeznaczonych do najmu
i dzierżawy.**

Kraj/34448244

STAROSTA PLESZEWSKI

informuje:

o zamiarze wydania decyzji zobowiązującej właściciela lub osobę, której przysługują inne prawa rzeczowe do udostępnienia nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym, oznaczonej jako działki nr 12/9 (ark. mapy 2) i nr 102 (ark. mapy 3), obręb Brzezie, gm. Pleszew, w celu wykonania czynności związanych z wymianą linii napowietrznych SN-15kV oraz stanowisk słupowych SN-15kV.

Wzywa się osoby, którym przysługują prawa rzeczowe do ww. nieruchomości, aby zgłosiły swój udział w postępowaniu.

Szczegółowych informacji udziela:
Starostwo Powiatowe w Pleszewie,
ul. Poznańska 79, 63-300 Pleszew, tel. (62) 7429643.

Kraj/34448671

Stwórz Miejsce Pamięci

Wejdź na serwis
odeszli.pl

LESZNO
JestemTU

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU

Prezydent Miasta Leszna ogłasza V przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowych niezabudowanych:

1. Oznaczenie nieruchomości: **Leszno, ul. Henrykowska**, KW nr PO1L/00030661/0, na ark. mapy nr 66, działki ewidencyjne numer:

L.p	Nr dz.	Powierzchnia (w m²)	Cena wywoławcza (w tym 23% podatku VAT)	Wadium (w zł)
1	1/50	6486	2 641 000,00	130 000,00
2	1/48	6156	2 704 000,00	135 000,00
3	1/44	6281	2 878 000,00	143 000,00
4	1/47	5628	2 470 000,00	123 000,00

2. Opis nieruchomości: nieruchomości gruntowe niezabudowane. Działki nr 1/50 i 1/44 porośnięte trawą oraz miejscowo drzewami i krzewami (samosiejkami). Działki nr 1/47 i dz. 1/48 (narożna) oraz część działki 1/50 o pow. ok. 1000 m² i część działki 1/44 o pow. ok. 566 m² stanowią grunt organiczny wymagający uzyskania **decyzji zezwalającej na wyłączenie z produkcji rolniczej** oraz uiszczenia należności i opłat rocznych, zgodnie z ustawą z dnia 03.02.1995r. o *ochronie gruntów rolnych i leśnych*. Przez część działki nr 1/47 przebiega napowietrzna linia energetyczna eN. Nabywca nieruchomości zobowiązany będzie do ustanowienia nieodpłatnej i na czas nieoznaczony służebności przesyłu na rzecz właściciela sieci. Usunięcie drzew i krzewów z terenu nieruchomości jest możliwe na warunkach określonych w *Ustawie o ochronie przyrody*, własnym kosztem i staraniem przez nabywcę nieruchomości.

3. Przeznaczenie: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna.

4. Termin i miejsce przetargu: **22 października 2026 r., godz. 12:00** w sali konferencyjnej Wydziału Architektury Planowania Przestrzennego i Budownictwa na II piętrze w budynku Urzędu Miasta Leszna przy Al. Jana Pawła II 21.

5. Termin wniesienia wadium: wadium **wymagalne na koncie** Urzędu Miasta Leszna nr: 37 1020 3088 0000 8302 0005 7703 PKO BP S.A. I O/Leszno **do dnia 16 października 2026 r.**

6. Informacja o miejscu wywieszenia i publikacji ogłoszenia o przetargu: tablica ogłoszeń w Urzędzie Miasta Leszna przy ul. Kazimierza Karasia 15 oraz Al. Jana Pawła II nr 21 a także na stronie internetowej: bip.leszno.pl - w dziale „Przetargi na nieruchomości”.

7. Dane teleadresowe, pod którymi można uzyskać szczegółowe informacje: Wydział Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Leszna, Al. Jana Pawła II 21, 64-100 Leszno, pok. nr 16, telefon 65/ 529-82-13 w godz. 8:00-15:00 w poniedziałki w godz. 7:00-17:00.

www.leszno.pl

Kraj/34448760

Politechnika Wrocławska

Ogłoszenie przetargowe nr 9/2026

Politechnika Wrocławska

ogłasza przetarg nieograniczony pisemny na najem

**powierzchni 1 m² zlokalizowanego w Klubie Architekta poziom – 1
piwnica w budynku E-01 przy ul. Bolesława Prusa 53-55
we Wrocławiu z przeznaczeniem na ustawienie obiadomatu/
lunchomatu do codziennej sprzedaży ciepłych posiłków i dań.**

Przedmiotem przetargu jest najem powierzchni 1 m² dla obiadomatu/ lunchomatu do codziennej sprzedaży ciepłych posiłków i dań.

Istotne dla Wynajmującego jest, aby proponowany automat nie generował hałasu wyższego niż **60 dB**.

Automat musi mieć własne źródło wody – Wynajmujący nie zapewnia podłączenia pod instalację.

Data rozpoczęcia działalności: 05 października 2026 r.

Czas trwania umowy: czas nieoznaczony

Cena wywoławcza miesięcznej stawki czynszu wynosi 1 000,00 zł/m2 netto. Do oferowanej ceny doliczony będzie podatek VAT w wysokości 23%. Oprócz czynszu, najemca ponosić będzie koszty energii elektrycznej.

Zabezpieczenie: kaucja pieniężna w wysokości wynagocjowanej 3-miesięcznej stawki czynszu brutto. Kaucja jest uiszczana przed zawarciem umowy najmu.

Przed przystąpieniem do przetargu należy zapoznać się z Regulaminem przetargu na najem lokalu, Informacjami Przetargowymi oraz wzorem umowy najmu wraz z załącznikami udostępnionymi na stronie internetowej: <https://pwr.edu.pl/uczelnia/nieruchomosci-wynajem-dzierzawa>.

Dokumenty i ofertę pisemną w zaklejonej kopercie (opisaną numerem i tytułem przetargu oraz danymi kontaktowymi oferenta) należy złożyć w Sekretariacie Dyrektora Administracyjnego Politechniki Wrocławskiej, Wybrzeże Wyspiańskiego 27 we Wrocławiu, Gmach Główny (bud. A-1), pok. 140, w terminie do 28 września 2026 r. do godz. 15.30. Oferty złożone po tym terminie nie będą rozpatrywane.

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest:

- złożenie dokumentów o których mowa w §4 Regulaminu przetargów na najem/ dzierżawę nieruchomości Politechniki Wrocławskiej oraz Informacji przetargowej,
- złożenie pisemnej oferty w zamkniętej kopercie opisanej zgodnie z wytycznymi zawartymi w „Informacjach Przetargowych”,
- wpłata wadium na konto wskazane w „Informacjach Przetargowych” z zaznaczeniem w tytule wpłaty: Przetarg nr 9/2026 .

Wadium należy wpłacić przed złożeniem oferty. Wadium wniesione przez oferenta zalicza się na poczet kaucji zabezpieczającej. Wadium przepada, jeżeli oferent, który wygrał przetarg nie przystąpi z przyczyn leżących po jego stronie do zawarcia umowy w miejscu i terminie podanym w zawiadomieniach. Zasady zwrotu lub przepadku wadium, wysokość postąpienia oraz utraty praw wynikających z licytacji określone są w Regulaminie.

Część jawna przetargu odbędzie się w Gmachu Głównym (bud. A-1) Politechniki Wrocławskiej, Wybrzeże Wyspiańskiego 27 we Wrocławiu, Sala Senatu, nr 241, w dniu 29 września 2026 r. o godz. 9.00

Informacji o przetargu i jego warunkach udziela Dział Zarządzania Majątkiem (tel. 71 320 37 84, e-mail: dzm@pwr.edu.pl) od poniedziałku do piątku w godz. 7.30 – 15.30.

Politechnika Wrocławska zastrzega sobie prawo do rejestracji audiowizualnej przebiegu przetargu ustnego oraz prawo do odwołania, unieważnienia lub zakończenia przetargu bez wybrania którejkolwiek z ofert, na każdym etapie postępowania oraz odstąpienia od podpisania umowy najmu bez podania przyczyn i bez konsekwencji finansowych.

Kraj/34448774

WSPRZEDAŻY

TEMAT NUMERU:

ROZSTANIE TO NIE KONIEC ŚWIATA

PSYCHOLOGIA: Jak rozpada się przyjaźń

RELACJE: Seks to nie nagroda

URODA: Reanimacja po lecie

ZDROWIE: Cytologia po nowemu

wysokieobcasy
extra

Kraj/34414003

WÓJT GMINY EŁK

ogłasza II przetarg pisemny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położonej w obrębie geodezyjnym SZELIGI BUCZKI, gm. Ełk, będącej własnością Gminy Ełk, stanowiącej działki:

Nr działki	Powierzchnia działki [ha]	Opis użytku klasa	Powierzchnia użytków [ha]	Cena wywoławcza nieruchomości netto*	Wadium
10/39	0,8292	RIVa	0,2333	1 013 000,00 zł	150 000,00 zł
		RIVb	0,3963		
		RV	0,1996		
KSIĘGA WIECZYSTA NR OL1E/00076655/2 województwo warmińsko - mazurskie, powiat ełcki, gmina Ełk, obręb 0052 SZELIGI BUCZKI					

Nieruchomość położona w centralnej części gminy Ełk, w obrębie Szeligi Buczki w sąsiedztwie terenów rozwijającej się zabudowy przemysłowo- usługowej, w pobliżu granic administracyjnych miasta Ełk oraz drogi ekspresowej S61 (Via Baltica). Według miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w gminie Ełk, w obrębie Szeligi Buczki, zwanego „ulica Przyprawowa”, zatwierdzonego uchwałą nr XVII/124/2025 Rady Gminy Ełk z dnia 23.05.2025 r*. działka nr 10/39 znajduje się na terenie usług lub produkcji (symbol 2U- P). Nieruchomość stanowi teren niezabudowany, częściowo- od strony wschodniej zadrzewiony. Otoczenie stanowią tereny o podobnym przeznaczeniu. Nieruchomość będąca przedmiotem niniejszego przetargu wolna jest od obciążeń i zobowiązań. W dziale III księgi wieczystej nr OL1E/00076655/2 wpisane jest ograniczone prawo rzeczowe dotyczące ustanowienia służebności przesyłu nie związane z działką nr 10/39.

Termin do składania wniosków przez osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. 2026 r. poz. 399) upłynął po sześciu tygodniach licząc od dnia wywieszenia wykazu tj. 14 kwietnia 2026 roku. Wniosków nie złożono. Nieruchomość nie została sprzedana w przetargu pisemnym nieograniczonym, który odbył się w dniu 9 lipca 2026 r.

CZĘŚĆ JAWNA przetargu odbędzie się 28 października 2026 r. o godz. 10⁰⁰ w lokalu Urzędu Gminy Ełk, przy ul. T. Kościuszki 28 A (sala konferencyjna im. Marii i Lecha Kaczyńskich) CZĘŚĆ NIEJAWNA o terminie i miejscu komisja przetargowa zawiadomi oferentów w trakcie części jawnej przetargu.

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest spełnienie łącznie poniższych warunków:

1. Wpłacenie wadium

Wadium w wysokości wskazanej w powyższej tabeli należy wpłacić w pieniądzu na rachunek bankowy Urzędu Gminy w Ełku, prowadzony w Banku PEKAO SA O/Ełk nr 11 1240 5745 1111 0010 4463 2844 w taki sposób, aby najpóźniej 22 października 2026 r. wadium znajdowało się na rachunku bankowym.

2. Złożenie oferty w wyznaczonym terminie

Oferty należy składać w zaklejonych kopertach z dopiskiem: Oferta- przetarg na sprzedaż nieruchomości położonej w obrębie Szeligi- Buczki nr działki..... w sekretariacie Urzędu Gminy w Ełku (pok. nr 1- parter), przy ul. T. Kościuszki 28A, 19-300 Ełk, w terminie do 22 października 2026 r., do godziny 15⁰⁰.

Oferta powinna być sporządzona na piśmie w języku polskim i należy w niej zawrzeć następujące dane oraz dokumenty:

dane składającego ofertę, datę sporządzenia oferty; wskazanie numeru działki, której dotyczy oferta; oferowaną cenę i sposób jej zapłaty, kopię dowodu wniesienia wadium lub dowody stanowiące podstawę do zwolnienia z tego obowiązku; oświadczenie, że oferent zapoznał się z warunkami przetargu i przyjmuje te warunki bez zastrzeżeń, zgodę na przetwarzanie danych osobowych oraz zgodę na publikację informacji o wynikach przetargu zawierającej dane osobowe (imię i nazwisko lub nazwa firmy) zgodnie z §12 ust 1. Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości z dnia 14 września 2004 r. (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2213) w przypadku gdy oferent jest cudzoziemcem- promesę zezwolenia lub zezwolenie na nabycie nieruchomości objętej ofertą, wydaną przez MSW, zgodnie z ustawą z 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców- (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2278).

!!!Zarówno oferta i załączniki powinny być czytelnie podpisane przez oferenta.

Uczestnicy przetargu powinni posiadać dokument tożsamości. Przetarg odbędzie się nawet w przypadku zakwalifikowania tylko jednego oferenta spełniającego warunki przetargu. Zastrzega się, że Wójtowi Gminy Ełk przysługuje prawo zamknięcia przetargu bez wybrania którejkolwiek z ofert. Przewodniczącą komisji przetargowej zawiadomi na piśmie wszystkich, którzy złożyli oferty o wyniku przetargu w terminie nie dłuższym niż 3 dni od zamknięcia przetargu. Cena uzyskana w przetargu zostanie powiększona o podatek VAT według stawki obowiązującej w dniu zawarcia umowy sprzedaży i podlega zapłacie nie później niż do dnia zawarcia umowy sprzedaży. Sprzedający powiadomi nabywcę nieruchomości o miejscu i terminie zawarcia umowy sprzedaży. Koszt sporządzenia umowy sprzedaży i opłaty sądowe związane z przeniesieniem własności ponosi Nabywca. Wójt Gminy zastrzega sobie prawo odwołania przetargu lub jego unieważnienia z ważnej przyczyny. Szczegółowe informacje na temat przedmiotu przetargu oraz pełna treść ogłoszenia o przetargu dostępna jest w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Ełk <https://bip.elk.gmina.pl/sprzedaz.html?> oraz w Wydziale Gospodarki Gruntami i Ochrony Środowiska, ul. T. Kościuszki 28 A, 19- 300 Ełk (pokój nr 15- I piętro), tel. 87 619 45 19.

WÓJT GMINY EŁK

ogłasza II przetarg ustny nieograniczony

na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położonej w obrębie geodezyjnym SZELIGI BUCZKI, gm. Ełk, będącej własnością Gminy Ełk, stanowiącej działki:

Nr działki	Powierzchnia działki [ha]	Opis użytku klasa	Powierzchnia użytków [ha]	Cena wywoławcza nieruchomości netto*	Wadium
10/31	0,4297	RV	0,4297	460 000,00 zł	50 000,00
KSIĘGA WIECZYSTA NR OL1E/00061526/1 województwo warmińsko- mazurskie, powiat ełcki, gmina Ełk, obręb 0052 SZELIGI BUCZKI					

*Do ceny sprzedaży ustalonej w przetargu zostanie doliczony podatek VAT w wysokości 23 % ceny.

Wysokość postąpienia nie może wynosić mniej niż 1 % ceny wywoławczej z zaokrągleniem w górę do pełnych dziesiątek złotych. Nieruchomość położona w centralnej części gminy Ełk, w obrębie Szeligi Buczki w sąsiedztwie terenów rozwijającej się zabudowy przemysłowo- usługowej, w pobliżu granic administracyjnych miasta Ełk oraz drogi ekspresowej S61 (Via Baltica). Według miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w gminie Ełk, w obrębie Szeligi Buczki, zwanego „ulica Przyprawowa”, zatwierdzonego uchwałą nr XVII/124/2025 Rady Gminy Ełk z dnia 23.05.2025 r. działka nr 10/31 znajduje się na terenie usług lub produkcji (symbol 3U- P). Nieruchomość stanowi teren niezabudowany, otoczenie stanowią tereny o podobnym przeznaczeniu oraz tereny ogrodów działkowych. Termin do składania wniosków przez osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. 2026 r. poz. 399) upłynął po sześciu tygodniach licząc od dnia wywieszenia wykazu tj. 14 kwietnia 2026 roku. Wniosków nie złożono. Nieruchomość nie została sprzedana w pierwszym przetargu ustnym nieograniczonym, który obył się 10 lipca 2026 r.

Przetarg odbędzie się 29 października 2026 r. o godz. 10⁰⁰ w lokalu Urzędu Gminy Ełk, przy ul. T. Kościuszki 28 A (Sala Konferencyjna im. Marii i Lecha Kaczyńskich).

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wpłacenie wadium na konto Gminy Ełk w Banku PEKAO SA O/Ełk nr 11 1240 5745 1111 0010 4463 2844 w taki sposób, aby najpóźniej 23 października 2026r. wadium znajdowało się na rachunku Gminy Ełk.

Cena uzyskana w przetargu zostanie powiększona o podatek VAT według stawki obowiązującej w dniu zawarcia umowy sprzedaży i podlega zapłacie nie później niż do dnia zawarcia umowy sprzedaży. Sprzedający powiadomi nabywcę nieruchomości o miejscu i terminie zawarcia umowy sprzedaży. Koszt sporządzenia umowy sprzedaży i opłaty sądowe związane z przeniesieniem własności ponosi Nabywca. Jeżeli osoba, ustalona jako nabywca nieruchomości nie przystąpi bez usprawiedliwienia do zawarcia umowy sprzedaży w miejscu i terminie podanym w zawiadomieniu, organizator przetargu może odstąpić od zawarcia umowy sprzedaży a wpłacone wadium nie podlega zwrotowi.

Wójt Gminy zastrzega sobie prawo odwołania przetargu lub jego unieważnienia z ważnej przyczyny. Szczegółowe informacje na temat przedmiotu przetargu oraz pełna treść ogłoszenia o przetargu dostępna jest w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Ełk <https://bip.elk.gmina.pl/sprzedaz.html?> oraz w Wydziale Gospodarki Gruntami i Ochrony Środowiska, ul. T. Kościuszki 28 A, 19- 300 Ełk (pokój nr 15- I piętro), tel. 87 619 45 19.

Kraj/34448428

Kraj/34448435

PUBLIC NOTICE TO HEIRS

Any person who believes that he or she is an heir of the late Iwonna Maria Horowitz, born Dobrowolski, daughter of Bronisław Dobrowolski and Maria Lipinski, born in Łódź, Poland, on 24 September 1951, a Swiss citizen of Geneva (Switzerland), last domiciled in Magliaso (Switzerland), deceased in Magliaso on 30 January 2026, a widow, is hereby invited to come forward before the District Court of Lugano, Canton of Ticino, Switzerland, within six (6) months from the date of publication of this notice and to submit documentary evidence establishing his or her relationship to evidence establishing his or her relationship to the deceased.

Upon expiry of the above-mentioned period, the estate shall be distributed exclusively amongst those heirs whose rights have been duly established, without prejudice to any inheritance action that may be available under applicable law.

Legal Notice

Persons to whom this notice is addressed are invited to submit their claims to:

Pretura di Lugano
Section 4
Via Emilio Bossi 3
6901 Lugano
Switzerland

Case No.: SO.2026.4098

Interested parties must submit the documents necessary to establish their status as legal heirs; failing to do so within the prescribed period of time they will not be recognized as such in these proceedings.

This publication is made pursuant to Articles 555 and 558 (2) of the Swiss Civil hCode.

Lugano, 21 August, 2026

The public notary

Avv. Marco Primavesi

Kraj/34448138

**Zwierzyniecka Spółdzielnia Mieszkaniowa w Krakowie
z siedzibą w Krakowie ul. J. Lea 92****ogłasza
PRZETARG NIEOGRANICZONY - PISEMNE SKŁADANIE OFERT**

Przedmiotem przetargu jest sprzedaż prawa odrębnej własności **samodzielnego lokalu o innym przeznaczeniu niż mieszkalny (użytkowy) nr 1U** o pow. 460,97 m² położonego w poziomie piwnic, na parterze i I piętrze w budynku **ul. Karola Szymanowskiego 15** w Krakowie. Wskaźniki rocznego zapotrzebowania na energię użytkową = 96,32kWh/(m² · rok), energię końcową = 128,79kWh/(m² · rok), nieodnawialną energię pierwotną = 185,71 kWh/(m² · rok), udział odnawialnych źródeł energii w rocznym zapotrzebowaniu na energię końcową = 0,00%, jednostkową wielkość emisji CO₂=0,0434 t CO₂/(m² · rok). Więcej informacji o lokalu - w ogłoszeniu o przetargu na stronie internetowej Spółdzielni.

Lokal można oglądać od dnia 1 września 2026r. po uprzednim telefonicznym uzgodnieniu terminu pod nr telefonu: 12 637 85 60.

Cena wywoławcza lokalu nr 1U: **3 500 000 zł** (słownie: trzy miliony pięćset tysięcy zł), wysokość **wadium: 350 000 zł**.

Termin wpłaty wadium: do 15.09.2026r. - wpłata na rachunek bankowy Sp-ni: PKO BANK POLSKI SA II O/Kraków 17 1020 2906 0000 1602 0013 8008. Decyduje data wpływu środków na rachunek bankowy Spółdzielni.

Pisemne oferty wraz z **Oświadczeniem** warunkującym udział w przetargu (o którym mowa w „Regulaminie (...)” **można składać do godz. 12:00 w dniu 17.09.2026r** w siedzibie Spółdzielni – parter – dziennik podawczy - w zaklejonej kopercie z dopiskiem „ Oferta – przetarg na lokal nr 1U”.

Oferta powinna zawierać dane oferenta, jego adres, oferowaną cenę, ew. nr telefonu, nr rachunku do zwrotu wadium, podpis oferenta.

Komisyjne otwarcie ofert (bez udziału oferentów) nastąpi o godz. 12:30 w dniu 17.09.2026r.

Informacja Spółdzielni dla oferentów w sprawie wyboru oferty: w dniu 17.09.2026r. o godz. 14:00 w siedzibie Spółdzielni – Sekretariat. Zawiadomienie oferenta o przyjęciu oferty dokonuje się niezwłocznie – pisemnie. Oferenta nieobecnego w siedzibie Spółdzielni – zawiadamia się pisemnie na wskazany adres za potwierdzeniem odbioru.

Osoba, której oferta zostanie przyjęta (wygra przetarg) ma obowiązek w terminie **do 16.10.2026r. wpłacić na konto Spółdzielni zaoferowaną kwotę** (cenę nabycia) pomniejszoną o wpłacone wadium (decyduje data wpływu środków na rachunek bankowy Spółdzielni). Bezskuteczny upływ tego terminu powoduje przepadek wadium na rzecz Spółdzielni.

Z „Regulaminem w sprawie zasad organizowania przetargów na lokale w Zwierzynieckiej Spółdzielni Mieszkaniowej (...)” można zapoznać się w siedzibie Spółdzielni w dziale członkowsko-mieszkaniowym (parter) w dniach przyjęć stron lub na stronie internetowej **www.zsm.krakow.pl w zakładce Przetargi**.

Zawarcie umowy notarialnej i wydanie lokalu nastąpi w terminie 14 dni od spełnienia przez oferenta wszystkich warunków określonych w ogłoszeniu o przetargu. Zawiadomienie oferenta o przyjęciu oferty oznacza zobowiązanie do zawarcia umowy. W przypadku uchylenia się od zawarcia umowy wadium przepada.

Spółdzielnia zastrzega sobie prawo odwołania a także unieważnienia przetargu bez podania przyczyny.

Dodatkowe informacje można uzyskać pod nr tel. 12 637-11-05.

Zarząd Spółdzielni

Kraj/34447799

GAZETA wyborcza DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

- **Przetargi**, licytacje, zamówienia publiczne
- **Ogłoszenia** sądowe i rekrutacyjne
- **Nekrologi**, kondolencje, wspomnienia

KONTAKT: | kontakt_komunikaty@wyborcza.pl, tel. 507 094 232 | nekrologi@wyborcza.pl, tel. 22 555 55 55

 Komunikaty.pl

 nekrologi.wyborcza.pl

WM. 6840.32.2026

Prezydent Miasta Gniezna

ogłasza I przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości niezabudowanej, położonej w Gnieźnie w rejonie ulic Transportowców i Cegielskiego, w granicach Kostrzyńsko – Stubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

I. Dane dotyczące przedmiotu przetargu:

Przedmiotem przetargu jest nieruchomość niezabudowana, położona w Gnieźnie w rejonie ulic Transportowców i Cegielskiego, oznaczona geodezyjnie jako działka **numer 3599/5** (poprzednia numeracja arkuszowa dz. nr 3/5 ark. 70) o powierzchni 4.6130 ha, stanowiąca własność Miasta Gniezna, dla której Sąd Rejonowy w Gnieźnie prowadzi księgę wieczystą pod oznaczeniem P01G/00031848/7.

Nieruchomość położona jest na terenie wschodniej części miasta o intensywnym zagospodarowaniu przemysłowym i magazynowo – produkcyjnym.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 stycznia 2017 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie kostrzyńsko – stubickiej specjalnej strefy ekonomicznej, przedmiotowa nieruchomość została objęta statusem Kostrzyńsko – Stubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

W najbliższym sąsiedztwie dominuje zabudowa przemysłowa, związana z aktywizacją gospodarczą oraz tereny niezainwestowane, stanowiące wolne rezerwy inwestycyjne. W otoczeniu znajduje się firma z branży motoryzacyjnej KIRCHHOFF, producent klejów Tex Year, zakład produkcji materiałów tekstylnych Mistral Home. Lokalizacja i otoczenie nieruchomości korzystne dla działalności gospodarczej. Atrakcyjność nieruchomości wzrosła w momencie rozbudowy obiektów przemysłowych, powstałych w ostatnich dwóch latach oraz infrastruktury komunikacyjnej i technicznej tego regionu.

Dojazd do nieruchomości prowadzi od strony ścisłego centrum miasta ul. Konikowo oraz od strony ul. Witkowskiej przez ul. Osinieć i Stłoneczną. Działka posiada dostęp do urzędzonej w części ul. Transportowców i asfaltowej ul. Cegielskiego. Dostęp do działki wymaga realizacji wjazdu.

Działka jest nieuzbrojona. W ulicy Cegielskiego znajduje się prąd, gaz i woda. W sąsiedztwie ulicy Transportowców znajduje się tylko sieć wodociągowa. Infrastrukturę techniczną niezbędną do funkcjonowania planowanych obiektów nabywca wykona we własnym zakresie i na własny koszt na warunkach określonych przez dysponentów poszczególnych sieci.

Działka jest niezagospodarowana i nieużytkowana inwestycyjnie. Znajduje się w strefie podwyższonych wód gruntowych.

Przedmiotowa zlokalizowana jest na terenie objętym aktualnym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego terenu zabudowy przemysłowej przy ul. Kolejowej w Gnieźnie, zatwierdzonym Uchwałą Nr XXXV/358/2002 Rady Miasta Gniezna z dnia 26.04.2002 r. Zgodnie z ustaleniami planu działka nr **3599/5** przeznaczona jest pod teren zabudowy przemysłowej – symbol planu „P” oraz w niewielkiej części pod teren zieleni – symbol planu „Z”.

II. Miejsce i termin przetargu.

Przetarg odbędzie się w dniu **22 października 2026 roku o godz: 11:00** w Urzędzie Miejskim w Gnieźnie w sali nr 9.

III. Wartość, cena wywoławcza, wadium :

Cena wywoławcza równa jest wartości rynkowej działki i wynosi: **6 200 000,00 zł**.

Do ceny sprzedaży doliczony będzie obowiązujący podatek VAT.

Wadium: 1 300 000,00 zł

Wadium należy wnieść w pieniądzu w wysokości 1 300 000,00 zł. Wadium należy wpłacić na rachunek bankowy Urzędu Miejskiego w Gnieźnie, nr: 07 9065 0006 0000 0000 6956 0009, w Banku Spółdzielczym w Gnieźnie z takim wyprzedzeniem, **aby w dniu 19 października 2026 roku środki znajdowały się na tym koncie**. Na przelewie należy wpisać „Wadium - sprzedaż działka 3599/5 ul. Transportowców”. Wadium wniesione przez uczestnika, który przetarg wygrał zalicza się na poczet ceny nabycia. Pozostałym uczestnikom zwraca się wadium na wskazany przez uczestnika rachunek bankowy nie później niż przed upływem 3 dni od dnia zamknięcia przetargu. Wadium ulega przepadkowi w razie uchylenia się uczestnika, który przetarg wygrał od zawarcia umowy notarialnej.

IV. Warunki przetargu:

W przetargu mogą brać udział osoby fizyczne i prawne, które:

- w terminie wpłata wadium w podanej wysokości;
- przedłożą komisji przetargowej przed otwarciem przetargu: dowód wniesienia wadium, w przypadku osób fizycznych dowód tożsamości, w przypadku osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, a podlegających wpisowi do rejestru aktualny wpis z właściwego rejestru, właściwe pełnomocnictwa, dowody tożsamości osób reprezentujących podmiot;
- oświadczą, że dokonali wizji lokalnej w terenie oraz zdobyli konieczne informacje o przedmiocie przetargu i zapoznali się z warunkami przetargu;
- oświadczą, że zapoznali się z procedurą uzyskania decyzji o wsparciu inwestycji w związku z planowaną realizacją nowej inwestycji, spełniającej kryteria jakościowe i ilościowe w ramach działalności gospodarczej niewytłaczanej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji (Dz. U. z 2025 poz. 469), w granicach Kostrzyńsko – Stubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Podstrefie Gniezno;
- Nabywca zobowiązany jest do zawarcia warunkowej umowy sprzedaży w terminie 30 dni od dnia zamknięcia przetargu;
- umowa przenosząca własność zostanie zawarta po otrzymaniu przez Miasto Gniezno od Kostrzyńsko – Stubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S. A. pisemnego oświadczenia o odstąpieniu od wykonania prawa pierwokupu.
- Prezydent Miasta Gniezna może odwołać przetarg z ważnych powodów, niezwłocznie podając informacje o odwołaniu przetargu do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie w siedzibie Urzędu Miejskiego w Gnieźnie, ogłoszenie w prasie, a także na stronie internetowej Urzędu Miejskiego, podając przyczynę odwołania przetargu.

V. Publikacja:

Ogłoszenie o przetargu podlega wywieszeniu na okres 60 dni na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Gnieźnie oraz ukazuje się na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Gnieźnie. Informację o ogłoszeniu przetargu podaje się do publicznej wiadomości przez zamieszczenie wyciągu z ogłoszenia w prasie codziennej ogólnokrajowej.

Szczegółowych informacji można zasięgnąć w Urzędzie Miejskim w Gnieźnie, Wydział Majątku Miasta, tel. 61 426 04 91

Kraj/34448515

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny. Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:

wyborcza.pl/newsletters

 wyborcza.pl

Miliarderzy przejmują Ekstraklasę

Robert Dobrzycki, Zbigniew Jakubas, Michał Świerczewski, Wojciech Kwiecień i inni właściciele klubów stają się kluczowymi postaciami rozmów o Ekstraklasie, nie mniej ważnymi niż piłkarze czy trenerzy.

Michał Treła

Jeśli spojrzeć na skład Ekstraklasy sprzed 10 lat, na pierwszy rzut oka nie widać wielkiej różnicy. Siłą rzeczy w ciągu dekady musiało wymienić się kilka nazw. Zasadniczo jednak tak samo, jak dziś były tam Legia Warszawa, Śląsk Wrocław, Korona Kielce czy Górnik Zabrze. To jednak stabilność tylko pozorna. Pod przykrywką dokonała się prawdziwa rewolucja. Polowę składu najwyższej ligi stanowiły bowiem wówczas kluby, w których dominował kapitał publiczny. Sześć z 16 było w rękach lokalnych samorządów. Zagłębie Lubin i Górnik Łęczna z kolei finansowane były przez potężne spółki z państwowym kapitałem. Prywatni właściciele nie byli więc wówczas przeważającym modelem w polskiej piłce, a w niższych ligach było to widać jeszcze mocniej. Dziś po latach przerwy już niemal ¾ klubów z elity ponownie znajduje się w prywatnych rękach. By do tego doszło, liga musiała przejść jednak długą drogę.

Od momentu transformacji ustrojowej, gdy kluby utraciły resortowe patronaty, teoretycznie wszyscy musieli sobie radzić w ramach gospodarki rynkowej. W polskiej piłce pojawiło się w latach 90. i wczesnym XXI wieku wiele prywatnych fortun od biznesmenów, którzy dorobili się w trakcie przemian i chcieli bawić się w futbol. Od Bogusława Cupiała i Janusza Filipiaka w Krakowie, przez Jacka Rutkowskiego we Wronkach, czy Zbigniewa Drzymałę w Grodzisku Wielkopolskim, jak polska długa i szeroka płynęły pieniądze prywatne. Tak, jak cała gospodarka państwowa, tak i futbol uczył się funkcjonowania w kapitalizmie. W polskiej lidze te procesy uległy jednak zahamowaniu na długie lata.

Zniechęcenie biznesmenów

Historia każdego z tych właścicieli jest inna. Jedni szybko się nudzili, inni odkrywali, że to nie dla nich, albo, ratując biznesy wpadające w tarapaty, porzucali kluby piłkarskie. Dość jednak powiedzieć, że z tamtych czasów nie przetrwał w niezmienionej formie praktycznie nikt. Najdłużej w polską piłkę inwestuje rodzina Rutkowskich, ale i ona musiała całkowicie wywrócić model funkcjonowania, porzucając w 2005 roku Amicę Wronki i dokonując fuzji z Lechem Poznań. Długo przetrwała także rodzina Filipiaków, ale po nagłej śmierci Janusza, właściciela Cracovii, jego żona Elżbieta w 2025 roku sprzedała większościowy pakiet akcji.

Momentem, w którym wielcy biznesmeni masowo odwracali się od polskiej piłki, był wybuch afery korupcyjnej w 2005 roku, gdy wyszło na jaw, że część z nich pośrednio lub bezpośrednio brudziła sobie ręce

• Zarząd Legii Warszawa na meczu z Zagłębiem Lubin na stadionie przy Łazienkowskiej w Warszawie

FOT. KUBA ATYS / AGENCJA WYBORCZA.PL

SPORT.PL

■ **Iga Świątek grała w nocy z Jeleną Rybakiną – komentarze i analizy**

■ **Lech, Jagiellonia, Górnik i Raków po kolejnych meczach o Europę**

■ **Bright Ede – w 21 miesięcy z drużyny rezerw do czołowej ligi świata**

Wiadomości, wyniki, historie sportowe znajdziesz na Sport.pl

Zapraszamy na Sport.pl+. Subskrypcja za 1 zł miesięcznie przez pół roku. Płatność 6 zł z góry za 6 miesięcy, potem 9,90 zł co cztery tygodnie.

ustawianiem spotkań. Tak było m.in. w Koronie Kielce, gdzie Krzysztof Klicki właściwie z dnia na dzień porzucił prężnie rozwijany przez siebie klub, kiedy okazało się, że jego kolejne awanse do wyższych lig nie były uczciwe. W wielu miastach nie pomagały także lokalne grupy kibicowskie, które panoszyły się na trybunach tak bardzo, że w efekcie zniechęcały inwestorów do dalszego zaangażowania.

Wieczne związki z miastem

W przypadku większości zawirowań ratunkiem okazywało się miasto. Nikomu z lokalnych władz nie było na rękę, by lokalny klub upadał, często narażając budowany na potrzeby futbolu profesjonalnego stadion na bezużyteczność. Za klubami często szły masy kibiców, a więc także potencjalnych wyborców. A nie jest tajemnicą, że sukcesy lub porażki miejscowej drużyny wpływają na społeczne nastroje w danym miejscu. Dobre mogą przyczyniać się do tworzenia pozytywnego wizerunku miasta. Kiepskie potęgowały wrażenie, że dany ośrodek nie jest dobry do życia. Gdy więc klub znajdował się w nagłej potrzebie, a na horyzoncie nie było nikogo, kto byłby w stanie utrzymać go na sensownym poziomie, miasta często były jedynym ratunkiem.

W niektórych miejscach prowadzenie klubu przez lokalne samorządy miało być tylko sytuacją tymczasową, przygotowującą klub do kolejnej sprzedaży. Były jednak i takie, w których samorząd był od początku jedynym powodem funkcjonowania na wysokim poziomie. W Bielsku-Białej nie było żadnych tradycji profesjonalnego futbolu. Jedyna lokalna drużyna, której udało się dotrzeć choćby na jej zaplecze, zrobiła to w głębokich latach 80. Na początku XXI wieku ówczesnemu prezydentowi zamarzył się jednak wielki futbol. Podbeskidzie, doprowadzone do ówczesnej II ligi przez grupę lokalnych biznesmenów, od ćwierć wieku niemal nie zna funkcjonowania z dala od samorządowej kroplówki. Od samego początku, gdy zmieniło się w spółkę akcyjną, większościowy pakiet miała gmina. Ale i wcześniej na froncie koszulek reklamowały się głównie spółki miejskie. Nie byłoby sześciu sezonów w najwyższej lidze, gdyby nie samorząd,

który nadal finansuje istnienie pierwszoligowego obecnie klubu.

Zaburzony łańcuch pokarmowy

Jeszcze bardziej jaskrawym przykładem jest Piast Gliwice, który zadomowił się w Ekstraklasie na półtoręj dekady i w tym czasie sięgnął nawet po mistrzostwo Polski, ani na moment nie wychodząc z rąk samorządu. W niektórych miejscach plany początkowo były inne, ale prowizorka okazywała się najtrwalsza. Czasem stawiało się jasne, że sprzedaż klubu w dobre ręce wcale nie jest takie proste. Nierzadko zaś samorząd odkrywał, że wcale nie chce szukać kupca, bo posiadanie klubu jest wygodne. Pozwala obsadzać stanowiska, wpływać na nastroje lokalnej społeczności, a w niektórych miejscach nawet pomaga wygrywać wybory. Ekstraklasa stała się więc ligą, w której finansowanie z samorządu wyrosło na jeden z głównych modeli funkcjonowania klubów.

Wielokrotnie zwracano uwagę na kontrowersje, a nawet patologie, jakie generuje bezpośrednie finansowanie zawodowego sportu. To, że miasta budowały klubom stadiony, nie jest w warunkach europejskich zjawiskiem niespotykanym. Powszechnie jest też dotowanie szkolenia młodzieży przez gminy. Kiedy jednak wsparcie przybierało formy stypendiów stanowiących część pensji zawodowych piłkarzy, czy różnego rodzaju nierynkowych umów, w wielu miejscach zaczęto zwracać uwagę, że nie tak to powinno działać. Nagromadzenie klubów zarządzanych w ten sposób było szkodliwe także dla całej ligi, bo choć podtrzymywało przy życiu różne

wielkie marki, zaburzało funkcjonowanie naturalnego łańcucha pokarmowego wewnątrz rozgrywek. Brak transferów wewnętrznych, na który narzekano przez lata, brał się w dużej mierze stąd, że kluby nie musiały patrzeć na transakcje rynkowo, lecz wizerunkowo. Nie sprzedawały zawodników, nie zważając na budżet, lecz na to, jak zostanie to odebrane przez kibiców. A brakujące pieniądze zawsze można odzyskać w formie dotacji.

Klany milionerów

Proces wychodzenia z tego stanu odbywał się w bólach i nie jest zakończony. Publiczne pieniądze wciąż płyną do zawodowych klubów, także tych będących w rękach prywatnych, szerokim strumieniem. Ale coraz częściej samorządy dorały jednak do świadomości, że ich zadaniem nie powinna być zabawa w profesjonalny futbol. Dlatego dziś o lidze znów zaczyna się rozmawiać tak, jak pod koniec lat 90. Analizuje się, kogo sprowadzi do Widzewa Robert Dobrzycki, czy wszystkich zdoła przechytrzyć Łukasz Maciejczyk z Korony, albo jak przebuduje Górnik Zabrze Łukas Podolski. Wszyscy zaś wiedzą, że najlepiej byłoby zbudować klub w ten sposób, jak zrobili to Rutkowsy w Poznaniu. Za to z dała trzymać się od wzorców Dariusza Mioduskiego z Legii. Zamiast ciągle zmieniających się prezesów z miejskiego nadania, pojawiają się bardziej stałe, obliczone na długie lata prywatne projekty. Coraz częściej nawet wielopokoleniowe.

Miasta, które zostały z tyłu i z różnych powodów przegapiły moment na korzystne sprzedaż klubów, mogą za chwilę mieć problem. Odkąd w Piaście, po latach prosperity, zaczęto przykręcać miejski kurek, nauka funkcjonowania w nowych realiach jest bardzo bolesna i czołowy niedawno klub w lidze zaczyna niebezpiecznie balansować na krawędzi spadku. Śląsk Wrocław degradacja już dotknęła. I choć szybko udało się wrócić do elity, najważniejszy strukturalny problem nie został rozwiązany. Jedno z największych polskich miast, posiadające klub z olbrzymimi tradycjami i gigantycznym stadionem, niewątpliwie ma biznesowy potencjał, by rywalizować z Warszawą, Poznaniem, Łodzią, czy Krakowem. Nie uda się to jednak w sytuacji, w której konkurencja zaczyna kupować zawodników za miliony euro. Jeszcze dekadę temu, gdy wszyscy obracali się w mniej więcej podobnych realiach finansowych, kluby miejskie nie odstawały. Dziś coraz trudniej im uczestniczyć w wyścigu zbrojeń. ●

34447457

wyborcza

REDAKCJA
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
E-mail: redakcja@wyborcza.pl
Listy do redakcji: listy@wyborcza.pl
Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Wnioski i pytania w sprawie ochrony danych osobowych: iod@wyborcza.pl

REDAKTOR NACZELNY: Adam Michnik
PIERWSZY ZASTĘPCA, REDAKTOR NACZELNY WYBORCZA.PL: Roman Imielski
ZASTĘPCY: Agata Żelazowska, Bartosz T. Wieliński
PROJEKT GRAFICZNY: Jacek Utiko
KOLPORTAŻ: Michał Szałański
Problemy z dostępnością „Wyborczej” lub z właściwą mutacją lokalną: kolportaz@wyborcza.pl
Prenumerata cyfrowa: prenumerata.wyborcza.pl; pomoc@wyborcza.pl, 22 555 54 55, 519 255 455

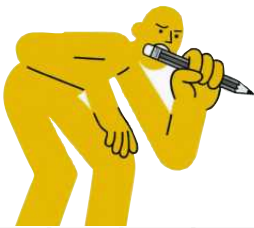
Inne formy prenumeraty: wyborcza.pl/prenumerataGW
Gazeta Wyborcza w serwisach społecznościowych:
facebook.com/wyborcza, bsky.app/profile/wyborcza.pl,
instagram.com/gazeta_wyborcza
LICENCJE NA TREŚCI: licencje@wyborcza.pl

WYDAWCA
Wyborcza sp. z o.o., ul. Czerska 8/10
00-732 Warszawa; NIP: 521-403-30-11
PREZESKA ZARZĄDU: Aleksandra Sobczak

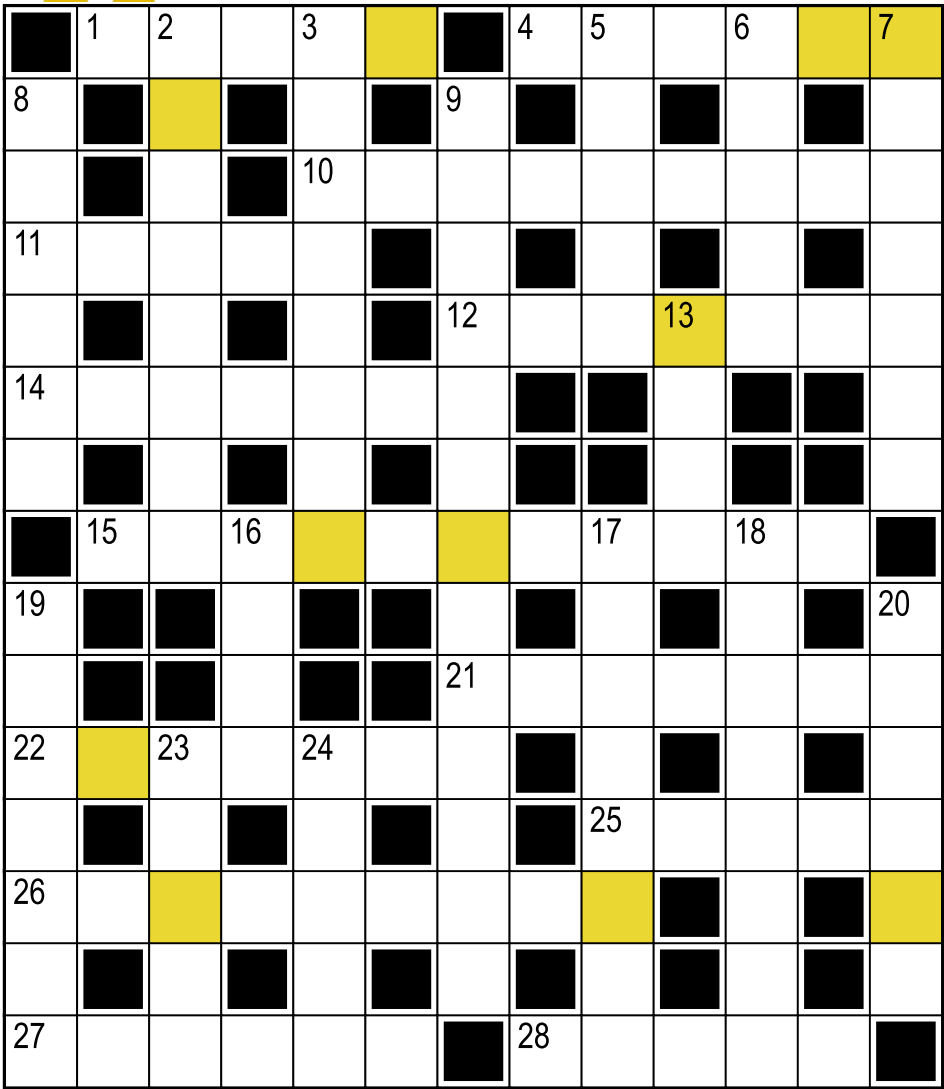
REKLAMA
Dyrektor sprzedaży: Bartosz Wysocki
Biuro reklam i ogłoszeń:
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
reklama@wyborcza.pl; 22 555 55 55, faks: 22 555 54 44

DRUK: Polska Press
ISSN 0860-908X
Rozpowszechnianie redakcyjnych materiałów publicystycznych bez zgody wydawcy jest zabronione.

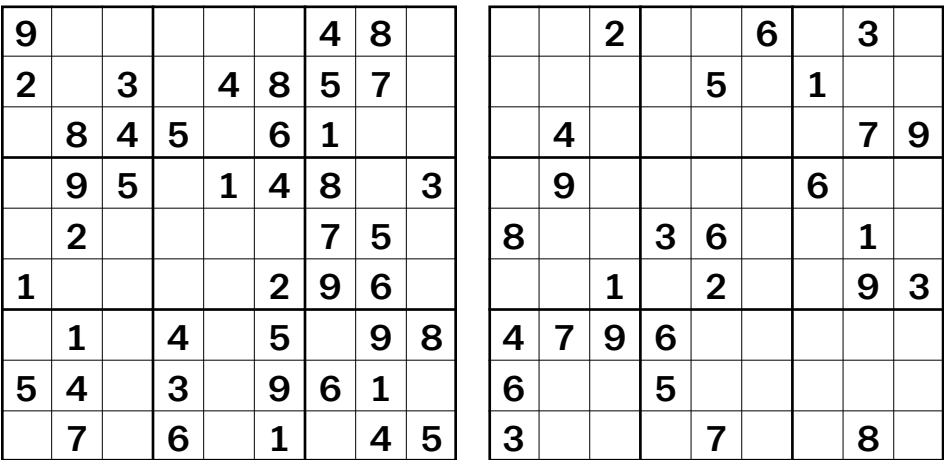
krzyżówka

Hasło:

Rozwiązanie „krzyżówki” nr 100 z 20.08:
Poziomo: 1) ohyda 4) Google 10) tragiczki 11) pikle 12) samobój 14) kwintet 15) konwersacja 21) oktagon 22) Dziwnów 25) Biesy 26) fani Ruchu 27) kiście 28) cytāt
Pionowo: 2) Hokkaido 3) detektyw 5) opium 6) grzyb 7) Eliza 8) Lipski 9) majsterkowicz 13) owoc 16) nerw 17) autobusy 18) Jagienka 19) zadufek 20) indygo 23) Ignas 24) nerki
Hasło: Dama kierowa.

su do ku

Litery w kolorowych polach, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie.

- Poziomo:**
1) Leopold, poeta, autor zbioru wierszy „Sny o potędze”
4) o czułości i delikatności nie słyszał wiele
10) „Skazani na ...”, sfilmowane opowiadanie Stephena Kinga
11) wyprawiona skóra z delikatnym mezzem
12) „O czym szumią ...”
14) na klawiaturze domofonu
15) 17 marca obchodzą Dzień Świętego Patryka
21) Onufry, szlachcic herbu Wczele
22) Magda, tenisistka
25) model Toyoty (z liter wyrazu „Syria”)
26) jednostka organizacyjna w harcerstwie składająca się z kilku hufców
27) „... na życie”, serial, w którym zagrała Maja Hirsch
28) śpiewa: „Dwanaście groszy, tylko nie płacz, proszę”
- Pionowo:**
2) do ogrzewania ciała, napętniany gorącą wodą
3) efekt pracy partacza
5) drapieżniki z pędzelkami na końcach uszu
6) „Anna Maria smutną ma ...”
7) fotel do przenoszenia monarchy
8) obywatel kraju z Ałma Atą i Astana
9) ... o niekaralności, przedkładane przez kandydata na stanowisko urzędnicze
13) polski tatrzański top
16) Salt ... City, stolica stanu Utah
17) serwis siatkarza lub tenisistki
18) śmiałkowicie, odważniaki
19) polska – świętuje 24 lipca
20) nienaturalnie wysoki, piskliwy głos
23) córka Tantara, matka 7 synów i 7 córek
24) jerychońskie lub powietrzne

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34427030

Czekamy
na Twoje
uwagi i pomysły

ROZRYWKA
@WYBORCZA.PL

zakreślanka

Zakreślaj słowa z listy na planszy. Mogą być ukryte w wierszach, kolumnach lub prowadzić wężkiem. Niewykorzystane litery czytane rzędami utworzą hasło

W	A	Y	W	Y	P	O
D	N	C	H	K	A	C
E	I	E	I	R	I	Z
E	Ż	U	K	R	N	Y
P	Y	I	D	A	E	N
S	T	K	N	I	Z	E
U	R	K	C	Ę	S	K
Z	H	U	I	E	A	G
A	R	B	I	A	W	K

wypoczynek kradniecie huk nieużytki
kwaszeniak brąz speedway

Hasło z 20.08: silnik

skojarzenia

Korona	Korzenie	Kopczyki	Mostek
Główka	Morale	Folia	Ojczyzna
Kpinka	Kolebka	Pęczek	Wypchnienie
Łodyga	Licówka	Źródło	Nać

Znajdź powiązania między hasłami i połącz je w cztery grupy po cztery hasła, by każdą grupę łączyło jedno wspólne skojarzenie.

Rozwiązanie z 20.08:
Waż wędrujących, podróżujących osób: Kolumna, Sznur, Procesja, Karawana. **W niewoli:** Branka, Rab, Więzień, Jeniec. **W tytułach klasyki kina gangsterskiego:** Bronx, Chrzestny, Blizna, Ferajna. **Zaczynają się nazwami polskich zespołów:** Wilkinson, Kultywator, Demonolog, Irak

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34426992

Słownko

Wybierz słowo, sprawdzaj litery i kombinuj, aż skończą Ci się próby

Literówka

Kilka liter i jedno zadanie: ułożyć jak najwięcej słów

Jeszcze więcej rozrywki w Aplikacji Wyborczej

Szukaj w aplikacji

Zakreślanka

Skojarzenia

KATOWICE
TYGODNIK

Piątek, 21 sierpnia 2026 | Redaktor prowadzący Beata Żurek

katowice.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: katowice@wyborcza.pl

Inwestycje

Osiedle w miejscu
stadionu KS Rozwój

Ponad dwa tysiące mieszkań ma powstać na terenie dawnego stadionu KS Rozwój w Katowicach. Jeszcze w sierpniu inwestor chce złożyć wniosek w trybie lex deweloper.

Przemysław Jedlecki

Arkadiusz Milik reprezentant Polski w piłce nożnej, napastnik Juventusu Turyn, jest wychowankiem Rozwoju Katowice. To właśnie tutaj rozpoczął sportową karierę. Spółka Mamiteq, w której ma udziały, kupiła teren dawnego stadionu od Spółki Restrukturyzacji Kopalni w 2021 roku. Cena wywoławcza wynosiła 18,5 mln zł. Strony transakcji nie ujawniły nigdy jej wartości.

Od początku było jasne, że firma Milika nie będzie zarządzać stadionem ani prowadzić tu rozgrywek piłkarskich. Ma tu powstać osiedle mieszkaniowe.

Inwestor musi uzyskać zgodę radnych

Co ważne, dziś budować mieszkań tu nie można. Nie pozwala na to plan miejscowy, który stanowi o tym, że to teren m.in. sportowy, w żadnym wypadku mieszkaniowy. Inwestor chce jednak jeszcze w sierpniu złożyć wniosek w trybie lex deweloper w Urzędzie Miasta w Katowicach. Jeżeli rada miasta przychyli się do niego, będzie mógł starać się o pozwolenie na budowę. Ale pierwszych prac należy się spodziewać nie wcześniej niż za dwa lata. Zaś budowa całego osiedla potrwa nawet około 15 lat.

Całość ma się bowiem składać z dziewiętnastu budynków, z których najwyższy będzie miał jedenaście kondygnacji naziemnych. Budowa osiedla „Na Zgody” będzie też podzielona na etapy. W pierwszej kolejności mają powstać budynki w miejscu dawnego domu kultury kopalni Wujek i tuż obok.

Radosław Kuberski z Biura Projektowego Forma Kuberski zaproponował tu m.in. Forum Kultury, które ma się mieścić w parterze budynku mieszkalnego. Obok powstanie też plac z fontanną, ogród sztuki i ogród społeczny.

W środku Forum Kultury przewidziano wielofunkcyjną przestrzeń na koncerty, wystawy, wykłady, spotkania i warsztaty, a także foyer, kawiarnię, bibliotekę i pomieszczenia warsztatowe.

2100 mieszkań przy
ul. Zgody w Katowicach

Samo osiedle będzie duże. Powstanie tu bowiem aż 2100 mieszkań, ale też przychodnia, wspomniane Forum Kultury, obiekty sportowe, restauracje czy sklepy.

• Osiedle „Na Zgody” na wizualizacji FOT. MAMITEQ/FORMAA KUBERSKI

*KS Rozwój opuścił stadion
w 2019 roku, gdy okazało
się, że nie stać go na czynsz
i utrzymanie boisk*

„Na Zgody ma być osiedlem otwartym. Przez jego teren będą prowadziły ciągi piesze i rowerowe (...) Wewnątrz założenia nie przewidziano tranzytowego ruchu samochodowego” – wynika z deklaracji inwestora.

Projekt przewiduje także około 2900 miejsc parkingowych, głównie garażach podziemnych oraz miejsca do parkowania rowerów. Przy skrzyżowaniu ul. Zgody z Ligocką inwestor deklaruje budowę przystanku autobusowego z wypożyczalnią rowerów miejskich i zadaszoną poczekalnią.

W pobliżu zaplanowano dwa budynki usługowe. Ich dachy mają być wykorzystane jako ogólnodostępne strefy sportu i rekreacji. Przewidziano tu boiska oraz przestrzenie umożliwiające organizację fitnessu, jogi i innych ak-

tywności na świeżym powietrzu. Inwestor zapewnia, że w jednym z budynków na parterze będzie przychodnia. Uznał bowiem, że po zamknięciu dawnej przychodni kopalni Wujek, brakuje tu takiego miejsca.

– Otoczenie kopalni Wujek nigdy nie było wyłącznie sypialnią. Kopalnia przyciągała ludzi i generowała ruch, a wokół niej działał stadion, przychodnia, restauracja czy dom kultury. Dziś wiele z tych mieszkań zniknęło i mieszkańcy po podstawowe usługi muszą jeździć do centrum albo w stronę Ligoty. Sam teren jest ogrodzony i ulega stopniowej degradacji. My chcemy, żeby ten teren znów stał się lokalnym centrum życia – z poszanowaniem jego historii, ale przede wszystkim odpowiadającym na potrzeby obecnych i przyszłych mieszkańców. Nowa zabudowa mieszkaniowa ma tu znaczenie także dlatego, że przywróci odpowiednią skalę życia i sprawi, że usługi, kultura czy rekreacja znów będą miały warunki, by funkcjonować w tym miejscu – mówi Grzegorz Kowalczyk, prezes firmy Mamiteq.

Radosław Kuberski dopowiada, że kręgosłupem założenia osiedla jest główny ciąg pieszo-rowerowy, prowadzony z północy na południe miasta.

– To właśnie wokół niego koncentruje się życie nowej dzielnicy. Nie projektujemy kolej-

nej drogi pomiędzy budynkami. Projektujemy miejsce spotkań – przestrzeń, w której można zatrzymać się na kawę, pójść do restauracji, zrobić zakupy, poćwiczyć, pobawić się z dziećmi czy po prostu spotkać sąsiada – wyjaśnia architekt.

**Historia KS Rozwój i boiska
przy ul. Zgody w Katowicach**

Klub Sportowy Rozwój powstał w 1925 roku. Jak czytamy na stronie klubu, założyli go byli pracownicy kopalni Wujek oraz ich rodziny należące do Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w katowickiej Haldzie.

Początkowo piłkarze grali na placu przy ul. Koszarowej, tam gdzie dziś jest kąpielisko Bugla. Później mecze rozgrywano na boisku przy ul. Mikołowskiej, jednak klub musiał opuścić to miejsce w 1969 roku. Postanowiono wybudować tu gmach Centralnego Ośrodka Informatyki Górniczej. Klub grał przez jakiś czas na obiektach KS Ligocianki i Górnika Piotrowice-Zadole. KS Rozwój zaczął grać na stadionie przy ul. Zgody dopiero w 1974 roku.

KS Rozwój opuścił stadion w 2019 roku, gdy okazało się, że nie stać go na czynsz i utrzymanie boisk. Dziś KS Rozwój gra na stadionie miejskim przy ul. Asnyka w katowickich Piotrowicach. ●

Komunikacja

Tramwaje znowu pojedą estakadą w Chorzowie. Testy się udały

Tramwaje Śląskie zapowiedziały, że od 22 sierpnia uruchomią połączenie z Katowic do Bytomia przez Chorzów.

Przemysław Jedlecki

Tramwaje pojadą fragmentem estakady w Chorzowie, która jest zamknięta dla ruchu od ponad roku. Wcześniej Tramwaje Śląskie wyremontowały odcinek W5 estakady. Jak wyjaśniły w komunikacie władze Chorzowa, roboty polegały na uszczelnieniu torowiska, co ma zapobiec przedostawaniu się wody i dalszemu uszkodzaniu konstrukcji obiektu.

Urząd Miasta w Chorzowie dodał, że od 22 sierpnia ruch tramwajowy zostanie wznowiony na odcinku estakady od ul. Krakowa do ul. Moniuszki, co pozwoli na ponowne połączenie tramwajowej Bytomia z Katowicami. Zastrzeżono jednak, że tramwaje będą poruszały się po jednym torze jednocześnie, a na fragmencie estakady będzie mógł znajdować się wyłącznie jeden skład. Takie ograniczenia wynikają z ekspertyzy stanu estakady.

– Cieszymy się, że po roku nasze tramwaje wracają na estakadę w Chorzowie. Pasażerowie odzyskają bezpośrednie, strategiczne połączenie Bytomia z Katowicami, co diametralnie poprawi wygodę i komfort podróżowania. Tramwaj będzie jedynym środkiem transportu publicznego, który nie będzie wymagał objazdów estakady na tej trasie. Linię nr 6 obsługiwał będzie tabor niskopodłogowy, w tym wagony z obecnej, nowej dostawy od PESA Bydgoszcz. Dziękujemy

• **Tramwaje Śląskie wracają na estakadę w Chorzowie** FOT. TRAMWAJE ŚLĄSKIE

*Estakadę otwarto
22 lipca 1979 roku
w rocznicę ogłoszenia
manifestu PKWN*

miastu Chorzów za dobrą współpracę, której efektem jest bardzo dobra wiadomość dla podróżnych – komentuje Krzysztof Mikula, prezes Tramwajów Śląskich.

We wtorek odbył się godzinny przejazd testowy tramwaju przez estakadę. Trasa biegła od centrum przesiadkowego na Rynku do ul. Metalowców i z powrotem.

Paweł Cyz, rzecznik Tramwajów Śląskich przekazał nam, że testy wypadły pomyślnie. – Kluczowe było sprawdzenie zasilania. Trakcja była przez długi czas nieużytkowana, a za

nami silne opady deszczu i gradobicie. Wszystko jednak poszło zgodnie z planem – podkreśla.

Estakada w Chorzowie została zaprojektowana w połowie lat 70. XX wieku przez Wojewódzkie Biuro Projektów w Zabrzu. Jej głównym projektantem był dr inż. Stefan Jendrzejek, wówczas pracownik Politechniki Śląskiej. Budowa trwała w latach 1976-79, a wykonawcą prac był Skoczowski Oddział Kieleckiego Przedsiębiorstwa Robót Mostowych.

Estakadę otwarto 22 lipca 1979 roku w rocznicę ogłoszenia manifestu

PKWN. Już po paru latach na jaw wyszły pierwsze usterki. W latach 2011-2014 estakada przeszła poważny remont.

W poniedziałek 2 czerwca 2025 roku prezydent Chorzowa zdecydował o jej zamknięciu dla ruchu. Podstawą była ekspertyza, w której napisano, że estakada jest w stanie „niezadowolającym ze strony technicznej oraz z punktu widzenia bezpieczeństwa”. Występuje tu korozja sprężających stali zbrojeniowej. Krzysztof Tokarek, autor ekspertyzy, podkreślał, że dalsze użytkowanie estakady „stwarza bezpośrednie zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi”.

Następnie Chorzów zamówił kolejną ekspertyzę estakady. Wykonała ją firma inż. Grzegorza Freja. 14 kwietnia tego roku prezydent Szymon Michałek i inż. Frej wystąpili na wspólnej konferencji prasowej w Chorzowie. Dowiedzieliśmy się wtedy, że estakada znajduje się w stanie przedawaryjnym, a poziom zagrożenia obiektu jest krytyczny. Co więcej, zdaniem naukowca, rozbiórka estakady powinna nastąpić w ciągu pięciu najbliższych lat.

Ekspertyza dopuszcza jednak powrót ruchu na estakadzie w bardzo ograniczonym zakresie i pod wieloma warunkami: bezwzględny wykonania prac naprawczych, zabezpieczeń obiektu i jego stałego monitoringu. Ruch samochodowy będzie możliwy tylko po jednym pasie w obu kierunkach, przez środek jezdni i tylko dla pojazdów do 3,5 tony. Do tej pory władze Chorzowa nie zdecydowały o przywróceniu ruchu samochodowego. Władze miasta dążą do rozbioru estakady. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34448731

POLSKA NA DWÓCH KÓŁKACH

PRZEWODNIK po *najpiękniejszych* trasach rowerowych

- Idealne zarówno na weekendowe wycieczki, jak i dłuższe wyprawy
- Czytelne mapy, doskonałe uzupełnienie opisów, pomocne przy planowaniu wypraw
- Do każdej trasy w tym przewodniku możecie pobrać plik GPX

ZAMÓW NA
KulturalnySklep.pl

wyborcza.pl

70 lat legendy i jeden dzień, który przejdzie do historii

Są takie miejsca, które stają się symbolem wielkich emocji i wydarzenia, które wspominają całe pokolenia. Jednym z nich było legendarne zwycięstwo Polski nad Anglią w meczu z 1973 roku na Superauto.pl Stadionie Śląskim. Dziś nadal pamiętamy o historii, ale stworzymy też w tym miejscu całkiem nowe wspomnienia i emocje. Z pewnością nie zabraknie ich 5 września – z okazji 70-lecia śląskiego giganta zapowiada się cały dzień wyjątkowych atrakcji, w tym mecz piłkarskich legend oraz wyjątkowe koncerty.

W jubileuszowym roku 70-lecia na murawę Kotła Czarownic wrócą prawdziwe ikony futbolu, by rozegrać Legendarny Mecz Polska – Anglia. To symboliczny powrót do wydarzeń, które na zawsze zapisały się w historii nie tylko tego miejsca, ale i polskiej piłki nożnej. Dokładnie tutaj, 6 czerwca 1973 roku, reprezentacja Polski pokonała Anglię 2:0 w eliminacjach mistrzostw świata. Zwycięstwo nad jedną z najlepszych drużyn świata było jednym z największych sukcesów polskiego futbolu, a atmosfera panująca na trybunach sprawiła, że Stadion zyskał swój legendarny przydomek – Kocioł Czarownic.

Teraz historia zatoczy koło. Na jednej murawie ponownie spotkają się wielkie nazwiska polskiej i angielskiej piłki. W biało-czerwonych barwach zobaczymy m.in. Zbigniewa Bońka, Tomasza Hajtę, Artura Boruca,

Łukasza Piszczka, Euzebiusza Smolarka i Tomasza Frankowskiego, a poprowadzi ich Antoni Piechniczek, który w Kotle Czarownic przeżywał najważniejsze momenty swojej trenerskiej kariery. Anglię reprezentować będą m.in. John Terry, Robbie Fowler, Steve McManaman, Tony Adams, Shaun Wright-Phillips i Emile Heskey, a selekcjonerem będzie legendarny Peter Shilton.

Ten dzień to będzie znacznie więcej niż 90 minut futbolu!

5 września Superauto.pl Stadion Śląski zamieni się w miejsce całodziennego święta z okazji 70-lecia. Bramy zostaną otwarte już w południe, a na kibiców czekać będą animacje, konkursy, sportowe atrakcje oraz aktywności dla dzieci i dorosłych. W specjalnej Fan Zone będzie można spotkać piłkarskie legendy, zdobyć autografy i zrobić pamiątkowe zdjęcia.

A po piłkarskich emocjach na stadionowej scenie zabrzmie muzyka! O magiczną atmosferę, godną Kotła Czarownic, zadba Korteż, który zabierze publiczność w swój pełen emocji świat, Wilki porwą nas do wspólnego śpiewania największych hitów, a Paktofonika, która wystąpi razem z orkiestrą, udowodni, że połączenie legendy hip-hopu z legendarnym obiektem może zapewnić nowe, niezapomniane wrażenia.

Warto obserwować stronę internetową oraz social media Superauto.pl Stadionu Śląskiego, żeby nie przegapić żadnego ogłoszenia. I oczywiście być 5 września w Kotle Czarownic, bo takie święto nie zdarza się często, a to miejsce od zawsze łączy pokolenia i buduje najpiękniejsze wspomnienia!

Województwo
Śląskie

superauto.pl
STADION ŚLĄSKI

Województwo
Śląskie

KOCIOŁ CZAROWNIC ZNÓW ZAPŁONIE,
A TY MUSISZ BYĆ CZĘŚCIĄ TEJ HISTORII!

ARTUR BORUC

ZBIGNIEW BONIEK

EUZEBIUSZ SMOLAREK

JOHN BARNES

EMILIE HESKEY

JOHN TERRY

SUPERAUTO.PL STADION ŚLĄSKI

POLSKA

ANGLIA

5 WRZEŚNIA 2026

LEGENDARNYMECZ.PL • 70-LECIE LEGENDARNEJ ARENY

KONKURSY • SPORTOWE EMOCJE • FAN ZONE • ATRAKCJE • KONCERTY • STREFA OUTDOOR • STREFA DZIECIĘCA

Katowice/34445737

Zdaniem orzeczników 81-letnia niedowidząca seniorka nie potrzebuje pomocy

Podobno nadaje się jeszcze do jakiejś pracy

81-letnia pani Jadwiga chciała otrzymać zaświadczenie o niepełnosprawności.

– Niedowidzę, jestem samotna, a oni orzekli, że jestem osobą zdolną do pracy – opowiada seniorka.

Michalina Bednarek

Jestem osobą 81-letnią, samotną, pozbawioną jakiegokolwiek realnego wsparcia ze strony rodziny, bo jej tu nie mam. Od 2023 roku po śmierci jedynego syna, muszę się sama ze wszystkim mierzyć. Syn zmarł dwa lata po moim mężu, z którym byłam całe życie. Sąsiadki podpowiedziały mi, abym postarała się o orzeczenie o niepełnosprawności, skoro choruję, żeby chociaż mieć kogoś do pomocy – opowiada pani Jadwiga, były pracownik naukowy.

Kobieta zrobiła, jak podpowiadały sąsiadki. Zgłosiła się do komisji orzekania o niepełnosprawności, ale ku jej zaskoczeniu nie uzyskała tego, na co liczyła. – Poszłam tam z zaświadczeniem od lekarza, który wymieniał wszystkie moje schorzenia – mówi seniorka.

W zaświadczeniu lekarskim o stanie zdrowia wydanym dla potrzeb zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności przez lekarza rodzinnego z przychodni na osiedlu Paderewskiego czytamy, że pani Jadwiga boryka się ze ślepotą oka prawego od około 30 lat. Stan po zapaleniu siatkówki. Choroby współistniejące to zwyrodnienie plamki i bieguna tylnego oka, zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa, niedokrwiłość i nadciśnienie, niedomykalność zastawki mitralnej.

Do tego kilka lat temu kobieta pokonała nowotwór złośliwy piersi, a po śmierci najbliższych zgłosiła lekarzowi epizod depresyjny i zaczęła przyjmować leki.

„BYŁAM PEWNA, ŻE ORZECZENIE DOSTANĘ OD RĘKI”

– Byłam pewna, że mój wiek, stan zdrowia i okoliczności życiowe sprawią, że komisja się pochyli nad moim przypadkiem i dostanę realną pomoc – mówi seniorka.

Tymczasem Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Katowicach uznał, że pani Jadwiga ma lekki stopień niepełnosprawności ze względu na choroby oczu. W decyzji zapisano, że seniorka ma „istotne obniżenie zdolności do wykonywania pracy”, ale nie ma konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Lekki stopień niepełnosprawności nie przewiduje uczestnictwa w terapii zajęciowej, ale też korzystania z systemu wsparcia w samodzielnej egzystencji. To m.in. korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej.

W uzasadnieniu decyzji MZON czytamy, że komisja stwierdziła u pani Jadwigi obniżoną zdolność do wykonywania pracy oraz ograniczenia w pełnieniu ról społecznych.

W ORZECZENIU INFORMACJA: ZDOLNA NA PRACY

– Zdolność do wykonywania pracy? Ja się w życiu już wystarczająco napracowałam. Najgorsze jest to, że potrzebowałam usług socjalnych, tak aby choć raz na kilka dni ktoś mnie odwiedzał i sprawdzał, czy wszystko ze mną w porządku. Jakiś czas temu przewróciłam się i nie mogłam wstać, zламаłam rękę. Gdyby nie sąsiadka, nie wiem, jak długo bym tak leżała. Na co dzień radzę sobie jak mogę sama, ale coraz trudniej mi wychodzić po zakupy, chodzić do lekarza, a przypominam, że żyję zupełnie sama – mówi kobieta.

Seniorka odwołała się do Wojewódzkiej Komisji ds. Orzekania o Niepełnosprawności, jednak ta podtrzymała decyzję w mocy.

– Kobieta nie jest osobą niezdolną do pracy albo zdolną do pracy w warunkach pracy chronionej i nie wymaga częściowej

FOT. SHUTTERSTOCK

lub czasowej pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych, co uzasadniałoby zaliczenie do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Wojewódzki zespół orzeczników nie stwierdził podstaw do zmiany zaskarżonego orzeczenia w części dotyczącej wskazania do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji – czytamy w decyzji.

Pani Jadwiga oddała sprawę do sądu. Poprosiła też sąd o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

– Napisałam do sądu, że tu nie chodzi wyłącznie o stopień niepełnosprawności. Mnie pozbawiono prawa do doraźnej pomocy w krytycznych sytuacjach życiowych. A co jeśli zachoruję obłożnie? Będę miała wypadek? Mam wrażenie, że nikt nie wziął pod uwagę mojej sytuacji życiowej, samotności, mojego wieku. Również tego, że nie widzę na jedno oko, a drugie jest w coraz gorszym stanie, że mam rwę kulszową i naprawdę jest mi ciężko ogarnąć już samej dom, przygotować obiad i robić wiele innych rzeczy, któ-

re dla młodszych ludzi nie stanowią problemu – mówi seniorka.

SPRAWA TRAFIŁA DO SĄDU

Nie zamierza się jednak poddawać. Ma nadzieję, że sąd wyznaczy biegłego, który dokładnie sprawdzi jej stan zdrowia. – Szczególnie, że od czasu wydania pierwszej opinii dla komisji, moje zdrowie się wciąż pogarsza – mówi pani Jadwiga.

W najnowszym lekarskim zaświadczeniu napisano, że od ostatniego wniosku rozpoznano dodatkowo niewydolność serca i zmiany ogniskowe tarczycy.

Sprawa czeka na rozpatrzenie przez Sąd Rejonowy Katowice-Zachód.

– Sprawa dotycząca ustalenia stopnia niepełnosprawności jest procedowana. Decyzję o ewentualnym powołaniu biegłego podejmuje sędzia referent po zapoznaniu się z dokumentacją zgromadzoną w aktach sprawy. Obecnie z uwagi na nieodległy czas, kiedy sprawa do nas wpły-

Pani Jadwiga oddała sprawę do sądu. Poprosiła też sąd o ustanowienie pełnomocnika z urzędu

nęła, nie mam jeszcze informacji o podjętych czynnościach – przekazała nam Izabela Kuczera-Fatyga, prezes Sądu Rejonowego Katowice-Zachód w Katowicach.

Sandra Hajduk, rzeczniczka Urzędu Miasta w Katowicach przyznaje, że w tej konkretnej sprawie nie może się wypowiedzieć ze względu na przepisy RODO, ale podkreśla, że Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności działa rzetelnie, a decyzję o zaliczeniu osoby do określonego stopnia niepełnosprawności podejmuje każdorazowo skład orzekający, w tym lekarz pełniący funkcję przewodniczącego.

– Odbywa się to na podstawie zgromadzonej dokumentacji medycznej, przeprowadzonego badania oraz obowiązujących przepisów prawa. Decyzje nie są podejmowane przez pracowników administracyjnych. Jednocześnie zaznaczam, że lekarze orzecznicy, jako osoby uprawnione do orzekania, posiadają wieloletnie doświadczenie zawodowe, ukończyli liczne szkolenia oraz z pozytywnym wynikiem zdali egzaminy z zakresu orzecznictwa. – przekazała nam Sandra Hajduk.

URZĘDNICY: ZDOLNOŚĆ DO PRACY TO TYLKO JEDEN ELEMENT

Hajduk dodaje, że orzekanie o stopniu niepełnosprawności nie polega wyłącznie na ocenie stanu zdrowia osoby orzekanej.

– Zgodnie z obowiązującymi przepisami, jednym z elementów podlegających ocenie jest wpływ stanu zdrowia na zdolność do wykonywania pracy. Ocena ta dokonywana jest

niezależnie od wieku osoby orzekanej, a także niezależnie od tego, czy pozostaje ona aktywna zawodowo. Wynika to z ustawowych definicji stopni niepełnosprawności. W konsekwencji sam fakt osiągnięcia wieku emerytalnego nie wyłącza obowiązku dokonania przez skład orzekający oceny zdolności do pracy jako jednego z kryteriów niezbędnych do ustalenia stopnia niepełnosprawności – wyjaśnia „Wyborczej” rzeczniczka.

Lekki stopień niepełnosprawności uprawnia do korzystania z ulg, zniżek, a także można się ubiegać o dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w np. okulary, jak też korzystać z tzw. ulgi rehabilitacyjnej, umożliwiającej odliczenie od dochodu wybranych wydatków związanych z rehabilitacją czy z programów wsparcia PFRON.

W podobnym tonie odpowiada Iwona Matuszewska, kierownik oddziału ds. informacji i promocji Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego. Wydawanie orzeczeń szczegółowo regulują przepisy prawa, do których komisja rzetelnie się stosuje.

– Obowiązujące w polskim systemie orzecznictwa o niepełnosprawności kryteria i standardy określają możliwości danej osoby w zakresie samodzielnej egzystencji, pełnienia ról społecznych czy zatrudnienia w odpowiednich warunkach – mówi Iwona Matuszewska.

Pani Jadwiga o tym wie. – Problem w tym, że ja nie potrzebuję ulgi w likwidowaniu barier architektonicznych, kupowaniu sprzętu, czy ulgi na wyrobienie paszportu, bo nigdzie się nie wybieram. Ja potrzebuję ludzkiej uwagi – mówi kobieta i liczy, że sąd orzeknie na jej korzyść. ●

Sześć spektakli powalczy o Laur Konrada

Rapowany Pan Tadeusz w Katowicach

Reinterpretacja klasyki, teatr dokumentalny i zaangażowany oraz eksperymentalne formy sceniczne. Aż sześć spektakli powalczy o Laur Konrada 23. Ogólnopolskiego Festiwalu Sztuki Reżyserskiej „Interpretacje” w Katowicach.

Łukasz Karkoszka

Interpretacje” to jedno z najważniejszych wydarzeń poświęconych sztuce reżyserii w Polsce. Tegoroczna odsłona odbędzie się w dniach 17-26 października.

Po raz pierwszy głównym organizatorem festiwalu jest Teatr Śląski im. Stanisława Wyspiańskiego w Katowicach. Od pierwszej edycji (1998 r.) patronem wydarzenia jest Konrad Swinarski – reżyser teatralny, telewizyjny, filmowy i operowy, inscenizator i scenograf. Stworzył własny styl, dzięki któremu uważany jest za jednego z najbardziej oryginalnych twórców w historii polskiego teatru. To właśnie na jego cześć nagroda główna, czyli Laur Konrada, nosi imię reżysera. Nawiązując do dorobku artystycznego Swinarskiego, organizatorzy wybrali na hasło przewodnie bieżącej odsłony jego znamienne słowa: „Prawda jest pomiędzy”. Mają one zachęcać twórców i publiczność do poszukiwania przestrzeni dialogu między odmiennymi estetykami, doświadczeniami i sposobami opowiadania o świecie.

W tym roku o zaszczytne wyróżnienie powalczy aż sześć spektakli reżyserów i reżyserek, debiutujących na profesjonalnej scenie nie później niż 15 lat temu. Do konkursu zakwalifikowała się m.in. „Lalka” w reżyserii Mikity Ilynczyka z Teatru Dramatycznego w Warszawie – odważna współczesna reinterpretacja powieści Bolesława Prusa.

Rapowany Pan Tadeusz

Twórcy stawiają pytania o doświadczenie jednostki żyjącej w rzeczywistości podporządkowania – w świecie, w którym idea „polskości” okazuje się nie tyle wspólnotą, ile niespełnioną obietnicą. Na katowickiej scenie zobaczymy też teatralny hit z Narodowego Starego Teatru im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie – „Nieustraszoną miłość Eve Adams” w reżyserii Olgi Ciężkowskiej.

To eksperymentalna w formie, poruszająca, fragmentaryczna opowieść o zapomnianej bohaterce środowiska artystycznego i queerowego, podejmująca

temat złożonej tożsamości i wykluczenia z wybitną rolą Doroty Pomykały. O Laur Konrada powalczy również głośny „Nowy PAN TADEUSZ, tylko że rapowy” w reżyserii Kamila Białaszka z Teatru Polskiego w Poznaniu.

To brawurowe i niekonwencjonalne spotkanie narodowej epopei z językiem współczesnego rapu. W konkursie znalazł się także choreograficzny „Nowy wspaniały świat” w reżyserii Anny Obszańskiej z Wrocławskiego Teatru Pantomimy. To spektakl, który za pomocą oszczędnych środków podejmuje refleksję nad wizją przyszłości, wolnością jednostki i granicami kontroli. Spotkamy się również reżyserką interpretacją Ewy Platt, która na deskach Teatru Narodowego w Warszawie, przygotowała spektakl „Prowadź swój pług przez kości umarłych”.

Wraca nagroda publiczności

To zaskakująca adaptacja powieści Olgi Tokarczuk, podejmująca temat relacji człowieka z naturą. Stawkę konkursowych propozycji zamyka „Wszyscy jesteśmy Belén” w reżyserii Katarzyny Minkowskiej z Teatru im. Stefana Jaracza w Olsztynie. Utrzymane w konwencji teatralnej rozprawy sądowej, przedstawienie stawia pytania o prawo kobiet do decydowania o własnym cielem.

Laureata bądź laureatkę konkursu wyłoni jury, którego skład poznamy na początku września. Wtedy też ujawniony zostanie pełny program festiwalu. Tradycyjnie zobaczymy też dwa spektakle mistrzowskie. Po raz pierwszy w historii festiwalu przyznana zostanie Nagroda Dyrektorów Teatrów, która będzie zaproszeniem do realizacji spektaklu w Teatrze Śląskim. W odświeżonej formule powróci także Nagroda Publiczności, o której przyznaniu zdecyduje społeczne jury wybrane w drodze castingu. Sprzedaż biletów na spektakle konkursowe rusza w środę 18 sierpnia o godz. 12. Bilety będą dostępne w kasie Teatru Śląskiego oraz online. ●

„Interpretacje” to jedno z najważniejszych wydarzeń poświęconych sztuce reżyserii w Polsce. Tegoroczna odsłona odbędzie się w dniach 17-26 października

Katowice/34448422

Prezydent Miasta Mysłowice informuje:

Na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta Mysłowice, na II piętrze oraz na stronie internetowej www.myslowice.pl, BIP podano do publicznej wiadomości szczegółowe wykazy nieruchomości stanowiących własność Gminy Mysłowice przeznaczonych do:

dzierżawy:

- na okres 1 roku w rejonie ulicy Bartosza Głowackiego nieruchomości stanowiącej własność Gminy Mysłowice – z przeznaczeniem pod cele rekreacyjne (nowa dzierżawa) – zarządzenie 432/26,
- na czas nieoznaczony w rejonie ulicy Hutniczej nieruchomości stanowiącej własność Gminy Mysłowice – z przeznaczeniem pod cele rekreacyjne oraz dojście i drogę dojazdową (zwiększenie powierzchni) – zarządzenie 433/26,
- na czas nieoznaczony przy ulicy Portowej nieruchomości stanowiącej własność Gminy Mysłowice – z przeznaczeniem pod cele rekreacyjne (zmiana dzierżawcy) – zarządzenie 434/26,

termin wywieszenia: 21.08.2026 r. do 11.09.2026 r.

Operacja dwuletniego chłopca

Tata małego Mikołajka mówi o „cudzie”

2,5-letni Mikołaj z Kaszub urodził się z ciężką wadą serca. Po wielu operacjach lekarze z Katowic podjęli się niezwykle trudnego zabiegu, podczas którego przebudowali niemal całe serce chłopca.

Ewa Furtak

Dwudziestopięcioletni Mikołaj mieszka z rodzicami i rodzeństwem na drugim końcu Polski, na Kaszubach, w okolicach Kartuz. Maluch urodził się z ciężką wadą serca. O tym, że będzie chory, wiadomo było już w czasie ciąży. Lekarze zauważyli, że serce dziecka nie rozwija się prawidłowo, zauważyli krytyczne zwężenie zastawki aortalnej, które doprowadziło do niedorozwoju lewej komory serca. U chłopca zdiagnozowano również ubytek przegrody.

Lewa komora dziecka była za mała i za słaba, żeby móc po porodzie prawidłowo pompować krew do całego organizmu. Lekarze podejmowali próby wewnętrzzmaczającej poprawy sytuacji, które się jednak nie powiodły.

WALKA O ŻYCIE ZACZĘŁA SIĘ ZARAZ PO NARODZINACH

Chłopczyk już w pierwszej dobie życia przeszedł zabieg mający poprawić stan jego serca. To było przełomowe balonikowanie zastawki aortalnej. Robi się je po to, by poszerzyć zastawkę i umożliwić lepszy przepływ krwi. Szybko okazało się, że potrzebne będą operacje kardiologiczne. Czasem wykonywane były dzień po dniu. Mikołaj ciągle był w szpitalu, krążył między kardiologią i OIOM.

Był taki moment, że przez trzy tygodnie leżał z otwartą klatką piersiową. Rodzice, Hanna i Krzysztof, nie zawsze mogli przy nim być.

– Mamy jeszcze dwójkę małych dzieci, które także potrzebują rodziców. Lekarze dzwoniли do nas z prośbą o zgodę na kolejne operacje – wspomina pan Krzysztof.

Mikołaj był zbyt słaby nawet na to, by jeść. Z trudem chwycił siniejącymi paluszkami ich dłonie. Lekarze nie kryli, że wyczerpali możliwości leczenia konwencjonalnego. U Mikołaja zaczęło rozwijać się nadciśnienie płucne, co jest przeciwwskazaniem do transplantacji serca.

O Grzegorz Zalewskim, kardiochirurgu z Górnośląskiego Centrum Zdrowia Dziecka w Katowicach, głośno jest od kilku lat. W 2024 roku przeprowadził bardzo skomplikowaną operację serca 15-miesięcznego Lesosia. Była to pierwsza w Polsce i jedna z pierwszych na świecie operacji korekcji wady spływu

• Mikołaj przeszedł bardzo skomplikowaną operację w GCZD w Katowicach FOT. ARCHIWUM RODZINNE

*Rodzina prowadzi zbiórkę na
www.siepomaga.pl. Na razie
udało się zebrać niespełna
50 tys. zł*

zł płucnych z autotransplantacją serca. Serce chłopca zostało wyjęte z klatki piersiowej i naprawione poza nią.

W zeszłym roku lekarz podjął się operacji serca Julki, która przyszła na świat z tetralogią Fallota z atrezią pnia płucnego i hipoplazycznymi gałkami płucnymi. Wydawało się, że jedynym ratunkiem będzie operacja w Stanach Zjednoczonych, której koszt oszacowano na 11 milionów złotych. Okazało się, że dziecku mogą pomóc w Katowicach.

– Napisałem maila do pana doktora Zalewskiego – opowiada pan Krzysztof. Lekarz odzwonił. – Mam pomysł na uratowanie Mikołajka, ale musi przyjechać na badania do Katowic – powiedział.

KILKA OPERACJI W CZASIE JEDNEGO ZABIEGU

Mikołaj został przyjęty do GCZD. Jedną z najważniejszych opcji była transplantacja serca i płuc. Jednak zdecydowano się na pomysł doktora Zalewskiego. Trzeba było najpierw odpowiednio

przygotować Mikołajka do operacji. Interdyscyplinarny zespół pod przewodnictwem prof. dr. hab. n. med. Jacka Kusy podjął się tego wyzwania. Poprzez precyzyjne zabiegi kardiologii interwencyjnej (cewnikowanie serca) oraz zaawansowane leczenie farmakologiczne nadciśnienia płucnego lekarze przygotowali układ krążenia Mikołajka do całkowitej korekcji anatomii serca.

– Następnie kardiochirurdzy przeprowadzili operację reverse double switch wraz z wielopoziomową rekonstrukcją tętnic płucnych, a także rekonstrukcją łuku aorty i zastawki aortalnej. W praktyce oznaczało to przebudowę niemal całego serca i takie połączenie jego elementów, aby obie komory mogły prawidłowo wykonywać swoją pracę – mówi Wojciech Gumułka, rzecznik prasowy GCZD.

Celem zabiegu było przebudowanie układu krążenia Mikołaja. Elementy serca zamieniono miejscami, naprawiono tętnice płucne, a silniejsza, prawa komora przejęła główną rolę w tłoczeniu krwi do obwodu, podczas gdy lewa pompuje krew do płuc. Dzięki temu chłopiec zyskał w pełni funkcjonalne krążenie dwukomorowe.

Operacja wykonywana była etapami i trwała około 12 godzin. Pracowały dwa zespoły kardiologiczne, ponad 20 osób. Pierwszy zespół przeprowadził rekonstrukcję tętnic płucnych, łuku aorty i zastawki aortalnej. W tym czasie Mikołaj był podłączony do sztucznego płucoserca. Drugi zespół wykonywał operację wewnątrzsercową, której zadaniem było przekierowanie przepływu krwi. To była jedna z największych operacji kardiologicznych, jakie można sobie wyobrazić.

– Dzięki temu, że mamy dwa równorzędne zespoły kardiologiczne, mamy możliwość wykonywania tak rozległych zabiegów, operując jednocześnie dwoma zespołami. W kardiologii to taka innowacja, która pozwala nam przeprowadzać tak rozległe zabiegi, które dotychczas w zasadzie każdej struktury – mówił w czasie konferencji prasowej Grzegorz Zalewski.

W Europie wykonywano dotąd tylko pojedyncze takie operacje. Największe doświadczenia ma ośrodek w Bostonie, który wykonał około 20 takich zabiegów.

MIKOŁAJ MOŻE SIĘ WRESZCIE BAWIĆ

Rodzice chłopczyka mówią, że jest teraz pełen energii i może normalnie bawić się z innymi dziećmi. Mikołaj jest pod stałą kontrolą. Lekarze nie wykluczają, że w przyszłości może wymagać kolejnych zabiegów. Ze względu na niewielką liczbę takich operacji wykonanych na świecie brakuje danych dotyczących długoterminowych efektów leczenia.

– Dla nas to, czego dokonano w GCZD, to cud – mówią rodzice Mikołaja. Rodzina potrzebuje wsparcia. Dojazdy do szpitali, lekarstwa itp. – to wszystko kosztuje. Przy trójce małych dzieci, z których jedno jest tak poważnie chore, pracować może tylko jeden rodzic, drugi musi zająć się opieką nad maluchami.

Rodzina prowadzi zbiórkę na www.siepomaga.pl. Udało się na razie zebrać niespełna 50 tys. zł. ●

**POMOC W ORGANIZOWANIU
POGRZEBÓW**

ul. Murckowska 9
40-266 Katowice

CAŁODOBOWE USŁUGI

tel.: 32 255 21 32,
32 255 15 51, 607 399 321
mail: kck@kck.katowice.pl

Katowice/34414054

**NEWSLETTERY
WYBORCZEJ**

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.

Możesz wybrać z bogatej oferty
ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newslettery

**WYCIĄG Z OGŁOSZENIA
O PIERWSZYM PRZETARGU USTNYM NIEOGRANICZONYM.**

BURMISTRZ MIASTA ŁĘDZINY

informuje o przeznaczeniu do sprzedaży

– w drodze przetargu ustnego nieograniczonego – niżej wymienionej
nieruchomości.

Przedmiotem przetargu jest **sprzedaż niezabudowanej nieruchomości gruntowej położonej w Łędzinach**, województwo śląskie, powiat bieruńsko-łędziński, jednostka ewidencyjna 241403_1, Łędziny, **obręb ewidencyjny 0005 Smardzowice**, zlokalizowanej **przy ul. Spokojnej**, oznaczonej jako działka numer **3128/51 o powierzchni 0,1067 ha**, zapisanej w jednostce rejestrowej gruntów pod pozycją **G434**, symbol użytku **RVI, PsVI**.

Własność przedmiotowej nieruchomości zapisana jest w księdze wieczystej prowadzonej przez Wydział V Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Tychach. Dział I-SP księgi wieczystej jest wolny od wpisów. W dziale III księgi wieczystej wpisane są trzy ograniczone prawa rzeczowe związane z innymi nieruchomościami i nie dotyczą nieruchomości będącej przedmiotem zbycia. Dział IV księgi wieczystej jest wolny od wpisów. Zapisy Działu III przeniesione zostaną do księgi wieczystej nabywcy nieruchomości. Przedmiotowa nieruchomość nie jest przedmiotem praw i zobowiązań względem osób trzecich.

Nieruchomość przeznaczona do zbycia położona jest w północno-wschodniej części miasta Łędziny w obrębie Smardzowice przy ul. Spokojnej (droga wewnętrzna o nawierzchni gruntowej, częściowo utwardzona). Najbliższe sąsiedztwo stanowią tereny niezabudowane, zadrzewione, rolne oraz zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Przedmiotowa działka jest niezabudowana, nieogrodzona, o lekkim nachyleniu. Nieruchomość jest niezagospodarowana i porośnięta trawą. Działka nr 3128/51 posiada regularny kształt zbliżony do prostokąta. Obsługa komunikacyjna możliwa jest z drogi publicznej ul. Fredry poprzez wydzielone pod drogę publiczną działki nr 2568/409, 3902/409, 3904/409, 3569/409, 3075/51, 3066/53, 3067/53, 3109/51 oraz przez działkę 3134/51. Nieruchomość jest nieuzbrojona. Media (energia elektryczna, woda, kanalizacja, gaz) w drodze publicznej ul. Zacisze i ul. Fredry.

Przedmiotowa nieruchomość położona jest w granicach terenu górniczego „Łędziny I”, objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Miasta Łędziny zatwierdzonym przez Radę Miasta Łędziny Uchwałą Nr XLI/297/13 z dnia 24 października 2013 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic: Miłej, Żeromskiego, Ułańskiej i Fredry w Łędzinach, który ustala dla przedmiotowego terenu przeznaczenie 12MU – teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej. Zagospodarowanie nieruchomości nastąpi zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Cena wywoławcza nieruchomości: 193 000,00 zł
(słownie: sto dziewięćdziesiąt trzy tysiące złotych 00/100).

Sprzedaż nieruchomości podlega opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług według obowiązującej stawki 23%.

Wadium ustalone zostało na kwotę: 20 000,00 zł
(słownie: dwadzieścia tysięcy złotych 00/100).

**Przetarg na sprzedaż nieruchomości odbędzie się
w dniu 21 września 2026 r. o godz. 10.00
w sali 013 Urzędu Miasta Łędziny przy ul. Łędzińskiej 55.**

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wniesienie wadium w pieniądzu w terminie do dnia 16 września 2026 r. Szczegółowych informacji dotyczących przetargu udziela Wydział Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Łędziny, 43-143 Łędziny, ul. Łędzińska 55 (I piętro, pok. 103, tel. 32/ 216-65-11 do 13 wew. 140 w godzinach pracy Urzędu).

Ogłoszenie o przetargu zostało wywieszone na tablicach ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Łędziny przy ul. Łędzińskiej 55, a ponadto informacja o ogłoszeniu przetargu podana została do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicach ogłoszeń Urzędu Miasta Łędziny, a także na stronach internetowych Urzędu Miasta Łędziny www.ledziny.pl i w Biuletynie Informacji Publicznej.

Katowice/34448465

**WYCIĄG Z OGŁOSZENIA
O DRUGIM PRZETARGU USTNYM NIEOGRANICZONYM.**

BURMISTRZ MIASTA ŁĘDZINY

informuje o przeznaczeniu do sprzedaży

– w drodze przetargu ustnego nieograniczonego – niżej wymienionej
nieruchomości.

Przedmiotem przetargu jest **sprzedaż niezabudowanej nieruchomości gruntowej położonej w Łędzinach**, województwo śląskie, powiat bieruńsko-łędziński, jednostka ewidencyjna 241403_1, Łędziny, **obręb ewidencyjny 0005 Smardzowice**, przy **ul. Spokojnej**, oznaczonej jako działka numer **3126/51 o powierzchni 0,0805 ha**, zapisanej w jednostce rejestrowej gruntów pod pozycją **G434**, symbol użytku **RVI, PsVI wraz z udziałem wynoszącym 1/3 części w niezabudowanej nieruchomości gruntowej położonej w Łędzinach**, województwo śląskie, powiat bieruńsko-łędziński, jednostka ewidencyjna 241403_1, Łędziny, **obręb ewidencyjny 0005 Smardzowice**, przy **ul. Spokojnej**, oznaczonej jako działka numer **3124/51 o powierzchni 0,0414 ha**, zapisanej w jednostce rejestrowej gruntów pod pozycją **G434**, symbol użytku **RVI, PsVI**.

Nieruchomości zapisane są w księdze wieczystej prowadzonej przez Wydział V Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Tychach.

Dział I-SP księgi wieczystej jest wolny od wpisów. W dziale III księgi wieczystej wpisane są trzy ograniczone prawa rzeczowe związane z innymi nieruchomościami i nie dotyczą nieruchomości będącej przedmiotem zbycia. Dział IV księgi wieczystej nie zawiera wpisów. Zapisy Działu III księgi wieczystej przeniesione zostaną do księgi wieczystej nabywcy nieruchomości. Przedmiotowa nieruchomość nie jest przedmiotem praw i zobowiązań względem osób trzecich.

Nieruchomości przeznaczone do zbycia położone są w północno-wschodniej części miasta Łędziny w obrębie Smardzowice przy ul. Spokojnej (droga wewnętrzna o nawierzchni gruntowej, częściowo utwardzona). Najbliższe sąsiedztwo stanowią tereny niezabudowane, zadrzewione, rolne oraz zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Przedmiotowe działki są niezabudowane, nieogrodzone o lekkim nachyleniu w kierunku południowym. Działki są niezagospodarowane, porośnięte trawą, krzewami i drzewami. Działka nr 3126/51 posiada regularny kształt zbliżony do prostokąta. Działka nr 3124/51 stanowiąca drogę wewnętrzną posiada mocno wydłużony kształt zbliżony do prostokąta (od strony wschodniej z miejscem do nawracania). Obsługa komunikacyjna możliwa jest z drogi publicznej ul. Fredry poprzez wydzielone pod drogę publiczną działki nr 2568/409, 3902/409, 3904/409, 3569/409, 3075/51, 3066/53, 3109/51 oraz zbywaną działkę nr 3124/51 stanowiącą drogę wewnętrzną. Nieruchomości są nieuzbrojone. Media (energia elektryczna, woda, kanalizacja, gaz) w drodze publicznej ul. Zacisze i ul. Fredry.

Nieruchomość położona jest w granicach terenu górniczego „Łędziny I”, objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Miasta Łędziny zatwierdzonym przez Radę Miasta Łędziny Uchwałą Nr XLI/297/13 z dnia 24 października 2013 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic: Miłej, Żeromskiego, Ułańskiej i Fredry w Łędzinach, który ustala dla przedmiotowego terenu przeznaczenie 12MU – teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej. Zagospodarowanie nieruchomości nastąpi zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W dniu 17 lipca 2026 r. na sprzedaż przedmiotowej nieruchomości został przeprowadzony przetarg ustny nieograniczony, który zakończył się wynikiem negatywnym.

Cena wywoławcza nieruchomości: 145 000,00 zł
(słownie: sto czterdzieści pięć tysięcy złotych 00/100).

Sprzedaż nieruchomości podlega opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług według obowiązującej stawki 23%.

Wadium ustalone zostało na kwotę: 15 000,00 zł
(słownie: piętnaście tysięcy złotych 00/100).

**Przetarg na sprzedaż nieruchomości odbędzie się
w dniu 21 września 2026 r. o godz. 9.00
w sali 013 Urzędu Miasta Łędziny przy ul. Łędzińskiej 55.**

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wniesienie wadium w pieniądzu w terminie do dnia 16 września 2026 r. Szczegółowych informacji dotyczących przetargu udziela Wydział Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta Łędziny, 43-143 Łędziny, ul. Łędzińska 55 (I piętro, pok. 103, tel. 32/ 216-65-11 do 13 wew. 140 w godzinach pracy Urzędu).

Ogłoszenie o przetargu zostało wywieszone na tablicach ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Łędziny przy ul. Łędzińskiej 55, a ponadto informacja o ogłoszeniu przetargu podana została do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicach ogłoszeń Urzędu Miasta Łędziny, a także na stronach internetowych Urzędu Miasta Łędziny www.ledziny.pl i w Biuletynie Informacji Publicznej.

Katowice/34448463

Połącz **Kropki**

**Idealna gra
na krótką przerwę**

Zeskanuj QR kod i graj

**APLIKACJA
WYBORCZEJ**

Do jednostek OSP w całym województwie płyną pieniądze z WFOŚiGW w Katowicach

Pomoc dla strażaków

261 jednostek OSP otrzymało wsparcie w programie „Bezpieczny Strażak”, organizowanym przez WFOŚiGW w Katowicach.

Michał Hyra

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach od lat hojnie wspiera służby mundurowe w województwie śląskim. Dzięki wsparciu funduszu, w ostatnich latach do śląskich policjantów trafiło ponad 300 radiowozów. Tylko w 2025 roku policja kupiła 72 samochody Kia Niro, spalające, 4,2 litra na 100 kilometrów. W tym roku dzięki współpracy z WFOŚiGW floty śląskiej policji powiększy się o 40 ekologicznych pojazdów, które zastąpią wysłużone auta z silnikiem diesla.

Na wielkie wsparcie mogą jednak liczyć przede wszystkim strażacy, zarówno z PSP, jak i druhowie z jednostek ochotniczych. W tym roku do jednostek z całego województwa trafiło sześć średnich i ciężkich samochodów ratowniczo-gaśniczych, samochód z drabiną mechaniczną, pięć samochodów kwatermistrzowskich, 17 lekkich pojazdów rozpoznawczo-ratowniczych i quad. Wartość całego programu wyniosła 22 mln zł.

Wsparcie jest niezbędne. Staż pożarna na mocy ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej jest centrum zarządzania kryzysowego. Ustawa w zasadzie sformalizowała stan faktyczny, bo strażacy dziś walczą ze skutkami klęsk żywiołowych, a po rosyjskiej napaści na Ukrainę strażacy odbierali uchodźców z granicy i rozwieźli ich po kraju. Dziś już tylko 25 procent interwencji strażaków związanych jest z pożarami.

WZROSŁA ROLA OSP

Wspomniana ustawa o ochronie ludności i obronie cywilnej formalnie uznaje ochotnicze strażę pożarną za jeden z kluczowych podmiotów systemu bezpieczeństwa, obok m.in. PSP czy Rządowego Centrum Bezpieczeństwa. Zgodnie z zapisami ustawy, druhowie prowadzą działania poczynając od edukacji, przez organizację ćwiczeń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej, po działania w czasie wojny. W tym ostatnim przypadku OSP ma stanowić cywilny filar obronności kraju.

• WFOŚiGW w Katowicach wspiera strażaków ochotników FOT. KRZYSZTOF KRZEMINSKI/WFOŚiGW W KATOWICACH

Druhowie z OSP jako jednymi z pierwszych są na miejscach wypadków, biorą udział w poszukiwaniach i dysponują coraz lepszym sprzętem. W zakupach pomagają lokalne samorządy, a także WFOŚiGW w Katowicach, który prowadzi program Bezpieczny Strażak.

Jest to inicjatywa skierowana właśnie do jednostek ochotniczych. Dzięki pieniądзом z programu strażacy z OSP mogą zakupić specjalistyczny sprzęt ratowniczy, pojazdy oraz wyposażenie niezbędne do prowadzenia działań ratowniczych, usuwania skutków zagrożeń i klęsk żywiołowych, a także realizacji przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska naturalnego.

261 JEDNOSTEK ZE WSPARCIEM WFOŚiGW

W zeszłym roku WFOŚiGW przeznaczył na program równe 3 mln zł. W tym kwota wzrosła do ponad 3,6 mln zł. Pozwoliło to na wsparcie 261 jednostek OSP w całym województwie śląskim.

– Ochotnicze Straże Pożarne pełnią niezwykle ważną rolę nie tylko w ochronie życia i zdrowia mieszkańców, ale również w ochronie naszego środowiska naturalnego. Strażacy często jako pierwsi reagują na pożary lasów, skażenia, wycieki substancji niebezpiecznych, pod-

topienia czy inne zdarzenia, które mogą mieć poważne konsekwencje dla przyrody i mieszkańców. Dlatego wsparcie OSP jest dla nas tak istotne – inwestując w nowoczesny sprzęt, samochody i infrastrukturę, zwiększamy możliwości szybkiego reagowania, ograniczamy skutki zagrożeń i pomagamy zapobiegać poważnym awariom. To inwestycja zarówno w bezpieczeństwo ludzi, jak i w ochronę środowiska naturalnego województwa śląskiego – podkreśla Mateusz Pindel, prezes WFOŚiGW w Katowicach.

PROGRAMÓW DLA OSP JEST WIĘCEJ

Oferta funduszu dla strażaków ochotników jest szeroka. Obecnie trwa nabór w programie Ekoremiza. To wsparcie termomodernizacji remiz, m.in. wymiany źródeł ciepła, stolarki okiennej oraz oświetlenia na nowoczesne i energooszczędne rozwiązania. Budżet dotacyjny wynosi 4 mln zł. Nabór w programie trwa do 30 września.

Obecnie w remizach trwają prace, na które jednostki otrzymały wsparcie w poprzedniej edycji. Jedną z nich jest OSP Wilkowiecko w powiecie kłobuckim.

– Już niedługo ta remiza będzie wyglądała w sposób bardzo przystępny, ale i ener-

gooszczędny. Wykonywana termomodernizacja i wymiana źródła ciepła na kocioł na biomasę będzie służyło strażakom ochotnikom z tej jednostki – mówi prezes Pindel, który odwiedził remizę w Wilkowiecku na początku sierpnia.

Jak podkreśla Mateusz Pindel, remiza to nie tylko budynek. To często jedno z najważniejszych miejsc lokalnej społeczności, a przede wszystkim zaplecze dla ludzi, którzy są gotowi ruszyć z pomocą wtedy, gdy liczą się minuty.

Do jednostek OSP trafią też nowe wozy strażackie. WFOŚiGW jest na etapie rozstrzygania konkursu, w którym można otrzymać dotację na zakup specjalistycznych pojazdów. Maksymalne możliwe dofinansowanie to 500 tys. zł – w przypadku ciężkiego lub średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego.

W tym roku fundusz uruchomi jeszcze 500 tys. zł na wsparcie w zakupie sprzętu, wyposażenia i zapewnienia gotowości Młodzieżowym Drużynom Pożarniczym. To komórki działające przy OSP, które mają na celu szersze zainteresowanie młodzieży działalnością na rzecz ochrony przeciwpożarowej oraz przygotowania jej do służby w szeregach OSP. Do Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych mogą należeć dziewczęta i chłopcy w wieku do 18 lat – dolną granicę wieku wyznacza statut danej OSP. ●

Kolumnę dofinansowano ze środków

Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Za treści zawarte w publikacji dofinansowanej ze środków WFOŚiGW w Katowicach odpowiedzialność ponosi Redakcja

Rośnie baza Skanoteki z metrykami i innymi dokumentami

Genealogia jak wyprawa
w nieznane

– Poszukiwanie przodków to wciągające zajęcie. I właściwie nigdy się nie kończy, zawsze jest coś do odszukania – uważa genealog i regionalista Mateusz Reczek, wolontariusz pracujący przy tworzeniu Skanoteki. W tej potężnej bazie znajduje się już ok. 18 milionów skanów akt metrykalnych i innych dokumentów.

Dorota Gut

Trwająca już około 15 lat przygoda z genealogią zaczęła się dla Mateusza Reczka w podtarnowskim Lichwinie, od oglądania zdjęć z rodzinnego archiwum.

– Doppytywałem się, kto na nich jest, jakie nosił nazwisko, czym się zajmował. Niestety żyły już tylko babcie, dziadkowie zmarli, brakowało mi wielu informacji. Zacząłem drążyć, dotarłem do akt metrykalnych parafii, szukałem potem w archiwum diecezjalnym, w archiwach państwowych, szkolnych, wojskowych, u sąsiadów – opowiada. I podpowiada, jak samemu szukać przodków w internecie.

Korzystał też z pomocy użytkowników forum na stronie Genealodzy.pl, chętnie dzielących się informacjami o dostępnych źródłach i służących wskazówkami.

Ręka prapradziadka

Lista znalezionych dzięki temu przodków systematycznie się powiększała. Dziś figuruje na niej ponad 6 tysięcy osób, z 13 pokoleń, sięgających początku XVIII wieku. Przodków „po mieczu”, posługujących się nazwiskiem Reczek, ustalił do 1733 roku.

– Najbardziej lubię szukać w linii żeńskiej, bo tam zawsze wychodzą nowe nazwiska, z innych miejscowości – podkreśla.

Odkrył podczas tych poszukiwań wiele barwnych postaci, o których wcześniej nic lub prawie nic nie wiedział.

Jedno takie odkrycie wiązało się z prapradziadkiem. Mateusza Reczka zaintrygowało zdjęcie z jego pogrzebu: dlaczego spoczywający w trumnie miał tylko jedną rękę? Od babci dowiedział się tylko, że stracił ją na wojnie. Odkrył potem, że przodek był ułanem w cesarsko-królewskiej armii, podczas I wojny dostał się do

• **Mateusz Reczek z XVII-wieczną księgą metrykalną**

FOT. KATARZYNA KOKOSZA

rosyjskiej niewoli, trafił na Syberię, skąd wracał na piechotę.

– Po wojsku zostało mu zamilowanie do koni i palenie fajki. Z fajką kazał się nawet pochować. Jedną ręką wypłatał koszyki i nawet kosił kosą. Zawsze to przypominam, gdy słyszę narzekanie, że czegoś nie da się zrobić – mówi Mateusz Reczek.

*Genealogia jest jak
wyprawa w nieznane.
Nigdy nie wiadomo, jakiego
przodka odnajdziemy*

MATEUSZ RECZEK

wolontariusz pracujący przy tworzeniu Skanoteki

Osobą „z charakterem” okazała się też praprababcia. – Niedawno udało mi się odzyskać przedwojenne dokumenty spółki maszynowej kółka rolniczego z Lichwina. Okazało się, że prócz 40 mężczyzn zapisała się do niej jedyna kobieta, i była to właśnie moja praprababka. Już przed wojną hasło „kobiety na traktory” było u niej aktualne – śmieje się.

Twarz swojego pradziadka odnalazł na fotografii, należącej do innego mieszkańca Lichwina, z sierpnia 1939, w grupie podpisanych z nazwiska osób, pracujących przy budowie drogi.

Od sąsiadów otrzymał także obrazki prymitywne kuzyna dziadka, jezuitę ks. Eugeniusza Reczka. Wcześniej słyszał o „jakimś księdzu” w rodzinie, jednak bez żadnych szczegółów. Tymczasem duchowny okazał się współzałożycielem Papieskiego Instytutu Studiów Kościelnych w Rzymie, osobą niezwykle zasłużoną dla kościelnych archiwów i bibliotek. Podobnie jak i jego brat – profesor, wybitny językoznawca.

W galerii przodków znalazła się także praprababka Zofia, którą sportretował Witkacy. – Jej córka wyszła za Ottona Fedorowicza, którego rodzina związana była z Zakopanem. Miał on wygrać na przedwojennej loterii fortunę. Udało mi się nawet znaleźć informację prasową o tej wygranej, a w dokumentach metrykalnych potwierdzić zawarcie małżeństwa – relacjonuje swoje odkrycia Mateusz Reczek.

Witkacy był u Fedorowiczów – tam też sportretował Ottona oraz Zofię. Obraz trafił potem do prywatnej kolekcji.

Skanowanie, utrwalanie

– Rozmowy rodzinne są w takich poszukiwaniach najważniejsze. Wspomnienia nestorów, anegdoty. Dzięki nim zyskujemy pełniejszy obraz człowieka. Same archiwa z suchymi datami tego nie oddadzą – podkreśla Mateusz Reczek.

Im dalej w przeszłość, tym takich opowieści jednak mniej. Akta metrykalne czy dokumenty urzędowe są często jedynym dostępnym źródłem informacji o odległych przodkach.

Szczególnie cenne są kościelne zapisy z poszczególnych parafii, dotyczące chrztów, małżeństw i zgonów. Zawierają bowiem wiele istotnych danych: nie tylko imiona i nazwiska, ale także np. wiek, adres, status osób, zawód, przyczynę śmierci. Czasem ksiądz zapisywał przydomki

ludzi o tym samym nazwisku oraz ich indywidualne cechy czy ułomności („głuchy”, „ślepy”). Trafiają się i spisy, w których prócz parafian uwzględniono także rodziny żydowskie.

W księgach zdarzają się również komentarze, dotyczące aktualnej sytuacji czy dziwnych zjawisk (np. o zaobserwowanej zorzy polarnej, która miała zwiastować koniec świata).

Akta te przechowywane są w parafiach, a ich kopie – w archiwach diecezjalnych i państwowych.

Gdzie szukać w internecie?

Coraz więcej takich dokumentów w postaci elektronicznej można znaleźć w internecie, na stronach **Archiwów Państwowych** (poprzez wyszukiwarkę www.szukajwarchiwach.gov.pl).

Równoległe potężną bazę dokumentów tworzy i udostępnia **Skanoteka** (skanoteka.genealodzy.pl), projekt zainicjowany przez Polskie Towarzystwo Genealogiczne. Obejmuje ona często materiały niedostępne dotąd w postaci cyfrowej.

Skanoteka zawiera już ok. 18 milionów skanów, z różnych części Polski. To nie tylko księgi metrykalne: także sądowe, gruntowe, akta notariuszy, dokumenty miejskie, spisy ludności, wnioski dowodowe ze zdjęciami. Są i dokumenty z Centralnego Archiwum Wojskowego, niezwykle przydatne przy rekonstruowaniu żołnierskich losów.

W tworzeniu Skanoteki uczestniczą wolontariusze z całej Polski. Przywożą ze sobą sprzęt do skanowania bezdotykowego (by nie niszczyć cennych ksiąg) i kopią zapisy – strona po stronie. Jeżdżą też poza granice kraju, np. do archiwów na Litwie (gdzie ostatnio skanowali księgi grodzkie wileńskie), w Ukrainie, we Francji.

– Proboszczowie mieli czasem obawy, myśleli, że przyjedziemy z wielkim jak ksero skanerem, że księgi będziemy przyciskać do szyby, rozszyszać, i że w efekcie te dokumenty się rozleca. Byli zaskoczeni, jak sprawnie i szybko to przebiega, a przy tym bezpiecznie dla ksiąg – opowiada Mateusz Reczek, uczestniczący w skanowaniu zbiorów w Małopolsce i na Podkarpaciu.

– W ciągu jednego dnia, pracując w dwie osoby, zeskanowaliśmy całą parafię Gorlice, było to ponad 5 tys. skanów. Każda parafia, w której pracujemy, dostaje cyfrowe kopie, więc też korzysta. Podajemy także link do strony w Skanotece, zostawiamy ponadto spis dokumentów, para-

➤ fia zyskuje więc aktualny inwentarz swoich zbiorów – relacjonuje.

Skanują bezpośrednio w parafiach, ponieważ te akta są najpełniejsze. Zawierają bowiem również nanoszone już po odesłaniu kopii do kurii dopiski – np. o małżeństwach, zgonie czy wyjeździe, informacje o zmianie nazwiska itp.

W ubiegłym roku skanowali księgi w Archiwum Diecezjalnym w Tarnowie, równocześnie trwały prace w Archidiecezji Krakowskiej. Teraz przyszła kolej na Diecezję Rzeszowską. W tej ostatniej w ciągu miesiąca wykonali ok. 48 tys. skanów.

Księga znaleziona na strychu

W latach 90. XX wieku wielką akcją skanowania ksiąg metrykalnych prowadzili mormoni. Przekazywali potem Archiwom Diecezjalnym kopie na mikrofilmach.

Wracając do tych samych miejsc, wolontariusze czasem odkrywają, że niektórych ksiąg już nie ma (bo np. strawił je pożar), albo że pojawiły się nowe, nieznane wcześniej badaczom. Takie odkrycie to szansa na pozyskanie nowych informacji o przeszłości.

Tak właśnie zdarzyło się w Tymowej, gdzie podczas przebudowy plebani koło wieży dachowej odkryto trzy XVII-wieczne księgi metrykalne. Dołączyły one do innych zeskanowanych ksiąg z tej parafii.

W Ropczycach w archiwum parafialnym jeden ze skanujących odnalazł XVII-wieczną księgę miejską, z zapisami dotyczącymi m.in. gruntów czy sporów sąsiedzkich. Była tam również wcześniej w spisach nie wymieniana księga metrykalna z XVIII wieku.

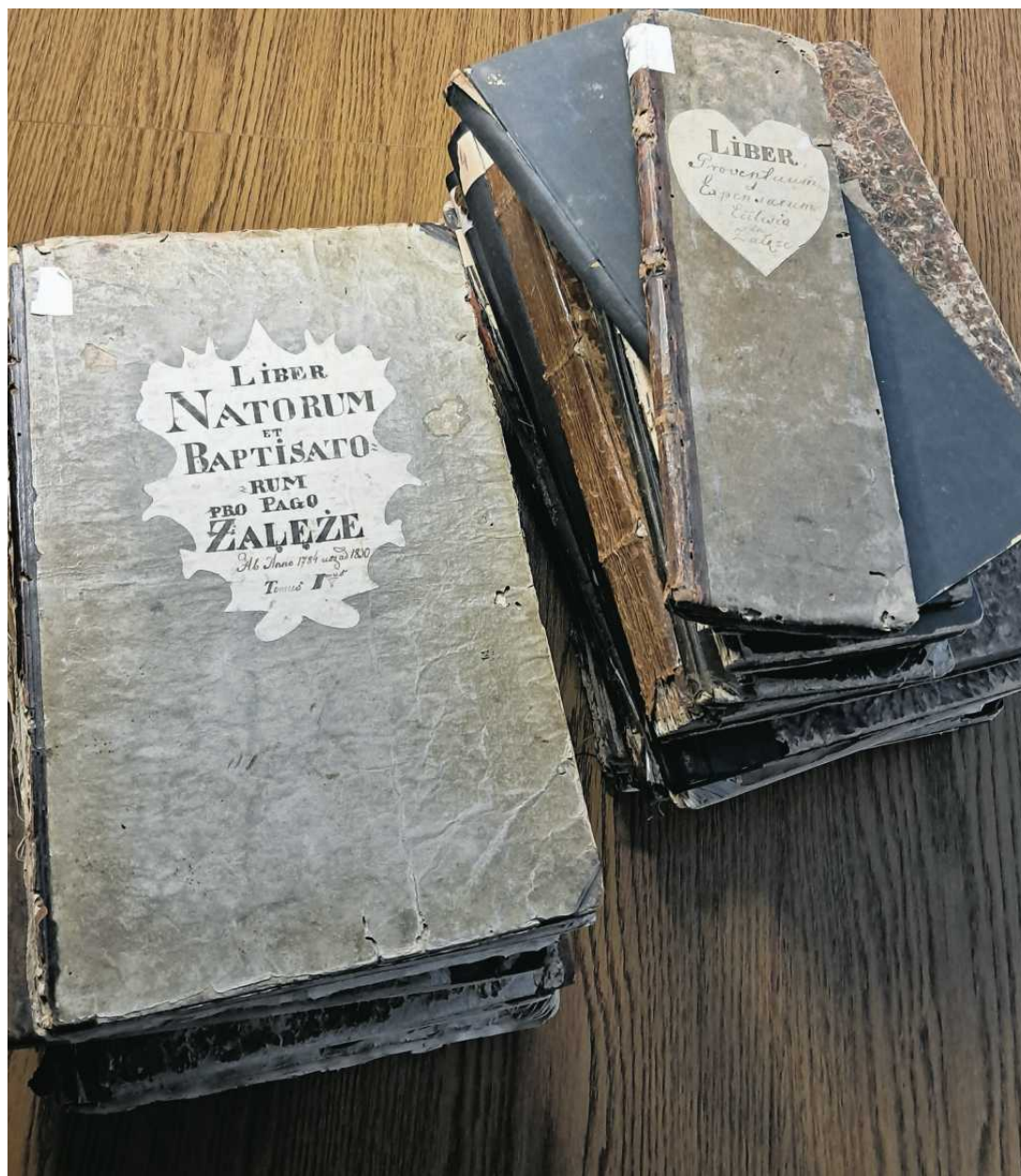
– W parafii Samokłęski na Podkarpaciu znaleźliśmy dawny „status animarum” – „spis dusz”, czyli listę parafian. Kartki były wymieszane, poukładałem je. Okazało się, że były to całe trzy tomy – opowiada Reczek. – Z kolei w Binarowej między kartami akt znaleźliśmy urzędowe protokoły oględzin zwłok, spisane w języku niemieckim. Gdzie indziej natrafiliśmy na księgę przychodów parafii, z I połowy XIX wieku. A w Gorlicach miałem okazję skanować akt ślubu wynalazcy lampy naftowej, farmaceuty Ignacego Łukasiewicza.

Skanował też księgi, będące świadectwem wojennych losów. Jak w parafii w Nieaszowie, gdzie ocalały tylko dwa tomy, z poszarpanymi kartami, ze śladami butów wojskowych. Podczas II wojny ogromne straty zanotowała zwłaszcza Archidiecezja Przemyska: wiele ksiąg wywieźli stąd Niemcy.

Wolontariusze zasilający Skanotekę skupiają się na najstarszych dokumentach, które można udostępniać w zgodzie z zasadami RODO (80 lat dla aktów małżeństw i zgonów, 100 lat dla ksiąg urodzeń). Młodsze muszą poczekać. – Należy coś zostawić dla kolejnych pokoleń. Niech i oni mają coś do skanowania – zaznacza Reczek.

Bez łaciny ani rusz

Księgi metrykalne to nie tylko niezwykle cenne źródło genealogiczne. Między rzędami dat i nazwisk można wyczytać dużo

więcej: o dawnych obyczajach, o zachodzących przemianach, demografii, lokalnych echach ważnych wydarzeń itd. Stąd do ich studiowania przydaje się wiedza historyczna czy etnograficzna; również „zmysł detektywistyczny”, umiejętność łączenia faktów.

– Posiłkując się wiedzą etnograficzną, łatwiej nam będzie zrozumieć, dlaczego kolejne dzieci otrzymywały imiona po zmarłym rodzeństwie, albo dlaczego śluby na wsi odbywały się najczęściej jesienią – tłumaczy Mateusz Reczek.

Wnikliwy czytelnik dostrzeże w zapisach z małopolskich parafii np. echa tra-

• **Skanowane księgi metrykalne**

FOT. MATEUSZ RECZEK

gicznych wydarzeń z 1846 roku, tzw. „rzezi galicyjskiej”. Znając jej konsekwencje, zrozumie też, dlaczego w następnym roku w zapiskach tyle razy jako przyczyna śmierci podawany jest: „głód” lub „zaraza”.

Przy studiowaniu ksiąg przydaje się znajomość łaciny – dawne zapiski prowadzone były bowiem właśnie w tym języku (stąd więc np. „Adalbertus” to Wojciech, „cmeto” – kmić, „viduus” – wdowiec itd.). W rozszyfrowaniu łacińskich terminów pomagają specjalistyczne internetowe słowniki.

Do niektórych zawartych w księgach danych trzeba podchodzić z ostrożnością.

Dotyczy to zwłaszcza wpisanego wieku osób. – To, co w dokumencie zapisane, nie zawsze było prawdą. W dawnych czasach wiek zmarłego określano często „na oko” – zaznacza Reczek.

I podaje przykłady z własnej rodziny: – Miałem prababkę Klarę z Siemiechowa. W księdze zgonów miała zapisane: 100 lat. Udało mi się odszukać akt chrztu – okazało się, że miała „zaledwie” 88 lat.

Z kolei w aktach małżeństw dochodziło do radykalnego odmładzania. Kandydat na męża podczas pierwszego ślubu mógł mieć 25 lat, a podczas trzeciego, 15 lat później... też 25 lat. Albo i 24.

Zdarzały się również podmiiany tożsamości. – Też miałem taki przypadek w rodzinie. Dotyczył zawyżenia wieku, co miało znaczenie w kontekście procedury „upełnoletnienia”. Praprababka wzięła tożsamość zmarłej siostry, okazało się, że w rzeczywistości była o 5 lat młodsza. Nawet na nagrobku ma jej datę urodzenia – opowiada.

Przodek – zagadka

– Poszukiwanie przodków to wciągające zajęcie. I właściwie nigdy się nie kończy, zawsze jest coś do odszukania – przekonuje Reczek.

Coś, co początkowo było pasją, zamienił w zawód. W swojej firmie Testimonium pomaga teraz innym w genealogicznych poszukiwaniach.

Większość zgłaszających się do niego osób poszukuje przodków z Małopolski i Podkarpacia. Są wśród nich osoby z zagranicy, ze Stanów Zjednoczonych, często w 3-4 pokoleniu od wyjazdu z Polski. – Chcą poznać rodzinne historie. Chcą też wiedzieć, jak się ich rodowe nazwisko wymawia po polsku, proszą o przysłanie nagrania – opowiada.

Niektóre poszukiwania trzeba prowadzić „od zera”. Zgłaszają się także ci, którzy natrafili na „ścianę genealogiczną”, której sami nie są w stanie przebić: brakuje bowiem kolejnych metryk. – Analizujemy wtedy źródła pozametrykalne. Przecież żyjąc kilkadziesiąt lat, człowiek zostawił po sobie ślady. Chodził do szkoły, kupował ziemię, pracował, służył w wojsku, chorował... Wszędzie tam mogą więc być jakieś tropy – tłumaczy Reczek.

Niektórzy poszukują w minionych pokoleniach „błękitnej krwi”. Czasem te historie o szlacheckim czy arystokratycznym pochodzeniu się potwierdzają, czasem nie. – Trzeba się pogodzić z prawdą. Nie zaklamuję genealogii, opieram się na dokumentach – podkreśla.

Są i inne zaskoczenia: rzekomo wspinały antenat okazuje się zbrodniarzem, ktoś inny z kolei odzyskuje dobre imię.

– Mój znajomy wśród swoich przodków natrafił na dziecko z nieprawego łoża. I ten nieślubny przodek doprowadził go do szlacheckiego rodu z piękną historią, z uczestnikami wielkich bitew XVII wieku. Nikt się tego nie spodziewał – opowiada.

– Bo genealogia jest jak wyprawa w nieznanie – tłumaczy. – Nigdy nie wiadomo, jakiego przodka odnajdziemy. ●

Proboszczowie mieli czasem obawy, myśleli, że przyjedziemy z wielkim jak ksero skanerem, że księgi będziemy przyciskać do szyby, rozszyswać, i że w efekcie te dokumenty się rozleczą. Byli zaskoczeni, jak sprawnie i szybko to przebiega, a przy tym bezpiecznie dla ksiąg

MATEUSZ RECZEK

uczestniczący w skanowaniu zbiorów w Małopolsce i na Podkarpaciu

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34448609

Połącz
Kropki

Połącz **Kropki**
Idealna gra na krótką przerwę

Zeskanuj
QR kod i graj

APLIKACJA
WYBORCZEJ

TWORZYMY DOBRY KLIMAT

Mikroretencja. Zmienia Twój dom i chroni środowisko

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie od ponad trzech dekad realizuje dziesiątki programów dofinansowujących inicjatywy ekologiczne. Dzięki temu do małopolskich gmin i powiatów popłynęły miliardy złotych wsparcia na rzecz ochrony środowiska.

Dokonałiśmy wspólnie ekologicznej rewolucji, realizując duże i małe przedsięwzięcia. Właśnie dzięki ich połączeniu – mniej widocznych i spektakularnych działań – uzyskaliśmy wspólnie tak wspaniały efekt. Obecnie udostępniłmy kolejny świetny projekt: wsparcia mikroretencji.

Zatrzymaj deszcz!

Susze i intensywne opady przestały być zjawiskiem wyjątkowym. Obecnie stanowią już wyzwanie codzienności. Aby łagodzić ich skutki, musimy racjonalnie gospodarować zasobami wodnymi. Właśnie temu celowi służy program, który oferuje wsparcie finansowe na instalacje do gromadzenia deszczówki: program Mikroretencja. W Małopolsce realizowany jest przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie.

*Mikroretencja:
szansa na inwestycję, która
przyniesie długoterminowe
oszczędności*

To się opłaca....!

Złap deszcz i spraw, by dla Ciebie zarabiał! Gromadzenie i ponowne wykorzystanie wód opadowych to cel programu Mikroretencja. Jego finansowanie jest bardzo atrakcyjne – może wynieść aż do 90 proc. kosztów przedsięwzięcia (czyli wydatków, które zostały poniesione od 1 lipca 2024 r.). Obejmuje wyłącznie inwestycje zakończone. Maksymalna kwota wsparcia na jedno przedsięwzięcie wynosi 8 000 zł.

Kto skorzysta?

Program ma ściśle określoną grupę docelową. O wsparcie mogą ubiegać się:

- osoby fizyczne
- właściciele i współwłaściciele domów jednorodzinnych
- użytkownicy wieczystości nieruchomości

Wsparcie dotyczy wyłącznie budynków mieszkalnych oraz inwestycji niezwiązanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Nie można też otrzymać dofinansowania na nieruchomość objętą wcześniej dotacją w ramach programu Moja Woda.

Na co można przeznaczyć środki?

Głównym założeniem programu jest zatrzymanie i wykorzystywanie wód opadowych lub roztopowych. Dotacja

Mikroretencja złóż wniosek

 www.wfos.krakow.pl/mikroretencja

 tel.: 12 422 94 90, wew. 2

 mikroretencja@wfos.krakow.pl

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

obejmuje zakup, dostawę, montaż, budowę, rozbudowę i uruchomienie instalacji, które do tego posłużą. Środki można przeznaczyć m.in. na:

- zbieranie wód opadowych z nieprzepuszczalnych powierzchni, takich jak dachy, chodniki czy podjazdy
- magazynowanie wód opadowych w zbiornikach, których sumaryczna pojemność wynosi minimum 2 m³
- retencjonowanie wód opadowych i roztopowych w gruncie
- ponowne wykorzystanie retencjonowanych wód

Dzięki tego typu infrastrukturze możliwe jest znaczne ograniczenie odpływu wody deszczowej do kanalizacji czy otoczenia.

Efekty środowiskowe

Zatrzymywanie wody na terenie własnej nieruchomości pozwala efektywnie ją wykorzystywać, gdy brakuje naturalnych opadów. Równie cenne są efekty środowiskowe:

- ochrona lokalnych zasobów wodnych
- zwiększenie ilości wody zatrzymywanej lokalnie
- rozwój nowoczesnych rozwiązań opartych na naturalnym obiegu wody
- znaczące ograniczenie spływu powierzchniowego w czasie intensywnych opadów
- redukcja przeciążeń systemów kanalizacyjnych, co bezpośrednio odciąża infrastrukturę gminną
- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców regionu

Czas na świadome działanie

Każdy litr zatrzymanej wody to czysty zysk dla portfela i bezcenna ulga dla środowiska naturalnego. Decydując się na udział w programie Mikroretencja, dbamy o niezależność w dobie zmian klimatu i dokładamy istotny element do ochrony zasobów wodnych regionu. To odpowiedzialne biznesowo i społecznie podejście, w którym wygrywa każdy z nas. Warto zatem złożyć wniosek, zainwestować w innowacyjną infrastrukturę i zatrzymać deszcz na własnej posesji. Warto również zapoznawać się na bieżąco z ofertą preferencyjnych pożyczek oraz programów dotacyjnych WFOŚiGW w Krakowie. Jest ich wiele, dedykowane są różnym grupom odbiorców oraz formom działania – każdego roku pomagają Funduszowi finansować ochronę środowiska w Małopolsce, a gminom i innym podmiotom ułatwiają znalezienie środków na cenne przedsięwzięcia ekologiczne.

Wojna o eDziennik

Nauczyciele się buntują

Miał być bezpłatny eDziennik, jest bunt nauczycieli. Do systemu mają logować się przy użyciu prywatnych telefonów, a podczas pilotażu czeka ich dodatkowa praca bez dodatkowej zapłaty.

Olga Szpunar

Nauczycielka: – Co z tego, że nic mnie to nie będzie kosztować? Mnie denerwuje sam fakt, że rząd reformuje szkołę kosztem moich prywatnych zasobów, w tym wypadku mojego telefonu. Moi dziadkowie mieli takie powiedzenie: jak koń dobrze ciągnie, to się mu dokłada. Nauczyciele już bardzo długo dobrze ciągną, więc nam dolożyli. Kupujemy z własnych zasobów papier do ksero, drukujemy szkolne dokumenty na domowych drukarkach. Teraz mamy eksploatować prywatne komórki.

Nauczyciel: – Jakby nie było ważniejszych rzeczy do zrobienia w oświacie. Brakuje nauczycieli, ich stan psychiczny jest marny. Dbając o własną psychikę pilnowałem, by w prywatnej komórce nie mieć niczego, co jest związane ze szkołą. Teraz będę musiał ją wykorzystywać do celów służbowych.

W poświęconym edukacji portalu „Nie dla chaosu w szkole” czytamy: „To reforma państwowa, ale na prywatnych pieniądzach nauczycieli. Ile można wykorzystywać ludzi?”

Z ostatnim dniem lipca Sejm przyjął nowelizację prawa oświatowego, wprowadzającą centralny, bezpłatny eDziennik do szkół. Ma zacząć działać od roku szkolnego 2027/28, a wcześniej zostać przetestowany przez 40 placówek w Polsce.

MEN zapewnia, że udział w pilotażu jest dobrowolny, ale mało prawdopodobne, że ustawi się do niego kolejka chętnych. Nauczyciele na centralnym eDzienniku nie zostawiają suchej nitki. Dlaczego? Logowanie do niego ma być powiązane ze stworzonym przez Ministerstwo Cyfryzacji serwisem mObywatel. Można też logować się z pomocą Profilu Zaufanego czy bankowości elektronicznej. Wszystkie te rozwiązania wymagają potwierdzenia tożsamości nauczyciela przy wykorzystaniu jego prywatnego telefonu.

W radiu TOK FM wiceministra edukacji Katarzyna Lubnauer tłumaczyła, że nie ma sensu się przeciw temu buntować, bo aplikacja mObywatel staje się w Polsce podstawowym narzędziem załatwiania wielu spraw: –To tak samo jakbyśmy się buntowali, że ktoś nam każe pokazać dowód osobisty w sklepie, w którym kupujemy alkohol – mówiła.

• **Elektroniczne dzienniki do szkół weszły ponad 20 lat temu**

FOT. DAWID CHALIMONIK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Nauczyciele komentujący jej wypowiedź w portalach społecznościowych pisali: „A pani minister korzysta z telefonu służbowego czy prywatnego w swojej pracy?”. „Nie mam aplikacji mObywatel i nie mam zamiaru jej zakładać. Poza tym, od kiedy jest obowiązek posiadania telefonu i wykorzystywania go do celów służbowych?”.

Ewelina Gorczyca, rzeczniczka MEN, informuje: – Będziemy zbierać uwagi nauczycieli, dyrektorów i innych pracowników szkół oraz analizować inne możliwości logowania. Nie chcemy jednak wybierać między wygodą nauczyciela a bezpieczeństwem danych, bo eDziennik musi zapewniać jedno i drugie.

PODWÓJNA ROBOTA

Zarzutów jest więcej. Wytypowani do pilotażu eDziennika nauczyciele jednocześnie będą musieli obsługiwać dziennik, z którego szkoła korzysta obecnie. To oznacza konieczność wprowadzania informacji dwa razy, do dwóch różnych systemów.

– Widać, jak MEN samo bardzo nie ufa nowemu rozwiązaniu – komentuje krakowski polonista. A Związek Nauczycielstwa Polskiego alarmuje o wzroście biurokracji i podwójnej pracy, za którą nauczyciele nie dostaną dodatkowego wynagrodzenia.

Ewelina Gorczyca wyjaśnia, że na etapie pilotażu nowego rozwiązania szkoła nie może zrezygnować z dotychczasowych dzienników. Uspokaja jednocześnie, że nie oznacza to, iż nauczyciel będzie musiał prowadzić dwa kompletne dzienniki.

– W pilotażowym eDzienniku nie będzie wymagane wprowadzanie wszystkich danych, które obowiązkowo muszą znaleźć się w oficjalnie prowadzonej dokumentacji. Nauczyciele będą wprowadzali informacje potrzebne do przetestowania konkretnych funkcjonalności syste-

mu. Chcemy sprawdzić, jak eDziennik działa w codziennej pracy szkoły, a nie kontrolować kompletność wprowadzanych do niego danych – mówi.

Zauważa jednocześnie, że w 40 szkołach uczestniczących w pilotażu w testowanie eDziennika nie muszą być zaangażowani wszyscy nauczyciele. Dyrektor może zadecydować, że w programie będzie uczestniczyła na przykład tylko jedna klasa.

ZA NARZEKANIEM STOI COŚ WIĘCEJ

Jacek Kaczor, dyrektor I LO w Krakowie: – Tacy już jesteśmy, że jak wchodzą jakieś zmiany, uruchamia się w nas narodowe narzekanie. Ale w buncie nauczycieli przeciw centralnemu eDziennikowi przecież nie chodzi o ten dziennik. To jest wyraz głębokiej frustracji i rozczarowania. Co im szkodzi wyjąć prywatny telefon i potwierdzić swoją tożsamość? Niby nic, a jednak nie chcą tego zrobić. Bo w tyle głowy mają niespełnione przez rząd obietnice podniesienia ich zarobków i mają dość słuchania, że są w drugim progu podatkowym, podczas gdy ci, którzy faktycznie są, pracują grubo ponad miarę.

Dyrektor opowiada, że obojętnie cieszy się z wprowadzenia rządowego dziennika, bo wraz z jego wprowadzeniem spadnie z niego obowiązek chronienia danych. Obecnie to dyrektorzy szkół są ich administratorami i w razie ich wycieku z obsługujących system firm to oni są zobowiązani do podjęcia szeregu czynności, począwszy od powiadomienia Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

Dyrektor Kaczor zauważa, że możliwość wykorzystania podwójnego uwierzytelnienia od dwóch lat istnieje w popularnym eDzienniku Librus. W I LO nauczyciele mają ją uruchomioną, a operacje bez sprzeciwu wy-

konują na swoich prywatnych telefonach. – Nie ma problemu, bo nic za to nie płacą – mówi dyrektor. I dodaje, że fakt, iż wiele szkół nie korzysta z udostępnionego im już zabezpieczenia, co pokazuje, jak beztrosko podchodzą do rozporządzenia o ochronie danych osobowych.

WRAŻLIWE DANE W PRYWATNYCH FIRMACH

Małopolska kuratorka oświaty Gabriela Olszowska: – Tematem eDziennika trzeba było się wreszcie zająć. Nie może tak być, że administratorami danych wrażliwych polskich uczniów są praktycznie dwie duże prywatne firmy (Librus i Vulcan – przyp.red). W eDziennikach są imiona, nazwiska, pesele, miejsca zamieszkania. Co roku dyrektorzy szkół kopiuje je na nośniki i są zobowiązani przechowywać w archiwum przez 5 lat. Mamy XXI wiek i te dane powinny być w jednym miejscu, a nie rozproszone po szafach.

Tacy już jesteśmy, że jak wchodzą jakieś zmiany, uruchamia się w nas narodowe narzekanie. Ale w buncie nauczycieli przeciw centralnemu eDziennikowi przecież nie chodzi o ten dziennik. To jest wyraz głębokiej frustracji i rozczarowania

JACEK KACZOR
dyrektor I LO w Krakowie

Pamiętajmy, że zdarzały się włamania na konta eDzienników przez słabe hasła lub brak higieny cyfrowej nauczycieli. Nad tym trzeba zapanować. Co do narzekania nauczycieli, że będą musieli użyć prywatnych telefonów, cóż, testujemy system. Jeśli okaże się, że to taki wielki problem, może ostatecznie w grę wejdą inne rozwiązania. Może sprawdzanie biometryczne, może tokeny.

Ustawa wprowadzająca centralny eDziennik nie została jeszcze podpisana przez prezydenta. Jeśli Karol Nawrocki ją podpisze i cyfrowy dziennik za rok stanie się dostępny dla wszystkich szkół, nie wszystkie będą musiały z niego korzystać. Decyzja będzie należała do samorządów i dyrektorów placówek.

– Nie zastępujemy obowiązkowo rozwiązań, z których szkoły korzystają dzisiaj. Dajemy szkołom bezpłatną, publiczną alternatywę. To kolejny krok w cyfryzacji usług publicznych. Tak jak państwo zapewnia dziś obywatelom cyfrowy dostęp do usług związanych ze zdrowiem, podatkami czy dokumentami, chcemy, żeby również w edukacji istniała taka bezpieczna i bezpłatna usługa – informuje rzeczniczka MEN.

– Jeśli niektórzy zdecydują się zostać przy dotychczasowych, płatnych wersjach, nie można wykluczyć, że pojawią się u nich przedstawiciele Regionalnej Izby Obrachunkowej i zapytają, skąd ta decyzja, skoro jest wersja bezpłatna – komentuje dyrektorka krakowskiej podstawówki.

Co ważne, przepisy prawa oświatowego nie nakładają na szkoły obowiązku posiadania eDziennika, ale praktycznie jest on prawie w każdej placówce (według danych Systemu Informacji Oświatowej ma je 97,06 proc. szkół). Samorządy placą platformom oferującym tę usługę. O koszty spytał się krakowski magistrat, na odpowiedź czekamy.

Dla rodziców wersja podstawowa jest bezpłatna. Za wersję na telefon z powiadomieniami o każdej ocenie czy wagarach trzeba płacić. Kraków płacił do ubiegłego roku (280 tys. zł), ale przestał, tłumacząc, że to było niesprawiedliwe wobec rodziców dzieci ze szkół, w których działają dzienniki bez mobilnej wersji. Teraz rodzice, którzy chcą ją mieć, muszą płacić ok. 50 zł rocznie.

ELEKTRONICZNA PĘPOWINA

Elektroniczne dzienniki do szkół weszły ponad 20 lat temu. Przez jakiś czas współistniały z papierowymi. W 2009 roku MEN wydało rozporządzenie, że mogą funkcjonować samodzielnie. Dzięki nim rodzice nie muszą czekać do wywiadówki, aby poznać ocenę dziecka, bo dowiadują się o nich na bieżąco. Podobnie jak o nieobecnościach, spóźnieniach, zapowiedzianych sprawdzianach.

TPN zmienia zasady przewozów do Morskiego Oka

Konie pojedą krótszą trasą

Od 1 września konie wożące turystów do Morskiego Oka nie będą pokonywać całej dotychczasowej trasy. Tatrzański Park Narodowy skracą przewozy z Palenicy Białczańskiej do Wodogrzmotów Mickiewicza. To około trzy kilometry.

Marek Podmokły

W sezonie letnim droga prowadząca w kierunku Morskiego Oka należy do najbardziej zatłoczonych miejsc w polskich górach. Od wczesnego ranka pojawiają się na niej tysiące turystów. Jedni idą pieszo, inni korzystają z transportu konnego.

Od 1 września ten obraz ma się zmienić. Wozy konne, ruszające z Palenicy Białczańskiej, będą kończyć przejazd przy Wodogrzmotach Mickiewicza. Zamiast około siedmiu kilometrów, konie pokonają niespełna trzy. To oznacza skrócenie trasy o więcej niż połowę.

TPN podkreśla, że na razie jest to rozwiązanie pilotażowe. Park chce sprawdzić, jak nowy system będzie funkcjonował w praktyce i jakie będą jego konsekwencje dla turystów, przewoźników oraz organizacji ruchu. Nowe zasady mają być wypracowywane wspólnie z fiakrami.

Zmiana nie pojawiła się z dnia na dzień. Jest efektem ustaleń zawartych na początku 2025 roku, kiedy przedstawiciele Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Tatrzańskiego Parku Narodowego, samorządów oraz przewoźników podpisali porozumienie, dotyczące przyszłości transportu na drodze do Morskiego Oka.

Założenie jest jasne: konie mają pozostać elementem tradycji i lokalnego krajobrazu, ale nie będą w przyszłości wozić turystów na całej trasie.

– W 2025 roku podpisaliśmy porozumienie z panią minister środowiska i dyrektorem Tatrzańskiego Parku Narodowego o tym, że zgadzamy się jako formę pilotażu na skrócenie transportu konnego do Wodogrzmotów Mickiewicza i teraz, zgodnie z tym porozumieniem, we wrześniu transport konny będzie się odbywał tylko i wyłącznie do tego miejsca. My jako górale zawsze dotrzymujemy raz danego słowa i z tego się wywiązujemy – mówi Andrzej Mąka, prezes fiaków.

Górny odcinek ma przejąć transport elektryczny. To właśnie ten element planu może w najbliższych latach najbardziej zmienić sposób, w jaki turyści będą docierali nad Morskie Oko.

Elektryczne busy zamiast koni

Tatrzański Park Narodowy ma cztery elektryczne busy. Teraz ogłoszono przetarg na kolejne 16 pojazdów. Jeśli plan zostanie zrealizowany, powstanie flota, pozwalająca przewozić znacznie więcej osób niż obecnie. To nie jest już eksperyment dotyczący pojedynczego pojazdu. To próba zbudowania całego systemu transportowego, który w przyszłości ma obsługiwać górną część drogi do Włosienicy.

• Palenica Białczańska. Testy elektrycznego busa

Dane TPN pokazują, że elektryczny transport już znalazł swoich pasażerów. W 2025 roku z busów skorzystało ponad 26 tys. osób. Do końca lipca tego roku było ich już kolejnych 15 tys.

Jeden z pojazdów kursuje także z Zakopanego do Morskiego Oka. Został przeznaczony dla osób niepełnosprawnych. Dla nich oraz ich opiekunów przejazd jest bezpłatny. Do końca lipca z tej możliwości skorzystało ponad 2 tys. osób.

Temat koni od lat wywołuje emocje. Z jednej strony jest tradycja, lokalna kultura i źródło utrzymania dla przewoźników, których rodziny wyrzucono z ich terenów, gdy tworzono

Tatrzański Park Narodowy. Z drugiej – dobrostan zwierząt, bezpieczeństwo oraz pytanie o to, jak powinien wyglądać transport w jednym z najbardziej obleganych miejsc polskich gór.

Historia tatrzańskiego transportu

W XIX wieku Morskie Oko stawało się coraz popularniejszym celem wypraw. Nie było jeszcze asfaltowej drogi, samochodów ani dzisiejszej infrastruktury. Turyści docierali więc przede wszystkim pieszo, a na łatwiej dostępnych odcinkach korzystali z konnych zaprzęgów i furmanek. Wraz z rozwojem turystyki pojawił się jednak

jeszcze jeden problem: jak zapewnić funkcjonowanie schroniska i całego zaplecza Morskiego Oka?

Pierwsze schronisko powstało tam już w 1827 roku. Obecny budynek Starego Schroniska wzniesiono natomiast w 1891 roku, jako wozownię dla powozów, przywożących turystów nad Morskie Oko. Dopiero później obiekt przekształcono. Konie nie woziły wyłącznie turystów. Transportowały żywność, opał, wyposażenie, materiały budowlane i bagaże. Bez nich funkcjonowanie górskiego schroniska byłoby znacznie trudniejsze.

Wszystko zmieniła budowa Drogi Oswalda Balzera. Zakończona w 1902 roku inwestycja połączyła rejon Morskiego Oka z Zakopanem znacznie wygodniejszą drogą. Zaczęły pojawiać się powozy, a później autobusy i samochody. W 1910 roku drogą poruszały się także prywatne samochody, motocykle, rowery i lekkie dorożki.

W okresie międzywojennym na trasie z Łysej Polany nad Morskie Oko organizowano legendarny Wyścig Tatrzański. Pierwsza edycja odbyła się 14 sierpnia 1927 roku, a elita ówczesnych zawodników mierzyła się z liczącym 7,5 kilometra odcinkiem drogi o dużym przewyższeniu, przy dużej liczbie widzów. ●

Mają łatwy kontakt z nauczycielami, bo za pośrednictwem dziennika do każdego z nich mogą pisać maile. Dla nich to duża wygoda, ale wśród nauczycieli coraz częściej słychać krytykę takiego rozwiązania. Opowiadają nam, że maile potrafią przychodzić późnym wieczorem i w weekendy, a gdy nie odpowiedzą na nie od razu, spotykają się z pretensjami.

Gdy rok temu rozmawialiśmy o cyfrowym dzienniku z kurator Olshowską, nazwała go „elektroniczną pępowiną”. – Jest grupa rodziców, którzy tylko czekają na wiadomość ze szkoły, aby natychmiast na nią zareagować. Nie mogą się powstrzymać. Zmuszają dziecko do nieustającego kontaktu z nimi i protestują przeciwko szkole bez komórek, tłumacząc, że muszą wiedzieć, co u dziecka. Nie muszą! – mówiła „Wyborczej”, przyznając jednocześnie, że odwrotu od elektronicznego dziennika już nie ma.

Postulowała za to szereg rozwiązań, by uporządkować zasady korzystania z niego. Chciała, by znalazły się w szkolnych statutach. Wśród nich jasny komunikat do rodziców, że nie można pisać do nauczycieli po g. 23 i domagać się od nich natychmiastowej odpowiedzi oraz apel, by poczekali z rozmową z dzieckiem o złej ocenie do końca lekcji zamiast wysyłać mu natychmiastowe wiadomości z naganą lub żądaniem wytłumaczenia. Takich regulacji nie ma do dziś.

ŹRÓDŁO STRESU

Tymczasem z ostatniego raportu Związku Nauczycielstwa Polskiego i Uniwersytetu Warszawskiego o stanie psychicznym nauczycieli wynika, że elektroniczny dziennik jest jednym ze źródeł ich stresu. „Staje się narzędziem, które „przenosi” pracę do domu, zmuszając nauczycieli do aktywności zawodowej w niedziele i dni wolne” – piszą autorzy dokumentu.

Znajdziemy w nim również opinie samych nauczycieli: „Źródłem stresu było zajmowanie się sprawami szkolnymi w dniu wolnym, w tym uzupełnianie dziennika Librus, odpisywanie rodzicom oraz kontakt ze szkołą w sprawach organizacyjnych. Stres wynikał z tego, że mimo dnia wolnego, byłam zaangażowana w sprawy zawodowe.”

„Wyczerpująca korespondencja z rodzicami przez eDziennik, wyjaśnianie ocen i sytuacji niektórych uczniów. [...] Ciągłe odpisywanie na wiadomości plus ręczne usprawiedliwienia nieobecności są czasochłonne i stresujące.” Nauczyciele pisali też o psychologicznej trudności w zignorowaniu powiadomień i poczuciu winy związane z nieobecnością w systemie elektronicznym. ●

REKLAMA

Kraków/34445313

INWESTYCJA UL. SMĘTNA

SZEROKA PERSPEKTYWA MIESZKAŃ

WWW.DOM-BUD.PL

Piotr Starmach

Matka niepełnosprawnych synów została z długiem i bez remontu

Małgorzata za rok skończy 60 lat. Ma kilkoro dzieci, w tym dwóch dorosłych synów z niepełnosprawnościami. Rodzina żyje skromnie, a dom do niedawna ogrzewała węglem. Kiedy usłyszała o rządowych dotacjach z programu „Czyste Powietrze”, wydawało się, że wreszcie los się do niej uśmiechnął.

Miał być nowy piec, nowa instalacja centralnego ogrzewania i ocieplenie ścian. Remont wyceniono na ponad 109 tys. zł. Zaraz potem, wykonawca dostał z publicznych środków ponad 50 tysięcy złotych zaliczki. Teraz wygląda na to, że kobieta musi oddać państwu dziesiątki tysięcy złotych, których na oczy nie widziała.

– Masakrycznie to przeżyłam, gdy zrozumiałam, że zostałam oszukana przez wykonawcę. Musiałam szukać pomocy u psychiatry i cały czas biorę leki. Nie wiem, skąd mielibyśmy wziąć takie pieniądze. Nie mamy ich z czego oddać – mówi Małgorzata Hajduk.

Sytuacja Hajduków to kolejny w Małopolsce przypadek nieprawidłowości związanych z rządowym programem „Czyste Powietrze”. Podobnie jak Monika Pilch, samotna matka spod Andrychowa, której historię „Wyborcza” opisała kilkanaście dni temu, Małgorzata Hajduk nie chciała ryzykować i szukać wykonawcy w reklamach czy internecie. Zgłosiła się po pomoc do Urzędu Gminy Pcim, przekonana, że pod opieką urzędników bezpiecznie przejdzie przez cały proces – od uzyskania dotacji aż po zakończenie długo wyczekiwanego remontu.

**POSZLI DO URZĘDU,
BO CHCIELI UNIKNĄĆ
RYZYKA**

– Chcieliśmy wymienić stary piec i ocieplić dom, żeby wreszcie było w nim ciepło. Sami nie mieliśmy pieniędzy na taki remont. Poszliśmy więc po pomoc do urzędu. Zaufaliśmy ludziom, którzy mieli się na tym znać – opowiada Monika, córka pani Małgorzaty.

Przypomnijmy: Oficjalnym operatorem programu „Czyste Powietrze” na tym terenie była spółka EnergiaPlus. Zadaniem operatora było przygotowanie dokumentacji umożliwiającej pozyskanie dofinansowania, ale również wsparcie beneficjenta w trakcie realizacji i rozliczenia wniosku o dotację.

Kolejne prace miał zrealizować wykonawca. W dokumentach, które otrzymała rodzina Hajduk, została z miejsca wpisana firma z Katowic – KAMIK Group. Jej przedstawiciele mieli zamontować kocioł zgazowujący drewno, wymienić instalację centralnego ogrzewania i ciepłej wody, przygotować audyt energetyczny oraz ocieplić ściany.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie przelał bezpośrednio na konto wykonawcy dwie zaliczki: 30 tys. i 20,6 tys. zł. Łącznie katowicka firma otrzymała 50,6 tys. zł publicznych pieniędzy.

W domu pojawił się kocioł zgazowujący drewno. Według córki Małgorzaty Hajduk zamontowano go w kwietniu 2025 roku. W tym miejscu inwestycja zatrzymała się. Nie wymieniono całej instalacji centralnego ogrzewania, rur ani grzejników. Nie ocieplono też ścian, choć na ten etap wykonawca dostał 30 tys. zł zaliczki. Co więcej, rodzina twierdzi, że nie otrzymała faktury końcowej, protokołu odbioru ani dokumentacji kotła. Bez tych papierów nie jest w stanie rozliczyć nawet tego, co zostało zrobione.

– Pan Sebastian (prezes firmy KAMIK Group – przyp. red.) powiedział, że zapo-

Zaufała „Czystemu Powietrzu”

Wykonawcy dostawali publiczne zaliczki, a właściciele domów zostawiali bez remontów i z żądaniem zwrotu pieniędzy. Małgorzata Hajduk załamała się psychicznie, gdy zrozumiała, co może czekać jej rodzinę. Prokuratury w całej Polsce zarejestrowały już 1447 postępowań związanych z programem „Czyste powietrze”.

• **Rodzina Hajduków z Pcimia nie otrzymała do ręki pieniędzy z programu „Czyste powietrze”, ale może zostać wezwana do ich zwrotu. Podobne przypadki mnożą się w całej Polsce**

FOT. PIOTR STARMACH

mniał dokumentów i przywiezie je później. Obiecywał też materiały oraz rozpoczęcie ocieplenia. Kiedyś zapewnił przez telefon, że będzie u nas za pięć minut, ale nie przyjechał. Później przestał odbierać, a my zostaliśmy z samym piecem i bez żadnych papierów – mówi córka pani Małgorzaty.

Przez kolejne miesiące Hajdukowie mieli słyszeć nowe terminy i usprawiedliwienia. W końcu kontakt z wykonawcą się urwał. Rodzina wysyłała do KAMIK Group wezwanie do wykonania prac i przekazania dokumentów. Powiadomili również Fundusze oraz organy ścigania.

– Ciocia ufała urzędowi i operatorowi programu. Kiedy wszystko się rozsypało, została sama. Teraz to od niej państwo może zażądać rozliczenia pieniędzy – wskazuje Magdalena, krewna kobiety, która pomaga jej w prowadzeniu sprawy.

**DOSTAŁ ZALICZKĘ,
DOMAGAŁ SIĘ
PRYWATNYCH PIENIĘDZY**

Na podobną historię natrafiamy w Trzebuni koło Pcimia. Pani Małgorzata miała otrzymać w ramach „Czystego Powietrza” nowe okna. KAMIK Group dostał 26 tys. zł zaliczki, ale okien nie wymienił. Później wykonawca miał zaproponować kobiecie, aby wyłożyła z własnej kieszeni pozostałą część pieniędzy. Dopiero wtedy miał przystąpić do pracy.

– Dzwoniłam do niego codziennie. W końcu nie wytrzymałam i powiedziałam: „Ty oszuiście”. Jestem osobą, która nie

krzyczy, nie przeklina i nikogo nie przezywa, ale tak bardzo się zdenerwowałam. Teraz już w ogóle nie odbiera, więc nagrywałam mu wiadomości na sekretarkę – opowiada pani Małgorzata.

Kobieta dwukrotnie pojechała do WFOŚiGW w Krakowie. Jak relacjonuje, usłyszała, że jeśli nie rozliczy inwestycji, będzie musiała oddać zaliczkę wraz z odsetkami. Termin mija 21 sierpnia. Pani Małgorzata utrzymuje się z niewielkiej renty rodzinnej i zapowiada złożenie zawiadomienia na policji.

– Gdyby te pieniądze trafiły na moje konto, rozumiałabym, że mam je oddać. Ale dostałam je wykonawca, a państwo chce pociągać do odpowiedzialności zwykłego, Bogu ducha winnego człowieka. Najpierw powinno się sprawdzić, czy firma wykonała prace, a dopiero później wypłacić pieniądze. Tutaj zrobiono dokładnie odwrotnie – mówi rozgoryczona mieszkanka Trzebuni.

Opisane przez „Wyborczą” historie z Pcimia, Trzebuni oraz Andrychowa to tylko część znacznie większego problemu. Sprawie wyłudzeń w programie „Czyste Powietrze” przygląda się Prokuratura Krajowa. W całym kraju śledczy zarejestrowali w ostatnich miesiącach już 1447 spraw, przy czym 553 z nich nadal trwają.

**BLISKO 1,5 TYS.
POSTĘPOWAŃ**

Do sądów skierowano 89 aktów oskarżenia przeciwko 108 osobom. Prokuratorzy złożyli również sześć wniosków o skazanie bez przeprowadzania pełnego proce-

su oraz 11 wniosków o warunkowe umorzenie postępowań.

– Oprócz tego, w związku z nieprawidłowościami dotyczącymi Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, odrębne postępowania są także prowadzone przez Prokuraturę Europejską – przekazuje „Wyborczej” prok. Przemysław Nowak, rzecznik prasowy Prokuratury Krajowej.

Śledczy odkryli, że zawiadomienia składane w różnych częściach Polski mogą dotyczyć tych samych wykonawców. Dlatego sprawy są łączone w wielkie śledztwa obejmujące setki ludzi.

Najwięcej, bo ponad 300 poszkodowanych jest w rejonie Łomży.

W setkach liczone są kolejne oszukane w programie „Czyste Powietrze” osoby w okolicach Sieradza oraz Kielc – ponad dwieście na każdy z tych regionów.

Postępowania prowadzi także Prokuratura Okręgowa w Płocku, Warszawie, Opolu, Słupsku, Lublinie, Toruniu, Radomiu, Częstochowie, czy Legnicy. Mowa o co najmniej 964 poszkodowanych.

Choć zdecydowaną większość nieprawidłowości w rządowym programie odnotowano w centralnej i wschodniej części Polski, to problemy z jego funkcjonowaniem pojawiły się także na południowych krańcach kraju. Prokuratorzy z Podhala i Sądecczyzny prowadzą kilkanaście postępowań dotyczących możliwych oszustw przy „Czystym Powietrzu”. Łączna kwota występująca w tych sprawach przekracza 434,9 tys. zł.

– Spośród 11 prowadzonych postępowań, w dziesięciu jest jeden pokrzywdzony, a w jednej ze spraw występuje troje pokrzywdzonych. W sytuacji, gdy dotacja została pobrana, pokrzywdzonym jest także WFOŚiGW – podkreśla prokurator Magdalena Gosztyla z Prokuratury Okręgowej w Nowym Sączu.

W Gorlicach badana jest sprawa trzech osób, które wpłaciły jednej ze spółek prawie 42 tys. zł. Firma otrzymała ponadto ponad 110 tys. zł dotacji. Z kolei Prokuratura Rejonowa w Nowym Targu prowadzi dochodzenie dotyczące mieszkanki Ochotnicy Dolnej, która miała wpłacić spółce ponad 11 tys. zł. Nikomu dotychczas nie postawiono zarzutów.

Dwa kolejne postępowania prowadzi Prokuratura Rejonowa w Suchej Beskidzkiej. W tej sprawie badany jest m.in. udział urzędników z Zawoi.

– W aktach sprawy brakuje informacji o tym, by oficjalny operator programu „Czyste Powietrze” wskazywał beneficjentom tę spółkę jako wykonawcę prac termomodernizacyjnych. W toku postępowania ustalono, że Urząd Gminy Zawo-

ja zorganizował spotkanie dla mieszkańców gminy z przedstawicielem spółki celem zachęcenia do skorzystania z programu. W sprawie dotychczas zgłosiło się 13 osób pokrzywdzonych, ale nie przedstawiono nikomu zarzutów – informuje prokurator Tomasz Waszczuk, pełniący funkcję rzecznika prasowego Prokuratury Okręgowej w Krakowie.

Osobne dane dotyczące realizacji „Czystego Powietrza” prowadzonych z udziałem spółki EnergiaPlus przekazał Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie. Jak zaznacza Fundusz, wśród umów obsługiwanych przez tego operatora problem niewykonanych lub niedokończonych prac dotyczy 22 beneficjentów. Wykonawcy związani z tymi inwestycjami otrzymali łącznie 880 321,46 zł.

Co warte odnotowania, dane te obejmują jedynie część wszystkich nieprawidłowości zgłaszanych w Małopolsce. Nie oznaczają również, że cała wspomniana kwota trafiła do KAMIK Group, ponieważ EnergiaPlus obsługiwała umowy zawierane także z innymi wykonawcami. Fundusz nie podał, ilu spośród 22 poszkodowanych podpisało umowy z katowicką spółką.

długu, mają też ograniczone możliwości rozłożenia należności na raty.

– Fundusz podjął wspólne działania z NFOŚiGW w celu ustalenia trybu postępowania dla beneficjentów, którzy mogliby zostać poszkodowani w wyniku nieprofesjonalnego działania operatora oraz firm wykonawczych. W ramach wielu przeprowadzonych rozmów pracownicy Funduszu szczegółowo omówili bieżący stan realizacji umów. Zdiagnozowano również potrzebę pilnego i skutecznego wprowadzenia rozwiązań po stronie NFOŚiGW, zabezpieczających interesy beneficjentów oraz dających możliwość dokończenia inwestycji bez konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów i bez obciążania ich odsetkami za nieterminowe prace – przekazuje Katarzyna Stadnik z WFOŚiGW.

Czy operatorzy rządowego programu rzeczywiście zawinili? Grzegorz Kowalski z EnergiaPlus broni swojej firmy i oskarża NFOŚiGW o łamanie zasad współpracy. Zapowiada pozew przeciwko Funduszowi o blisko 800 tys. zł. Twierdzi, że spółka wydała na program około 400 tys. zł, a z kontraktu wartego około 850 tys. zł otrzymała od państwa najwyżej 50 tys. zł.

Małgorzata Hajduk nie chciała ryzykować i szukać wykonawcy w reklamach czy internecie. Zgłosiła się po pomoc do Urzędu Gminy Pcim, przekonana, że pod opieką urzędników bezpiecznie przejdzie przez cały proces w programie „Czyste powietrze” – od uzyskania dotacji aż po zakończenie długiego wyczekiwanego remontu

– Zgłoszeń dokonywali bezpośrednio beneficjenci, jak również gminy, do których mieszkańcy zgłaszali się, aby uzyskać pomoc w dalszej realizacji inwestycji. Zdecydowana większość problemów sygnalizowana była w czasie rozmów telefonicznych. Niejednokrotnie podczas wnioskowania o dokonanie zmian w umowach, mających na celu wydłużenie terminów realizacji przedsięwzięcia i złożenia wniosku o płatność końcową, beneficjenci podawali w uzasadnieniu brak kontaktu zarówno z Operatorem, jak i z wykonawcą prac oraz brak realizacji całości/części zakresu rzeczowego w terminach wynikających z umów z firmą wykonawczą – informuje Katarzyna Stadnik, rzeczniczka WFOŚiGW w Krakowie.

ZASADY PROGRAMU „CZyste Powietrze” WPĘDZIŁY LUDZI W KŁOPOTY

Największy paradoks programu polega na tym, że zaliczka trafiała bezpośrednio na konto wykonawcy, ale umowę z Funduszem podpisywał właściciel domu. Jeżeli inwestycja nie zostanie rozliczona, WFOŚiGW nie może zażądać pieniędzy od firmy. O ich zwrot zwraca się do mieszkańca.

Do 30 lipca Fundusz wystawił dwa takie wezwania wobec klientów obsługiwanych przez spółkę EnergiaPlus. W pierwszym przypadku umowę wypowiedziano z powodu naruszenia zasad programu. WFOŚiGW zaznaczył, że nie można jednoznacznie stwierdzić, czy zawinił operator. Kwoty nie ujawniono.

W drugim przypadku w terminie nie złożono dokumentów rozliczających zaliczkę. Z rozmowy z właścicielem remontowanego domu wynikało, że prac nie wykonano. Fundusz zażądał zwrotu 58,1 tys. zł.

Hajdukowie takiego wezwania jeszcze nie otrzymali. Ich termin jednak upływa, a rodzina nadal nie może rozliczyć wszystkich prac. Tymczasem pracownicy WFOŚiGW przyznają, że obecne przepisy wiążą im ręce. Nie mogą samodzielnie umorzyć

NFOŚiGW informował wcześniej, że umowę rozwiązano, ponieważ EnergiaPlus nie wywiązała się ze swoich obowiązków. Kowalski mówi wprost: – To nieprawda. Umowa obowiązywała do 30 marca i wtedy się skończyła. Nie podpisaliśmy aneksu, bo jego warunki były inne od wcześniejszych obietnic. Mielśmy dalej pomagać mieszkańcom, ale bez gwarancji zapłaty za tę pracę. Dlatego przygotowujemy pozew – mówi „Wyborczej” doradca zarządu spółki EnergiaPlus.

Według Kowalskiego Fundusze miały po 14 dni na ocenę wniosku i wypłatę zaliczki, ale w praktyce mieszkańcy oraz wykonawcy czekali miesiącami. Jako przykład podaje wnioski z listopada 2024 roku. Ich pozytywna ocena miała nadejść dopiero w marcu 2025 roku, a umowy zawarto w lipcu. Dopiero wtedy można było wystąpić o zaliczkę.

WFOŚiGW odrzuca zarzuty. Jego przedstawiciele przekonują, że kompletne wnioski są rozliczane w terminie, a pieniądze wypłacane w ciągu około 30 dni. Opóźnienia mają wynikać głównie z brakujących dokumentów i błędów.

– To tylko część prawdy. Znamy inwestycje wykonane i skontrolowane, za które firmy nadal nie dostały pieniędzy. Uzupełnienie dokumentu może potrwać kilka dni, ale nie siedem czy dwanaście miesięcy. Takie opóźnienia doprowadziły część wykonawców na skraj finansowej przepaści – odpowiada Kowalski.

REMONT WYKONANY. ZAPŁATY NIE MA

„Wyborcza” dotarła do korespondencji wykonawcy, który twierdzi, że nie otrzymał zapłaty za wykonane ocieplenie domu. Wniosek o płatność złożono we wrześniu 2025 roku, a kontrolę inwestycji przeprowadzono 1 czerwca 2026 roku. Jeszcze 8 sierpnia przedsiębiorca pisał: „Niestety dalej nic nie wpłynęło”.

WFOŚiGW wskazał jednak na braki w dokumentacji, m.in. brak aneksu do umowy, karty kotła i potwierdzenia do-

platy części wynagrodzenia. Wykonawca uważa, że po wykonaniu i skontrolovaniu prac powinien dostać pieniądze. Fundusz odpowiada, że bez kompletu dokumentów nie może ich wypłacić.

W przypadku innego wykonawcy wniosek o płatność został złożony w lipcu 2025 roku. Dopiero w czerwcu 2026 roku firma otrzymała informację o jego pozytywnej ocenie, która nadal nie oznaczała natychmiastowego przelewu. Przez wiele miesięcy przedsiębiorca musiał więc z własnej kieszeni pokrywać koszty materiałów, pracowników, podatków i składek. Jak przekonuje, długie oczekiwanie na pieniądze zachwiało finansami firmy i utrudniło prowadzenie kolejnych remontów.

Podobny argument podnosi Sebastian Piętosa, prezes opisywanej wcześniej spółki KAMIK Group. – Na wcześniejszych edycjach programu „Czyste Powietrze” straciłem około 2 mln zł, co wpłynęło na kondycję firmy i na możliwość terminowego prowadzenia prac. W ten program wkładałem całe serce i straciłem przez niego dużo zdrowia – powiedział „Wyborczej”.

W czwartek 6 sierpnia przedstawiciele WFOŚiGW spotkali się z władzami KAMIK Group. Rozmowa dotyczyła problemów z realizacją inwestycji oraz możliwości dokończenia prac w domach beneficjentów. Jak wynika z naszych nieoficjalnych ustaleń, spotkanie nie zakończyło się podpisaniem porozumienia ani przyjęciem wiążącego harmonogramu.

PAŃSTWO WESPRZE POSZKODOWANYCH?

Tymczasem nad „Czystym Powietrzem” zawisły kolejne czarne chmury. Minister-

stwo Funduszy i Polityki Regionalnej nie przekazało dotąd Komisji Europejskiej do refundacji wydatków wynoszących około 1,5 mld zł.

„Ze względu na dużą skalę wydatków, jak i niespotykaną liczbę naruszeń/uchybień w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, w tym trwające śledztwo o charakterze systemowym, nie mogliśmy jeszcze przekazać ich do unijnej refundacji” – poinformował resort funduszy.

Wypłata pieniędzy z Unii została wstrzymana do czasu zakończenia sprawdzania wydatków. NFOŚiGW i resort klimatu zapewniają, że dokumentacja została zweryfikowana, a wcześniejsze uwagi wyjaśniono.

Jednocześnie rząd jest coraz bliżej udzielenia pomocy dla ludzi pozostawionych z niedokończonymi domami i długami. Rada Ministrów w środę (12.08.2026) przyjęła projekt ustawy, który przewiduje zawieszenie lub umorzenie należności poszkodowanych. Fundusze ochrony środowiska mają natomiast uzyskać możliwość ściągania nieuczciwych wykonawców i odzyskiwania od nich pieniędzy.

Osoby oszukane będą mogły zawiesić spłatę długu, który powstał wskutek oszustwa, państwo wesprze ich w ściganiu sprawców i będzie dochodzić spłaty zobowiązań od oszustów – zapowiedziała minister klimatu i środowiska Paulina Hennig-Kloska.

Aby skorzystać z pomocy, poszkodowany będzie musiał zawiadomić organy ścigania i zwrócić się do właściwego wojewódzkiego funduszu. Na razie jest to jednak dopiero projekt, który musi przejść przez parlament i zostać podpisany przez prezydenta. Dla rodzin takich jak Hajdukowie oznacza to kolejne miesiące niepewności i wyczekiwania. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraków/34447805

Zwierzyniecka Spółdzielnia Mieszkaniowa w Krakowie z siedzibą w Krakowie ul. J. Lea 92

**ogłasza na dzień 16 września 2026r. godz. 10:00
PRZETARG NIEOGRANICZONY
w formie ustnej licytacji na ustanowienie odrębnej własności samodzielnego
lokalu mieszkalnego nr 1 w budynku os. Piastów 36A w Krakowie.
w trybie art. 11 ust. 2 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych**

Lokal położony jest na parterze i składa się z trzech pokoi, kuchni, łazienki i przedpokoju, powierzchnia użytkowa lokalu wynosi 63,50 m². Do lokalu przynależy pomieszczenie o powierzchni 5,30 m² pełniące funkcję piwnicy, położone w poziomie parteru. Budynek posadowiony jest na działce nr 52/53 obr. 2. Z własnością lokalu związany będzie udział we współwłasności nieruchomości budynkowej oraz w prawie własności gruntu wynoszący 6880/182540 części a także obowiązek wnoszenia na rzecz Gminy Kraków opłaty przekształceniowej.

Osoba, na rzecz której nastąpi ustanowienie własności zobowiązana będzie do zawarcia UMOWY UŻYCZENIA części działki nr 52/53 obręb 2 o powierzchni ok. 148 m² położonej bezpośrednio przy lokalu nr 1 na os. Piastów 36A w Krakowie stanowiącej przydomowy ogródek.

Lokal można oglądać w dniu 3 września br. w godz. 11:00- 12:00 oraz w dniu 7 września br. w godz. 15:00-16:00.

Kwota wywoławcza lokalu wynosi 685 927,00 zł , wysokość wadium: 70 000,00 zł.

O wysokości postąpienia decydują uczestnicy przetargu, z tym że postąpienie **nie może wynosić mniej niż 5 000 zł** z zaokrągleniem w górę do pełnych setek złotych.

Termin wpłaty wadium: do 14.09.2026r. - wpłata na rachunek bankowy Spółdzielni: PKO BANK POLSKI SA II O/Kraków 17 1020 2906 0000 1602 0013 8008. Decyduje data wpływu środków na rachunek bankowy Spółdzielni.

Przetarg w formie ustnej licytacji odbędzie się w dniu 16 września 2026r. o godz. 10:00 w świetlicy Spółdzielni w Krakowie ul. Skarbińskiego 16 (wejście naprzeciwko placu zabaw).

Z „Regulaminem w sprawie zasad organizowania przetargów na lokale w Zwierzynieckiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Krakowie” oraz treścią UMOWY UŻYCZENIA można zapoznać się w siedzibie Spółdzielni: stanowisko ds. członkowsko-mieszkaniowych (parter) w dniach przyjęć stron lub na stronie internetowej **www.zsm.krakow.pl** w zakładce PRZETARGI.

Osoba przystępująca do przetargu ma obowiązek spełnić wszystkie wymogi formalne, o których mowa w ogłoszeniu o przetargu, złożyć *Oświadczenie*, o którym mowa w *Regulaminie* oraz zaakceptować treść UMOWY UŻYCZENIA i zobowiązać się do jej zawarcia w przypadku nabycia lokalu. **Termin i miejsce złożenia Oświadczenia warunkującego udział w przetargu oraz zobowiązania dot. UMOWY UŻYCZENIA:** w dniach 14 i 15 września br. w siedzibie Spółdzielni w godzinach przyjęć stron stanowiska ds. członkowsko mieszkaniowych oraz w dniu przetargu w miejscu przetargu od godz. 9:00 – 9:55.

Osoba, która wygra przetarg ma obowiązek w terminie **do 16.10.2026r.** wpłacić całą wylicytowaną kwotę (kwotę nabycia) pomniejszoną o wpłacone wadium (decyduje data wpływu środków na rachunek bankowy Spółdzielni). Spółdzielnia zastrzega sobie prawo odwołania a także unieważnienia przetargu bez podania przyczyny.

Dodatkowe informacje można uzyskać pod nr tel. 12 637-11-05 stanowisko ds. członkowsko-mieszkaniowych.

ZARZĄD SPÓŁDZIELNI

POLSKA NA DWÓCH KÓŁKACH

PRZEWODNIK

po *najpiękniejszych* trasach rowerowych

- Idealne zarówno na weekendowe wycieczki, jak i dłuższe wyprawy
- Czytelne mapy, doskonałe uzupełnienie opisów, pomocne przy planowaniu wypraw
- Do każdej trasy w tym przewodniku możecie pobrać plik GPX

ZAMÓW NA
KulturalnySklep.pl

 wyborcza.pl

Całodobowe wsparcie i doradztwo

Dbamy o godne pożegnanie w każdej cenie

- Kompleksowe usługi pogrzebowe
- Rozliczenia bezgotówkowe
- Transport krajowy i międzynarodowy
- Własne krematorium
- Organizacja styp i pożegnań

Punkty Obsługi Klienta

10 lokalizacji w Krakowie

- ul. Rakowicka 26A 12 222 00 30
- ul. Sieroszewskiego 5B 12 686 61 45
- ul. Bieżanowska 24 12 656 21 11
- ul. Reduta 3B 12 222 50 49
- ul. Rakowicka 33A 12 421 89 83
- ul. Dolnych Młynów 3 12 632 11 22
- ul. Wrocławska 8 12 631 77 95
- ul. Ćwiklińskiej 10 606 793 279
- Cm. Batowice 12 413 63 46
- Cm. Grębałów 12 645 14 35
- Krakowskie Krematorium
- ul. Wielogórska 12 413 33 33

KRAKOWSKIE KREMATORIUM

tel. 12 413-33-33

biuro@kremacja-krakow.pl

30-398 Kraków, ul. Wielogórska 20

Gwarantujemy:

- bezpieczeństwo i profesjonalizm
- duży wybór urn
- możliwość przechowania po kremacji

Zapraszamy do współpracy firmy pogrzebowe

Kraków/3444701

GAZETA wyborcza

DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

Przetargi

Ogłoszenia

Nekrologi

KONTAKT:

kontakt_komunikaty@wyborcza.pl,
tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl,
tel. 22 555 55 55

nekrologi.wyborcza.pl

CMENTARZ KOMUNALNY I KREMATORIUM

INFOLINIA: 12 352 44 44

CMENTARZ: +48 502 930 185

KREMATORIUM: +48 502 930 170

- Nowy zielony cmentarz
- Pierwsza kwatery ekologiczna
- Kolumbaria na urny
- Kamieniarnstwo i opieka nad grobami

www.cmentarzkraow.pl | Kraków, ul. Wielogórska 16

34444682

Zarząd Dróg Miasta Krakowa informuje o zamieszczeniu do publicznej wiadomości na stronie internetowej jednostki <https://zdmk.krakow.pl/nasze-dzialania> oraz na stronie BIP ZDMK https://www.bip.krakow.pl/?dok_id=43865 wykazu nieruchomości stanowiących własność Gminy Miejskiej Kraków przeznaczonych do użyczenia, na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399).

Kraków/34448568

Wójt Gminy Kamienica informuje, że w Urzędzie Gminy (tablica ogłoszeń) oraz w BIP (bip.malopolska.pl/ugkamienica) zamieszczono wykaz nieruchomości przeznaczonej do najmu na okres do lat 3.

Kraków/34448582

Prezydent Miasta Nowego Sącza

WAU.RAB.6740.1.2.2026.ZM

OBWIESZCZENIE

Na podstawie art. 49 i art. art. 61 § 4, art. 10 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku - Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1691), dalej: k.p.a. oraz art. 11d ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 roku - o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 311) - Wydział Architektury i Urbanistyki Urzędu Miasta Nowego Sącza

zawiadamia, że:

w dniu 17 sierpnia 2026 roku wydano decyzję nr 2/2026 o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej pn.: **„Rozbudowa drogi gminnej 293081K - ul. Dunajcovej” w ramach projektu „Budowa chodnika na ulicy Dunajcovej w Nowym Sączu” na działkach nr: 163/4, 265/6, 265/16, 265/21 (265/3), 265/19 (265/2), 264/1, 264/4 (264/2), 281/12 (281/10), 280/4, 280/11 (280/5), 274/1, 274/4 (274/2), 273/1, 273/4 (273/2), 272/3, 272/1 w obrębie 118, na działkach nr: 44/11 (44/6), 44/13 (44/7), 44/9 (44/5) w obrębie 23, na działkach nr: 149/7, 109/2 (109), 108/2 (108) w obrębie 24 w Nowym Sączu**

(w odniesieniu do nieruchomości, które podlegają podziałowi - przed nawiasem podano numer działki, która powstanie w wyniku zatwierdzenia projektu podziału i będzie przeznaczona pod drogę, w nawiasie podano numer działki przed podziałem).

POUCZENIE

Zainteresowanym stronom służy prawo zapoznania się z treścią decyzji w Wydziale Architektury i Urbanistyki Urzędu Miasta Nowego Sącza, ul. Zielona 55, (pokój nr 201) od wtorku do piątku z wyjątkiem środy, soboty i dni ustawowo wolnych od pracy w godzinach od 7:30 do 15:30, a w poniedziałki w godzinach pod 9:00 do 17:00.

Od niniejszej decyzji przysługuje stronom odwołanie do Wojewody Małopolskiego, za pośrednictwem Prezydenta Miasta Nowego Sącza w terminie 14 dni od daty jej otrzymania decyzji przez wnioskodawcę lub zawiadomienia pozostałych stron o jej wydaniu. Zgodnie z art. 11g ust. 1a specustawy drogowej odwołanie strony od decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej zawiera zarzuty odnoszące się do tej decyzji, określa istotę i zakres żądania będącego przedmiotem odwołania oraz wskazuje dowody uzasadniające to żądanie.

Doręczenie uważa się za dokonane w dniu odbioru decyzji przez wnioskodawcę, odbioru zawiadomienia przez właścicieli i użytkowników wieczystych, a dla pozostałych stron po upływie 14 dni od dnia publicznego ogłoszenia, tj. ukazania się obwieszczenia o wydaniu decyzji (zgodnie z art. 49 k.p.a.).

Obwieszczenie podlega publikacji:

- na tablicy ogłoszeń Wydziału Architektury i Urbanistyki Urzędu Miasta Nowego Sącza, ul. Zielona 55, 33-300 Nowy Sącz
- na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Nowego Sącza, Rynek 1, 33-300 Nowy Sącz
- w Biuletynie Informacji Publicznej - <https://bip.malopolska.pl/nowysacz>
- w prasie lokalnej

Kraków/34448590

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.

Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:

wyborcza.pl/newsletters

CO JEST GRANE

Propozycje na ostatnie dni wakacji

Zanim zadzwoni pierwszy dzwonek

Co kryją zakamarki Muzeum Narodowego w Krakowie? Jak bezpiecznie poruszać się rowerem po mieście? Dlaczego Jan Matejko kupił dworek w Krzesławicach? Podpowiadamy, gdzie wybrać się z dziećmi przed pierwszym dzwonkiem.

Marta Gruszecka

I września dzieci i młodzież znów (albo po raz pierwszy) rozpoczną rok szkolny. Zanim zajmą głowy nauką, mogą po raz ostatni w czasie wakacji „naładować baterie”. Wybraliśmy kilka pomysłów na kreatywne spędzenie ostatnich dni letniej laby.

• Muzeum Narodowe w Krakowie
FOT. STUDIO PION/MNK

krakow.pl lub telefonicznie pod numerem 12 616 78 58, od poniedziałku do piątku w godz. 11-14.

SPACER PO KRZESŁAWICACH

Nowa Huta jest najmłodszą dzielnicą Krakowa. Choć długo była kojarzona z socrealistyczną zabudową i przemysłowym dziedzictwem, to dziś piękne i rozległe tereny zielone oraz miejsce życia wielu gatunków roślin i zwierząt.

Ośrodek Kultury Klub Krzesławice zaprasza rodziny z dziećmi na ekospacer „Sielankowe Krzesławice”. – Udamy się do dawnej wsi Krzesławice, która zachowała charakterystyczne elementy dawnego krajobrazu i stanowi dziś wyjątkową enklawę ziemianńskiej sielanki pośród miejskiej przestrzeni. Poznamy historię Krzesławic, zobaczymy pozostałości dawnej wsi, w tym przydrożne kapliczki i zabudowania, a także dowiemy się, dlaczego Jan Matejko zdecydował się kupić dworek właśnie w tym miejscu – zapowiada Marta Dymek, która poprowadzi spacer.

Na trasie znajdzie się również Park przy Dworcu Jana Matejki, będący przykładem rewitalizacji miejskiej przestrzeni. Spacer zakończy się nad Zalewem Nowohuckim, gdzie będzie można odpocząć wśród zieleni i cieszyć się spokojną atmosferą tego wyjątkowego miejsca.

Ekospacer „Sielankowe Krzesławice” odbędzie się 25 sierpnia o godz. 16. Zbiórka przy Ośrodku Kultury Klub Krzesławice (ul. Melchiora Wańkowicza 17). Spacer potrwa ok. 2 godzin. Obowiązują zapisy: rezerwacje@cek.

ROWEREM PRZEZ GRZEGÓRZKI

Chcesz ugruntować wiedzę z zakresu najważniejszych przepisów ruchu drogowego? Nie pamiętasz, jaki jest skład niezbędnego, podstawowego wyposażenia roweru? Zastanawiasz się, czy możesz korzystać z chodnika, jadąc na rowerze, albo do czego służy słuszka rowerowa? A może masz wątpliwości, jak prawidłowo korzystać z kontrapasów i kontraruchu? Na te i wiele innych pytań dzieci, młodzież oraz ich rodzice lub opiekunowie znajdą odpowiedź podczas wycieczki rowerowej po Grzegórkach.

Bezpłatną wyprawę zaplanował Wydział Gospodarki Komunalnej i Infrastruktury Urzędu Miasta Krakowa, we współpracy ze stowarzyszeniem Kraków Miastem Rowerów. W wycieczce samodzielnie mogą wziąć udział osoby, które ukończyły 18 lat. Dzieci i młodzież przed osiemnastką muszą być pod opieką rodzica lub opiekuna prawnego, a dzieci do lat 7 – obowiązkowo mają być przewożone w foteliku i kasku ochronnym.

Wycieczka rowerowa po Grzegórkach odbędzie się 27 sierpnia o godz. 17, zbiórka na dolnej płycie Ronda Mogińskiego. Zapisy za pośrednictwem strony roweremdprowacy.um.krakow.pl dostępne tylko do 24 sierpnia.

KROWIA KUPA NA POWAŻNYM OBRAZIE?

Co skrywają obrazy, kiedy przyjrzymy im się naprawdę uważnie? Dlaczego na niektórych z nich pojawiają się chrząszcze, motyle czy ślimaki? Co w poważnej galerii malarstwa robi... krowia kupa?

Muzeum Narodowe w Krakowie zaprasza dzieci i ich rodziców lub opiekunów na spacer po zakamarkach Gmachu Głównego MNK. – Podczas naszego rodzinnego spaceru po wy-

stawie zamienimy się w detektywów sztuki! Razem odkryjemy, czym jest „sotto bosco”, wytropimy tajemnicę ukrytą na obrazie Brueghela i sprawdzimy, jak wielkie znaczenie potrafią mieć najmniejsze szczegóły. Świat sztuki naprawdę potrafi zaskoczyć! – zaprasza Weronika Stachnik.

Na spacer MNK zaprasza 6 września na godz. 11 dzieci w wieku od 6 do 10 lat. Zbiórka przy kasie w Gmachu Głównym.

PODRÓŻ PALCEM PO GLOBUSIE

Kto chciałby zrobić wycieczkę po okolicy, może śmiało zajrzeć przy tej okazji do Miejskiej Biblioteki Publicznej w Skawinie.

Przygotowana przez Wydawnictwo Dwie Siostry ekspozycja zatytułowana „Mapy. Obrazkowa podróż po lądach, morzach i kulturach świata” to 15 imponujących, wielkoformatowych płócien o wymiarach 150x100 cm, przeniesionych wprost z atlasu autorstwa Aleksandry i Daniela Mizielińskich.

– Goście wystawy będą mogli poczuć się jak odkrywcy z dawnych lat, przeglądając mapy Polski, Francji, Włoch, Indii, a nawet odległej Arktyki czy Nowej Zelandii. To idealna okazja, by zabrać najmłodszych w podróż palcem po globusie, która pobudza wyobraźnię skuteczniej niż niejedna produkcja filmowa. Wystawa została zaprojektowana tak, aby cieszyć oko

i uczyć – zaprasza zespół Miejskiej Biblioteki Publicznej w Skawinie. ●

Na wystawę Miejska Biblioteka Publiczna w Skawinie (Sikorskiego 18) zaprasza do 31 sierpnia. Szczegółowe informacje na stronie biblioteka-skawina.pl

*Poznamy historię
Krzesławic, zobaczymy
pozostałości
dawnej wsi, w tym
przydrożne kapliczki
i zabudowania,
a także dowiemy się,
dlaczego Jan Matejko
zdecydował się kupić
dworek właśnie w tym
miejscu*

MARTA DYMEK
która poprowadzi ekospacer
„Sielankowe Krzesławice”

REKLAMA Kraków/34448492

NAJLEPSZE LATO EVER

Letnie 20. wakacyjny festiwal filmowy
Tanie Kinobranie

Tydzień #9
21-27.08.2026

MĘSKIE LATO

Amadeusz · Barry Lyndon · Bez wyjścia
Chopin · Chopin · Franz Kafka · Harry Angel
Konklawe · Lisbon Story · Lowca androidów
Lowca jeleni · Michael · Mickey 17 · Nosferatu
Oldboy · Ostatni Wiking · Pan nikt kontra
Putin · Podziemny krąg · Pojedynek
Springsteen, Ocal mnie od nicości
The Brutalist · Wielki Marty · Wielkie piękno

Kino Pod Baranami

CO JEST GRANE

Męskie lato w Kinie Pod Baranami

Historia króla pop

Co robił w wolnym czasie Fryderyk Chopin? Jak wyglądały próby Michaela Jacksona? Przed miłośnikami kina przedostatni tydzień 20. Letniego Taniego Kinobrania. W rolach głównych: mężczyźni.

Marta Gruszecka

Letnie Tanie Kinobranie trwa od końca czerwca i odlicza kolejne tygodnie wakacji. Przed krakowską publicznością przedostatni moment na nadrobienie zaległości albo powrót do ulubionych filmów sprzed lat. Tym razem repertuar obejmie historie, w których główne role grają panowie.

Odmienne wizje męskości

– Lato wśród mężczyzn. Wielkich artystów i skromnych pedagogów. Detektywów i duchownych. Łowców i ofiar. Tych z potencjałem i tych bez perspektyw. Zwycięzców i przegranych. Przeplata się męska siła i równie męska słabość. Bohaterami filmów pokazywanych podczas dziewiątego ty-

• **Michał Pawlik, Eryk Kulm i Kamil Szeptycki w filmie „Chopin, Chopin”**

FOT. MICHAŁ SOBOCIŃSKI / AKSON STUDIO

godnia Letniego Taniego Kinobrania są mężczyźni z różnych epok, reprezentujący odmienne wizje męskości – komentuje Marynia Gierat, dyrektorka Kina Pod Baranami.

Co w programie? Na premierę filmu „Chopin, Chopin!” w reżyserii Mi-

chała Kwiecińskiego polscy widzowie czekali z niecierpliwością. Najpierw zastanawialiśmy się, kto wystąpi w roli głównej, a kiedy okazało się, że światowej sławy artystę zagra Eryk Kulm, mocno trzymaliśmy za niego kciuki.

Twórcy postanowili zaprezentować widzom fragment z życia Chopina: poznajemy go w 1835 roku, kiedy Fryderyk ma 25 lat i jest ulubieńcem paryskich salonów, kobiet, arystokracji i samego króla Francji. Korzysta z życia i talentu, ma grono oddanych fanów i uczniów, którym stara się przekazać swoją muzyczną wiedzę. Kiedy władzę nad jego życiem przejmie choroba, młody artysta zmienia się nie poznania...

Film kręcono w kilku miastach Polski (m.in. w Pszczynie, Łodzi czy Żelaznie), ale również za granicą, m.in. w Bordeaux we Francji oraz na Majorce. Budżet produkcji wyniósł ponad 72 mln złotych, co jest jednym z najwyższych w polskim kinie. Ciekawostka – w filmie zagrało ponad 5 tys. statystów, 260 osób aktorskich oraz ponad 300 historycznych pojazdów, m.in. dyliżansów. Pokazy „Chopin, Chopin!” 22, 24-25 i 27 sierpnia w Kinie Pod Baranami.

Początki króla popu

Tydzień pod hasłem „Męskie lato” to również powrót do historii Michaela

Jacksona. „Michael” opowiada o życiu i dziedzictwie jednego z najbardziej wpływowych artystów w historii. Reżyser Antoine Fuqua przypomina czasy grupy Jackson Five i pierwsze solowe występy Michaela, a z drugiej strony wielkie widowiska króla popu, o których mówił cały świat. W roli Michaela Jacksona zadebiutował na wielkim ekranie Jaafar Jackson. Film „Michael” zagości w Kinie Pod Baranami między 21 a 25 sierpnia.

Kto woli kino w domowym zaciszu, może skorzystać z wirtualnej oferty festiwalowej. Filmy w ramach Kinobrania można obejrzeć w E-kinie Pod Baranami (e-kinopodbaranami.pl). Bilety na pokazy online kosztują 11 zł. ●

Filmy z mężczyznami w rolach głównych pojawiają się na festiwalowych ekranach między 21 a 29 sierpnia. 20. Letnie Tanie Kinobranie w Kinie Pod Baranami potrwa do 3 września. Szczegółowy repertuar jest dostępny na stronie **kinopodbaranami.pl**. Bilety są dostępne zarówno wirtualnie, jak i w kasie kina.

REKLAMA

Kraków/34448484

Dziecko idzie do żłobka. Jak pomóc mu zaufać nowemu miejscu?

Adaptacja to proces, w którym małe dziecko stopniowo odkrywa, że poza domem także są miejsca i dorośli, przy których może czuć się bezpiecznie. Jak pomóc mu przejść przez tę zmianę?

Pierwsze dni w żłobku to duże przeżycie dla całej rodziny. Rodzice zastanawiają się, czy dziecko jest gotowe, jak powinno wyglądać pożegnanie, czy płacz oznacza, że dzieje się coś złego i ile powinna trwać adaptacja. Nie ma jednej odpowiedzi. Jedno dziecko szybko ruszy poznawać salę, inne przez kilka dni będzie obserwowało ją z kolan rodzica. Obie reakcje są naturalne. Dzieci bardziej nieśmiałe, ostrożne, wrażliwe zwykle potrzebują więcej czasu. To nie znaczy, że są mniej gotowe tylko, że potrzebują więcej łagodności, przewidywalności i wsparcia.

Dla małego dziecka żłobek oznacza ogromną zmianę: nowe miejsce, ludzi, dźwięki i rytm dnia. Nie wie jeszcze, że rodzic za kilka godzin wróci ani czy opiekunka będzie potrafiła je ukoić, kiedy zatęskni. Potrzebuje czasu, aby się tego nauczyć.

Adaptacja zaczyna się przed pierwszym dniem w żłobku

Warto wcześniej spacerować w okolicy żłobka, pokazywać dziecku budynek i ogród, czytać książki o żłobku i opowiadać, co będzie się tam działo. Pomaga też stopniowe zbliżanie rytmu posiłków i odpoczynku do tego w placówce oraz stopniowe przyzwyczajanie do

zostawiania pod opieką innych znanych dziecku osób, np. babci, dziadka, cioci. To nie jest dobry moment na kilka rewolucji jednocześnie. Odstawienie od piersi, rezygnację ze smoczka czy inne duże zmiany lepiej zaplanować wcześniej lub odłożyć. W okresie adaptacji szczególnie ważne są spokój i przewidywalność.

Rodzic jest bezpieczną bazą

Prowadząc szkolenia dla rodziców w ramach Małopolskiej Akademii Rozwoju Żłobków, często słyszymy pytanie: „Czy moja obecność nie utrudnia dziecku adaptacji?”. Ale to właśnie rodzic pomaga dziecku zbudować relację z opiekunem. Kiedy maluch widzi, że mama lub tata ufa opiekunce, sam łatwiej zaczyna jej ufać. Warto też powiedzieć personelowi, co pomaga dziecku się uspokoić, czego się boi, co lubi i jak reaguje na zmianę.

Pierwsze rozstania powinny odbywać się w tempie dziecka. Pomagają stałe rytuały: podobny poranek, ulubiona przytulanka czy krótkie, powtarzalne pożegnanie.

Płacz nie oznacza, że adaptacja przebiega źle

Dla małego dziecka płacz jest przede wszystkim komunikatem: „Tęsknię”, „To dla mnie trudne”, „Potrzebuję pomocy”. Także brak płaczu nie musi oznaczać braku stresu. Warto obserwować, czy dziecko zaczyna eksplorować przestrzeń, bawić się, nawiązywać kontakt z opiekunem i potrafi się przy nim ukoić.

Ważna zasada: nie znikajmy bez pożegnania. Wyknęćcie się, gdy dziecko zajmie się zabawką, może oszczędzić łez, ale nie buduje przewidywalności. Lepiej powiedzieć: „Teraz wychodzę. Zostajesz z panią Anią. Wrócę po obiedzie”. Dziecko zdobywa wtedy ważne doświadczenie: rodzic odchodzi, ale wraca.

Po powrocie do domu może być bardziej drażliwe, gorzej spać albo potrzebować więcej bliskości. Nowe środowisko kosztuje je wiele wysiłku. W domu potrzebuje przede wszystkim spokoju, bliskości i czasu.

Dlatego zamiast pytać: „Czy moje dziecko już nie płacze?”, warto zadać inne pytanie: „Czy z każdym dniem czuje się tam trochę bezpieczniej?”. **Bo celem dobrej adaptacji jest dziecko, które odkryło, że może zaufać nowym dorosłym, a świat poza domem również może być bezpieczny.**

Karolina Bisping Adamik

Karolina Bisping-Adamik – socjolożka, prezeska Fundacji Inicjatyw dla Nowej Edukacji (FINE), pełniącej funkcję Wojewódzkiego Lidera Małopolskiej Akademii Rozwoju Żłobków. W ramach programu FINE wspiera podnoszenie jakości opieki nad dziećmi do lat 3 oraz prowadzi działania edukacyjne dla kadry żłobków, samorządów oraz warsztaty rozwojowe dla rodziców.

CO JEST GRANE

Finał 31. Summer Jazz Festivalu Kraków

Duet damy z młodzieńcem

Dama Polskiego Jazzu – Lora Szafran – w duecie ze zwycięzcą The Voice of Poland, Janem Piwowarczykiem w ramach Spiritual Music Days, koncerty wybitnych artystów z cyklu Solo Piano Week, kameralny recital solowy Adama Pierończyka. Takie plany na wielki finał ma 31. Summer Jazz Festival Kraków.

Marta Gruszecka

W 2026 roku mija 30 lat, odkąd festiwal trafił na krakowską mapę kulturalną. Trwająca od końca czerwca tegoroczna edycja jest już jednak jego 31. odsłoną. I to rekordową pod względem statystyk – repertuar obejmuje w sumie 165 koncertów około 500 artystów, w 22 lokalizacjach.

W tym roku grał w Krakowie m.in. Pat Metheny, Jan Garbarek czy Kenny Garrett, przez miasto przechodziła Parada Nowoorleańska, a Piwnica Pod Baranami tętniła jazzem przez cały lipiec.

WITOLD WNUK: „KRAKÓW TO CENTRUM JAZZU W EUROPIE”

– Summer Jazz Festival Kraków to jeden z największych objętościowo festiwali jazzowych na świecie. Nie ma na świecie drugiego, w ramach którego koncerty jazzowe odbywałyby się codziennie i to prawie przez dwa miesiące. W Krakowie realizuje się wizja niezwykle tygla – centrum jazzu w Europie. Magia miasta i Piwnicy Pod Baranami działa – mówi Witold Wnuk, dyrektor Summer Jazz Festivalu Kraków.

Zanim przyjdzie czas na ostateczne podsumowania, statystyki i pożegnania, organizatorzy dwumiesięcznego jazzowego święta zapraszają na koncerty finałowe.

Stałym cyklem festiwalowym jest Solo Piano Week, podczas którego prezentują się czołowi polscy pianiści. Między 24 a 28 sierpnia w Filharmonii Krakowskiej posłuchamy: Wojciecha Niedzieli (24 sierpnia), Dominika Wani (25 sierpnia), Włodka Pawlika (26 sierpnia), Mateusza Pałki (27 sierpnia) i Adama Makowicza (28 sierpnia).

Ale to nie wszyscy pianiści, których będzie mogła posłuchać publiczność festiwalowa. – 31 sierpnia zapraszamy na symboliczny, kameralny recital solowy Adama Pierończyka do kluboksięgarni PWM UNA – mówi Witold Wnuk. Koncerty pianistów będą zaczynały się o godz. 18.

DUET LORY SZAFRAN Z JANEM PIWOWARCZYKIEM

W 2024 roku organizatorzy zainaugurowali nowy cykl koncertów – Kraków Spiritual Music Days. – Ostatnie lata nacechowane są dramatycznymi wydarzeniami epidemiologicznymi i politycznymi. Odchodzi też wiele autorytetów artystycznych, zanika duch autentycznej, wielkiej, rozumianej i kochanej przez odbiorców muzyki. Chcemy to wyrazić, przedstawiając w finale festiwalu niezwykle koncerty – komentował powołanie cyklu Witold Wnuk.

Dzisiaj podsumowuje, że cykl spotkał się z dużym zainteresowaniem publiczności i sym-

• **Lora Szafran** FOT. PIOTR HEJKE / AGENCJA WYBORCZA.PL

*Summer Jazz Festival Kraków
to jeden z największych
objętościowo festiwali
jazzowych na świecie. Nie ma
na świecie drugiego, w ramach
którego koncerty jazzowe
odbywałyby się codziennie i to
prawie przez dwa miesiące*

WITOLD WNUK

dyrektor Summer Jazz Festivalu Kraków

patią artystów. Kogo usłyszymy w tym roku? Sceną festiwalową będzie klub Alchemia. Między 24 a 27 sierpnia wystąpią tam Piotr Damasiewicz Project (24 sierpnia), Piotr Orzechowski i Natalia Kordiak z programem „Psalmy” (25 sierpnia), Horntet (26 sierpnia) i Jorgos Skolias (27 sierpnia).

Po koncertach na krakowskim Kazimierzu, Summer Jazz Festival Kraków zagości w Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha oraz w Filharmonii Krakowskiej. Podsumowaniem Kraków Spiritual Music Days będą dwa koncerty finałowe: Trebuni Tutków w towarzystwie Krzysztofa Ścierańskiego (28 sierpnia, Manggha) oraz Pierwszej Damy Polskiego Jazzu – Lory Szafran – w duecie z młodą gwiazdą

wokalistyki, zwycięzcą The Voice of Poland, Janem Piwowarczykiem (29 sierpnia, Filharmonia Krakowska).

To nie koniec festiwalowych niespodzianek – w ramach współpracy z Galerią Kazimierz organizatorzy zapraszają na Fortet Latin Jazz w rytmie jazzu latynoskiego, pełnego pulsujących rytmów, improwizacji i tanecznej lekkości (29 sierpnia, godz. 19). Wcześniej dyrektor Wnuk zaprasza na awangardowy koncert grupy Krwinki (27 sierpnia, Galeria UFO). ●

31. Summer Jazz Festival Kraków potrwa do 29 sierpnia. Szczegółowe informacje o repertuarze i biletach znajdziemy na stronie summerjazz.pl

REKLAMA

Kraków/34446838

PROJEKT WSPÓŁFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW MIASTA KRAKOWA

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach programu „Muzyka”, realizowanego przez Narodowy Instytut Muzyki i Tańca

SPIRITUAL

LORA SZAFRAN & JAN PIWOWARCZYK Z ZESPOŁEM „TRIBUTE TO JAZZ VOCAL”

29.08.2026 20:00

FILHARMONIA KRAKOWSKA

DAYS

TREBUNIE TUTKI & KRZYSZTOF ŚCIERAŃSKI

28.08.2026 19:00

MUZEUM MANGGHA

JUBILEUSZOWA EDYCJA 1996 – 2026

SOLO PIANO WEEK

ADAM MAKOWICZ

28.08.2026 18:00

FILHARMONIA KRAKOWSKA

SUMMER JAZZ FESTIVAL KRAKOW

edycja XXXI 2026

WIĘCEJ INFORMACJI NA

WWW.SUMMERJAZZ.PL

WROCLAW
TYGODNIK

Piątek, 21 sierpnia 2026 | Redaktor prowadzący Leszek Frelich

wroclaw.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: wroclaw@wyborcza.pl

Władze Wrocławia zmieniają plan pod dewelopera

Zagrożone firmy
i praca tysiąca osób

Na przemysłowym terenie w rejonie ulic Lotniczej, Metalowców i Stargardzkiej działa kilkadziesiąt przedsiębiorstw, zatrudniających ponad tysiąc osób. Władze miasta chcą zmienić jego funkcję na mieszkaniową w trybie lex deweloper.

Magdalena Kozioł

Ludzie z tego terenu zaczęli się obawiać o przyszłość. – Pracuję przy Metalowców, tam prowadzę swoją działalność. Mamy tu maszyny, towar, pracowników, a teraz słyszę, że na Lotniczej, tuż obok, chcą wybudować wielkie bloki mieszkalne. Powstanie osiedle, potem ludzie się wprowadzą i kto będzie winny, że im przeszkadzamy – pytał w sieci Przemek Kozera.

W środę, 19 sierpnia Komisja Architektury i Rozwoju Przestrzennego opiniowała projekt Planu Ogólnego Wrocławia, który w poniedziałek ma uchwalić rada miejska. To dokument, który zastępuje dotychczasowe studium uwarunkowań – określa strefy planistyczne i zasady zagospodarowania terenu dla całej gminy.

Przedsiębiorca Krystian Broła prowadzi firmę transportową i nie rozumie, dlaczego władze Wrocławia robią ukłon w stronę dewelopera. Przypomina, że w styczniu magistrat odrzucił pre-wniosek inwestora, który proponował budowę osiedla w trybie lex deweloper na fabrycznym terenie dawnej Fabryki Automatów Tokarskich przy ul. Grabiszyńskiej. – Decyzję podjęto po negatywnych opiniach ekspertów, więc i w naszym przypadku komisja ekspertów mogłaby odrzucić ten wniosek, w czym problem – pyta.

Grzegorz ze stowarzyszenia Stop Lex Deweloper Wrocław wskazuje, że największym beneficjentem obecnych zmian na Lotniczej, Metalowców i Stargardzkiej będzie spółka deweloperska Lotnicza 100. W maju złożyła wniosek o budowę bloków na tym terenie, oprócz nich ma rozbudować i wyremontować SP nr 19 i zagospodarować zbiornik wodny, tworząc tam ogólnodostępny teren rekreacyjno-wypoczynkowy.

LUDZIE WIEDZĄ, JAK SIĘ
ŻYJE PRZY ZAKŁADZIE

Jak się żyje przy firmie produkcyjnej wiedzą mieszkańcy ul. Drzewieckiego, Bystrzyckiej, Ba-

• Protest wrocławskich przedsiębiorców i pracowników. Uważają, że stracą pracę po uchwaleniu Planu Ogólnego. Na terenie przemysłowym dopuszcza on mieszkaniówkę

Przedsiębiorcy obawiają się, że te bloki wyhamują ich działalność, a konsekwencje tego odczują inni

lonowej i Hynka. Od lat działa tam firma Dra-xton Wrocław, zajmująca się odlewnictwem i obróbką aluminium. Ludziom od lat przeszkadza odór z zakładu i pytają, kto zezwolił na jego działalność w środku osiedla, albo kto zezwolił na budowę bloków.

Do akcji wkroczył Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Zbadał sprawę i potwierdził występowanie uciążliwości zapachowych o charakterze metalicznym – zarówno na terenie zakładu, jak i w jego otoczeniu. Norm, które firma ma w zintegrowanym pozwoleniu, jednak nie przekroczono.

Przy Lotniczej, Metalowców i Stargardzkiej może być tak samo i przedsiębiorcy obawiają się, że te bloki wyhamują ich działalność, nie dostaną kolejnych pozwoleń na rozwój, a konsekwencje tego odczują inni.

Marek Markowski w Eco-Logis zatrudniony jest od ponad czterech lat: – W zeszłym roku wziąłem kredyt na mieszkanie. Jeśli stracę pracę, stracę również płynność finansową, a co za tym idzie także mieszkanie. Kto mnie

zatrudni w wieku pięćdziesięciu lat? Na pewno nie deweloper. Kto mi da mieszkanie? Na pewno nie deweloper. Dopóki istnieje Eco-Logis, istnieje także ja.

Ta firma przy Stargardzkiej działa od 12 lat i zatrudnia 150 osób. Jej współwłaściciel Jacek Adamczyk, który skrzyknął 20 innych firm m.in. Parker Hannifin, Eketrotim, West-Service czy Sonel, bo mają taki sam problem. – Wygląda to tak, że tą zmianą w Planie Ogólnym chcą nas stąd siłowo wyrzucić – uważają.

Przedsiębiorcy i pracownicy nie obudzili się teraz – pilotowali ten projekt, składali wnioski i uwagi do niego, zbierali podpisy w ramach konsultacji. W marcu stowarzyszenie Stop Lex Deweloper Wrocław złożyło do magistratu odwołanie od pozwolenia na budowę dwóch 14-kondygnacyjnych bloków przy ul. Lotniczej 104. Uzasadniali: „Ta inwestycja może przynieść katastrofalne skutki dla zwykłych ludzi – katastrofa środowiskowa, akustyczna i planistyczna jednocześnie”. Wszystko – bez efektu. W lipcu na Komisji Architektury dowiedzieli się jedynie, że Rada Miasta podjęła decyzję o przekształceniu tego terenu.

Od 2008 r. w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ten obszar przeznaczony jest pod działalność gospodarczą. Takie samo przeznaczenie przewidywało również studium z 2018 r. Co więc się nagle stało, że ma się to diametralnie zmienić?

Sebastian Lorenc z KO, szef Komisji Architektury tłumaczy, że miasto zmienia swoje funk-

cje i przemysł powinien być usytuowany za obwodnicą śródmiejską. – FAT taką funkcję stracił i w przyszłości na tym terenie powstaną bloki, a rejon Lotniczej, Metalowców i Stargardzkiej chcemy przekształcić w strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową. Firmy na tym nie stracą, bo teren osiedla będzie oddzielony od nich pasem zieleni – przekonuje.

„TWÓRZMY NOWE
PRZESTRZENIE”

W sieci gorąca dyskusja o tym, że Wrocław już teraz dusi się od wszechobecnego betonu i kolejnych deweloperskich inwestycji: „Miasto powinno służyć mieszkańcom i wspierać tych, którzy uczciwie tu pracują i płacą podatki”.

Na początku roku głośna było o tym, że na terenie dawnej Stoczni Rzecznej Zacisze na Kowalach, przy ul. Kwidzińskiej ma powstać osiedle z ogólnodostępną mariną i parkiem. W czerwcu wydawało się, że sprawa jest przesądzona i radni wyrażą zgodę na zawarcie przez prezydenta porozumienia ze spółką EDO. Spadło to jednak z porządku obrad, Rada Osiedla Kowale poinformowała, że część zgłaszanych przez nią uwag została pominięta.

Jednak już w lipcu temat dopchnięto. – Twórzmy nowe przestrzenie i przyciągajmy młodych ludzi, bo tylko oni nam zabezpieczą starość – tak przekonywał radnych poparcia inwestycji w trybie lex deweloper wiceprezydent Grzegorz Roman z KO.

Przemysław Kozera swoją działalność przy Stargardzkiej prowadzi od 9 lat. – Mój zakład P.K. Serwis prowadzi regenerację ciężkich maszyn i jest głośny. Obawiam się o przyszłość swoją i pracowników, bo przez mieszkaniówkę będziemy stąd musieli uciekać – wyznaje.

W poprzedniej kadencji radni zdecydowali, że przy Lotniczej w trybie specustawy można budować mieszkania, więc Plan Ogólny magistrat traktuje jako naturalną tego konsekwencją.

Michał Guz z biura prasowego magistratu: – Plan Ogólny będzie miał wpływ na przyszłe plany miejscowe. Ten uchwalony w 2008 r. nadal pozostaje w mocy dla tego terenu i działalność gospodarcza nie jest zagrożona. Nikt przedsiębiorców stamtąd nie wygania.

Adamczyk patrzy na to inaczej i domaga się, by bloki były odsunięte o 120 metrów od naszych zakładów przemysłowych: – Jeżeli będą blisko 10-12 metrów to na pewno będziemy musieli zamknąć nasze zakłady.

W deklaracje urzędników nie wierzy. – Tydzień temu do miasta trafił kolejny wniosek dewelopera o zabudowę 15 ha terenu – kwituje. ●

• **Ksiądz Paweł M. podczas procesu** FOT. TOMASZ PIETRZYK / AGENCJA WYBORCZA.PL

kał. Jak mnie dotykał, to nie byłem w ubraniu. Nie wiem, gdzie było ubranie. Dotykane to było pukiem. Bolało mnie i się bałam.

Powiedziała także, że razem z nią u księdza była jej koleżanka. Obydwie ze względu na niepełnosprawność intelektualną miały indywidualny tok nauczania.

Poinformowano rodziców drugiej dziewczynki. Jej mama jakiś czas wcześniej zauważyła, że córka ma zaczerwienione miejsca intymne, pytała ją, czy coś się stało, ale tamta milczała. W końcu jednak przyznała, że ksiądz ją dotykał, ale nic nie mówiła, bo się go bała. W trakcie przesłuchania nazwała go obrzydliwym. Mówiła o rozbieraniu, obmacywaniu i całowaniu w usta.

Biegły psycholog nie miał wątpliwości, że zeznania dziewczynki są wiarygodne.

Ks. Piotr M. cały czas utrzymywał, że jest niewinny, murem za nim stanęła też część parafian. Przed rozprawami sądowymi odmawiali różnec, odprowadzali msze w jego intencji i zbierali podpisy pod wnioskiem o wypuszczenie go z aresztu, gdzie czekał na proces. Atakowali także skrzywdzone dziewczynki i ich rodziny za „zniszczenie księdza”.

W marcu 2020 r. Sąd Rejonowy w Zgorzelcu skazał ks. Piotra M. na pięć lat bezwzględnego więzienia i dożywotni zakaz pracy z dziećmi. Jego obrona wniosła jednak apelację, a Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze obniżył wyrok do czterech lat więzienia.

Po skazaniu księdza rodziny skrzywdzonych dziewczynki złożyły pozew o zadośćuczynienie od Diecezji Legnickiej. We 2025 r. Sąd Okręgowy w Legnicy nakazał wypłacić po 475 tys. zł dla każdej z ofiar.

– Żadne pieniądze nie wynagrodzą naszym dzieciom tego, co się stało – mówiły matki dziewczynki. Znow spadł na nie hejt, że „wykończyły księdza dla pieniędzy”.

UBOLEWANIE DIECEZJI

Kuria legnicka wydała po wyroku oświadczenie, w którym wyraziła „ubolewanie z powodu krzywdy, jaka została wyrządzona, a której dopuścił się ksiądz diecezji legnickiej”. Podkreślono także, że „już od kilku lat podejmuje konkretne działania, które mają na celu uczynienie Kościoła środowiskiem bezpiecznym zwłaszcza dla osób małoletnich i bezbronnych”. Zaznaczono także, że wobec ks. Piotra M. toczy się postępowanie kanoniczne.

Teraz, rok później po tym oświadczeniu, pytam rzecznika diecezji ks. Waldemara Wesołowskiego, czy podjęto już jakieś decyzje, ale odpowiada, że nie.

W spotkaniu ks. Piotra M. z biskupem nie widzi nic złego. Tłumaczy, że mieszka on w domu księdza emeryta, więc uczestniczył w nim, jak wszyscy inni.

– To było wewnętrzne spotkanie księży, a nie publiczne wystąpienie – mówi ks. Wesołowski.

Na pytanie, czy uważa za właściwe, by publikować zdjęcia skazanego za pedofilię na stronie diecezji, gdzie mogą je zobaczyć skrzywdzone przez niego osoby, nie chce odpowiedzieć. Tłumaczy, że on nie wie, kto zrobił zdjęcia i je opublikował.

Tłumaczy, że nie chodzi o nazwisko twórcy, ale komentarz, czy taka fotografia jest według niego odpowiednia. W odpowiedzi słyszę, że ma urlop, mogą spróbować się jeszcze dowiedzieć, ale nie dzisiaj i że nie będzie działał pod dyktando „Wyborczej”.

Kilka godzin po tej rozmowie ze zdjęciem zrobionego przed ołtarzem wycięto jednak ks. Piotra M., usunięto też inne fotografie, na których był widoczny.

Tuż po tym rzecznik wysłał SMS: „Odpowiadając na Pani pytanie: Dzień skupienia księży emerytów był wydarzeniem zamkniętym, odbywającym się w kaplicy Domu Słowa, tylko w gronie księży emerytów. Opublikowanie informacji z tymi zdjęciami było niefortunne, za co przepraszamy, zwłaszcza osoby, które mogły się poczuć urażone”. ●

Kościół

Biskup Siemieniewski modlił się z księdzem pedofilem

Diecezja Legnicka udostępniła zdjęcia z obchodów dnia skupienia księży seniorów. Obok biskupa Andrzeja Siemieniewskiego pozował skazany za pedofilię ksiądz Paweł M.

Ewa Wilczyńska

W diecezji legnickiej odbywają się spotkania księży święconych w poszczególnych rocznikach. W czwartek 11 czerwca, dzień przed uroczystością Najświętszego Serca Pana Jezusa, w Domu Słowa spotkali się kapłani, którzy są już na kapłańskiej emeryturze. Z kapłanami-seniorami modlił się Biskup Legnicki Andrzej Siemieniewski oraz biskup-senior Stefan Cichy – poinformowała Diecezja Legnicka na oficjalnej stronie internetowej.

W relacji udostępniono też zdjęcia z wydarzenia. Na tle ołtarza obok biskupa i księży seniorów pozował także ksiądz Paweł M., były proboszcz parafii w Ruszowie w woj. zgorzeleckim, co wywołało oburzenie lokalnej społeczności.

Na portalu zgorzelec.info zdjęcie z uroczystości podpisano: „Tak się właśnie oczyszcza Kościół z księży pedofili”.

TAŚMÓWKA KSIĘDZA PEDOFILA

Pierwsze doniesienia, że ks. Piotr M. krzywdzi dzieci, pojawiły się już w latach 80., gdy był on wikarym w parafii na Nowym Dworze we Wrocławiu.

Jego dawne uczennice, które przygotowywał do pierwszej komunii, opowiadały „Wyborczej”, że molestowanie dzieci w jego wykonaniu to była „taśmówka”: brał po kolei na kolana, przepytował z modlitw, poprawiał ubrania i obmacywał.

– Po wejściu do salki katechetycznej trzeba było usiąść księdzu na kolanach. Początkowo dotykał mnie po plecach, ale z każdym egzaminem z modlitwy posuwał się dalej. Wkładał mi ręce pod bluzkę, poprawiał rajtuzy i majtki, tłumacząc, że przesunęła mi się gumka. Po skończonej modlitwie mówił, że jestem jego dzieckiem, dzieckiem Boga” – opowiadała nam jedna z ofiar.

Inna dodawała: – Ksiądz kazał się rozbierać do bielizny, sadzał nas na kolanach. Dotykał po plecach, pośladkach, brzuchu, piersiach. Miał ogromne i zawsze zimne dłonie.

Dawne uczennice mówiły także o całowaniu czy gilgotkach.

– Pamiętam, że raz pocałowałam go w policzek. Był szorstki od zarostu. Powiedział tylko „nie” i dodał „tu”, wskazując palcem na swoje usta zwinięte w dziubek. Czułam obrzydzenie, ale musiałam dać mu buziaka. Nie dało się też wykręcić od siadania mu na kolanach. Jak ktoś odmówił, to nalegał, aż w końcu dziecko się zgodziło – opowiadała inna z ofiar ks. Pawła M.

Ksiądz pytał także, czy ktoś chce „siusiu” i proponował, że zaprowadzi dziecko do toalety.

W końcu dzieci poskarżyły się rodzicom, a ci interweniowali u przełożonych wikarego. Ks. Piotr M. został przeniesiony na wrocławski Ołtaszyn. Później jeszcze kilkakrotnie zmieniał parafie, już w diecezji legnickiej pełnił posługę w Jędrzychowicach i w Niedzwiedzicach, a w 2016 r. został proboszczem w Ruszowie.

Rzecznik archidiecezji wrocławskiej tłumaczył „Wyborczej”, że nie może sprawdzić, czy na księdza Piotra były skargi, bo teczka personalna kapłana powędrowała za nim do diecezji legnickiej. Rzecznik diecezji legnickiej zapewniał, że żadnych oficjalnych skarg nie było, a przenosiny były związane ze zwyczajowymi zmianami.

WYROK NA KSIĘDZA PEDOFILA

W maju 2019 r. matka dziewczynki, którą ksiądz przygotowywał do komunii w Ruszowie, zgłosiła wykorzystywanie seksualne córki na policji.

Dziewczynka już od jakiegoś czasu była płaczliwa i nerwowa. Pytana, co się dzieje, nic jednak nie mówiła. Przed wyjściem na mszę dla dzieci pierwszokomunijnych płacząc, przyznała, że ksiądz sadzał ją na kolanach, dotykał po całym ciele i kazał też dotykać siebie.

W trakcie składania zeznań w niebieskim pokoju dla ofiar przemocy dziewczynka mówiła: – Nie lubię tego księdza, bo on mnie doty-

Agnieszka, która wygrała dla syna Franka z antyaborcyjną fundacją:

Jedna z mam napisała mi „Dziękuję, kolej na mnie”

– Na jednej z rozpraw powiedziałam: „Walczycie o to, żeby takie dzieci, jak mój syn, przychodziły na świat, a teraz jego życie nic już dla was nie znaczy” – mówi Agnieszka Kossowska z Opola.

Karolina Kijek

Jak pisaliśmy w „Wyborczej”, wbrew prokuraturze w czasach rządów PiS i pomimo niekorzystnych pierwszych wyroków sądów udowodniła, że billboardy ze szczątkami płodów strauumatyzowały jej dziecko. Na początku sierpnia Sąd Okręgowy we Wrocławiu zasądził na rzecz jej syna z niepełnosprawnością sprzężoną – 50 tys. zł zadośćuczynienia. Nakazał też pozwanej fundacji „Pro-Prawo do życia” usunięcie billboardów, które widywał chłopiec i zabronił wieszania ich w przyszłości. Wyrok jest nieprawomocny, ale precedensowy.

ROZMOWA Z
AGNIESZKĄ KOSSOWSKĄ,
mamą Franciszka i prezeską
opolskiej Fundacji Rozwoju Edukacji
Empatycznej FREE

Karolina Kijek: Powiedziała już pani synowi o wyroku?

Agnieszka Kossowska: – Jeszcze nie. Czekam na dobry moment, być może w obecności psychoterapeutki. Najchętniej zrobiłabym to, gdy wyrok się uprawomocni i billboardy znikną. Dla niego liczy się konkret. Zwycięstwo będzie wtedy, kiedy będziemy mogli pojechać A4 do Wrocławia i powiem: „Franku, zobacz, nie ma już tych obrazów. Prosiłeś mamę i mama ogarnęła. Sorry, że trwało to sześć lat”.

Trzy billboardy z drastycznymi zdjęciami mijaliście podczas podróży na badania do Wrocławia.

– To był początek 2021 roku, Frank miał wtedy 11 lat. Jeździliśmy tam często, bo miał kryzys zdrowotny. Bardzo silnie reagował na widok tych zdjęć. Szczególnie przerażał go wielki billboard, na którym oprócz zakrawionych

• Agnieszka Kossowska z synem Frankiem FOT. ARCHIWUM PRYWATNE

Sąd Okręgowy we Wrocławiu zasądził na rzecz Franka 50 tys. zł zadośćuczynienia

płodów był Hitler z unijną flagą. Mówiłam mu: „Synuś, naciągnij czapkę na oczy, nie będziesz ich widział”. Robił tak, ale po powrocie do domu strasznie płakał. Powtarzał: „Mamo, niech te straszne obrazy znikną” i „Niech pan policjant spali je w piecu” – uczyliśmy go, że gdy coś złego się dzieje, ma zwołać pana policjanta.

Poszła pani na policję.

– Najpierw naiwnie myślałam, że policja skontaktuje się z osobą, która wiesiła te billboardy i po prostu zostaną zdjęte. W życiu nie pomyślałabym, że to będzie tyle trwało i będzie miało takie skutki zdrowotne dla Franka.

Kiedy uświadomiła sobie pani, że to nie był to tylko jego chwilowy strach?

– Po kilku miesiącach. Widzieliśmy z mężem, jak bardzo zmienia się zachowanie Franka. Reagował łękiem i krzykiem. Miał problemy z zasypianiem i koszmary. Nie chciał wychodzić z domu, jeździć samochodem, wsiadać z auta. Pytał, czy na ulicy zobaczy te straszne zdjęcia. Kiedy mijaliśmy podświetlony na czerwono neon sklepu, krzyczał: „Tam jest dziecko i krew!”. Gdy natknęliśmy się na pikietę z podobnymi transparentami, po powrocie do domu przegryzł szklany pojemnik i poranił sobie twarz.

Skontaktowaliśmy się z psychiatrą i zaczęliśmy korzystać z pomocy psychoterapeutki.

Policja złożyła wniosek do sądu o ukaranie Adama B., koordynatora regionalnego fundacji „Pro-Prawo do życia” za umieszczanie w miejscu publicznym nieprzyzwoitych treści. I wtedy zaczęła się cała batalia.

– Najpierw, wyrokiem nakazowym, sąd skazał go na 500 zł grzywny. Odwołał się, podobnie jak ja. Uważałam, że kara była za niska. Później prokuratura wycofała wniosek policji...

Tak, jak robili to za czasów rządów PiS prokuratury w całym kraju.

– Żeby proces mógł się odbyć, musiałam wziąć na siebie rolę oskarżyciela posiłkowego. Postępowanie trwało trzy lata.

Powołano biegłego?

– Z tym również była batalia. Pierwsza wyznaczona przez sąd osoba nie chciała wydać opinii, później wycofywali się kolejni biegli. Czekaliśmy rok, aż ktoś zbada Franka. W końcu pojechaliliśmy z nim do Kielc, do szpitala psychiatrycznego dla dzieci, gdzie lekarka napisała obszerną opinię. Treść była dla mnie – jako dla mamy – niezwykle bolesna. Zdiagnozowała u syna

na PTSD, czyli zespół stresu pourazowego. Zaznaczyła, że u dziecka z takimi obciążeniami zdrowotnymi leczenie może trwać wiele miesięcy, a nawet lat. Niestety miała rację.

Przegrała pani ten proces – Adam B. został uniewinniony.

– Sąd w pierwszej i drugiej instancji uznał, że słowo „nieprzyzwoite” w art. 141 Kodeksu wykroczeń odnosi się wyłącznie do sfery seksualnej.

W akcie desperacji zapytałam sędziego: „Jak mam chronić moje dziecko przed przemocą?”. Powiedziała, że pozostało mi jeszcze postępowanie cywilne.

Złożyła pani pozew, który rozpatrywał Sąd Okręgowy we Wrocławiu.

– Zaryzykowałam, pozywając zarówno fundację, jak i jej koordynatora regionalnego. Jeśli przegrałabym proces, mogłabym zostać obciążona kosztami poniesionymi przez obie pozwane strony, a nie jedną.

Po doświadczeniach w opolskich sądach niczego nie zakładałam. Kwotę zadośćuczynienia ustaliliśmy na 50 tys. zł, choć szczerze mówiąc w ogóle na to nie liczyliśmy. Myśleliśmy, że – jeśli w ogóle – Franek otrzyma jakieś kilka tysięcy.

Co pani czuła, walcząc w sądach przez tych sześć lat?

– To było dla mnie trudne, bo mówiłam o rzeczach, które wydawały mi się oczywiste. Przecież mamy ograniczenia wiekowe w filmach i internecie. Wszyscy wokół trąbią, że nie wolno narażać dzieci na drastyczne obrazy.

Swego czasu mój mąż uczestniczył w kursie na instruktora prawa jazdy, podczas którego są pokazywane drastyczne zdjęcia z wypadków. Osoba prowadząca kurs ostrzegła przed tym i podkreśliła: „Jeśli ktoś z państwa jest zbyt wrażliwy, może wyjść z sali”. Tymczasem te billboardy po prostu wiszą w przestrzeni publicznej, nikt przed nimi nie uprzedza.

Dyskutujemy o sprawach społecznych, ale w taki sposób, aby nie krzywdzić innych. Niektórzy zarzucali mi promowanie jakiejś „aborcyjnej ideologii”. Nie wiem, jak bardzo musiały być odczłowieczona, żeby tak poświęcać własne dziecko, tak je uprzedmiotawiać, narażać całą rodzinę na stres i wydatki. Co trzeba mieć w głowie, żeby coś takiego wymyślić?

Naprawdę widzę, jak bardzo to wpłynęło na Franka. Mój syn ma inną wrażliwość i inaczej odbiera świat, ale przecież tych zdjęć nie powinny też oglądać dzieci, które rozwijają się w sposób typowy. Nam, dorosłym, naprawdę nie wolno ich tak krzywdzić.

Powiedziała pani to komuś z fundacji?

– Powiedziałam na jednej z rozpraw: „Walczycie o to, żeby takie dzieci, jak mój syn, przychodziły na świat, a teraz pokazujecie swoim działaniem, że jego życie nic już dla was nie znaczy.”

Co odpowiedzieli?

– Nic. To było kompletne lekceważenie mojego dziecka, przejmujące do szpiku kości. Główna myśl, którą mam po tych sześciu latach sądowej batalii jest właśnie taka: moje dziecko, jego prawa i życie nic dla nich nie znaczą.

Jednak wygraliście.

– Nie śmiałam nawet wyobrażać sobie, że sąd zgodzi się ze wszystkim, o co wnioskowaliśmy, ale tak właśnie się stało. Poza 50 tys. zł zadośćuczynienia dla Franka sąd nakazał zlikwidowanie dwóch billboardów, które mijaliśmy w drodze do Wrocławia. Trzeci – ten z Hitlerem – już zniknął, w Opolu był o niego wielki raban. Sąd zakazał też stawiania ich tam w przyszłości.

Jest jeszcze druga instancja i jestem pewna, że będą się odwoływać, ale to wciąż absolutnie precedensowy wyrok. Pierwszy, który tak jasno mówi: „To skrzywdziło konkretne dziecko”.

Jak czuje się Franek?

– Wciąż jest w terapii, choć od oglądania tych billboardów minęło sześć lat. Cały czas robimy wszystko, żeby go nie narażać. Nie jeździmy autostradą A4. Widząc pikietę – zawracamy, odwracamy uwagę Franka, uciekamy do auta. Nie jeździmy już z nim na badania do świetnego laboratorium opolskiego szpitala położniczego, bo w okolicy też można natknąć się na te obrazy. Jesteśmy trochę zakładnikami we własnym mieście.

Czy przez te lata kontaktowali się z panią inni rodzice?

– Tak, opisywali mi swoje historie i pisali: „Ty reprezentujesz w sądzie też nas, bo nie mamy czasu/wsparcia/pieniędzy”.

A co piszą teraz?

– „Ta walka była także w imieniu naszego dziecka”.

Wiele takich wiadomości dostaję od rodziców dzieci z niepełnosprawnościami. Napisała do mnie między innymi mama z małej miejscowości, gdzie na wjeździe stoi ogromny billboard antyaborcyjny. Żeby nie narażać dziecka na jego widok, z mężem objeżdżają całą miejscowość i wjeżdżają do domu od drugiej strony.

Policja przyjmuje ich zgłoszenia, ale nie reaguje, nie kieruje sprawy do sądu. Z bezradności rzucali nawet w billboard workami z farbą, ale zawsze po kilku dniach pojawiał się nowy. „Ta walka nie ma końca” – opisywała ta mama. Po wyroku napisała mi: „Dziękuję. Teraz kolej na mnie”. ●

Proces w sprawie tragedii w Bielawie

Nauczycielka wlokła uczennię

– Po podniesieniu pojazdu zobaczyliśmy, że dziecko jest uwięzione pomiędzy kołem, a nadkołem – mówi świadek. Nauczycielka na przesłuchaniu nie przyznała się do winy. Co robił na miejscu tragedii jej mąż policjant?

Agnieszka Dobkiewicz

S tarszy aspirant Łukasz Kozak z Komendy Powiatowej Policji w Dzierżoniowie: „W oparciu o zapis monitoringu szkolnego widać, jak o godzinie 7.45 [31 stycznia 2024 r. – red.] na teren szkoły wbiega dziecko, które potyka się i przewraca. Chwilę później, w momencie, gdy dziecko podnosi się z ziemi, przejeżdża je samochód koloru niebieskiego i ciągnie pod kołami 14,4 metrów do miejsca parkingowego. Ustalono, że pojazd to Ford S-Max koloru niebieskiego, którego kierującą była nauczycielka Justyna G. Kierująca samochodem oświadczyła, że nie widziała dziecka. Ustalono również, że potrącona dziewczynka to Laura Borkowska”.

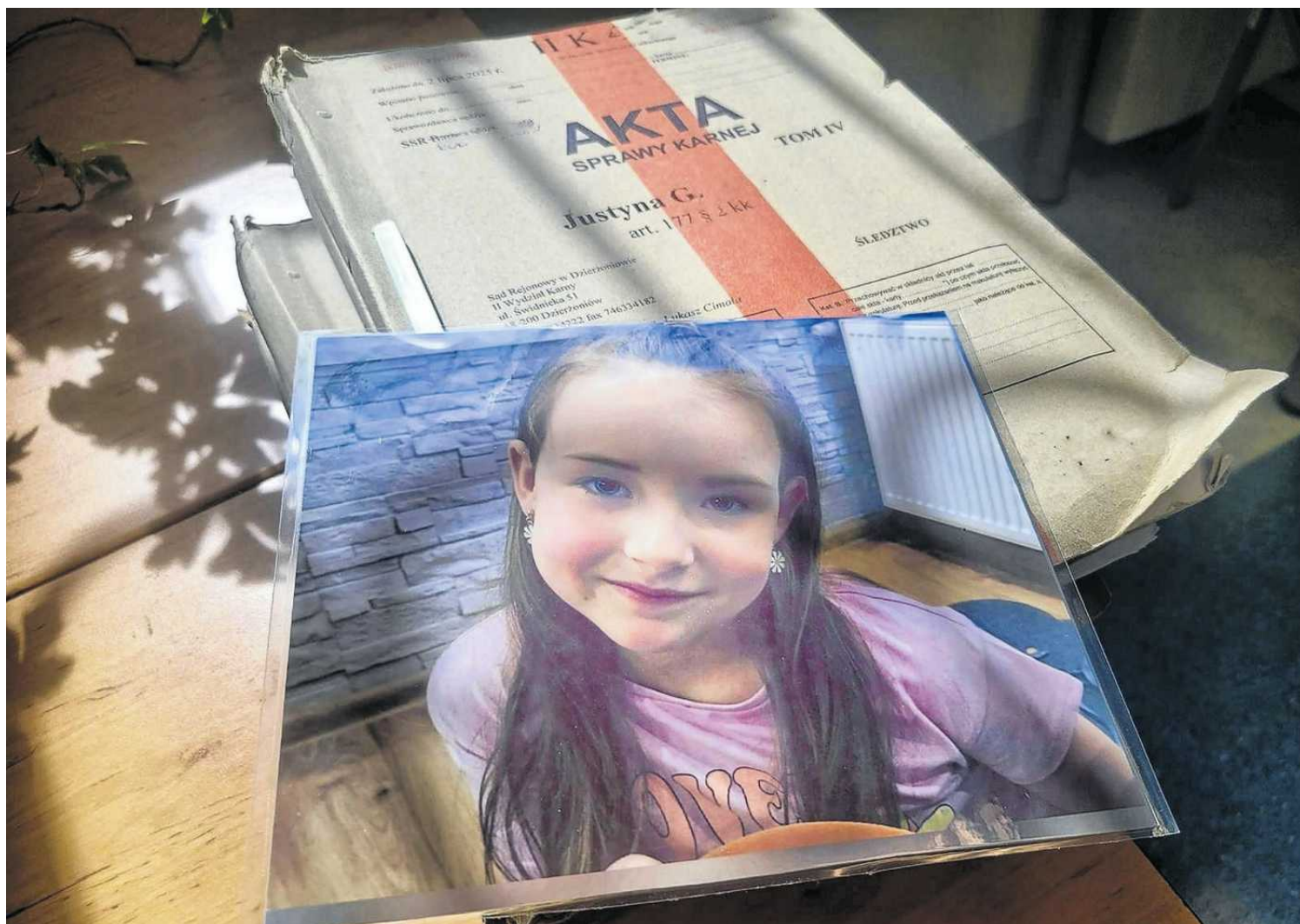
„Wyborcza” zapoznała się z aktami sprawy dotyczącymi tragedii. Wynika z nich, że dosłownie kilka minut wcześniej uczennicę klasy II do Szkoły Podstawowej nr 4 w Bielawie przywozila jej mama Malwina Borkowska. Wysadziła ją jak zawsze na chodniku przed wejściem, poczekała aż przejdzie bramę i pojechała na zakup. Kątem oka zauważyła niebieskiego Forda, który tą samą bramą wjeżdżał na parking, ale nie przeszło jej przez myśl, że córce może coś grozić na terenie placówki.

Chwilę później bramę minęła szkolna pielęgniarka Alicja Sokalska. – Zaczepiła mnie dziewczynka z naszej szkoły [była to Zuzanna z klasy 6 a – red.]. Powiedziała, że samochód chyba przejechał dziecko.

„BYŁA ZA BARDZO SKLINOWANA W KOLE SAMOCHODU”

Sokalska weszła na plac i zobaczyła leżącą na nim butelkę, którą wcześniej w rękach trzymała Laura, i samochód, który jechał powoli w stronę miejsca parkingowego. – Po chwili zobaczyłam, że pod prawym przednim nadkołem tego auta widać kolorowy plecak. Dziecka w ogóle nie było widać, tylko ten plecak – mówiła pielęgniarka. – Jak dobiegłam do tego auta od strony pasażera, to zapukałam w przednią, prawą szybę, zobaczyłam za kierownicą nauczycielkę, panią Justynę i kazałam się jej zatrzymać, żeby sprawdzić, czy pod autem nie ma dziecka. Ona powiedziała, że to niemożliwe. Potem zaczęła krzyczeć. Przypuszczam, że nie wiedziała, że ma dziecko pod autem, że taka sytuacja się wydarzyła.

Widział to z daleka inny nauczyciel Daniel Frydryszak, który chwilę później wjechał na teren szkoły. – Zauważyłem, że przy prawym

• 10-letnia dziś Laura oddycha dzięki aparaturze, jest dokarmiana, nie ma z nią kontaktu FOT. AGNIESZKA DOBKIEWICZ

przednim kole tego pojazdu coś się znajduje. Początkowo myślałem, że to jakaś torba lub plecak. Wyszedłem z pojazdu i poszedłem do tego drugiego, gdzie zauważyłem, że przy przednim, prawym kole wzdłuż pojazdu leży dziecko, którego głowa znajduje się przy kole, tak, że leżała na kostce brukowej. Zadzwońm na numer ratunkowy. W międzyczasie widziałam, że obok pojazdu na pewno jest pani pielęgniarka.

Przy aucie pojawiło się też troje rodziców, którzy próbowali je podnieść, by wyciągnąć zakleszczoną Laurę.

– Dziecko znajdowało się po prawej stronie samochodu, pod spodem. Trzeba było się schylić, żeby je zobaczyć. Ona była zawinięta przez prawe koło, na pewno była w tym kole jej ręka, ale ja nie wiem, która. Chciałem ją spod tego auta wyciągnąć, ale była za bardzo sklinowana, nawet nie wiedziałem, gdzie ma głowę – mówił Jacek Turczyński, jeden z trzech mężczyzn, którzy ratowali Laurę. Wtedy zajął się zwrócić i zobaczył, że jej głowa znajduje się przy prawym kole od strony wewnętrznej.

Mężczyźni nie dali rady dźwignąć auta, więc zaczęli szukać lewarka. Ten z samochodu nauczycielki był zbyt mały, więc użyli większego. – Po podniesieniu pojazdu wsunąłem głębooko prawą rękę pod głowę i łopatki, lewą ręką wyciągnąłem lewą rękę dziecka, które było uwięzione pomiędzy kołem, a nadkołem i tam też była uwięziona głowa – mówił Paweł Wodnicki. – W trójkę wspólnie zsunęliśmy dziecko w kierunku tyłu pojazdu, uwalniając głowę. Dostrzegłem, że plecak i część ubrania są owinięte na półosi prawego koła, więc lewą ręką wyszarpnąłem ubranie z plecaka i wtedy wysunęliśmy dziecko równoległe do linii samochodu.

Emrah Karaduman zeznał: – Gdy była pod pojazdem, to widziałem, że się ruszała i wydała mi się, że oddychała, ale po wyciągnięciu już tylko widziałem, że jej brzuch się lekko rusza.

Mężczyźni ułożyli Laurę w pozycji bocznej, a pielęgniarka Sokalska położyła jej swoją czapkę pod głowę. Był styczeń, a na dworze 5 stopni Celsjusza. Słyszeli już odgłosy karetki, która nadjeżdżała. Za chwilę wniesiono do niej Laurę i zaczęła się jej reanimacja, bo serce dziewczynki się zatrzymało.

NAUCZYCIELKA DO MĘŻA POLICJANTA: „MISIU, PRZEJECHAŁAM DZIECKO”

Gdy Jacek, Paweł i Emrah ratowali dziewczynkę na placu szkolnym, obok stała wstrząśnięta Justyna G., która ją przejechała. Ząbła się nią Edyta Pelc, szkolna przętaczka. – Podbiegłam do auta, było tam już dużo ludzi. Justyna G. chodziła koło samochodu, była w szoku. Jedna z koleżanek powiedziała, żebyrn ją zabrała. Poszłyśmy do szkoły, na portiernię. Byłam z nią sama. Ona była roztrzęsiona. Próbowwała się dodzwonić do swojego męża. Ja ją uspokajałam. Za którymś razem się dodzwoniła i powiedziała do niego: „Misiu, przejechałam dziecko”. Nie wiem, o co on ją zapytał, a ona opowiedziała mu, „że w szkole”. Na tym rozmowa się zakończyła. Ona do mnie mówiła chaotycznie, pytała mnie, czy wiem, kto to jest. Mówiła, że poczuła, że w coś uderzyła, ale myślała, że to kamień. Straszne emocje nią targaly.

– Gdy rozmawiałam z Justyną G. po tym wypadku, to ona powiedziała, że wydawało się jej, że najechała na coś, ale nie chciała bloko-

wać miejsca i jechała dalej w kierunku swojego miejsca parkingowego – mówiła dyrektorka szkoły Monika Stachowska.

W tym czasie jedna z nauczycielek przywozila do bielawskiej szkoły ze sklepu mamę Laury. – Kiedy przyjechałam pod szkołę, było pogotowie. Nie dopuścili mnie do córki. Zabrali mnie do sekretariatu. Nie wiem, ile tam siedziałam. Na początku weszła chyba policja i powiedzeli, że córka żyje. Za chwilę weszła pani dyrektor i powiedziała: stan stabilny.

To było w chwili, gdy po około 30 minutach serce Laury ponownie zaczęło bić. – Słyszałam krzyki tej pani, która spowodowała wypadek. Krzyczała do mnie „przepraszam, ja jej nie widziałam”. Za chwilę było słyhać helikopter, który zabrał córkę – mówiła matka.

Zeznając w sądzie, powiedziała jeszcze, że Justyna G. się modliła pod nosem, płakała i przytuliła ją.

LEKARZE NIE CHCĄ PRZEDŁUŻAĆ AGONII

– Stan zdrowia córki jest stabilny, ciężki, nadal jest w śpiączce – mówiła Malwina podczas śledztwa prokuratorowi Łukaszowi Cimalo z Prokuratury Rejonowej w Świdnicy. – Rezonans wskazuje rozległe zmiany w mózgu, niedotlenowe, dla lekarzy to jest bardzo źle. W czasie pobytu w szpitalu we Wrocławiu córka była ponownie reanimowana, zrobili zastawkę, bo było za dużo płynu w mózgu. Lekarze powiedzieli nam, że jak córka kolejny raz się zatrzyma, to nie podejmą się już reanimacji.

Tato Laury Mariusz Borkowski tego samego dnia przyjechał do Wrocławia z Niemiec. – Czu-

cę pod kołami

lem się tak, jakbyśmy dostali prosto w twarz. Po prawy żadnej nie było. Laura się nie wybudziła. Dali nam do wyboru ZPL w Gorzowie. Zdecydowaliśmy, że zabierzemy Laurę do domu.

Położyli córkę w swojej dawnej sypialni. – Śpię na materacu koło Laury. Żona śpi w salonie. Zrobiliśmy mały oddział w domu. Zostaliśmy z tym wszystkim sami. Lekarze napisali, że nie są za tym, aby przedłużyć dziecku agonię. Że ona leży i się przydusza. Nie wiem, czy da się to zrozumieć. Jesteśmy zdani tylko na siebie. My straciliśmy całe życie. Bo tego, co było, już nie ma. Nie zawaham się użyć wyrażenia, że nasze dziecko zostało rośliną. Oddycha, jest dokarmiane, ale nie mamy z nim kontaktu.

Borkowscy wyznaczili sobie dwugodzinne dyżury. W czasie, gdy jedno czuwa, drugie próbuje spać. Zwykle wyjście na dwór z dzieckiem urasta obecnie do wyprawy, bo dziewczynka, dziś 10-letnia do oddychania potrzebuje prądu. – Takie życie, jakie my mieliśmy, a jakie zostało nam zgotowane przez te 2 ostatnie lata, to nie jest życie – mówi ojciec. – Dziecko, które robiło nam śniadania, biegalo, wróciło do pampersów. Czasami wydaje mi się, że to jest sen, ale to jest prawda. To się stało. Justyna G. zrobiła, co zrobiła i nie jest to zwykły sen.

JUSTYNA G.: „MIAŁAM WRAŻENIE, ŻE OBUDZĘ SIĘ Z KOSZMARU”

Pierwsze przesłuchanie Justyny G. odbyło się dopiero 9 czerwca, a więc cztery miesiące po tragedii. Nie przyznała się wtedy do winy. – Nie widziałam nikogo na chodniku, nie widziałam, aby ktoś przechodził przez bramę szkoły. Przejeżdżałam przez nią z minimalną prędkością. Trzeba jechać bardzo wolno i być czujnym, bo chodzą tam dzieci – mówiła i dodawała, jakby chcąc sama siebie przekonać: – Między bramą, a szkołą nie było żadnych dzieci.

Jednak w tym momencie była tam właśnie Laura, która upadła, potykając się o własne nogi i próbowała się podnieść. Na nagraniach widać, że dziewczynka zachowuje się tak, jakby do końca wierzyła, że samochód się zatrzyma. Wyciąga do przodu rękę, jakby chciała go powstrzymać.

– Poczułam, że na coś najechałam, jakiś przedmiot, studzienkę – mówiła śledczym Justyna G. – Miałam wrażenie, jakby mi coś z auta odpadło. Pojechałam jeszcze kilka metrów dalej, zatrzymałam się. Wysiadłam z auta. Podeszła wtedy pielęgniarka z naszej szkoły. Kucnęła koło auta, ja wtedy powiedziałam: „pani Alu chyba mi coś z auta odpadło”. Ona mi wtedy uświadomiła, że tam jest dziecko.

A jednak kobieta, gdy poczuła, że w coś wjeżdża, nie zatrzymała się i nie spruwała.

Zabezpieczony monitoring jednoznacznie potwierdza, że to ona wjechała w 8-latkę. Śledczy musieli tylko sprawdzić, czy nauczycielka faktycznie mogła dziecka nie zauważyć.

Rekonstrukcja wypadku zlecona przez prokuraturę Pracownik Kryminalistyki daje jednoznaczną odpowiedź: kobieta powinna zobaczyć Laurę Borkowską i to nie tylko, gdy wjeżdżała przez bramę, ale także później, gdy dziecko upadło i próbowało się podnieść.

Co więcej, rekonstrukcja wykazała, że po najechnaniu na dziecko, nauczycielka zahamowała, więc wiedziała, że coś się wydarzyło. „Ciało dziecka pod autem musiało wpływać na układ zawieszenia i kierowniczy” – napisała w opinii biegła. „Opór, jaki powstał w wyniku kontaktu z ciałem pieszej, a także niewielkie uniesie-

nie się przedniej prawej strony pojazdu na płaskim terenie parkingu, powinny być wyczuwalne dla kierującej pojazdem, co powinno skutkować natychmiastowym zatrzymaniem pojazdu i sprawdzeniem, co stało się przyczyną takiej sytuacji” – zaznaczyła biegła i uznała, że nauczycielka nie zachowała należytej ostrożności. „Kierująca była bardziej zdeterminowana, aby dojechać do swojego miejsca parkingowego, niż aby dochować zasadom obowiązującym w ruchu drogowym”.

CO MAŻ POLICJANT ROBIŁ NA MIEJSCU WYPADKU?

Podczas procesu sądowego, który rozpoczął się w połowie tego roku, Mariusz Borkowski, ojciec Laury przed sądem poruszył temat męża Justyny G. i jego udziału w sprawie. – Trochę dziwną sytuacją było to, że nikt z naszej rodziny nie mógł wejść na teren szkoły, a mąż oskarżonej, który jest policjantem, mógł stać pod sekretariatem. Jak chcieli przesłuchać panią G., to pan G. stał po cywilu w korytarzu. Gdzie był służby – pytał.

Obecność męża Justyny G. potwierdziła też w sądzie, towarzysząca jej po wypadku Edyta Pelc. – Potem policja przyszła i powiedziała, że Justyna musi iść. Mąż oskarżonej był też na zewnątrz, nie był umundurowany. Wziął ją na bok i krzyknął do niej: „skup się!”, po czym podeszła policjantka do męża oskarżonej i powiedziała: „wiesz, że nie możesz”.

Pelc dodawała, że mąż oskarżonej przebywał z nią cały czas, aż do końca czynności.

W aktach sprawy jest też pismo z komendy w Bielawie, adresowane do komendy w Świdnicy, która sprawę przejęła. Wynika z niego, że dopiero w kwietniu, dwa miesiące po wypadku przekazała dokumentację fotograficzną sporzą-

Justyna G. zaproponowała dobrowolne poddanie się karze w wysokości roku więzienia, w zawieszeniu na trzy lata, ale nie zgodzili się na to rodzice Laury

dzoną podczas oględzin miejsca wypadku oraz zabezpieczone wtedy rzeczy.

„Funkcjonariusz policji nie wykonał na miejscu oględzin wnętrza kabiny pojazdu” – pisze w swojej opinii biegła od rekonstrukcji wypadków i podnosi, że brak zdjęć uniemożliwia dokonanie ustaleń, o które pyta teraz rodzina Laury.

Z akt wynika także, że Justynie G., mimo przejechania dziecka, nie zabrano prawo jazdy. Nauczycielka i żona policjanta do dziś swobodnie porusza się samochodem.

W aktach jest też pismo prezesa Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie, w którym sprawa się toczy. Wnosi o wyłączenie go ze sprawy, bo łączy go z nauczycielką wieloletnia znajomość i sąsiedztwo.

Justyna G. przed sądem ostatecznie przyznała się do winy, odmawiając jednocześnie odpowiedzi na pytania. Zaproponowała dobrowolne poddanie się karze w wysokości roku więzienia, w zawieszeniu na trzy lata, ale nie zgodzili się na to rodzice Laury. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE

Wrocław/34448589

OGŁOSZENIE WÓJTA GMINY DŁUGOŁĘKA

o wyłożeniu do publicznego wglądu projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- dla obszaru w obrębie wsi Brzezia Łąka - MPZP BRZEZIA ŁĄKA VII,
- dla obrębu wsi Oleśniczka - MPZP OLEŚNICZKA III,
- dla obrębu Bierzyce - MPZP BIERZYCE II,
- dla obszaru w obrębie Dobroszów - MPZP DOBROSZÓW II,
- dla obrębu wsi Pruszwice - MPZP PRUSZOWICE V.

Na podstawie art. 17 pkt 9 i 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538 ze zm.) w związku z art. 67 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688 ze zm.) oraz uchwał:

- Nr XLII/503/22 z dnia 21 kwietnia 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w obrębie wsi Brzezia Łąka - MPZP BRZEZIA ŁĄKA VII,
- Nr XLIII/516/22 z dnia 19 maja 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obrębu wsi Oleśniczka - MPZP OLEŚNICZKA III,
- Nr XLVI/547/22 z dnia 15 września 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obrębu Bierzyce - MPZP BIERZYCE II,
- Nr LVIII/644/23 z dnia 18 maja 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w obrębie Dobroszów - MPZP DOBROSZÓW II,
- Nr LVII/634/23 z dnia 20 kwietnia 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obrębu wsi Pruszwice - MPZP PRUSZOWICE V,

zawiadamiam o wyłożeniu do publicznego wglądu projektów ww. planów miejscowych wraz z prognozami oddziaływania na środowisko.

Wyłożenie odbędzie się w dniach od **3 listopada 2026 r. do 2 grudnia 2026 r.** w siedzibie Urzędu Gminy Długołęka, ul. Robotnicza 12, 55-095 Długołęka, pokój 20, w godzinach pracy urzędu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Długołęka pod adresem: <https://dlugoleka.bip.net.pl/kategorie/102-miejscowe-plany-zagospodarowania-przestrzennego?lang=PL>.

Dyskusje publiczne nad przyjętymi w projektach planów miejscowych rozwiązaniami odbędą się w następujących terminach:

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w obrębie wsi Brzezia Łąka - MPZP BRZEZIA ŁĄKA VII – **w dniu 16 listopada 2026 r. o godz. 16:00** w świetlicy w Brzeziej Łące, ul. Sportowa 2,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obrębu wsi Oleśniczka - MPZP OLEŚNICZKA III – **w dniu 20 listopada 2026 r. o godz. 16:00** w świetlicy w Oleśnicze, Oleśniczka 29G,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obrębu Bierzyce - MPZP BIERZYCE II – **w dniu 23 listopada 2026 r. o godz. 16:00** w sali konferencyjnej Urzędu Gminy Długołęka, ul. Robotnicza 12, 55-095 Długołęka,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w obrębie Dobroszów - MPZP DOBROSZÓW II – **w dniu 25 listopada 2026 r. o godz. 17:00** w świetlicy w Dobroszowie Oleśnickim, ul. Portugalska 2,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obrębu wsi Pruszwice - MPZP PRUSZOWICE V – **w dniu 27 listopada 2026 r. o godz. 16:00** w świetlicy w Pruszwicach, ul. Parkowa 11.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy, każdy kto kwestionuje ustalenia przyjęte w projekcie planu miejscowego, może wnieść uwagi.

Uwagi należy składać na piśmie do Wójta Gminy Długołęka, na adres Urzędu Gminy Długołęka, ul. Robotnicza 12, 55-095 Długołęka lub w formie elektronicznej na adres e-mail: gmina@gmina.dlugoleka.pl lub za pomocą e-Doręczeń adres: AE:PL-92471-75432-CSRUU20, z podaniem imienia i nazwiska lub nazwy jednostki organizacyjnej i adresu, oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, w nieprzekraczalnym terminie do dnia **16 grudnia 2026 r.**

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 2, 3, 4, 5 w związku z art. 46 pkt 1 oraz art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670 ze zm.), w związku z postępowaniem w sprawie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wyżej wymienionego planu miejscowego, w miejscu i czasie wyłożenia projektu planu miejscowego do publicznego wglądu można zapoznać się z niezbędną dokumentacją sprawy tj. projektem planu miejscowego, uzgodnieniem stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, prognozą oddziaływania na środowisko oraz wymaganymi opiniami.

Uwagi i wnioski w postępowaniu należy składać w formie pisemnej do Wójta Gminy Długołęka, ustnie do protokołu lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej, bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, w nieprzekraczalnym terminie do dnia **16 grudnia 2026 r.** Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków w niniejszym postępowaniu jest Wójt Gminy Długołęka.

Klauzula informacyjna

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia RODO, informuję, że:

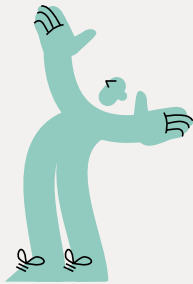
- 1) Administratorem danych osobowych wnioskodawców jest: Wójt Gminy Długołęka, ul. Robotnicza 12, 55-095 Długołęka, tel. 71 32 30 203 e-mail: gmina@gmina.dlugoleka.pl.
- 2) Wyznaczono Inspektora Ochrony Danych w Urzędzie Gminy Długołęka, którą jest spółka Leśny & Wspólnicy Sp. z o.o., w której jako osobę kontaktową wyznaczono Paulinę Lesiecką-Koralewską; e-mail: iod@lesny.com.pl
- 3) Dane osobowe wnioskodawcy będą przetwarzane w celu rozpatrzenia wniosków do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Pełna treść klauzuli informacyjnej, w tym informacja dotycząca możliwości korzystania ze swoich uprawnień przez osoby fizyczne, oraz wynikającymi z przepisów prawa ograniczeń w korzystaniu z tych praw znajduje się w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Długołęka.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34447886

Słówko **NOWOŚĆ**
Literówka
Quizy
Sudoku
Krzyżówki

Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację

Szukaj w

 APLIKACJI
WYBORCZEJ

POBIERZ Z
 Google Play

POBIERZ W
 App Store

„Śmieciowe pandy” ratowane przez strażaków i wypuszczane

Są groźne dla przyrody, powinny zostać odizolowane

Szop pracz, zagrażający rodzimej faunie, coraz częściej pojawia się na Dolnym Śląsku. Tym razem trzy osobniki utknęły w hotelowym pojemniku, ale wypuszczono je na wolność. Powinny zostać odizolowane lub uśpione.

Jessica Krysiak

Zgłoszenie o szopach praczach, uwięzionych w pojemniku na odpady przy budynkach hotelowych w Świeradowie-Zdroju, wpłynęło do Powiatowego Stanowiska Kierownictwa PSP w Lubaniu 14 sierpnia przed północą. Informację przekazała osoba postronna.

Jak informuje nas st. kpt. Marek Kret, oficer prasowy Komendy Powiatowej PSP w Lubaniu, na miejsce od razu wysłano zastęp OSP KSRG Świeradów-Zdrój. Strażacy zastali trzy osobniki, które weszły do wnętrza dużego pojemnika na odpady i ze względu na jego wysokie brzo- gi, nie były w stanie samodzielnie się wydostać.

Rzecznik wyjaśnia, że działania strażaków polegały na oswobodzeniu zwierząt i udzieleniu im pomocy. – Chodziło przede wszystkim o zapewnienie im bezpieczeństwa, tak aby po interwencji mogły samodzielnie wrócić do swojego naturalnego środowiska – mówi.

Po akcji szopy oddaliły się z terenu hotelowego i uciekły w stronę lasu. Tyle, że polskie lasy to nie jest ich naturalne środowisko.

SZOPY PRACZE W ŚWIERADOWIE-ZDROJU

Jak pisaliśmy już na łamach „Wyborczej”, ekspansja szopów praczy w Polsce postępuje bardzo szybko. To gatunek ugnany za inwazyjny, objęty w Polsce ścisłymi ograniczeniami; nie można go hodować, sprzedawać ani wprowadzać do środowiska.

Marek Kret podkreśla, że straż pożarna nie ma kompetencji ani odpowiedniego wyposażenia, by zajmować się odławianiem dzikich zwierząt, nawet inwazyjnych.

– Nie mamy specjalnych klatek, które pozwoliłyby nam podjąć inne działania w tym kierunku. Kwestie związane z postępowaniem wobec gatunków inwazyjnych nie leżą w naszych kompetencjach, lecz w gestii gminy – twierdzi.

Kret dodaje, że podobne interwencje na tym terenie zdarzają się rzadko. – Strażacy pomagają zwierzętom uwięzionym w kratkach, na drzewach czy innych miejscach, do których przypadkowo weszły, ale jeśli chodzi o szopy pracze, zgłoszeń jest niewiele. Tak naprawdę nie

• Trzy szopy pracze utknęły w śmietniku w Świeradowie-Zdroju FOT. OSP KSRG ŚWIERADÓW-ZDRÓJ

**Zgodnie z przepisami szopy
powinny zostać schwytane
i przekazane do odpowiedniego
ośrodka albo lekarzowi
weterynarii. To gatunek obcy,
którego nie wolno wypuszczać**

PIOTR WASIAK

prezes Sudeckiego Towarzystwa Przyrodniczego,
który od lat obserwuje obecność szopów praczy
w Sudetach

mamy statystyk, które pozwoliłyby odnieść się bezpośrednio do tego gatunku. Na pewno jednak pojawiają się w okolicy – czasem pojedynczo, a czasem, jak w tym zgłoszeniu, trzy w jednym miejscu.

NIE WOLNO ICH WYPUSZCZAĆ DO ŚRODOWISKA

O komentarz w sprawie zdarzenia w Świeradowie-Zdroju poprosiliśmy Piotra Wasiaka, pre-

zesa Sudeckiego Towarzystwa Przyrodniczego, który od lat obserwuje obecność szopów praczy w Sudetach i monitoruje ich wpływ na lokalną przyrodę.

Wasiak podkreśla, że strażacy nie powinni byli wypuszczać szopów praczy na wolność.

– Zgodnie z przepisami szopy powinny zostać schwytane i przekazane do odpowiedniego ośrodka albo lekarzowi weterynarii. To gatunek obcy, którego nie wolno wypuszczać – podkreśla.

I dodaje: – W takich sytuacjach kluczowy jest kontakt z instytucjami. Strażacy powinni zgłosić sprawę do gminy albo Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Jednostki mają podpisane umowy z weterynarzami i ośrodkami, które zajmują się odbiorem dzikich zwierząt.

Jego zdaniem brak klatek nie jest usprawiedliwieniem. – Oczywiście straż pożarna nie musi ich posiadać, jednak gmina powinna już dysponować odpowiednim sprzętem i procedurami – zaznacza.

Podobna sytuacja miała miejsce w 2022 r. w Żabowie (woj. zachodniopomorskie). Tam straż pożarna interweniowała przy szopie, który wspiął się na uliczną latarnię. Zwierzę zostało zdjęte na ziemię, jednak gdy strażacy szykowali się do odjazdu, okazało się, że szop ponownie wszedł na szczyt. Za drugim razem został umieszczony w worku transportowym i wywieziony do lasu, gdzie go wypuszczono. Wtedy również pojawiły się pytania o zasadność działania straży.

SZOPY PRACZE: EKSPANSJA, SZKODY I CHOROBY

Zdaniem leśników i ornitologów szop pracz najprawdopodobniej dotarł do nas z Niemiec, gdzie w latach 30. XX wieku sprowadzono go z Ameryki Północnej jako zwierzę futerkowe. Pierwsze stałe populacje w Polsce odnotowano w województwie lubuskim i na Pomorzu. W Sudetach szopy obserwowane są już od około dwóch dekad, ale dziś występują one już na całym Dolnym Śląsku.

Zwierzęta te korzystają z odpadków, dobrze radzą sobie w pobliżu osiedli ludzkich i szybko się rozmnażają. Doczekały się już nawet przezwiska „śmieciowa panda”.

Szopy stanowią jednak zagrożenie dla wielu rodzimych gatunków. Świetnie wspinają się na drzewa i potrafią dostać się zarówno do gniazd ptaków, jak i dużych dziupli zajmowanych przez sowy czy nurogęsi.

Jak mówił „Wyborczej” Piotr Wasiak:

Zaobserwowano już też niestety, jak wchodzi na gniazda bocianów czarnych, sokołów wędrownych i rybolowów, czyli gatunków rzadkich i ginących. Szop jest dużym i silnym zwierzęciem, dlatego potrafi przegonić nawet większe ptaki.

Warto przypomnieć też, że szopy pracze przenoszą m.in. wściekliznę, nosówkę, zapalenie mózgu, toksoplazmozę oraz są nośicielami glisty szopiej – pasożyta, groźnego dla ludzi.

Jak wytłumaczył „Wyborczej” prof. Grzegorz Gabryś, zoolog z Uniwersytetu Zielonogórskiego, w przypadku glisty, człowiek nie jest typowym żywicielem pośrednim. – Jeśli jednak przez przypadek połknijemy jają, w jelitach rozwiną się z nich larwy. Przebiją ścianę jelita i poprzez wątrobę oraz płuca, „błądząc” w naszym organizmie, docierają wraz z krwią do różnych narządów, w tym do oczu i mózgu – mówił.

Jają glisty szopiej znajdowano już w Kostrzynie nad Odrą czy okolicach Parku Narodowego Ujście Warty nawet w piaskownicach.

SYSTEMU OBSERWACJI WCIAŻ NIE MA

Obowiązujące od 2021 roku przepisy nakazują, by odłowione szopy przetransportować do wyznaczonych ośrodków lub poddawane eutanazji przez lekarza weterynarii. Regulacje te mają chronić rodzime gatunki oraz ograniczać ryzyko przenoszenia chorób, które szopy mogą roznosić.

Mimo rosnącej liczby obserwacji, w Polsce wciąż brakuje pełnego monitoringu tego gatunku. Większość przypadków nie jest nigdzie rejestrowana, dlatego liczba zgłoszeń nie odzwierciedla rzeczywistej skali obecności szopów – może jedynie sugerować, w których miejscach znajdują sobie dogodne warunki.

Formalnie stwierdzenia dotyczące szopa pracza powinny być zgłaszane do gmin, a te przekazywane dalej do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. W praktyce monitoring nastawiony wyłącznie na ten gatunek nie funkcjonuje. ●

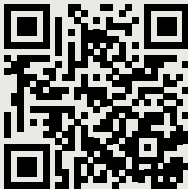

**NEWSLETTERY
WYBORCZEJ**

Wszystkie piszą ludzie,
nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.

Możesz wybrać z bogatej
oferty ponad **40** różnych
newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newslettery

In Memoriam
23.08.2006 - 23.08.2026

Edward Szymoszek

"Ktoś tutaj był i był, a potem nagle zniknął i uporczywie go nie ma"

To już 20 lat bez Ciebie...

Pamiętam i kocham

córka Asia

www.nekrologi.wyborcza.pl/34447908

Pani Lucynie Dudek

naszej pracownicy i koleżance
wyrazy szczerego współczucia z powodu śmierci

Mamy

składa

Dyrektor z pracownikami Wrocławskiego Centrum Zdrowia SP ZOZ
i przychodni Provita

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448593

**Obwieszczenie Starosty Polkowickiego
o wszczęciu postępowania administracyjnego**

w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu
na realizację inwestycji drogowej:

**„Rozbudowa drogi gminnej ul. Polnej
w m. Grębocice wraz z budową sieci kanalizacji
deszczowej i elektroenergetycznej sieci
kablowej oświetlenia drogowego nn 0,4 kV”**

– szczegóły w kodzie QR

Zamieść:

**nekrolog
kondolencje
wspomnienie**

nekrologi@wyborcza.pl, pomoc@odeszli.pl
tel. 22 55 55 383, 22 55 55 399, 22 55 55 555

 DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

- **Przetargi**, licytacje,
zamówienia publiczne
- **Ogłoszenia** sądowe
i rekrutacyjne
- **Nekrologi**, kondolencje,
wspomnienia

KONTAKT: kontakt_komunikaty@wyborcza.pl, tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl, tel. 22 555 55 55

 Komunikaty.pl

 nekrologi.wyborcza.pl

Odyseja w Zamku Książ

Salon Włoski zachwyca, jak w czasach księżnej Daisy

Przywrócenie świetności Salonu Włoskiego w Zamku Książ to próba cofnięcia czasu. Opis procesu jego nowej aranżacji brzmi jak książka przygodowa.

Agnieszka Dobkiewicz

Zakończyło się odtwarzanie Salonu Włoskiego w Zamku Książ na Dolnym Śląsku. Znajduje się w barokowej części obiektu, tzw. piano nobile, która powstała za Conrada Ernsta Maximiliana von Hochberga.

Ta część zamku była remontowana w latach 70. XX wieku, a za aranżację artystyczną odpowiedzialna była profesor Józefa Wnukowa z gdańskiej ASP. Elementy wystroju, które wprowadziła, były teraz sukcesywnie demontowane i zostaną wyeksponowane na trzecim piętrze, na wystawie poświęconej jej dorobkowi. – Pani profesor, aranżując piano nobile, nie miała tej wiedzy, którą my dziś mamy – mówi Katarzyna Sielicka, kierowniczka Działu Muzealno-Edukacyjnego Zamku.

– W ostatnich dekadach pozyskaliśmy liczne archiwalne zdjęcia, które pokazały nam, jak Zamek Książ wyglądał przed dewastacją, jaką w latach 40. XX wieku dokonała nazistowska organizacja budowlana Todt. Żyliśmy w przekonaniu, że w tym momencie salony barokowe miały jeszcze swój pierwotny wystrój z XVIII wieku. Tymczasem okazało się, że tylko Sala Maximiliana zachowała się w oryginale, a pozostałe wnętrza w 2. połowie XIX wieku zyskały za sprawą Hansa Heinricha XI nowy, eklektyczny wystrój, w typowym dla tej epoki ciężkim stylu Gründerzeit [grynderyzm – ok. 1870-80 – czerpał wzorce z neorenesansu, neobaroku i neogotyku – red.] – dodaje.

POLSKI WERSAŁ NA HORYZONCIE

– Zdajemy sobie sprawę, że rozpoczynamy nowy rozdział w historii Zamku Książ – nie ma wątpliwości prezeska Zamku Książ Dorota Karolewska. – Mamy potencjał, aby stać się polskim Wersalem i zabłysnąć na mapie Polski. To miejsce łączy niezwykle bogactwo architektoniczne, historyczne i przyrodnicze, i właśnie przyszedł czas, by je wydobyć i pokazać.

– Zastanawialiśmy się cały czas nad tym, co chcemy przez tę przebudowę opowiedzieć, którą historię – mówi Katarzyna Sielicka, mając pełną świadomość, że na to, co się teraz tutaj dzieje, patrzy cała Polska. – Powołaliśmy specjalny zespół ekspertów i to on zdecydował, że wracamy do neobaroku, czyli tej opowieści, którą wprowadzili tu swoją przebudową książę Hans Heinrich XV i jego żona księżna Daisy w latach 20. XX wieku.

• Salon Włoski w Zamku Książ znów wygląda tak, jak za czasów księżnej Daisy FOT. DARIUSZ GDESZ

Największą satysfakcję daje mi to, że możemy uwalniać Książ od narzuconej mu przez nazistów narracji i przywracać jego autentyczną tożsamość

DOROTA KAROLEWSKA
prezeska Zamku Książ

W styczniu 2025 roku Salon Włoski został zamknięty dla turystów. Zdemontowano zdobiące go tkaniny, które były już w bardzo kiepskim stanie. – Zobaczyliśmy zupełnie inny zamek: dawną ścianę zewnętrzną zamku czy stiuiki sprzed XX-wiecznej przebudowy – mówi Sielicka. – Okazało się też, że centralny plafon zdobiący sufit i przedstawiający boginię Florę, nie był jednak autorstwa Antona Felixa Schefflera, jak wskazywano dotychczas w literaturze.

Wykluczyły to badania drewna, na którym antyczną postać namalowano. Okazało się, że deski na podobrazie wykonano ze świerka ściętego około 1760 roku na terenie północnych Włoch. Tego roku zmarł mistrz Felix Anton Scheffler, co wyklucza jego autorstwo.

Opis procesu nowej aranżacji Salonu Włoskiego brzmi jak książka przygodowa. Katarzyna Sielicka nazywa go odyseją. Najpierw wybrano kolor, jaki zdominuje to miejsce. – Na zdjęciach, które są czarno-białe, nie widać, z jakim kolorem wewnątrz mamy do czynienia – mówi.

– Wiemy z przekazów hrabiego Lexela z lat 80. XX wieku, że był on zielony. Musieliśmy określić jednak, jaka to zielen. Pomocne okazały się badania przeprowadzone przez zespół konserwatorów pod kierunkiem pana Ryszarda Wójtowicza. Przeprowadzono zarówno analizę nawarstwień poszczególnych farb, których użyto do malowania stropu, jak i analizę chemiczną składu pierwiastkowego pigmentów. Dzięki temu poznaliśmy pier-

wotny odcień zieleni z tła stropu. Za pomocą spektrometru masowego mogliśmy ustalić dokładny skład barwnika, którego użyliśmy do barwienia przędzy. Jak można określić uzyskany kolor? Dla nas to pistacja, która doskonale pasuje do włoskiego charakteru wnętrza – uśmiecha się Sielicka.

Później zaczął się proces wybierania tkaniny do obicia ścian. – Wiedziałam, że będzie to adamaszek – mówi Katarzyna Sielicka. – Wiedziałam też, że motywem przewodnim na nim będzie smok zięjący ogniem. To ornament, który w nieoczywisty sposób wędruje po całym Salonie Włoskim – od stropu do kominka. Zdecydowaliśmy się poprosić o pomoc Łódzki Instytut Technologiczny z sieci Łukasiewicza.

– To był bardzo wymagający moment – mówi Sielicka. – Obłożyłam się książkami, albumami, stekami zdjęć adamaszków. Dopiero wtedy zrozumiałam to, co zrobiła profesor Wnukowa w latach 70. XX wieku i w pełni doceniłam jej pracę. Zobaczyłam, jak bardzo to wszystko było przemyślane i jaka wiedza za tym stała. Tylko niedobory materiałowe sprawiły, że musiała do wystroju użyć płótna lnianego, zamiast jedwabiu.

KOMINEK, KTÓRY ZNIKNAŁ Z POWODU ADOLFA HITLERA

Najtrudniejszy był jednak kolejny etap związany z kominkiem. – Wiedzieliśmy z historycznych zapisów, że znajdował się tu kominek uznawany za jeden z najpiękniejszych w całym Zamku Książ, ustępujący jedynie kominkom z sali Maximiliana – mówi prezeska zamku Dorota Karolewska. – Jednak go nie było, więc domyśliśmy się, że został stamtąd z jakiegoś powodu zabrany.

Gdy w Zamku Książ budowano sypialnię dla Adolfa Hitlera w miejscu, gdzie pierwotnie stał kominek, umieszczono drzwi do jego prywatnej łazienki. Tuż obok wejścia do salonu wydrążono szyb windy, którą dyktator miał dostać się na poziom -15, a z niego na bezpieczny poziom -50 do podziemnego schronu wykutego pod

zamkiem. Ostatecznie okazało się, że kominek przeniesiono do Salonu Białego.

Teraz trzeba było ten proces odwrócić, łącznie z odtworzeniem jego potężnej nadbudowy. – Sprowadziliśmy kamień z północnych Włoch – mówi Katarzyna Sielicka. – Do nadania mu odpowiedniej formy użyto technologii laserowej, ale dopracowanie powierzchni i ornamentów to już ręczna, rzemieślnicza praca. Razem to wszystko waży 2 tony. I pojawiło się pytanie: czy Zamek na pewno to wytrzyma? Usiedliśmy do analizy planów, o dokładność pomiarów zadbał geodeta, powstał specjalny ruszt równomiernie przenoszący obciążenie. Rozpracowaliśmy każdy szczegół.

Montaż trwał osiem godzin. – Gdy skończyliśmy, odetchnęłam – śmieje się.

PARKIET LUDZIE ŚCIERALI KLĘCZĄC

Zaczął się też wypełnianie wnętrza detalami. Niestety, nie udało się wypożyczyć z Muzeum w Pszczynie oryginalnych obrazów z Salonu Włoskiego. Trzeba było wykonać ich wydruki.

Wyzwaniem okazał się też parkiet taflowy z czasów Hochbergów, który wykonano z trzech różnych gatunków drewna. Po latach użytkowania ta warstwa stała się już bardzo cienka.

– Wycykinowanie go maszynowo doprowadziłoby do zniszczenia – mówi Katarzyna Sielicka. – W efekcie ręcznie i na kolanach ścierali go ludzie. Będzie jednak służył kolejne 200-300 lat, a podczas następnych konserwacji będziemy raczej nadbudowywać powłoki ochronne niż ściierać cenną warstwę drewna.

Do każdego elementu wystroju wybrano oddzielnego wykonawcę – artystę w swoim fachu. Dzięki temu udało się stworzyć wnętrze bardzo autentyczne.

– Największą satysfakcję daje mi to, że możemy uwalniać Książ od narzuconej mu przez nazistów narracji i przywracać jego autentyczną tożsamość – mówi prezeska Dorota Karolewska. – To coś znacznie więcej niż remont. Najpierw Salon Włoski odzyskał swój historyczny, pistacjowy kolor, a za chwilę Salon Biały stanie się Salonem Czerwonym. Czasem mam wrażenie, że uczestniczę w niezwyklej podróży w czasie. Każda odkryta warstwa i każda przywrócona barwa sprawiają, że historia dosłownie wraca na swoje miejsce.

Remont tej części zamku był możliwy dzięki pozyskaniu 21 milionów złotych z funduszy europejskich. – Remont Salonu Włoskiego, który właśnie oddaliśmy turystom do zwiedzania, to dopiero początek – mówi prezeska trzeciego co do wielkości zamku w Polsce Dorota Karolewska. – W ciągu barokowym znajdują się salony: Zielony, Biały, Orientalny, Gier, czy Sala Maksymiliana. I wszystkie doczekają się rewaloryzacji i przywrócenia funkcji z początku XX wieku.

Do tej pory zwiedzanie tej części zamku kończyło się na Salonie Włoskim. Teraz będzie można z niej przejść amfiladowo do salonu, w którym dawniej eksponowano portrety rodzinne, a później przecinając Salę Krzywą, dostać się prosto na klimatyczny Taras Kasztanowy.

Wyjątkową przemianę Salonu Włoskiego od 1 sierpnia będą mogli zobaczyć turyści. ●

KRAKOWSKIE INWESTYCJE

Piątek, 21 sierpnia 2026 | Redaktorka prowadząca Małgorzata Skowrońska

wyborcza.pl

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Studencki Kraków

Mieszkanie, akademik czy pokój?

Trwa rekrutacja uzupełniająca do uczelnianych akademików, ale nie każdy chętny student znajdzie w nich miejsce. Uczelnie zwiększyły limity miejsc, kuszą też zaków akademiki prywatne. Niektórzy szukają do wynajęcia kawalerek, zamożniejsi rodzice decydują się za zakup mieszkania. Oto raport, gdzie i za ile w Krakowie może zamieszkać student.

Grzegorz Nurek

Studenci mają kilka możliwości zakwaterowania w Krakowie. Pierwsza to uczelniany akademik. To opcja tania, niskokosztowa. Minusem może być niekiedy niższy niż na wolnym rynku standard pokoi (mniej przestrzeni).

– Większość uczelni w Krakowie nie posiada na tyle rozwiniętej bazy akademików, aby zaspokoić potrzeby wszystkich chętnych studentów. Ci, którzy nie otrzymają miejsc w akademikach, mogą zrezygnować ze studiowania w Krakowie, bo koszty utrzymania się w mieście są wysokie – mówi Michał Gluszek, ekonomista, profesor Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

I dodaje, że większość uczelni nie posiada środków finansowych, aby rozszerzyć swoją bazę akademików. To nie jest problem jedynie polski, w wielu innych krajach, jak np. Holandii i Wielkiej Brytanii, studenci też borykają się z problemami braku przystępnych cenowo mieszkań lub miejsc w akademikach – twierdzi.

AGH. Pełne obłożenie

Największą bazę noclegową ma Miasteczko studenckie Akademii Górniczo-Hutniczej.

W 20 domach studenckich dostępnych jest ponad 7000 miejsc. Czyni to Miasteczko Studenckie AGH największym osiedlem akademickim w Polsce. Wysokość opłat za zakwaterowanie w domach studenckich MS AGH wciąż pozostaje atrakcyjna, w porównaniu z ofertą rynkową i uzależniona jest od standardu. Cennik obowiązujący od 1 października 2026: dla studentów AGH cena wynosi, w zależności od standardu, od 550 zł do 650 zł, dla studentów i doktorantów innych uczelni cena w zależności od standardu wynosi od 685 zł do 765 zł.

– Jak co roku zainteresowanie zakwaterowaniem na terenie Miasteczka Studenckiego AGH jest bardzo duże. Rozdział miejsc w akademikach Miasteczka Studenckiego trwa od maja – w tym czasie wnioski w trybie podstawowym złożyli studenci lat wyższych (od drugiego do piątego roku

studiów). W tym roku wnioski w trybie podstawowym złożyło 4894 osoby. Kandydaci na pierwszy rok studiów I stopnia AGH mogli ubiegać się o miejsce w akademiku równoległe z prowadzoną rekrutacją na studia. W tym roku o miejsce w akademiku ubiegało się 2617 maturzystów – informuje rzeczniczka AGH Anna Żmuda-Muszyńska.

UJ o 100 miejsc więcej

Z kolei Uniwersytet Jagielloński w tym roku akademickim dysponuje 3167 (w tym 50 w MS AGH) miejscami w domach studenckich (Collegium Medicum UJ ma swoją bazę akademicką). – Miejsca w domach studenckich przyznawane są w ramach odrębnych tur składania wniosków przeznaczonych dla poszczególnych grup studentów. Do 24 lipca 2026 r. przyznano 1619 miejsc. Do końca sierpnia trwa kolejne aplikowanie – wspólne dla wszystkich studentów. Wyniki zostaną ogłoszone 4 września – informuje Marcin Kubat, rzecznik UJ.

Jak wyjaśnia, w późniejszych terminach będą przyznawane miejsca zwolnione w wyniku rezygnacji lub niewnieśienia opłaty rezerwacyjnej.

– Biorąc pod uwagę liczbę zarejestrowanych wniosków, należy spodziewać się pełnego obłożenia na początku roku akademickiego, z biegiem czasu zainteresowanie będzie maleć, a liczba wolnych miejsc wzrastać. W związku z przewidywanym wzrostem liczby kandydatów na studia w 2026 roku, spowodowanym większą liczbą absolwentów szkół ponadpodstawowych przystępujących do egzaminu maturalnego, zwiększono o 100 pulę miejsc przeznaczonych dla obywateli polskich rozpoczynających studia na pierwszym roku – wyjaśnia rzeczniczka UJ. I dodaje, że obowiązywać będą nowe stawki za zakwaterowanie. Opłata za miejsce w pokoju wieloosobowym wyniesie 670 zł miesięcznie, za miejsce w pokoju jednoosobowym 870 zł, natomiast za jednoosobowe korzystanie z pokoju dwuosobowego 1200 zł.

UEK i UAUF

W obu domach studenckich Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie

• Pokój w akademiku StudentSpace FOT. MATERIAŁY PRASOWE

• Prywatne akademiki to odpowiedź rynku na zapotrzebowanie na mieszkania dla studentów o podwyższonym standardzie FOT. MATERIAŁY PRASOWE

(Merkury i Fafik) trwa właśnie rekrutacja uzupełniająca. – Na podstawie wieloletnich doświadczeń można przypuszczać, że obłożenie obu akademików na początku roku akademickiego wyniesie 100 procent – mówi Aneta Kowalik-Kula z działu komunikacji i PR uczelni.

Akademików nie ma Uniwersytet Andrzeja Frycza Modrzewskiego. – Dla naszych studentów mamy zabezpieczonych 80 miejsc w należącym do UKEN Domu Studenckim Atol położonym przy ulicy Grochowej w Podgórzu. W obiekcie są pokoje 1-, 2- i 3-osobowe. Każdy pokój wyposażony jest w aneks kuchenny z umywalką i lodówką, udostępniony jest bezpłatny internet poprzez: wi-fi i gniazda internetowe. Na każ-

dym piętrze znajdują się ogólnodostępne węzły sanitarne – łazienki oraz kuchnie. W obiekcie znajduje się również sala telewizyjna na ok. 20 osób. Na dziś mamy 64 wolne miejsca – mówi Anna Cieślak, rzeczniczka prasowa uczelni. Ceny to: 1060 zł za miejsce w pokoju jednoosobowym ze wspólną łazienką, 860 zł za miejsce w pokoju dwuosobowym ze wspólną łazienką i 760 zł za miejsce w pokoju trzyosobowym ze wspólną łazienką.

UKEN. 900 miejsc

Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie dysponuje około 900 miejscami w czterech domach studenckich: Zaulek, Atol, Za Kolumnami oraz Krakowiak. Liczba dostęp-

nych miejsc jest zbliżona do ubiegłorocznej. Uczelnia korzysta również z możliwości zakwaterowania studentów w innych domach studenckich, w tym w akademiku Akropol należącym do AGH.

Standard zakwaterowania jest zróżnicowany w zależności od konkretnego domu studenckiego. W ofercie dominują pokoje jedno- i dwuosobowe z prywatnymi łazienkami i toaletami. W poszczególnych obiektach dostępne są również pokoje trzyosobowe. Studenci mogą korzystać ponadto z przestrzeni wspólnych, takich jak kuchnie, pralnie oraz lektoria i sale przeznaczone do nauki. Opłaty za zakwaterowanie w roku akademickim 2026/2027 są uzależnione od domu studenckiego i rodzaju pokoju. Dla studentów i doktorantów UKEN ceny standardowego zakwaterowania wynoszą od 640 do 1300 zł miesięcznie. Przeciętna cena miejsca w pokoju dwuosobowym wynosi obecnie około 850 zł miesięcznie. Obłożenie akademików jest obecnie niemal stuprocentowe.

– Nie oznacza to jednak zakończenia procesu przyznawania zakwaterowania. Pewna pula pozostaje na wrześniu. Ostateczne obłożenie domów studenckich będzie więc znane dopiero po zakończeniu całego procesu. Kolejna tura rozpocznie się 1 września i potrwa do 16 września 2026 r. – wyjaśnia Aleksandra Czyżowska z działu promocji UKEN.

– Rynek sam problemu braku miejsc w akademikach nie rozwiąże. Patrząc na finansowanie

Twoje mieszkanie Twój start!

AKACJOWA
Wita

Kraków, ul. Akacyja/
al. Bora-Komorowskiego

PRZEWÓZ 42
A T A L

Kraków
ul. Przewóz

ZAKOLE
WISŁY
A T A L

Kraków
ul. Na Zakolu Wisły

ATAL RUCZAJ

Kraków
ul. Obozowa

**Sprawdź
aktualne promocje!**

krakow.atal.pl

szkolnictwa wyższego, jestem pesymistą. Potrzebne byłoby znacząco większe dofinansowanie rządowe miejsc w nowych akademiach. W tym i w kolejnym roku może być ciężko, ponieważ będą dostawać się na studia licealiści z podwójnego rocznika. Problem może rozwiązać się za dziesięć lat. Demografia go rozwiąże. Bo z roku na rok może słabnąć zainteresowanie studiowaniem, z przyczyn naturalnych mniej też będzie studentów. Tyle że nie jest to żadna pociecha dla tych, którzy teraz zaczynają studia i szukają miejsc zakwaterowania – mówi Michał Gluszek, ekonomista, profesor Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

Akademiki prywatne

Profesor Gluszek: – Studenci w Krakowie mogą wybrać akademiki prywatne o wyższym standardzie. To opcja dla zamożniejszych. Wielu obcokrajowców wybiera ten rodzaj zakwaterowania. Koszt wynajmu miejsc w prywatnym akademiku jest nieco niższy niż wynajmu kawalerki na wolnym rynku, niekiedy zbliżony. Można wynająć sam pokój lub miejsce w dwuosobowym pokoju. Prywatne akademiki mają całkiem niezłą infrastrukturę (siłownię, sale do nauki, rekreacji). Zwykle wynajem miejsca w prywatnym akademiku lub mieszkania na wolnym rynku wymaga wsparcia finansowego rodziców studenta. Studenci i tak zazwyczaj muszą później podjąć dorywczą pracę, aby pokryć część kosztów utrzymania.

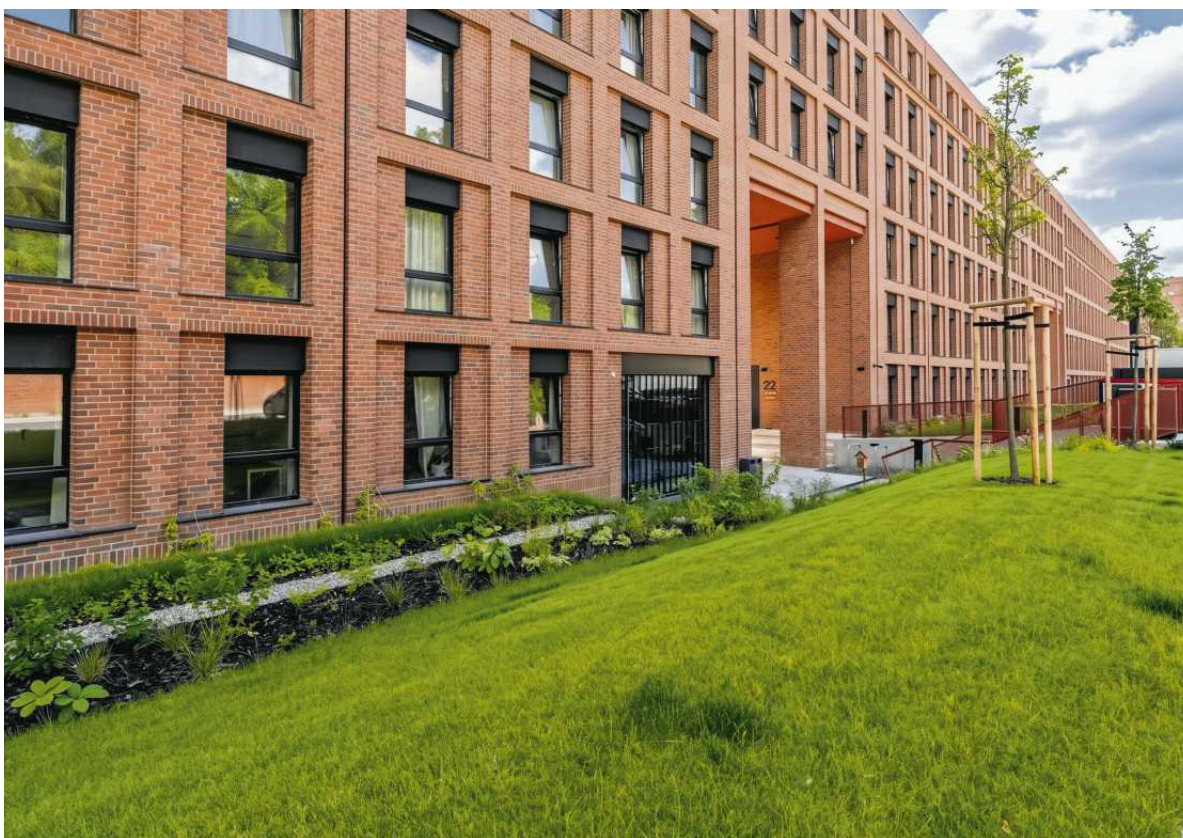
O ceny najmu w największej sieci prywatnych akademików w Krakowie pytamy Annę Czaplicką, dyrektora sprzedaży w StudentSpace. Sieć ma w Krakowie akademiki w dwóch lokalizacjach: przy ul. Wita Stwosza (dwa kameralne budynki) oraz budynek przy al. 29 Listopada.

Akademiki przy ul. Wita Stwosza (600 miejsc) są położone blisko dworca PKP i Galerii Krakowskiej. Natomiast przy al. 29 Listopada stoi 14-piętrowy akademik z tarasem na dachu, budynek również na ponad 600 miejsc.

– Łącznie w Krakowie oferujemy ponad 1200 miejsc dla studentów. Pierwszy pik zainteresowania wynajmem pokoi był w lipcu, gdy licealiści poznali wyniki matur i zaczęli aplikować na uczelnie. Pokoje najtańsze i najdroższe w pierwszej kolejności się wyprzedają. Zostały ostatnie miejsca w pokojach jednoosobowych. Większość naszego portfolio to komfortowe pokoje jednoosobowe. Pamiętajmy jednak, że nie wynajmujemy jedynie pokoi. Oferujemy szereg dodatkowych usług, części wspólne, takie jak siłownia. Co wyróżnia akademiki prywatne StudentSpace? Właśnie to, że posiadamy bogatą ofertę powierzchni wspólnych: siłownię, kuchnię do wspólnego gotowania, salki do cichej nauki, salę kinową, salki coworkingowe, studio do tworzenia podcastów – mówi Anna Czaplicka.

Dodatkowo w akademikach pracują opiekunowie oraz zespół wsparcia technicznego.

– Wspieramy aktywnie naszych studentów. Organizujemy różnego rodzaju zajęcia sportowe (np. jogę, kickboxing). Pytamy studentów, czego potrzebują i odpowiadamy na ich potrzeby. Otoczenie nowo przybyłego maturzysty zmienia się: nowa uczelnia, zazwyczaj duży dystans do rodziców mieszkających w innej części

• **Akademik StudentSpace** FOT. MATERIAŁY PRASOWE

• **Nowoczesne akademiki to de facto mini miasteczka: z siłownią, pokojami do nauki, pralniami, strefą wypoczynku, a nawet studiem nagrań podcastów** FOT. MATERIAŁY PRASOWE

• **W prywatnych akademikach można też znaleźć pokoje do gier** FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Polski, duże miasto. Akademik ma tę zaletę, że umożliwia integrację, poznanie innych studentów. Dziś dużo się mówi o depresji i życiu w samotności. Chcemy zapobiegać takim sytuacjom – dodaje.

Średnie miesięczne opłaty wynoszą 2350-2700 zł. W tej cenie zawarte są koszty mediów, internetu, swobodnego dostępu do siłowni i innych powierzchni wspólnych. Koszt wynajmu pozostaje stały przez cały okres obowiązywania kontraktu. Im dłuższa umowa, tym bardziej konkurencyjna cena. Pokój lub kawalerkę można wynająć na semestr lub na dwa (do czerwca, lipca lub sierpnia).

W Nowej Hucie

Staybuddy to akademik prywatny, nowa marka Bryksy – firmy z blisko 45-letnim doświadczeniem na rynku budowlanym. W tym roku otworzyli pierwszy taki obiekt. Akademik znajduje się na os. Kościuszkowskim 1c w krakowskich Bieńczykach, blisko alei Andersa i Domu Handlowego „Wanda”. Ma 290 miejsc w 108 apartamentach studenckich.

Firma oferuje apartamenty 1-, 2-, 3- i 4-osobowe. Największą popularnością cieszą się pokoje dwuosobowe. Najtańsza opcja zakwaterowania to miejsce w apartamencie czterosobowym od 1200 zł miesięcznie za osobę. Najdroższa to apartament jednoosobowy od 2600 zł miesięcznie za osobę. Tego typu apartamenty studenckie mają ok. 23 m kw. i składają się z pokoju z aneksem kuchennym oraz prywatnej łazienki. Ceny zależą od wybranego wariantu, a w ich ramach zawarte są m.in. media, internet oraz dostęp do infrastruktury wspólnej.

– Chcieliśmy, żeby koszty były dla mieszkańca możliwie proste i przewidywalne. W akademiku znajdują się m.in. pokój do cichej nauki, mała siłownia, sale do ćwiczeń i jogi, sala gier wideo, przestrzeń do pracy kreatywnej oraz living room, gdzie wieczorem można pograć w piłkarzyki czy planszówki – mówi Krzysztof Sobczyk, kierownik ds. operacyjnych Staybuddy.

Budynek akademika jest kameralny, czteropiętrowy, energooszczędny, przyjazny środowisku. Staybuddy zostało zaprojektowane z myślą o uzyskaniu certyfikacji BREEAM (międzynarodowym systemem oceny zrównoważonego budownictwa). Obok akademika znajduje się wiata na rowery. W pobliżu biegnie ścieżka rowerowa, jest wiele sklepów oraz przystanki komunikacji miejskiej.

– Postawiliśmy na prosty system rezerwacji, podobny do tego znanego z hoteli. Rezerwacji można dokonać, a umowę zawrzeć online – mówi Krzysztof Sobczyk.

Wynajem lub zakup

Innym rozwiązaniem jest wynajem pokoju, kawalerki czy wspólnie z innymi studentami mieszkania na wolnym rynku. Jest jeszcze ostatnia opcja – zakup kawalerki. To zazwyczaj inwestycja rodziców studenta; na czas studiów syna czy córki, a może na stałe, jeśli studenci znajdą po studiach pracę w Krakowie.

– Pytanie, kogo stać na zakup mieszkania w Krakowie? Zazwyczaj tych, którzy zdecydują się na wzięcie kredytu hipotecznego lub zamożniejszych rodziców, którzy mają zgromadzone oszczędności. W najlepszej sytuacji są krakowscy licealiści, którzy

dostaną się na krakowskie uczelnie. Wtedy mogą nadal mieszkać w mieszkaniu rodziców. Do Krakowa jednak ciągnie wielu uzdolnionych młodych ludzi z południa Polski. Jeśli nie będą mieć gdzie zamieszkać za rozsądną cenę, wybiorą studia w mniejszych miejscowościach albo zrezygnują ze studiów – mówi prof. Michał Głuszak.

Ceny wynajmu pokoju na wolnym rynku to miesięcznie koszt minimum 1000 zł (plus opłata za media). Koszt wynajmu kawalerki w zależności od dzielnicy Krakowa to minimum 2-2,5 tys. zł.

Maciej Pielok, doradca inwestycyjny, [FinanseBardzoOsobiste.pl](#): – To nie przypadek, że w dużych miastach akademickich prężnie rozwija się rynek akademików prywatnych. Gdyby starczało miejsc w akademikach uczelnianych, to na pewno nie byłoby tylu chętnych do stawiania prywatnych akademików premium.

Jak dodaje, we wrześniu wielu rodziców pierwszorocznych studentów zadaje sobie pytanie, czy dobrym rozwiązaniem nie byłby zakup kawalerki. Skoro trzeba w Krakowie wydać przy obecnych stawkach ok. 2600 zł miesięcznie, czyli przez 5 lat studiów ponad 150 tys. zł na wynajem kawalerki, to może zamiast opłacać komuś czynsz, korzystniej byłoby kupić mieszkanie na własność?

Doradca wyjaśnia: – Decydują parametry finansowe i zasobność rodziny. To bardzo konkretna i poważna decyzja inwestycyjna. Mam wrażenie, że wielu może ją podejmować spontanicznie pod presją terminu rekrutacji, a w inwestycjach i finan-

• Wielu rodziców, których dzieci rozpoczynają studia, zastanawiają się, czy wynająć mieszkanie czy też zainwestować w kupno kawalerki FOT. MATERIAŁY PRASOWE

sach co nagle, to po diable. Aby pomóc w tych decyzjach, obliczyłem trzy scenariusze związane z kawalerkami w Krakowie. Ich cena wzrosła w ostatnich 3-5 latach i założyłem, że dalej będzie rosła 3 procent rocznie, razem z czynszami. Dziś, licząc razem z kosztami transakcyjnymi, trzeba wydać ok. 500 tys. zł. Do tego dochodzą późniejsze koszty utrzymania mieszkania. Jeśli ktoś bierze kredyt hipoteczny, to dojdzie też spłata rat kredytu.

• **Scenariusz 1:** rodzina posiada pół miliona oszczędności, ale nie decyduje się na kupno kawalerki, tylko na jej wynajem na wolnym rynku. Zaoszczędzone pieniądze lokuje na koncie oszczędnościowym. Wydaje przez pięć lat ok. 165 tys. zł opłat czynszowych (uwzględniając ich wzrost), ale zarabia na odsetkach od oszczędności. Jej oszczędności skurczą się do 444 tys. zł.

• **Scenariusz 2:** ta sama rodzina kupuje kawalerkę na kredyt, choć mogłaby za gotówkę. Przy 20 proc. wkła-

du własnego (100 tys. zł) i ulokowaniu reszty (400 tys. zł) na lokacie po pięciu latach wartość majątku wyniosłaby 497 tys. zł. To o ponad 50 tys. zł lepszy wariant niż przy wynajęciu kawalerki.

• **Scenariusz 3:** rodzina kupuje kawalerkę za gotówkę. Po pięciu latach osiąga najlepszy wynik z tych trzech scenariuszy, kończy z majątkiem wartym 526 tys. zł.

– Jeszcze korzystniejszym rozwiązaniem byłby zakup dwupokojowego

mieszkania, w którym pokój student podnajmowałby innemu studentowi. Wtedy czynsz od współlokatora pomógłby spłacać częściowo ratę kredytu – twierdzi.

Przy tych scenariuszach najem wypada gorzej niż zakup mieszkania. Ale to wszystko opiera się na kilku twardych założeniach, które wcale nie muszą się zrealizować. – Zakładałam, że ktoś otrzymuje najkorzystniejszy obecnie kredyt hipoteczny (6 proc); nie jest w stanie wygenerować wyższego zysku niż na lokacie bankowej oprocentowanej 5 proc. minus podatek; wyliczenia nie obejmują niespodziewanych kosztów (np. remontów). I kluczowe założenie jest takie, że ceny nieruchomości w Krakowie nadal będą rosły (w tempie 3 proc. rocznie) – podaje.

W tych scenariuszach, aby zakup kawalerki się opłacił, musiałby się utrzymywać min. 1-2 proc. wzrost cen metra kwadratowego, który nadrobi koszty transakcyjne, zużycie nieruchomości i raty. Gdyby jednak rynek nieruchomości wszedł w okres stagnacji, to wtedy wnioski się odwracają i zakup z kredytem będzie przegrywał z wynajmem, a zakup za gotówkę mniej więcej zrówna się w opłacalności z wynajmem. Według danych Narodowego Banku Polskiego w ostatnim roku ceny kawalek w Krakowie na rynku pierwotnym spadły przez rok o 4,3 proc, a na rynku wtórnym wzrosły o 2 proc.

– Z danych NBP wylania się obraz Krakowa jako miasta o wysokich cenach mieszkań i wysokich czynszach, a jednocześnie

REKLAMA

34448363

Studia w Krakowie? Zamieszkać w STAYBUDDY

Dni otwarte akademika

5-6.09 | godz. 10⁰⁰-15⁰⁰

os. Kościuszkowskie 1C

Przyjdź i zobacz na żywo!

[staybuddy.pl](#)

o najniższej w kraju rentowności najmu. To najtrudniejszy polski rynek, jeśli chodzi o stopę zwrotu z inwestycji w wynajem. Miesięczna rata kredytu jest zbliżona do wysokości miesięcznego czynszu. Pamiętajmy też, że gdybyśmy zdecydowali się na sprzedaż mieszkania przed upływem pięciu lat, dojdzie podatek. Dopiero po pięciu kolejnych latach kalendarzowych od zakupu możemy zbyć nieruchomość bez płacenia podatku od wzrostu jego wartości – wyjaśnia.

Trzeba więc rozważyć czy student przypadkiem nie będzie chciał zmienić uczelni i miasta w trakcie studiów. Co wtedy z zakupioną w Krakowie kawalerką? Inwestycją trzeba przecieć po zakupie zarządzać. – Jeśli ktoś już decyduje się na zakup mieszkania, powinien zorientować się w cenach nie katalogowych, tylko transakcyjnych, by przygotować się do negocjacji. Przed zaciągnięciem kredytu hipotecznego w banku dobrze jest skonsultować się z doradcami kredytowymi. Przy kredycie na 30 lat na pół miliona złotych, jak wynika z naszego comiesięcznego rankingu kredytów hipotecznych, różnica całkowitych kosztów między najtańszym a najdroższym kredytem to aż 157 tys. zł – dodaje doradca inwestycyjny.

Tutaj Bunscha

Tutaj Bunscha to inwestycja Epol Holding na krakowskim Ruczaju, położona w bezpośrednim sąsiedztwie kampusu UJ. To lokalizacja szczególnie atrakcyjna dla studentów, którzy coraz częściej mogą być nie tylko najemcami, ale również właścicielami własnego mieszkania.

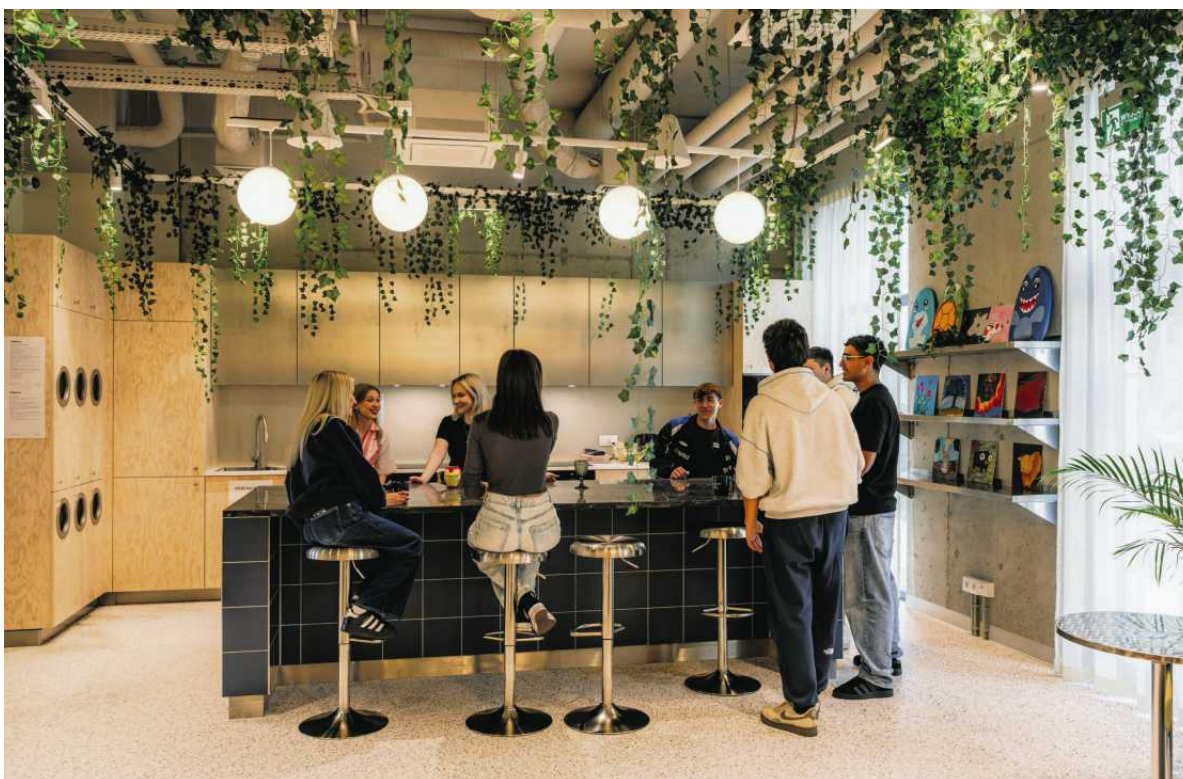
– Od września ruszamy z kampanią, w której będziemy porównywać koszty wynajmu mieszkania w Krakowie z wysokością miesięcznej raty kredytu hipotecznego przy zakupie własnego lokalu. W wielu przypadkach te kwoty są do siebie bardzo zbliżone. Pojawia się więc naturalne pytanie: czy przez kilka lat studiów lepiej przeznaczać pieniądze na czynsz najmu, czy spłacać własne mieszkanie i w ten sposób budować kapitał na przyszłość? – mówi Aneta Kmiecik, kierownik oddziału Kraków w Epol Holding.

I dodaje: – To szczególnie istotne w przypadku rodziców, którzy mają oszczędności i zastanawiają się, jak pomóc swojemu dziecku rozpocząć dorosłe życie. Zamiast przez kilka lat finansować wynajem, mogą zainwestować te środki na zakup mieszkania. Student ma wtedy własne miejsce do życia w czasie studiów, a po ich zakończeniu możliwości pozostaje kilka: może zostać w Krakowie, może wynajmując mieszkanie innym osobom albo sprzedać je i wykorzystać zgromadzony kapitał przy realizacji kolejnych planów.

Kraków pozostaje jednym z najważniejszych ośrodków akademickich w Polsce, dlatego mieszkania w pobliżu kampusu może być również traktowane jako inwestycja. Ruczaj jest pod tym względem szczególnie atrakcyjny. Tutaj Bunscha znajduje się blisko kampusu UJ, a w sąsiedztwie dostępna jest szeroka oferta usług i handlu. Naprzeciwko inwestycji znajdują się między innymi Hala Maki z ofertą gastronomiczną, Leroy Merlin, Lidl, Biedronka, Market Point, Rossmann, piekarnie, apteki itp. W pobliżu jest również pę-

• Wizualizacja akademika prywatnego Staybuddy FOT. MATERIAŁY PRASOWE

• Akademiki oferują ciche pokoje do nauki i miejsca spotkań FOT. MATERIAŁY PRASOWE

ta tramwajowa Czerwone Maki, zapewniająca dobre połączenie z innymi częściami Krakowa. Atutem lokalizacji są także pobliskie tereny zielone i rekreacyjne. W niewielkiej odległości znajdują się m.in. Zakrzówek oraz Podgórkę Tynieckie.

Ważny jest również standard samych mieszkań. Współczesna kawalerka nie musi oznaczać jednego pomieszczenia z aneksem kuchennym. Coraz częściej jest to około 30 m², z salonem połączonym z aneksem kuchennym oraz wydzieloną sypialnią. – Takie mieszkania znajdują się również w naszej inwestycji. Ich cena wynosi około 15 tys. zł za metr kwadratowy, co oznacza, że za lokal o powierzchni około 30 m kw. trzeba zapłacić około 450–500 tys. zł. To właśnie przy takich kwotach warto spojrzeć na zakup mieszkania nie tylko jako na wydatek, ale przede wszystkim jako na sposób budowania własnego majątku. Po zakończeniu studiów najemca, wynajmując mieszkanie, nie posiada żadnego udziału w nieruchomości. W przypadku zakupu część każdej spłacanej raty zwiększa udział właściciela w jego własnym majątku – dodaje Aneta Kmiecik.

Mieszkanie zamiast wieloletniego wynajmu

– Oczywiście zakup mieszkania to decyzja finansowa, którą każdy powinien przeanalizować indywidualnie, uwzględniając wysokość wkładu własnego, koszt kredytu, zdolność kredytową i przewidywany okres korzystania z mieszkania. Natomiast przy założeniu, że student i jego rodzina i tak muszą ponosić koszt mieszkania przez kilka lat, warto porównać oba scenariusze: płacić za wynajem czy przeznaczyć podobną kwotę na własne mieszkanie – przekonuje.

Tutaj Bunscha odpowiada również na potrzeby rodzin. Na osiedlu powstało 170 mieszkań w pięciu niewielkich budynkach. Wokół nich powstaną strefy zieleni, słońca, cienia i relaksu, alejki spacerowe, place zabaw oraz mini siłownie na świeżym powietrzu, a także miejsca aktywności dla seniorów, m.in. stoliki do gry w szachy.

– Chcemy, żeby była to przestrzeń, która łączy różne pokolenia. Studenti są więc jednym z ważnych odbiorców inwestycji, ale nie jedyną grupą. Rodziny coraz częściej poszukują większych mieszkań, szczególnie lo-

kali o powierzchni 70 m kw. i większej, które obecnie należą do najlepiej sprzedających się mieszkań. Zakup może być również sposobem na długoterminowe zabezpieczenie finansowe. Rodzice mogą kupić lokal dla dziecka, a osoby bez dzieci mogą potraktować nieruchomość jako element swojego majątku na przyszłość. Za kilkanaście czy kilkadziesiąt lat mieszkanie można wynajmując, sprzedać albo wykorzystać jako własne lokum na przykład przeprowadzając się z większego domu poza miastem do wygodnego mieszkania w Krakowie – wskazuje Aneta Kmiecik.

Warto też pamiętać o kosztach budowy. Nowe inwestycje powstają w coraz bardziej wymagającym otoczeniu regulacyjnym i technicznym. Deweloperzy muszą spełniać kolejne wymagania, rosną również koszty energii, materiałów i wykonawstwa. – To wszystko wpływa na cenę mieszkań. Dlatego lokale realizowane na wcześniejszych pozwoleniach mogą być dziś atrakcyjną alternatywą dla mieszkań, których budowa rozpocznie się już przy nowych, wyższych kosztach. Inwestycja przy ulicy Bunscha jest obecnie na półmet-

ku sprzedaży. 170 mieszkań, bliskość kampusu UJ, komunikacja tramwajowa, dostęp do usług i terenów rekreacyjnych oraz mieszkania odpowiadające na potrzeby zarówno studentów, jak i rodzin sprawiają, że inwestycja może być interesującą propozycją zarówno do zamieszkania, jak i jako długoterminowa inwestycja. W przypadku studenta pytanie nie musi więc brzmieć wyłącznie: „ile kosztuje mieszkanie?”. Warto zapytać również: „ile przez pięć lat wydamy na wynajem i co będziemy mieli na koniec tego okresu?”. To właśnie tę różnicę chcemy pokazać w naszej kampanii – mówi Aneta Kmiecik.

Duży wybór mieszkań od Atala, Craft Zabłocie od Cordii

Atal oferuje mieszkania aż w siedmiu lokalizacjach w mieście: przy ul. Obózowej (Atal Ruczaj), ul. Starego Dębu (Atal Bronowice), w sąsiedztwie Bulwarów Wiślanych (Zakole Wisły Atal), przy ul. Przewóz (Przewóz 42 Atal), przy ul. Akacjowej (Akacja Wita), przy ul. Półlanki (Skwer Harmonia II) oraz przy ul. Gustawa Morcinka (Strefa Cegielnia 2).

Ceny są bardzo zróżnicowane: od 11 tys. do 17 900 zł za m kw. Za kawalerkę 36-metrową (Atal Bronowice) trzeba dać 597 tys. zł, za 28-metrową w Zakolu Wisły 506 tys. zł, za 30-metrową na Ruczaju 483 tys. zł. Firma oferuje promocyjne rabaty przy zakupie wybranych mieszkań.

Jeśli ktoś chce zamieszkać w mieszkaniu z widokiem na Wawel, warto zapoznać się z ofertą Cordii Polska.

– Craft Zabłocie to gotowa inwestycja, oddana do użytkowania w tym roku. Kameralny budynek obejmuje zaledwie 94 mieszkania, a każde z nich posiada prywatny balkon lub ogródek. W ofercie dostępne są jeszcze mieszkania oraz lokal usługowy. Do wyboru są apartamenty od 1- do 4-pokojowych o powierzchni od 26 do 78 m kw., a w części z nich rozciąga się widok na Wawel. Ceny mieszkań kształtują się w przedziale od 20 tys. do 25 tys. zł za m kw. Dominują kompaktowe lokale, które doskonale odpowiadają na potrzeby osób szukających pierwszego mieszkania, rodziców kupujących lokal dla studiujących dzieci oraz wymagających inwestorów – mówi Małgorzata Wiśniewska, dyrektor sprzedaży w Cordii Polska.

Jak dodaje, istnieje również możliwość dokupienia miejsca postojowego w garażu podziemnym. – Budynki zostały wykonane w wysokim standardzie, a dopracowane w każdym detalu części wspólne wyróżniają się eleganckim wykończeniem z wykorzystaniem wysokiej jakości wykładzin i stylowych tapet. Tuż obok inwestycji znajduje się Uniwersytet Andrzeja Frycza Modrzewskiego, a dojdzie do przystanków autobusowych i tramwajowych zajmuje zaledwie dwie minuty. Dojazd do krakowskich uczelni trwa od 15 do 30 minut, natomiast do Dworca Głównego można dotrzeć w około 10 minut samochodem. W pobliżu znajduje się również stacja kolejowa. Zabłocie należy do najbardziej atrakcyjnych części Krakowa; oferuje liczne muzea, wiele możliwości aktywnego wypoczynku oraz bogatą ofertę gastronomiczną, dzięki czemu jest doskonałym miejscem zarówno do życia, jak i spędzania wolnego czasu – przekonuje Małgorzata Wiśniewska. ●

DECYZJA, KTÓRA MOŻE ZAPROCENTOWAĆ NA LATA

Zakup własnego mieszkania w Krakowie

Rosnące ceny najmu sprawiają, że coraz więcej osób zastanawia się czy zakup mieszkania w Krakowie nie będzie korzystniejszym rozwiązaniem niż wieloletnie wynajmowanie lokalu. Z takim dylematem mierzą się przede wszystkim rodzice studentów oraz osoby rozpoczynające samodzielne życie zawodowe. W przypadku kilkuletniego pobytu w Krakowie zakup mieszkania coraz częściej okazuje się decyzją, która pozwala nie tylko zaspokoić bieżące potrzeby mieszkaniowe, ale także budować wartość na przyszłość.

Obecnie orientacyjny koszt wynajmu mieszkania na obrzeżach Krakowa wynosi około **3 tys. zł miesięcznie**, do czego należy doliczyć opłaty administracyjne. Oznacza to wydatek sięgający blisko **40 tys. zł rocznie**, a w perspektywie pięciu lat studiów około **200 tys. zł**. W lokalizacjach bliżej centrum miesięczny koszt najmu może wynosić nawet **5 tys. zł**, co jeszcze bardziej zwiększa całkowite wydatki. W takich okolicznościach zakup mieszkania coraz częściej postrzegany jest nie tylko jako sposób na zaspokojenie własnych potrzeb mieszkaniowych, ale również jako korzystna długoterminowa inwestycja.

Pierwsze mieszkanie – na co zwrócić uwagę?

Zakup pierwszego mieszkania powinien być poprzedzony analizą kilku kluczowych czynników. Największe znaczenie ma lokalizacja, szczególnie bliskość uczelni wyższych, sprawna komunikacja miejska oraz dostęp do sklepów, punktów usługowych i terenów rekreacyjnych. Dobrze skomunikowana okolica nie tylko ułatwia codzienne funkcjonowanie, ale również zwiększa atrakcyjność nieruchomości na rynku w przypadku późniejszego wynajmu lub sprzedaży.

Istotny jest także metraż i układ mieszkania. Kompaktowe lokale o funkcjonalnym rozkładzie są często wybierane przez studentów, singli oraz młode pary, a jednocześnie cieszą się dużym zainteresowaniem na rynku najmu. Z kolei większe mieszkania dają możliwość elastycznego wykorzystania przestrzeni wraz ze zmieniającymi się potrzebami właścicieli.

Coraz większą rolę odgrywa również potencjał inwestycyjny nieruchomości. Zakup mieszkania w rozwijającej się dzielnicy, dobrze skomunikowanej z centrum miasta oraz o dużym zapotrzebowaniu na lokale mieszkalne, może okazać się korzystnym rozwiązaniem także w dłuższej perspektywie.

Przykładem inwestycji odpowiadającej tym oczekiwaniom jest osiedle **Tutaj Bunscha**, realizowane przez **Epol Holding** na krakowskim Ruczaju. Kameralny kompleks pięciu budynków składa się z mieszkań o powierzchni od 28 do 76 m², dzięki czemu w ofercie znajdują się zarówno lokale dla studentów i singli, jak i większe mieszkania dla rodzin. Każde z nich posiada balkon lub prywatny ogródek.

Atutem inwestycji jest lokalizacja w pobliżu Kampusu Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Kampusu Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II. W sąsiedztwie znajdują się również liczne biurowce międzynarodowych firm

Inwestycja „Tutaj Bunscha” – Epol Holding

i centrów usług biznesowych, co sprawia, że okolica jest atrakcyjna zarówno dla studentów, jak i osób rozpoczynających karierę zawodową. Dodatkowym udogodnieniem jest bliskość pętli tramwajowej **Czerwone Maki P+R**, zapewniającej szybki dojazd do centrum Krakowa.

Na tle wielu nowych inwestycji osiedle wyróżnia rozbudowana koncepcja zagospodarowania zieleni. Przestrzeń została podzielona na Strefę Słońca, Strefę Cienia i Strefę Rekreacji z alejkami spacerowymi, plenerową siłownią oraz placem zabaw. Takie rozwiązania podnoszą jakość codziennego życia mieszkańców, sprzyjają relaksowi i budowaniu sąsiedzkiej społeczności oraz pozytywnie wpływają na wartość nieruchomości.

Kredyt hipoteczny – jak dobrze przygotować się do zakupu?

Dla wielu osób zakup pierwszego mieszkania wiąże się z koniecznością skorzystania z kredytu hipotecznego. Ekspertiści finansowi podkreślają, że warto odpowiednio wcześniej przygotować się do procesu ubiegania się o finansowanie. Kluczowe znaczenie ma stabilne źródło dochodów, dobra historia kredytowa oraz zgromadzenie środków na wkład własny i koszty związane z zakupem nieruchomości.

Przed podjęciem decyzji warto również porównać oferty kilku banków oraz skorzystać z pomocy doradcy kredytowego, który pomoże ocenić zdolność kredytową i wybrać rozwiązanie najlepiej dopasowane do indywidualnej sytuacji. Odpowiednie przygotowanie może znacząco zwiększyć szanse na uzyskanie korzystnego finansowania.

Epol Holding – inwestycje odpowiadające na potrzeby rynku

Za realizację osiedla **Tutaj Bunscha** odpowiada **Epol Holding** – deweloper działający od 2018 roku jako niezależna, silna kapitałowo Spółka finansująca swoje inwestycje ze środków własnych. Taki model pozwala zachować pełną kontrolę nad procesem realizacji

i zapewnia klientom wysoki poziom bezpieczeństwa. Spółka konsekwentnie rozwija działalność na rynku mieszkaniowym, stawiając na wysoką jakość wykonania, nowoczesne rozwiązania i funkcjonalne projekty. W jej portfolio znajdują się także inwestycje **Moja Skawina** oraz **Apartamenty Dębowa** w Łodzi. Obydwie inwestycje są aktualnie w sprzedaży.

Epol Holding jest członkiem **Polskiego Związku Firm Deweloperskich**, co potwierdza stosowanie wysokich standardów w realizacji inwestycji.

Od wynajmu do własnego mieszkania – świadomy wybór na lata

W obliczu rosnących kosztów najmu zakup własnego mieszkania coraz częściej staje się decyzją wykraczającą poza bieżące potrzeby mieszkaniowe. Dla rodziców studentów może oznaczać zapewnienie dziecku stabilnego miejsca do życia podczas nauki, a dla młodych osób pierwszy krok do samodzielności i budowania własnego majątku.

Przy wyborze nieruchomości warto zwrócić uwagę nie tylko na cenę, ale również na lokalizację, komunikację, funkcjonalny układ mieszkania oraz jego potencjał na przyszłość. Dobrze wybrane mieszkanie może przez lata odpowiadać na zmieniające się potrzeby właściciela od komfortowego lokum podczas studiów, po wartościową nieruchomość inwestycyjną.

Równie ważne jest odpowiedzialne zaplanowanie finansowania zakupu. Analiza możliwości kredytowych i świadomy wybór rozwiązania pozwalają bezpiecznie przejść przez proces zakupu.

Własne mieszkanie to nie tylko alternatywa dla wieloletniego najmu, ale także sposób na budowanie wartości, która może procentować w kolejnych latach

CRAFT

ZABŁOCIE
by CORDIA

GOTOWA INWESTYCJA,

W KTÓREJ WYRAZISTA ARCHITEKTURA
SPOTYKA SIĘ Z WYJĄTKOWĄ JAKOŚCIĄ ŻYCIA.

Odkryj przestrzeń w jednej z najbardziej
pożądanych części Krakowa - o krok od renomowanych uczelni
i miejskich udogodnień.

www.craftzablocie.pl | +48 660 574 631

CORDIA

XXII LETNIA FILHARMONIA AUKSO PIENINY 2026

SPONSOR 34448324

Piątek, 21 sierpnia 2026 | Redaktorka prowadząca Małgorzata Skowrońska

wyborcza.pl

2-6
WRZEŚNIA
2026

ROZMOWA Z
JUSTYNĄ REKŚĆ-RAUBO*

MARTA GRUSZECKA: W lipcu Letnia Filharmonia AUKSO powróciła nad Wigry. Jak podsumuje pani ten magiczny tydzień na Suwalszczyźnie?

JUSTYNA REKŚĆ-RAUBO: To były intensywne dni pełne satysfakcji muzycznej i organizacyjnej. Jak tylko ogłosiliśmy, że zagramy, to różnymi drogami docierało do nas mnóstwo ciepłych słów. I takiej zwyczajnej radości oraz ciekawości ponownego spotkania. Z obu stron, bo muzycy też stęsknili się za swoją stałą publicznością. To bardzo ważne dla nas grono letnich, acz gorących melomanów (uśmiech). Podobnie jak w Pieninach, tworzą je tak różne osoby: tutejsze i przyjezdne, stali bywalcy i przypadkowi turyści, miłośnicy gór, słuchacze z różnymi doświadczeniami muzycznymi. Wszystkich łączy szczerość reakcji i entuzjastyczny stosunek do Letniej Filharmonii AUKSO. Mamy nadzieję, że już za parę dni we wrześniu ucieszymy także naszych melomanów z południa Polski.

Druga odsłona tegorocznej edycji po raz kolejny odbędzie się w Pieninach. Co urzeka panią w tym miejscu?

– Pewnie to zabrzmiało banalnie, ale co roku zachwycam się bliskością natury. Chyba wszyscy tego potrzebujemy. Tych dłuższych perspektyw, pejzaży i horyzontów niezakłóconych prztlaczającą architekturą. Pamiętam, jak pierwszy raz przyjechałam w Pieniny. To była zima. W mroźnej scenerii historyczny budynek celnicy przeniesionej na wzgórze nieopodal zamku w Niedzicy to był niezapomniany widok. Ostatnim moim odkryciem jest okolica Grywałdu, gdzie parę lat temu spędziłam jeden z najprzyjemniejszych miesięcy w trudnym czasie pandemii. Dzięki uprzejmości przyjaciół miałam tam najpiękniejszy dom indywidualnej pracy twórczej, za którym zdarza mi się tęsknić do dziś. W międzyczasie odwiedzałam Pieniny i Spisz dziesiątki razy, bo – jako członek Stowarzyszenia Historyków Sztuki – mam szczególnie sentyment do tego potrojnego zamku w Niedzicy i staram się tu co roku spędzić tu choć kilka dni. Niezmiennie wpadam w zachwyt. Podobnie w Jaworkach czy Szczawnicy, kiedy patrzę na majestat gór. Zachwycam się też ludźmi, których tu spotkałam.

Na przykład kogo?

– Miałam szczęście, że od samego początku moimi najczulszymi przewodnikami na Spiszu była szczawnicka rodzina Lelito. Czuję niewysłowny żal za nieodżałowaną Aliną Lelito. Ala była wspaniałą ambasadorką tej ziemi, animatorką kultury, aktywnym twórcą współczesnej kultury poprzez wiele artykułów, zdjęć i materiałów prasowych, które z jej ręką lub z jej inicjatywy powstawały. Pamiętam jej pasję pracy – bez względu na to, czy była społecznie zaangażowana w tworzenie lokalnej gazety „Z doliny Grajcarka”, czy działała jako szeregowy pracownik, czy wreszcie dyrektor ówczesnego Miejskiego Ośrodka Kultury w Szczawnicy... Wspaniała osoba. Cała rodzina Ali kibicuje Letniej Filharmonii AUKSO i do dziś wspiera nas w organizacji. Dzięki Piotrowi Lelito poznałam najbardziej niezwykłą owczarnię, czyli Muzyczną Owczarnię w Jaworkach, gdzie gra-

Letnia Filharmonia AUKSO

Potrzebujemy bliskości natury

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

– Orkiestra to arcyciekawe zjawisko, powiedziałabym, psychologiczno-społeczne. Mozaika różnych osobowości, które postanawiają zjednoczyć się wokół idei wspólnego grania – mówi Justyna Rekść-Raubo, dyrektorka Letniej Filharmonii AUKSO.

łam m.in. z Wojtkiem Pilichowskim i „Kudlatym” SoundSystem. A synowie Ali i Piotra: Przemek, Bartek i Wojtek, z którymi odbywałam moje pierwsze spacerki po szczawnickich wzgórzach, jeśli tylko mogą, pomagają mi dziś przy festiwalu.

Nie mogę nie wspomnieć o Grzegorzu Podlewskim, który był „spiritus movens” naszej obecności w Pieninach. Za czasów jego zarządzania Zespołem Elektrowni Wodnych w Niedzicy AUKSO zagrało tu po raz pierwszy. Bardzo się cieszę, że pan prezes Leszek Bajorek-Fijałkowski kontynuuje współpracę z nami. Od tego roku po raz pierwszy wsparł nas także Bank Karpatia i firma MANSTEL.

Wracamy tu też zatem dla ludzi, którzy okazali nam tyle sympatii. Stałość tych pozytywnych uczuć to silny magnes. Tym bardziej, że festiwal organizują dwie osoby (ja z córką – Emilią Bauer), a realizują cztery. Więc bardzo doceniamy, że w tym roku wracamy również do Pienin, gdzie wsparcie władz samorządowych dla Letniej Filharmonii AUKSO okazał wójt gminy Krościenko nad Dunajcem – Stanisław Tkaczyk, wójt gminy Łąpsze Niżne – Jakub Jamróz i burmistrz Nowego Targu – Grzegorz Wątycha. Jako mała organizacja pozarządowa, jesteśmy wdzięczni za pomoc ze strony lokalnych instytucji kultury: dyrektorze Gminnego Ośrodka Kultury w Łąpszach Niżnych z siedzibą w Niedzicy – Krystynie Milaniak, dyrektorze Małgorzacie Cygnarowicz z Centrum Kultury i Promocji w Krościenku oraz dyrektorowi Miejskiego Centrum Kultury w Nowym Targu – Leszkowi Pustowce. Osobno muszę wspomnieć o bardzo owocnej współpracy z Niepubliczną Szkołą Muzyczną w Krościenku na czele której stoi dyrektor Wojciech Kwiatek.

Letnia Filharmonia to nie tylko święto publiczności, ale również orkiestry AUKSO.

– Oprócz misji zagrania znakomitych koncertów, muzycy przyjeżdżają tu „pobyć ze sobą inaczej”. W ogniu intensywnych prób, ale jednak i wspólnych, długich zasiadanych wieczorów i porannych spacerów. W tym roku dzięki wsparciu ze strony Polskiego Związku Flisaków Pienińskich na Rzece Dunajec mamy w planie spływ. Czyli będzie świadoma integracja w innych okolicznościach przyrody. Bo orkiestra to w ogóle arcyciekawe zjawisko, powiedziałabym psychologiczno-społeczne. Mozaika różnych osobowości, które postanawiają zjednoczyć się wokół idei wspólnego grania. Wiele głosów, ale jednak zorganizowanych z koronkową precyzją we wspólnym artystycznym celu.

Pewnie każdy zawód niesie jakąś swoją specyfikę, ale w przypadku muzyków musimy pamiętać, że obracamy się w delikatnej i często abstrakcyjnej materii sztuki. Każdy członek orkiestry AUKSO jest wybitnym specjalistą w swojej dziedzinie. Każdy z nich ma za sobą bogatą i dynamiczną ścieżkę kariery. Każdy spędził od dzieciństwa mnóstwo czasu na pracy z instrumentem. Dlatego muzycy w sposób naturalny identyfikują się z tym, co robią. W gra-

nie wkładają swoje najlepsze intencje i ambicje zawodowe. Stopień identyfikacji z efektami wykonawstwa muzycznego jest bardzo wysoki. Często te efekty wpływają na relacje międzyludzkie.

Członkowie AUKSO spędzają ze sobą bardzo dużo czasu. I na próbach, i też poza nimi. Przed wieloma już laty orkiestra zyskała uznanie tyckiego samorządu i działa pod auspicjami tamtejszego Urzędu Miasta, na co dzień grając w swojej nowoczesnej siedzibie – w Mediatece w Tychach. Ale muzycy też dużo podróżują, i to zawsze jest szkoła życia. Takie przebywanie w stałym gronie można porównać do życia rodzinnego. A uroki i wyzwania tego życia zna każdy z nas. Tym bardziej że to jest proces trwały w sensie czasowym. Wszak AUKSO będzie już wkrótce dobiegać trzydziestki. Doczekaliśmy się już kolejnego pokolenia dzieci muzyków, które co roku rosły na naszych oczach, a dziś czasem mają też swój wkład w festiwal. Znakomite relacje do mediów społecznościowych tworzy Bartek Duda – syn naszego orkiestrowego małżeństwa w sekcji II skrzypiec. Dziewięcioletni Janek Miksza – syn Joasi (koncertmistrzyni wiolonczeli), u boku swego taty wyspecjalizował się w kolportażu pla-

katów i jest naszym najmłodszym wolontariuszem. Sama od wielu lat współpracuję z orkiestrą Warszawskiej Opery Kameralnej, więc naturalnie towarzyszy mi refleksja o tym, jak takie zespoły funkcjonują w Polsce.

Czy jest jakaś myśl przewodnia towarzysząca tegorocznemu programowi Letniej Filharmonii AUKSO w odsłonie pienińskiej?

– W pierwszych edycjach Letniej Filharmonii AUKSO graliśmy głównie koncerty orkiestrowe. Z czasem już samodzielnie zaczęłam planować koncerty kameralne, wydarzenia towarzyszące, zapraszać gości okółomuzycznych, prezentować sztukę i kulturę lokalną. Z przyjemnością obmyślałam tytuły i wątki przewodnie poszczególnych wydarzeń. One tworzą całościowy rys festiwalu, atmosferę i stanowią artystyczny kontekst koncertów orkiestrowych. Dziś koncerty orkiestrowe gramy po dwa w Wigrach i w Pieninach, i są to centralne punkty festiwalu. W nurcie klasycznym pienińskiej odsłony wystąpi nowa formacja śląska – Sonore LAB, którą tworzą członkowie orkiestry AUKSO.

W koncercie inauguracyjnym warto zwrócić uwagę także na udział znakomitego aktora Rafała Zawieruchy, który odczyta słowa Pisma Świętego, wybrane i muzycznie opisane przez Józefa Haydna. W koncercie orkiestrowym natomiast wystąpi wspaniały artysta, śpiewak obdarzony wyjątkowym kontratenorowym głosem, Jan Jakub Monowid. Z Kubą pracujemy często przy produkcjach operowych Warszawskiej Opery Kameralnej i spotykamy się przy programach muzyki wykonywanej na historycznych instrumentach. Zdecydowaliśmy się także podczas festiwalu na akcent w postaci obecności violi da gamba, na której będę towarzyszyć Kubie, np. w arii z „Pasji Janowej” Bacha. Myślę, że miłośnicy muzyki dawnej z Gminy Łąpsze Niżne i okolic, o których co roku dba Rafał Monita i jego festiwal „Barok na Spiszu”, znajdą też coś dla siebie, mogąc posłuchać przepięknych dzieł sakralnych, a pośród nich także violi da gamba z towarzyszeniem orkiestry.

Od Marka Mosia wiem, że spektakularnie zapowiada się finał Letniej Filharmonii AUKSO.

– Podczas koncertu finałowego 6 września orkiestra wystąpi z Kapelą ze Wsi Warszawa. To znów propozycja dla tych, którzy potrzebują szerszej palety brzmień lub tęsknią za muzyką tradycyjną. Zapowiada się huczne zakończenie tegorocznej Letniej Filharmonii, bo na scenie goszczącego nas Miejskiego Centrum Kultury w Nowym Targu wystąpi ok. 40 osób. Ja też jestem entuzjastką muzyki naszych korzeni, więc nie wiem, czy sama nie dołączę... W programie znajdują się zarówno dźwięki kojących pieśni tradycyjnych, jak i żywiołowe przyspiewki ludowe, a to wszystko zaaranżowane i opracowane przez znakomitych współczesnych kompozytorów polskich (m.in. Annę Ignatowicz-Glińską, Andrzeja Karalowa i Przemysława Zycha). Pieniny zakłete w naszej nazwie traktujemy i dosłownie – koncerty, warsztaty i spotkania w Krościenku, Łąpszach i Szczawnicy, ale i nieco szerzej, obejmując coraz większy zasięg geograficzny. Tegoroczny koncert finałowy w Nowym Targu traktujemy jako dobrą wróżbę rozwoju terytorialnego „Letniej Filharmonii AUKSO”. ●

Rozmawiała Marta Gruszecka

*Justyna Rekść-Raubo

• Multiinstrumentalistka basowa, absolwentka warszawskiego UMFC oraz Akademii Muzycznej w Krakowie. Specjalizuje się w wykonawstwie basso continuo oraz muzyce improwizowanej. Jej muzyczne zainteresowania sięgają również muzyki nowej (była członkiem założonego przez Pawła Mykietyną

zespołu NONSTROM, nominowanego do nagrody Paszport POLITYKI). Występuje także jako solistka (m.in. z Filharmonią Narodową, Akademią Beethovenowską w Krakowie, AUKSO Orkiestrą Kameralną Miasta Tychy). Od 2023 współtworzy Akademię BASSOw, muzyczny projekt edukacyjny, w ramach

którego prowadzi zajęcia dla wiolonczelistów i gambistów, m.in. obok Bruno Cocset i Vittorio Ghielmiego. Wykłada grę na violi da gamba na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie oraz w Akademii Muzycznej im. J.I. Paderewskiego w Poznaniu. Komponuje także muzykę na potrzeby filmu i teatru. ●

Wywiad

Uwielbiam Bacha

ROZMOWA Z
JANEM JAKUBEM MONOWIDEM*
kontratenorem

MARTA GRUSZECKA: W jakich okolicznościach poznał pan organizatorkę Letniej Filharmonii AUKSO, Justynę Rekść-Raubo?
JAN JAKUB MONOWID: Poznaliśmy się w Warszawskiej Operze Kameralnej, gdzie grała w MACV. Było to już z 20 lat temu. Od tego czasu wiele razy razem koncertowaliśmy wykonując utwory m.in. Bacha, Haendla, Corellego, Vivaldiego. W ramach Letniej Filharmonii AUKSO wystąpiłem, również z Justyną, już w 2020 roku.

A jak doszło do współpracy z AUKSO Orkiestrą Kameralną Miasta Tychy?
– Z orkiestrą AUKSO oraz Markiem Mosiem zetknąłem się po raz pierwszy w 2018 roku w Krakowie w ramach Festiwalu Sacrum Profanum. Wykonywaliśmy wówczas operę „Ahat Ili. Siostra bogów” Alka Nowaka (za którą w 2021 roku otrzymał Fryderyka) – wcieliłem się w partię Dumuziego. Następnie, miałem przyjemność występować z nimi na wielu koncertach (m.in. parę razy w ramach festiwalu auksodrone) oraz nagrać płyty („Drach. Drama per musica”, „Album rodzinny” nagrodzony Fryderykiem w 2025 roku czy „Syrena. Melodrama aeterna” – Fryderyk 2022).

Co tym razem planujecie wykonać podczas tegorocznej odsłony AUKSO Pieniny?
– Sugerowałem pewne arie i kantaty, ale program jest zależny od wielu czynników i ostatecznie odpowiedzialna jest za niego Justyna. Jesteśmy ograniczeni, z racji miejsca koncertu, do programu sakralnego, ale postaramy się „przemycić” również pozycję świecką kompozycji Vivaldiego (który był duchownym). Pojawia się z pewnością utwory Corellego, Bacha.

Sonore LAB

Muzyka i przyjaźń

– Sonore LAB jest spotkaniem dwóch światów: tradycji wykonawczej i współczesnej wrażliwości brzmieniowej – mówią artyści zespołu, który weźmie udział w Letniej Filharmonii AUKSO-Pieniny.

MARTA GRUSZECKA: Jak doszło do współpracy Sonore LAB z AUKSO Orkiestrą Kameralną Miasta Tychy?
SONORE LAB: Zespół powstał z pasji do muzyki barokowej oraz chęci połączenia jej z nowoczesnym brzmieniem. Trzon zespołu stanowią członkowie AUKSO Orkiestry Kameralnej Miasta Tychy, których doświadczenie w pracy z muzyką klasyczną i współczesną stało się naturalnym punktem wyjścia do stworzenia tego projektu. Sonore LAB tworzą muzycy, którzy łączy przyjaźń, wspólne koncer-

• Jan Jakub Monowid FOT. KINGA KARPATÍ & DANIEL ZAREWICZ

Jaki ma pan stosunek do muzyki Jana Sebastiana Bacha? Podczas AUKSO usłyszymy słynną arię z bachowskiej „Pasji wg św. Jana” – „Es list vollbracht”.
– Uwielbiam muzykę Bacha. Jako kontratenor dość często ją wykonuję i za każdym razem przynosi mi to ogromną satysfakcję. Jednocześnie muzyka Bacha zawsze pozostaje dla mnie wyzwaniem – wymaga skupienia, precyzji i niezwykle muzycznej wrażliwości. To połączenie piękna i wymagającej formy sprawia, że za każdym razem odkrywam w niej coś nowego.

Aria „Es ist vollbracht” jest dla mnie jedną z najpiękniejszych i jednocześnie wstrząsających i przejmujących w historii muzyki – prowadzenie harmonii oraz przenikające się wzajemnie viola da gamba z altem są niepowtarzalne i nadzwyczaj misternie skomponowane. ●

Rozmawiała Marta Gruszecka

Koncert **Jana Jakuba Monowida** 5 września w Łapszach Niżnych, dwa dni wcześniej (3 września) z artystą będzie można spotkać się w Krościenku nad Dunajcem.

*Jan Jakub Monowid

• kontratenor, który kreował główne role w prawykonaniach utworów Britty Byström, Lucii Ronchetti, Aleksandra Nowaka, Zygmunta Krauzego i Krzysztofa Knittela. Występował m.in.	w Operze we Frankfurcie, Królewskiej Operze Szwedzkiej, Operze w Zurychu, Teatrze Wielkim Operze Narodowej, Filharmonii Kolońskiej, Théâtre du Capitole w Tuluzie, Bunkaikaikan w Tokio. W jego	dyskografii znajdują się nagrania muzyki barokowej (Handel, Vivaldi, Caldara, Bach) oraz dzieła współczesne (Dalbavie, Kancheli, Mykietyn, Britten, Nowak, Przybylski, Kornowicz).
---	---	--

Zaproszenie

JAKUB JAMRÓZ
Wójt Gminy
Łapsze Niżne:

– Przed laty industrialna przestrzeń elektrowni wodnej w Niedzicy gościła magiczne wręcz koncerty Letniej Filharmonii AUKSO. Bardzo się cieszę, że kultura najwyższej klasy znów będzie obecna w naszej gminie, nawiązując do tamtych wydarzeń, które zapadły w mojej pamięci na zawsze. Jestem przekonany, że nie zwykła muzyka, wspaniała atmosfera i wyjątkowość miejsca jakim jest piękna gmina Łapsze Niżne, sprawią, że będzie to niezapomniana i niepowtarzalna uczta dla zmysłów.

Spotkajmy się w Łapszach Niżnych i wspólnie przeżyjmy muzykę, która potrafi łączyć ludzi, miejsca i emocje, tworząc wspomnienia wybrzmiewające jeszcze długo po ostatniej nucie. Serdecznie zapraszam mieszkańców naszej gminy oraz gości na wyjątkowe spotkanie z muzyką w wykonaniu Justyny Rekść-Raubo, Jana Jakuba Monowida i AUKSO – Orkiestry Kameralnej Miasta Tychy pod dyрекcją Marka Mosia.

DR WOJCIECH KWIATEK
Prezes Fundacji
Pro-Classical:

– Letnia Filharmonia AUKSO to dla nas wyjątkowe wydarzenie, które pokazuje, że kultura najwyższej próby może i powinna docierać także do mniejszych miejscowości. Jako Fundacja Pro-Classical od lat tworzymy warunki do profesjonalnego kształcenia muzycznego dzieci i młodzieży, prowadząc szkoły muzyczne i dając młodym ludziom możliwość rozwijania talentów niezależnie od miejsca, w którym mieszkają. Dlatego obecność Letniej Filharmonii AUKSO w Krościenku nad Dunajcem ma dla nas szczególne znaczenie. Spotkanie z wybitnymi artystami, znakomitą orkiestrą i muzyką wykonywaną na najwyższym poziomie jest dla naszych uczniów nie tylko niezwykłą przyjemnością, ale także inspiracją do dalszej pracy i rozwoju. To właśnie takie inicjatywy realnie przybliżają kulturę wysoką mieszkańcom mniejszych ośrodków, w których na co dzień prowadzimy działalność edukacyjną.

Z ogromną radością patrzymy również na perspektywę wspólnych działań w ramach planowanych warsztatów muzycznych. Możliwość bezpośredniego kontaktu młodych muzyków z artystami AUKSO może stać się dla nich bezcennym doświadczeniem i kolejnym ważnym krokiem w ich muzycznej edukacji.

LESZEK BAJOREK-FIAŁKOWSKI
Prezes Zarządu
Zespołu Elektrowni
Wodnych Niedzica:

– Zespół Elektrowni Wodnych Niedzica konsekwentnie rozwija się jako nowoczesne, zintegrowane przedsiębiorstwo energetyczne, kierujące się zasadami zrównoważonego rozwoju. Łączymy efektywną gospodarkę wodną z rozwojem odnawialnych źródeł energii, ograniczamy ingerencję w środowisko naturalne, chronimy krajobraz kulturowy oraz aktywnie wspieramy rozwój społeczny i gospodarczy Spisza, Pienin i Podhala.

Działając na rzecz rozwoju turystyki i rekreacji w regionie m.in. wybudowaliśmy potrzebną infrastrukturę i odpowiednio zagospodarowaliśmy Jezioro Czorszyńskie, a we współpracy z lokalnymi samorządami – ścieżkę rowerową wokół jeziora, cieszącą się dużym uznaniem wśród rowerzystów. Współpracujemy także z pienińskimi flisakami, zapewniając odpowiedni poziom wody w Dunajcu, co umożliwia bezpieczne prowadzenie spływu Przełomem Pienińskim przez cały sezon.

Przez cały okres działalności Spółka pełni również rolę mecenasa, sponsora i darczyńcy, wspierając liczne inicjatywy kulturalne, edukacyjne, społeczne i charytatywne. Z edycją pienińską festiwalu muzyki klasycznej „Letnia Filharmonia AUKSO” współpracujemy od samego początku obecności festiwalu tutaj, tj. od 2014 roku. Mam ogromną przyjemność zaprosić miłośników muzyki klasycznej na tegoroczną odsłonę Letniej Filharmonii AUKSO w Pieninach w dniach 2-6 września.

KRYSTYNA MILANIAK
dyrektor Gminnego
Ośrodka Kultury w
Łapszach Niżnych:

– Gminny Ośrodek Kultury jest samorządową instytucją kultury, która pełni funkcje koordynatora działalności kulturalnej na terenie gminy. Edukacja kulturalna i upowszechnianie kultury odbywają się poprzez organizację różnorodnych przedsięwzięć, zarówno cyklicznych, jak i okolicznościowych, angażując mieszkańców w życie kulturalne i artystyczne gminy. Ważną rolą w działalności GOK odgrywają świetlice wiejskie, które stanowią miejsce spotkań, integracji oraz rozwijania zainteresowań i talentów dzieci i młodzieży. Istotną częścią działalności są również orkiestry dęte oraz zespoły regionalne, które rozwijają umiejętności artystyczne oraz kultywują lokalne tradycje. Aktywne uczestnictwo w kulturze pozwala rozwijać pasję, kreatywność i uzdolnienia, a także zachęca do podejmowania wspólnych działań i angażowania się w życie lokalnej społeczności. Jest nam bardzo miło, że po raz kolejny na terenie gminy, ale po raz pierwszy w samych Łapszach zabrzmi wybitna Orkiestra AUKSO pod dyрекcją Marka Mosia, z którą wystąpią soliści: Justyna Rekść-Raubo i Jan Jakub Monowid. ●

aukso

wigry pieniny 2026

XXII letnia filharmonia

nasza filharmonia

pod honorowym patronatem
Wójta Gminy Krościenko nad Dunajcem **Stanisława Tkaczyka**
Wójta Gminy Łapsze Niżne **Jakuba Jamroza**
Burmistrza Miasta Nowy Targ **Grzegorza Watychi**

2 września (środa) g. 20.00 | Krościenko

Kościół pw. Chrystusa Dobrego Pasterza, ul. Sobieskiego 2

SIEDEM OSTATNICH SŁÓW CHRYSTUSA NA KRZYŻU

wyk. **Sonore LAB** w składzie: **Joanna Zagajewska**, **Gabriela Kubarska** (skrzypce)
Ewa Sidor (altówka), **Krzysztof Krawczyk** (wiolonczela), **Dominik Polak** (kontrabas)
Rafał Zawierucha (recytacja)

w programie: J. Haydn

3 września (czwartek) g. 19.00 | Krościenko

Niepubliczna Szkoła Muzyczna I st., ul. Pienińska 2

TRZY (GŁOSY) W JEDNYM

spotkanie ze śpiewakiem Janem Jakubem Monowidem
prowadzenie: **Justyna Rekść-Raubo** i **Marek Moś**

4 września (piątek) g. 19.00 | Szczawnica

Hotel „Szczawnica Park Resort & Spa”, ul. Główna 25

OKIEM, UCHEM I DŁUTEM

spotkanie z lutnikiem **Wojciechem Łukaszem** oraz zespołem **Sonore LAB**
prowadzenie: **Justyna Rekść-Raubo** i **Marek Moś**

5 września (sobota) g. 19.00 | Łapsze Niżne

Kaplica letnia Kościoła pw. Św. Kwiryna, ul. Jana Pawła II 84

NISI DOMINUS

wyk. **Jan Jakub Monowid** (kontratenor), **Justyna Rekść-Raubo** (viola da gamba)
oraz **AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy** pod dykcją **Marka Mosia**
w programie: A. Vivaldi, A. Caldara, J.S. Bach

6 września (niedziela) g. 19.00 | Nowy Targ

Miejskie Centrum Kultury, al. Tysiąclecia 37

PLUNSY

wyk. **Kapela ze Wsi Warszawa** oraz **AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy**
pod dykcją **Marka Mosia**
w programie: muzyka tradycyjna w aranżacjach współczesnych kompozytorów polskich

Justyna Rekść-Raubo, Marek Moś – dyrekcja festiwalu

W ramach festiwalu odbędą się warsztaty wokalne pod kierunkiem Jana Jakuba Monowida. Osoby zainteresowane bezpłatnym udziałem prosimy o przesłanie zgłoszenia na adres <info@letniafilharmonia.pl>

Bilety na koncerty: portal www.bilety24.pl oraz w miejscach koncertów
(na godzinę przed rozpoczęciem wydarzenia)

Instytucje wspierające

Organizacja

Współorganizacja

Główny Sponsor Festiwalu

Patroni medialni

Sponsor koncertu finałowego

Sponsorzy

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Muzyka 2026”. Festiwal zorganizowano przy wsparciu finansowym: Gminy Krościenko nad Dunajcem, Gminy Łapsze Niżne, Miasta Nowy Targ, Gminy i Miasta Szczawnica oraz dzięki współpracy z: Parafią pw. Wszystkich Świętych w Krościenku nad Dunajcem oraz Parafią pw. Św. Kwiryna w Łapszach Niżnych.

PORADNIK ZDROWOTNY

JAK UNIKNĄĆ CZERNIAKA

Piątek, 21 sierpnia 2026 | Redaktorka prowadząca Anna Kwiatkowska

wyborcza.pl

Jak rozpoznać czerniaka

Fakty i mity o raku skóry

Jeden urlop może zdecydować o życiu. Czerniak ma związek z działaniem promieni słonecznych na skórę. A czy można tę chorobę odziedziczyć?

Katarzyna Staszak

Jesteśmy skazani na coraz więcej gorących dni, a z działaniem słońca związany jest czerniak, złośliwy nowotwór skóry. Chorych przybywa, choć według lekarzy, możemy się przed czerniakiem ochronić. Przeszkadzają nam jednak błędne przekonania związane z tym nowotworem. Niektóre są szczególnie niebezpieczne, bo usypiają naszą czujność.

Sprawdź, czy znasz prawidłową odpowiedź na kilka ważnych pytań dotyczących czerniaka.

CZERNIAK POWSTAJE Z PIEPRZYKÓW?

Zazwyczaj nie.

– Czerniak może się rozwinąć w miejscu, gdzie skóra była gładka, bez znamion. Tak właśnie powstaje ponad połowa czerniaków – mówi prof. Piotr Rutkowski, kierownik Kliniki Nowotworów Tkanek Miękkich, Kości i Czerniaków Narodowego Instytutu Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie.

Wiele osób inwestuje w prywatne wizyty u chirurgów, by pozbyć się znamion z różnych części ciała. Traktują te zabiegi jako profilaktykę czerniaka. Skóra bez znamion daje im poczucie bezpieczeństwa.

– Gdyby wycinanie znamion chroniło przed czerniakiem, to wraz z upowszechnieniem tej procedury zmalałaby liczba zachorowań na czerniaka, a tak nie jest – uważa prof. Rutkowski.

KTO MA DUŻO PIEPRZYKÓW, JEST BARDZIEJ ZAGROŻONY CZERNIAKIEM?

To prawda.

Wrażliwość naszej skóry na słońce ma związek z naszą karnacją. Są osoby, którym opalanie zdaje się nie wyrządzać szkód, inni łatwiej ulegają poparzeniom. Ale jak zaznaczają lekarze, żaden odcień skóry nie chroni przed rakiem.

– Czerniak wywodzi się z melanocytów, czyli komórek wytwarzających barwnik zwany melaniną. To właśnie melanina sprawia, że skóra ciemnieje w kontakcie z promieniowaniem UV. Częściej chorują osoby o jasnej skórze i te, które mają

• Osoby, które w najbliższej rodzinie miały chorych na czerniaka, powinny badać się dermatologicznie co pół roku

FOT. SHUTTERSTOCK

sporo znamion. Jednak te znamiona mogą być już skutkiem działania słońca – wyjaśnia prof. Rutkowski.

Zaznacza, że czerniak tylko przypomina znamię, ale nim nie jest.

– Czerniak zmienia się, powiększa. Na początku można uznać go po prostu za nowe znamię. Dlatego tak ważna jest ocena skóry przez lekarza z pomocą dermatoskopu, czyli przyrządu powiększającego. Podstawą jest jednak kontrola przed lustrem w łazience – tłumaczy prof. Rutkowski.

CZERNIAKA MAJĄ OSOBY DOJRZAŁE, KTÓRE CAŁE ŻYCIE LUBIŁY LEŻEĆ NA PLAŻY?

Niekoniecznie. Chorują też osoby młode, 20- lub 30-lletnie.

– Rozwój czerniaka wiąże się z intensywnym, ale nawet krótkim opalaniem. Szczególnie młodzi pacjenci mówią nam, że doświadczili oparzenia słonecznego, albo korzystali z solariów – opowiada prof. Rutkowski.

Podstawowa zasada ochrony skóry brzmi więc: nigdy nie dopuść do poparzenia przez słońce. Oparzenia słoneczne, np. te z dzie-

ciństwa, znacznie zwiększają ryzyko wystąpienia czerniaka w dorosłości. Oparzenie to stan, gdy skóra jest mocno zarumieniona, mogą pojawić się na niej pęcherze.

– Promieniowanie UV zaczyna proces nowotworowych zmian w skórze. Już jedna wizyta w solarium czy jeden urlop spędzony na słońcu może być wyzwalaczem mutacji prowadzących do czerniaka – ostrzega prof. Rutkowski.

To duża „kara” za jedno niewłaściwe zachowanie.

– Jeden wypalony papieros nie jest w stanie przynieść takich szkód jak jedno oparzenie skóry. Po jednym papierosie nie rozwija się rak płuca – mówi onkolog.

CZERNIAK JEST ZAPISANY W GENACH?

Tak i nie.

– Przede wszystkim to nowotwór związany z działaniem słońca w skórze. Nie należy jednak lekceważyć genetycznych predyspozycji do zachorowania na czerniaka. U dzieci osób, które zachorowały na czerniaka, częściej rozwija się ten nowotwo-

ru. Może to być jednak związane z tym samym typem skóry i podobnymi zwyczajami w rodzinie, czyli nadmierną ekspozycją na promieniowanie UV – tłumaczy prof. Rutkowski.

Onkolog zaznacza, że dziedziczenie skłonności do czerniaka jest wielogenowe. Nie wykryto dotychczas wszystkich możliwych mutacji, które mogą odpowiadać za rodzinne występowanie czerniaka. Jednym z najlepiej poznanych genów jest CDKN2A. We Francji prawie połowa przypadków rodzinie występującego czerniaka ma związek z tym genem, w Polsce – niespełna 5 proc. przypadków.

Osoby, które w najbliższej rodzinie miały chorych na czerniaka, powinny badać się dermatologicznie co pół roku.

CZERNIAKA DA SIĘ ROZPOZNAĆ GOŁYM OKIEM?

Często tak. Czerniaki mają cechy charakterystyczne, które warto znać, żeby wychwytać u siebie czy bliskiej osoby podejrzaną zmianę na skórze. Cechy te określa się za pomocą kryteriów ABCDE. ●

ABCDE czerniaka

Asymetria,

np. znamię wylewające się na jedną stronę

© GAZETA WYBORCZA

Brzegi

– poszarpane, nierównomierne, posiadające zgrubienia

Czerwony, czarny

lub niejednorodny kolor

Duży rozmiar

– powyżej 6 mm

Ewolucja

– postępujące zmiany

ŹRÓDŁO: AKADEMIA CZERNIAKA

Kiedy trzeba iść do lekarza

Plama, w której może żyć rak

Prawie wszyscy je mamy. Mówimy, że to plamy wątrobowe, plamy starcze lub piegi, i nie martwimy się nimi. Jednak to właśnie z plam soczewicowatych często rozwija się nowotwór skóry.

Katarzyna Staszak

W październiku Anna pomyślała, że mogłaby rozjaśnić przebarwienie, które od lat ma na policzku. W gabinecie medycyny estetycznej dermatolożka zaproponowała, że nałożyć na to miejsce kwasy, czyli peeling chemiczny, który złuszczy naskórek. Po zabiegu plama miała zniknąć lub być o wiele mniej widoczna.

Efekt był jednak odwrotny. Po kilku tygodniach plama była zdecydowanie ciemniejsza niż na początku. Gdy Anna wróciła do gabinetu dermatolożki, usłyszała, że powinna jak najszybciej iść do lekarza, który zajmuje się nowotworami skóry. Na wszelki wypadek.

Lekarz od razu powiedział, że podejrzewa czerniaka. Dziś Anna jest po trzech zabiegach chirurgicznych. Kilka razy miała wycinaną skórę, bo w usuniętych fragmentach – tych, które wydawały się już marginesem zdrowych tkanek – wciąż znajdowały się komórki nowotworowe. Jakby „wysztzelili” z plamy w różne strony policzka.

Konieczne było dalsze leczenie. Anna przeszła więc brachyterapię, czyli miejscową radioterapię powtarzaną przez 10 dni. Zastanawia się, jak plama, którą widuje na twarzach i dekoltach wielu innych ludzi, stała się nowotworem.

Masz plamę soczewicowatą? Pokaż ją lekarzowi

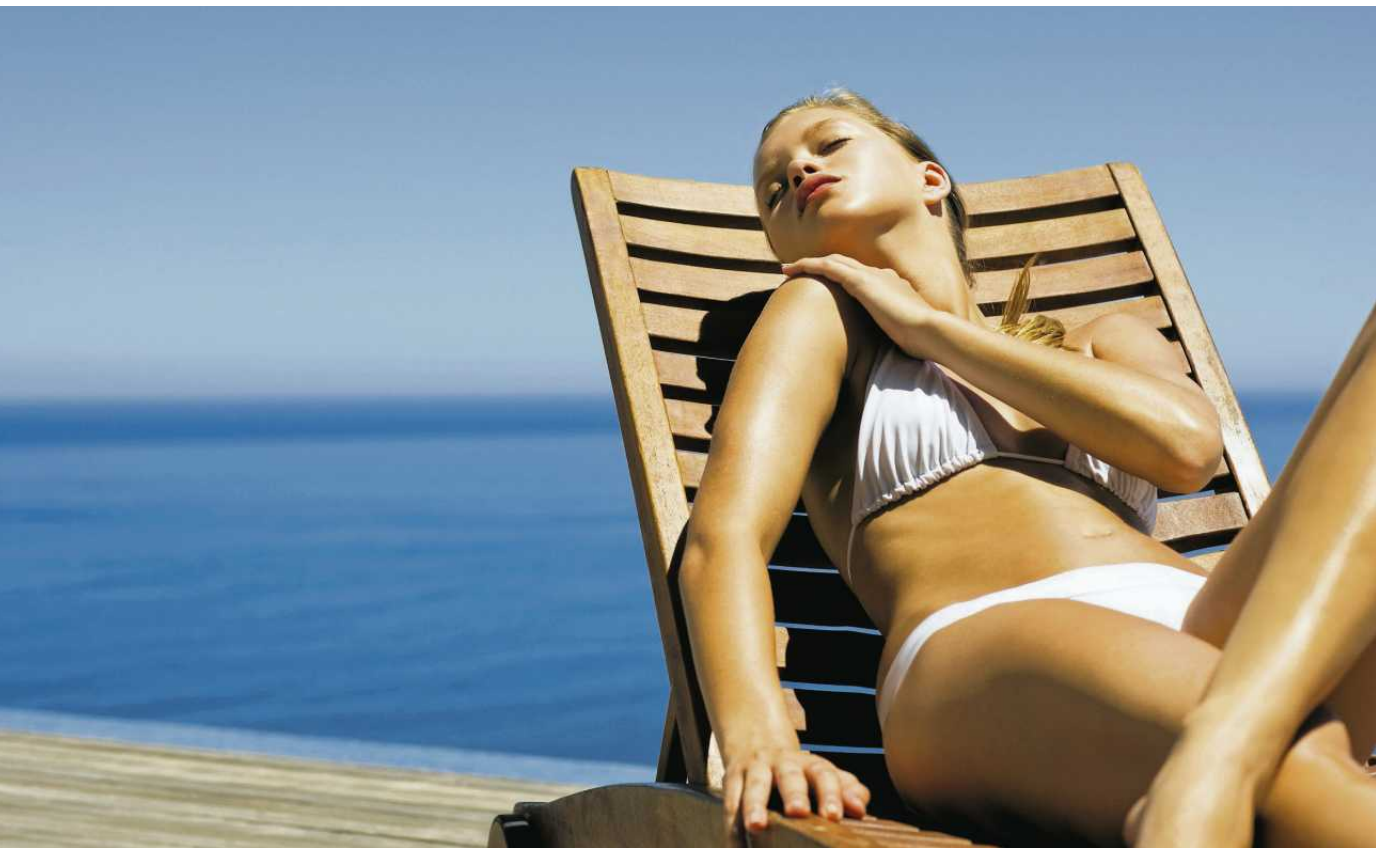
Plamy soczewicowate często są wyraźnie jajowate lub okrągłe, stąd ich nazwa nawiązująca do ziaren soczewicy. Wiele osób mówi o nich „plamy wątrobowe”. – Nie mają nic wspólnego z wątrobą, są związane z działaniem promieniowania słonecznego albo z naturalnym starzeniem się skóry – tłumaczy prof. Grażyna Kamińska-Winciorek, która kieruje zespołem ds. raka i czerniaka w Narodowym Instytucie Onkologii w Gliwicach.

Jak powstają plamy soczewicowate?

– Są związane z nadmierną produkcją melaniny, czyli barwnika, który mamy w skórze albo, z aktywacją melanocytów, czyli komórek barwnikowych. Plamy mogą być śladem po stanach zapalnych skóry, jak trądzik. Mogą być też pozostałością po oparzeniu skóry na słońcu. Zazwyczaj plama soczewicowata nie jest wyczuwalna pod palcami, jest płaska. Czasem jednak plama ma formę rogowacenia łojotokowego, czyli komórki naskórka tak się rozrastają, że zmiana jest wyczuwalna pod palcami, można powiedzieć, że jest nasadzona na skórze – opisuje dermatolożka.

Nie każda plama soczewicowata jest groźna, choć każdą warto pokazać lekarzowi.

– W plamach soczewicowatych przez lata może rozwijać się czerniak in situ, czyli postać miejscowa, która

• **Plamy soczewicowate są związane z działaniem promieniowania słonecznego**

FOT. DAVID LEES/STONE/GETTY

*Wielu pacjentów
przychodzi do nas bardzo
późno, bo przez lata
uważali, że tzw. plama
wątrobową czy starczą,
to nic takiego*

PROF. GRAŻYNA
KAMIŃSKA-WINCIOREK

rozwija się w obrębie naskórka i nie nacieka głębszych warstw skóry. To wczesne stadium nowotworu. Zazwyczaj chodzi o pojedynczą plamę na twarzy, która ma związek z przewlekłym ekspozycją skóry na słońce – mówi prof. Kamińska-Winciorek.

Tego typu czerniak rozwija się zazwyczaj powoli, a przerzuty może dawać później niż inne podtypy czerniaka. Ale ponieważ czerniak jest groźnym nowotworem, lepiej sprawdzić u lekarza taką pojedynczą plamę na policzku, nosie czy czole. – Wielu pacjentów przychodzi do nas bar-

dzo późno, bo przez lata uważali, że tzw. plama wątrobową czy starczą, to nic takiego – zaznacza prof. Kamińska-Winciorek.

Medycyna estetyczna tylko po konsultacji

Gabinety medycyny estetycznej oferują różne zabiegi na przebarwienia skóry. Można je usuwać laserami czy medycznymi peelingami. Zanim zdecydujemy się na zabieg, warto ocenić u specjalisty od nowotworów skóry, czy na pewno nasza zmiana jest zwykłym przebarwieniem. Jeśli w plamie znajduje się czerniak in situ, zabieg „dla urody” może opóźnić podjęcie właściwego leczenia.

Złośliwe plamy soczewicowate, czyli z komórkami czerniaka, mogą być nierozpoznane przez lata, co może brzmieć uspokajająco. Jednak wcale nie tak łatwo się je leczy.

– Trudno osiągnąć radykalne leczenie z pomocą chirurgii. Plama jest wycinana z marginesem zdrowych tkanek, ale może się okazać, że w tym marginesie, czyli już poza plamą, też są komórki nowotworowe. Ponieważ czerniak jest złośliwym nowotworem, nie możemy sobie pozwolić na pozostawienie tych komórek w skórze pacjenta – wyjaśnia dermatolożka.

Gdy to możliwe, lekarze proponują kolejny zabieg. – Jeśli badanie usuniętego fragmentu skóry znowu pokazuje obecność komórek nowotworowych, trzeba zastanowić się, co dalej. Można zastosować metodę mikrochirurgii Mohsa, czyli badać histopatologicznie usuwane fragmenty skóry podczas zabiegu i na bieżąco decydować, ile jeszcze jej usunąć. Można by oczywiście postąpić radykalnie, czyli wyciąć spory fragment skóry, żeby zastąpić go przeszczepem. Ma to jednak dwie wady. Po pierwsze, pacjent nie chciałby takiego rozwiązania ze względów estetycznych. Po drugie, przeszczepy mogą utrudniać kontrolowanie skóry i wychwycenie poten-

cjalnej wznowy czerniaka – tłumaczy prof. Kamińska-Winciorek.

Metody na zatrzymanie czerniaka

Jeśli po zabiegach chirurgicznych komórki czerniaka wciąż są znajdowane w skórze, lekarz może zalecić radioterapię. – Metodą rekomendowaną w takich przypadkach jest brachyterapia. Można również rozważyć metodę eksperymentalną, czyli użycie kremu z immunomodulatorami. To miejscowe działanie na układ odpornościowy. Taki lek jest zatwierdzony do leczenia m.in. raków podstawonkomórkowych skóry. W przypadku czerniaków in situ stosuje się go poza wskazaniem, co wymaga dokładnego omówienia sposobu twojego leczenia z chorym i podpisania przez niego zgody na takie leczenie – mówi prof. Kamińska-Winciorek.

Podstawowa zasada ochrony skóry brzmi: nigdy nie dopuść do oparzenia przez słońce.

Oparzenie słoneczne to stan, gdy skóra jest mocno zarumieniona, mogą pojawić się na niej pęcherze.

Oparzenia słoneczne, także te z dzieciństwa, znacznie zwiększają ryzyko wystąpienia czerniaka w dorosłości. Nawet o 200-300 proc. To powód, dla którego w każdy letni dzień powinniśmy smarować się kremem z filtrami UV.

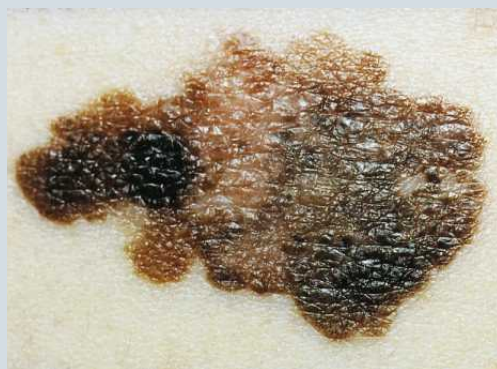
Już jedna wizyta w solarium czy jeden urlop spędzony na słońcu może być wyzwalaczem mutacji prowadzących do czerniaka – ostrzegają lekarze.

– Gdy patrzymy na skórę pacjenta, który ma plamy soczewicowate, możemy stwierdzić, ile oparzeń słonecznych przeszedł. Szacuje się, że 30 plam – drobnych piegów widocznych np. na plecach – to jedno oparzenie. Jeśli ktoś ma na ciele w sumie 100 takich plam, ma duże ryzyko zachorowania na czerniaka. Taka osoba ma szczególne powody, żeby regularnie badać skórę u lekarza – mówi prof. Grażyna Kamińska-Winciorek. ●

Jak rozpoznać czerniaka

• Lekarz może dostrzec podejrzane zmiany dermoskopem, czyli urządzeniem powiększającym. – W wybranych przypadkach dokładniejsze badanie można przeprowadzić mikroskopem konfokalnym, ale takich urządzeń jest w Polsce w poradniach dermatologicznych niewiele. Poza tym badanie jest czasochłonne. Nowsze urządzenia potrafią szybko skanować skórę i rozpoznać, jak rozprzestrzeniają się komórki nowotworowe. To C-OCT, rodzaj optycznej koherentnej tomografii skóry – mówi prof. Grażyna Kamińska-Winciorek.

• Jeśli podejrzana zmiana na skórze jest w miejscu, które pozwala na jej usunięcie

FOT. CALLISTA IMAGES/GETTY IMAGES

bez szkody dla pacjenta, zaleca się zabieg chirurgiczny i ocenę histopatologiczną. – To kluczowe badanie. Usunięcie zmiany bez jej zbadania, może dać mylne złudzenie, że problem jest rozwiązany. Margines skóry dookoła zmiany powinien być czysty, czyli bez komórek nowotworowych – zaznacza dermatolożka.

• Warto regularnie pokazywać lekarzowi zmiany na skórze. Lepiej zgłosić się i usłyszeć, że to zwykły pieprzyk, niż zignorować nowotwór i zmniejszyć swoje szanse na skuteczne leczenie. – Każda pora roku jest dobra na przegląd skóry. Niektórzy uważają, że warto poczekać na koniec lata. Prawda jest taka,

Holenderski pomysł na raka

Sprzęt do dezynfekcji przerobiony na broń przeciw czerniakowi

Pomysł przerobienia pozostałych po pandemii słupków z płynem dezynfekcyjnym na dozowniki z kremem przeciwsłonecznym narodził się w głowie dermatolożki z holenderskiego szpitala przy granicy z Niemcami.

Ewa Tomkowska

Wchodzę do Vondelparku, najpopularniejszego parku w Amsterdamie, i zanim zaczęłam podziwiać tamtejsze tulipany, zobaczyłam duży dystrybutor. Początkowo pomyślałam, że to automat z jedzeniem dla kaczek, jak w warszawskich parkach.

Ale z bliska zauważyłam, że dozownik ma jakąś żółtą maź. „Obrzydliwość” – pomyślałam. Szybko jednak zmieniłam zdanie. Do automatu podjechała w sportowym stroju kolarza. Sięgnęła po krem, nałożyła go na twarz i pojechała dalej. Dziewczyna pewnie zapomniała w domu nałożyć krem z filtrem na twarz, bo dzień zaczął się pochmurnie. Gdy dojechała do parku, przypomniała sobie o Słońcu. Krem miała pod ręką, za darmo.

Mamy na to sposób, tylko z niego nie korzystamy

Dozownik z płynem do dezynfekcji rąk w biurze czy publicznej toalecie był dla mnie nie zaskoczeniem. Ale automat z kremem przeciwsłonecznym widziałam pierwszy raz i jestem tym zachwycona. To rozwiązanie proste i równie potrzebne, jak płyny do dezynfekcji.

Holendrzy wzięli przykład z Australii i w 2023 r. w wielu niderlandzkich miastach ustawiono dozowniki z darmowym kremem przeciwsłonecznym. Akcję zainicjowali przedstawiciele szpitala VieCuri w Venlo-Venray, blisko granicy z Niemcami. Uznali, że krem SPF to podstawowy produkt, który powinien być używany przez każdego, szczególnie latem.

– To nasza dermatolog Karen van Poppelen wpadła na pomysł przekształcenia pozostałych po pandemii słupków z płynem dezynfekcyjnym w dozowniki z kremem przeciwsłonecznym – mówiła rzeczniczka szpitala Liset Spreuwenberg.

Zgodnie z zapowiedziami niderlandzkiego rządu automaty z SPF pojawiły się trzy lata temu w szkołach, na uniwersytetach, festiwalach, w parkach, obiektach sportowych, przy wejściach na plaże i w otwartych przestrzeniach publicznych na terenie całego kraju. I są tam do dziś.

Darmowy dostęp do kremów przeciwsłonecznych mają jednak nie tylko mieszkańcy Niderlandów.

Sundo, czyli jedna z największych firm dostarczających dozowniki z kremami, umieściła na swojej stronie mapę miejsc, w których jej automaty są zamontowane. Największe zagęszczenie dystrybutorów jest właśnie w Holandii i Belgii. Ale Sundo ma swoje punkty także w Niemczech, Austrii, Szwajcarii, Francji i we Włoszech. W Polsce ani jednego.

• Automat z kremem do opalania na holenderskiej plaży w IJmuiden FOT. DINGENA MOL/HOLLANDSE HOOGTE/EAST NEWS

Firma wylicza, że na ten moment jej dozowniki chronią przed czerniakiem ponad 7 mln ludzi. Nabywcami automatów są ubezpieczyciele zdrowotni, kluby sportowe, instytucje rządowe, organizacje charytatywne i firmy.

Krem z filtrem – „szczepionka” na czerniaka

Holandia jest w pierwszej dziesiątce krajów z najwyższym wskaźnikiem zachorowań na raka skóry na świecie. Nowotwory skóry to, po raku prostaty i piersi, najczęściej diagnozowane nowotwory u Holendrów – informuje na swojej stronie holenderskie centrum onkologiczne IKNL. W tym kraju co roku diagnozuje się raka skóry u prawie 75 tys. osób, a na każdy szpital przypada średnio ponad tysiąc nowych pacjentów.

W Polsce, według danych Krajowego Rejestru Nowotworów (KRN), w 2022 roku odnotowano ponad 15 tys. nowych przypadków niebarwnikowych raków skóry (ponad 7 tys. wśród mężczyzn i 8 tys. wśród kobiet), co stanowi ok. 9 proc. wszystkich zachorowań na choroby nowotworowe. Jednak w rzeczywistości jest ich prawdopodobnie o wiele więcej. Szacuje się, że nawet 40-50 tys. rocznie.

Najczęstsze nowotwory skóry to rak podstawnokomórkowy i rak kolczystokomórkowy (płaskonabłonkowy). Są one związane z długotrwałą ekspozycją na promieniowanie UV. Są mniej groźne niż czerniak, choć występują aż u 40 proc. osób po 60. roku życia.

– Czerniaka rozpoznajemy rocznie u ponad czterech tysięcy mieszkańców Polski, z tej grupy umiera aż 1,4 tys. osób. Czerniak jest zagrożeniem życia, bo rozprzestrzenia się na inne części

Holandia jest w pierwszej dziesiątce krajów z najwyższym wskaźnikiem zachorowań na raka skóry na świecie

Uwaga na tors

40

PROC.
• czerniaków zdiagnozowanych u Brytyjczyków zlokalizowanych było na torsie, a dokładnie na plecach, klatce piersiowej i brzuchu

Groźny rak skóry woli nogi czy plecy? Zależy u kogo Czerniak na gołe klaty i odkryte nogi

Analiza przeprowadzona przez niezależną organizację charytatywną w Wielkiej Brytanii – Cancer Research UK (CRUK), sugeruje, że sposób, w jaki ludzie ubierają się w słoneczne dni, może mieć duży wpływ na umiejscowienie czerniaka – najgroźniejszej postaci raka skóry.

Dane z lat 2018-2021 wykazały, że w tym względzie są znaczące różnice między kobietami a mężczyznami.

Badacze wskazują, że najczęściej, czyli 40 proc. czerniaków zdiagnozowanych u Brytyjczyków zlokalizowanych było na torsie, a dokładnie na plecach, klatce piersiowej i brzuchu. Tak umiejscowiony nowotwór miało 3 tys. 700 mężczyzn w roku.

Za to u kobiet czerniak głównie występuje na nogach – ponad jedna trzecia chorujących Brytyjek miała usytuowanego czerniaka na odcinku od bioder do stóp. Odpowiada to 3 tys. 200 przypadkom rocznie.

Nogi u mężczyzn były za to najmniej powszechnym miejscem – stanowiły zaledwie 13 proc. Tułów u kobiet pojawił się na drugim miejscu od końca – 22 proc. Badacze wskazują, że może być to wynik tego, że mężczyźni częściej przebywają na słońcu bez koszulki, a kobiety latem noszą szorty i krótkie spódnice.

Jednocześnie naukowcy twierdzą, że oprócz sposobu ubierania, wpływ na umiejscowienie czerniaka na ciele może mieć też różnica w kształcie ciała. Tułów u mężczyzn jest zazwyczaj

większy niż u kobiet, a za to nogi zajmują u kobiet większą powierzchnię ciała niż u mężczyzn.

Znaczenie mają też włosy: mężczyźni, którzy są częściej krótko ścięci, byli prawie dwukrotnie bardziej narażeni na zdiagnozowanie czerniaka na głowie lub szyi (24 proc. do 13 proc.).

Różnice między płciami były mniej wyraźne w przypadku czerniaków wykrytych na rękach lub ramionach. Stanowiły one 27 proc. przypadków u kobiet i 20 proc. u mężczyzn.”

organizmu – mówił w „Wyborczej” onkolog prof. Piotr Rutkowski, kierownik Kliniki Nowotworów Tkanek Miękkich, Kości i Czerniaków Narodowego Instytutu Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie.

Na czerniaka, czyli najbardziej złośliwy nowotwór skóry, wcale nie trzeba pracować latami. Jego rozwój wiąże się z intensywnym, nawet krótkotrwałym opalaniem.

– Nowotwory skóry występują w każdej grupie wiekowej. Coraz więcej osób zapada na czerniaka w młodym wieku. Mamy pacjentów 20-letnich, 30-letnich – mówił w „Wysokich Obcasach” onkolog.

Częściej chorują osoby o jasnej karnacji. To te, których skóra najpierw czerwienieje pod wpływem słońca. Wyglądają, jakby kontakt ze słońcem wyrządził im krzywdę, w przeciwieństwie do osób o ciemniejszej karnacji, które pobyt na plaży częściej znoszą bez poparzeń.

Dlatego, gdy robi się cieplej, musimy pamiętać o ochronie przed słońcem. Już jedno poparzenie słoneczne może w kolejnych latach znacząco zwiększyć ryzyko zachorowania na raka skóry. Groźne są nie tylko słoneczne dni. Promienie UV mogą być wystarczająco silne nawet wtedy, gdy niebo jest zachmurzone.

Słoneczne uszkodzenia skóry grożą nam od marca do połowy października. Niezależnie więc od tego, czyjemy obiad w ogrodzie, czy opalamy się pod palmami, ochronę przeciwsłoneczną trzeba stosować.

Eksperti zalecają regularne i obfite stosowanie kremów z filtrem. Amerykańska Akademia Dermatologii radzi nakładać preparaty z filtrem co najmniej SPF 30. Po wyjściu z wody lub intensywnym spożyciu się krem należy zaaplikować ponownie. ●

Aby się nie spalić

Jak chronić skórę przed słońcem

Jak działa krem z filtrem 30 a jak ten z oznaczeniem 100 SPF? Przez które leki można dostać uczulenia słonecznego lub plam na skórze?

Katarzyna Staszak

Leżenie na słońcu relaksuje, poprawia nastrój i wspomaga produkcję witaminy D. Jednak wystawianie się na promienie słoneczne bez filtra ma też koszty – przyspiesza starzenie i może wywołać oparzenie skóry.

ROZMOWA Z
DR N. MED. ALEKSANDRA MALEWSKĄ
dermatolożką.

KATARZYNA STASZAK: Ile kremu z filtrem trzeba nałożyć, żeby faktycznie uzyskać ochronę UV deklarowaną na opakowaniu?
DR N. MED. ALEKSANDRA MALEWSKA: – Kiedy jesteśmy na wakacjach i smarujemy odsłoniętą skórę ciała, dorosła osoba powinna użyć orientacyjnie około 30 ml produktu na jedną aplikację. To mniej więcej ilość mieszcząca się w małym kieliszku.

Przy dłuższym przebywaniu na słońcu rekomendowana jest ponowna aplikacja co około dwie godziny oraz zawsze po pływaniu, intensywnym poceniu się lub wytarciu skóry ręcznikiem. Z prostego przeliczenia wynika więc, że czteroosobowa rodzina jadąca na tygodniowe wakacje nad morzem może potrzebować nawet około trzech litrów kosmetyku z SPF (Sun Protection Factor), czyli wskaźnikiem ochrony przeciwsłonecznej.

A jak jest zazwyczaj? Dwie butelki na cały wyjazd – jedna dla rodziców, druga dla dzieci.

To oznacza, że ochrona najprawdopodobniej nie jest stosowana w ilości, która odpowiada deklaracji na opakowaniu. W efekcie rośnie ryzyko oparzeń, podrażnień, przebarwień i uszkodzeń skóry.

Jaka ochrona jest ważniejsza – UVA czy UVB?

– Wybierając krem na wakacje, szukajmy ochrony przed oboma typami promieniowania – UVA i UVB. SPF dotyczy przede wszystkim ochrony przed promieniowaniem UVB, czyli tym, które odpowiada m.in. za rumień i oparzenia słoneczne. Promieniowanie UVA wnika głębiej w skórę i w dużym stopniu odpowiada za fo-

• Wybierając krem na wakacje, szukajmy ochrony przed oboma typami promieniowania – UVA i UVB

FOT. SHUTTERSTOCK

Jak filtry przeciwsłoneczne zapobiegają oznakom starzenia

- Istnieją dwie kategorie promieniowania ultrafioletowego: A i B. Fale UVB są krótsze i oddziałują głównie na wierzchnią warstwę skóry. Promienie UVA są dłuższe i mogą wnikać głębiej (przenikają też przez szkło, więc nie można zakładać, że okno chroni przed uszkodzeniami słonecznymi).

- Lata ekspozycji na promienie UVA i UVB uszkodzają komórki górnej warstwy skóry zwane keratynocytami. Kiedy tak się dzieje, skóra zaczyna wyglądać na czerwoną, szorstką i łuszczącą się – stan ten nazywany jest rógowaceniem słonecznym.

- Filtry przeciwsłoneczne zapobiegają uszkodzeniom skóry, blokując promienie UV przed dotarciem do niej i wniknięciem w nią. Istnieją dwa rodzaje ochrony przeciwsłonecznej: kremy mineralne i chemiczne.

- Składniki mineralne, a mianowicie tlenek cynku i dwutlenek tytanu, działają jak bariera fizyczna, odbijając światło ultrafioletowe od skóry (te filtry przeciwsłoneczne pozostawiają biały odcień). Składniki chemiczne – takie jak avobenzone, oksybenzon i homosalat – pochłaniają promienie UV. Oba rodzaje filtrów mogą z czasem ulec

degradacji lub zmyciu, dlatego ważne jest, aby nakładać je ponownie co dwie godziny, a nawet częściej, tym bardziej jeśli pływamy w wodzie lub w wyniku działania wysokiej temperatury pocimy się.

- Filtry przeciwsłoneczne są bardziej skuteczne w zatrzymywaniu krótszych promieni UVB niż dłuższych promieni UVA.

- Współczynnik ochrony przeciwsłonecznej (SPF) odnosi się tylko do tego, jak dobrze filtr przeciwsłoneczny zapobiega oparzeniom słonecznym, co oznacza, jak dobrze blokuje promieniowanie UVB.

Wysoki SPF nie zwalnia z dokładania kremu, unikania słońca w godzinach największego nasłonecznienia, noszenia okularów przeciwsłonecznych, nakrycia głowy i przewiewnej odzieży

tostarzenie. Oba typy promieniowania mogą uszkadzać komórki skóry, w tym ich materiał genetyczny.

SPF 30 blokuje około 97 proc. promieniowania UVB, SPF 50 – około 98 proc., a SPF 100 – około 99 proc. Różnice procentowe wydają się niewielkie, ale przy bardzo jasnej karnacji, skórze wrażliwej, przebarwieniach, leczeniu dermatologicznym albo dużej ekspozycji na słońce, wyższa ochrona może być uzasadniona.

Wysoki SPF nie zwalnia z dokładania kremu, unikania słońca w godzinach największego nasłonecznienia, noszenia okularów przeciwsłonecznych, nakrycia głowy i przewiewnej odzieży.

Niektóre osoby uważają, że kremy z filtrem przeciwsłonecznym są szkodliwe. Można z nich zrezygnować?

– Codziennie w gabinecie słyszę wątpliwości i sceptyczne opinie na temat SPF-ów. To element dezinformacji medycznej. Stosowanie preparatów z filtrami chroni skórę przed promieniowaniem UV, a więc nie tylko przed fotostarzeniem, choć ten aspekt pacjenci często wskazują jako pierwszy. Najważniejszym powodem stosowania ochrony przeciwsłonecznej powinna być profilaktyka przeciwnowotworowa.

Promieniowanie UV jest jednym z głównych czynników ryzyka rozwoju raka skóry. Zgodnie z aktualną wiedzą medyczną filtry SPF są bezpieczną i rekomendowaną formą ochrony skóry. Latem należy stosować je także wtedy, gdy nie planujemy wielogodzinnego opalania – podczas spaceru, jazdy samochodem, aktywności w mieście czy wypoczynku w ogrodzie.

Naturalne oleje, które niektóre osoby stosują podczas opalania, np. olej kokosowy, mogą pełnić funkcję pielęgnacyjną, ale nie zastępują sprawdzonego preparatu z filtrem. Nie dają przewidywalnej, przebadanej ochrony przeciwsłonecznej, przez co mogą budować fałszywe poczucie bezpieczeństwa. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

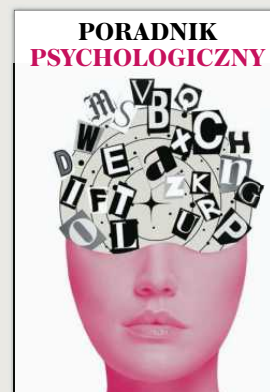
34448559

W PIĄTEK 28 SIERPNIĄ W WYBORCZEJ

PORADNIK PSYCHOLOGICZNY

Ekspertki odpowiadają Czytelnikom

- Czy wspólne wakacje mogą stać się formą przemocy ekonomicznej?
- Czy w związku naprawdę ktoś musi „nosić spodnie”, żeby wszystko działało?

**„KOPNĘŁABYM CIĘ,
GDYBYM MOGŁA”.
TEN FILM ODZIERA
MACIERZYŃSTWO
Z MITÓW**

S. 3

**„1670”.
KRYZYS TOŻSAMOŚCI
W ADAMCZYSZE**

S. 4-5

**„GŁOS HIND RAJAB”.
SZEŚCIOŁATKA
BŁAGA O POMOC**

S. 6

wyborcza.pl

wyborcza

TV

21-27
SIERPNIA
2026

VOD: Netflix | Disney+ | HBO Max | Prime Video
CANAL+ | SkyShowtime | Player | Apple TV+

HAMNET

Nie tylko opowieść o żalobie **s. 2-3**

Agnes (Jessie Buckley) jest bijącym sercem
i tej opowieści · FOT. FOCUS FEATURES

Nie tylko opowieść o **ZALOBIE**

To opowieść o tym, jak bardzo życie i sztuka są ze sobą splecione. Sztuka rzecz jasna karmi się osobistym doświadczeniem. Ale życie też potrzebuje sztuki – żeby nadać przeżyciom sens, oswoić je i unieść ciężar, który inaczej byłby nie do udźwignięcia.

W ten sposób film Chloé Zhao trafia w naturalną ciekawość do poznawania tajemnic z życia twórców dla lepszego zrozumienia kontekstu. Chcemy zajrzeć za kulisy. Zrozumieć, z jakich emocji rodzą się wielkie dzieła. Odkryć coś, czego jeszcze nie wiemy.

Powieść Maggie O'Farrell

No właśnie. Czy śmierć dziecka mogła doprowadzić do powstania jednego z najwybitniejszych dramatów w dziejach? Takie pytanie w powieści zatytułowanej „Hamnet” postawiła Maggie O'Farrell.

W 1596 roku małżeństwu mieszkającemu przy Henley Street w Stratfordzie zmarł 11-letni syn, Hamnet. Biografowie Williama Szekspira przez lata nie poświęcali temu wydarzeniu szczególnej uwagi. W swojej

**Choć widzowie
wiedzą, czego się
spodziewać,
opowieść
o oplakiwaniu
śmierci dziecka robi
na nich wstrząsające
wrażenie.**

HAMNET

dramat, USA 2025, tw. Chloé Zhao,
wyk. Jessie Buckley, Paul Mescal, Emily
Watson, Joe Alwyn, David Wilmot,
Olivia Lynes, Jacobi Jupe, Faith Delaney
SkyShowtime

powieści O'Farrell uzupełnia strzępki faktów spekulacjami. Snuje fantazję o związku Szekspira i jego żony Anne Hathaway, którą nazywa Agnes. W tej opowieści o małżeńskich napięciach i relacji, wystawionej na najcięższą próbę, prawda tkwi w emocjach.

Na ekranie historia Agnes i Willa przyjmuje formę przypowieści czy wręcz baśni. Jest tu córka wiedźmy – obdarzona szczególną intuicją i relacją z naturą – która widzi więcej niż inni. Nie mogło też zabraknąć księcia czy rycerza. Tyle że zamiast miecza nosi przy pasie pióro i atrament. Są i czary, a może po prostu dziecięca wiara, że jeśli bardzo się kogoś kocha, można oszukać śmierć?

Czerwień kostiumu Agnes nie pozostawia wątpliwości: to ona jest bijącym sercem tego domu i tej opowieści. Jessie Buckley przypomina w tej roli istny żywioł. Paul Mescal jako Szekspir w monochromatycznych, surowych barwach pozostaje raczej na drugim planie. Może sprawiać wrażenie zdystansowanego, lecz pod powłoką skrywa ból. Nacięcia na strojach Willa, charakterystyczny element dla elżbietańskiej mody,

stają się coraz większe. Jakby emocje próbowały się wydostać na zewnątrz – tłumaczyła mi nominowana do Oscara kostiumografka Małgosia Turzańska.

Elektryzujący Jessie Buckley i Paul Mescal

Bohaterowie „Hamneta” są jak serce i rozum. Ona czerpie siłę z natury, on – z kultury.

Zanurzoną w epoce, pełną symboli, poetycką opowieść – budowaną dopracowanym w szczególności obrazem i gestem, Chloé Zhao zestawia z zaskakująco współczesnymi dialogami. Rozmowy Agnes i Willa mogłyby nieść się w niejednym dzisiejszym domu. Powraca w nich temat nieobecności mężczyzny, ucieczki przed konfrontacją z trudnymi doświadczeniami. Agnes przekona się, jak bardzo się myliła, sądząc, że śmierć syna pozostawiła Willa obojętnym.

Zhao postawiła na duet Irlandczyków, ulubieńców publiczności Jessie Buckley i Paula Mescala. To jedno z najbardziej elektryzujących dziś aktorskich nazwisk.

Buckley jest na fali wznoszącej. Już wcześniej dawała dowody znakomitego warsztatu i intuicji, ale w „Hamnecie” scena należy do niej. I rozkłada widzów na łopatki.

Mescal w 2020 r. błysnął w ekranizacji „Normalnych ludzi” i konsekwentnie budował swoją karierę udziałem w kolejnych niezależnych filmach, aż do głównej roli w sequele „Gladiatora”. Niedawno Mescal ogłosił, że po zakończeniu promowania „Hamneta” planuje zrobić sobie przerwę od aktorstwa. Powróci w 2028 r. w filmie o Beatlesach, gdzie wcieli się w Paula McCartneya.

Ale większość ekipy „Hamneta” stanowili Polacy. Jessie Buckley wspominała o tym, odbierając Złoty Glob. Aktorka dziękowała Tomaszowi Sternickiemu, który na planie pełnił rolę key gripa – kierującego ustawieniem oraz obsługą sprzętu kamerowego i oświetleniowego. Za kostiumy odpowiadała wspomniana Małgosia Turzańska, autorem zdjęć był Łukasz Żal, a fotografką na planie Agata Grzybowska, nagradzana fotoreporterka, przez lata związana z „Wyborczą”.

Część krytyków zarzuca Zhao „porno-grafię żaloby”, więcej jednak przyznaje, że na seansie nie mogła powstrzymać łez. „Hamnet” działa na wielu widzów jak emocjonalny walec, nawet jeśli mnie aż tak nie poruszył – może za bardzo próbował.

W ostatnich akcie, kiedy Will ze swoją trupą wystawia na scenie The Globe „Hamleta”, twórcom udaje się coś niezwykłego. Na twarzach widzów widzimy pierwotną, niczym nieskażoną reakcję – całkowite zanurzenie w opowieści. I nagle można pozazdrościć publiczności, tej na ekranie, bo współczesne kino coraz rzadziej dostarcza takich doznań.

PIOTR GUSZKOWSKI

Krzyk bezsilności

*Kobieta wie, co robić.
A co, jeśli nie? Ten film odziera
macierzyństwo z mitów.*

Linda nie chce dłużej słuchać, że powinna zadbać o siebie. Zajmuje się chorą córką, która wymaga stałej opieki. I czuje, jak ugina się pod ciężarem obowiązków, odpowiedzialności oraz poczucia winy. Znalazła się na krawędzi, ma wrażenie, że świat wali jej się na głowę.

Ale może to wcale nie wrażenie? Przez awarię u sąsiada na suficie powstała wielka dziura, z której zionie ponura pustka. Mieszkanie kompletnie zalane, na czas remontu trzeba się wynieść. Problemy się piętrzą, wszystko na jej głowie. Mąż wyjechał do pracy i jeszcze narzeka przez telefon, jak mu ciężko. Linda (świetna Rose Byrne) ma wrażenie, że wszyscy sprzysięgli się przeciwko niej.

Kobieta wie, co robić?

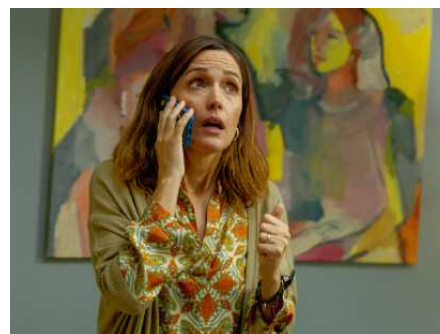
Rzadko kiedy tytuł tak dobrze oddaje sens filmu. W zwrocie „If I Had Legs I’d Kick You”, przetłumaczonym przez polskiego dystrybutora jako „Kopnęłabym cię, gdybym mogła”, chodzi dokładnie o to, co czuje główna bohaterka. Przytłoczenie sytuacją, które chciałaby rozładować, kopiąc wszystko i wszystkich dookoła w bezsilnej wściekłości. Chciałaby, ale nie ma jak.

Mary Bronstein dobrze zna to uczucie. Scenariusz „Kopnęłabym cię, gdybym mogła” powstał na podstawie jej osobistych doświadczeń i pewnie dlatego jest tak prawdziwy. To kolejny film odzierający macierzyństwo z mitów. Podważa istnienie instynktu, który rzekomo sprawia, że kobieta wie, co robić. A co jeśli nie wie? Bronstein porusza kolejne tabu. Odkąd kobieta urodzi dziecko, zatracą swoją podmiotowość, świat widzi w niej już wyłącznie matkę i związaną z tą rolą oczekiwaniami.

– Są rzeczy, których jako matce nie wolno ci pomyśleć, a co dopiero powiedzieć na głos – stwierdziła Bronstein w jednym z wywiadów. Linda jest na takim etapie, że przestała już czerpać jakiegokolwiek radość z relacji ze swoją córką. Zostały jej tylko zmęczenie, złość i frustracja.

Wszystko o tej matce

„Kopnęłabym cię, gdybym mogła” bazuje na ciekawym zabiegu: obecność córki zostaje zaznaczona właściwie tylko głosem. Twarz dziewczynki pozostaje poza kadrem, nie poznajemy jej imienia. To dobre posu-

Linda (Rose Byrne) ma wrażenie, że wszyscy sprzysięgli się przeciwko niej

· FOT. BEST FILM

nięcie – w przeciwnym razie natychmiast wzbudziłaby nasze współczucie.

Tymczasem nie o nią tutaj chodzi. Wystarczy, że całe życie Lindy kręci się wokół potrzeb i zdrowia dziecka.

Bronstein zmusza nas, byśmy skupili się na perspektywie matki pod presją. Kamera Christophera Messiny zostaje wymierzona w główną bohaterkę. Twarz Rose Byrne wypełnia niemal cały ekran. Aktorka tworzy kreację wartą nagród.

Trudno sobie wyobrazić, żeby kamera mogła podejść bliżej. Także w tych najtrudniejszych momentach brutalnego zderzenia z prawdą, kiedy Linda ratuje się nerwowym śmiechem. Ostatnie, co chce usłyszeć matka, to, że nie potrafi wykarcić własnego dziecka albo że córka, mimo wszystkich prób zamaskowania bólu, jednak dostrzega jej smutek. Bronstein osiąga intensywny, klaustrofobiczny efekt. Czujemy się przytłoczeni tak jak bohaterka przytłoczona codziennymi zmaganiem.

Symbole może i są dość oczywiste, ale swoją funkcję spełniają. Mary Bronstein doprawia opowieść realizmem magicznym i czarnym humorem, który przynosi odrobinę wytchnienia.

Przyznaję: w trakcie seansu odczuwałem niepokój i wyczerpanie. Ale to dobrze. Znaczy ni mniej, nie więcej, że Bronstein osiągnęła swoje.

PIOTR GUSZKOWSKI

KOPNĘŁABYM CIĘ, GDYBYM MOGŁA

dramat, USA 2025, tw. Mary Bronstein, wyk. Rose Byrne, A\$AP Rocky, Conan O'Brien, Danielle Macdonald, Ivy Wolk, Daniel Zolghadri, Josh Pais

sobota | 21:00 | Canal+ Premium

powt. środa | 20:00 | Canal+ Premium

Kryzys tożsamości w Adamczysze

Moja miłość do „1670” jest wielka, ale trzecim sezonem nie zachwyciłam się tak, jak poprzednich.

Nie wiem, co się stało, ale chciałabym wrócić do linii czasowej, w której, oglądając serial „1670”, bawię się wybornie i bez żadnych zastrzeżeń. Tymczasem po seansie zostałam ze mną niedosyt. Po prostu wręcz, jakby umarła we mnie radość życia i nadciągał kryzys tożsamości. Bo choć poszczególne motywy i żarty bardzo przypadły mi do gustu, a aktorstwo, reżyseria, scenografia i kostiumy są jak zawsze wspaniałe, to całość nie porwała mnie tak, jak liczyłam.

Co się stało w Adamczysze?

Wracamy do Adamczyszy siedem miesięcy po fatalnych w skutkach dożynkach królewskich. Jan Paweł i Zofia zostali sami w domu, bo ich dzieci rozjechały się po świecie.

Dla Jana Pawła były to ciężkie miesiące, bo w samotności mierzył się z kryzysem tożsamości. Szok wywołany informacją, że jego przodek sfalszował akt nobilitacji sprawił, że ten zazwyczaj pełen samozadowolenia i radośnie pozbawiony autorefleksji szlachcic popadł w wyniszczający marazm. Opuuszczona przez dzieci Zofia czuje się samotna i zapija smutki alkoholem. Jest też wściekła na męża za to, że pokłócił się z Jakubem.

Oboje odżywają, kiedy do domu po miesiącach podróży wraca Aniela, która postanawia

skupić się na sobie. Sęk w tym, że zanim to zrobi, musi jeszcze załatwić kilka spraw: wyprowadzić rodziców na prostą i założyć szkołę dla chłopów. Liczy na to, że edukacja pozwoli załagodzić różnice stanowe i sprawi, że szlachcianka i chłop będą mogli kiedyś być razem.

Jan Paweł postanawia z kolei odzyskać tytuł szlachecki. Swoją drogą wszyscy szlachcice z gminy mają podobny problem. Pożar biblioteki sprawił, że przepadło całe archiwum i nikt nie może udowodnić swojego statusu – czyli tego, że jest lepszy od innych. Nazywają to „chorobą poszlachecką”.

Jest sposób, by temu zaradzić: trzeba zdać szlachecką maturę. Jednak Jan Paweł jako jedyny z całej wsi oblewa egzamin i ma niespełna miesiąc, by nakłonić króla do swojej nobilitacji.

Shrek i Osiol z Adamczyszy

Tymczasem Maciej wraca do Rzeczypospolitej, by zacząć nowe życie i zapomnieć o Anieli. Ledwo dociera do kraju, los płała mu figla i stawia na jego drodze Bogdana.

Okazuje się, że Bogdan nie pamięta, kim jest. Co porabiał w międzyczasie? Jako Lachocherza został przywódcą Kozaków, nienawidzi Polaków i w ogóle nie dziwi go, że mówi wyłącznie po polsku. Języka

uczy się z książki „Ukraiński dla polskich narodowców, którzy myślą, że są Kozakami”.

Maciej i Bogdan nie stracili swojej ekranowej chemii. W tym sezonie wręcz wydają mi się mieć energię duetu Shreka i Osiła, tylko z odwróconymi proporcjami. Dobromir Dymecki, nawet z wąsem

Aniela (z lewej) postanawia założyć szkołę dla chłopów. Zyskuje poparcie i patronat królowej

Andrzejowi wpada w oko żona Jana Pawła

Jakub (z lewej) stara się o względy królowej. Bogdan (w środku) zostaje wodzem kozackim. Tymczasem Jan Paweł próbuje odzyskać swój tytuł szlachecki

FOT. JAROSŁAW SOSIŃSKI/NETFLIX (4)

zawieszonym za uchem, wcieła się w tę postać tak, że nie da się jej nie lubić.

Swoją drogą wątek Kozaków twórcy „1670” ograli reżysersko i realizacyjnie tak dobrze, że zaapragnęłam, by nakręcili nowe „Ogniem i mieczem”. Wjazd do kozackiego obozu, pojedynek przy pochodniach i taplający się w wodzie z szablą w zębach Maciej to sekwencje, które można by bez wstydu pokazywać w kinach. Myślę, że Hofman chciałby mieć takie dekoracje, kostiumy i zdjęcia, jakie udało się wyczarować w „1670”. Reżyserzy Maciej Buchwald i Kordian Kądziera po raz kolejny pokazali, jak pięknie potrafią korzystać z kinowych konwencji w służbie komedii.

Znam już te dowcipy

Niestety żarty w trzecim sezonie „1670” w większości mnie nie bawiły. Nie dlatego, że są nagle jakieś inne niż wcześniej. Wydaje mi się raczej, że znam wszystkie memy i odwołania popkulturowe, których użył

scenarzysta Jakub Rużyłło, tak dobrze, że ich wykorzystanie w serialu w ogóle mnie nie zaskoczyło.

Mam wrażenie, jakby ktoś pokazywał mi memy sprzed pięciu lat. Z drugiej strony, kiedy patrzę na wypisane wyrywkowo cytaty z tej serii, to jednak mnie cieszą i widzę w nich dużo uroku.

Przez to, że część motywów została właściwie 1:1 przeniesiona ze współczesności w historyczne dekoracje, zniknął w moim odczuciu element figlarnej zabawy konwencją. Podobne odczucia miałam zresztą przy okazji „Polityki” Patryka Vegi – dlaczego scenariusz tamtego filmu miałby szokować widzów, skoro media już od dawna donosiły o bardziej porąbanych ekscesach polskich polityków?

Po wybitnym finale drugiego sezonu trzecia seria wydaje mi się zdecydowanie zbyt normalna i spokojna – pomimo że Jan Paweł wysłał chłopca na Księżyc.

Jakubowi Rużyłło udało się za to sprawić, że Aniela w końcu przestała mnie irytować. Rzuca tutaj tak suchymi sucharami, że aż mnie to rozbroiło. – Anielko, jesteś bystra, ale twoje żarty sprawiają, że mam ochotę umrzeć – mówi Jan Paweł do córki. Nic dodać, nic ująć.

Niezwykle udany jest też wątek z gościnną rolą operatora serialu, Nilsa Crone. Ukryta na widoku opcja szwedzka pod samym nosem Jana Pawła i napis „A+B+B+A” na drzwiach chałty sprawiły, że prychnęłam pod nosem nie raz i nie dwa. Szanuję też prostotę żartu tłumaczącego, jak to się stało, że od 10 lat we wsi mieszka Szwed.

Honorowa czwórka

Bardzo mnie dziwi, że kiedy opowiadam o poszczególnych wątkach, najczęściej okazuje się, że bardzo mi się podobały. Szkoda, że całość nie złożyła się dla mnie na równie wybuchowy ładunek jak poprzednie sezony.

Może reżyserzy tak mocno wprowadzili tu nastrój rozkładu i degrengolady, że za bardzo mi się udzielił?

Czuje się teraz trochę jak nauczycielka, która ulubionemu uczniowi musi wystawić za wypracowanie 3+, ale w uznaniu ogromu pracy, nieziemskiego przygotowania oraz licznych dodatkowych walorów wyciąga z tego honorową czwórkę.

Pocieszam się jednak, że nie wszyscy podzielają moje zdanie. Na przykład mojej mamie bardzo się podobało! Teraz tylko boję się, że za bardzo zacznę utożsamiać się z Janem Pawłem.

JUSTYNA BYRCZKOWSKA

1670

serial komediowy, mockument, Polska 2023-, twórca Jakub Rużyłło, wyk. Bartłomiej Topa, Katarzyna Herman, Martyna Byczkowska, Michał Baliński, Michał Sikorski, Filip Zareba

3 sezony, Netflix

FOT. STOWARZYSZENIE NOWE HORYZONTY

Sześciolatka błaga o pomoc

**„Głos Hind Rajab” to wstrząsające
dzieło, na które nie da się przygotować.**

Strzelają do mnie! – krzyczy sześciolatka Hind Rajab, której głos drży ze strachu.

– Słysz, że do ciebie strzelają – odpowiada bezradna Rana.

– Przyjedź po mnie! Jestem całkiem sama!
– Kochanie, gdybym mogła, przyjechałabym.

– Która jest godzina? Boję się ciemności.

Zapada zmrok. Hind Rajab od kilku godzin ukrywa się w podziurawionym kulami samochodzie. Wokół niej leżą ciała bliskich. Jako jedyna przeżyła ostrzał pojazdu, którym próbowała uciec wraz z rodziną. Potrzebuje natychmiastowej pomocy. Teren, na którym się znajduje, jest jednak kontrolowany przez izraelską armię. Palestyńskie służby nie mogą się do niego zbliżyć.

Pod ostrzałem

Jest 29 stycznia 2024 r. Izraelskie wojsko od kilku tygodni prowadzi działania wojenne wymierzone w Hamas, których ofiarami stają się setki cywilów. Pracownicy Palestyńskiego Czerwonego Półksiężycza (PRCS) mają pełne ręce roboty. Centrum reagowania znajduje się w Ramallah na Zachodnim Brzegu, 84 km od Gazy.

Omar (Motaz Malhees), niedoświadczony pracownik pełniący tego dnia dyżur, odbiera telefon od mężczyzny, który twierdzi, że jego brat Baszar Hamada uciekał samochodem wraz z żoną i dziećmi, a izraelskie pociski dosięgły ich pojazd 400 m od domu.

Omarowi udaje się dodzwonić do żony Baszara.

– Strzelają do nas! Czołg jest tuż obok – krzyczy spanikowana kobieta.

Słychać serię z karabinu, głos cichnie.

Okazuje się, że jednak nie wszystko stracone – w ataku sprzed chwili przeżyła sześciolatka, siostrzenica Baszara, Hind Rajab.

Dziewczynka jest przerażona, powtarza, że jest sama, a wokół krążą czołgi. Omar oraz Rana (Saja Kilani), inna pracownica Czerwonego Półksiężycza, chcą ustalić, czy ktokolwiek z jej bliskich przeżył. Hind Rajab twierdzi, że jej kuzyni śpią – dopiero po pewnym czasie dotrze do niej, że zginęli. Pracownicy PRCS próbują zorganizować pomoc. To niezwykle skomplikowany proces, który koordynuje Mahdi (Amer Hlehel).

Bezradność

„Głos Hind Rajab” pokazuje, z jakimi trudnościami muszą mierzyć się palestyńskie

organizacje pomocowe. Karetka znajduje się zaledwie kilka kilometrów od samochodu, w którym uwięziona jest Hind Rajab. Lekarze pokonaliby ten dystans w osiem minut. Izraelskie wojsko nie wpuszcza jednak pomocy do zajmowanej strefy.

Mahdi nie może narazić swoich ludzi na niebezpieczeństwo. Dlatego uruchamia procedurę, która wymaga niemałej cierpliwości. Czerwony Półksiężyc musi koordynować swoje działania z Czerwonym Krzyżem w Jerozolimie, Ministerstwem Obrony Izraela i izraelskim wojskiem. Zanim lekarze dotrą do potrzebujących, minie czasem nawet kilkanaście godzin. To wieczność dla rannych, którzy w każdej chwili mogą zginąć.

„Głos Hind Rajab” opowiada o bestialskich działaniach Izraela, ale także o bezradności tych, którzy chcą nieść pomoc. Pracownicy Czerwonego Półksiężycza mogą jedynie wsluchiwać się w przerażony głos dziewczynki. Czas liczy się tu inaczej – każda minuta bezczynności przybliża drugiego człowieka do śmierci.

Usłyszcie głos Hind Rajab

„Głos Hind Rajab” opowiada o prawdziwym wydarzeniu. W rolę pracowników Czerwonego Półksiężycza wcielają się profesjonalni aktorzy, ale głos sześciolatki uwięzionej w samochodzie należy do prawdziwej Hind Rajab. Tunezyjska reżyserka Kaouther Ben Hania wykorzystała nagrania zarejestrowane przez Czerwony Półksiężyc.

Zabiegi zastosowane przez Kaouther Ben Hanię przynoszą zamierzony efekt. „Głos Hind Rajab” to wstrząsające dzieło, na które nie da się przygotować. Świadomość, że obcujemy z czymś prawdziwym, sprawia, że historia zyskuje na sile. Twórczyni przypomina nam, że to nie jest tylko film, a Hind Rajab nie jest jedynie wymyślonym nazwiskiem bohaterki. W głosie słyszonym przez widza zapisany jest prawdziwy strach. To głos, który powinniśmy usłyszeć, aby lepiej zrozumieć, jak w praktyce wygląda ludobójstwo w Gazie.

DAWID DRÓŻDŻ

GŁOS HIND RAJAB

dramat, Francja, Tunezja 2025,
tw. Kaouther Ben Hania, wyk. Clara Khoury, Saja Kilani, Motaz Malhees, Amer Hlehel

czwartek | 20:00 | HBO

PIĄTEK 21.08

GOLF

• DP WORLD TOUR – NEXO CHAMPIONSHIP
2. dzień
13:30 | POLSAT SPORT EXTRA 4

• PGA TOUR – BMW CHAMPIONSHIP
2. dzień
21:00 | EUROSPORT 2

KOLARSTWO

• RENEWI TOUR
UCI World Tour – 3. etap
15:15 | EUROSPORT 1

KOLARSTWO GÓRSKIE

• PUCHAR ŚWIATA Kobiet w LES GETS w GÓRNEJ SABAUDII
Cross-country short track
17:15 | EUROSPORT 1

• PUCHAR ŚWIATA MĘŻCZYZN w LES GETS w GÓRNEJ SABAUDII
Cross-country short track
17:50 | EUROSPORT 1

LEKKOATLETYKA

• DIAMENTOWA LIGA – ATHLETISSIMA W LOZANNIE
20:00 | POLSAT SPORT 1, POLSAT SPORT PREMIUM 2 SUPER HD

PIŁKA NOŻNA

• PKO BP EKSTRAKLASA
Cracovia – Wieczysta Kraków
20:25 | CANAL+ SPORT 3 HD, CANAL+ SPORT 4 HD

• PREMIER LEAGUE
Arsenal FC – Coventry City
20:55 | CANAL+ EXTRA 1

TENIS

• ATP MASTERS 1000 – CINCINNATI OPEN
21:00 | POLSAT SPORT 2
01:00 | POLSAT SPORT 1, POLSAT SPORT PREMIUM 1 SUPER HD

• WTA 1000 – CINCINNATI OPEN
19:00 | CANAL+ SPORT2 HD
02:30 | CANAL+ SPORT2 HD

SOBOTA 22.08

KOLARSTWO

• VUELTA A ESPAÑA
UCI World Tour – 1. etap
16:00 | EUROSPORT 1

LEKKOATLETYKA

• DIAMENTOWA LIGA – MEMORIAŁ KAMILI SKOLIMOWSKIEJ NA ŚLĄSKU
1. dzień – Rynek w Katowicach
14:30 | TVP SPORT

• STUDIO MEMORIAŁU KAMILI SKOLIMOWSKIEJ
14:15 | TVP SPORT

PIŁKA NOŻNA

• LIGUE 1 MCDONALD'S
RC Lens – AJ Auxerre
17:10 | ELEVEN SPORTS 4
Toulouse – Olympique Lyonnais
20:40 | ELEVEN SPORTS 4

• MULTI PREMIER LEAGUE
15:55 | CANAL+ EXTRA 2

• ORLEN EKSTRAKLIGA KOBIE
Lech Poznań – Górnik Łęczna
10:55 | TVP SPORT

• PKO BP EKSTRAKLASA
Korona Kielce – Motor Lublin
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
Piast Gliwice – Legia Warszawa
17:25 | CANAL+ SPORT 3 HD
Piast Gliwice – Legia Warszawa
17:30 | TVP SPORT
Śląsk Wrocław – Widzew Łódź
20:10 | CANAL+ SPORT 3 HD

• PREMIER LEAGUE
Hull City – Manchester United
13:25 | CANAL+ EXTRA 1
Ipswich Town – Sunderland
15:55 | CANAL+ EXTRA 1
Brentford FC – Tottenham
18:25 | CANAL+ EXTRA 1

SIATKÓWKA

• MISTRZOSTWA EUROPY KOBIE
W AZERBEJDŻANIE, CZECHACH,
SZWECJI I TURCJI
Węgry – Polska
17:45 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• ATP MASTERS 1000 – CINCINNATI OPEN
1. półfinał
19:30 | POLSAT SPORT 3
2. półfinał
00:00 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – CINCINNATI OPEN
Półfinał
21:00 | CANAL+ SPORT2 HD
01:30 | CANAL+ SPORT2 HD

NIEDZIELA 23.08

FORMUŁA 1

• GRAND PRIX HOLANDII
Parada kierowców
12:55 | ELEVEN SPORTS 1
Wyścig
14:55 | ELEVEN SPORTS 1

GOLF

• PGA TOUR – BMW CHAMPIONSHIP
4. dzień
18:00 | EUROSPORT 2

KOLARSTWO

• VUELTA A ESPAÑA
UCI World Tour – 2. etap
14:45 | EUROSPORT 1

KAJAKARSTWO. Mistrzostwa Świata odbędą się na Torze Regatowym Malta w Poznaniu. W zawodach wezmą udział najlepsi sportowcy z ponad 90 krajów

- FOT. FOT. PIOTR SKÓRNICKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

LEKKOATLETYKA

• DIAMENTOWA LIGA – MEMORIAŁ KAMILI SKOLIMOWSKIEJ NA ŚLĄSKU
2. dzień na Superauto.pl
Stadionie Śląskim w Chorzowie
14:00 | TVP SPORT

• STUDIO MEMORIAŁU KAMILI SKOLIMOWSKIEJ
13:35 | TVP SPORT

PIŁKA NOŻNA

• LALIGA EA SPORTS
Getafe CF – Racing Santander
19:25 | CANAL+ SPORT2 HD
Elche CF – FC Barcelona
21:25 | CANAL+ SPORT2 HD

• LIGA PORTUGAL BETCLIC
FC Porto – FC Arouca
21:25 | ELEVEN SPORTS 3

• LIGUE 1 MCDONALD'S
Angers SCO – Lille OSC
14:55 | ELEVEN SPORTS 4
PSG – Stade Rennais FC
20:40 | ELEVEN SPORTS 4

• PKO BP EKSTRAKLASA
Radomiak – Zagłębie Lubin
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
GKS Katowice – Wisła Płock
17:25 | CANAL+ PREMIUM, CANAL+ SPORT 3 HD
Pogoń Szczecin – Wisła Kraków
20:10 | CANAL+ SPORT 3 HD

• PREMIER LEAGUE
Manchester City – AFC Bournemouth
14:50 | CANAL+ EXTRA 1
Brighton – Aston Villa
14:55 | CANAL+ EXTRA 2
Newcastle – Liverpool FC
17:25 | CANAL+ EXTRA 1

TENIS

• ATP MASTERS 1000 – CINCINNATI OPEN
Finał
22:30 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – CINCINNATI OPEN
Finał
01:00 | CANAL+ SPORT2 HD

PONIEDZIAŁEK 24.08

PIŁKA NOŻNA

• PREMIER LEAGUE
Fulham FC – Chelsea FC
20:55 | CANAL+ EXTRA 1

• SERIE A ENILIVE
Bologna FC 1909 – SS Lazio
18:25 | ELEVEN SPORTS 1
AS Roma – ACF Fiorentina
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

SIATKÓWKA

• MISTRZOSTWA EUROPY KOBIE
Polska – Łotwa
14:45 | POLSAT SPORT 1

SNOOKER

• WUHAN OPEN
2. runda
08:00 | EUROSPORT 1

TENIS

• WTA 500 – ABIERTO GNP SEGUROS
23:00 | CANAL+ SPORT2 HD

WTOREK 25.08

KOLARSTWO

• VUELTA A ESPAÑA
UCI World Tour – 4. etap
14:30 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• KWALIFIKACJE LIGI MISTRZÓW UEFA
Play-off – rewanż
20:55 | CANAL+ EXTRA 1
20:55 | CANAL+ EXTRA 2

SIATKÓWKA

• MISTRZOSTWA EUROPY KOBIE
W AZERBEJDŻANIE, CZECHACH,
SZWECJI I TURCJI
Polska – Słowenia
17:45 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• US OPEN W NOWYM JORKU
2. dzień kwalifikacji
18:00 | 19:00 | 20:00 | 21:00 |
EUROSPORT 1

• ABIERTO GNP SEGUROS
23:00 | CANAL+ SPORT2 HD
01:00 | CANAL+ SPORT2 HD

ŚRODA 26.08

KAJAKARSTWO

• MISTRZOSTWA ŚWIATA
W POZNANIU
09:00 | POLSAT SPORT 1,
POLSAT SPORT 3
13:00 | POLSAT SPORT 2

KOLARSTWO

• VUELTA A ESPAÑA
UCI World Tour – 5. etap
14:45 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• KWALIFIKACJE LIGI MISTRZÓW
Play-off – rewanż
20:55 | CANAL+ EXTRA 1
20:55 | CANAL+ EXTRA 2

TENIS

• US OPEN W NOWYM JORKU
Półfinał kwalifikacji gry mieszanej
01:00 | 02:00 | EUROSPORT 1
Finał kwalifikacji gry mieszanej
03:30 | EUROSPORT 1

• ABIERTO GNP SEGUROS
23:00 | CANAL+ SPORT2 HD
01:00 | CANAL+ SPORT2 HD

CZWARTEK 27.08

GOLF

• PGA TOUR – TOUR CHAMPIONSHIP
1. dzień
19:00 | EUROSPORT 2

KOLARSTWO

• VUELTA A ESPAÑA
UCI World Tour – 6. etap
14:45 | EUROSPORT 1

KOSZYKÓWKA

• ELIMINACJE MISTRZOSTW
ŚWIATA MĘŻCZYZN
Izrael – Polska
19:50 | TVP SPORT

LEKKOATLETYKA

• DIAMENTOWA LIGA – WELTKLASSE ZÜRICH
20:00 | POLSAT SPORT 1

SIATKÓWKA

• MISTRZOSTWA EUROPY KOBIE
Polska – Niemcy
14:45 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• ATP 250 – WINSTON-SALEM OPEN
Ćwierćfinał
20:00 | 22:00 | 00:00 | 02:00 |
POLSAT SPORT 2

• ABIERTO GNP SEGUROS
Ćwierćfinał
23:00 | 01:00 | 03:30 |
CANAL+ SPORT2 HD

Od A do Z

**BALLERINA. Z UNIWERSUM
JOHNA WICKA ★★★**

film sens., USA/Węgry 2025, reż. Len Wiseman, wyk. Ana de Armas, Anjelica Huston
21:50 | **canal+ premium**
Ana de Armas jako córka pary płatnych zabójców, należących do różnych syndykatów. Dziewczyna idzie śladami zamordowanych rodziców i ze wsparciem Johna Wicka podejmuje próbę zemsty na ich mordercach.

**CHAMPION IV:
WALKA O HONOR ★★★**

film sens., USA/Bulgaria 2016, reż. Todor Chapkanov, wyk. Scott Adkins, Teodora Duhovnikova, Alon Aboutboul
21:55 | **tv puls**
Mistrz bokserski, tudzież champion nielegalnych więziennych turniejów, znów wpada w tarapaty, gdy jego przeciwnik umiera na ringu. Ale jest szansa – nielegalna, rzecz jasna! – na rehabilitację.

CICHE MIEJSCE ★★★★

horror, USA 2018, reż. John Krasinski, wyk. Emily Blunt, John Krasinski, Millicent Simmonds
22:30 | **tvn**
W postapokaliptycznym świecie opanowanym przez wszystkośyszające bestie pięcioosobowa rodzina usiłuje żyć w ciszy zapewniającej bezpieczeństwo. Ale czy bezszelestne życie jest w ogóle możliwe?

CZARNY MERCEDES ★★

film krym., Polska 2019, reż. Janusz Majewski, wyk. Maria Dąbska, Aleksandar Milićević, Artur Żmijewski
20:00 | **tvp historia**
Janusz Majewski uczy historii, dzieląc się swoją pasją do dobrego kryminału: w realiach okupowanej Warszawy komisarz granatowej policji prowadzi śledztwo w sprawie tajemniczej śmierci młodej kobiety.

GLUPI I GLUPSZY ★★

komedja, USA 1994, reż. Peter Farrelly, Bobby Farrelly, wyk. Jim Carrey, Jeff Daniels, Lauren Holly
22:10 | **tvn 7**
Dwaj skończeni idioci w Aspen w poszukiwaniu miłości i pieniędzy. Tytuł określa poziom „dzieła”, ale parę gagów – pierwszorzędných. Głównie jednak dla wielbicieli Jima Careya.

Cały ten zgiełk

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

MUSICAL

USA 1979, REŻ. BOB FOSSE, WYK. ROY SCHEIDER, JESSICA LANGE, ANN REINKING

**GREYSTOKE:
LEGENDA TARZANA,
WŁADCY MAŁP ★★★**

film przyg., Wlk. Brytania/USA 1984, reż. Hugh Hudson, wyk. Christopher Lambert, Ralph Richardson, Ian Holm
20:00 | **warner tv**
Jeszcze raz od początku: odnaleziony w dżungli, wychowany przez małpy potomek starego angielskiego rodu staje twarzą w twarz z cywilizacją. Christophera Lamberta pierwszy krok do sławy.

KRWAWA ZEMSTA ★★★

film akcji, Wlk. Brytania 2019, reż. Jesse V. Johnson, wyk. Scott Adkins, Craig Fairbrass, Thomas Turgoose
20:00 | **tv puls**
Po odsiedzeniu pokaźnego wyroku Scott Adkins wraca w rodzinne strony z zamiarem dokonania zemsty na ludziach, którzy zmusili go do dokonania czynu, za który musiał odpokutować więzieniem.

LE MANS '66 ★★★★★

film biograficzny, USA 2019, reż. James Mangold, wyk. Matt Damon, Christian Bale, Caitriona Balfe
21:30 | **cinemax**
Na faktach. Amerykański konstruktor Carroll Shelby i brytyjski kierowca Ken Miles łączą siły, by – przy wsparciu Forda – przełamać włoską dominację w wyścigach samochodowych w latach 60. XX wieku.

NIE ODDYCHAJ 2 ★★★

thriller, USA 2021, reż. Rodo Sayagues, wyk. Stephen Lang, Madelyn Grace, Brendan Sexton III
20:00 | **hbo**
W domu na odludziu, gdzie niewidomy weteran wojenny opiekuje się nastoletnią dziewczyną, pojawia się kilku mężczyzn z niecznymi zamiarami, niespodziewający się jakiegokolwiek oporu. Mocne.

**NOVEMBER
MAN ★★★**

thriller, USA/Wlk. Brytania 2014, reż. Roger Donaldson, wyk. Pierce Brosnan, Olga Kurylenko, Luke Bracey
22:05 | **stopklatka**
Pierce Brosnan jako agent CIA, który wraca z emerytury, by wspomóc swoją dawną protegowaną, a w rezultacie wpada na trop amerykańskich powiązań najwyższego szczebla z działaniami Rosjan w Czeczenii.

SEKSMISJA ★★★★★

komedja, Polska 1984, reż. Juliusz Machulski, wyk. Olgierd Łukaszewicz, Jerzy Stuhr, Bożena Strykowska
20:00 | **kino polska**
Poddani hibernacji mężczyźni budzą się w następnym stuleciu – w postapokaliptycznym świecie kobiet, pozbawionym pierwiastka męskiego. Wielki przebój od czasów kinowej premiery: nie starzeje się.

20:00 | **tvp kultura**

★★★★★

Złota Palma w Cannes: osobiste wyznanie Boba Fosse'a o losie artysty, który musi balansować na krawędzi życia, aby zrealizować swoje zamysły. Efektowne nie tylko dlatego, że szczere aż do bólu.

WIĘZIEN ★★

dramat obycz., Wlk. Brytania 2025, reż. Cal McEau, wyk. Tom Blyth, David Jonsson, Alex Hassell
20:00 | **cinemax**
Szanse na znolenienie warunkowe drobnego diler narkotykowego stają pod znakiem zapytania, gdy do jego celi trafia nowy współwięzień – handlarz narkotykowy kontrolujący obrót oploidami w ich zakładzie.

**WOJNA
O PRZETRZĄNIENIE ★★**

film s.f., Australia 2025, reż. Luke Sparke, wyk. Nick Wechsler, Ryan Kwanten, Tricia Helfer
23:50 | **canal+ premium**
Elitarny oddział, szukający w Wietnamie 1960 roku, zaginionych komandosów, natrafia w dżungli na obszar, gdzie Sowietci wskrzesili zastępy krwiożerczych dinozaurów. Wyłączenie dla koneserów.

**ZABÓJCZA
BROŃ III ★★★**

komedja sensacyjna, USA 1992, reż. Richard Donner, wyk. Mel Gibson, Danny Glover, Joe Pesci
22:40 | **warner tv**
Mel Gibson i Danny Glover na tropie policjanta, który wybrał mafię i handluje zarekwirowaną przez policję bronią. Karuzela mocnych wrażeń, ale szybko nuży.
KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI **D3**

07:00 Msza święta
07:30 Welon, fura i brawura
08:00 Serwis Info
08:10 Pogoda Info
08:15 Noce i dnie (1)
09:15 Ranczo IX (10)
10:10 Komisarz Alex XXIV (3)
11:05 Ojciec Mateusz XVIII
12:00 Serwis Info – magazyn
12:10 Agrobiznes
12:40 Magazyn rolniczy (788)
12:55 Supermoce fluorescencji
14:00 Spłatanie losy
15:00 Serwis Info
15:10 Pogoda Info
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Telexpress
17:25 Jaka to melodia? (5757)
18:05 Reporterzy (596)
18:25 Akacjowa 38
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 Ojciec Mateusz 35 (2)
– serial krym. Polska 26
21:25 Drellich (5/7) – serial krym. Polska 2025
22:25 Fucking Bornholm
*** – dramat obycz. Polska 2022, reż. Anna Kazejak, wyk. Agnieszka Grochowska, Maciej Stuhr (110 min)
00:15 Szyfry wojny (Wind-talkers)
*** – dramat woj. USA 2002, reż. John Woo, wyk. Nicolas Cage, Adam Beach, Peter Stormare (140 min)

MEZZO

10:00 „Betreffenheit”, balet w choreografii Crystal Pite
11:45 Théotime Langlois de Swarte, Orkiestra Opery Królewskiej w Wersalu: Bach
13:05 Intermezzo
13:30 Ludwig van Beethoven: Fidelio – opera Holandia 2024
16:00 Intermezzo
16:20 Maria João Pires i Renaud Capuçon w Gstaad: Mozart, Beethoven
17:30 Intermezzo
18:20 Samara Joy na Międzynarodowym Festiwalu Jazzowym w Montrealu
19:10 Jazz w Vienne: Trombone Shorty – koncert
20:30 Międzynarodowy Konkurs Muzyczny w Genewie 2025, kategoria altówka
22:30 Koncert z okazji 25-lecia Mezzo – muzyka klas.

TVP2 **D3**

06:20 Anna Dymna – spotkajmy się (442) – dyskusja
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7652) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7652) – mag. Polska 2026
11:35 Operacja zdrowie (79)
12:10 Msza święta Kościoła starokatolickiego mariawitów w Płocku – transmisja
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1045)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic – telenowela
16:00 Koło fortuny (2078)
16:35 Familiada (3111)
17:20 Panna młoda – serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1046)
18:50 Jeden z dziesięciu
19:25 Barwy szczęścia

20:00 Kabaretowa Noc pod Gwiazdami – Kogo tu nie było! (1, 2, 3) – program rozrywkowy
23:05 To jest grane (102) – program muzyczny
23:45 Lato z Radiem i Telewizją Polską – koncert
00:50 Kung Fu Joga (Gong fu yu jia) – film przyg. Chiny/Indie/USA/Nepal/Hongkong/Emiraty Arab./Isl./Korea Południowa/Arabia Saudyjska 2017, reż. Stanley Tong (120 min)

PULS 2

08:30 Wielkie przygody małego rekina II (16) – serial anim.
08:50 Masza i niedźwiedź VII
09:25 Świnka Peppa
09:45 Bing (71,72/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele (4)
10:35 Spidey i superkumple II
11:35 Gus. Mały II (21,22/52)
12:00 Psi patrol (26/26)
12:35 Marta mówi! II
13:00 Smerfy – serial anim.
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 My Little Pony (20/26)
15:00 Maraculous III (9,2/26)
16:00 Fineasz i Ferb II
17:00 Smerfy (5)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (40) – serial obycz.
21:00 Planeta singli 3
23:05 W szczechach rekina – horror Aus./Sing./Chiny 2012

POLSAT **D3**

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień – mag.
09:15 Malanowski i Partnerzy VIII (25,27) – serial fabularno-dok., wyk. Bronisław Cieślak
10:20 Trudne sprawy XX (12/40) – serial fab.-dok.
11:20 Dlaczego ja? 33 (45,46) – serial fab.-dok. Polska 2026
13:20 Gliniarze XVI (50,51) – serial fab.-dok. Polska 2024
15:30 Wydarzenia
15:55 Milionierzy (15) – teleturniej Polska 2025
16:35 Gliniarze XIX (33,34) – serial fabularno-dok. Polska 2025, wyk. Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak, Ewelina Ruckgaber, Piotr Mróz
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda – wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń” (821) – program publicystyczny

20:00 Predator: Prey
*** – horror USA 2022, reż. Dan Trachtenberg, wyk. Amber Midthunder, Dakota Beavers, Dane DiLiegro, Michelle Thrush (130 min)
22:10 Morbius – film akcji
*** USA 2022, reż. Daniel Espinosa, wyk. Jared Leto, Matt Smith, Adria Arjona (130 min)
00:20 Dlaczego on (Why Him?) – komedia USA/Kambodża 2016, reż. John Hamburg (155 min)

TV4

07:00 Strażnik Teksasu (20/24) – serial sens. USA 1994
07:55 Bogaty dom – biedny dom XII (6) – serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XI (11,12/65) – serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (55,56) – serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? XVIII (20,21/40) – serial fab.-dok.
13:55 Trudne sprawy XVII (17,18,19/40) – serial fab.-dok.
16:55 Policjantki i policjanci XXIV (59/65) – serial obycz.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (547) – reality show
19:00 Policjantki i policjanci XXIV (60/65) – serial obycz.
20:00 Gwiazdy kabaretu
22:05 Rycerz króla Artura – film przyg. USA/Wlk. Brytania 1995, reż. Jerry Zucker
00:55 STOP Drogowka

TVN **D3**

05:05 Nauka jazdy (13) – program rozrywk. Polska 2022
05:40 Uwaga! (8072) – mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (48/60)
06:50 Kuchenne rewolucje XXVI (2) – reality show
07:45 Dzień dobry wakacje (56) – mag. Polska 2026
11:25 Babski biznes (3/8) – serial dok. Polska 2025
12:35 Kuchenne rewolucje: Bistro „Tarta poducha”, Wrocław XX (5) – reality show
13:40 Ukryta prawda (14,15,7/60) – serial fab.-dok.
16:50 Szpital św. Anny III (19/53) – serial obycz. Polska 2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi V (60/64) – serial fabularno-dok.
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:50 Uwaga! (8073) – mag.

20:00 Assassin's Creed
*** – film przyg. USA/Francja/Wlk. Brytania/Hongkong/Tajwan/Malta/Hiszpania/Kanada 2016, reż. Justin Kurzel (150 min)
22:30 Ciche miejsce (A Quiet Place)
*** – horror USA 2018, reż. John Krasinski, wyk. Emily Blunt (105 min)
00:15 Bumblebee – film s.f. USA/Chiny 18, reż. Travis Knight, wyk. Hailee Steinfeld (145 min)

METRO **D3**

07:35 Tajemnice miłości
08:30 Szpital (39,40/68)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
12:30 SOS. Ekipy w akcji (2/60) – telenowela dok.
13:30 Brzydula (95,96)
14:40 Za głosem serca – telenowela Brazylia 2023
15:50 Magda M. II (8)
16:55 Idź na całość (2)
18:00 Złomowisko PL II (5)
19:00 Kartoteka V (27/30) – serial fab.-dok. Polska 2014
20:05 Akademia policyjna VII: Misja w Moskwie – komedia USA 1994, reż. Alan Metter
22:00 Dunkierka – dramat wojenny Wlk. Brytania/USA/Francja/Holandia 2017, reż. Christopher Nolan
00:20 Zbrodnia z pierwszych stron gazet IV (5/12)

TV PULS **D3**

06:00 Policjanci z Miami IV (12,13/22) – serial krym. USA 1988, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXIV (10,11/18)
10:00 Zaklinaczka duchów IV (12/23) – serial fantasy
11:00 Kotka – serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem – telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspomnienia stulecie III – serial obycz. Turcja 2011
14:00 Kurierzy II (23)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XI – serial obycz.
17:00 Kurierzy II – serial obyczajowy Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (52,53)

20:00 Krwawa zemsta (Avengement) – film akcji Wlk. Brytania 2019, reż. Jesse V. Johnson (115 min)
21:55 Champion IV: Walka o honor (Boyka: Undisputed IV) – film sensacyjny USA/Bułgaria 2016, reż. Todor Chapkanov (110 min)
23:45 American Fighter
*** – film sens. USA 2019, reż. Shaun Paul Piccinino (135 min)
02:00 Menu na miarę (11)

TVN7 **D3**

05:20 Ten moment (5/40) – serial fab.-dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (29,30,31/72) – serial fab.-dok. Polska 2017
08:45 Ukryta prawda (16,42,43/51) – serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy – serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Kryminalni III (9/13) – serial krym. Polska 2005, wyk. Marek Włodarczyk
15:00 Szpital (31,32/68) – serial fab.-dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji (48/60) – telenowela dokumentalna Polska 2018
19:00 Młode gliny (5/50)

20:00 After 4. Bez siebie nie przetrwamy (After Ever Happy) – melodramat USA 2022, reż. Castille Landon, wyk. Josephine Langford (130 min)
22:10 Głupi i głupszy (Dumb and Dumber) – komedia USA 1994, reż. Peter Farrelly (135 min)
00:25 Zaufanie (Trust) – dramat obyczajowy USA 2021, reż. Brian DeCubellis, wyk. Victoria Justice (125 min)

STOPKLATKA

08:45 Robert Makłowicz (141) – mag. kulinarny
09:40 Zagadki kryminalne panny Fisher: Śmierć w porcie (4/13) – serial krym. Australia 2012
10:55 Górski lekarz XIV (6,7/8) – serial obycz. Niemcy/Austria 2021
12:55 Zagadki kryminalne panny Fisher: Rodziny i migdały (5/13) – serial krym. Australia 2012, wyk. Essie Davis
14:05 Hudson i Rex III (10/16)
15:05 Zajazd. Będzie się działo (25,26)
17:00 Katastrofy w przestworzach II (8,4) – serial dokumentalny Kanada 2005
20:00 Młode wilki 1/2 – komedia Polska 1998, reż. Jarosław Żamojda, wyk. Anna Mucha, Krzysztof Antkowiak, Paweł Deląg (125 min)
22:05 November Man – thriller USA/Wlk. Brytania 2014, reż. Roger Donaldson, wyk. Pierce Brosnan (125 min)
00:10 Ekstradycja (5) – serial sensacyjny Polska 1995

KINO POLSKA

07:30 Przygody Myszi
07:40 Rekisio (52) – serial anim.
08:00 Miś Kudłatek (9,10) – serial anim. Polska 1971
08:25 Bolek i Lolek (11/13)
08:45 Do przerwy 0:1 (5,6)
09:55 Szumy i fonie – film krótkom. Polska 2024
10:10 Wracając do Marka
11:10 Agent nr 1 – dramat wojenny Polska 1971, reż. Zbigniew Kuźmiński
13:35 Nad Niemnem, cz. 1 – film obycz. Polska 1986, reż. Zbigniew Kuźmiński, wyk. Iwona Katarzyna Pawlak
15:10 Nad Niemnem, cz. 2 – film obycz. Polska 1986
17:35 Stawka większa niż życie: Spotkanie (17/18) – serial wojenny Polska 1968
18:45 Pogranicze w ogniu (1) – serial sensacyjny Polska 1988, wyk. Cezary Pazura
20:00 Seksmisja – komedia Polska 1984, reż. Juliusz Machulski, wyk. Olgierd Łukaszewicz, Jerzy Stuhr
22:25 Demony wojny wg Goi – dramat wojenny Polska 1998, reż. Władysław Pasikowski, wyk. Bogusław Linda
00:40 Symetria – dramat obyczajowy Polska 2003, reż. Konrad Niewolski, wyk. Arkadiusz Detmer, Borys Szyca

ALE KINO+

08:55 The Office PL III (5,6/12) – serial kom.
10:00 Bestia II (1,2/6) – serial obycz. Kanada 2023
12:05 Vera XIV (1) – serial krym. Wlk. Bryt. 2025, wyk. Brenda Blethyn
13:55 Problem – film krótkom. Polska 2020 (20 min)
14:15 Sny o miłości (Drømmer) – komediodramat Norwegia 2024, reż. Dag Johan Haugerud (135 min)
16:30 Mój synek (Mon Garçon) – thriller F/B 2017, reż. Christian Carion (105 min)
18:15 Vera XIV (2) – serial krym. Wlk. Brytania 2025
20:10 Jej twarz (The Last Face) – dramat obycz. USA 2016, reż. Sean Penn, wyk. Charlize Theron (155 min)
22:45 Ocalona (Survivor) – film sens. USA/Wlk. Brytania 2015, reż. James McTeigue, wyk. Milla Jovovich (120 min)
00:45 Czarna rzeka (Fleuve noir) – dramat krym. Francja/Belgia 2018, reż. Erick Zonca, wyk. Vincent Cassel (135 min)

POLSAT FILM

08:30 Przyjaciółki XVII (1,2/12)
10:25 Świat według Kiepskich (29,13,5,6,36/35) – serial kom.
13:30 Whitney Houston: I Wanna Dance with Somebody – film biograficzny USA 2022
16:35 Inwazja: Bitwa o Los Angeles – film s.f. USA 2011
18:55 Aniołki Charliego – film sens. USA/Niemcy 2000, reż. Joseph McGinty Nichol
21:00 Krucjata Bourne'a – thriller USA/Niemcy 2004
23:10 60 sekund – film sensacyjny USA 2000, reż. Dominic Sena, wyk. Nicolas Cage

FILMBOX+ ONE

08:05 Zagadki kryminalne panny Fisher III (7/8)
09:15 Panna Scarlet i komisarz I (3/6) – serial krym.
10:20 Panna Marple III (4/4)
12:20 Hudson i Rex V (9,10/20)
14:30 Poirot: Rendez-vous ze śmiercią XI (4) – film kryminalny Wlk. Brytania 2008
16:40 Strażnik Teksasu III (23/25) – serial sens. USA 1995
18:50 Poirot (3/10)
20:00 Kosmiczne jaja – komedia USA 1987
22:00 Nieśmiertelny III: Czarnoksiężnik – film fantasy Kan./Francja/Wlk. Bryt. 1995

TVP KULTURA

08:35 Kolekcja (7) – magazyn
08:55 Gruby (1) – serial młodzieżowy Polska 1973
09:35 Cyrk (The Circus) – komedia USA 1928, reż. Charles Chaplin (85 min)
11:00 Konnica (The Horse Soldiers) – film przyg. USA 1959 (125 min)
13:05 Enzo Ferrari. Czerwony i czarny
14:10 Soyka Kolektyw – W hołdzie mistrzowi
15:15 Pies Baskerville'ów (The Hound of the Baskervilles) – film krym. Wlk. Bryt. 1988, reż. Brian Mills (115 min)
17:10 Gruby (2,3)
18:25 Mistrzowie wideo
18:55 Rawhide II (20/32) – western USA 1960
20:00 Cały ten zgiełk (All That Jazz) – musical USA 1979, reż. Bob Fosse, wyk. Roy Scheider (135 min)
22:15 Sprawa Kramerów (Kramer vs. Kramer) – dramat obyczajowy USA 1979 (115 min)
00:10 Ella i John (The Leisure Seeker) – film przyg. Włochy/Francja 2017, reż. Paolo Virzi (120 min)

WARNER TV

08:05 Teraz albo nigdy! IV (2)
09:05 Bajer z Bel-Air
10:05 Prawo Agaty V (6)
11:05 Pełniejsza chata IV
12:05 Teraz albo nigdy! IV (3,4)
14:00 Bajer z Bel-Air
16:05 Pełniejsza chata IV
18:15 Dziewczyny w Nowym Jorku – komedia USA 2004
20:00 Greystoke: legenda Tarzana, władcy małp – film przyg. Wlk. Brytania/USA 1984
22:40 Zabójcza broń III – komedia sens. USA 1992
00:55 Ocean's Eleven: Ryzykowna gra – film sens. USA 2001

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki II (7,8/22)
09:25 Pingwiny z Madaga skaru III (5/15) – serial anim.
10:00 Polowanie na "Czerwony Październik" – film sens. USA 1989, reż. John McTiernan
13:00 Czarodziejki II (9,10/22)
15:00 Pingwiny z Madagaskaru
15:30 Daredevil – film sens. USA/Szwajcaria 2003
17:55 Przynał się, Fletcher – komedia krym. USA 2022
20:00 Londyn w ogniu – film sens. USA/Wlk. Bryt./Bułgaria 2016, reż. Babak Najafi
22:00 Pasażer – thriller USA 2023, reż. Carter Smith

HBO

09:20 Moja wina: Londyn – komedia Wlk. Brytania/Hiszpania 2024 (120 min)
11:20 Drażen – film biograf.
13:00 Na planie (34) – mag.
13:30 Mroczny rycerz – film sens. USA/Wlk. Brytania 2008, reż. Christopher Nolan (150 min)
16:00 The Pitt II (5/15)
16:45 Blížej – melodramat USA/Wlk. Bryt. 2004, reż. Mike Nichols (100 min)
18:25 No hej! – komedia USA 2025, reż. Sophie Brooks, wyk. Molly Gordon (95 min)
20:00 Nie oddychaj 2 – thriller USA 2021, reż. Rodo Sayagues, wyk. Stephen Lang (95 min)
21:35 Sprzedawcy 3 – komedia USA 2022, reż. Kevin Smith (100 min)
23:15 W dzikim galopie – dramat obycz. USA 2024, reż. Daniel Minahan, wyk. Daisy Edgar-Jones, Jacob Elordi (120 min)
01:15 Life – horror USA/Wlk. Brytania 2017, reż. Daniel Espinosa, wyk. Jake Gyllenhaal (100 min)

CINEMAX

11:55 Serce to mięsień – dramat krym. RPA/Arabia Saud. 2025
13:25 Po prostu razem – melodramat Francja 2007
15:00 Pan od muzyki – dramat F/Szwajcaria/Niemcy 2004
16:35 Wszystko będzie dobrze – dramat obycz. Hongkong/Chiny 2024, reż. Ray Yeung
18:05 Vitruvius – kom. B 2025
20:00 Wgiezł – dramat obycz. Wlk. Brytania 2025
23:10 Le Mans '66 – film biograficzny USA 2019
00:00 Liberators – film sensacyjny USA/Francja 1992

ROMANCE TV

10:30 Bella dilemma – komedia romantyczna Niemcy 2013
12:25 Inga Lindström: Ktoś cię kocha – dramat obycz. Niemcy/Szwecja 2022
14:20 Inga Lindström: Decyzja podjęta nad rzeką – romans Niemcy 2005
16:15 Statek marzeń
18:05 Górski lekarz (6/8)
20:00 Rejs ku szczęściu: Podróż poślubna do Birmy – serial obycz. Niemcy 2007
21:55 Wieśniaczki – możemy inaczej! – kom. romantyczna Niemcy 2023, reż. Britta Keils
23:50 Górski lekarz (6/8)

CANAL+ PREMIUM

08:45 Baityk – film dokumentalny Polska 2025
09:50 Peacock – dramat obycz. USA 2010, reż. Michael Lander (90 min)
11:20 Nadzieja – dramat obyczajowy Niemcy/Polska 2007 (100 min)
13:00 Maria Callas – film dok.
14:45 Krucjata Bourne'a – thriller USA/Niemcy 2004 (110 min)
16:35 Kawałek po kawałku – film anim. USA/Dania/Australia/Hongkong 2024 (95 min)
18:10 Łap-Ćapu (200)
18:15 Wicked – musical USA/Wlk. Brytania/Kanada 2024 (165 min)
21:00 The Walking Dead: Dead City III (4/8) – serial grozy USA 2026
21:50 Ballerina. Z uniwersum Johna Wicka – film sens. USA/Węgry 2025, reż. Len Wiseman, wyk. Ana de Armas, Anjelica Huston (120 min)
23:50 Wojna o przetrwanie – film s.f. Australia 2025, reż. Luke Sparke (130 min)
02:00 Niebezpieczne związki – horror Australia/USA/Kan. 2025 (95 min)

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi (33,34,35,36)
09:50 Prawo Agaty VI (5)
10:55 Lekarze II (12)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Prawo Agaty VI (4)
14:55 Detektywi – serial dok.
16:05 Na Wspólnej (49,50)
17:10 Filmowe duety (3)
17:45 Alfabet filmowy (18)
17:50 Niania w Nowym Jorku – komedia romant. USA 2007
20:00 Był sobie chłopiec – komedia Wlk. Brytania/USA/Francja/Niemcy 2002
22:15 W nieskończoność – film s.f. USA 2021

AMC

07:35 Strażnik – thriller USA 2006, reż. Clark Johnson
09:45 Policjnia opowieść III: Supergrlina – film sens. Hongkong 1992, reż. Stanley Tong
11:45 Tutanchamon (1,2,3) – serial hist. Kanada 2015
17:20 Twarda laska – komedia USA/Australia 2001, reż. Dennis Dugan
19:20 W ciemność. Star Trek – film s.f. USA 2013, reż. J.J. Abrams, wyk. Chris Pine
22:00 Frankenfish – horror USA 2004, reż. Mark A.Z. Dippé
23:40 Underworld: Wojny krwi – thriller USA 2016

AXN

08:05 Ostry dyżur III (18/22)
09:10 Castle V (18,19/24)
11:10 Rekrut IV (11,12/22)
13:10 Dowody zbrodni III (21,22/23) – serial sens.
15:10 FBI III (8,9/15)
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (14,15/24)
19:10 Castle V (20,21/24) – serial krym. USA 2013
21:05 Uproszczona II – film sensacyjny Francja 2012
22:55 Legion – horror USA 2010, reż. Scott Stewart
00:50 Castle V (20/24)

EPIC DRAMA

08:35 Detektyw Murdoch XVIII
09:30 Wszystkie stworzenia duże i małe V – serial obycz.
10:45 Lekarze na start
12:15 Zatraceni w miłości
13:20 Morderstwo w małym mieście II – serial krym.
14:15 Agenci NCIS XVI (4/24)
15:10 Panna Marple (1/4)
17:10 Komisarz Maigret (2/2)
19:00 Agenci NCIS XVI (5/24)
19:55 Poirot III (10/11)
21:00 Marlow: Klub zbrodni II
22:00 Morderstwo w małym mieście (6/8) – serial krym.
22:55 Poirot III (10/11)
00:00 Agenci NCIS XVI

TVN STYLE

11:25 Ugotowani (3, 4) – reality show Polska 2015
13:30 Kuchenne rewolucje (5, 7) – reality show
15:35 Zgłoś remont (3) – reality show Polska 2026
16:35 Pary młode ponad miarę II (3) – serial dok.
17:40 Kuchenne rewolucje (2, 3, 11) – reality show
20:50 Bitwa o gości (3) – reality show Polska 2025
21:50 Jestem z Polski VIII (9,11/17) – serial dok.
23:50 Mroczne sekrety małżeńskie VII – serial dok.

TVN TURBO

08:20 Nic do zgłoszenia III
09:20 Samochód marzeń (4)
10:15 Cieżarówką przez Stany IV (8/9) – serial dok.
11:15 101 napraw (6, 7)
12:15 Jeździć, obserwować II
13:00 Mobilni mechanicy (8, 9)
14:30 Zawodowi handlarze
16:00 Wojny samochodowe
18:00 Raport Turbo (5050)
18:15 Z drugiej ręki I (1, 2, 3)
20:30 Jeździć, obserwować V (3,4/16) – serial dok.
22:00 Raport Turbo (5050)
22:15 Wojny samochodowe
00:10 Niebezpieczne dzielnice II (3,4/13) – serial dok.

BBC FIRST

08:45 Lewis IX (5/6)
09:45 Ojciec Brown III (8/15)
10:40 Śmierć pod palmami VI
11:50 Z pamiętnika położnej XI
12:55 Ulica nadziei V (2,3/6)
15:00 Ojciec Brown X (9/10)
16:00 Lewis IX (5/6)
17:00 My Life is Murder II
18:00 Morderstwa w Mid-somer XV (6/6) – serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami VI
21:00 Po powodzi (1/6)
22:00 W cieniu podejrzenia (2/8)
23:00 Annika II (2/6)
00:10 Ulica nadziei V (2/6)

FX

08:00 Kości X (17/22)
09:00 SkyMed III (1/9)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (4,5/25)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (7,8/22)
13:45 Agenci NCIS IX (9,10/24) – serial krym. USA 2011
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (6,7/25)
17:25 Z Archiwum XI IV (3,4/24)
19:15 Agenci NCIS: Sydney III
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (9,10/22)
22:00 Uciec, ale dokąd? – film sensacyjny USA 1993
00:00 Z Archiwum XI IV

HGTV

08:00 Poszukiwacze domów: Australia – serial dok.
09:00 Remontujemy dom na plaży VIII – serial dok.
09:55 Letnia chata na lata 12R
11:55 Usterka XI (31)
13:05 Moje miasto, mój dom IX
15:10 Mieszkanie na miarę III
17:05 Polowanie na ogród VI
18:20 Weekendowa metamorfoza (3, 4) – reality show
20:10 Będzie pięknie (7/8) – serial dok. Polska 2025
21:10 Zgłoś remont (1)
22:05 House Hunters
00:20 Usterka XI (27,29/31)

BBC LIFESTYLE

10:05 Królowa Elżbieta: jej pasje i rozrywki – film dok.
11:20 Rezydencje na Mauritiusie (1) – serial dok.
12:25 Najdroższe brytyjskie domy III – serial dok.
13:25 Mistrzowie szycia (9)
14:30 Wielkie brytyjskie wypieki (4) – program rozrywkowy
15:35 Zapraszam do stołu
17:40 Rezydencje na Mauritiusie (10) – serial dok.
18:45 Mistrzowie szycia (10)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (5) – pr. rozrywkowy
21:00 Miłosne przekręty (3/4)
22:00 Bad Boyfriends (1, 2)

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół XI (10/22)
08:55 Przyjaciele V – serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu III (7,8,9,10,11,12/23)
14:30 Dwóch i pół XI
16:30 Przyjaciele V – serial kom. USA 1999, wyk. Jennifer Aniston
19:30 Teoria wielkiego podrywu III – serial komediiowy
22:00 The Office PL IV (2,3/12) – serial kom. Polska 2024
23:05 Comedy Club (10, 11)
00:05 Miasteczko South Park VI (12,13/17) – serial anim. dla dorosłych USA 2002

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex V (3/13)
09:30 Rodzinka.pl VI (5/26)
10:05 Klan – telenowela
10:40 Ranczo (3,4/13)
12:30 Komisarz Alex V (4/13)
13:30 Ojciec Mateusz 32 (10,11) – serial kryminalny
15:25 Komisarz Alex V (5/13)
16:15 Na sygnale
17:25 Ranczo (5,6/13)
19:30 Ojciec Mateusz 32 (12)
20:30 Komisarz Alex XXV (10) – serial krym. Polska 2026
21:30 Ranczo (7,8/13) – serial komediiowy Polska 2006
23:30 Ojciec Mateusz 32 (13)
00:30 Głina. Nowy rozdział

CANAL+ KUCHNIA

10:40 U sąsiadów w kuchni
11:50 Maximum Foodie IV (5,2)
12:50 Michel Roux – sielskie smaki francuskiej kuchni III
13:50 Sekrety świata przypraw
14:45 U sąsiadów w kuchni XII
15:50 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (6) – magazyn
16:10 Jakubiak rozgryza Polskę (2) – mag. kulinarny
16:40 Jamie Oliver – serial dok.
18:30 Sachie w Nowej Zelandii (5, 6) – mag. kulinarny
19:25 Gotuj taniej z Jamiem
21:10 Kulinarne szlaki
23:55 Bitwa na smaki (5, 6)

CANAL+ DOMO

08:00 Podzielić M2 (9, 10)
09:00 Twój kawałek ogrodu
10:00 Gardeners' World (4)
11:10 Ucieczka na wieś XXII
12:05 Wielkie projekty
13:05 Pogromcy bałaganu (4)
14:00 Cudotwórcy – pod presją
14:55 Się się miejsce (10)
15:50 Przekopimy Ci ogródek
16:20 Daleko od miasta XVI (1)
16:50 Gardeners' World (7)
18:00 Ucieczka na wieś XXII
18:55 Wielkie projekty
20:00 Daleko od miasta XI
21:00 Cudotwórcy – pod presją
21:55 Wielkie projekty XI
23:00 Domy na krańcu świata

PLANETE+

13:45 Najpiękniejsze rzeki świata II (5) – serial dok.
14:45 Superskały (2/5)
15:50 Niezwykłe podróże kolejki XIII (5/7) – serial dok.
16:55 Świat z góry (14,1/14)
18:05 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Polowanie na króla piratów (3/3) – serial dok.
19:45 1312. Afryka odkrywa Amerykę – film dok. Francja 23
20:50 Surfing. Historia nieznaną – film dok. Francja 2024
22:00 Premiera: Ekskluzywna szkoła dla lokajów (1)

DISCOVERY CHANNEL

11:00 Dżungla złota (1/5)
12:00 Psy policyjne (7/10)
13:00 Fantastyczne zwierzęta z Forrestem Galante (4/6)
14:00 Nagi instynkt przetrwania: Ameryka Łacińska (5)
15:00 Złomowisko PL VIII
16:00 Łowcy opali VIII (10)
17:00 Celnicy na straży Niemiec
18:00 Polscy truckersi III
19:00 Nagi instynkt przetrwania VII (15/17) – serial dok.
21:00 Zawodowcy – serial dok.
22:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII (5)
23:00 Nagi instynkt przetrwania: Mistrzostwa świata

TVP HISTORIA

10:40 Podróże z Agatą Christie i Sir Davidem Suchetem (3) – serial dok.
11:40 Wszystkie kolory świata
12:40 Odkryć tajemnicę VII
13:40 Zagadka egipskich hieroglifów i bracia Champollion
14:45 Janosik (7/13)
15:50 Sensacje XX wieku
18:25 1920. Wojna i miłość (8)
19:15 Zamojski Festiwal Filmowy „Spotkania z Historią”
20:00 Czarny Mercedes – film kryminalny Polska 2019
22:05 Historia w postaciach zapisana – serial dok.

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXV
13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (8/22)
14:50 Największe tajemnice świata VI (13/20) – serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Jak to wyjaśnić IV (6/20)
17:10 Tajemnice, które miały trwać wiecznie (2/8)
18:10 Największe tajemnice świata VII (17) – serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Wojownicy wszech czasów (7) – serial dok. USA 2026
22:00 Starożytni kosmici XVII
23:00 Jak to wyjaśnić IV

NATIONAL GEOGRAPHIC

10:00 Porzucone konstrukcje
11:00 Na granicy wytrzymałości (7/10) – serial dok.
11:35 Katakizmy pogodowe
15:00 Katastrofa w przestworzach XX (2/10) – serial dok.
16:00 Ukryte pod miastami (4)
17:00 Tajemnicze wyspy (5/10)
17:55 Kluczowe tygodnie wojny
20:00 Katastrofa w przestworzach XXIII (10) – serial dok.
21:00 Premiera: 9/11: zjednoczeni (1, 2) – cykl reportaży
23:00 Ukraina: wielki głód – film dok. Francja 2023

FOCUS TV

08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici
10:00 Gwiazdy lombardu XXIII
12:00 Tajemnice II wojny światowej (15) – serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii XXII (7) – serial dok.
14:00 Kroniki Hitlera (4)
15:00 Truckersi przez Australię IX (2/13)
16:00 Odkwaśnierzka VII
18:00 Rolnicy. Podlasie V
20:00 Kosmos – niewyjaśnione tajemnice starożytności
21:00 Koloseum (5/8)
22:00 Naziści: ściśle tajna nauka – serial dok. Kan. 2022

BBC EARTH

08:20 Gordon Buchanan: przez Gobi na wielbłądzie
09:30 Wyspy. Laboratoria natury: Okawango (5/6)
10:30 Życie na pustkowiu VIII
11:30 Zabójcza pogoda V
12:30 Dzikie połow (4/8)
13:30 Sekretne życie drzew (1)
14:30 W okowach mrozu VI
16:35 Sekretne życie ogrodu
17:40 Sekretne życie drzew (1)
18:45 Dzikie połow (5/8)
19:45 Wietnamskie przygody Billa Bailey'a (5) – serial dok.
20:55 W okowach mrozu VII
22:55 Brutalna planeta

POLSAT VIASAT HISTORY

10:20 Z popiołów II wojny światowej – serial dok.
11:25 Tajne bazy nazistów IV
12:25 Wikingowie: narodziny imperium (4,5,6/6)
15:20 Odnaleziona: tajemnica szamanki – film dok.
16:35 Wojna światowa: 1914–1945 (1/8) – serial dok.
17:35 Z popiołów II wojny światowej – serial dok.
18:50 Konkwestorzy (5/6)
19:45 Wielkie konflikty
20:50 Adolf Hitler: zrozumieć dyktatora (4/6) – serial dok.
22:05 Królów, które zmieniły świat (4/6) – serial dok.

Od A do Z

1917 ★★★★★

dramat wojenny, Wlk. Brytania/USA/Indie/Hiszpania 2019, reż. Sam Mendes, wyk. George MacKay, Dean-Charles Chapman, Benedict Cumberbatch

21:40 | tvp historia

Z czasów I wojny: dwóch dowódców zmierza do wysuniętego regimentu, by ostrzec dowódców przed zastawioną przez Niemców pułapką. Przejmująca historia nakręcona jakby jednym ujęciem wartym Oscara.

28 LAT PÓŹNIEJ:

ŚWIĄTYNIA KOŚCI ★★★

horror, Wlk. Brytania/USA 2026, reż. Nia DaCosta, wyk. Ralph Fiennes, Jack O'Connell, Alfie Williams

21:55 | hbo

Druga część sequela „28 dni później” Danny'ego Boyle'a: w dystopijnym świecie pod pretekstem inwazji zombie ludzie coraz bardziej zatracają swoje człowieczeństwo. Szczęśliwie, nie wszyscy. Dla koneserów.

BATMAN ★★★★★

film s.f., USA/Wlk. Brytania 1989, reż. Tim Burton, wyk. Michael Keaton, Jack Nicholson, Kim Basinger

21:30 | warner tv

Pierwsza opowieść z kinowego cyklu o stróżu prawa w toczonym przez zbrodnie Gotham City: sugestywna wersja popularnego komiksu w ujęciu Tima Burtona. Przebój.

BLACK LOTUS ★★

film sens., Holandia/USA 2023, reż. Todor Chapkanov, wyk. Rico Verhoeven, Frank Grillo, Kevin Janssens

20:00 | tv puls

Agent specjalny nie zdołał zapobiec śmierci przyjaciela, więc kiedy córka zmarłego zostaje uprowadzona przez gang handlarzy z całą znajomą rutyną jednoosobowej armii wkracza do akcji.

DJANGO ★★★★★

western, USA 2012, reż. Quentin Tarantino, wyk. Jamie Foxx, Christoph Waltz, Leonardo DiCaprio

20:00 | cinemax

Quentin Tarantino bierze się do westernu, oddając należny hołd Sergiowi Leone, wyśmiewając przy okazji utarte konwencje, narosłe wokół gatunku stereotypy i samego siebie. Plus brawurowy Christoph Waltz.

Chórzysci

· FOT. SONY PICTURES CLASSICS

DRAMAT OBYCZAJOWY

WLK. BRYTANIA/USA 2025, REŻ. NICHOLAS HYTNER, WYK. RALPH FIENNES, ROGER ALLAM, MARK ADDY

DŁUG ★★★★★

thriller, Polska 1999, reż. Krzysztof Krauze, wyk. Robert Gónera, Jacek Borcuch, Andrzej Chyła

20:00 | kino polska

Najciekawszy polski film współczesny przełomu stuleci: historia młodych biznesmenów, którzy zabijają nękającego ich szantażystę, jako zwierciadło polskiej rzeczywistości tamtego okresu. Na faktach.

GIGANT ★★★

film biograficzny, Wlk. Brytania/USA 2025, reż. Rowan Athale, wyk. Pierce Brosnan, Philip Gascoyne, Doren John Farmer

22:55 | canal+ premium

Odmieniony Pierce Brosnan jako Brendan Ingle, trener i mentor angielskiego boksera jemeńskiego pochodzenia Naseema Hameda, na przełomie tysiącleci 16-krotnego zawodowego mistrza wagi piórkowej.

GREENLAND ★★★

film sens., USA/Wlk. Brytania 2020, reż. Ric Roman Waugh, wyk. Gerard Butler, Morena Baccarin, Scott Glenn

21:20 | tvp 1

Jeszcze raz to samo: kiedy do Ziemi zbliża się kometa po kursie kolizyjnym, rodzina szuka schronienia – na przekór wszechogarniającemu chaosowi i panice, wywołanej świadomością nadchodzącej zagłady.

KOPNĘLABYM CIĘ,
GDYBYM MOĞŁA ★★★★★

thriller, USA 2025, reż. Mary Bronstein, wyk. Rose Byrne, Delaney Quinn, Mary Bronstein

21:00 | canal+ premium

Wielokrotnie nagradzana za kreację (w tym Złoty Glob i nominacja do Oscara) Rose Byrne jako matka chorej 7-latki, zmagająca się z nieobecnością męża i splotem mnóstwa niesprzyjających okoliczności.

WIĘCEJ: S. 3

MISSION:
IMPOSSIBLE III ★★★

film sens., USA 2006, reż. J.J. Abrams, wyk. Tom Cruise, Philip Seymour Hoffman, Ving Rhames

20:00 | tvn 7

Tom Cruise jako nadzwyczajny agent Ethan Hunt na tropie bezwzględnego międzynarodowego handlarza bronią: wypróbowany schemat fabularny w ujęciu J.J. Abramsa, twórcy serialu „Zagubieni”.

PANNA MŁODA! ★★★★★

horror, USA 2026, reż. Maggie Gyllenhaal, wyk. Jessie Buckley, Christian Bale, Jake Gyllenhaal

23:45 | hbo

Chicago lat 30. XX w.: Frankenstein (Christian Bale!) prosi szaloną badaczkę o stworzenie partnerki – leku na samotność. Ale wskrzeszenie zamordowanej młodej kobiety niesie nieprzewidywalne konsekwencje.

20:00 | hbo

★★★★

Ralph Fiennes jako lekarz, który w 1916 roku przejmując opiekę nad podupadającym chórem męskim, którego członkowie coraz częściej odchodzą do wojska, uczestnicząc w walach na froncie I wojny światowej.

SUMA WSZYSTKICH
STRACHÓW ★★★★★

film sens., USA/Niemcy/Kanada 2002, reż. Phil Alden Robinson, wyk. Ben Affleck, Morgan Freeman, James Cromwell

20:00 | stopklatka

Ben Affleck zastępuje Harrisona Forda w roli analityka CIA Jacka Ryana, którego przenikliwość umysłu po raz czwarty w cyklu ekranizacji prozy Toma Clancy'ego ma zapobiec wojnie światowej. Rutyna.

THELMA ★★★★★

komedia, USA/Szwajcaria 2024, reż. Josh Margolin, wyk. June Squibb, Fred Hechinger, Richard Roundtree

19:25 | canal+ premium

94-letnia staruszka (June Squibb!) zostaje oszukana „na wnuczkę”. Wobec braku wsparcia policji i własnej rodziny sama rusza przez Los Angeles, by odnaleźć oszusta i odzyskać wyłudzoną kwotę.

WIELORYB ★★★

dramat obycz., USA 2022, reż. Darren Aronofsky, wyk. Brendan Fraser, Sadie Sink, Jacey Sink

20:00 | tvp kultura

Nagrodzony Oscarem za rolę Brendan Fraser jako nadmiernie otyły, kompulsywnie zjadający swoje traumy nauczyciel kreatywnego pisanie, który w ostatnich chwilach życia szuka porozumienia ze światem.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI **D3 I**

07:00 Msza święta
07:40 Rok w ogrodzie (1179)
08:05 Rok w ogrodzie extra
08:20 Pełnosprawni
08:55 Ranczo IX (11/13)
09:50 Komisarz Alex XXIV (4)
10:50 Ojciec Mateusz XIX (1)
11:50 Skrzydła i sieci.
Niezwykły taniec w powietrzu
12:55 Siedmiu wspaniałych
nadjeżdża (The Magnificent
Seven Ride!) – western USA
1972, reż. George McCowan,
John Sturges (110 min)
14:45 Dobre strony (13)
15:10 Okrasałam przepisy
15:45 Przed ekranem
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:35 Rolnik szuka żony (11)
18:40 Jaka to melodia? (5851)
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:25 Gra z Cieniem (10)
– serial kryminalny
21:20 Greenland – film sens.
*** USA/Wlk. Brytania
2020, reż. Ric Roman
Waugh, wyk. Gerard
Butler (130 min)
23:30 Kill Bill (Kill Bill: Vol. 1)
**** – film sens. USA 2003,
reż. Quentin Tarantino,
wyk. Uma Thurman,
Vivica A. Fox (120 min)
01:30 Fucking Bornholm
*** – dramat obyczajowy
Polska 2022, reż. Anna
Kazejak (105 min)

MEZZO

10:00 Giuseppe Verdi: Bal
maskowy – opera Hiszp. 2024
12:25 Charles Lloyd Sky
Quartet Ljubljana 2024
13:30 Międzynarodowy
Festiwal Jazzowy w Montrealu:
Marquis Hill – koncert
14:35 Jazz w Vienne: Marcel
Khalife i Bachar Mar-Khalife
15:35 Shai Maestro Quartet:
Human – koncert Francja 2021
16:35 Intermezzo
17:20 Konkurs im. Van
Cliburna 2025 – muzyka klas.
18:45 Filharmonicy Berliński,
François-Xavier Roth: Stra-
wajński, Bach – muz. klasyczna
20:30 Gaetano Donizetti:
Córka pułku – opera Wł. 2022
22:45 Elisabeth Leonskaja,
Quatuor Danel: Szostakowicz,
Wajnberg – Théâtre du Capi-
tole, Tuluz – muzyka klas.

TVP2 **D3 I**

05:10 Barwy szczęścia
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie
– pobudka (7653) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
(7653) – mag. Polska 2026
11:15 Górna półka smaku (8)
12:00 Zmiennicy (13)
13:05 Panna młoda
14:00 Familiada (3112)
– teleturniej Polska 2026
14:35 Koło fortuny (2079)
– teleturniej Polska 2025
15:15 Szansa na sukces.
Opole 2026 (6) – show
16:20 Na dobre i na złe
– serial obycz. Polska 2026
17:15 Panna młoda
18:10 Va banque (1047)
18:40 Słowo na niedzielę
(1177) – program religijny
18:50 Rodzinka.pl XVIII (9,10)
– serial kom. Polska 2026

20:00 Lato z Radiem
i Telewizją Polską
– koncert Polska 2026
22:45 Męskie Granie Orkie-
stra 2026 – koncert
00:20 Rodziny się nie
*** wybiera (La ch'tite
famille) – komedia
Francja 2018, reż.
Dany Boon (115 min)
02:15 Pod Mocnym Aniołem
**** – dramat obycz. Wę-
gry/Polska 2014, reż.
Wojciech Smarzowski,
wyk. Robert Więckie-
wicz (120 min)

PULS 2

08:00 Pingwiny z Madagaskaru
08:35 Superpies i turbokot
– film anim. Wlk. Bryt./USA 2019
10:10 Kumple z dżungli – film
anim. F 2017, reż. David Alaux,
Eric Tosti, Jean-François Tosti
12:10 Boso przez świat
(68, 70, 71) – cykl reportaży
13:50 Gwiazdy Mazurskiej
Nocy Kabaretowej (8, 9)
15:50 Jak zostać królem
– komedia Czechosł. 1976
17:45 Świnopas – film
fantasy Niemcy 2017
19:00 Ekipa z dżungli. Misja
ratunkowa – film anim. F 2023
20:50 Pracownik miesiąca
– komedia USA 2004, reż.
Mitch Rouse, wyk. Matt Dillon
22:50 Zwierciadło
– thriller USA/Kanada 2018
00:50 Wstydlive choroby V
– serial dok. Wlk. Brytania 2011

POLSAT **D3 I**

05:25 Telezakupy TV Okazje
– program reklamowy
06:00 Nowy dzień – mag.
informacyjny Polska 2026
08:30 Halo tu Polsat (3095)
– magazyn Polska 2026
11:20 Farma (157–160)
– reality show Polska 2025
15:40 Aniołki Charliego:
zawrotna szybkość (Charlie's
Angels: Full Throttle) – kome-
dia USA 2003, reż. Joseph
McGinty Nichol, wyk. Came-
ron Diaz, Drew Barrymore,
Lucy Liu, Bernie Mac, Demi
Moore, Robert Patrick, John
Forsythe, Crispin Glover,
Justin Theroux (135 min)
17:55 Węgry – Polska:
Siatkówka: Mistrzostwa
Europy kobiet w Azerbej-
dzanie, Czechach, Szwecji
i Turcji (na żywo)

20:25 Kabaret na żywo.
Chyba Czesław (171)
– kabaret i satyra
Polska 2026
22:30 Barry Seal: Król
*** przemytu (American
Made) – film sens. USA
2017, reż. Doug Liman,
wyk. Tom Cruise, Do-
mnall Gleeson, Sarah
Wright (140 min)
00:50 Inwazja: Bitwa o Los
*** Angeles (Battle: Los
Angeles) – film s.f. USA
2011, reż. Jonathan
Liebesman (155 min)

TV4

07:00 Galileo – pr. popularn.
09:05 #jesteśmyDlaDzieci
(341) – mag. Polska 2026
09:30 Galileo
11:30 Mini Galileo
12:30 Spider–Man II – film
sens. USA 2004, reż. Sam
Raimi, wyk. Tobey Maguire,
Kirsten Dunst, James Franco
15:00 Policjantki i policjanci
XXIV (46,47,48,49,50/65)
– serial obycz. Polska 2026,
wyk. Mariusz Węglowski, Paweł
Kowalczyk, Wojciech Sikora
20:00 Sprawiedliwi. Trój-
miasto III (45,46,47,48) – serial
krym. Polska 2026, wyk.
Jerzy Żelnik, Artur Dziurman,
Aleksandra Galczyńska, Maria
Wieczorek, Rafał Cieluch
00:00 Gwiazdy kabaretu
02:05 STOP Drogowka (360)
– mag. policyjny Polska 2025

TVN **D3 I**

05:05 Nauka jazdy (14)
05:40 Uwaga! (8073) – mag.
reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (49/60)
06:50 Kuchenne rewolucje:
Warszawa – Bistro „2020” 31
07:45 Dzień dobry wakacje
11:30 Dobrze zrobione
w domu (1) – mag. Polska 2026
11:35 Na Wspólnej – serial
obyczajowy Polska 2026
13:35 Młode gliny (49/50)
14:40 Dora i Miasto Złota
(Dora and the Lost City of
Gold) – film przyg. USA/
Australia/Wlk. Brytania 2019,
reż. James Bobin (130 min)
16:50 Galimatias,
czyli kogel–mogel II
– komedia Polska 1988, reż.
Roman Zaluski (130 min)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:45 Uwaga! (8074)

20:00 Kac Vegas w Bang-
*** koku (The Hangover
Part II) – komedia USA
2011, reż. Todd Phillips,
wyk. Bradley Cooper,
Ed Helms (135 min)
22:15 Polowanie na drużny
*** (Wedding Crashers)
– komedia roman-
tyczna USA 2005, reż.
David Dobkin (150 min)
00:45 Green Lantern
*** – film s.f. USA 2011,
reż. Martin Campbell,
wyk. Ryan Reynolds,
Blake Lively (145 min)

METRO **D3 I**

07:05 Gorączka złota XII
(4/24) – serial dok. USA 2021
08:00 Klan z Alaski II (11,12/16)
10:00 Złomowisko PL II (6)
– serial dok. Polska 2016
13:00 Strażacy 24h – serial
dokumentalny Polska 2020
14:05 Makłowicz w drodze (5)
14:40 Farma Clarksona (4/8)
15:50 Jestem z Polski (9,2)
– serial dok. Polska 2018
17:50 Kryminalni VII (1,2/13)
– serial krym. Polska 2007,
wyk. Marek Włodarczyk
20:00 Obce niebo – dramat
obyczajowy Polska/Szwecja
2015, reż. Dariusz Gajewski,
wyk. Agnieszka Grochowska
22:15 Gliniarz z Beverly Hills
II – komedia sensacyjna
USA 1987, reż. Tony Scott
00:15 Zbrodnie z pierwszych
stron gazet IV (7/12)

TV PULS **D3 I**

06:00 Kobra – oddział spe-
cjalny XXIV (2,9,4/18) – serial
sensacyjny Niemcy 2018
09:00 Taki jest świat (33)
09:25 Boso przez świat:
Azja (77) – cykl reportaży
10:00 Lombard. Życie pod
zastaw XI (51,52,53) – serial
obycz. Polska 2022, wyk.
Zbigniew Buczkowski, Henryk
Golebiowski. Bizaccy prowa-
dzą sklep papirniczy. Mimo iż
mają dług, Bizacka chce
jechać na Sycylię z mężem,
córką i zięciem. Bizacki zasta-
wia w lombardzie pamiątki po
teściach, ale żona każe mu
odebrać rzeczy, oznajmiając,
że weźmie pożyczkę.

20:00 Black Lotus – film
*** sens. Holandia/USA
2023, reż. Todor Chap-
kanov, wyk. Rico Ver-
hoeven (115 min)
21:55 W obronie własnej
*** (Homefront) – film
sens. USA 2013, reż.
Gary Fleder, wyk. Jason
Statham (120 min)
23:55 Król zabójców (King
*** of Killers) – film sens.
USA/Kanada 2023, reż.
Kevin Greivoux, wyk.
Frank Grillo (125 min)
02:00 Dyżur III (36)

TVN7 **D3 I**

06:00 Wiza na miłość: pierw-
sze spotkanie III – serial dok.
06:55 New Looney Tunes III
– serial anim. USA 2019
07:25 Tysiąc słów – komedia
USA 2012, reż. Brian Robbins
09:20 Ukryta prawda
(42,34,35,36/60) – serial
fabularno–dok. Polska 2023
14:40 Szpital św. Anny
(19,20/50) – serial obycz.
16:50 Detektywi (13/56)
– serial fabularno–dok.
17:50 Córka prezydenta
(Chasing Liberty) – komedia
romantyczna USA/Wlk.
Brytania/Czechy/Włochy
2004, reż. Andy Cadiff, wyk.
Mandy Moore (130 min)

20:00 Mission: Impossible
*** III – film sens. USA
2006, reż. J.J. Abrams,
wyk. Tom Cruise, Philip
Seymour Hoffman,
Ving Rhames (165 min)
22:45 Niech wytną (The
*** Glimmer Man) – film
sens. USA 1996, reż.
John Gray (125 min)
00:50 Nie bój się ciemności
*** (Don't Be Afraid of
the Dark) – horror USA/
Aus./Meksyk 2010,
reż. Troy Nixey, wyk.
Katie Holmes (120 min)

STOPKLATKA

- 08:00 Komisarz Rex V** (7,8/12) – serial sens. Austria/Niemcy 2000
- 10:00 Hudson i Rex III** (11,12/16) – serial krym. (2/7) – serial fantasy
- 12:00 Robin z Sherwood II** (2/7) – serial fantasy
- 13:10 Ostatni smok** ******* (DragonHeart) – film fantasy USA 1996, reż. Rob Cohen (140 min)
- 15:30 Max** – film przyg. USA ******* 15, reż. Boaz Yakin, wyk. Josh Wiggins (135 min)
- 17:45 Trzej muskietierowie** (The Three Musketeers) – film przyg. USA/Niemcy/Francja/Wlk. Brytania 2011 (135 min)
- 20:00 Suma wszystkich strachów** (The Sum of All Fears) – film sens. USA/Niemcy/Kanada 2002, reż. Phil Alden Robinson (155 min)
- 22:35 Nienawistna ósemka** ******* (The Hateful Eight) – film kryminalny USA 2015, reż. Quentin Tarantino, wyk. Samuel L. Jackson (205 min)
- 02:00 Oczy smoka** (Dragon Eyes) – film sensacyjny USA 2012 (120 min)

KINO POLSKA

- 07:40 Polska Kronika Filmowa 8A/72** – reportaż Polska 1972
- 07:55 Polska Kronika Filmowa 49A/72** – reportaż Polska 1972
- 08:15 Podróż kapitana Klipera** (1,2) – serial anim.
- 08:35 Bolek i Lolek** (5,6,13/13)
- 09:20 Podróż Pana Kleksa: Wystannicy Bajdocji** (1) – film dla dzieci ZSRR/Polska 1985
- 11:00 Moja mama** – film krótkom. Polska 2024
- 11:30 Poszukiwany, poszukiwana** – komedia Polska 1974
- 13:10 Mała wielka miłość** – komedia romantyczna Polska/USA 2008, reż. Łukasz Karwowski, wyk. Agnieszka Grochowska, Joshua Leonard
- 15:50 Kogel-mogel** – komedia PL 1988, reż. Roman Załuski
- 18:05 Na układy nie ma rady** – komedia Polska 2017
- 20:00 Dług** – thriller Polska 1999, reż. Krzysztof Krauze, wyk. Robert Gónera, Jacek Boruch, Andrzej Chyry, Agnieszka Warchulska
- 22:05 Och, Karol!** – komedia Polska 1985, reż. Roman Załuski, wyk. Jan Piechociński, Dorota Kamińska, Marta Klubowicz, Danuta Kowalska
- 00:00 Ciało** – kom. Polska 2003, reż. Andrzej Saramonowicz, Tomasz Konecki

ALE KINO+

- 09:45 Mads Mikkelsen. Diabeł wcielony**
- 11:00 Włamanie na śniadanie** (Bandits) – komedia kryminalna USA 2001, reż. Barry Levinson, wyk. Bruce Willis (145 min)
- 13:25 Sprawa nierozwiązana** (1,2,3,4/10) – serial kryminalny Kanada 2021
- 15:45 Angels Fall** – film obycz. ******* USA 2007, reż. Ralph Hemecker (125 min)
- 17:50 Czwarta władza** (The Post) – film biograficzny USA 2017, reż. Steven Spielberg (140 min)
- 20:10 Largo Winch 3: Cena pieniędzy** (Largo Winch: Le prix de l'argent) – film sens. Francja/Belgia 2024, reż. Olivier Masset-Dépassé, wyk. Tomer Sisley, James Franco (130 min)
- 22:20 Niemożliwe** (The Impossible) – film katas. USA/Hiszpania/Tajlandia 2012, reż. J.A. Bayona (140 min)
- 00:40 Falszerz** (Der Passfälscher) – film biograficzny Niemcy/Luksemburg 2022, reż. Maggie Peren (135 min)

POLSAT FILM

- 12:30 Ania z Zielonego Wzgórza** – nowy początek – film dla młodzieży Kan. 2008
- 14:00 Duże dzieci** – komedia USA 2010, reż. Dennis Dugan
- 16:05 Jak wytresować smoka** – film anim. USA/Francja/Wlk. Brytania 2010
- 18:20 Szybcy i wściekły 8** – film sens. Chiny/USA/Japonia 2017
- 21:00 Predator** – film s.f. USA 2018, reż. Shane Black
- 23:20 Gdzie śpiewają raki** – thriller USA 2022
- 01:50 Ślad II** (7/36) – serial kryminalny Polska 2019

FILMBOX+ ONE

- 08:00 Strażnik Teksasu III** (16,17/25) – serial sens.
- 10:00 Czarny rumak** – film przygodowy USA 1979
- 12:35 E.T.** – film s.f. USA 1982, reż. Steven Spielberg
- 15:00 Książę i ja** – komedia romantyczna USA/Czechy 04
- 17:35 RoboCop** – film s.f. USA 2014, reż. José Padilha
- 20:00 Kod Merkury** – film sens. USA 1998, reż. Harold Becker, wyk. Bruce Willis
- 22:15 Haker** – film sens. USA 2015, reż. Michael Mann
- 01:00 Underworld: Ewolucja** – film sens. USA/Kanada 2006

TVP KULTURA

- 08:20 Awantura o Basię** ******* – film dla dzieci Polska 1995 (115 min)
- 10:15 Kosmos 1999** (23/24)
- 11:20 Petra: tajemnice starożytnych budowniczych** – film dok.
- 12:15 Wyjazd służbowy** ******* – film obycz. Polska 1976, reż. Andrzej Jerzy Piotrowski (55 min)
- 13:10 O północy w Paryżu** ******* (Midnight in Paris) – komedia roman-tyczna USA/Hiszpania/Francja 2011 (105 min)
- 14:55 Gangsterzy i filantropi** ******* – kom. Polska 1962, reż. Jerzy Hoffman, Edward Skórzewski (95 min)
- 16:30 Barbara i Jan** (7)
- 17:10 Hania Rani: 3 Koncerty**
- 17:50 Konnica** (The Horse Soldiers) – film przyg. USA 1959 (130 min)
- 20:00 Wieloryb** (The Whale) ******* – dramat obycz. USA 2022, reż. Darren Aronofsky (125 min)
- 22:05 Muzyka na dobry wieczór** (12)
- 23:15 Cały ten zgiełk** (All That Jazz) – musical USA 1979 (135 min)
- 01:30 Hania Rani: 3 Koncerty**

WARNER TV

- 09:30 Sophia Grace i Rosie** – komedia USA 2014
- 11:05 Stosunki międzymiastowe** – komedia romant. USA 2010, reż. Nanette Burstein
- 13:10 Skazani na Shawshank** – dramat psych. USA 1994
- 15:55 Akademia policyjna VI** – komedia USA 1989
- 17:35 Akademia policyjna VII** – komedia USA 1994
- 19:15 Naciągacze** – kom. krym. USA/Wlk. Brytania 2003
- 21:30 Batman** – film s.f. USA/Wlk. Brytania 1989
- 00:00 Hannibal** (1,2/13)

PARAMOUNT

- 09:50 Tata kontra tata** – komedia USA 2015
- 11:55 Polowanie na »Czerwony Październik«** – film sensacyjny USA 1989
- 14:55 BFG: Bardzo fajny gigant** – film fantasy USA/Indie/Wlk. Brytania 2016, reż. Steven Spielberg, wyk. Mark Rylance
- 17:20 Bogowie Egiptu** – film fantasy USA/Australia/Chiny/Hongkong 2016
- 20:00 Żywiół** Deepwater Horizon – film sens. USA/Hongkong/Chiny 2016
- 22:10 Cop Land** – film krym. USA 1997, reż. James Mangold

HBO

- 09:15 Millerowie** – komedia ******* USA/Wlk. Brytania 2013, reż. Rawson Marshall Thurber (110 min)
- 11:05 Żegnaj Christopher** ******* Robin – film biograficzny Wlk. Brytania/USA 2017 (105 min)
- 12:50 Focus** – komedia kry-minalna USA/Argentyna 2015 (105 min)
- 14:35 W stronę słońca** ******* – film s.f. USA/Wlk. Brytania 2007 (105 min)
- 16:20 Anakonda** – horror ******* USA 2025 (95 min)
- 17:55 Król Artur: Legenda miecza** – film przyg. Wlk. Brytania/USA/Australia 2017 (125 min)
- 20:00 Chórzyści** ******* obycz. Wlk. Brytania/USA 2025, reż. Nicholas Hytner (115 min)
- 21:55 28 lat później:** ******* Świątynia kości – horror Wlk. Brytania/USA 2026 (110 min)
- 23:45 Panna młoda!** – horror ******* USA 2026, reż. Maggie Gyllenhaal (125 min)
- 01:50 Kosmar minionej** ******* lata – horror USA/Australia/Kanada 2025 (110 min)

CINEMAX

- 10:10 Co się zdarzyło w Las Vegas** – komedia romantyczna USA 2008, reż. Tom Vaughan
- 11:50 Od marca do maja** – dramat obycz. Czechy 2024, reż. Martin Pavol Repka
- 13:20 Le Mans '66** – film biograficzny USA 2019
- 15:55 Anioły i Demony** – thriller USA/Włochy 2009
- 18:15 Ave, Cezar!** – komedio-dramat USA/Wlk. Bryt./Jap. 2015
- 20:00 Django** – western USA 2012, reż. Quentin Tarantino
- 22:45 Dziedzictwo Bourne'a** – film sens. USA/Japonia 2012

ROMANCE TV

- 07:40 Górski lekarz** (3,4) – serial obycz. Niemcy/A 2021
- 12:20 Käthe i ja** (3/10) – serial obyczajowy Niemcy 2020
- 14:15 Statek marzeń** – serial obycz. Niemcy/Austria 2011
- 16:15 Dr Nice** (3/6) – serial komediowy Niemcy 2025
- 18:05 Rodzina uszczęśliwia** – komedia kryminalna Niemcy 2011, reż. Reinhard Münster
- 20:00 Zabójcze tropiki** (7,8/8) – serial krym. Francja 2021
- 22:15 Kryminał z Bolzano** – serial krym. Niemcy 2017
- 00:05 Przyjaźń to coś więcej** (1) – serial obycz. Niemcy 2022

CANAL+ PREMIUM

- 09:05 Imagine Dragons: Live at the Hollywood Bowl**
- 11:10 Łąpu-Capu** (201)
- 11:25 Zmierzc** – film ******* fantasy USA/Wlk. Brytania 2008 (120 min)
- 13:25 Niania w Nowym Jorku** ******* – komedia romantyczna USA 2007, reż. Shari Springer Berman, Robert Pulcini (105 min)
- 15:10 Kopnięci w czasie** ******* – komedia Francja/Belgia 2020 (100 min)
- 16:50 Koncert Elton John & Brandi Carlile** – koncert Wlk. Brytania/USA 2025
- 17:45 Cudowne życie** ******* – komediodramat Francja/Kanada 2025, reż. Ken Scott (100 min)
- 19:25 Thelma** – komedia USA/Szwajcaria 2024, reż. Josh Margolin (95 min)
- 21:00 Kopnęłabym cię, gdybym mogła** – thriller ******* Wlk. Brytania 2024, reż. Mary Bronstein (115 min)
- 22:55 Gigant** – film biogra-ficzny Wlk. Brytania/USA 2025 (115 min)
- 00:50 Wcielenie** – horror ******* Wlk. Brytania 2024, reż. Alexander J. Farrell, wyk. Kit Harington (95 min)

TVN FABUŁA

- 08:10 Prawo Agaty VII** (12,13)
- 10:10 Pierścien i róża** – film dla młodzieży Polska 1986
- 12:25 Ekspres polarny** – film anim. USA/Australia 2004
- 14:35 Listy do Julii** – komedia romant. USA 2010, reż. Gary Winick, wyk. Amanda Seyfried
- 16:50 Harry Potter i Książę Półkrwi** – film fantasy Wlk. Bryt. 2009, reż. David Yates
- 20:00 Harry Potter i Insygnia Śmierci, cz. 1** – film przygodo-owy Wlk. Brytania/USA 2010
- 23:00 Zakonnica** – horror USA 2018, reż. Corin Hardy

AMC

- 09:25 Pokerzyści** – film sens. USA 2003, reż. Damian Nieman
- 11:25 Serce nie służy** – komedia romantyczna USA 2005
- 13:40 Błękitna laguna** – film przygodowy USA 1980
- 15:55 Zbroja boga** – film sens. Hongkong/Jugosławia 1986
- 18:10 Wielki Biały Ninja** – film sensacyjny USA 1997
- 20:00 Gothika** – thriller USA/Francja/Kanada/Hosławia 1986
- 22:10 Żołnierze kosmosu III: Grabieżca** – film s.f. USA/Niemcy/RPA 2008
- 00:20 Liberator II** – film sens. USA 1995, reż. Geoff Murphy

AXN

08:00 FBI: International IV (18/22) - serial akcji USA 2025
09:00 FBI: Most Wanted IV
10:00 Rekrut IV (3,4,5,6,7/22)
15:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII - serial krym.
20:00 Bodyguard zawodowiec - film akcji USA/Holandia/Bułgaria/Hongkong/Kanada/Wlk. Brytania/Francja 2017
22:30 Zabójca - film sensacyjny USA/Kanada 2007
00:30 Hostel II - horror USA/Czechy/Włochy/Islandia/Słowacja 2007, reż. Eli Roth

EPIC DRAMA

08:55 Zatraceni w miłości - serial obycz. Turcja 2024
11:10 Agenci NCIS XVI (1,2,3,4,5/24) - serial krym.
15:50 Panna Marple V (3/4) - serial krym. Wlk. Bryt. 2010
17:50 Poirot VI (1/4) - serial krym. Wlk. Brytania 1994
20:00 Detektyw Murdoch: Obcy na papierze XIX - serial krym. Kan./Wlk. Brytania 2026
21:00 Inspektor Ricciardi (1/6) - serial krym. Włochy 2021
23:15 Hiszpańska księżniczka (7/8) - serial historyczny
00:25 Zatraceni w miłości - serial obycz. Turcja 2024

TVN STYLE

11:30 Jestem z Polski VIII (5,9,3/17) - serial dok.
14:30 Ostre cięcie (3)
15:30 Bitwa o gości (3) - reality show Polska 2025
16:35 Do zobaczenia II (4/11) - cykl reportaży Polska 2025
17:05 Zgłosz remont (4)
18:05 Poukądani (3)
18:35 Stylowa kawiarenka
19:05 Kuchenne rewolucje (1,6) - reality show Polska 18
21:05 Śmierć Diany: dwa śledztwa (3/4) - serial dok.
22:10 Ślub od pierwszego wejrzenia. Australia IX

TVN TURBO

08:10 Nauka jazdy (5)
08:40 Samochód marzeń
09:35 Naprawy nie do naprawy
11:00 Jeździć, obserwować II
12:30 Wojny samochodowe (9, 10, 11) - program rozrywkowy
15:30 Zawodowi handlarze
17:00 Mobilni mechanicy (2, 3)
18:30 Nauka jazdy (6, 7)
19:30 Prawko na świecie. Jazda bez zasad (9) - magazyn
20:15 Z drugiej ręki (7)
21:00 Naprawy nie do naprawy
21:45 Moto kombi (7)
22:25 Zawodowi handlarze
23:10 Wojny samochodowe
00:10 Duda kontra Szafrński

BBC FIRST

08:30 McDonald i Dodds IV
10:20 Morderstwa w Mid-somer II (4,4/4) - serial krym.
12:35 Ojciec Brown X (5,6,7/10) - serial krym.
15:35 My Life is Murder V
17:35 Z pamiętnika położnej X
18:45 Śmierć z dala od palm II
19:55 Śmierć pod palmami VII (1/8) - serial krym.
Wlk. Brytania/Francja 2018
21:00 Annika II (3/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2023
22:05 Milczący świadek XXIII
00:15 Po powodzi (1/6)

FX

08:55 Agenci NCIS: Sydney III (16/20) - serial kryminalny
09:55 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (22,23/24) - serial krym. USA 2005, wyk. David Caruso
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (1,2/22)
13:55 Z Archiwum X III
16:50 xXx - film sens. USA 2002, reż. Rob Cohen
19:30 Pojutrze - film katastroficzny USA 2004
22:05 Szklana pułapka II - film akcji USA 1990
00:40 Resident Evil: Domena zła - horror Wlk. Bryt./Niemcy/USA/Japonia/Francja 2002

HGTV

08:00 Najdziwniejsze domy na wynajem (5, 6) - reality show
09:05 Nowa Maja w ogrodzie (25, 26, 27) - magazyn
10:35 Uratuj swój ogród (21)
11:35 Postaw na kolor (3, 4)
12:40 Pogromcy chaosu (4)
13:35 Weekendowa metamorfoza (7, 8) - reality show
15:35 Polowanie na ogród VI
17:15 House Hunters (6, 7, 8)
18:55 Będzie pięknie (7/8)
19:55 Weekendowa metamorfoza (7, 6) - reality show
21:50 Mieszkanie na miarę II
23:40 Usterka XI (3,28,30)

BBC LIFESTYLE

09:05 Wielkie nowozelandzkie wypieki (7, 8) - show
12:00 Dzień ślubu Willa i Kate - film dok. Wlk. Brytania 2021
13:05 W świecie luksusu
14:10 Klasa pierwsza czy ekonomiczna? - film dok.
15:10 Zapraszam do stołu (13, 14, 15, 16) - mag. kulinarny
17:25 Jane Austen: narodziny geniuszu (3/3) - serial dok.
18:35 Bajecznie bogaci agenci
19:55 Bake off: zawodowcy (5, 6) - program rozrywkowy
22:00 Bad Boyfriends (3, 4)
00:30 Wstydliwe choroby: online IV - serial dok.

COMEDY CENTRAL

08:00 Tata ma plan II (4/21) - serial kom. USA 2017
08:30 Teoria wielkiego podrywku II (12,13,14,15,16,17, 8,19,20,21/23) - serial kom.
12:45 Teoria wielkiego podrywku II (22,23/23)
13:30 Przyjaciele IV (18,19,20,21,22,23,24,1,2,3/24)
18:30 Przyjaciele V (4/24)
19:00 Duchy (15,16/18)
20:00 Starsza pani musi zniknąć - kom. USA/Niemcy 2003
22:00 The Office PL IV (4,5/12)
23:05 Comedy Club (12, 1)

TVP SERIALE

08:25 Na sygnale
10:05 Ranczo (1,2/13)
11:55 Rodzinka.pl XVIII (3,4,5)
13:35 Ojciec Mateusz 32 (4,5) - serial krym. Polska 2024
15:30 Komisarz Alex XXV (10) - serial krym. Polska 2026
16:25 Ranczo (3/13)
17:30 Czarne chmury (2)
18:30 Ogniem i mieczem (3/4) - serial Polska 2000, wyk. Izabella Scorupco
19:40 Ojciec Mateusz 32 (7,8) - serial krym. Polska 2024, wyk. Artur Żmijewski
22:30 Ranczo (4,5/13)
00:35 Komisarz Alex XXV

CANAL+ KUCHNIA

13:15 Dzień dobry, obiad (8)
13:40 Jamie Oliver (5, 6)
14:35 Ziemia, ogień i smak (2)
15:30 Nie bój ryby! (5)
16:00 m jak mięso (1, 2)
16:55 Jamie Oliver (2)
17:50 Ekoporady z Julią Oleś II
17:55 Ziemia, ogień i smak (3)
18:45 Świeże czy mrożone? Fakty i mity - film dok.
19:50 Poza utartym szlakiem: Colin i Manu (2,3) - serial dok.
21:40 Mistrzowie przekąsek w akcji - Nowa Zelandia (6)
22:35 Tajemnice indyjskich smaków (2) - pr. rozrywkowy

CANAL+ DOMO

09:30 Mam zamek III (7)
10:00 Daleko od miasta XVI (1)
10:30 Ucieczka na wieś XXII
12:15 Cuda z drewna (8/12)
13:10 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo (8)
14:10 Wielkie projekty: Australia XI - serial dok.
15:20 Gardeners' World (20)
16:30 Mam zamek III (7,8)
17:30 Kupione i co dalej? (5)
18:00 Daleko od miasta XVI
19:00 Zbudujemy ten dom
20:00 Po pierwsze lokalizacja! Nowa Zelandia - serial dok.
21:00 Wielkie projekty XII
22:10 W mieście czy na wsi

PLANETE+

13:25 Wytwórz i wyslij (1/4)
14:30 Orzeł przedni. Władca przestworzy - serial dok.
15:30 Zwierzęta w żałobie
16:40 Odpowiedzialny biznes. Czyli jaki? - film dok.
17:45 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Polska z góry (10,11/12)
19:45 Mia Farrow. Cienie sławy
20:50 Nastassja Kinski. Wyzwolona - film dok. F 2025
21:55 Ostatnie słowa Charlotty Masaryk - film dok.
23:15 Wszystkie tajemnice Joanny D'Arc - film dok.

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Złoto drwali II (5/8)
11:00 Celnicy na straży Szwecji
12:00 Awantura o furę (3,4/10)
13:00 Złomowisko PL V
15:00 Nic do zgłoszenia (1/8)
16:00 Bracia Collins biorą się do roboty (4) - pr. rozrywkowy
17:00 Ciężarówką przez Route 66 (1/7) - serial dok. USA 2019
18:00 W dżungli z Edem Staffordem (1/6) - serial dok.
19:00 Teorie spiskowe pod lupą (7) - serial dok. USA 2026
20:00 W oku cyklonu II (3)
21:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII (5)
22:00 Złoto drwali II (5/8)

TVP HISTORIA

10:55 Podziemne Włochy II
11:55 Wszystkie kolory świata
13:00 Magiczny Adriatyk (2/6)
14:00 Flesz historii (7/75)
14:30 Wrota Europy - dramat wojenny Polska 1999
16:00 Kennedy, Sinatra i mafia
17:50 Sława i chwała
19:00 Zabójcza nauka II (5/6)
20:05 Gala 14. Zamojskiego Festiwalu Filmowego „Spotkania z Historią” - transmisja
21:40 1917 - dramat woj. Wlk. Bryt./USA/Indie/Hiszp. 2019
23:50 Czarny Mercedes - film kryminalny Polska 2019

HISTORY

08:15 Starożytni kosmici XVII
09:15 Gwiazdy lombardu XIII
10:10 Wojny magazynowe XVI
11:10 Wojownicy wszech czasów (7) - serial dok. USA 2026
12:05 Starożytni kosmici XIV
13:05 Tajemnice zaginionych miast (5) - serial dok.
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (10/22)
14:55 Gwiazdy lombardu XXV
17:10 Zaginiona księga Nostradamusa - film dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Starożytni kosmici (3)
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata VII (13,14/18)

NATIONAL GEOGRAPHIC

08:55 Ekstremalne zagrożenia
10:00 Katastrofa w przestworzach XV (7,8,9,10,12/10)
16:00 Car S.O.S. XIII (5/10)
17:00 Złoto Hitlera (3,4/4) - serial dok. Czechy 2020
19:00 Sekrety starożytnej medycyny (3) - serial dok.
20:00 Odkrywczy: na wodach Pacyfiku (1) - cykl reportaży
21:00 Starożytne konstrukcje (4) - serial dok. Kanada 2025
22:00 Ukryte pod miastami (4)
23:00 Ciemna strona świata (2,5/8) - serial dok. USA 2020

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VII (16)
09:00 Wielkie wycieczkowce
11:00 Wraki, które zmieniły świat (7,5/10) - serial dok.
13:00 Rolnicy. Podlasie VIII
16:00 Podglądacze przyrody
17:00 Największe statki świata (8/8) - serial dok. USA 2019
18:00 Ekstremalne drogi do szkoły - serial dok. F 2015
19:00 Jak to wyjaśnić III (3/20)
20:00 Tajemnice zamków
21:00 Okręt wojenny - życie w Royal Navy - serial dok.
22:00 Wygrać z żywiołem
23:00 Poza kontrolą
00:00 Przestępcze podziemie

BBC EARTH

08:00 Wyspy. Laboratoria natury (1, 2/6) - cykl reportaży
10:00 Sekretne życie ogrodu
11:05 Wietnamskie przygody Billa Bailey'a (5) - serial dok.
12:10 W okowach mrozu IV
17:05 Michael Mosley: lekarz, który zmienił Wielką Brytanię
17:45 Wielka nowozelandzka przygoda (1/4) - serial dok.
18:45 Parki narodowe z lotu ptaka: Irlandia - serial dok.
19:45 Skandynawia i Simon Reeve (2/3) - serial dok.
21:00 Sekretne życie drzew (1)
22:00 W okowach mrozu

POLSAT VIASAT HISTORY

08:45 Berlin 1936: olimpiada Hitlera w kolorze - film dok.
09:55 Naziści: korzenie zła - serial dok. Kanada 2025
12:30 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze (6,7,8,9,10/10) - serial dokumentalny Wlk. Bryt. 2019
17:55 Królowie-zabójcy (4,2,5/6) - serial dok.
21:00 Zapomniane taśmy wideo z nazistowskich Niemiec (1,2/2) - serial dok.
23:15 Berlin 1936: olimpiada Hitlera w kolorze - film dok.
00:30 Punkty zwrotne II wojny światowej (3,4/6) - serial dok.

Od A do Z

AMRUM ★★★★★

dramat wojenny, Niemcy 2025, reż. Fatih Akin, wyk. Laura Tonke, Jasper Billerbeck, Detlev Buck

23:50 | hbo

Na fryzyskiej wyspie czuć zbliżający się koniec II wojny. O ile wszyscy wokół czekają na jej finał z utęsknieniem, 12-letni chłopiec, syn oficera SS i zagorzałej nazistki, patrzy w przyszłość z lękiem.

BAW SIĘ DOBRZE I PRZEŻYJ ★★★★★

film s.f., USA/Niemcy 2025, reż. Gore Verbinski, wyk. Sam Rockwell, Haley Lu Richardson, Michael Peña

22:20 | canal+ premium

Wysłannik przyszłości terroryzuje bywalców knajpy w Los Angeles, by zebrać grupę śmiarków, którzy wyruszą w przyszłość i dokonają zamachu na nieodpowiedzialną sztuczną inteligencję. Zdrowo odjechane.

BEZ URAZY ★★★★★

komedie, USA 2023, reż. Gene Stupnitsky, wyk. Jennifer Lawrence, Andrew Barth Feldman, Matthew Broderick

22:55 | polsat

Jennifer Lawrence jako dziewczyna bez określonego w życiu celu, która przyjmuje zlecenie „wyprowadzenia na ludzi” zamkniętego w sobie nastolatka, mającego wkrótce opuścić rodzinny dom i rozpocząć studia.

BÓL I BLASK ★★★★★

dramat obycz., Hiszpania/Francja 2019, reż. Pedro Almodóvar, wyk. Antonio Banderas, Asier Etxeandia, Leonardo Sbaraglia

23:50 | ale kino+ hd

Pedro Almodóvar o własnych lękach i obawach czy też o zawodzie reżysera? Uznany reżyser u schyłku kariery analizuje swoje wzloty i upadki, próbując zamknąć niedomknięte sprawy i wrócić do dawnej formy.

KAGANIEC ★★

thriller, USA 2023, reż. John Stalberg jr., wyk. Aaron Eckhart, Penelope Mitchell

22:10 | tvn

W trakcie starcia z handlarzami narkotyków zostaje zastrzelony pies policyjny. Jego opiekun odchodzi ze służby, by odkryć, kto strzelał do psa, a wspiera go w tym niezwykle owczarek.

Bez wyjścia

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

THRILLER

KOREA POŁUDNIOWA 2025, REŻ. PARK CHAN-WOOK, WYK. LEE BYUNG-HUN, YE-JIN SON, HEE-SOON PARK

LOT ★★★★★

thriller, USA 2012, reż. Robert Zemeckis, wyk. Denzel Washington, Don Cheadle, Kelly Reilly

20:00 | stopklatka

Pilot wyprowadził samolot pasażerski ze śmiertelnie niebezpiecznej sytuacji, ale na miano bohatera nie zasługuje, bo przy okazji wyszło na jaw, że jest alkoholikiem. Plus Denzel Washington.

ŁŚNIENIE ★★★★★

thriller, Wlk. Brytania/USA 1980, reż. Stanley Kubrick, wyk. Jack Nicholson, Shelley Duvall, Danny Lloyd

22:40 | warner tv

Stanley Kubrick czyta Stephen Kinga: walczący z zanikiem weny literat przyjmuje posadę zimowego stróża w hotelu, nawiedzany przez ducha byłego właściciela, który zamordował całą swoją rodzinę.

MAD MAX:

NA DRODZE GNIEWU ★★★★★

film s.f., Australia/USA 2015, reż. George Miller, wyk. Tom Hardy, Charlize Theron, Nicholas Hoult

20:00 | cinemax

Po 30 latach George Miller powraca do swego bohatera – bez Mela Gibsona, ale z tą samą energią: Mad Max mieszka szyki postapokaliptycznemu satrapie. Kino dynamiczne w stanie czystym.

MIASTECZKO CUT

BANK ★★★★★

thriller, USA 2014, reż. Matt Shakman, wyk. Liam Hemsworth, Teresa Palmer, Billy Bob Thornton

22:00 | ale kino+ hd

W nastroju „ Fargo ” braci Coen: marzący o wyniesieniu się z miasteczka chłopak przypadkiem rejestruje napad na samochód listonosza. Ale szeryf nie wierzy, że chłopak znalazł się tam przypadkiem.

NIE MARTW SIĘ, KOCHANIE ★★★★★

thriller, USA 2022, reż. Olivia Wilde, wyk. Florence Pugh, Harry Styles, Chris Pine

22:55 | tvn 7

Olivia Wilde za kamerą: osiedle jak z lat 50., codziennie rano mężowie jadą do pracy, a żony dbają o domy. Idylla trwa do chwili, kiedy jedna z pań zapragnie dowiedzieć się, czym zajmują się panowie.

THE PICKUP ★★

komedie sensacyjna, USA 2025, reż. Tim Story, wyk. Eddie Murphy, Pete Davidson, Keke Palmer

20:00 | hbo

Dwaj kierowcy opancerzonych furgonetek stają się kluczowymi postaciami w szatańskim planie kradzieży 60 mln dolarów, opracowanym przez geniuszkę zbrodni – uwodzicielską kochankę jednego z nich.

21:35 | hbo

★★★★★

Park Chan-wook przypomina o sobie opowieścią o papierniku, który po utracie pracy i bezowocnych poszukiwaniach nowej, uświadamia sobie, że aby zdobyć posadę, musi fizycznie wyeliminować konkurentów.

TORNADO ★★★★★

film sens., Wlk. Brytania 2025, reż. John Maclean, wyk. Kōki, Tim Roth, Jack Lowden

22:00 | cinemax

Pod koniec XVIII wieku, podróżująca po Anglii Japonka widzi śmierć swego ojca, lalkarza wystawiającego spektakl samurajski, z rąk bandytów. Wychowana w duchu samurajskiej tradycji szuka zemsty.

W DESZCZOWY DZIEŃ W NOWYM JORKU ★★★★★

komedie romantyczna, USA 2019, reż. Woody Allen, wyk. Timothée Chalamet, Elle Fanning, Selena Gomez

21:20 | tvp 1

Woody Allen powraca do Nowego Jorku, by opowiedzieć o dwójce młodych, mających spędzić tam romantyczny weekend, ale deszczowa pogoda i mnóstwo innych okoliczności dają im cenną życiową lekcję.

ZEMSTA ★★★★★

komedie, Polska 2002, reż. Andrzej Wajda, wyk. Roman Polański, Janusz Gajos, Andrzej Seweryn

21:05 | tvp historia

Wirtuozowski popis Andrzeja Wajdy i doborowej obsady z Gajosem, Sewerynem, Polańskim, Olbrychskim, Figurą i młodymi – Agatą Buzek i Rafałem Królikowskim: arcykomedia Fredry w świeżym zimowym powietrzu. Smakołyk!

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI **D3**

06:55 Słowo na niedzielę
07:00 Msza święta
08:00 Tydzień (10/95)
08:35 Kariera Nikodema
Dyzmy (4,5/7) – serial obycz.
10:45 Ojciec Mateusz XIX (2)
11:35 Przed ekranem
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański
12:15 Między ziemią a niebem
12:45 W głąb Jasnoogórskiej
lkony (2) – cykl reportaży
13:10 Małe wielkie podróże
(1/3) – serial dokumentalny
15:05 Parada oszustów (1)
– serial sens. Polska 1977
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:35 Emisjonariusze
– reportaż Polska 2026
18:40 Jaka to melodia? (58/59)
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:25 Gra z Cieniem (11)
– serial krym. Polska 24
21:20 W deszczowy dzień
*** w Nowym Jorku
(A Rainy Day in New
York) – komedia ro-
mantyczna USA 2019,
reż. Woody Allen, wyk.
Timothée Chalamet,
Elle Fanning (105 min)
23:05 Dewajts (5/7)
– serial kostiumowy
00:00 Greenland – film sens.
*** USA/Wlk. Brytania
2020, reż. Ric Roman
Waugh (130 min)

MEZZO

10:30 Charles Lloyd Sky
Quartet Ljubljana 2024
11:25 Shai Maestro Quartet:
Human – koncert Francja 2021
12:25 Intermezzo
12:40 Międzynarodowy
Konkurs Dyrygentów Rotter-
dam 2025 – muzyka klasyczna
14:05 Mahler: IX Symfonia
– Orkiestra Szwajcarii
Romańskiej, Jonathan Nott
15:35 Intermezzo
16:15 Richard Wagner:
Zygfyd – opera Szwajc. 2024
20:30 Królewska Orkiestra
Filharmonii w Liège i Gergely
Madaras: Dvořák, Franck
22:00 Królewska Orkiestra
Filharmonii w Liège, Gergely
Madaras, Denis Kozhukhin:
Rachmaninow, Dohnányi
23:45 Yehudi Menuhin,
skrzypce stulecia – muz. klas.

TVP2 **D3**

05:20 Barwy szczęścia
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie
– pobudka (7654) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
(7654) – mag. Polska 2026
11:15 Porozmawiajmy szcze-
rze (4) – rozmowa Polska 2025
11:50 Lato z Radiem
i Telewizją Polską – koncert
14:00 Familiada (3113)
14:35 Koło fortuny (2080)
– teleturniej Polska 2025
15:10 Szansa na sukces.
Opole 2026 (7) – show
16:20 Cud (nie) pamięci
– Stanisław Soyka
17:15 Akwen Eldorado (3/4)
– serial sens. Polska 1988,
wyk. Artur Dziurman
18:20 Rodzinka.pl XVII (7)
– serial kom. Polska 2025
18:55 Kocham Cię, Polsko!

20:20 Postaw na milion
(389) – teleturniej
Polska 2026
21:20 Międzynarodowy
Festiwal Zespołów
Cygańskich Romane
Dyvesa. Gorzów
Wielkopolski (6)
– koncert Polska 2026
22:50 Harry Wild (7/8)
– serial krym. Wlk. Bry-
tania/Niemcy 2022,
wyk. Jane Seymour
01:00 Król (7/8) – serial krym.
Polska 2020, wyk.
Michał Żurawski

PULS 2

08:00 Aukcja w ciemno II
(3,4/13) – serial dok. USA 2012
08:55 Boso przez świat
(72, 73, 74) – cykl reportaży
10:35 Żandarm się żeni
– komedia Francja/Włochy
1968, reż. Jean Girault
12:30 Żandarm na emerytu-
rze – komedia Francja/Włochy
1970, reż. Jean Girault
14:35 Kłątwa Rybiego Oka
– komedia Czechy 2014
16:40 Księżniczka i diabeł
– film fantasy Czechy/Niemcy
2009, reż. Miloslav Šmíd
18:45 Wodnik i córka młynar-
za – film fantasy Czechy 2010
20:00 Ludożerca – horror
USA 2022, reż. Justin Lee
21:45 Wojna Harta – dramat
wojenny USA 2002
00:35 Dzielnica strachu X
(31,32) – serial krym.

POLSAT **D3**

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień – mag.
informacyjny Polska 2026
07:30 Halo tu Polsat (3101)
– magazyn Polska 2026
11:15 Nasz nowy dom (364)
12:30 Krudowie 2: Nowa era
(The Croods: A New Age)
– film animowany USA 2020,
reż. Joel Crawford (125 min)
14:35 Sam w domu – po raz
trzeci (Home Alone 3) – kome-
dia sensacyjna USA 1997,
reż. Raja Gosnell (130 min)
16:45 Evan Wszemchojący
(Evan Almighty) – komedia
USA 2007, reż. Tom Shadyac,
wyk. Steve Carell, Morgan
Freeman (125 min)
18:50 Wydarzenia, sport,
pogoda – wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń” (823)
– program publicystyczny

19:55 Robin Hood
*** – film przyg. USA/
Wlk. Brytania 2010,
reż. Ridley Scott, wyk.
Russell Crowe, Cate
Blanchett (180 min)
22:55 Bez urazy (No Hard
Feelings) – komedia
USA 2023, reż. Gene
Stupnitsky, wyk. Jenni-
fer Lawrence, Andrew
Barth Feldman (130 min)
01:05 Rok pierwszy (Year
One) – komedia USA
2009, reż. Harold
Ramis (135 min)

TV4

07:00 Ewa gotuje (479)
07:30 Powrót do przeszłości
09:20 Galileo
11:20 Mini Galileo
11:40 Asterix w Brytanii
– film anim. Francja 1986
13:25 Rycerz króla Artura
– film przyg. USA/Wlk. Brytania
1995, reż. Jerry Zucker, wyk.
Sean Connery, Richard Gere
16:00 Spider-Man III – film
akcji USA 2007, reż. Sam Raimi,
wyk. Tobey Maguire, Kirsten
Dunst, James Franco
18:55 Uroczysko IV (39,40/52)
– serial kryminalny Polska
2025, wyk. Antoni Królikowski,
Honorata Witańska
20:00 Sprawiedliwi – wydział
kryminalny XX (45,46,47,48)
– serial krym. Polska 2026,
wyk. Marek Włodarczyk
00:00 STOP Drogowka (361)

TVN **D3**

05:40 Uwaga! (8074)
05:55 Ukryta prawda (50/60)
06:50 Kuchenne rewolucje:
Czarna Dąbrówka, „Cooking
and events” XXVII (1)
07:45 Dzień dobry wakacje
11:25 Co za tydzień (1257)
– magazyn Polska 2026
12:00 Ugotowani (12)
13:05 Liga Potworów (Rumble)
– film anim. USA 2021, reż.
Hamish Grieve (125 min)
15:10 Fantastyczne zwierzę-
ta i jak je znaleźć (Fantastic
Beasts and Where to Find
Them) – film przyg. Wlk.
Brytania/USA/Kanada 2016,
reż. David Yates (165 min)
17:55 Kuchenne rewolucje:
Wisła 31 (11) – reality show
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:25 Top of the Top Sopot
Festival (1) – relacja

19:45 Na skraju jutra (Edge
of Tomorrow) – film
s.f. USA 2014, reż. Doug
Liman, wyk. Tom Cruise,
Emily Blunt, Brendan
Gleeson (145 min)
22:10 Kaganiec (Muzzle)
** – thriller USA 2023,
reż. John Stalberg jr.,
wyk. Aaron Eckhart,
Penelope Mitchell,
Diego Tinoco (120 min)
00:10 Och, Karol! – komedia
Polska 1985, reż. Ro-
man Załuski, wyk. Jan
Piechociński (130 min)

METRO **D3**

07:00 Gorączka złota XII
(6/24) – serial dok. USA 2021
07:55 Klan z Alaski II
09:55 The Floor (14, 17)
11:20 Córka prezydenta
– komedia romantyczna USA/
Wlk. Brytania/Czechy/Włochy
2004, reż. Andy Cadiff, wyk.
Mandy Moore, Matthew Goode
13:30 Diagnosta III (6,7)
– serial obycz. Polska 2018,
wyk. Maja Ostaszewska
15:35 Kryminalni VII
(11,10,6/13) – serial krym.
18:55 Milionerzy (636, 637)
20:00 Yellowstone II (9,10/10)
– serial obycz. USA 2019, wyk.
Kevin Costner, Luke Grimes
22:05 Seks w wielkim mieście
– komedia romantyczna USA
2008, reż. Michael Patrick King
00:55 Szpital (24/68)
01:55 Formuła E

TV PULS **D3**

06:00 Taki jest świat (33)
06:35 Kobra – oddział
specjalny XXIV (10/18)
07:40 Don Matteo:
Boski detektyw XV
10:05 Kurierzy II (20,21)
11:55 Niania – komedia USA/
Wlk. Brytania/Francja 2005
14:00 Hudson Hawk – kome-
dia sensacyjna USA 1991, reż.
Michael Lehmann (125 min)
16:05 Kuloodporny
(Bulletproof Monk) – film
fantasy USA/Kanada 2003,
reż. Paul Hunter (140 min)
18:25 Johnny English – kome-
dia sens. Wlk. Bryt./Francja
2003, reż. Peter Howitt, wyk.
Rowan Atkinson (95 min)

20:00 Strefa wroga (Land of
*** Bad) – film sens. USA/
Australia 2024, reż.
William Eubank, wyk.
Liam Hemsworth, Rus-
sell Crowe (135 min)
22:15 Przynęta (Bait)
** – komedia kryminalna
Kanada/USA 2000, reż.
Antoine Fuqua, wyk.
Jamie Foxx (155 min)
00:50 Bez twarzy (Face/
*** Off) – film sens. USA
1997, reż. John Woo,
wyk. John Travolta,
Nicolas Cage (175 min)

TVN7 **D3**

05:05 Szkoła (33/72)
06:05 Wiza na miłość:
pierwsze spotkanie III
07:05 New Looney Tunes III
– serial anim. USA 2019
07:50 Piotruś Pan i Alicja
w Krainie Czarów – film przyg.
Wlk. Brytania/USA 2020
09:45 Ukryta prawda
(37,38,39,40,41/60) – serial
fabularno-dok. Polska 2023
14:55 Szpital św. Anny
(21,22/50) – serial obycz.
16:55 Detektywi (14/56)
17:55 Karol. Człowiek, który
został papieżem (Karol. Un
uomo diventato papa) (2)
– film biograficzny Polska/
Włochy 2005 (125 min)

20:00 Mission: Impossible –
*** Ghost Protocol – film
sens. USA 2011, reż.
Brad Bird, wyk. Tom
Cruise, Paula Patton,
Simon Pegg (175 min)
22:55 Nie martw się,
*** kochanie (Don't
Worry Darling) – thril-
ler USA 2022, reż.
Olivia Wilde (150 min)
01:25 Obecność 3: Na roz-
*** kaz diabła (The Con-
juring: The Devil Made
Me Do It) – horror
USA 2021 (145 min)

STOPKLATKA

D31

08:55 Komisarz Rex VI (11/12) – serial sensacyjny
09:55 Hudson i Rex III (13,14,15/16) – serial krym. Kanada 2021
12:55 Robin z Sherwood II (3/7) – serial fantasy
14:00 Starsza pani musi zniknąć (Duplex) – komedia USA/Niemcy 2003, reż. Danny DeVito, wyk. Ben Stiller (110 min)
15:50 Czego dusza zapragnie (Absolutely Anything) – komedia Wlk. Brytania 2015, reż. Terry Jones (105 min)
17:35 Seksmisja – komedia Polska 1984, reż. Juliusz Machulski (145 min)
20:00 Lot (Flight) – thriller USA 2012, reż. Robert Zemeckis, wyk. Denzel Washington, Don Cheadle, Kelly Reilly, John Goodman (170 min)
22:50 Mścicielka (The Assignment) – thriller Francja/Kan./USA 2016, reż. Walter Hill (120 min)
00:50 Anna German. Tajemnica białego anioła – serial biograficzny Ukraina/Polska/Chorwacja 2012

KINO POLSKA

07:40 Polska Kronika Filmowa 43A/73 – reportaż Polska 1973
07:55 Polska Kronika Filmowa 43B/73 – reportaż Polska 1973
08:15 Podróż kapitana Klipera (3,4) – serial anim.
08:35 Bolek i Lolek (7,8/13)
09:00 Reksio – serial anim.
09:25 Podróż Pana Kleksa: Wyspa Wynalazców (2) – film dla dzieci ZSRP/Polska 1985, reż. Krzysztof Gradowski
11:15 Ranking Naj Polskiego Kina (1,2) – mag. kulturalny
12:25 Krzyżacy – film przyg. PL 1960, reż. Aleksander Ford
16:15 Wielka majówka – film muzyczny Polska 1981
18:00 Rozmowy nocą – komedia romantyczna Polska 2008, reż. Maciej Żak, wyk. Magdalena Różczka
20:00 Ziarno prawdy – thriller Polska 2015, reż. Borys Lankosz, wyk. Robert Więckiewicz, Jerzy Trela, Magdalena Walach
22:15 Skrzydlate świni – film obycz. Polska 2010, reż. Anna Kazejak, wyk. Paweł Małaszyński, Piotr Rogucki
00:30 Ostatni prom – dramat obycz. Polska 1989, reż. Waldemar Krzystek, wyk. Krzysztof Kolberger, Agnieszka Kowalska, Dorota Segda

ALE KINO+

08:15 Śmierć na Nilu (Death on the Nile) – film krym. Wlk. Brytania 1978, reż. John Guillermin (165 min)
11:00 Pokuta (Atonement) – melodramat Wlk. Brytania/Francja/USA 2007, reż. Joe Wright, wyk. Keira Knightley, James McAvoy (145 min)
13:25 Sprawa nierozwiązana (7) – serial krym.
15:50 Zbrodnia na wybrzeżu III (2/2) – serial krym.
17:45 Marzyłam o Afryce (I Dreamed of Africa) – dramat obycz. USA 2000, reż. Hugh Hudson, wyk. Kim Basinger, Vincent Perez (145 min)
20:10 Szepty mroku (5,6/6) – serial krym. USA 2022, wyk. Zahn McClarnon
22:00 Miasteczko Cut Bank (Cut Bank) – thriller USA 2014, reż. Matt Shakman, wyk. Liam Hemsworth, Teresa Palmer, Billy Bob Thornton (110 min)
23:50 Ból i blask (Dolor y gloria) – dramat obycz. Hiszpania/Francja 2019, reż. Pedro Almodóvar (140 min)

POLSAT FILM

08:15 Był sobie człowiek
10:00 Jak wytresować smoka – film animowany USA/Francja/Wlk. Brytania 2010
12:00 Kevin sam w domu – po raz czwarty – kom. USA 2002
13:50 Płytki facet – komedia romant. USA/Niemcy 2001
16:05 Aniołki Charliego – film sens. USA/Niemcy 2000
18:20 Wodny świat – film s.f. USA 1995, reż. Kevin Reynolds
21:00 60 sekund – film sens. USA 2000, reż. Dominic Sena
23:30 Boski żigolo – komedia romantyczna USA 1999

FILMBOX+ ONE

08:15 Strażnik Teksasu III
12:20 Komandosi z Navarony – film wojenny Wlk. Brytania/USA 1978, reż. Guy Hamilton
14:55 Kosmiczne jaja – komedia USA 1987, reż. Mel Brooks
17:00 Znachor – melodramat PL 1981, reż. Jerzy Hoffman
20:00 Hellboy – film fantasy USA 2004, reż. Guillermo del Toro, wyk. Ron Perlman
22:35 Doom – film s.f. Wlk. Brytania/Czechy/Niemcy/USA 2005, reż. Andrzej Bartkowiak
00:55 Operacja Delta Force II: Na ratunek – film sensacyjny USA 1990, reż. Aaron Norris

TVP KULTURA

D31

08:00 Nabożeństwo luteńskie w Ozorkowie
09:00 Przysłań nad Biblią
09:20 Młodzi mariawici
09:55 Petra: tajemnice starożytnych budowniczych – film dok.
10:50 Kosmos 1999 (24/24)
11:55 Opole – koncertowe wspomnienia (11)
12:20 18 Krajowy Festiwal Piosenki Polskiej Opole '80. Galowy koncert laureatów
14:00 Wczoraj, dziś, jutro (Ieri, oggi, domani) – komedia romantyczna Włochy/F 1963, reż. Vittorio De Sica, wyk. Sophia Loren, Marcello Mastroianni (125 min)
16:05 Alternatywy 4 (1/9)
17:15 Studio Kultura (699)
18:10 Hi way – komedia Polska 2005, reż. Jacek Borusiński (110 min)
20:00 Tesla – film biograficzny USA 2020, reż. Michael Almereyda (110 min)
21:50 Kulturalni (32) – mag.
22:45 Człowiek z blizną: historia Ala Capone
00:00 Parada atrakcji (Wander to Wonder) – film krótkom. (10 min)

WARNER TV

11:45 Akademia policyjna VII – komedia USA 1994
13:20 Sok z żuka – komedia USA 1988, reż. Tim Burton
15:05 Stosunki międzymiastowe – komedia romant. USA 2010, reż. Nanette Burstein
17:10 Skazani na Shawshank – dramat psycholog. USA 1994
20:00 Co się wydarzyło w Madison County – melodramat USA 1995, reż. Clint Eastwood
22:40 Lśnienie – thriller Wielka Brytania/USA 1980
01:35 Batman – film s.f. USA/Wlk. Brytania 1989

PARAMOUNT

07:50 Pingwiny z Madagaskaru
08:25 Tedi i szmaragdowa tablica – film anim. Hiszp. 2022
10:25 Co wiecie o swoich dziadkach – komedia USA 2017
12:30 BFG: Bardzo fajny gigant – film fantasy USA/Indy/Wlk. Brytania 2016
15:00 Iluzja II – thriller USA/Hongkong 2016
17:45 xXx: Reaktywacja – film sensacyjny USA 2017
20:00 Non-stop – film sens. Wlk. Bryt./F/USA/Kanada 2014
22:10 Londyn w ogniu – film sens. USA/Wlk. Bryt./Bułgaria 2016, reż. Babak Najafi

HBO

09:15 Pingwiny z Madagaskaru – film anim. USA 2014 (90 min)
10:45 Scott Pilgrim kontra świat – komedia USA/Wlk. Brytania/Kanada/Japonia 2010, reż. Edgar Wright (110 min)
12:35 Na rauszu – komedio-dramat Dania 2020, reż. Thomas Vinterberg, wyk. Mads Mikkelsen (115 min)
14:30 Wasza Wysokość – komedia USA 2011, reż. David Gordon Green, wyk. Danny McBride (105 min)
16:15 Longing – komedio-dramat USA/Kanada/Izrael 2024 (110 min)
18:05 Ścieżki życia – dramat obycz. Wlk. Brytania 2024, reż. Marianne Elliott, wyk. Gillian Anderson (115 min)
20:00 The Pickup – komedia sensacyjna USA 2025, reż. Tim Story, wyk. Eddie Murphy, Pete Davidson (95 min)
21:35 Bez wyjścia – thriller Korea Płd. 2025, reż. Park Chan-wook (135 min)
23:50 Amrum – dramat wojenny Niemcy 2025, reż. Fatih Akin (95 min)

CINEMAX

10:35 Dla tych w kłopotach – film krótkom. Wlk. Bryt. 2023
10:55 Dziedzictwo Bourne'a – film sens. USA/Japonia 2012
13:10 Maxine (1,2,3)
15:30 Czas mroku – dramat historyczny Wlk. Brytania/USA/Chiny 2017
17:35 Incepcja – film sens. USA/Wlk. Brytania 2010
20:00 Mad Max: Na drodze gniewu – film s.f. Aus./USA 2015
22:00 Tornado – film sens. Wlk. Bryt. 25, reż. John Maclean
23:30 Fargo IV (9,10,11/11) – serial krym. USA 2020

ROMANCE TV

08:20 Górski lekarz (5,6/8)
12:00 Rosamunde Pilcher: Złamane serce – film obyczajowy Niemcy/Austria 2010
13:55 Zabójcze tropiki (5,6/8)
16:15 Zabójstwo nad Morzem Wattowym – komedia Niemcy 2023, reż. André Erkau
18:05 Lato w Kapsztadzie – film obycz. Niemcy 2010
20:00 Lato na Islandii – film obycz. Niemcy 2014, reż. Sven Bohse, wyk. Catherine Bode
21:55 Lato w Chorwacji – romans Niemcy/Austria 2012
23:50 Przyjaźń to coś więcej – serial obycz. Niemcy 2022

CANAL+ PREMIUM

09:30 Zmieniennoszałtni 2 – film fantasy Niemcy 2026 (100 min)
11:10 Morderstwo w ambasadzie – film sens. Wlk. Brytania 2025 (85 min)
12:35 Historia Apple'a. Jak sprzedać rewolucję
13:30 Brat – dramat obycz. Polska 2025, reż. Maciej Sobieszczański (95 min)
15:05 Niemożliwe – film katas. USA/Hiszpania/Tajlandia 2025 (85 min), reż. J.A. Bayona (110 min)
16:55 Wstęp do meczu
17:25 Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa: GKS Katowice – Wisła Płock (na żywo)
19:30 Tożsamość Bourne'a – thriller USA/Niemcy/Czechy 2002, reż. Doug Liman, wyk. Matt Damon, Clive Owen (120 min)
21:30 Niewypowiedziana wojna II (1/6) – serial s.f. Wlk. Brytania 2026
22:20 Baw się dobrze i przeżyj – film s.f. USA/Niemcy 2025, reż. Gore Verbinski (130 min)
00:30 Wrogowie publiczni – dramat krym. USA/Japonia 2009 (135 min)

TVN FABUŁA

07:35 Lekarze (2,3,4)
10:35 Koniec wakacji – film psychologiczny Polska 1975
12:35 Znowu mam 17 lat – komedia USA 2009
14:45 Niania w Nowym Jorku – komedia romant. USA 2007
17:00 Harry Potter i Insygnia Śmierci, cz. 1 – film przygodowy Wlk. Brytania/USA 2010
20:00 Harry Potter i Insygnia Śmierci, cz. 2 – film przyg. Wlk. Brytania/USA 2011, reż. David Yates, wyk. Daniel Radcliffe
22:45 Johnny – film biograficzny Polska 2022

AMC

08:55 Twarda łaska – komedia USA/Australia 2001
10:55 Policyjna opowieść III – film sens. Hongkong 1992
12:55 W ciemności. Star Trek – film s.f. USA 2013
15:45 Nic nie widziałem, nic nie słyszałem – komedia kryminalna USA 1989
17:55 Lara Croft: Tomb Raider – film przygodowy USA/Wlk. Bryt./Japonia/Niemcy 2001
20:00 Facet pełen uroku – komedia romantyczna USA/Kanada 2007
22:00 Podwodna bestia – film s.f. USA 2011

AXN

08:10 Walker: Strażnik Tek-sasu II (11,12/20) – serial krym.
10:05 Rekrut IV (8,9,10,11,12/22) – serial krym.
15:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIV (1,2,3,4,5/22) – serial krym. USA/Kan. 2013
20:00 Urowadzona III – film sens. USA/Hiszpania/Francja 2014, reż. Olivier Megaton
22:20 Iluzja – thriller USA/F 2013, reż. Louis Leterrier
00:25 Hostel III – horror USA 2011, reż. Scott Spiegel, wyk. Kip Pardue, Brian Hallisay

EPIC DRAMA

08:20 Lekarze na start – serial obyczajowy Polska 2017
10:50 Poirot III (6,7,8,9/11) – serial krym. Wlk. Brytania 91
15:10 Dalglish III (1,3/6) – serial krym. Wlk. Bryt. 2024
19:10 Projekt Błękitna Księga II (3/10) – serial s.f.
20:00 Wszystkie stworzenia duże i małe VI (3/6) – serial obycz. Wlk. Brytania 2025
21:00 Morderstwo w małym mieście (7/8) – serial krym.
22:00 Marlow: klub zbrodni II (3/6) – serial kryminalny
23:00 Wszystkie stworzenia duże i małe VI (3/6)

TVN STYLE

11:30 Ostre cięcie (4)
12:35 Babski biznes II (4/8)
13:35 Jestem z Polski III (1,2,7/6) – serial dok.
16:35 Bitwa o gości (4)
17:35 Do zobaczenia II (5/11)
18:10 Ugotowani (4)
19:10 Kuchenne rewolucje (2,12) – reality show Polska 18
21:05 Ostre cięcie (4) – reality show Polska 2026
22:10 Śmierć Diany: dwa śledztwa (4/4) – serial dok.
23:10 EuroPOLKI studentki (9)
00:15 Kobieta na krańcu świata XV – cykl reportaży

TVN TURBO

09:05 Raport końcowy (832)
09:30 Jeździć, obserwować VII
10:15 Z drugiej ręki (13,14)
11:45 Naprawy nie do naprawy
12:30 Wojny samochodowe
14:30 Zawodowi handlarze
15:15 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia (9,10/12)
16:15 Moto Fachurow (10)
17:00 Moto kombat (8)
17:45 Raport końcowy (832)
18:10 Zawodowi handlarze
19:40 Naprawy nie do naprawy
21:55 Wojny samochodowe
22:55 Z drugiej ręki (13)
23:40 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia (9,10/12)

BBC FIRST

08:40 Śmierć z dala od palm II
09:50 Sanditon II (5,6/6)
11:55 Duchy IV (2,3,4/6)
13:40 Morderstwa w Mid-somer III (1,3,2,2/4) – serial krym.
17:50 Z pamiętnika położnej X (7/7) – serial obyczajowy
18:55 Detektyw z Chelsea II
19:55 Śmierć pod palmami VII (2/8) – serial kryminalny
21:00 W cieniu podejrzeń (3/8)
22:00 Line of Duty – Wydział wewnętrzny (5,1/5) – serial sens. Wlk. Brytania 2012
00:25 Annika II (3/6)

FX

08:55 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (1/25) – serial krym.
09:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (3,4/22)
11:55 Z Archiwum XIV (3,4/24)
13:55 The Hunting Party II
14:55 Niesamowity Spider-Man 2 – film s.f. USA 2014
17:55 Pojutrze – film katas. USA 2004, reż. Roland Emmerich, wyk. Dennis Quaid
20:30 Urowadzona II II – film sensacyjny Francja 2012
22:20 Bez twarzy – film sens. USA 1997, reż. John Woo
01:05 Zabójcze umysły XVII (8/10) – serial kryminalny

HGTV

08:05 Uratuj swój ogród (21)
09:00 Nowa Maja w ogrodzie
11:05 Polowanie na ogród
12:40 Letnia chata na lata 12R
14:40 Będzie pięknie (7/8)
15:40 Zgłoś remont (1)
16:40 Weekendowa meta-morfoza (6,8) – reality show
18:35 Postaw na kolor (5,6) – reality show Polska 2017
19:40 House Hunters (1,2,3) – reality show Polska 2017
21:25 Pogromcy chaosu (4)
22:20 Dorota inspiruje (5)
23:20 Zamek w spadku (7,8)
01:15 Sprzątaczkii (7)

BBC LIFESTYLE

08:00 Bake off: zawodowcy
10:05 Wymarzone domy (15,16,17) – reality show
13:10 Jane Austen: narodziny geniuszu (2,3/3) – serial dok.
15:30 Tajemnice królewskich ogrodów – serial dok.
16:30 Królowa Elżbieta: jej pasje i rozrywki – film dok.
17:45 Wielkie brytyjskie wypieki: gwiazdy (4)
18:55 W świecie luksusu
19:55 Wielkie nowozelandzkie wypieki (7,8) – show
22:45 Miłosne przekrety (3/4)
23:45 Tajlandia: mroczne oblicze raju – serial dokumentalny

COMEDY CENTRAL

08:00 Tata ma plan II (9/21)
08:30 Teoria wielkiego podrywu III – serial kom.
12:45 Teoria wielkiego podrywu III (11,12/23) – serial kom.
13:30 Przyjaciele V (6,7/24)
14:30 Duchy (15,16/18)
15:30 Rodzina od zaraz – komedia USA 2018
18:00 Starsza pani musi zniknąć – kom. USA/Niemcy 2003
20:00 Kiedy Harry poznał Sally – komedia romant. USA 1989
22:00 The Office PL IV (6,7/12)
23:05 Comedy Club

TVP SERIALE

09:00 Ogniem i mieczem
11:05 Cztery pancerni i pies (1/8) – serial wojenny
09:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (3,4/22)
11:55 Z Archiwum XIV (3,4/24)
13:55 The Hunting Party II
14:55 Niesamowity Spider-Man 2 – film s.f. USA 2014
17:55 Pojutrze – film katas. USA 2004, reż. Roland Emmerich, wyk. Dennis Quaid
20:30 Urowadzona II II – film sensacyjny Francja 2012
22:20 Bez twarzy – film sens. USA 1997, reż. John Woo
01:05 Zabójcze umysły XVII (8/10) – serial kryminalny

CANAL+ KUCHNIA

13:50 Podróż przez smaki Chin
14:50 James Martin: hiszpańska przygoda – serial dok.
15:40 Jamie Oliver
16:35 Ekoporady z Julią Oleś II
16:36 Pyszne dania w 10 minut
16:50 Moje smaki wsi (4/6)
17:15 U sąsiadów w kuchni XV
18:25 Poza utartym szlakiem: Colin i Manu (4) – serial dok.
19:25 Nie bój ryb! (4) – mag.
19:50 Dzień dobry, śniadanie
20:45 m jak mięso (1)
21:15 Anthony Bourdain IX
23:00 Wszystkie smaki fermentacji II (5) – serial dok.

CANAL+ DOMO

08:35 Patent na zieleń (7,8)
09:45 Przekopiemy Ci ogródek
10:15 Gardeners' World (26)
11:25 Cztery pory roku w ogrodach Kew II – serial dok.
12:25 Ucieczka na wieś XXIV
14:10 Wielkie wypieki XII
15:15 Leksusowa ucieczka
16:20 Po pierwsze lokalizacja! Nowa Zelandia (3/8)
17:10 Bitwa o wnętrza (8)
18:10 Mam zamek III (6)
18:35 Daleko od miasta XVI (2)
19:05 Ucieczka na wieś XXII
21:00 Domy na krańcu świata
22:00 Najbliższy dom na naszej ulicy (6) – reality show

PLANETE+

12:20 Najpiękniejsze rzeki
13:20 Wytwór i wysłij (2/4)
14:30 Orzeł przedni. Władca przestworzy – serial dok.
15:50 Premiera: Orłosep. W obronie ginącego gatunku
16:55 „Wojna światów”. Jak powstało science-fiction
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace (12,1/12)
19:45 Scorsese znaczący kino
20:50 Keynes kontra kryzysy
22:00 Berlusconi. Początki imperium – serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Złomowisko PL V
11:00 Poza cywilizacją
11:40 Bracia Collins biorą się do roboty (4) – pr. rozrywkowy
13:00 Ciężarówką przez Route 66 (2/7) – serial dok.
14:00 Gorączka złota V (9/11)
15:00 Złoto drwali II (5/8)
16:00 Zawodowcy
17:00 Nic do zgłoszenia (1/8)
18:00 Celnicy na straży Szwecji IV (14/14) – serial dok.
19:00 Awantura o furę (3,4/10)
20:00 Akta ekspedycji II
21:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge V (9/11)
22:00 W oku cyklonu II

TVP HISTORIA

12:55 Najwspanialsze góry Afryki – serial dok.
13:55 Flesz historii (775)
14:20 Złoto dezertów – komedia Polska 1998
16:30 Zagadka egipskich hieroglifów i bracia Champollion
17:30 Ex libris – magazyn
17:55 Sława i chwała
19:00 Nieznana wojna na Północy II (2/6) – serial dok.
20:00 II wojna światowa w kolorze (7/10) – serial dok.
21:05 Zemsta – kom. PL 2002
23:00 Wrota Europy – dramat wojenny Polska 1999

HISTORY

10:10 Gwiazdy lombardu XXV
13:00 Niewyjaśnione tajemnice świata IV (5/11)
14:00 Piątka z historii (5) – serial dok. Polska 2026
14:25 David Duchovny: archiwum tajemnic II (11)
15:20 Starożytni kosmici XVII
16:10 Tajemnice zaginionych miast (5) – serial dok.
17:10 II wojna światowa w kolorze: największe bitwy
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 David Duchovny: archiwum tajemnic II (7)
22:00 Największe tajemnice świata VII (3) – serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

12:00 Premiera: Stacja Amsterdam – serial dok.
13:00 Premiera: W królestwie lwa (1,2/6) – serial dok.
14:50 Śladami tajemnic
16:00 Premiera: Grecja: miejsce pełne tajemnic (2/6)
17:00 Wojna widziana z powietrza III (1,2/6) – serial dok.
19:00 Sekrety starożytnej medycyny (4) – serial dok.
20:00 CIA: tajemnice i szpiegry
21:00 Katastrofy pod lupą II
22:00 Katastrofa w przestworzach XVI (7,9,5,5/10)

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VII (18)
09:00 Działkowcy II
11:00 Z klimatem i z pasją (25)
11:30 Wojny magazynowe VII (14,15,16,1,2/18) – serial dok.
14:00 Gwiazdy lombardu XXV
15:00 Przegląd poszukiwaczy złota II (1,2) – serial dok.
17:00 Rolnicy. Podlasie VIII (31,32,33,34) – serial dok.
21:00 Podróże Gienka i Jastrzębia II (3,4) – serial dok.
22:00 Putin i oligarchowie. Obława (2) – film dok.
23:00 Pogromcy mafii (10)
00:00 Największe śledztwa CBSP – serial dok. Polska 2024

BBC EARTH

08:55 W okowach mrozu V – serial dok. USA 2017
11:00 Życie na pustkowiu
10:00 Sekretne życie ogrodu
12:05 W okowach mrozu IV
13:05 Michael Mosley: lekarz, który zmienił Wielką Brytanię
13:45 Parki narodowe z lotu ptaka: Irlandia (1,2,3/3)
16:45 Życie na pustkowiu III
18:40 Potęgą ssaków: kulisy
19:45 Najwspanialsze rzeki świata (1/3) – serial dok.
20:50 Sekretne życie ogrodu
22:00 W okowach mrozu
22:55 Planeta zmian (2/2)

POLSAT VIASAT HISTORY

09:45 Starożytna apokalipsa II (5/6) – serial dokumentalny
10:50 Złote miasta: mity i rzeczywistość – film dok.
11:55 Machu Picchu: kamienne miasto – film dok. F 2024
13:05 Zaginiony świat Angkor Wat (1,2) – serial dok.
15:15 Punkty zwrotne II wojny światowej – serial dok.
19:45 Berlin 1936: olimpiada Hitlera w kolorze
21:00 Starożytna apokalipsa: Sodoma i Gomora – film dok.
22:05 Zaginione miasta Biblii
00:15 Najważniejsze wydarzenia II WŚ w kolorze (6,7/10)

Od A do Z

CIENKA CZERWONA

LINIA ★★★★★

dramat wojenny, USA/Kanada 1998, reż. Terrence Malick, wyk. Sean Penn, Jim Caviezel, Adrien Brody

21:30 | cinemax

Terrence Malick powraca do kina po 20 latach, by na kanwie powieści Jamesa Jonesa o wojnie na Pacyfiku dać studium bezsilności człowieka wobec wojennej maszyny. Wcisną w fotel.

KRWAWA ZEMSTA ★★

film akcji, Wlk. Brytania 2019, reż. Jesse V. Johnson, wyk. Scott Adkins, Craig Fairbrass, Thomas Turgoose

21:55 | tv puls

Po odsiedzeniu pokaźnego wyroku Scott Adkins wraca w rodzinne strony z zamiarem dokonania zemsty na ludziach, którzy zmusili go do dokonania czynu, za który musiał odpokutować więzieniem.

KRYPTONIM U.N.C.L.E. ★★

komedia sensacyjna, USA/Wlk. Brytania 2015, reż. Guy Ritchie, wyk. Henry Cavill, Armie Hammer, Alicia Vikander

22:00 | warner tv

Guy Ritchie bierze pod lupę kultowy serial z lat 60. XX wieku: w samym środku zimnej wojny agenci CIA i KGB biorą udział we wspólnej akcji przeciwko organizacji, dążącej do pozyskania broni jądrowej.

LWICA ★★

film sens., Wlk. Brytania 2025, reż. James Nunn, wyk. Kate Beckinsale, Charles Dance, Alice Krige

20:50 | canal+ premium

Była agentka sił specjalnych, jedna z najlepszych w swym fachu, porzuca zasłużoną emeryturę i reaktywuje swój zespół, by odzyskać porwaną córkę. Nie dość, że rutyna aż piszczy, to jeszcze przewidywalne.

MORTAL KOMBAT II ★★

film s.f., USA 2026, reż. Simon McQuoid, wyk. Karl Urban, Adeline Rudolph, Jessica McNamee

21:45 | hbo

Kolejne podejście do kultowej gry komputerowej. Tym razem ulubieniec fanów sportów walki – najlepszy z najlepszych – staje do turnieju, w którym stawka jest uwolnienie Ziemi spod władzy Obcych.

Taniec żywych

FOT. SELU VEGA / EL VIAJE FILMS

DRAMAT OBYCZAJOWY

HISZPANIA/KOLUMBIA 2025, REŻ. JOSÉ ÁNGEL ALAYÓN, WYK. YAZMINA ESTUPIÑAN, ARIDANY PÉREZ, INÉS CANO

MRUGNIJ

DWA RAZY ★★

thriller, USA/Meksyk 2024, reż. Zoë Kravitz, wyk. Naomi Ackie, Channing Tatum, Alia Shawkat

23:35 | hbo

Aktorka Zoë Kravitz debiutuje za kamerą: Kelnerka wpada w oko miliarderowi i potentatowi elektronicznemu, który zaprasza ją na imprezę na prywatną wyspę. Czy kierują nim czyste intencje?

SKAŻENIE ★★

horror, USA/Francja 2026, reż. Jonny Campbell, wyk. Joe Keery, Georgina Campbell, Liam Neeson

22:25 | canal+ premium

Jak trwoga, to do Liama Neesona, tym razem emerytowanego agenta do walki z bioterroryzmem, który – przy odpowiednim wsparciu – poradzi sobie z grzybem-pasożytem, który opanował zrujnowaną bazę wojskową.

SOK Z ŻUKA ★★

komedia, USA 1988, reż. Tim Burton, wyk. Michael Keaton, Alec Baldwin, Geena Davis

20:10 | warner tv

Para duchów pragnie ocalić swój dom przed najściem nowych lokatorów i zwraca się z tym do ducha egzorcysty. Wielkie pole dla wyobraźni Tima Burtona plus brawurowy Michael Keaton jako egzorcysta.

SZKLANA

PUŁAPKA ★★

film akcji, USA 1988, reż. John McTiernan, wyk. Bruce Willis, Alan Rickman, Bonnie Bedelia

22:50 | polsat

Samotny policjant stawia czoła terrorystom okupującym budynek międzynarodowej korporacji, gdzie trwa świąteczne przyjęcie. Duże brawa dla Bruce'a Willisa w pierwszej roli amanta bohatera.

TAŚMA

ŚMIERCI ★★

thriller, USA 1981, reż. Brian De Palma, wyk. John Travolta, Nancy Allen, John Lithgow

22:05 | tvp kultura

Brian De Palma próbuje przeobrazić „Powiększenie” Antoniego na Hollywood: inżyniera dźwięku świadkiem wypadku, który może być efektem politycznego zamachu. Plus szczupły John Travolta.

TRZY DNI

KONDORA ★★

film sens., USA 1975, reż. Sydney Pollack, wyk. Robert Redford, Faye Dunaway, Cliff Robertson

20:10 | ale kino+ hd

Kino akcji z politycznym podtekstem: Robert Redford jako pracownik CIA, który poznał o jedną tajemnicę za dużo, więc musi zginąć. Na ekranie także Faye Dunaway.

ZDERZENIE ★★

thriller, Francja 2013, reż. David Marconi, wyk. Roschdy Zem, Marie-Josée Croze, Frank Grillo

23:45 | tv puls

Świat według Luca Bessona: rozczarowana nowym mężem pani postanawia z kochankiem pozbyć się go na wycieczce przez pustynię, ale sprawy się komplikują, gdy ich samochód uczestniczy w potężnej kraksie.

ZŁODZIEJSKI KODEKS ★★

film sens., USA/Niemcy 2009, reż. Mimi Leder, wyk. Morgan Freeman, Antonio Banderas, Radha Mitchell

21:50 | tvp 1

Znane, ale zawsze chętnie oglądane: doświadczony złodziej idzie na emeryturę, ale wcześniej musi dokonać ostatniego, najefektowniejszego w karierze, skoku. Na ekranie Morgan Freeman i Antonio Banderas.

ŻEGNAJ PRZYJACIELU ★★

film sens., Francja/Włochy 1968, reż. Jean Herman, wyk. Alain Delon, Charles Bronson, Olga Georges-Picot

20:00 | tvp kultura

Alain Delon i Charles Bronson jako przyjaciele z Legii Cudzoziemskiej, którzy próbują znaleźć swoje miejsce w biurokratyzowanym społeczeństwie cywilów. Para w gwizdek i kilka niespełnionych obietnic.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI **D3**

07:00 Msza święta
07:30 Studio Raban (4/46)
08:00 Serwis Info
08:10 Pogoda Info
08:15 Noce i dnie (2)
09:20 Ranczo IX (12)
10:10 Komisarz Alex XXIV (5)
11:00 Ojciec Mateusz XIX (3)
12:00 Serwis Info – magazyn
12:10 Agrobiznes – magazyn
12:40 Rok w ogrodzie extra
12:55 Małe wielkie podróże
14:00 Spłątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Pogoda Info
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Telexpress
17:25 Jaka to melodia? (5758)
18:05 Reportrzy (597)
18:25 Akacja 38
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 07 zgłoś się (1/4) – serial krym. Polska 1984
21:50 Złodziejski kodeks ****** (Thick as Thieves) – film sens. USA/Niemcy 2009, reż. Mimi Leder (115 min)
23:45 Marlon Brando – tahińska ułuda – film dok. Francja 2024
00:55 Wyszyński – zemsta ****** czy przebaczenie – film biograficzny Polska 2021, reż. Tadeusz Syka, wyk. Ksawery Szlenkier (105 min)

MEZZO

15:25 Koncert z okazji 25-lecia Mezzo – muzyka klas.
16:40 Mozart: XXXVIII symfonia – Deutsche Kammerphilharmonie, Gerd Albrecht – muzyka klasyczna
17:10 Intermezzo
17:35 Christian Zacharias wykonuje utwory Czajkowskiego i Schuberta – muz. klas.
19:05 Solrey & Traffic Quintet: Ciao Casanova
20:30 Wielcy muzycy rywal – Furtwängler vs Toscanini
21:20 Mozart: V koncert fortepianowy – Malcolm Frager
21:45 Mozart: Serenady – Orkiestra Symfoniczna Radia Bawarskiego, Sir Colin Davis – muzyka klasyczna
23:20 La grande danza – atherballetto w Mediolanie – balet Włochy 2017

TVP2 **D3**

05:30 M jak miłość
06:25 Rodzina (nie od) święta (19) – program religijny
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7655) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7655) – mag. Polska 2026
11:30 Okrasa famie przepisy (256) – mag. kulinarny
12:00 Rodzinka.pl IV (3/26)
12:35 Koło fortuny (2080)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1047)
14:35 Na sygnale
15:00 La Promesa – pałac tajemnic – telenowela
16:00 Koto fortuny (2081)
16:35 Familiada (3024)
17:20 Panna młoda
18:15 Va banque (1048)
18:50 Jeden z dziesięciu
19:25 Barwy szczęścia

20:05 Barwy szczęścia – serial obycz. Polska 2025
20:35 Kulisy serialu „M jak miłość” (1666)
20:45 M jak miłość – serial obycz. Polska 2026
21:45 Na sygnale – serial obycz. Polska 2026
22:50 Matkość (7,8/19) – serial krym. USA 2024, wyk. Kathy Bates
00:30 Karol, władca Hiszpanii – serial kostiumowy Hiszpania 2015
01:25 W cieniu śmierci (7/12) – serial krym.

PULS 2

08:50 Masza i niedźwiedź VII
09:25 Świnka Peppa
09:45 Bing (73,74/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Spidey i superkumple II
11:35 Gus. Mały II (23,24/52) – serial anim. Francja 2022
12:00 Psi patrol VIII (4/26)
12:35 Marta mówi! II (8/15)
13:00 Smerfy (12,5/36)
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 My Little Pony: Przyjaźń to magia (21/26)
15:00 Miraculous III (2,6/26)
16:00 Fineasz i Ferb II
17:00 Smerfy
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (41) – serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu X
23:00 Wstydliwe choroby VI (1/11) – serial dokumentalny

POLSAT **D3**

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień (2301) – mag. informacyjny
09:15 Malanowski i Partnerzy VIII (29,31)
10:20 Trudne sprawy XX (13/40) – serial fab. – dok.
11:20 Dlaczego ja? 33 (47,48) – serial fabularno – dok.
13:25 Gliniarze XVI (52) – serial fabularno – dok.
14:50 Siatkówka: Mistrzostwa Europy kobiet w Azerbejdżanie, Czechach, Szwecji i Turcji: Polska – Łotwa (na żywo)
17:40 Gliniarze XIX (35) – serial fabularno – dok. Polska 2025, wyk. Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda – wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń” (824)

20:00 Bez litości (The Equalizer) – film sens. USA 2014, reż. Antoine Fuqua, wyk. Denzel Washington, Marton Csokas, Chloë Grace Moretz (170 min)
22:50 Szklana pułapka ******* (Die Hard) – film akcji USA 1988, reż. John McTiernan, wyk. Bruce Willis (175 min)
01:45 Wodny świat (Waterworld) – film s.f. USA 1995, reż. Kevin Reynolds (170 min)

TV4

07:00 Strażnik Teksasu (22/24) – serial sens. USA 1994
07:55 Bogaty dom – biedny dom XII (7) – serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XI (13,14/65) – serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII
11:55 Dlaczego ja? XVIII
13:55 Trudne sprawy XVII
16:55 Policjantki i policjanci XXIV (60/65) – serial obycz.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (548) – reality show
19:00 Policjantki i policjanci XXIV (61/65) – serial obycz.
20:00 Uroczysko V (45,46)
21:05 Sprawiedliwi. Trójiasto III (49) – serial krym.
22:05 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (49)
23:10 Człowiek z Rzymu – thriller Hiszpania/Kolumbia/USA/Włochy 2022

TVN **D3**

07:45 Dzień dobry wakacje
11:20 Doradca smaku (5)
11:25 Kuchenne rewolucje: Wista 31 (11) – reality show
12:30 Top of the Top Sopot Festival (2) – relacja
12:35 Kuchenne rewolucje
13:40 Ukryta prawda (16/60)
14:40 Top of the Top Sopot Festival (3) – relacja
14:45 Ukryta prawda
16:45 Top of the Top Sopot Festival (4) – relacja
16:50 Szpital św. Anny III
17:55 Detektywi V (61/64) – serial fabularno – dok.
18:55 Top of the Top Sopot Festival (5) – relacja
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:35 Top of the Top Sopot Festival (6) – relacja
19:55 Top of the Top Sopot Festival (7) – relacja

20:00 Top of the Top Sopot Festival – festiwal Polska 2026, program prowadzi Marcin Prokop, Dorota Wellman
23:25 Polowanie na drużyny ****** (Wedding Crashers) – komedia romantyczna USA 2005, reż. David Dobkin, wyk. Owen Wilson, Vince Vaughn, Christopher Walken, Rachel McAdams, Isla Fisher (145 min)
01:50 Co za tydzień (1257)
02:30 Uwaga! (8032)

METRO **D3**

07:35 Tajemnice miłości – serial fab. – dok. Polska 2021
08:30 Szpital (41,42/68)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab. – dok.
12:30 SOS. Ekipy w akcji (3/60) – telenowela dok.
13:30 Brzydula (97,98)
14:40 Za głosem serca (8) – telenowela Brazylia 2023
15:50 Magda M. II (9)
16:55 Idź na całość (3)
18:00 Złomowisko PL II (6)
19:00 Kartoteka V (28,29/30) – serial fab. – dok. Polska 2014
21:05 Kryminalni VII (3,4) – serial krym. Polska 2007, wyk. Marek Włodarczyk
23:15 Hannibal (4/13)
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (8/12)
01:20 Szpital (25/68)
02:20 Szkoła (28/68)

TV PULS **D3**

06:00 Policjanci z Miami IV (13,14/22) – serial krym. USA 1988, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXIV (11,14/18) – serial sens. Niemcy 2018
10:00 Zaklinaczka duchów IV
11:00 Kotka – serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem – telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie III – serial obycz. Turcja 2013
14:00 Kurierzy II
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XII – serial obycz.
17:00 Kurierzy II (25) – serial obyczajowy Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (53,54)

20:00 Ocalić córkę (Shrapnel) – film sens. USA 2023, reż. William Kaufman, wyk. Jason Patric (115 min)
21:55 Krwawa zemsta ******* (Avengement) – film akcji Wlk. Brytania 2019, reż. Jesse V. Johnson (110 min)
23:45 Zderzenie (Intersections) – thriller Francja 2013, reż. David Marconi (135 min)
02:00 Dzielnica strachu X (21) – serial krym.

TVN7 **D3**

05:20 Ten moment (6/40) – serial fab. – dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (34,35,36/72) – serial fab. – dok. Polska 2017
08:45 Ukryta prawda (17,44,45/51) – serial fab. – dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy – serial fab. – dok. Polska 2010
13:55 Kryminalni III (10) – serial krym. Polska 2005
15:00 Szpital (33,34/68) – serial fab. – dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab. – dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji (49/60) – telenowela dokumentalna Polska 2018
19:00 Młode gliny (6/50) – serial krym. Polska 2026

20:00 Karol – papież, który pozostał człowiekiem (Karol: Un papa rimasto uomo) (1/2) – film biograf. Włochy/PL/Kan. 2006 (125 min)
22:05 Bez kompleksów (8)
23:05 Gliniarz z Beverly Hills II (Beverly Hills Cop II) – komedia sens. USA 1987 (125 min)
01:10 After 4. Bez siebie nie przetrwamy (After Ever Happy) – melodramat USA 2022, reż. Castille Landon (120 min)

STOPKLATKA

08:40 Robert Makłowicz (136) – mag. kulinarny
09:45 Zagadki kryminalne panny Fisher (5/13)
10:55 Górski lekarz XIV (7,7/8) – serial obycz. Niemcy/Austria 2021
12:55 Zagadki kryminalne panny Fisher (6/13) – serial krym. Aus. 2012
14:00 Hudson i Rex III (11/16) – serial krym. Kan. 2021
15:00 Zajazd. Będzie się działo (26,27) – serial fabularno-dok.
17:00 Katastrofy w przestworzach II (5,9,5/10) – serial dok. Kan. 2004
20:00 Kodeks zabójcy (The Assassin's Code) – film sens. USA 2018, reż. David A. Armstrong, wyk. Justin Chatwin, Peter Stormare, Mark Thompson, Robin Thomas (120 min)
22:00 Ekstradycja II (1,2) – serial sens. PL 1995, wyk. Marek Kondrat, Małgorzata Pieczyńska, Renata Dancewicz
00:05 Bez litości: Braterstwo (5/13) – serial sensacyjny Kanada/USA 2011, wyk. Steven Seagal

KINO POLSKA

07:30 Przygody Myski – serial dla dzieci Polska 1978
07:40 Reksio II – serial anim.
08:00 Miś Kudłatek (11,12)
08:25 Bolek i Lolek (12,1/13)
08:55 Do przerwy 0:1 (6,7)
10:05 Wracając do Marka
11:05 Noce i dnie (1) – dramat obyczajowy Polska 1975
13:05 Noce i dnie (2) – dramat obycz. Polska 1975, reż. Jerzy Antczak, wyk. Stanisława Celińska, Jerzy Bińczycki
15:05 Rozmowy kontrolowane – komedia Polska 1991
17:30 Pogranicze w ogniu (1,2) – serial sens. Polska 1988, wyk. Cezary Pazura, Olaf Lubaszenko, Janusz Bukowski
20:00 Orzeł. Ostatni patrol – dramat historyczny Polska 2022, reż. Jacek Bławut, wyk. Tomasz Ziętek, Adam Woronowicz, Antoni Pawlicki, Mateusz Kościukiewicz
22:10 Kamienie na szaniec – dramat wojenny Polska 2014, reż. Robert Gliński, wyk. Tomasz Ziętek, Marcel Sabat, Kamil Szeptycki, Magdalena Kolesnik, Sandra Staniszevska
00:40 Mistrz – film biograficzny Polska 2020, reż. Maciej Barczewski, wyk. Piotr Głowacki, Jan Sztybel, Marcin Bosak, Marcin Czarnik

ALE KINO+

08:50 The Office PL III (7,8/12) – serial kom.
10:00 Bestia II (3,4/6) – serial obycz. Kanada 2023
12:05 Vera XIV (2) – serial krym. Wlk. Brytania 2025
14:05 Tuesday Club (Food and Romance) – komedia Szwecja 2022, reż. Annika Appelin, wyk. Marie Richardson, Peter Stormare (125 min)
16:10 Nora Roberts – Księżyc nad Karoliną (Carolina Moon) – thriller USA/Niemcy/Kanada 2006, reż. Stephen Tolkin, wyk. Claire Forlani (125 min)
18:15 Karen Pirie (1/3) – serial krym. Wlk. Brytania 2022
20:10 Trzy dni Kondora (Three Days of the Condor) – film sens. USA 1975, reż. Sydney Pollack, wyk. Robert Redford, Faye Dunaway, Cliff Robertson, Max von Sydow (140 min)
22:30 Prosta sprawa (3,4/6) – serial sens. PL 2024, wyk. Mateusz Damięcki, Piotr Adamczyk
00:50 Kot – film krótkom. Polska 2022 (10 min)

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin IX (4/8)
08:30 Przyjaciółki XVII (3,4)
10:25 Świat według Kiepskich (16,2,7,8,10,6/23) – serial kom.
14:05 Kevin sam w domu – po raz czwarty – kom. USA 2002
15:55 Szybcy i wściekły 8 – film sens. Chiny/USA/Japonia 2017, reż. F. Gary Gray
18:45 Pomiędzy nami góry – dramat obycz. USA 2017
21:00 Gdzie śpiewają raki – thriller USA 2022
23:40 Błękitna głębia – film sensacyjny USA 2005
01:55 Gliniarze XII (8/60)

FILMBOX+ ONE

08:05 Zagadki kryminalne panny Fisher III (8/8)
09:10 Panna Scarlet i komisarz II (4/6) – serial krym.
10:15 Panna Marple IV (1/4)
12:15 Hudson i Rex V
14:30 Poirot XII (2/4)
16:40 Stróżnik Teksasu III (18,20/25) – serial sens.
18:55 Poirot (4/10) – serial krym. Wlk. Brytania 1989
20:00 SexiPistols – western Francja/Meksyk/USA 2006
22:00 Ninja – film sens. USA 2009, reż. Isaac Florentine
23:50 Nienawistna ósemka – film kryminalny USA 2015

TVP KULTURA

08:35 Dede nie żyje (Deniska umřela) – film krótkom. Czechy 2023 (5 min)
08:40 Uśmiech – film anim. Polska 1965 (20 min)
09:00 Gruby (2,3)
10:15 Krwawe gody (Bodas de sangre) – melodramat Hiszpania/F 1981, reż. Carlos Saura (85 min)
11:40 Julie Mehretu: Palimpsest – film dok.
12:45 Kosmos 1999 (23/24)
13:50 Gangsterzy i filantropi – kom. Polska 1962, reż. Jerzy Hoffman, Edward Skórzewski (95 min)
15:25 Dziewczyna szuka miłości – film obycz. Polska 1938 (95 min)
17:00 Gruby (4,5)
18:10 Dźwięk Nowego Jorku: Theo Croker (3)
18:55 Rawhide II (22)
20:00 Żegnaj przyjacielu (Adieu l'ami) – film sens. Francja/Włochy 1968, reż. Jean Herman, wyk. Alain Delon, Charles Bronson (125 min)
22:05 Taśma śmierci (Blow Out) – thriller USA 1981, reż. Brian De Palma, wyk. John Travolta (120 min)
00:05 Muzyka w zabytkach

WARNER TV

08:20 Teraz albo nigdy! IV (3)
09:20 Bajer z Bel-Air
10:20 Prawo Agaty V (7)
11:25 Pełniejsza chata IV
12:25 Teraz albo nigdy! IV (4,5)
14:10 Bajer z Bel-Air – serial kom.
16:20 Pełniejsza chata IV (5,6,7,8/13) – serial kom.
18:20 Dziedzic Maski – kom. USA/Niemcy/F/Australia 2005
20:10 Sok z zuka – komedia USA 1988, reż. Tim Burton, wyk. Michael Keaton
22:00 Kryptonim U.N.C.L.E. – komedia sensacyjna USA/Wlk. Brytania 2015

PARAMOUNT

10:25 Pingwiny z Madagaskaru
11:00 Elektra – film sens. USA/Kanada/Szwajcaria 2006
13:00 Czarodziejki II (11,12/22)
15:00 Pingwiny z Madagaskaru
15:30 Lara Croft Tomb Raider: Kolebka życia – film przyg. USA/Niemcy/Japonia/Wlk. Brytania/Hongkong 2003
17:55 Wredne dziewczyny – komedia USA/Kanada 2004
20:00 Lara Croft: Tomb Raider – film przyg. USA/Wlk. Brytania/Japonia/Niemcy 2001
22:00 Non-stop – film sens. Wlk. Brytania/F/USA/Kanada 2014, reż. Jaume Collet-Serra

HBO

09:05Z willi do celi – kome- dia Francja 2024, reż. Grégory Boutboul (95 min)
10:40 Księga życia – film anim. USA/Meksyk/Kanada 2014, reż. Jorge R. Gutiérrez (95 min)
12:15 Małe kobietki – melodramat USA 2019, reż. Greta Gerwig (130 min)
14:25 Saga „Zmierzch”
Przed świtem, cz. 1 – film przyg. USA 2011, reż. Bill Condon (115 min)
16:20 The Pickup – komedia sensacyjna USA 2025, reż. Tim Story (100 min)
18:00 Birdman – dramat USA 2014, reż. Alejandro González Iñárritu (120 min)
20:00 Latarnie (2) – serial sensacyjny USA 2026
21:00 Miniaturowa żona (10/10) – serial kom.
21:45 Mortal Kombat II – film s.f. USA 2026, reż. Simon McQuoid (110 min)
23:35 Mrugnij dwa razy – thriller USA/Meksyk 2024, reż. Zoë Kravitz, wyk. Naomi Ackie, Chan-ning Tatum (100 min)
01:15 30 dni mroku – horror USA/Nowa Zelandia 2007 (110 min)

CINEMAX

09:25 Twarzą w twarz – thriller Hiszpania/Belgia 2025
11:00 Tymczasem na Ziemi – film s.f. Francja/Belgia 2024
12:30 Vitruvius – komedia B 2025
14:25 Sępy – thriller F 2025
16:05 Głębia – film przygody Wlk. Brytania/USA 1977
18:05 Aniołki Charliego – film sens. USA/Niemcy/Chiny 2019
20:00 Taniec żywych – dramat obycz. Hiszp./Kolumbia 2025
21:30 Cienka czerwona linia – dramat woj. USA/Kan. 1998
00:15 Weekend – thriller Nigeria 2024, reż. Daniel Oriahi

ROMANCE TV

08:45 Górski lekarz (6/8) – serial obycz. Niemcy/A 2021
10:30 Diagnoza Betty
12:25 Zabójstwo nad Morzem Wattowym: Na zawsze matiasy – komedia Niemcy 2024
14:20 Lato na Lanzarote – romans Niemcy 2016
16:15 Lato w Bretanii – film obyczajowy Niemcy 2022
18:05 Górski lekarz (7/8)
20:00 Dzieci zostają z tobą! – komedia Niemcy 2017, reż. Sven Unterwaldt Jr.
21:55 Uczuć może każdy! – komedia Niemcy 2022
23:50 Górski lekarz (7/8)

CANAL+ PREMIUM

08:10 Ocean, nasz dom
09:45 LARP. Miłość, trolle i inne questy – komedia Polska 2025 (90 min)
11:15 Kiedy nadchodzi jesień – dramat obycz. Francja 2024, reż. François Ozon (100 min)
12:55 Dalej jazda! 2 – komedia Polska 2026, reż. Mariusz Kuczewski, wyk. Marian Opania (100 min)
14:35 Girl Climber. Wspinaczka – film dok.
16:00 Saga „Zmierzch”
Księżyc w nowiu – melodramat USA 2009, reż. Chris Weitz, wyk. Kristen Stewart, Robert Pattinson (130 min)
18:10 Łapu-Capu (2)
18:15 Listy do Julii – komedia romant. USA 2010, reż. Gary Winick (105 min)
20:00 Nowypowiedziana wojna II (2/6) – serial s.f. Wlk. Brytania 2026
20:50 Lwica – film sens. Wlk. Brytania 2025, reż. James Nunn, wyk. Kate Beckinsale, Charles Dance (95 min)
22:25 Skazenie – horror USA/Francja 2026, reż. Jonny Campbell (455 min)

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi (37,38,39,40)
09:50 Prawo Agaty VI (6)
10:55 Lekarze II (13)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Prawo Agaty VI (5)
14:55 Detektywi – serial dok.
16:05 Na Wspólnej (51,52)
17:15 Motywy filmowe (10)
17:35 Sylwester w Nowym Jorku – komedia romant. USA 2011
20:00 Ścigane – film sens. Wlk. Brytania/USA 2019
22:10 Imprezowi rodzice – komedia USA 2019
00:05 Szefowie wrogowie – komedia USA 2011

AMC

09:10 Zbroja boga – film sens. Hongkong/Jugostawia 1986
11:30 Strażnik – thriller USA 2006, reż. Clark Johnson, wyk. Michael Douglas
13:40 I tak, i nie – komedia Kanada 2004, reż. Kelly Makin
15:40 Serce nie służy – komedia romantyczna USA 2005
17:50 Wściekła pieśń – film sens. Hongkong 1972
20:00 Komenda: zabij – horror Wielka Brytania 2016
22:00 Savage Hunt – film przygodowy USA 2025
23:55 Sin City II: Damulka warta grzechu – thriller USA 2014

AXN

08:15 Ostry dyżur III (20/22)
09:15 Castle V (20,21/24)
11:10 Rekrut IV (13,14/22)
13:10 Dowody zbrodni III
15:15 FBI III (10,11/15) - serial sensacyjny USA 2021
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (16,17/24)
19:10 Castle V (22,23/24)
21:05 FBI: International IV (19/22) - serial akcji USA 2025
22:05 FBI: Most Wanted IV
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (16,17/24)
00:45 Castle V (22/24)

EPIC DRAMA

08:15 Detektyw Murdoch XVIII
09:10 Wszystkie stworzenia duże i małe VI (1/6)
10:15 Lekarze na start
11:55 Zatrącenie w miłości
12:55 Morderstwo w małym mieście II (4) - serial krym.
13:50 Agenci NCIS XVI (5/24)
14:45 Panna Marple (2/4)
16:50 Poirot IV (1/3)
19:00 Agenci NCIS XVI (6/24)
19:55 Poirot III (11/11)
21:00 Robin Hood (8) - serial przyg. USA/Serbia 2025
22:10 Sherlock i córka (3/8)
23:05 Poirot III (11/11)
00:15 Agenci NCIS XVI (6/24)

TVN STYLE

07:45 Dzień dobry wakacje
11:20 Ugotowani (5, 6) - reality show Polska 2015
13:25 Kuchenne rewolucje (7, 9) - reality show
15:35 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (2, 3) - reality show
17:05 Magda gotuje Internet
17:40 Kuchenne rewolucje (4, 5, 6) - reality show
20:50 Jestem z Polski VIII (10,8/17) - serial dok.
22:50 Babski biznes (1/8) - serial dok. Polska 2025
23:50 Mroczne sekrety małżeńskie VII - serial dok.

TVN TURBO

09:20 Samochód marzeń (5)
10:15 Cieżarówką przez Stany IV (9/9) - serial dok.
11:15 101 napraw (8, 9)
12:15 Jeździć, obserwować II
13:00 Mobilni mechanicy
14:30 Zawodowi handlarze
16:00 Wojny samochodowe
18:00 Raport Turbo (5051)
18:15 Jeździć, obserwować VII
19:00 Prawko na świecie. Jazda bez zasad (9) - magazyn
19:45 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia (9/12)
20:15 Naprawy nie do naprawy
21:00 Wojny samochodowe
22:00 Raport Turbo (5051)

BBC FIRST

08:45 Lewis IX (6/3)
09:40 My Life is Murder V
10:40 Śmierć pod palmami VII
11:50 Z pamiętnika położnej XI (7/8) - serial obyczajowy
12:55 Ulica nadziei V (4,5/8)
15:00 Ojciec Brown X (10/10)
16:00 Lewis IX (6/3)
17:00 My Life is Murder II
18:00 Morderstwa w Mid-somer XVI (1/5) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami VII
21:00 My Life is Murder V
22:00 Happy Valley III (5,6/6)
00:05 Zbrodnie Saint-Pierre

FX

08:00 Kości X (19/22)
09:00 SkyMed III (2/9)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (6,7/25)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (9,10/22)
13:45 Agenci NCIS IX
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (8,9/25)
17:25 Z Archiwum X IV (4,5/24)
19:15 Agenci NCIS: Sydney III
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (11,12/22)
22:00 The Hunting Party II
22:55 Z Archiwum X IV (5/24)
23:55 Air Force One - film sens. USA/Niemcy 1997

HGTV

08:05 Moje miasto, mój dom
10:00 Widok, na który cię stać
11:00 Usterka XI (4,5)
12:30 Podwórkowa reaktywacja (11, 12, 1, 2) - magazyn
14:25 Mieszkanie na miarę III
16:25 Polowanie na ogród VI - serial dok. Polska 2021
18:05 Będzie pięknie (7/8)
19:00 Weekendowa metamorfoza (5) - reality show
20:00 Zgłoś remont (1)
20:55 Dorota waś urządzi IV - poszukiwacze domów
22:25 House Hunters
00:40 Usterka XI (2)

BBC LIFESTYLE

08:55 70. urodziny księżniczki Anny - film dokumentalny
09:55 Książę Filip: w cieniu korony - film dokumentalny
11:05 Bajecznie bogaci agenci
12:20 Najdroższe brytyjskie domy III - serial dok.
13:20 Mistrzowie szycia (10)
14:25 Wielkie brytyjskie wypieki (5) - pr. rozrywkowy
15:35 Zapraszam do stołu
17:35 Bajecznie bogaci agenci
18:45 Mistrzowie szycia (1)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (6) - pr. rozrywkowy
21:00 Hilton przy Park Lane (2)
22:00 W świecie luksusu

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół XI (14/22)
08:55 Przyjaciele V - serial komediowy USA 1999
11:55 Teoria wielkiego podrywu III (13,14,15,16,17,18/23)
14:30 Dwóch i pół XI (15,16,17,18/22) - serial kom.
16:30 Przyjaciele V - serial kom.
19:30 Duchy (17,18/18)
20:30 Teoria wielkiego podrywu III (19,20,21/23)
22:00 The Office PL IV (8,9)
23:05 Comedy Club (4, 5)
00:05 Miasteczko South Park VI (14,15/17) - serial anim.

TVP SERIALE

08:25 Komisarz Alex V (4/13)
09:20 Rodzinka.pl VI (6/26)
09:55 Klan - telenowela
10:45 Ranczo (4,5/13)
12:35 Komisarz Alex V (5/13)
13:35 Ojciec Mateusz 32
15:30 Komisarz Alex V (6)
16:15 Na sygnale - serial obyczajowy Polska 2023
17:30 Ranczo (6,7/13)
19:35 Ojciec Mateusz 32 (13,12) - serial kryminalny
21:30 Ranczo (8,9/13) - serial komediowy Polska 2006
23:30 Ojciec Mateusz 33 (1/13)
00:30 Głina. Nowy rozdział (6) - serial krym. Polska 2025

CANAL+ KUCHNIA

11:50 Maximum Foodie IV (6,7)
12:50 Michel Roux - sielskie smaki francuskiej kuchni III
13:50 Sekrety świata przypraw III (4) - serial dok.
14:45 U sąsiadów w kuchni XII
15:50 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (3)
16:10 Jakubowiak rozgryza Polskę
16:40 Jamie Oliver (2,7)
18:30 Sachie w Nowej Zelandii
19:25 m jak mięso (1)
19:50 Grillowani (4)
20:15 Gotuj taniej z Jamiem (1)
21:15 Anthony Bourdain IX
23:50 Bitwa na smaki

CANAL+ DOMO

08:00 Remont w 48h (11, 12)
09:00 Twój kawałek ogrodu
10:00 Gardeners' World (5)
11:10 Ucieczka na wieś XXII
12:05 Wielkie projekty
13:05 Pogromcy bałaganu (5)
14:05 Cudotwórcy - pod presją
15:00 Liczy się miejsce (11)
15:55 Meblokreacje (11, 12)
16:55 Gardeners' World (8)
18:00 Ucieczka na wieś XXII
18:55 Wielkie projekty X
20:00 Daleko od miasta XI (7,8)
21:00 Cudotwórcy - pod presją
21:55 Wielkie projekty
23:05 Po pierwsze lokalizacja!
00:00 Luksusowa ucieczka

PLANETE+

15:50 Niezwykłe podróże kolejną XIII (6/7) - serial dok.
16:55 Świat z góry (1,2/14) - serial dok. Wlk. Brytanii 2017
17:55 Dokąd dzisiaj? IV
18:10 Polska z góry X (8)
18:35 Premiera: Polska z góry X (9) - serial dok.
19:05 Mam zamek II (10)
19:35 Ostatnie słowa Charlotty Masaryk - film dok.
20:55 Wszystkie tajemnice Joanny D'Arc - film dok.
22:00 Premiera: Legendarne bitwy II - serial dok. F 2024

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Wyprawa w nieznane VI
11:00 Dżungla złota (2/5)
12:00 Psy policyjne (8/10)
13:00 Fantastyczne zwierzęta z Forrestem Galante (6/6)
14:00 Nagi instynkt przetrwania: Ameryka Łacińska
15:00 Złomowisko PL VIII
16:00 Awantura o furę (3,4/10)
17:00 Celnicy na straży Szwecji IV (14/14) - serial dok.
18:00 Polscy truckersi III
19:00 Nagi instynkt przetrwania VII (16/17) - serial dok.
21:00 Nic do zgłoszenia (2/8)
22:00 Od samochodu do domu III - serial dokumentalny

TVP HISTORIA

10:50 Akcja H-T - film dok.
11:50 Arsenał (3) - mag.
12:25 Magiczny Adriatyk (2/6)
13:25 Zabójcza nauka II (5/6)
14:30 Janosik (8/13)
15:30 Sensacje XX wieku
18:00 1920. Wojna i miłość (9)
19:00 Powstanie Sejneńskie 1919 - film dok. Polska 2018
19:45 Tajemnica J-23
20:00 Trzeci oficer (8) - serial kryminalny Polska 2008
21:00 Tajemnice szpiegów (2)
22:00 II wojna światowa w kolorze: Droga do zwycięstwa
23:05 Sensacje XX wieku

HISTORY

11:15 David Duchovny: archiwum tajemnic II (7)
12:10 Gwiazdy lombardu XXV - serial dok. USA 2025
13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (11/22)
14:50 Największe tajemnice świata VI (14/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Wykute w ogniu (17)
17:10 Zabić dyktatora (4/6)
18:10 Największe tajemnice świata VI (1/20) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
22:00 Największe tajemnice świata VII (19) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

11:00 Plemienna szkoła przetrwania: Andy (1/6) - serial dok.
12:00 Era supertransportu
15:00 Katastrofa w przestworzach XX (4/10) - serial dok.
16:00 Ukryte pod miastami
17:00 Tajemnicze wyspy
17:55 Kluczowe tygodnie wojny
19:00 Złoto Hitlera (1/4)
20:00 Katastrofa w przestworzach XXIII (5/10) - serial dok.
21:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny II
22:00 Katastrofa w przestworzach XVI (8,6/10) - serial dok.

FOCUS TV

08:00 Byli sobie podróżnicy
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici VIII
10:00 Gwiazdy lombardu XXIII
12:00 Tajemnice II wojny światowej - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii XXII (8,9) - serial dok.
14:00 Kroniki Hitlera (5/13)
15:00 Truckersi przez Australię
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podlasie V
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Wojna widziana z powietrza II (2/6) - serial dok.
22:00 Ostatni bastion Hitlera IV (3,4/6) - serial dok.

BBC EARTH

09:30 Wyspy. Laboratoria natury: Sri Lanka (6/6)
10:30 Życie na pustkowiu VIII
11:30 Zabójcza pogoda V (6)
12:35 Dzikie połow (5/8)
13:35 Sekretne życie drzew (2)
14:35 W okowach mrozu VI
16:35 Wietnamskie przygody Billa Bailey'a (5) - serial dok.
17:40 Sekretne życie drzew
18:45 Dzikie połow (6/8)
19:45 Fenomeny współczesnego życia II (1/6) - serial dok.
20:55 W okowach mrozu VII
22:55 Wietnamskie przygody Billa Bailey'a (5) - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

09:55 Z popiołów II wojny światowej - serial dok.
11:00 Tajne bazy nazistów IV
12:00 Majowe: wojna pięciu królestw (1,2,3,4) - serial dok.
16:35 Wojna światowa: 1914-1945 (2/8) - serial dok.
17:40 Z popiołów II wojny światowej - serial dok.
18:50 Konkwistadorzy: powstanie i upadek (6/6)
19:50 Zaginiona miasto Czyngis-chana (1) - serial dok.
20:50 Adolf Hitler: zrozumieć dyktatora (5/6) - serial dok.
22:05 Królów, które zmieniły świat (5/6) - serial dok.

Od A do Z

ANGIELSKA ROBOTA ★★★

film sens., Wlk. Brytania/USA/
Australia 2008, reż. Roger
Donaldson, wyk. Jason
Statham, Saffron Burrows,
Richard Lintern

22:25 | ale kino+ hd

Na faktach: włamanie do małego banku na Baker Street prowadzi do politycznego trzęsienia ziemi w londyńskim City. Plus Jason Statham i Saffron Burrows wśród nigdy niewykrytych sprawców.

BABYGIRL ★★★

thriller, USA/Holandia 2024,
reż. Halina Reijn, wyk. Nicole
Kidman, Harris Dickinson,
Antonio Banderas

23:25 | hbo

Nagrodzona w Wenecji Nicole Kidman jako szefowa wielkiej firmy, która daje się wciągnąć w romans ze znacznie młodszym stażystą. Z czasem chłopak ucieka się do manipulacji i szantażu.

**CO SIĘ WYDARZYŁO
W MADISON COUNTY ★★★**

melodramat, USA 1995, reż.
Clint Eastwood, wyk. Clint
Eastwood, Meryl Streep,
Annie Corley

22:35 | warner tv

Clint Eastwood (także za kamerą) i Meryl Streep jako para dojrzałych kochanków w najbardziej wzruszającej opowieści o miłości z amerykańskiej prowin-cji. Ścisła gardło i twardełom.

CREED 2 ★★★

dramat obycz., USA 2018, reż.
Steven Caple Jr., wyk. Michael
B. Jordan, Sylvester Stallone,
Tessa Thompson

22:45 | polsat

Pojedynek bokserskiego mistrza świata z rosyjskim pretendentem okazuje się pojedynkiem trenerów – Rocky'ego Balboa (Sylvester Stallone) i Ivana Drago (Dolph Lundgren), rywali z „Rocky'ego IV”.

MISERY ★★★★★

thriller psychologiczny,
USA 1990, reż. Rob Reiner,
wyk. James Caan, Kathy Bates,
Richard Farnsworth

21:55 | tvp 1

Stephen King nareszcie dobrze sfilmowany: autor poczytnych romansów w szponach jednej z wielbicielek jego talentu. Plus Oscar dla Kathy Bates za poruszającą kreację.

Romeria

• FOT. QUIM VIVES / ELASTICA FILMS

DRAMAT OBYCZAJOWY

HISZPANIA/NIEMCY 2025, REŻ. CARLA SIMÓN, WYK. LLÚCIA GARCIA, MITCH MARTÍN, TRISTÁN ULLOA

NAUCZYCIEL ★★★

komedial, Francja 2017,
reż. Olivier Ayache-Vidal,
wyk. Denis Podalydès,
Abdoulaye Diallo, Pauline
Huruguen

21:20 | tvp kultura

Nauczyciel z długoletnim stażem w renomowanych placówkach musi podjąć pracę w szkole na przedmieściach, gdzie obowiązują inne reguły gry i metody wychowawcze: czy zdoła się do nich przystosować?

**NIE BÓJ SIĘ
CIEMNOŚCI ★★★**

horror, USA/Australia/
Meksyk 2010, reż. Troy Nixey,
wyk. Katie Holmes, Guy Pearce,
Bailee Madison

22:15 | tvn 7

Według scenariusza Guillerma del Toro: kilkulatnia dziewczynka odkrywa w starym domu obecność tajemniczych istot, co zostaje zlekceważone przez pochłoniętych swoimi sprawami dorosłych.

OCALENI ★★

film sens., Tajlandia/Irlandia
2019, reż. Tom Waller, wyk. Jim
Warry, James Edward Holley,
Ekawat Niratvoranpanya

20:00 | tvn 7

Przypomnienie głośnych wydarzeń z 2018 roku w jaskini Tham Luang w Tajlandii. Kiedy woda odcina grupie młodych sportowców drogę do wyjścia, na pomoc zostają wezwani nurkowie głębini z całego świata.

PODZIEMNY KRĄG ★★★★★

dramat psychologiczny, USA/
Niemcy 1999, reż. David Fin-
cher, wyk. Edward Norton,
Brad Pitt, Helena Bonham
Carter

22:00 | cinemax

David Fincher o stresach japi-szonów: młody biznesmen na krawędzi załamania spotyka przewodnika, który pomaga mu zagospodarować skrywaną do-tąd agresję. Mroczne, dwuznac-zne, kontrowersyjne.

SKAŻENIE ★★★

horror, USA/Francja 2026,
reż. Jonny Campbell, wyk. Joe
Keery, Georgina Campbell,
Liam Neeson

22:25 | canal+ premium

Jak trwoga, to do Liama Neeso-na, tym razem emerytowanego agenta do walki z bioterroryz-mem, który - przy odpowied-nim wsparciu - poradzi sobie z grzybem-pasożytem, który opanował zrujnowaną bazę woj-skową.

**SZYBCY I WŚCIEKLI:
TOKIO DRIFT ★★**

film sens., USA/Niemcy/Japonia
2006, reż. Justin Lin, wyk.
Lucas Black, Shad Moss,
Nathalie Kelley

20:20 | polsat

Trzecia część sagi o nielegalnych wyścigach samochodowych – tym razem w odmianie upra-wianej w Tokio. Inna odmiana: za kierownicą amerykański na-stolatek, który chce utrzyć nosa japońskim rówieśnikom.

20:00 | canal+ premium

Osierocona w dzie-ciństwie 18-latką przybywa do Galicji, by uzyskać admini-stracyjne potwierdze-nie pochodzenia, przy okazji natrafia na swoich krewnych i odkrywa skrywaną – wstydliwą – tajem-nicę rodzinną.

MYZ

WESELE ★★★

dramat obycz., Polska/
Łotwa 2021, reż. Wojciech
Smarzowski, wyk. Robert
Więckiewicz, Agata Kulesza,
Andrzej Chyła

23:00 | kino polska

Wojciech Smarzowski sięga po wypróbowaną w swoim de-biucie formułę, by tym razem skupić się na meandrach relacji polsko-żydowskich – w czasie wojny i obecnie. Plus kilka gor-zkich słów prawdy o Polakach.

**ZABÓJCZA
BROŃ IV ★★★**

komedial sensacyjna, USA 1998,
reż. Richard Donner,
wyk. Mel Gibson, Danny Glover,
Joe Pesci

20:00 | warner tv

Jeszcze raz to samo: nadgorliwi policjanci wikłają się w najbar-dziej szalone dochodzenia, co inspirowało działania speców od efektów specjalnych i układów kaskaderskich najwyższej klasy.

ZŁOTA DAMA ★★★

dramat obycz., Wlk. Brytania/
USA 2015, reż. Simon Curtis,
wyk. Helen Mirren, Ryan Rey-nolds, Daniel Brühl

20:10 | ale kino+ hd

Helen Mirren jako Maria Alt-man – austriacka Żydówka, któ-ra po emigracji do USA w latach 30. zażądała w roku 2000 od władz Austrii zwrotu obrazów Klimta, zrabowanych jej rodzi-nie przez hitlerowców.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI D3 I

07:00 Msza święta
07:30 Kościół z bliska (732)
08:00 Serwis Info
08:10 Pogoda Info
08:15 Noce i dnie (3)
09:15 Ranczo IX (13)
10:10 Komisarz Alex XXIV (6)
11:05 Ojciec Mateusz XIX (4)
12:00 Serwis Info – magazyn
12:10 Agrobiznes – magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (785)
12:55 Ningaloo – film dok.
14:00 Spłatanie losy
15:00 Serwis Info
15:10 Pogoda Info
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Telexpress
17:25 Jaka to melodia? (5759)
18:05 Reporterzy (598)
18:25 Akacjowa 38
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 07 zgłoś się (2) – serial krym. Polska 1984, wyk. Bronisław Cieślak, Ewa Florczak
21:55 Misery – thriller psychologiczny USA 1990, reż. Rob Reiner, wyk. James Caan (115 min)
23:50 Mosty, drogi i tory – Stany Zjednoczone w ruinie – film dok.
00:55 Złodziejski kodeks (Thick as Thieves) – film sens. USA/Niemcy 2009, reż. Mimi Leder (115 min)

MEZZO

09:05 Intermezzo
09:20 Richard Wagner: Zygfryd – opera Szwajc. 2024
13:45 Elisabeth Leonskaja, Quatuor Danel: Zsostakowicz, Wajenberg – Théâtre du Capitole, Tuluza
15:45 Filharmonicy Berlińscy, Kiril Pietrienko: Europakonzert 2026
17:15 Intermezzo
17:45 Tisseurs de sons: Ludovico Einaudi, Hauschka, Joep Beving, Hania Rani
18:35 Emerson String Quartet w Pradze: Mendelssohn, Dvořák, Brahms
20:30 Adolphe Adam: Giselle – balet Wlk. Brytania 2017, reż. Ross MacGibbon
22:05 Gala Plácido Domingo
23:30 Ludwig van Beethoven: Fidelio – opera Holandia 2024

TVP2 D3 I

05:35 M jak miłość
06:25 Wybieram metodyzm – reportaż Polska 2026
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7656) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7656) – mag. Polska 2026
11:30 Rodzinka.pl IV (4,5/26) – serial kom. Polska 2013
12:35 Kolo fortuny (2081)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1048)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic – telenowela
16:00 Kolo fortuny (2082)
16:35 Familiada (3025)
17:20 Panna młoda
18:15 Va banque (1049)
18:50 Jeden z dziesięciu
19:55 Barwy szczęścia – serial obycz. Polska 2025

20:05 Barwy szczęścia – serial obycz. Polska 2025, wyk. Anita Jancja
20:35 Kulisy serialu „M jak miłość” (1667)
20:45 M jak miłość – serial obycz. Polska 2026
21:45 Na sygnale
22:50 Ku'damm 63 III – mini-serial Niemcy 2016
23:40 Pitbull (9) – serial sens. Polska 2008
00:40 Karol, władca Hiszpanii – serial kostiumowy Hiszpania 2015
01:40 W cieniu śmierci

PULS 2

08:30 Wielkie przygody małego rekina II (18) – serial anim.
08:50 Masza i niedźwiedź VII
09:25 Świnka Peppa
09:45 Bing (75,76/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Spidey i superkumple II
11:35 Gus. Mały II (25,26/52) – serial anim. Francja 2022
12:00 Psi patrol VIII (5/26)
12:35 Marta mówi! II
13:00 Smerfy – serial anim.
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 My Little Pony (22/26)
15:00 Miraculous III (6,10/26)
16:00 Fineasz i Ferb II
17:00 Smerfy – serial anim.
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (42) – serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu X
23:00 Wstydlive choroby VI

POLSAT D3 I

05:40 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
09:15 Malanowski i Partnerzy VIII (32,33/59)
10:20 Trudne sprawy XX (14/40) – serial fab.-dok.
11:20 Dłaczego ja? 33 (49,50) – serial fabularno-dok.
13:20 Gliniarze XVI (53,54) – serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier
15:30 Wydarzenia
15:55 Milionierzy (16) – teleturniej Polska 2025
16:35 Gliniarze XIX (36) – serial fabularno-dok. Polska 2025, wyk. Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak
17:50 Siatkówka: Mistrzostwa Europy kobiet w Azerbejdżanie, Czechach, Szwecji i Turcji: Polska – Słowenia (na żywo)

20:20 Szybcy i wściekli: Tokio Drift (The Fast and the Furious: Tokyo Drift) – film sens. USA/Niemcy/Japonia 2006, reż. Justin Lin, wyk. Lucas Black, Shad Moss (145 min)
22:45 Creed 2 – dramat obycz. USA 18, reż. Steven Caple Jr. (160 min)
01:25 Plan lotu (Flightplan) – thriller USA 2005, reż. Robert Schwentke, wyk. Jodie Foster (135 min)

TV4

07:00 Strażnik Teksasu (24/24) – serial sens. USA 1994
08:00 Bogaty dom – biedny dom XII (8/8) – serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XI (15,16/65) – serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (59,60) – serial fabularno-dok.
11:55 Dłaczego ja? XVIII
13:55 Trudne sprawy XVII
16:55 Policjantki i policjanci
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (549) – reality show
19:00 Policjantki i policjanci
20:00 Uroczysko V (47,48) – serial krym. Polska 2026
21:05 Sprawiedliwi. Trójiasto III (50) – serial krym.
22:00 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (50)
23:05 Artur i Merlin: rycerze Kamelotu – film przygodowy Wielka Brytania 2020

TVN D3 I

06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień dobry wakacje
11:20 Doradca smaku (13)
11:25 Kuchenne rewolucje: Czeladź – Dobre Jądro XXIV
12:30 Top of the Top Sopot Festival (8) – relacja
12:35 Kuchenne rewolucje: Gospoda „Pod zachrypniętym kogutem”, Glewo XX (7)
13:40 Ukryta prawda (18/60)
14:40 Top of the Top Sopot Festival (9) – relacja
14:45 Ukryta prawda
16:45 Top of the Top Sopot Festival (10) – relacja
16:50 Szpital św. Anny III
17:55 Detektywi V (62/64)
18:55 Top of the Top Sopot Festival (11) – relacja
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:35 Top of the Top Sopot Festival – relacja

20:00 Top of the Top Sopot Festival – festiwal Polska 2026
23:25 Kac Vegas w Bangkoku (The Hangover Part II) – komedia USA 2011, reż. Todd Phillips, wyk. Bradley Cooper, Ed Helms, Zach Galifianakis, Justin Bartha, Ken Jeong, Paul Giamatti, Mike Tyson, Jeffrey Tambor (130 min)
01:35 Kuba Wojewódzki (12) – talk-show
02:50 Uwaga! (8008)

METRO D3 I

07:35 Tajemnice miłości – serial fab.-dok. Polska 2021
08:30 Szpital (43,44/68)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
12:30 SOS. Ekipy w akcji (4/60) – telenowela dok.
13:30 Brzydula (99,100)
14:40 Za głosem serca (9) – telenowela Brazylia 2023
15:50 Magda M. II (10)
16:55 Idź na całość (4)
18:00 Złomowisko PL III – serial dok. Polska 2016
19:00 Kartoteka V (30,1/30) – serial fab.-dok. Polska 2014
21:05 Kryminalni VII (5,6) – serial krym. Polska 2007
23:15 Hannibal (5/13)
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (9/12)
01:20 Szpital (26/68)
02:20 Szkoła (30/68)

TV PULS D3 I

06:00 Policjanci z Miami IV (14,15/22) – serial krym. USA 1988, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXIV (14,15/18)
10:00 Zaklinaczka duchów IV (14/23) – serial fantasy
11:00 Kotka – serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem – telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspomnienia stulecie III – serial obycz. Turcja 2013
14:00 Kurierzy II (25)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XII – serial obycz.
17:00 Kurierzy II (26)
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (54,55) – serial obyczajowy Polska 2025

20:00 Krwawa pogoń (Hounds of War) – film sens. USA/Malta 2024, reż. Isaac Florentine, wyk. Frank Grillo, Rhona Mitra (120 min)
22:00 Braven – film sens. Kanada/USA 2018, reż. Lin Oeding, wyk. Jason Momoa (110 min)
23:50 Na tropie zabójcy (Cult Killer) – film sens. USA/Wlk. Brytania 2024, reż. Jon Keeyes (130 min)
02:00 Dzielnica strachu X

TVN7 D3 I

05:20 Ten moment (7/40) – serial fab.-dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (37,38,39/72) – serial fab.-dok. Polska 2017
08:45 Ukryta prawda (18,46,47/51) – serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy – serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Kryminalni III (11) – serial krym. Polska 2005
15:00 Szpital (35,36/68) – serial fab.-dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji (50/60) – telenowela dok.
19:00 Młode gliny (7/50) – serial krym. Polska 2026, wyk. Zofia Zborowska

20:00 Ocaleni (Miracle in the Cave) – film sens. Tajlandia/Irlandia 2019, reż. Tom Waller, wyk. Jim Warrny, James Edward Holley (135 min)
22:15 Nie bój się ciemności (Don't Be Afraid of the Dark) – horror USA/Aus./Meksyk 2010, reż. Troy Nixey, wyk. Katie Holmes (120 min)
00:15 Zaufanie (Trust) – dramat obyczajowy USA 2021, reż. Brian DeCubellis (130 min)

STOPKLATKA

- 08:45 Robert Makłowicz** (142) – mag. kulinarny
- 09:40 Zagadki kryminalne panny Fisher** (6/13) – serial krym. Aus. 2012
- 10:55 Górski lekarz XIV** (7,8/8) – serial obycz. Niemcy/Austria 2021
- 12:55 Zagadki kryminalne panny Fisher** (7/13) – serial krym. Aus. 2012
- 14:00 Hudson i Rex III** (12/16)
- 15:00 Zjazd. Będzie się działo** (27,28) – serial fabularno-dok.
- 17:00 Katastrofy w przestworzach II** (10,6) – serial dok. Kan. 2005
- 20:00 Wstrząsy (Tremors)** – film s.f. USA 1990, reż. Ron Underwood, wyk. Kevin Bacon, Fred Ward, Finn Carter (120 min)
- 22:00 Dobre zabijanie (Good Kill)** – dramat krym. USA 2014, reż. Andrew Niccol, wyk. Ethan Hawke, Bruce Greenwood, Zoë Kravitz, Jake Abel (140 min)
- 00:20 Naczelný dowódca (General Commander)** – film sens. USA/Wlk. Brytania/Filipiny/Węgry 2018 (120 min)

KINO POLSKA

- 07:35 Przygody Myszk**
- 07:40 Reksio II** – serial anim.
- 08:00 Miś Kudłatek** (13)
- 08:10 Bolesław I Lolek** (2,3/13)
- 08:45 Do przerwy 0:1** (7/7)
- 09:10 Pan Kleks w kosmosie**, cz. 1: Porwanie Agnieszki – film przyg. Polska/Czechosłowacja 88, reż. Krzysztof Gradowski, wyk. Piotr Fronczewski
- 11:00 Pan Kleks w kosmosie**, cz. 2: Misja Voltana – film przyg. Polska/Czechosłow. 1988
- 12:15 Moja mama** – film krótkometrażowy Polska 2024
- 12:45 Tama** – film krótkometrażowy Polska 2024
- 13:10 Papierowe małżeństwo** – komedia romant. Polska/Wlk. Brytania 1991, reż. Krzysztof Lang, wyk. Gary Kemp
- 15:10 Brunet wieczorową porą** – komedia Polska 1976, reż. Stanisław Bareja
- 17:35 Pogranicze w ogniu** (2,3)
- 20:00 Kamerdyner** – dramat historyczny Polska 2018, reż. Filip Bajon, wyk. Janusz Gajos, Anna Radwan
- 23:00 Wesele** – dramat obycz. Polska/Lotwa 2021, reż. Wojciech Smarowski, wyk. Robert Więckiewicz
- 01:50 Horror Story** – dramat obycz. Polska 2023, reż. Adrian Apanel, wyk. Jakub Zając

ALE KINO+

- 08:50 The Office PL III** (9,10/12) – serial kom. PL 2023, wyk. Piotr Polak
- 10:00 Bestia II** (5,6/6)
- 12:05 Karen Pirie** (1/3) – serial krym. Wlk. Brytania 2022
- 14:00 Shalako** – western Wlk. Brytania/Niemcy/Hiszpania/USA 1968, reż. Edward Dmytryk, wyk. Sean Connery, Brigitte Bardot (150 min)
- 16:30 Mój synek (Mon Garçon)** – thriller Francja/Belgia 2017 (105 min)
- 18:15 Karen Pirie** (2/3) – serial krym. Wlk. Brytania 2022
- 20:10 Złota dama (Woman in Gold)** – dramat obycz. Wlk. Brytania/USA 2015, reż. Simon Curtis, wyk. Helen Mirren (135 min)
- 22:25 Angielska robota (The Bank Job)** – film sens. Wlk. Bryt./USA/Aus. 2008, reż. Roger Donaldson, wyk. Jason Statham, Saffron Burrows (135 min)
- 00:40 Nieukończony film (An Unfinished Film)** – dramat obycz. Sing./Niemcy/USA 2024, reż. Ye Lou, wyk. Hao Qin, Xiaorui Mao (125 min)

POLSAT FILM

- 07:30 Doktor Martin IX** (5/8)
- 08:30 Przyjaciółki XVII** (5,6/12)
- 10:25 Świat według Kiepskich** – serial kom. Polska 2002
- 14:25 Rybki z ferajny** – film anim. USA/F/Korea Płn. 2004
- 16:15 Wodny świat** – film s.f. USA 1995, reż. Kevin Reynolds
- 18:55 Wkręcenie** – kom. Polska 2014, reż. Piotr Wereśniak
- 21:00 Boski żigolo** – komedia romant. USA 1999, reż. Mike Mitchell, wyk. Rob Schneider
- 22:50 Parkingowy** – komedia USA 2022, reż. Richard Wong
- 01:30 Fala zbrodni VII**

FILMBOX+ ONE

- 08:05 Zagadki kryminalne panny Fisher** (1/13)
- 09:15 Panna Scarlet i komisarz II** (5/6) – serial krym.
- 10:20 Panna Marple IV** (2/4)
- 12:20 Hudson i Rex V**
- 14:35 Poirot XII** (3/4)
- 16:40 Strażnik Teksasu**
- 18:55 Poirot** (5/10) – serial krym. Wlk. Brytania 1989
- 20:00 Igrzyska śmierci: Kosogłos. Część II** – film przyg. USA 2014, reż. Francis Lawrence, wyk. Jennifer Lawrence, Josh Hutcherson
- 22:50 Kod Merkury** – film sens. USA 1998, reż. Harold Becker

TVP KULTURA

- 08:25 Wydarzenie aktualne**
- 09:00 Gruby** (4,5)
- 10:15 Tesla** – film biograficzny *** USA 2020, reż. Michael Almereyda (115 min)
- 12:10 Mistrz. Jan Matejko znany i nieznany** – film dok. Polska 2021
- 13:50 Kosmos 1999** (24/24) – serial sensacyjny
- 14:50 Wczoraj, dziś, jutro** *** (Ieri, oggi, domani) – komedia romantyczna Włochy/F 1963, reż. Vittorio De Sica (130 min)
- 17:00 Gruby** (6,7)
- 18:10 Fajna dziewczyna! Simona Kossak we wspomnieniach leśników** – film dok.
- 18:55 Rawhide II** (24)
- 20:00 Dzień słodkiej śmierci** – spektakl teatralny Polska 1975
- 21:20 Nauczyciel (Les grands esprits)** – kom. Francja 2017, reż. Olivier Ayache-Vidal (120 min)
- 23:20 Pasikowski & Linda – W Czerwonym Kręgu** – film dok.
- 00:25 Żegnaj przyjacielu** *** (Adieu l'ami) – film sensacyjny Francja/Włochy 1968 (125 min)

WARNER TV

- 07:00 Teraz albo nigdy! IV** (4)
- 08:00 Bajer z Bel-Air**
- 09:05 Prawo Agaty V** (8)
- 10:00 Pełniejsza chata IV**
- 11:10 Teraz albo nigdy! IV** (5,6)
- 13:10 Bajer z Bel-Air** (23,24,25,1/25) – serial kom.
- 15:15 Pełniejsza chata IV** (7,8,9,10/13) – serial kom.
- 17:40 Naciągacze** – kom. krym. USA/Wlk. Brytania 2003
- 20:00 Zabójcza broń IV** – komedia sens. USA 1998
- 22:35 Co się wydarzyło w Madison County** – melodramat USA 1995, reż. Clint Eastwood

PARAMOUNT

- 07:30 Czarodziejki II** (11,12/22)
- 09:25 Policyjna grupa pościgowa XIX** (1/15) – serial dok.
- 10:25 Pingwiny z Madagaskaru**
- 10:55 Przyznaj się, Fletcher** – komedia krym. USA 2022
- 13:00 Czarodziejki II** (13,14/22)
- 15:00 Mission: Impossible III** – film sens. USA 2006
- 17:55 Wredne dziewczyny II** – komedia USA 2011
- 20:00 Mission: Impossible – Ghost Protocol** – film sens. USA 2011, reż. Brad Bird
- 22:55 Żywiol. Deepwater Horizon** – film sens. USA/Hongkong/Chiny 2016

HBO

- 08:10 Birdman** – dramat USA **** 2014, reż. Alejandro González Iñárritu (115 min)
- 10:05 Przechadzka** – film dok.
- 11:30 Przegląd tygodnia: Wieczór z Johnem Oliverem** (21)
- 12:05 Lato w grudniu** *** – dramat obyczajowy Hiszpania 2024 (95 min)
- 13:40 Milion minut** – komedia Niemcy 2024, reż. Christopher Doll (125 min)
- 15:45 Duża ryba** – film przyg. *** USA 2003, reż. Tim Burton (125 min)
- 17:50 Czarne bractwo. BlackKkKlansman** – film biograficzny USA/Chiny 2018, reż. Spike Lee, wyk. John David Washington (130 min)
- 20:00 The Pitt II** (6/15) – serial obyczajowy USA 2026
- 20:50 Ta inna siostra Bennet** (10/10) – serial obycz.
- 21:25 Panna młoda!** – horror *** USA 2026 (120 min)
- 23:25 Babygirl** – thriller USA/ *** Holandia 2024, reż. Halina Reijn (110 min)
- 01:15 Sprzedawcy 2** *** – komedia USA 2006, reż. Kevin Smith, wyk. Brian O'Halloran (95 min)

CINEMAX

- 10:25 Aniołki Charliego** – film sens. USA/Niemcy/Chiny 2019
- 12:20 Taniec żywych** – dramat obycz. Hiszp./Kolumbia 2025
- 13:55 Wróbel w kominie** – dramat obycz. Szwajcaria 2024
- 15:50 Manchester by the Sea** – dramat obycz. USA 2016
- 18:05 Dwóch mężczyzn w mieście** – dramat obycz. F/Belgia/Algieria/USA 2014
- 20:00 Mad Max: Na drodze gniewu** – film s.f. Australia/USA 2015, reż. George Miller
- 22:00 Podziemny krąg** – dramat psych. USA/Niemcy 1999

ROMANCE TV

- 08:25 Górski lekarz** (7/8)
- 10:20 Toni** – akuszer: Szczęście innych – komedia Niemcy 2024
- 12:15 Dr Nice** (1/4) – serial kom.
- 14:10 Omamamia** – komedia Niemcy 2012, reż. Tomy Wigand
- 16:15 Dzikie fale** – nie się nie ukryje (1/4) – serial obycz.
- 18:05 Górski lekarz** (8/8)
- 20:00 Rosamunde Pilcher: Żagle miłości** – film obycz. Niemcy/Austria 2005
- 21:55 Käthe i ja** (8/10)
- 23:50 Górski lekarz** (8/8)
- 01:45 Rosamunde Pilcher: Żagle miłości** – film obycz. Niemcy/Austria 2005

CANAL+ PREMIUM

- 09:05 Chopin, Chopin!** *** – dramat obycz. Polska 2025, reż. Michał Kwieciński (130 min)
- 11:15 Peacock** – dramat *** obycz. USA 2010 (90 min)
- 12:45 Moje pieczone kurczaki** – film obycz. Polska 2002, reż. Iwona Siekierzyńska (65 min)
- 13:50 Godzina zero** (1/4) – serial kryminalny
- 14:40 Prawdziwa historia szeregowca Ryana** – film dok. Francja 2026
- 15:35 Saga »Zmierzc«** – Zaćmienie – film fantasy USA 2010 (120 min)
- 17:35 Czarna woda** – film krótkom. Polska 2023 (20 min)
- 17:55 Łapu-Capu** (203)
- 18:00 Jason Bourne** – film sens. USA/Chiny/Hiszp./Japonia/śl./Niemcy/Włochy 2016 (120 min)
- 20:00 Romeria** – dramat *** obyczajowy Hiszpania/Niemcy 2025 (115 min)
- 21:55 Spirala kłamstw** (3,4/4)
- 23:45 The Killer** – film sens. *** USA/Korea Południowa/Kanada 2024 (125 min)
- 01:50 Opętany** – thriller Wł./ *** USA 2023 (85 min)

TVN FABUŁA

- 09:50 Prawo Agaty VI** (7)
- 10:55 Lekarze III** (1)
- 11:55 Zapukaj do moich drzwi**
- 13:55 Prawo Agaty VI** (6)
- 14:55 Detektywi** – serial dok.
- 16:05 Na Wspólnej** (53,54)
- 17:10 Filmowe duety** (4)
- 17:45 Alfabet filmowy** (2)
- 17:55 Znowu mam 17 lat** – komedia USA 2009
- 20:00 After** – dramat obycz. USA 2019, reż. Jenny Gage
- 22:20 After 2** – melodramat USA 2020, reż. Roger Kumble
- 00:30 Szefowie wrogowie II** – komedia USA 2014

AMC

- 13:35 Policyjna opowieść III: Superglina** – film sens. Hongkong 1992, reż. Stanley Tong
- 15:35 Flirt z czterdziestką** – komedia romant. USA/Kan. 2008, reż. Mikael Salomon
- 17:25 Nic nie widziałem, nic nie słyszałem** – komedia kryminalna USA 1989
- 19:40 Lara Croft Tomb Raider: Kolebka życia** – film przyg. USA/Niemcy/Japonia/Wlk. Brytania/Hongkong 2003
- 22:00 Krzyżowy ogień** – film sens. USA/Rum./Hongkong 2011
- 00:05 Satori** – film przyg. Japonia/Hongkong 2008

AXN

08:05 Ostry dyżur III (22/22)
- serial obycz. USA 1997
09:10 Castle V (22,23/24)
11:05 Rekrut IV (15,16/22)
13:05 Dowody zbrodni IV
(2,3/24) - serial sens.
15:05 FBI III (12,13/15) - serial
sensacyjny USA 2021
17:05 CSI: Kryminalne
zagadki Las Vegas VI (18,19/24)
19:05 Castle V (24,1/24)
21:05 Rekrut V (5/22)
22:05 Rekrut: Feds (5/22)
23:00 CSI: Kryminalne zagadki
Las Vegas VI (18,19/24)

EPIC DRAMA

08:30 Detektyw Murdoch XVIII
09:30 Wszystkie stworzenia
duże i małe VI - serial obycz.
10:25 Lekarze na start
11:55 Zatrącenie w miłości
12:55 Morderstwo w małym
mieście II (5) - serial krym.
13:55 Agenci NCIS XVI (6/24)
14:50 Panna Marple (3/4)
16:50 Poirot IV (2/3) - serial
krym. Wlk. Brytania 1992
19:00 Agenci NCIS XVI (7/24)
- serial krym. USA 2018
19:55 Poirot V (1/8)
21:00 Hiszpańska księżniczka
22:15 Domina (8/8) - serial
obycz. Wlk. Bryt./Włochy 2021

TVN STYLE

11:20 Ugotowani (7, 8)
- reality show Polska 2015
13:25 Kuchenne rewolucje
(8, 11) - reality show
15:35 I nie opuszczę Cię aż do
ślubu (4, 5) - reality show
17:05 Program rozrywkowy
- program rozrywkowy
17:40 Kuchenne rewolucje
(6, 7, 7) - reality show
20:50 Jestem z Polski VIII
(12,17/17) - serial dok.
22:50 Babski biznes II (4/8)
- serial dok. Polska 2026
23:50 Mroczne sekrety mał-
żeńskie VII - serial dok.

TVN TURBO

08:25 Nic do zgłoszenia III
09:20 Samochód marzeń:
Kup i zrób (6) - magazyn
10:15 Ciężarówką przez Stany
11:15 101 napraw (10, 11)
12:15 Jeździć, obserwować II
13:00 Mobilni mechanicy (1, 2)
14:30 Motowódz handlarze
16:00 Wojny samochodowe
18:00 Raport Turbo (5052)
18:15 Zawodowi handlarze (15)
19:00 Moto kombi (8)
19:45 Duda kontra Szafranski
20:30 Prawko na świecie.
Jazda bez zasad (10) - mag.
21:15 Z drugiej ręki (13)
22:00 Raport Turbo (5052)

BBC FIRST

08:45 Lewis (1) - serial krym.
09:45 Ojciec Brown III (9/15)
10:45 Śmierć pod palmami VII
11:50 Z pamiętnika położnej XI
12:55 Ulica nadziei V (6,7/8)
15:00 Ojciec Brown XI (1/10)
16:00 Lewis (1) - serial krym.
17:00 My Life is Murder II (7/10)
18:00 Morderstwa w Mid-
somer XVI (2/5) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami VII
(4/8) - serial kryminalny
21:00 Zbrodnie Saint-Pierre
22:00 Happy Valley III
23:05 McDonald i Dodds

FX

08:00 Kości X (21/22)
09:00 SkyMed III (3/9)
10:00 CSI: Kryminalne
zagadki Miami IV (8,9/25)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki
Nowego Jorku VII (11,12/22)
13:45 Agenci NCIS IX
15:35 CSI: Kryminalne
zagadki Miami IV (10,11/25)
17:25 Z Archiwum X IV (5,6/24)
19:15 Agenci NCIS: Sydney III
20:10 CSI: Kryminalne zagadki
Nowego Jorku VII (13,14/22)
22:00 9-1-1: Nashville (7)
22:55 Z Archiwum X IV (6/24)
23:50 Osadzony - film sens.
USA 1989, reż. John Flynn

HGTV

09:00 Remontujemy
dom na plaży XI - serial dok.
10:00 Poszukiwacze domów
11:05 Usterka XI (6,7)
12:35 Podwórkowa reaktywa-
cja (3, 4, 5, 6) - magazyn
14:30 Mieszkanie na miarę IV
15:30 Pogromcy chaosu (4)
16:30 Polowanie na ogród VII
18:15 Weekendowa meta-
morfoza (6) - reality show
19:10 Zgłoś remont (1)
20:10 Dorota inspiruje (6)
- mag. poradnikowy
21:00 Dorota was urządzi IV
22:30 House Hunters

BBC LIFESTYLE

10:00 Urodzony, by zostać
królem - film dokumentalny
11:15 Bajecznie bogaci agenci
12:25 Najdroższe brytyjskie
domy III - serial dok.
13:25 Mistrzowie szycia (1)
14:35 Wielkie brytyjskie wy-
pieki (6) - program rozrywkowy
15:40 Zapraszam do stołu:
profesjonaliści (1, 2)
17:35 Bajecznie bogaci agenci
18:45 Mistrzowie szycia (2)
19:50 Wielkie brytyjskie
wypieki (7) - pr. rozrywkowy
21:00 Majorka: śródziemno-
morskie smaki (9, 10) - mag.
22:00 TBA - magazyn

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół XI (18/22)
08:55 Przyjaciele V (24,1,
2,3,4,5/24) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podry-
wu III (19,20,21,22,23,1/23)
14:30 Dwóch i pół XI
16:30 Przyjaciele VI (6,7,8,
9,10,11/25) - serial kom.
19:30 Teoria wielkiego
podrywu IV (2,3,4,5,6,7/24)
22:00 The Office PL IV (10,11)
- serial kom. Polska 2024
23:05 Comedy Club (6, 7)
00:05 Miasteczko South
Park VI (16,17/17) - serial anim.

TVP SERIALE

08:30 Komisarz Alex V (5/13)
09:25 Rodzinka.pl VI (7/26)
10:00 Klan - telenowela
10:35 Ranczo (5,6/13)
12:25 Komisarz Alex V (6)
13:25 Ojciec Mateusz 32
(12,13) - serial krym.
15:20 Komisarz Alex V (7)
16:10 Na sygnale - serial
obyczajowy Polska 2023
17:20 Ranczo (7,8/13)
19:25 Ojciec Mateusz 33
(1,13/13) - serial krym. Polska
2025, wyk. Aleksandra Górska
21:30 Ranczo (9,10/13) - serial
komediowy Polska 2006
23:30 Ojciec Mateusz 33 (2,3)

CANAL+ KUCHNIA

11:50 Maximum Foodie IV (7,8)
12:50 Poza utartym szlakiem:
Colin i Manu (1,2) - serial dok.
14:45 U sąsiadów w kuchni XII
15:50 Pyszne dania w 10
minut z Julią Oleś (4) - mag.
16:10 Jakubiak rozgrzega
Polskę (4) - mag. kulinarny
16:40 Jamie Oliver (2)
18:30 Sachie w Nowej Zelandii
19:25 m jak mięso (3)
19:50 Zgrillowani (5)
20:15 Mistrzowie przekąsek
w akcji - Nowa Zelandia (6)
21:15 Anthony Bourdain IX
23:50 Bitwa na smaki

CANAL+ DOMO

08:00 Daleko od miasta XVI
09:00 Rośliny Karoliny (1, 2)
10:00 Gardeners' World (6)
11:10 Ucieczka na wieś XXII
12:05 Wielkie projekty
13:05 Pogromcy bałaganu (6)
14:05 Cudotwórcy - pod presją
15:00 Liczy się miejsce (12)
15:55 Kupione i co dalej? (3, 4)
16:50 Gardeners' World (9)
18:00 Ucieczka na wieś XXII
18:55 Wielkie projekty
20:00 Daleko od miasta XI
21:00 Cudotwórcy - pod pre-
sją - serial dok. USA 2026
21:55 Wielkie projekty
23:05 W mieście czy na wsi

PLANETE+

13:45 Najpiękniejsze rzeki
świata II (6/10) - serial dok.
14:45 Superskały. Historia
wykuta w kamieniu (4/5)
15:50 Niezwykłe podróże
koleją XIII (7/7) - serial dok.
16:55 Świat z góry (2,3/14)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Odpowiedzialny biznes.
Czyli jaki? - film dok. F 2024
19:45 „Wojna światów”. Jak
powstało science-fiction
20:50 1936-1953. Hiszpańska
zbrodnia domowa - serial dok.
22:00 System przedszkolny NRD

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Zoom na architekturę
09:00 Parker na złotym szlaku
10:00 Wyprawa w telenowela
11:00 Dżungla złota (3/5)
12:00 Psy policyjne (9/10)
13:00 Porty: Hiszpania
13:30 Nagi instynkt przetrwa-
nia: Ameryka Łacińska
15:00 Złomowisko PL VIII
16:00 Łowcy opali VIII (11/20)
17:00 Kroniki policyjne:
Szwecja - serial dok.
18:00 Polscy truckersi III
19:00 Nagi instynkt przetrwa-
nia VI (9/17) - serial dok.
21:00 Rolnicy w akcji
22:00 W oku cyklonu II

TVP HISTORIA

10:15 Wszystkie kolory świata
11:15 Największe wyciecz-
kowce świata - film dok.
12:15 Najwspanialsze góry
Afryki - serial dok.
13:20 Tajemnice szpiegów:
nuklearna rozgrywka (2)
14:15 Janosik (9/13)
15:15 Sensacje XX wieku
17:55 1920. Wojna i miłość (10)
19:00 Umrzeć za Warszawę
20:00 Trzeci oficer (9)
20:55 Starożytny Egipt
- kroniki imperium (8/8)
22:00 Nieznana wojna na
Północy II (2/6) - serial dok.

HISTORY

10:20 Niewyjaśnione tajemni-
ce świata III (4/10)
11:15 Starożytni kosmici XVIII
12:10 Gwiazdy lombardu XXV
13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 Niewyjaśnione
tajemnice świata III (12/22)
14:50 Największe tajemnice
świata VII (5) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 Zabić dyktatora (5/6)
18:10 Największe tajemnice
świata VI (2/20) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Tom Hanks: II wojna
światowa (9,10/20)
23:00 II WS w kolorze (10/10)

NATIONAL GEOGRAPHIC

08:00 Car S.O.S. X (6/10)
09:00 Inżynieria po katastro-
fie (4/6) - serial dok. Kan. 2025
10:00 Porzucone konstrukcje
11:00 Plemienna szkoła prze-
trwania: Andy (2/6)
12:00 Katastrofa w przestwo-
rach XIII (9,10,11,7/11)
16:00 Ukryte pod miastami (6)
17:00 Tajemnicze wyspy (7/10)
18:00 Złoto Hitlera (2,3/4)
20:00 Katastrofa w przestwo-
rach XXIV (6/10) - serial dok.
21:00 Starożytne konstrukcje
22:00 Ukryte pod miastami

FOCUS TV

08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici VIII
10:00 Gwiazdy lombardu XXIII
12:00 Tajemnice II wojny
światowej - serial dok.
13:00 Poszukiwacze histo-
rii XXII (10,11) - serial dok.
14:00 Kroniki Hitlera (6/13)
15:00 Truckersi przez
Australię IX (4/13)
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podlasie V
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Wojna widziana
z powietrza II (4/6) - serial dok.
22:00 Ostatni bastion
Hitlera IV (6,5/6) - serial dok.

BBC EARTH

08:25 Dzikie połow (2/8)
09:25 Parki narodowe z lotu
ptaka: Irlandia (1/3)
10:25 Życie na pustkowiu VIII
11:25 Zabójcza pogoda V (7)
12:30 Dzikie połow (6/8)
13:30 Sekretne życie drzew
14:30 W okowach mrozu VI
16:30 Pociągami przez
Imperium Rzymskie (4/6)
17:40 Sekretne życie drzew
18:40 Dzikie połow (7/8)
19:45 Sekretne życie ogrodu
20:55 W okowach mrozu VII
22:55 Sekrety długowieczno-
ści (6/6) - serial dokumentalny

POLSAT VIASAT HISTORY

11:15 Tajne bazy nazistów
12:15 Zaginione mumie Inków
14:20 Zaginiony świat Angkor
Wat (1,2) - serial dok.
16:35 Wojna światowa:
1914-1945 (3/8) - serial dok.
17:35 Z popiołów II wojny
światowej - serial dok.
18:50 Majowie: wojna pięciu
królestw (1) - serial dok.
19:55 Zaginione miasta
Cyngis-chana (2) - serial dok.
20:50 Adolf Hitler: zrozumieć
dyktatora (6/6) - serial dok.
22:05 Królowe, które zmieniły
świat (6/6) - serial dok.
23:05 Tajne bazy nazistów

Od A do Z

AMERICAN PIE:

ZJAZD ABSOLWENTÓW ★★

komedial, USA 2012, reż. Jon Hurwitz, Hayden Schlossberg, wyk. Jason Biggs, Alyson Hannigan, Chris Klein

23:25 | polsat

Zwieńczenie (oby!) serialu: panowie, którzy 10 lat wcześniej, kończąc liceum, myśleli tylko o utracie dziewictwa, na zjeździe absolwentów stają się pożądanymi przez dziewczęta pierwszymi kochankami.

CICHE MIEJSCE: DZIEŃ

PIERWSZY ★★★

thriller, USA 2024, reż. Michael Sarnoski, wyk. Lupita Nyong'o, Joseph Quinn, Alex Wolff

22:40 | hbo

W obliczu inwazji obcych, kiedy jedyną gwarancją przetrwania jest zachowanie ciszy, pani z chorobą nowotworową chciałaby odwiedzić nowojorską pizzerię, dokąd przed laty zabierała ojciec.

DLA NIEJ WSZYSTKO ★★★

film sens., USA/Francja 2008, reż. Paul Haggis, wyk. Russell Crowe, Elizabeth Banks, Liam Neeson

22:45 | canal+ premium

Pierwotwór filmu z Russellem Crowe: kiedy żona – oskarżona o morderstwo – trafia do więzienia z dwudziestoletnim wyrokiem, przekonany o jej niewinności mąż podejmuje kroki, by ją stamtąd uwolnić.

GODZINY SZCZYTU ★★

film sens., USA 1998, reż. Brett Ratner, wyk. Jackie Chan, Chris Tucker, Tom Wilkinson

20:10 | warner tv

Jackie Chan i złotousty Chris Tucker na jednym wózku – jako policjant z Hongkongu i agent FBI na tropie porwanej córki dyplomaty. Wielbicieli obu panów docenia.

HOLIDAY ★★★

komedial romantyczna, USA 2006, reż. Nancy Meyers, wyk. Cameron Diaz, Kate Winslet, Jude Law

20:00 | cinemax

Dwie znajome z internetu zamieniają się domami na czas świąt Bożego Narodzenia – Amerykanka wyjeżdża do Anglii, Angielka do Kalifornii. Ta zamiana okazuje się cudownym panaceum na ich sercowe rozterki.

Amber Alert

FOT. LIONSGATE

THRILLER

USA 2024, REŻ. KERRY BELLESSA, WYK. HAYDEN PANETTIERE, TYLER JAMES WILLIAMS, SAIDAH ARRIKA EKULONA

LONDYŃSKI

BULWAR ★★★

dramat krym., Wlk. Brytania/USA 2010, reż. William Monahan, wyk. Colin Farrell, Keira Knightley, David Thewlis

21:55 | tvp 1

Szukający ucieczki od przeszłości gangster po wyroku przyjmuje posadę ochroniarza gwiazdy filmowej w stanie kryzysu. Ale koledzy nie dają zapomnieć. Plus nastrój jak z „Bulwaru Zachodzącego Słońca”.

ŁOKIEĆ ★★★

dramat obycz., Niemcy/Turcja/Francja 2024, reż. Asli Özarslan, wyk. Melia Kara, Jamilah Bagdach, Asya Utku

22:15 | cinemax

Sfrustrowana nastolatka pochodzenia tureckiego wyladowuje swoją wściekłość na przypadkowo spotkanym studencie. W obawie przed konsekwencjami ucieka do Turcji, gdzie również czuje się odrzucona.

NIE MARTW SIĘ, KOCHANIE ★★★

thriller, USA 2022, reż. Olivia Wilde, wyk. Florence Pugh, Harry Styles, Chris Pine

20:00 | tvn 7

Olivia Wilde za kamerą: osiedle jak z lat 50., codziennie rano mężowie jadą do pracy, a żony dbają o domy. Idylla trwa do chwili, kiedy jedna z pań zapagnie dowiedzieć się, czym zajmują się panowie.

PORWANY ★★

thriller, USA 2017, reż. Luis Prieto, wyk. Halle Berry, Sage Correa, Chris McGinn

21:50 | tv puls

Halle Berry jako matka czteroletka uprowadzonego na jej oczach: kiedy policja wydaje się działać zbyt opieszale, kobieta sama podejmuje pościg za porwawcami – i nikt, i nic jej nie powstrzyma.

ROBOCOP ★★

film s.f., USA 2014, reż. José Padilha, wyk. Joel Kinnaman, Gary Oldman, Michael Keaton

20:00 | stopklatka

Jeszcze jeden chybiony remake kultowego filmu: kiedy przykładny mąż i policjant przyszości ginie w tajemniczym wybuchu, wszechwładna korporacja daje mu nowe życie – androidalnego stróża prawa.

WYMYK ★★★★★

film sens., Polska 2011, reż. Greg Zgliński, wyk. Robert Więckiewicz, Łukasz Simlat, Gabriela Muskala

22:05 | kino polska

Kiedy mężczyzna staje w obrobie zaczepianej przez chuliganów dziewczyny, jego brat cofa się, co prowadzi do tragicznych konsekwencji. Moralitet Grega Zglińskiego z wielką kreacją Roberta Więckiewicza.

20:00 | tv puls

Miejska legenda o czarnej wóldze z czasów PRL-u po amerykańsku: policjantka po służbie i przypadkowy kierowca Ubera ściąga przez zatłoczone miasto samochód, który przewozi uprowadzone dziecko.

MYZ

WZGÓRZE ROZDARTYCH

SERC ★★★

film sens., USA 1986, reż. Clint Eastwood, wyk. Clint Eastwood, Marsha Mason, Everett McGill

22:00 | warner tv

U sierżanta Clint Eastwooda jak u mamy – o ile będzie się miało właściwy stosunek do służby wojskowej. Film werbunkowy z odniesieniami do reaganowskiej interwencji na Grenadzie. Mocne męskie kino.

ZGORSZENIE PUBLICZNE ★★★

komedial romantyczna, Polska 2009, reż. Maciej Prykowski, wyk. Krzysztof Czeczot, Marian Dziędziel, Dorota Pomykała

23:50 | kino polska

Nostalgiczne pożegnanie z tradycyjnym widzeniem Śląska: mieszkańcy starego familoka szukają swojej szansy w nowej rzeczywistości. Autentycznie zabawne, a miejscami wręcz ujmujące.

ZJAWA ★★★★★

film przyg., USA/Tajwan/Hong-kong 2015, reż. Alejandro González Iñárritu, wyk. Leonardo DiCaprio, Tom Hardy, Domhnall Gleeson

23:40 | cinemax

Oscar dla Leonardo DiCaprio oraz nagrody Akademii (rok po roku) dla Alejandro Innarritu i Emmanuela Lubezkiego za opowieść o pozostawionym zimą w dziczy człowieku, który wbrew okolicznościom przetrwał.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI **D3**

07:00 Msza święta
07:40 Magnificat
08:00 Serwis Info
08:10 Pogoda Info
08:15 Noce i dnie (4)
09:15 Ranczo X (1)
10:10 Komisarz Alex XXIV (7)
11:05 Ojciec Mateusz XIX (5)
12:00 Serwis Info – magazyn
12:10 Agrobiznes – magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (790)
13:00 Podróż przez życie (1/3)
14:00 Spłatanie losy
15:00 Serwis Info
15:10 Pogoda Info
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Telexpress
17:25 Jaka to melodia? (5760)
18:05 Reporterzy (599)
18:25 Akacjowa 38
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 07 zgłoś się (3) – serial krym. Polska 1984, wyk. Bronisław Cieślak
21:55 Londyński bulwar ******* (London Boulevard) – dramat krym. Wlk. Bryt./USA 2010 (115 min)
23:50 Człowiek z żelaza ********* – dramat obycz. Polska 1981, reż. Andrzej Wajda, wyk. Jerzy Radziwiłowicz (160 min)
02:30 Wyszyński – zemsta ****** czy przebaczenie – film biograficzny Polska 2021 (90 min)

MEZEO

13:30 Filharmonia Monachijska, Sergiu Celibidache: Bruckner: IX Symfonia / Debussy, Iberia / Ravel, Rapso-dia hiszpańska / Ravel, Boléro / Ravel, Alborada del gracioso / Debussy, Preludium do „Popołudnia fauna”
16:10 Przełomy w muzyce: Sergiu Celibidache i Filharmonicy Berlińscy – muz. klas.
17:30 „Exhibition” w choreografii Sidi Larbi Cherkaoui, „Ma mère l’Oye” w choreografii Jeroena Verbruggena
18:50 Filharmonicy Berlińscy, Kirill Pietrienko, Jonas Kaufmann: Waldbühne 2026 – muzyka klasyczna Niemcy 2026
20:30 Georg Friedrich Händel: Flavio – opera Niemcy 2023
23:35 Jazz w Vienne: Marcel Khalife i Bachar Mar-Khalife

TVP2 **D3**

05:30 M jak miłość
06:20 Pozyteczni.pl (380)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7657) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7657) – mag. Polska 2026
11:30 Rodzinka.pl IV (6,7/26)
12:35 Koło fortuny (2082)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1049)
14:35 Na sygnale – serial obyczajowy Polska 2026
15:05 La Promesa – pałac tajemnic – telenowela
16:00 Koło fortuny (2083) – teleturniej Polska 2025
16:35 Familiada (3026)
17:20 Panna młoda – serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1050)
19:30 Jeden z dziesięciu (8)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 Barwy szczęścia – serial obycz. Polska 2025
20:30 Przepis dnia (45) – mag. kulinarny
20:45 Na dobre i na złe – serial obycz. Polska 2026
21:45 Na sygnale – serial obycz. Polska 2026
22:50 Ku*dam 63 III (4) – miniserial Niemcy 16
23:45 Pitbull (10) – serial sens. PL 2008, wyk. Andrzej Grabowski
00:45 Karol, władca Hiszpanii – serial kostiumowy Hiszpania 2015

PULS 2

08:50 Masza i niedźwiedź VIII)
09:25 Świnka Peppa
09:45 Bing (77/78/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Spidey i superkumple II
11:35 Gus. Mały II (27,28/52)
12:00 Psi patrol VIII (23/26)
12:35 Marta mówi! II
13:00 Smerfy – serial anim.
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 My Little Pony (23/26)
15:00 Miraculous III
16:00 Fineasz i Ferb II
17:00 Smerfy (12)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (43) – serial obycz.
21:00 Zielona strefa (Green Zone) – film sens. Wlk. Bryt./Francja/Hiszpania/USA 2010
23:15 Zwierciadło – thriller USA/Kanada 2018

POLSAT **D3**

05:40 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
09:15 Malanowski i Partnerzy VIII (34,35/59)
10:20 Trudne sprawy XX (15/40) – serial fab.-dok.
11:20 Dlaczego ja? 33 (51,52) – serial fabularno-dok.
13:20 Gliniarze XVI (55,56) – serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier
15:30 Wydarzenia
15:55 Milionerzy (17) – teleturniej Polska 2025
16:35 Gliniarze XIX (37,38) – serial fabularno-dok. Polska 2025, wyk. Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak, Ewelina Ruckgaber, Piotr Mróz
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda – wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń” (826) – program publicystyczny

19:55 Polsat Hit Festival 2025 (11) – festiwal Polska 2025
23:25 American Pie: Zjazd absolwentów (American Reunion) ****** – komedia USA 2012, reż. Jon Hurwitz, Hayden Schlossberg, wyk. Jason Biggs (155 min)
02:00 Kung-fu szal (Kung fu) ******** – komedia sens. Hongkong/Chiny/USA 2004, reż. Stephen Chow, wyk. Stephen Chow (125 min)

TV4

07:00 Strażnik Teksasu II
07:55 Bogaty dom – biedny dom XIII (1) – serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XI (17,18/65) – serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVII (12,13) – serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? XVIII
13:55 Trudne sprawy XVII (26,27,28/40) – serial fab.-dok.
17:00 Policjantki i policjanci XXIV (62/65) – serial obycz.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (550) – reality show
19:00 Policjantki i policjanci XXIV (63/65) – serial obycz.
20:05 Uroczysko V (49,50)
21:05 Sprawiedliwi. Trójmieście III (51) – serial krym.
22:05 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (51)
23:05 Quest – film sensacyjny USA/Kanada 1996

TVN **D3**

06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień dobry wakacje
11:20 Doradca smaku (17)
11:25 Kuchenne rewolucje: Wrocław – American Dream
12:30 Top of the Top Sopot Festival (14) – relacja
12:35 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Ukradli talerze”, Prudnik XX (8) – reality show
13:40 Ukryta prawda (20/60)
14:40 Top of the Top Sopot Festival (15) – relacja
14:45 Ukryta prawda
16:45 Top of the Top Sopot Festival (16) – relacja
16:50 Szpital św. Anny III
17:55 Detektywi V (63/64)
18:55 Top of the Top Sopot Festival (17) – relacja
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:35 Top of the Top Sopot Festival (18) – relacja Polska 26

20:00 Top of the Top Sopot Festival (5) – festiwal Polska 2026
23:25 Assassin's Creed ****** – film przyg. USA/Francja/Wlk. Brytania/Hongkong/Tajwan/Malta/Hiszpania/Kanada 2016, reż. Justin Kurzel, wyk. Michael Fassbender, Marion Cotillard (135 min)
01:40 Wallander III (3/6) – serial krym. Szwecja/Niemcy/Dania/Norwegia/Finlandia 2013

METRO **D3**

07:35 Tajemnice miłości – serial fabularno-dok.
08:30 Szpital (45,46/68)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
12:30 SOS. Ekipy w akcji (5/60) – telenowela dok.
13:30 Brzydula
14:40 Za głosem serca (10)
15:50 Magda M. II (11)
16:55 Idź na całość (5)
18:00 Złomowisko PL III – serial dok. Polska 2016
19:00 Kartoteka VI (2,3/30) – serial fabularno-dok.
21:05 Kryminalni VII (7,8/13) – serial krym. Polska 2007
23:15 Hannibal (6/13)
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (12/12)
01:20 Szpital (27/68)
02:20 Szkoła (32/68)

TV PULS **D3**

06:00 Policjanci z Miami IV (15,16/22) – serial krym. USA 1988, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXIV (15,12/18)
10:00 Zaklinaczka duchów IV (15/23) – serial fantasy
11:00 Kotka – serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem – telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie III (81) – serial obycz. Turcja 2013
14:00 Kurierzy II (26)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XII – serial obycz.
17:00 Kurierzy II (27) – serial obyczajowy Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII – serial obycz.

20:00 Amber Alert – thriller ******* USA 2024, reż. Kerry Bellessa, wyk. Hayden Panettiere, Tyler James Williams (110 min)
21:50 Porwany (Kidnap) ****** – thriller USA 2017, reż. Luis Prieto, wyk. Halle Berry (115 min)
23:45 Conan Barbarzyńca ******* 3D (Conan the Barbarian) – film przyg. USA/Bułgaria/Niemcy/Indie 2011, reż. Marcus Nispel (135 min)
02:00 Dzielnica strachu X

TVN7 **D3**

05:20 Ten moment (8/40) – serial fab.-dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (40,41,42/72) – serial fab.-dok. Polska 2017
08:45 Ukryta prawda (19,48,49) – serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy – serial fabularno-dok.
13:55 Kryminalni III (12) – serial krym. Polska 2005, wyk. Marek Włodarczyk
15:00 Szpital (37,38/68) – serial fab.-dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji (51/60) – telenowela dokumentalna Polska 2018
19:00 Młode gliny (8/50)
20:00 Nie martw się, kochanie (Don't Worry Darling) – thriller USA 2022, reż. Olivia Wilde, wyk. Florence Pugh, Harry Styles (165 min)
22:45 Mission: Impossible ******* III – film sens. USA 2006, reż. J.J. Abrams, wyk. Tom Cruise, Philip Seymour Hoffman, Ving Rhames (155 min)
01:20 Głupcy ******* – dramat obycz. PL/Rum./Niemcy 2022, reż. Tomasz Wasilewski (140 min)

STOPKLATKA

- 08:50 Robert Makłowicz** (14/5) – mag. kulinarny
- 09:40 Zagadki kryminalne panny Fisher** (7/13) – serial krym. Aus. 2012
- 10:55 Górski lekarz XIV** (8,8/8) – serial obycz.
- 12:55 Zagadki kryminalne panny Fisher: W świecie bajek** (8/13) – serial krym. Australia 2012
- 14:00 Hudson i Rex III** (13/16)
- 15:00 Zajazd. Będzie się działo** (28,29)
- 17:00 Katastrofy w przestworzach III** (1,2,7/10) – serial dok.
- 20:00 RoboCop** – film s.f. USA ******
2014, reż. José Padilha, wyk. Joel Kinnaman, Gary Oldman, Michael Keaton, Abbie Cornish (150 min)
- 22:30 Mode wilki 1/2** *****
– komedia Polska 1998, reż. Jarosław Żamojda, wyk. Anna Mucha, Krzysztof Antkowiak, Paweł Deląg (120 min)
- 00:30 Hitmen – żywi lub martwi (Hitmen)** – film sens. Wlk. Brytania 2023, reż. Savvas D. Michael, wyk. Eric Roberts, Jenny Miller, Marco Leonardi, Adam Deacon (140 min)

KINO POLSKA

- 07:35 Bolek i Lolek** (2/13)
- 07:45 Reksio II** – serial anim.
- 08:10 Bolek i Lolek** (4/13)
- 08:30 7 słów o przemijaniu**
- 08:40 Węgry** – film krótkometrażowy Polska 2024
- 09:25 Agent nr 1** – dramat wojenny Polska 1971
- 11:30 Chłopi: Boryna** (1) – film obyczajowy Polska 1973
- 13:30 Chłopi: Jagna** (2) – film obyczajowy Polska 1973, reż. Jan Rybkowski
- 15:10 Piłsudski** – film biograficzny Polska 2019, reż. Michał Rosa, wyk. Borys Szyz, Magdalena Boczarzka
- 17:40 Pogranicze w ogniu** (3,4) – serial sens. Polska 1988
- 20:00 Skrzydlate świnię** – film obycz. Polska 2010, reż. Anna Kazejak, wyk. Paweł Małaszyński, Piotr Rogucki, Olga Bołądź, Cezary Pazura
- 22:05 Wymyk** – film sens. Polska 2011, reż. Greg Zgliński, wyk. Robert Więckiewicz, Łukasz Simalt, Gabriela Muskała, Tomasz Schuchardt
- 23:50 Zgorszenie publiczne** – komedia romantyczna Polska 2009, reż. Maciej Prykowski, wyk. Krzysztof Czeczot
- 01:50 Przepraszam, czy tu biją?** – film sensacyjny Polska 1976, reż. Marek Piwowski

ALE KINO+

- 08:50 The Office PL III** (11,12/12) – serial kom.
- 10:00 Bestia III** (1,2/6) – serial obycz. Kanada 2025
- 12:00 Karen Pirie** (2/3) – serial kryminalny
- 13:50 Jak zostać belfrem** ******** (Un métier sérieux) – komediodramat F 2023, reż. Thomas Lilti, wyk. Vincent Lacoste, François Cluzet, Adèle Exarchopoulos (130 min)
- 16:00 Trzy dni Kondora** ******** (Three Days of the Condor) – film sens. USA 1975, reż. Sydney Pollack (135 min)
- 18:15 Karen Pirie** (3/3) – serial krym. Wlk. Bryt. 2022, wyk. Lauren Lyle, Barrie Hunter, Emer Kenny
- 20:10 Prosta sprawa** (5,6/6) – serial sens. Polska 2024, wyk. Mateusz Damięcki, Piotr Adamczyk, Magdalena Wiczerok, Mateusz Kmieciak
- 22:40 Szepty mroku** (5,6/6) – serial krym. USA 2022, wyk. Zahn McClarnon, Kiowa Gordon
- 00:35 Pokonani** (7,8/8) – serial krym. Niemcy/Francja/Kanada 2020

POLSAT FILM

- 07:30 Doktor Martin IX** (6/8)
- 08:30 Przyjaciółki XVII** (7,8) – serial obycz. Polska 2020
- 10:25 Świat według Kiepskich**
- 14:15 Szybcy i wściekli 8** – film sens. Chiny/USA/Japonia 2017, reż. F. Gary Gray
- 16:55 Pomiędzy nami góry** – dramat obycz. USA 2017
- 19:20 Opancerzony** – film sensacyjny USA 2009
- 21:00 Błękitna głębia** – film sens. USA 2005, reż. John Stockwell, wyk. Paul Walker
- 23:25 Dziedzictwo Bourne'a** – film sens. USA/Japonia 2012

FILMBOX+ ONE

- 08:05 Zagadki kryminalne panny Fisher** (2/13)
- 09:15 Panna Scarlet i komisarz II** (6/6) – serial krym.
- 10:20 Panna Marple IV** (3/4)
- 12:20 Hudson i Rex V**
- 14:35 Poirot – Morderstwo w Orient Expressie XII** – thriller Wlk. Brytania/USA/Malta 2010
- 16:40 Strażnik Teksasu**
- 18:55 Poirot** (6/10) – serial krym. Wlk. Brytania 1989
- 20:00 Ninja: Cień tży** – film sens. Tajlandia/USA 2013
- 22:00 Najlepsi z najlepszych IV: Bez ostrzeżenia** – thriller USA 1998, reż. Phillip Rhee

TVP KULTURA

- 08:35 Rzecz Polska** (8)
- 09:00 Gruby** (6,7) – serial młodzieżowy Polska 1973
- 10:10 Kontrakt** – film obycz. ******** Polska 80, reż. Krzysztof Zanussi (125 min)
- 12:15 Giganci sztuki** (1/3)
- 13:20 Magazyn**
- 14:05 Barbara i Jan** (7) – serial obycz. Polska 1964
- 14:40 Pora umierać** ******** – dramat obycz. Polska 2007, reż. Dorota Kędzierzawska (115 min)
- 16:35 Polskie drogi** (1/11) – serial woj. Polska 1976
- 18:15 Muzeum polskiej pieśni** (111)
- 18:30 Informacje kulturalne**
- 18:55 Rawhide II** (26) – western USA 1960
- 20:00 Akta Sherlocka Holmesa** (1/9) – serial krym. Wlk. Brytania 1991, wyk. Jeremy Brett
- 21:00 Przedwiośnie** – dramat ******** obycz. Polska/Francja 2001, reż. Filip Bajon, wyk. Mateusz Damięcki, Janusz Gajos (155 min)
- 23:35 Informacje kulturalne**
- 00:05 Taśma śmierci (Blow)** ******** (Out) – thriller USA 1981, reż. Brian De Palma, wyk. John Travolta (120 min)

WARNER TV

- 08:15 Teraz albo nigdy! IV** (5)
- 09:10 Bajer z Bel-Air** (25,1/25)
- 10:10 Prawo Agaty V** (9)
- 11:10 Pełniejsza chata IV**
- 12:20 Teraz albo nigdy! IV** (6,7)
- 14:15 Bajer z Bel-Air**
- 16:10 Pełniejsza chata IV**
- 18:30 Dziewczyny w Nowym Jorku** – komedia USA 2004
- 20:10 Godziny szczytu** – film sensacyjny USA 1998
- 22:00 Wzgórze rozdanych serc** – film sens. USA 1986
- 00:35 Co się wydarzyło w Madison County** – melodramat USA 1995, reż. Clint Eastwood

PARAMOUNT

- 09:25 Policyjna grupa pościgowa XIX** – serial dok.
- 10:25 Pingwiny z Madagaskaru**
- 11:00 Zwycięskie losy Jerry'ego i Marge** – film biograf. USA 2022
- 13:00 Czarodziejki II** (15,16/22)
- 15:00 Pingwiny z Madagaskaru** (5/26) – serial anim.
- 15:30 Krokodyl Dundee** – komedia Australia 1986
- 17:45 Agent XXL: Rodzinny interes** – komedia sensacyjna USA 2011, reż. John Whitesell
- 20:00 Amsterdam** – kom. USA/Jap. 2022, reż. David O. Russell
- 22:55 Pasażer** – thriller USA 2023, reż. Carter Smith

HBO

- 09:30 Ostatnie zanurzenie** ******** – dramat obycz. Wlk. Brytania 2024, reż. Sasha Nathwani (95 min)
- 11:05 Siła naszych marzeń** ******** – komedia Francja/Kanada 2022 (105 min)
- 12:50 Noc w zoo** – film animowany Kanada/Francja/Belgia 2024 (90 min)
- 14:20 Fantastyczne zwierzęta: Tajemnice Dumbledorea** – film przygodowy USA/Wlk. Brytania 2022, reż. David Yates (140 min)
- 16:40 Saipan** – film biograficzny Irlandia/Wlk. Brytania 2025, reż. Lisa Barros D'Sa, Glenn Leyburn, wyk. Steve Coogan (90 min)
- 18:10 Chórzyści** – dramat ******** obycz. Wlk. Brytania/USA 2025, reż. Nicholas Hytner (110 min)
- 20:00 The Pickup** – komedia sensacyjna USA 2025, reż. Tim Story (95 min)
- 21:35 Latarnie** (2)
- 22:40 Ciche miejsce: Dzień pierwszy** – thriller USA 2024 (100 min)
- 00:20 Le Mans '66** – film biograficzny USA 2019, reż. James Mangold (150 min)

CINEMAX

- 09:25 Dwóch mężczyzn w mieście** – dramat obycz. Francja/B/Algieria/USA 2014
- 11:20 Ostatni pociąg do Fortune** – western USA 2025
- 12:55 Ciało** – thriller Wł. 2024
- 14:50 Żarty i papierosy** – film biograficzny Hiszpania 2023
- 16:45 Jajo larwa motyl** – dramat obycz. Grecja/Cypr 2023
- 18:20 Krótka historia rodziny** – thriller Chiny/Dania 2024
- 20:00 Holiday** – komedia romantyczna USA 2006
- 22:15 Łokieć** – dramat obycz. Niemcy/Turcja/Francja 2024

ROMANCE TV

- 12:25 Bella Australia** – komedia romantyczna Niemcy 2012
- 14:20 Rosamunde Pilcher: Rocznicą** – film obycz. Niemcy 2024, reż. Karola Meeder
- 16:15 Dzikie fale** – nic się nie ukryje (2/4) – serial obycz.
- 18:05 Górski lekarz** – serial obycz. Niemcy/Austria 2022
- 20:00 Malibu** – Pocatuj zabę – komedia romant. Niemcy 2023, reż. Luise Brinkmann
- 21:55 Następny zajazd „Szcześnie”** – Pieśń dla wolności – komedia Niemcy 2022
- 23:50 Górski lekarz** – serial obycz. Niemcy/Austria 2022

CANAL+ PREMIUM

- 09:25 Miss mokrego podkoszulka** – komedia Polska 2002, reż. Witold Adamek (55 min)
- 10:20 Imagine Dragons: Live at the Hollywood Bowl** – koncert USA 2025
- 12:30 Łap-u-Capu** (203)
- 12:35 Ida** – dramat obycz. ******** Polska/Dania/Francja/Wlk. Bryt. 2013 (80 min)
- 13:55 Godzina zero** (2/4)
- 14:40 Kwiat ośmiu gór**
- 16:00 Mój jedyny wróg** – film krótkom. Polska 2024 (20 min)
- 16:20 Saga „Zmierzczeni”: Przed świtem, cz. 1** ****** – film przyg. USA 2011, reż. Bill Condon (115 min)
- 18:15 Łap-u-Capu** (204)
- 18:20 Cudowne życie** ******** – komediodramat F/Kanada 2025 (100 min)
- 20:00 Kopnęłam cię, gdybym mogła** – thriller USA 2025 (115 min)
- 21:55 The Walking Dead: Dead City III** (4/8)
- 22:45 Dla niej wszystko** ******** – film sens. USA/Francja 2008 (130 min)
- 00:55 Kukułka** – horror ****** Niemcy/USA 2024, reż. Tilman Singer (100 min)

TVN FABUŁA

- 07:45 Detektywi** – serial dok.
- 09:50 Prawo Agaty VI** (8)
- 10:55 Lekarze III** (2) – serial obyczajowy Polska 2013
- 11:55 Zapukaj do moich drzwi**
- 13:55 Prawo Agaty VI** (7)
- 14:55 Detektywi** – serial dok.
- 16:05 Na Wspólnej** (55,56)
- 17:10 Filmowe duety** (5)
- 17:45 Alfabet filmowy** (16)
- 17:50 Niania w Nowym Jorku** – komedia romant. USA 2007
- 20:00 Black Adam** – film s.f. USA 2022, reż. Jaume Collet-Serra
- 22:45 Na zabójczej ziemi** – film sensacyjny USA 1994

AMC

- 08:55 Błękitna laguna** – film przyg. USA 1980, reż. Randal Kleiser, wyk. Brooke Shields
- 11:15 W 80 dni dookoła świata** (1,3/3) – serial przygodowy
- 17:15 Moneyball** – film biograficzny USA 2011, reż. Bennett Miller, wyk. Brad Pitt
- 20:00 Krwawa rozgrywka** – film akcji Chiny/Hongkong/USA 2017, reż. Leo Zhang
- 22:15 Resident Evil: Domena zła** – horror Wlk. Brytania/Niemcy/USA/Japonia/Francja 2002, reż. Paul W.S. Anderson
- 00:20 Podziemny krąg** – dramat psych. USA/Niemcy 1999

AXN

08:05 Ostry dyżur IV (2/22)
09:10 Castle V (24,1/24)
11:05 Rekrut IV (17,18/22)
13:05 Dowody zbrodni IV (4,5/24) – serial sensacyjny
15:10 FBI III (14,15/15)
 – serial sensacyjny USA 2021
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (20,21/24)
19:05 Castle VI (2,3/23)
21:05 Walker: Strażnik Teksasu II (13,14/20) – serial krym.
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (20,21/24)
00:45 Castle VI (2/23)

EPIC DRAMA

08:30 Detektyw Murdoch XVIII (16/22) – serial krym.
09:25 Wszystkie stworzenia duże i małe VI (3/6)
10:25 Lekarze na start
11:55 Zatrącenie w miłości
13:00 Morderstwo w małym mieście II – serial krym.
13:55 Agenci NCIS XVI (7/24)
14:50 Panna Marple (4/4)
16:50 Poirot IV (3/3)
19:00 Agenci NCIS XVI (8/24)
19:55 Poirot: Przegrany gość V (2/8) – serial kryminalny
21:00 Sherlock i córka (4/8)
21:55 Robin Hood (8)
23:05 Poirot: Przegrany gość

TVN STYLE

11:20 Ugotowani (9, 10)
 – reality show Polska 2015
13:25 Kuchenne rewolucje (9, 13) – reality show
15:35 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (6, 7) – reality show
17:05 W czym do ślubu? (11)
 – program rozrywkowy
17:40 Kuchenne rewolucje (8, 9, 8) – reality show
20:50 Jestem z Polski VIII (13,4/17) – serial dok.
22:50 Babski biznes II (7/8) – serial dok. Polska 2026
23:50 Mroczne sekrety małżeńskie VII – serial dok.

TVN TURBO

08:25 Nic do zgłoszenia III
09:20 Samochód marzeń: Kup i zrób (7) – magazyn
10:15 Ciężarówką przez Stany V (2/9) – serial dok.
11:15 101 napraw (12, 1)
12:15 Jeździć, obserwować II
13:00 Mobilni mechanicy (3, 4)
14:30 Zawodowi handlarze
16:00 Wojny samochodowe
18:00 Raport Turbo (5053)
18:15 Z drugiej ręki (13, 14)
19:45 Moto Fachury (10)
20:30 Zawodowi handlarze
21:15 Naprawy nie do naprawy
22:00 Raport Turbo (5053)
22:15 Jeździć, obserwować

BBC FIRST

08:45 Lewis (2) – serial krym.
09:45 Ojciec Brown III (10/15)
10:45 Śmierć pod palmami VII
11:50 Z pamiętnika położnej
12:55 Ulica nadziei V (8/8)
13:55 Ojciec Brown XI (1,2/10)
 – serial krym.
16:00 Lewis (2) – serial krym.
17:00 My Life is Murder II
18:00 Morderstwa w Mid-somer XVI (3/5) – serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami VII
21:00 Zbrodnie na Sztetlandach (1,2/2) – serial krym.
23:30 Line of Duty – Wydział wewnętrzny (5,1/5)

FX

08:00 Kości XI (1/22)
09:00 SkyMed III (4/9)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (10,11/25)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (13,14/22)
13:45 Agenci NCIS IX
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (12,13/25)
17:25 Z Archiwum X IV (6,7/24)
19:15 Agenci NCIS: Sydney III
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (15,16/22)
22:00 Matlock II (2/16)
22:55 Z Archiwum X IV (7/24)
23:50 Julie i Julia – komedio-dramat USA 2009

HGTV

09:05 Remontujemy dom na plaży VIII – serial dok.
10:00 Poszukiwacze domów: Australia (17,18) – serial dok.
11:05 Usterka XI (8,9)
12:30 Podwórkowa reaktywacja (7, 8, 9, 10) – magazyn
14:25 Mieszkanie na miarę IV
15:25 Będzie pięknie (7/8)
16:30 Polowanie na ogród VII
18:10 Zgłoś remont (1)
19:05 Weekendowa metamorfoza (7) – reality show
20:05 Dorota inspiruje (7)
21:00 Dorota was urządzi IV
22:30 House Hunters

BBC LIFESTYLE

09:00 Zamek Windsor (1,2/6)
11:00 Bajecznie bogaci agenci
12:15 Najdroższe brytyjskie domy III – serial dok.
13:15 Mistrzowie szycia (2)
14:25 Wielkie brytyjskie wypieki (7) – program rozrywkowy
15:30 Zapraszam do stołu: profesjonalści (3, 4)
17:30 Bajecznie bogaci agenci
18:45 Mistrzowie szycia (3)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (8) – program rozrywkowy
21:00 Wielkie australijskie wypieki VI (5) – serial dok.
22:05 Zapraszam do stołu (13)
23:05 Wstydlive choroby

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół XI (22/22)
08:55 Przyjaciele VI (6,7,8,9,10,11/25) – serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywku IV – serial komediowy
14:30 Dwóch i pół XII (1,2,3,4/16) – serial kom.
16:30 Przyjaciele VI (12,13,14,15,16,17/25) – serial kom.
19:30 Teoria wielkiego podrywku IV – serial kom.
22:00 The Office PL IV (12,1/12) – serial kom. Polska 2024
23:05 Comedy Club (8, 9)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex V (6)
09:30 Rodzinka.pl VI (8/26)
10:05 Klan – telenowela
10:40 Ranczo (6,7/13)
12:30 Komisarz Alex V (7)
13:30 Ojciec Mateusz 32 (13,1) – serial krym. Polska 2025
15:25 Komisarz Alex V (8)
16:20 Na sygnale
17:25 Ranczo (8,9/13)
19:30 Ojciec Mateusz 33 (2) – serial krym. Polska 2025
21:30 Ranczo (10,11/13) – serial kom. Polska 2006
23:30 Ojciec Mateusz 33 (3,4)
01:25 Krucjata. Prawo serii – serial krym. Polska 2023

CANAL+ KUCHNIA

12:50 Poza utartym szlakiem
14:45 U sąsiadów w kuchni XII
15:50 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (5) – mag.
16:10 Jakubiak rozgryza Polskę (5) – mag. kulinarny
16:40 Jamie Oliver (3)
18:30 Sachie w Nowej Zelandii
18:55 Azjatycka kuchnia Ewy Pau (1) – mag. kulinarny
19:25 m jak mięso (5)
19:50 Zgrillowani (6) – mag.
20:15 Jamie: dania na każdą kieszeń – serial dok.
21:15 Anthony Bourdain IX
23:50 Bitwa na smaki

CANAL+ DOMO

09:00 Rośliny Karoliny (3, 4)
10:00 Gardeners' World (7)
11:10 Ucieczka na wieś XXII
12:05 Wielkie projekty
13:05 Pogromcy bałaganu (7)
14:05 Cudotwórcy – pod presją – serial dok. USA 2026
15:00 Liczy się miejsce (13)
15:55 Mam zamek III (7,8)
16:50 Gardeners' World (10)
18:00 Ucieczka na wieś XXII
18:55 Wielkie projekty X (11)
20:00 Daleko od miasta XII (2)
21:00 Cudotwórcy – pod presją (7) – serial dok. USA 2026
21:55 Tomasz Pałowski
22:25 Przekopimy Ci ogródek

PLANETE+

13:45 Najpiękniejsze rzeki świata II (8/10) – serial dok.
14:45 Superskały (5)
15:50 Niezwykłe podróże kolejną XIV (1/5) – serial dok.
16:55 Świat z góry (3,4/14)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Jak oligarchowie korumpują Zachód (1)
19:45 My, budowniczowie nowej Czechosłowacji
20:50 O wolny Tybet. Głosy wygnanych – film dok.
22:00 Jak US Army cenzuruje Hollywood – film dok.

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Zoom na architekturę IV (13/29) – serial dok.
09:00 Parker na złotym szlaku IV (3/10) – serial dok.
10:00 Wyprawa w nieznane VI
11:00 Dżungla złota (4/5)
12:00 Psy policyjne (10/10)
13:00 Wyzwanie: przetrwanie
14:00 Nagi instynkt przetrwania – 21 dni samotności (1/8)
15:00 Złomowisko PL VIII
16:00 Łowcy opali VIII (12/20)
17:00 Kroniki policyjne
18:00 Polscy truckersi III
19:00 Złomowisko PL V
22:00 Nagi instynkt przetrwania: tajemnicza wyspa

TVP HISTORIA

10:05 Podróże z Agatą Christie i Sir Davidem Suchetem (4)
11:10 Sardinia: Tajemnicze wieże – Nuragi – film dok.
12:15 Wszystkie kolory świata
13:15 Starożytny Egipt (8/8)
14:15 Janosik (10/13)
15:40 Sensacje XX wieku
18:05 1920. Wojna i miłość (11)
19:00 Wszystkie kolory świata
20:00 Trzeci oficer (10)
21:00 Brytyjskie odliczanie do wojny – serial dokumentalny
21:50 Tajemnice samolotów prezydenckich – film dok.
23:00 Sensacje XX wieku

HISTORY

10:20 Niewyjaśnione tajemnice świata III (5/10)
11:15 Wojny magazynowe XVII
12:10 Gwiazdy lombardu XXV
13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III – serial dok.
14:50 Największe tajemnice świata VI (16/20) – serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 Zabić dyktatora (6/6)
18:10 Największe tajemnice świata VI (7/20) – serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 David Duchovny II (12)
22:00 Seksualne historie dyktatorów (6) – serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

12:00 Historia Związku Radzieckiego (1,2,3/3)
15:00 Katastrofa w przestworzach XX (8/10) – serial dok.
16:00 Ukryte pod miastami (7)
17:00 Tajemnicze wyspy
17:55 Złoto Hitlera (4/4)
18:55 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (1/10)
20:00 Katastrofa w przestworzach XXIV (3/10) – serial dok.
21:00 Premiera: Odkopać historię (4) – serial dok.
22:00 Katastrofy pod lupą (2/8) – serial dok. USA 2024

FOCUS TV

08:00 Byli sobie podróżnicy
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici VIII
10:00 Gwiazdy lombardu XXIII
12:00 Tajemnice II wojny światowej – serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii XXII (12,1) – serial dok.
14:00 Kroniki Hitlera (7/13)
15:00 Truckersi przez Australię IX (5/13)
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podlasie V
20:00 Galileo – pr. popularn.
21:00 Wojna widziana z powietrza II (5/6) – serial dok.
22:00 Ostatni bastion Hitlera

BBC EARTH

11:25 Zabójcza pogoda V
12:30 Dzikie połow (7/8)
13:25 Najwspanialsze rzeki świata I (1/3) – serial dok.
14:30 W okowach mrozu VI (19,20/22) – serial dok.
16:35 Koloseum: prawdziwa historia I (1/3) – serial dok.
17:35 Najwspanialsze rzeki świata I (1/3) – serial dok.
18:45 Dzikie połow (8/8)
19:45 Pociągami przez Imperium Rzymskie (5/6)
20:55 W okowach mrozu VII
22:55 Koloseum: prawdziwa historia I (2/3) – serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

10:15 Z popiołów II wojny światowej – serial dok.
11:20 Tajne bazy nazistów
12:15 Konkwistadorzy: powstanie i upadek (1,2,3/6)
15:15 Złote miasta: mity i rzeczywistość – film dok.
16:30 Wojna światowa: 1914–1945 (4/8) – serial dok.
17:35 Zapomniana wojna Churchilla – film dok.
18:40 Majowie: wojna pięciu królestw (2) – serial dok.
19:45 Historia Troi – serial dok.
20:55 Hitler i jego władza I (1/3)
22:05 Maria Stuart: lista pisane sztyfem – film dokumentalny

Od A do Z

FARGO ★★★★★

dramat krym., USA/Wlk. Brytania 1996, reż. Joel Coen, Ethan Coen, wyk. Frances McDormand, William H. Macy, Steve Buscemi
21:45 | cinemax
Makabreska z rodzinnych stron braci Coen: sprzedawca samochodów zleca porwanie żony, co zapoczątkuje łańcuch przerażających zbrodni. Mimo luzackiego nastroju przejmujące. Laury w Cannes i dwa Oscary.

FISHER KING ★★★

komediadramat, USA 1991, reż. Terry Gilliam, wyk. Robin Williams, Jeff Bridges, Amanda Plummer
20:00 | tvp kultura
Oscar dla Mercedes Ruehl i opowieść o krzepiącej przyjaźni Robina Williamsa i Jeffa Bridgesa na tle Nowego Jorku pokazanego przez Terry'ego Gilliama jak miejsce akcji średniowiecznej legendy.

GŁOS HIND RAJAB ★★★★★

dramat wojenny, Tunezja/Francja 2025, reż. Kaouther Ben Hania, wyk. Saja Kilani, Motaz Malhees, Amer Hlehel
20:00 | hbo
Wstrząsająca relacja z akcji ratunkowej pod ostrzałem w zrujnowanej Gazie, gdzie we wraku samochodu czekała na pomoc 6-letnia dziewczynka. Srebrny Lew w Wenecji, nominacja do Oscara i inne nagrody.

WIĘCEJ: **S. 6****LOT FENIKSA ★★**

film sens., USA 2004, reż. John Moore, wyk. Dennis Quaid, Tyrese Gibson, Giovanni Ribisi
20:00 | stopklatka
Próba wytrzymałości filmu Roberta Aldricha po 40 latach: ocalali z katastrofy samolotu na pustyni budują z wraku pojazd latający, by wrócić między żywych. Niby wszystko OK, ale oryginał górą.

ŁOWCY BURZ ★★

film przyg., USA 2023, reż. Herbert James Winterstern, wyk. Skeet Ulrich, Anne Heche, Alec Baldwin
22:25 | tv puls
Syn legendarnego łowcy burz ucieka z domu i dołącza do innych badaczy zjawisk meteorologicznych, by przeżyć własną emocjonującą przygodę, ale i poznać istotę pasji, jaka kieruje poczynaniami jego ojca.

Wszyscy wiedzą

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

DRAMAT KRYM.**HISZPANIA/FRANCJA/WŁOCHY 2018**, REŻ. ASGHAR FARHADI, WYK. PENÉLOPE CRUZ, JAVIER BARDEM, RICARDO DARIN**MOONFALL ★★**

film s.f., USA/Wlk. Brytania/Kanada/Chiny 2022, reż. Roland Emmerich, wyk. Halle Berry, Patrick Wilson, John Bradley
20:00 | tv puls
Roland Emmerich w słabszej formie: tajemnicza siła wybija Księżyc z orbity i kieruje na kurs kolizyjny z Ziemią. Ekipa astronautów próbuje zapobiec nieuchronnej, jak się wydaje, katastrofie.

MUMIA:

FILM LEE CRONINA ★★
horror, USA/Irlandia 2026, reż. Lee Cronin, wyk. Jack Reynor, Laia Costa, May Calamawy
23:50 | hbo

Mała Amerykanka mieszkająca w Kairze znika bez śladu w burzy piaskowej. Po kilku latach wraca do rodziny, by wkrótce ujawnić swą przerażającą tajemnicę – została obłożona starożytną klątwą.

RAPORT

PELIKANA ★★
thriller, USA 1993, reż. Alan J. Pakula, wyk. Denzel Washington, Julia Roberts, Sam Shepard
20:00 | warner tv
Julia Roberts i Denzel Washington na tropie spisku, wymierzonego przez CIA w ostatnich sprawiedliwych establishmentu. Szkoda czasu na kino według scenariusza gry komputerowej.

STREFA**ZAGROŻENIA ★★**

thriller, Wlk. Brytania 2025, reż. David Mackenzie, wyk. Aaron Taylor-Johnson, Theo James, Gugu Mbatha-Raw
20:00 | canal+ premium
Na londyńskiej budowie zostaje znaleziony niewybuch z czasów wojny. Władze przeprowadzają pospieszną ewakuację mieszkańców dzielnicy, gdy jednocześnie grupa przestępcza podejmuje napad na bank.

TAJNE**PRZEZ POUFNE ★★**

komedia kryminalna, USA/Wlk. Brytania/Francja 2008, reż. Ethan Coen, Joel Coen, wyk. George Clooney, Brad Pitt, Frances McDormand
22:45 | ale kino+ hd
Braci Coen traktat o amerykańskiej głupocie: pełen niby tajemnic pamiętnik sfrustrowanego analityka CIA trafia do laików, którzy postanawiają sprzedać go rosyjskiemu wywiadowi. Ku przestrodze.

WOJOWNIK ★★★★★

film sens., USA 2011, reż. Gavin O'Connor, wyk. Tom Hardy, Joel Edgerton, Nick Nolte
21:50 | canal+ premium
Dwaj bracia, synowie trenera mającego na sumieniu rozbicie rodziny, stają naprzeciw sobie w ringu w trakcie turnieju MMA: odwieczne dylematy plus nominowany do Oscara Nick Nolte jako wyrodney tatuś.

20:10 | ale kino+ hd

★★★★★

Irański mistrz Asghar Farhadi kręci za granicą: na ślub w Hiszpanii przybywa z zagranicy siostra panny młodej z dziećmi, co budzi emocje wokół powszechnie znanej, choć skrywanej, tajemnicy.

WYJDŹ ZA MNIE ★★★

komedia romantyczna, USA/Chiny/Japonia 2022, reż. Kat Coiro, wyk. Jennifer Lopez, Owen Wilson, John Bradley
20:00 | polsat
Dwie supergwiazdy nagrywają singla „Wyjdź za mnie”, który bije rekordy popularności, więc gwiazdy planują ślub na koncercie. Ale kiedy partner okazuje się niewierny, pani poślubia przypadkowego fana.

ZABAWA, ZABAWA ★★

dramat obycz., Polska 2018, reż. Kinga Dębska, wyk. Agata Kulesza, Maria Dębska, Dorota Kolak
22:25 | kino polska
Kinga Dębska o alkoholizmie kobiet: trzy panie w różnym wieku przekraczają granice samokontroli, co niesie za sobą gorzkie konsekwencje. Świetnie zagrane przez aktorskie tuzy: ku przestrodze.

ZIARNO PRAWDY ★★

thriller, Polska 2015, reż. Borys Lankosz, wyk. Robert Więckiewicz, Jerzy Trela, Magdalena Walach
20:00 | kino polska
Borys Lankosz czyta Zygmunta Miłoszewskiego: Robert Więckiewicz jako prokurator Szacki na tropie zbrodni inspirowanej w równym stopniu przeszłością, co antysemitycznym obrazem z katedry w Sandomierzu.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI **D3 I**

07:00 Msza święta
07:30 Pełnia wiary (121)
08:00 Serwis Info
08:10 Pogoda Info
08:15 Noce i dnie (5)
09:15 Ranczo X (2)
10:10 Komisarz Alex XXIV (8)
11:05 Ojciec Mateusz XIX (6)
12:00 Serwis Info – magazyn
12:10 Agrobiznes – magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (786)
13:00 Podróż przez życie (2/3)
14:00 Spłatanie losy
15:00 Serwis Info
15:10 Pogoda Info
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Telexpress
17:25 Jaka to melodia? (5761)
18:05 Reporterzy (600)
18:25 Akacyjowa 38
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 Ojciec Mateusz 35 (3)
– serial krym. Polska 26
21:25 Sprawa dla reportera
(1590) – cykl reportaży
22:25 Taylor Swift – ame-
rykańska super-
gwiazda – film dok.
23:30 Morderstwa w Nimes
*** (Meurtres à Nîmes)
– dramat kryminalny
Francja 2024, reż.
Anne Péjean (105 min)
01:15 Misery – thriller psy-
chologiczny USA 1990,
reż. Rob Reiner, wyk.
James Caan (110 min)

MEZSO

11:30 Królewska Orkiestra
Filharmonii w Liège, Gergely
Madaras, Denis Kozhukhin:
Rachmaninow, Dohnányi
13:20 Intermezzo
13:50 Dietrich Fischer-
Dieskau: Ostatnie słowa
14:45 Vincenzo Lamagna:
Creature – balet Wlk. Bryt. 21
16:10 Brahms: Niemieckie
requiem – muzyka klasyczna
17:30 Intermezzo
18:00 Giuseppe Verdi:
Lombardczycy na pierwszej
krucjacie – opera Belgia 2023
20:30 Harold López – Nussa
– Jazz à Vienne – koncert
21:15 Chucho Valdés: Jazz
à Vienne 2024 – koncert
22:55 Keynon Harold
– Międzynarodowy Festiwal
Jazzowy w Montrealu
00:15 Mahler: IX Symfonia

TVP2 **D3 I**

05:30 M jak miłość
06:20 Operacja zdrowie (67)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie
– pobudka (7658) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
(7658) – mag. Polska 2026
11:30 Rodzinka.pl IV (8,9/26)
– serial kom. Polska 2013
12:35 Koło fortuny (2083)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1050)
14:35 Na sygnale – serial
obyczajowy Polska 2026
15:05 La Promesa – patac
tajemnic – telenowela
16:00 Koło fortuny (2084)
16:35 Familiada (3027)
17:20 Panna młoda – serial
obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1051)
18:50 Jeden z dziesięciu (9)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 Barwy szczęścia – se-
rial obycz. Polska 2025
20:40 Kocham Cię, Polsko!
(9) – quiz Polska 2026
22:10 Lato z Radiem i Tele-
wizją Polską – koncert
22:45 Czas honoru. Po-
wstanie (9,10) – serial
wojenny Polska 2014,
wyk. Antoni Pawlicki
00:30 Pitbull (11) – serial
sens. Polska 2008
01:30 E = mc2 – komedia
Polska 2002, reż. Olaf
Lubaszewski, wyk. Ce-
zary Pazura (100 min)

PULS 2

08:50 Masza i niedźwiedź VIII
09:25 Świnka Peppa
09:45 Bing IV (1/27)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Spidey i superkumple II
11:35 Gus. Mały II (29,30/52)
12:00 Psi patrol VIII (24/26)
12:35 Marta mówi! II
13:00 Smerfy (12)
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 My Little Pony:
Przyjaźń to magia (24/26)
15:00 Miraculous III (11,7/26)
16:00 Fineas i Ferb II
17:00 Smerfy – serial anim.
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod
zastaw XVIII (44) – serial obycz.
21:00 Last Vegas – komedia
USA 2013, reż. Jon Turteltaub
23:05 Obwołac Madeleine
– dramat obycz. F/B 2022

POLSAT **D3 I**

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień – magazyn
09:15 Malanowski
i Partnerzy VIII (36,37/59)
– serial fabularno-dok.
10:20 Trudne sprawy XX
(16/40) – serial fabularno-
dok. Polska 2020
11:25 Dlaczego ja? 33 (53,54)
– serial fabularno-dok.
13:25 Gliniarze XVI (57)
– serial fabularno-dok. Polska
2024, wyk. Arkadiusz Krygier
14:50 Siatkówka:
Mistrzostwa Europy kobiet
w Azerbejdżanie, Czechach,
Szwecji i Turcji: Polska
– Niemcy (na żywo)
17:40 Gliniarze XIX (39)
18:50 Wydarzenia, sport,
pogoda – wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń” (827)
– program publicystyczny

20:00 Wyjdź za mnie (Marry
Me) – komedia roman-
tyczna USA/Chiny/
Japonia 2022, reż. Kat
Coiro, wyk. Jennifer
Lopez, Owen Wilson,
John Bradley (150 min)
22:30 Misie – komedia Polska
2025, reż. Mariusz
Malec, wyk. Krzysztof
Zalewski (130 min)
00:40 Spadaj, tato (That's
My Boy) – komedia
USA 2012, reż. Sean
Anders, wyk. Adam
Sandler (150 min)

TV4

07:00 Strażnik Teksasu II
07:55 Bogaty dom – biedny
dom XIII (2) – serial dok.
08:55 Policjantki i policjan-
ci XI (19,20/65) – serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVII
(14,15) – serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? XVIII
14:00 Trudne sprawy XVII
(29,30,31/40) – serial fab.-dok.
17:00 Policjantki i policjan-
ci XXIV (63/65) – serial obycz.
18:00 Łowcy skarbów. Kto
da więcej (551) – reality show
19:00 Policjantki i policjan-
ci XXIV (64/65) – serial obycz.
20:00 Uroczysko V (51,52)
21:05 Sprawiedliwi.
Trójmiasto III (52) – serial krym.
22:10 Sprawiedliwi –
wydział kryminalny XX (52)
23:10 Zawodowcy – thriller
USA 2008, reż. Jon Avnet

TVN **D3 I**

06:50 Kuchenne rewolucje
07:45 Dzień dobry wakacje
11:20 Doradca smaku (9)
– mag. kulinarny Polska 2026
11:25 Kuchenne rewolucje:
Opole – Caverna Cafe XXIV
12:30 Top of the Top Sopot
Festival (20) – relacja
12:35 Kuchenne rewolucje
13:40 Ukryta prawda (22/60)
14:40 Top of the Top Sopot
Festival – relacja
14:45 Ukryta prawda
(23,11/60) – serial fab.-dok.
16:45 Top of the Top Sopot
Festival (22) – relacja
16:50 Szpital św. Anny III
17:55 Detektywi VI (59/60)
18:55 Top of the Top Sopot
Festival (23) – relacja
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:35 Top of the Top Sopot
Festival (24) – relacja Polska 26

20:00 Top of the Top Sopot
Festival – festiwal
Polska 2026
23:25 Och, Karol! – komedia
Polska 1985, reż.
Roman Załuski, wyk.
Jan Piechociński, Do-
rota Kamińska, Marta
Klubowicz, Danuta Ko-
walska, Jolanta Nowak,
Urszula, Ewa Sałacka,
Alina Janowska (125 min)
01:30 Kuchenne rewolucje:
Wrocław – Bistro
„Zapętlone” 31 (12)
– reality show

METRO **D3 I**

07:35 Tajemnice miłości
– serial fab.-dok. Polska 2021
08:30 Szpital (47,48/68)
10:30 Sędzia Anna Maria
Wesołowska – serial fab.-dok.
12:30 SOS. Ekipy w akcji
(6/60) – telenowela dok.
13:30 Brzydula – serial obycz.
14:40 Za głosem serca
– telenowela Brazylia 2023
15:50 Magda M. II (12)
16:55 Idź na całość (6)
18:00 Złomowisko PL III
– serial dok. Polska 2016
19:00 Kartoteka VI – serial
fabularno-dok. Polska 2014
21:05 Kryminalni VII (9,10/13)
– serial krym. Polska 2007
23:15 Kuba Wojewódzki (12)
00:25 Zbrodnie z pierwszych
stron gazet IV (10/12) – serial
dokumentalny USA 2020
01:20 Szpital (28/68)

TV PULS **D3 I**

06:00 Policjanci z Miami IV
(16,17/22) – serial krym. USA
1988, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział
specjalny XXIV (12,16/18)
10:00 Zaklinaczka duchów IV
(16/23) – serial fantasy
11:00 Kotka – serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem
– telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspomnienie stulecie III
– serial obycz. Turcja 2013
14:00 Kurierzy II (27)
15:00 Lombard. Życie pod
zastaw XII – serial obycz.
17:00 Kurierzy II (28) – serial
obyczajowy Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod
zastaw XVIII (56,57)
20:00 Moonfall – film s.f.
USA/Wlk. Brytania/
Kanada/Chiny 2022,
reż. Roland Emmerich,
wyk. Halle Berry, Pa-
trick Wilson (145 min)
22:25 Łowcy burz (Super-
cell) – film przyg. USA
2023, reż. Herbert Ja-
mes Winterstern, wyk.
Skeet Ulrich (115 min)
00:20 Wędrująca Ziemia 2
*** (Liu lang di qiu 2)
– film s.f. Chiny 2023,
reż. Frant Gwo, wyk.
Jing Wu (225 min)

TVN7 **D3 I**

05:20 Ten moment (9/40)
– serial fabularno-dok.
05:55 Szkoła (43,44,45/72)
– serial fabularno-dok.
08:45 Ukryta prawda
(20,50,51) – serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy
– serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Kryminalni IV (1)
15:00 Szpital (39,40/68)
– serial fab.-dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria
Wesołowska – serial fab.-dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji
(52/60) – telenowela doku-
mentalna Polska 2018
19:00 Młode gliny (9/50)
– serial krym. Polska 2026,
wyk. Zofia Zborowska

20:00 Gliniarz z Beverly
Hills III (Beverly Hills
Cop III) – komedia sen-
sacyjna USA 1994, reż.
John Landis, wyk. Eddie
Murphy (135 min)
22:15 Mission: Impossible –
Ghost Protocol – film
sens. USA 2011, reż.
Brad Bird, wyk. Tom
Cruise (160 min)
00:55 Córka prezydenta
(Chasing Liberty)
– komedia romant. USA/
Wlk. Brytania/Czechy/
Włochy 2004 (140 min)

STOPKLATKA

- 08:45 Robert Makłowicz** (190) - mag. kulinarny
- 09:40 Zagadki kryminalne panny Fisher** (8/13) - serial krym. Aus. 2012
- 10:55 Górski lekarz XIV** (8,1/8) - serial obycz.
- 12:55 Zagadki kryminalne panny Fisher** (9/13) - serial krym. Aus. 2012
- 14:00 Hudson i Rex III** (14/16) - serial kryminalny
- 15:00 Zajazd. Będzie się działo** (29,30) - serial fabularno-dok.
- 17:00 Katastrofy w przestworzach III** (2,7,8/10) - serial dok.
- 20:00 Lot Feniksa (Flight of the Phoenix)** - film sens. USA 2004, reż. John Moore, wyk. Dennis Quaid, Tyrese Gibson, Giovanni Ribisi, Miranda Otto (150 min)
- 22:30 Lot (Flight)** - thriller - film sens. USA 2012, reż. Robert Zemeckis, wyk. Denzel Washington, Don Cheadle, Kelly Reilly (175 min)
- 01:25 obrońca (The Defender)** - film sens. USA/Wlk. Bryt./Niemcy/Rum. 2004, reż. Dolph Lundgren (125 min)

KINO POLSKA

- 07:30 Bolek i Lolek** (3/13)
- 07:40 Reksio II** - serial anim.
- 08:05 Przygody Myszy**
- 08:35 Wskreszenie** - film krótkometrażowy Polska 2022
- 08:55 Skradziona kolekcja** - komedia krym. Polska 1979, reż. Jan Batory, wyk. Izabella Dziarska, Elżbieta Starostecka, Mieczysław Pawlikowski
- 10:45 Złoty pociąg, cz. 1** - film sens. Polska/Rumunia 1986, reż. Bohdan Poręba, wyk. Miłoci Popescu
- 12:20 Złoty pociąg, cz. 2** - film sens. Polska/Rumunia 1986, reż. Bohdan Poręba
- 14:00 Potop II** (1) - film hist. Polska 1974, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Daniel Olbrychski, Małgorzata Braunek
- 17:40 Pogranicze w ogniu** (4,5) - serial sens. Polska 1988, wyk. Janusz Bukowski, Jacek Kałucki
- 20:00 Ziarno prawdy** - thriller Polska 2015, reż. Borys Lankosz, wyk. Robert Więckiewicz, Jerzy Trela
- 22:25 Zabawa, zabawa** - dramat obycz. Polska 2018, reż. Kinga Dębska, wyk. Agata Kulesza, Maria Dębska
- 00:00 Dług** - thriller Polska 1999, reż. Krzysztof Krauze, wyk. Robert Goner, Jacek Borcuch, Andrzej Chyra

ALE KINO+

- 09:15 Przybieżeli** - film krótkom. PL 2024 (45 min)
- 10:00 Bestia III** (3,4/6)
- 12:00 Karen Pirie** (3/3) - serial krym. Wlk. Brytania 2022
- 13:55 Pokuta (Atonement)** - melodramat Wlk. Brytania/Francja/USA 2007, reż. Joe Wright, wyk. Keira Knightley (145 min)
- 16:20 41 dni nadziei (Adrift)** - film biograficzny USA/Islandia/Hongkong 2018, reż. Baltasar Kormákur, wyk. Shailene Woodley, Sam Claflin (115 min)
- 18:15 Karen Pirie II** (1/3) - serial krym. Wlk. Brytania 2025
- 20:10 Wszyscy wiedzą (Todos lo saben)** - dramat krym. Hiszp./Francja/Włochy 2018, reż. Asghar Farhadi, wyk. Penélope Cruz, Javier Bardem (155 min)
- 22:45 Tajne przez poufne (Burn After Reading)** - komedia kryminalna USA/Wlk. Bryt./Francja 2008, reż. Ethan Coen, Joel Coen (120 min)
- 00:45 Dom Glassów (The Glass House)** - thriller USA 2001 (120 min)

POLSAT FILM

- 07:30 Doktor Martin IX** (7/8) - serial obycz. Wlk. Bryt. 2019
- 08:30 Przyciąłki XVII**
- 10:25 Świat według Kiepskich**
- 14:45 Jak wytresować smoka** - film animowany USA/Francja/Wlk. Brytania 2010
- 16:45 Wkręcenie** - kom. Polska 2014, reż. Piotr Wereśniak
- 18:50 Miłość na nowo** - komediodramat USA 2023
- 21:00 Parkingowy** - komedia USA 2022, reż. Richard Wong
- 23:40 Battleship: Bitwa o Ziemię** - film przyg. USA/Japonia 2012, reż. Peter Berg

FILMBOX+ ONE

- 08:05 Zagadki kryminalne panny Fisher** - serial krym.
- 09:15 Panna Scarlet i komisarz III** (1/6) - serial krym.
- 10:20 Panna Marple IV** (4/4)
- 12:20 Hudson i Rex V**
- 14:35 Poirot XII** (1/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2009
- 16:40 Strażnik Teksasu** (5,6/26) - serial sens.
- 18:55 Poirot: Zagadka na morzu** (7/10) - serial krym. Wlk. Brytania 1989
- 20:00 Fenomen** - film obycz. USA 1996, reż. Jon Tureltaub
- 22:35 Hannibal** - thriller USA/Wlk. Brytania/Włochy 2001

TVP KULTURA

- 08:30 Informacje kulturalne**
- 09:00 Polskie drogi** (1/11)
- 10:40 Wenecja** - film obycz. Polska 2010, reż. Jan Jakub Kolski (130 min)
- 12:50 Reżyserzy VIII** (1/10) - serial dokumentalny
- 13:45 Alternatywy 4** (1/9) - serial kom. Polska 1986
- 14:55 W deszczowy dzień w Nowym Jorku (A Rainy Day in New York)** - komedia romantyczna USA 2019, reż. Woody Allen, wyk. Timothée Chalamet, Elle Fanning (105 min)
- 16:40 Polskie drogi** (2) - serial wojenny
- 18:15 Dzień, w którym umarła gwiazda rocka**
- 18:55 Rawhide II** (28)
- 20:00 Fisher King** - komedio-dramat USA 1991, reż. Terry Gilliam, wyk. Robin Williams, Jeff Bridges, Michael Jeter (145 min)
- 22:25 Liam Gallagher – 48 godzin w Rockfield** - film dokumentalny
- 23:25 Przedwiośnie** - dramat obycz. Polska/Francja 2001, reż. Filip Bajon, wyk. Mateusz Damięcki, Janusz Gajos (155 min)

WARNER TV

- 07:50 Teraz albo nigdy!** IV (6)
- 08:50 Bajer z Bel-Air II** (2,3/24)
- 09:50 Prawo Agaty V** (10)
- 10:50 Pełniejsza chata IV**
- 11:50 Teraz albo nigdy!** IV (7,1)
- 13:55 Bajer z Bel-Air II**
- 15:55 Pełniejsza chata IV**
- 18:15 Bliźniaczki na boisku** - komedia USA 1999
- 20:00 Raport Pelikana** - thriller USA 1993, reż. Alan J. Pakula
- 22:50 Greystoke: legenda Tarzana, władcy mapy** - film przyg. Wlk. Brytania/USA 1984
- 01:35 Zabójcza broń IV** - komedia sens. USA 1998

PARAMOUNT

- 07:30 Czarodziejki II**
- 09:25 Policyjna grupa pościgowa XIX** - serial dok.
- 10:25 Pingwiny z Madagaskaru** (6/26) - serial anim. USA 2009
- 10:55 Krokodyl Dundee** - komedia Australia 1986
- 13:00 Czarodziejki II** (17,18/22)
- 15:00 Krokodyl Dundee II** - komedia Australia/USA 1988
- 17:30 W rytmie hip-hopu** - melodramat USA 2001
- 20:00 Miłość i inne używki** - komedia romantyczna USA 2010, reż. Edward Zwick
- 22:30 World War Z** - horror USA 2013, reż. Marc Forster

HBO

- 08:20 Chórzyści** - dramat obycz. Wlk. Brytania/USA 2025, reż. Nicholas Hytner (110 min)
- 10:10 Zaufaj mi** - film dok.
- 11:45 The Pickup** - komedia sens. USA 2025 (95 min)
- 13:20 Nasz dom** - film biograficzny Hiszpania 2024, reż. Álex Montoya, wyk. David Verdaguer (80 min)
- 14:40 Na arenie** - thriller Francja 2024 (95 min)
- 16:15 Spider-Man: Homecoming** - film s.f. USA 2017, reż. Jon Watts (130 min)
- 18:25 Christy** - dramat obyczajowy Irlandia/Wlk. Brytania 2025, reż. Brendan Canty (95 min)
- 20:00 Głos Hind Rajab** - dramat wojenny Tunezja/Francja 2025, reż. Kaouther Ben Hania, wyk. Saja Kilani, Motaz Malhees (90 min)
- 21:30 Dalekie od polityki** - film dokumentalny
- 23:10 Conan O'Brien wylatuje III** (1) - serial dok. USA 2026
- 23:50 Mumia: Film Lee Cronina** - horror USA/Irlandia 2026 (130 min)

CINEMAX

- 11:05 Holiday** - komedia romantyczna USA 2006
- 13:25 50 pierwszych randek** - komedia romant. USA 2004
- 15:05 Ciche życie** - dramat obycz. F/Grecja/Niemcy/Estonia/Szwecja/Fin 2024
- 16:45 Po imprezie** - dramat obyczajowy Czechy 2024
- 18:15 Je'vida** - dramat obyczajowy Finlandia 2023
- 20:00 Fargo V** (1,2/10)
- 21:45 Fargo** - dramat krym. USA/Wlk. Brytania 1996
- 23:25 Królowe drağu i zombie** - horror USA 2025

ROMANCE TV

- 08:40 Górski lekarz**
- 10:30 Rosamunde Pilcher: Miłość to najlepsza terapia** - romans Niemcy 2023
- 12:25 Inga Lindström: Śladami miłości** - romans Niemcy 2006
- 14:20 Malibu** - Siostrzyczki - film obycz. Niemcy 2023
- 16:15 Dzikie fale** - nic się nie ukryje (3/4) - serial obycz.
- 18:05 Górski lekarz** (1/7)
- 20:00 Inga Lindström: Na zawsze Sommerlund** - film obyczajowy Niemcy 2014
- 21:55 Zostaniemy przyjaciółmi** - komedia Niemcy 2013
- 23:50 Górski lekarz** (1/7)

CANAL+ PREMIUM

- 08:00 Agent szczęścia** - film dok. Bhutan/Węgry 2024
- 09:35 W kogo ja się wrodim** - film obyczajowy Polska 2001 (60 min)
- 10:35 Lapu-Capu** (204)
- 10:40 Zmienność kształtów 2** - film fantasy Niemcy 2026, reż. Sven Unterwaldt Jr. (100 min)
- 12:20 Wszyscy Święci** - dramat obyczajowy Polska 2002 (80 min)
- 13:40 Godzina zero** (3/4)
- 14:25 Co ukrywa Elon Musk?**
- 15:55 Saga »Zmierzc«:**
- Przed świtem, cz. 2** - film fantasy USA 2011, reż. Bill Condon (115 min)
- 17:50 Hollywood Buzz** (13)
- 18:15 Lapu-Capu** (205)
- 18:20 Pod gwiazdystym niebem** - kom. romant. USA 2025 (100 min)
- 20:00 Strefa zagrożenia** - thriller Wlk. Brytania 2025, reż. David Mackenzie (110 min)
- 21:50 Wojownik** - film sens. USA 2011 (135 min)
- 00:05 Father Mother Sister** - komedio-dramat USA/Francja/Niemcy/Włochy/Irlandia 2025 (115 min)

TVN FABUŁA

- 07:45 Detektywi**
- 09:50 Prawo Agaty VI** (9)
- 10:55 Lekarze III** (3)
- 11:55 Zapukaj do moich drzwi**
- 13:55 Prawo Agaty VI** (8)
- 14:55 Detektywi** - serial dok.
- 16:05 Na Wspólnej** (57,58)
- 17:10 Po drugiej stronie kamery**
- 18:15 Ułowniki orkę III: Na ratunek** - film przyg. USA 1998
- 20:00 Zabójczy koktajl** - film sens. USA/F/Niemcy 2021
- 22:30 Kaganiec** - thriller USA 2023, reż. John Stalberg jr.
- 00:35 After** - dramat obycz. USA 2019, reż. Jenny Gage

AMC

- 08:40 Strażnik** - thriller USA 2006, reż. Clark Johnson
- 10:50 Zbroja boga** - film sens. Hongkong/Jugosławia 1986
- 13:00 Twarda laska** - komedia USA/Australia 2001
- 14:55 Lara Croft Tomb Raider: Kolebka życia** - film przyg. USA/Niemcy/Japonia/Wlk. Brytania/Hongkong 2003
- 17:25 W ciemności**. Star Trek - film s.f. USA 2013
- 20:15 Niewinna** - thriller Wlk. Bryt./USA 2008, reż. Richard Eyre, wyk. Liam Neeson
- 22:00 Ostatnie zlecenie** - film sens. USA/Czechy/Tajl. 2008

AXN

08:05 Ostry dyżur IV (4/22)
09:10 Castle VI (2,3/23)
11:10 Rekrut IV (19,20/22)
13:10 Dowody zbrodni IV (6,7/24) – serial sens. USA 06
15:10 FBI IV (1,2/21)
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (22,23/24)
19:05 Castle VI (4,5/23)
21:05 Agenci NCIS: Hawaje II (22,1/22) – serial krym. USA 2023, wyk. Vanessa Lachey
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (22,23/24)
00:40 Castle VI (4/23)

EPIC DRAMA

08:30 Detektyw Murdoch XVIII
09:25 Wszystkie stworzenia duże i małe VI – serial obycz.
10:25 Lekarze na start
11:55 Zatraceni w miłości
13:00 Morderstwo w małym mieście II (7) – serial krym.
13:55 Agenci NCIS XVI (8/24)
14:50 Panna Marple II (1/4)
16:50 Poirot (1/11)
19:00 Agenci NCIS XVI (9/24) – serial krym. USA 2018
19:55 Poirot V (3/8) – serial krym. Wlk. Brytania 1993
21:00 Detektyw Murdoch XIX
21:55 Agenci NCIS XVII (9/20)
22:55 Poirot V (3/8)

TVN STYLE

11:20 Ugotowani (11, 12) – reality show Polska 2015
13:25 Kuchenne rewolucje (10, 1) – reality show
15:35 Pary młode ponad miarę II (4,5) – serial dok.
17:40 Kuchenne rewolucje (10, 11, 9) – reality show
20:50 Projekt City (5,6/6) – serial dok. Polska 2026
21:50 Jestem z Polski IX (5/15) – serial dok. Polska 2022
22:50 Babski biznes (8/8) – serial dok. Polska 2025
23:50 Mroczne sekrety małżeńskie VII – serial dok.

TVN TURBO

08:20 Nic do zgłoszenia III
09:20 Samochód marzeń: Kup i zrób (2) – magazyn
10:15 Cieżarówką przez Stany V (3/9) – serial dok.
11:15 101 napraw (2, 3)
12:15 Jeździć, obserwować II
13:00 Mobilni mechanicy (5, 6)
14:30 Zawodowi handlarze
16:00 Wojny samochodowe
18:00 Raport Turbo (5054)
18:15 Wojny samochodowe (14, 11) – program rozrywkowy
20:15 Moto kombat (8)
21:00 Uwaga! Oszust: Schemat z ogłoszenia (9,10/12)
22:00 Raport Turbo

BBC FIRST

08:45 Lewis (1/6) – serial krym.
09:45 Ojciec Brown III (11/15)
10:45 Śmierć pod palmami VII
11:50 Z pamiętnika położnej
12:55 Tajemnice Majorki
14:55 Ojciec Brown XI (3/10)
16:00 Lewis – serial krym.
17:00 My Life is Murder II
18:00 Morderstwa w Mid-somer XVI (4/5) – serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami VII
21:00 Line of Duty – Wydział wewnętrzny II (2,3/6)
23:25 Po powodzi (1/6) – serial krym. Wlk. Brytania 2024

FX

08:00 Kości XI (3/22)
09:00 SkyMed III (5/9)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (12,13/25)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (15,16/22)
13:45 Agenci NCIS IX
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (14,15/25)
17:25 Z Archiwum X IV (7,8/24)
19:15 Agenci NCIS: Sydney III – serial krym. USA/Aus. 2025
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (17,18/22)
22:00 Zakłamanie Nie marnuj swoich uczuć – inny USA 2022
23:00 Z Archiwum X IV

HGTV

08:05 Poszukiwacze domów
09:05 Remontujemy dom na plaży VIII – serial dok.
10:00 Najdziwniejsze domy na wynajem (7, 8) – reality show
11:05 Usterka XI (10,11)
12:35 Podwórkowa reaktywacja (11, 12, 13, 1) – magazyn
14:30 Mieszkanie na miarę IV
16:25 Polowanie na ogród VII
18:15 Weekendowa metamorfoza (8) – reality show
19:05 Pogromcy chaosu (4)
20:05 Dorota w urzędzie IV
21:35 Będzie pięknie (7/8)
22:35 House Hunters

BBC LIFESTYLE

08:10 Mistrzowie szycia (4)
09:15 Zamek Windsor (3,4/6)
11:10 Bajecznie bogaci agenci
12:25 Najdroższe brytyjskie domy III (6) – serial dok.
13:25 Mistrzowie szycia (3) – program rozrywkowy
14:30 Wielkie brytyjskie wypieki (8) – pr. rozrywkowy
15:40 Zapraszam do stołu: profesjonalści (5, 6)
17:35 Bajecznie bogaci agenci
18:45 Mistrzowie szycia (4)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (9) – pr. rozrywkowy
21:00 10 lat mniej w 10 dni II
22:00 Superchirurgi II

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół XII (4/16)
08:55 Przyjaciele VI
11:55 Teoria wielkiego podrywku IV – serial kom.
14:30 Dwóch i pół XII
16:30 Przyjaciele VI – serial komediowy USA 2000
19:30 Teoria wielkiego podrywku IV – serial kom.
22:00 The Office PL II (2,3/12) – serial kom. Polska 2022
23:05 Comedy Club (10, 11)
00:05 Miasteczko South Park VII (3,4/15) – serial anim.
01:00 Pracoholicy II (7/10)

TVP SERIALE

08:30 Komisarz Alex V (7)
09:25 Rodzinka.pl VI (9/26)
10:00 Klan – telenowela
10:35 Ranczo (7,8/13)
12:25 Komisarz Alex V (8)
13:25 Ojciec Mateusz 33
15:25 Komisarz Alex V (9) – serial krym. Polska 2014
16:10 Na sygnale – serial obycz.
17:20 Ranczo (9,10/13)
19:25 Ojciec Mateusz 33 (3)
20:30 Komisarz Alex XXV (11) – serial krym. Polska 2026
21:30 Ranczo (11,12/13) – serial kom. Polska 2006
23:30 Ojciec Mateusz 33 (4,5)
01:25 Pitbull (9) – serial sens.

CANAL+ KUCHNIA

11:50 Maximum Foodie IV
12:50 Poza utartym szlakiem: Colin i Manu (4,5) – serial dok.
14:45 U sąsiadów w kuchni XIII
15:50 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (6)
16:10 Jakubiak rozgryza Polskę (6) – mag. kulinarny
16:40 Jamie Oliver (4)
18:30 Azjatycka kuchnia Ewy Pau (1, 2) – mag. kulinarny
19:25 m jak mięso (1)
19:50 Zgrillowani (7)
20:15 m jak mięso (6, 7)
21:15 Anthony Bourdain IX
23:50 Bitwa na smaki (9, 10)

CANAL+ DOMO

10:00 Gardeners' World (8)
11:10 Ucieczka na wieś XXII
12:05 Wielkie projekty: Australia X – serial dok.
13:05 Pogromcy bałaganu (8)
14:05 Cudotwórcy – pod presją (7) – serial dok. USA 2026
15:00 Liczy się miejsce (14)
15:55 Małe-wielkie zmiany
16:50 Gardeners' World (11)
18:00 Ucieczka na wieś XXII
18:55 Wielkie projekty.
20:00 Daleko od miasta XII (3)
21:00 Cudotwórcy – pod presją – serial dok. USA 2026
22:00 Cztery pory roku w ogrodach Kew II (6)

PLANETE+

13:45 Najpiękniejsze rzeki świata II (9/10) – serial dok.
14:45 Wiatr. Niewidzialna siła
15:50 Niezwykłe podróże kolejną XIV (2/4) – serial dok.
16:55 Świat z góry (4,5/14)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Jak oligarchowie korumpują Zachód (2)
19:45 My, budowniczowie nowej Czechosłowacji
20:50 Jafta 1945. Prawdziwa cena pokoju – film dok.
22:00 Premiera: 1936–1953. Hiszpańska zbrodnia domowa

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Zoom na architekturę
09:00 Parker na złotym szlaku
10:00 Dżungla złota
12:00 Przemysłnicy: na morzu
13:00 Wyzwanie: przetrwanie
14:00 Nagi instykt przetrwania – 21 dni samotności (2/8)
15:00 Złomowisko PL VIII
16:00 Łowcy opali VIII (13)
17:00 Kroniki policyjne
18:00 Polscy Truckersi III
19:00 Nagi instykt przetrwania VI (10/17) – serial dok.
21:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge V (10/11)
22:00 Złoto drwali II (6/8)
23:00 Akta ekspedycji

TVP HISTORIA

11:00 Wszystkie kolory świata
12:05 Podziemne Włochy II
13:05 Brytyjskie odliczanie do wojny – serial dokumentalny
14:00 Janosik (11/13)
15:00 Powstanie warszawskie. Pragnienie wolności – film dok.
15:35 Sensacje XX wieku
18:10 1920. Wojna i miłość (12)
19:05 Ex libris – magazyn
19:35 Flesz historii (7/6)
20:00 Trzeci oficer (11)
20:55 Bałtycki łańcuch, protest, który zmienił bieg historii
21:55 Kampinoska epopeja
22:55 Sensacje XX wieku

HISTORY

11:15 David Duchovny: archiwum tajemnic II (12)
12:10 Gwiazdy lombardu XXV
13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata (11/26)
14:50 Największe tajemnice świata VI (17/20) – serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa w kolorze: największe bitwy
18:10 Największe tajemnice świata VI (4/20) – serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Łowca historycznych skarbów (4) – serial dok.
22:00 Wojny magazynowe XVI

NATIONAL GEOGRAPHIC

11:30 Ekstremalne katastrofy
15:00 Katastrofa w przestworzach XXI (5/10) – serial dok.
16:00 Ukryte pod miastami
17:00 Tajemnicze wyspy
17:55 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (2,3/10)
20:05 Katastrofa w przestworzach XXIV (3/10) – serial dok.
21:00 Premiera: Morskie megalaszyby III – serial dok.
22:00 Premiera: Katastrofy pod lupą II – serial dok.
23:00 Grand Prix Monako: za kulisami wyścigu – film dok.

FOCUS TV

08:00 Byli sobie podróżnicy (25,26/26) – serial anim.
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici VIII
10:00 Gwiazdy lombardu XXIII
12:00 Tajemnice II wojny światowej – serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii XXIII (2,3) – serial dok.
14:00 Kroniki Hitlera (8/13)
15:00 Truckersi przez Australię IX (6/13) – serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podlasie V
20:00 Galileo – pr. popularn.
21:00 Poszukiwacze historii VI
22:30 Sekretne tunele Hitlera

BBC EARTH

10:25 Życie na pustkowiu IX
11:25 Zabójcza pogoda V
12:30 Dzikie połow (8/8)
13:30 Najwspanialsze rzeki świata: Nil (2/3) – film dok.
14:35 W okowach mrozu VI
16:40 Fenomeny współczesnego życia II (1/6) – serial dok.
17:40 Najwspanialsze rzeki świata: Nil (2/3) – film dok.
18:45 Mississippi z Nickiem Knowlesem – serial dok.
19:55 Planeta zmian: koralowce
20:55 W okowach mrozu VII
22:55 Cała prawda o naszych zębach (1/2) – program dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

08:10 Maria Stuart: listy pisane sztyfem – film dok.
09:20 Wojna światowa (4/8)
10:20 Zapomniana wojna Churchilla – film dok.
11:30 Tajne bazy nazistów
12:25 Konkwistadorzy: powstanie i upadek (4,5,6/6)
15:20 Machu Picchu – film dok.
16:35 Wojna światowa: 1914–1945 (5/8) – serial dok.
17:40 Podziemia armia
18:40 Majowie: wojna pięciu królestw (3) – serial dok.
19:45 Historia Troi – serial dok.
20:55 Historia i jego władza (2/3)
22:05 Anna Boleyn i Elżbieta I

co roku w Opolu	boa na żył	bywa zapalony Amor	dlugi nóż o tym ostrzu	nauka o gwiazdach	wojak w stylu węglerskim	bardzo dobra opinia	... kłaków był nim Jan Suzin	gangster z „Kilera”	do zabijania much	dreszczowiec z Marilyn Monroe	... Dan-kowska, pilotka				
Inuita	16	2	4	6	3	1	dzielnica Warszawy								
dawne okrycie	2	12	14	21	18	lekkie uderzenie, potrzask-nięcie									
obja meble skóra	17	18	11	6	10	16	... Lipnicka								
miasto nad Baryczą	6	15	6			pasza dla konia									
miasto niedaleko Zagania	13		22	mityczny władca wiatrów			bar dla chemików zgraja								
pika, kopia	18	19	20	można poczuć je na plecach	marzenie filmowców										
rodzi kokosy	15	18	5		stoją na osiedlu		Marcin, ogłosił 95 tez		okrutnik	żyrant					
piernik z kokosów	22			wpuszcza widzów na salę kinową					solidny kij						
	18	15	3	18		15									
wykiełkuje	12	6	18	19	5	1	20 minut w hokeju								
	1	5	6	4	okres mezo-zoiku	4			przed-miot z dalekich krajów	16	7	12	1	17	20
gorzalki napoj do drinka		niedłot z Nowej Zelandii				spotkanie z kochanym						kant, krawędź			

Tu wpisz litery z pól oznaczonych cyframi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22

Rozwiązanie krzyżówki

11	9	10	12	16	4				
19	12	1	22	4	6	16	13	4	6

Rozrywka w „Wyborczej”

Codzienna porcja łamigłówek od poniedziałku do soboty na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej”

JAK ROZWIĄZAĆ SZYFROPANORAMĘ?

Część „panoramiczną” należy rozwiązać jak zwykłą krzyżówkę panoramiczną. Przy okazji część liter z wpisywanych haseł wypelni niektóre pola zaznaczone kolorem, czyli te należące do szyfrokrzyżówki. W niej każdej liczbie odpowiada inna litera. „Rozkodowane” litery można wpisywać do pustych pól pod diagramem (pola 1-22). Aby odczytać hasło trzeba przepisać je do właściwych kratrek w polu „rozwiązanie krzyżówki”.

Rozwiązanie z wydania 14 sierpnia: DREWNIANA ALTANA

Jeszcze więcej rozrywek w aplikacji i na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej”

APLIKACJA WYBORCZEJ

📱 📖 🧩 🎧

PROSTO Z POLSKI

TYGODNIK

Piątek, 21 sierpnia 2026 | Redaktor prowadząca Magdalena Mach

wyborcza.pl

Siedliska oplakują ofiary wypadku autokaru na Węgrzech

Zginęły wspaniałe, kochane osoby

– Jak sobie poradzimy, kiedy będą tu przywożone ciała? Gdy będą wracać ranni? Nie wiem, kiedy się z tym oswoimy, jak długo to może trwać – mówi Halina Wójcik z Siedlisk. Pięć z 12 ofiar wypadku polskiego autokaru z pielgrzymami na Węgrzech to mieszkańcy tej podrzeszowskiej wsi, która ma 1600 mieszkańców.

Agata Kulczycka

Halina Wójcik mieszka vis a vis domu kultury w Siedliskach. W poniedziałek przed południem pierwszy raz po tym, jak dowiedziała się o wypadku, w którym zginęli jej sąsiedzi, wyszła do ogrodu, by zaczerpnąć świeżego powietrza i spróbować ochłonąć.

– To bardzo trudne. Po tym, jak wczoraj się dowiedziałam, co się wydarzyło, nie mogłam mówić, ciężko mi było nawet wyjść do kościoła. Nie wiem, kiedy się z tego ocknę – mówi.

Koleżanki od wczesnej młodości

Cztery ofiary katastrofy to bardzo bliskie jej osoby: – Dwie to najbliższe koleżanki, wspaniałe, kochane, sympatyczne, miłe i mądre osoby. Dwoje pozostałych to bliscy znajomi. Zналиśmy się wszyscy od wczesnej młodości, od mojego zamążpójścia: i dziewczyny, i chłopaki. Spotykaliśmy się w domu kultury, tu naprzeciwko, w Klubie Seniorów, w Klubie Koła Gospodyń. Ich śmierć jest dla mnie tak trudna, że nie mogę tego udźwignąć. Ciężko mi to objąć umysłem, ciężko przyjąć, skoro wiem, że moje koleżanki nie żyją. Te opowieści uczestników, w których mówią, jak ciężkie chwile przechodzili, jak krzyczeli, jak płakali.

Mówi, że tragedia, która wydarzyła w niedzielę na węgierskiej autostradzie, odbiła się na całej lokalnej społeczności: – Spotykam znajomych, oni mają łzy w oczach, albo płaczą, kręcimy głowami i nie wiemy, co powiedzieć. Nawet nie jesteśmy w stanie o tym rozmawiać. Nie krytykujemy kierowcy, bo całe to zdarzenie jest zbyt straszne. Nie wiem, co będzie dalej. Jak sobie poradzimy, kiedy będą tu przywożone ciała, będą wracać ci, którzy zostali ranni. Nie wiem, kiedy się z tym oswoimy, jak długo to może trwać – martwi się.

Siedliska: Tu wszyscy się dobrze znają

W lokalnym sklepie od rana wypadek to główny temat rozmów. Mieszkańcy rozmawiają o praw-

• Pięć z 12 ofiar wypadku polskiego autokaru z pielgrzymami na Węgrzech to mieszkańcy podrzeszowskiej wsi Siedliska FOT. PATRYK OGORZAŁEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

dopodobnych przyczynach jeszcze zanim podała je węgierska policja. – Nocnej jazdy na takich wyjazdach w ogóle nie powinno być. Wszędzie przecież można dojechać w dzień. W nocy każdemu może się zdarzyć przysnąć – mówi pan Zdzisław z sąsiadującego z Siedliskami Zarzeczka, który pakuje do torby chleb, śmietanę, zapas wody mineralnej i wędlinę.

Sprzedawczyni przyznaje: – Dziś klienci tylko o tym mówią. Nasza najlepsza klientka, pani Kazia, też była na tej pielgrzymce. To kochana osoba, codziennie tu do nas przychodziła, bardzo się o nią martwiliśmy. Ale wiemy już, że żyje i bardzo się ucieszyliśmy. Jest poturbowana, ale najważniejsze, że żyje.

Siedliska to mała podrzeszowska wieś, z 600-letnią historią. Ma 1600 mieszkańców, zadbaną szkołę podstawową, przedszkole i oddany w zeszłym roku żłobek. Nowi mieszkańcy chętnie się tu budują, bo wieś graniczy od południa z Rzeszowem. Wszyscy się tu znają, działają w OSP, Kole Gospodyń, starsi – w Klubie Seniora.

Każdy tu jest spokrewniony albo był w bliskich relacjach z kimś, kto pojechał na pielgrzymkę do Medjugorie.

Spośród 12 ofiar niedzielnego wypadku na Węgrzech, aż pięć to mieszkańcy Siedlisk. – Wszystkie ofiary śmiertelne to osoby w wieku emerytalnym. Tożsamość trzech z tych pięciu ofiar została oficjalnie potwierdzona – mówi w poniedziałek rano Adam Skoczylas, wójt gminy Lubelnia, na której terenie leżą Siedliska. Wójt o wypadku dowiedział się w niedzielę rano od znajomego. – Powiadomiliśmy wojewodę, zwołaliśmy sztab kryzysowy w Urzędzie Gminy i na bieżąco przez cały dzień monitorowaliśmy sytuację, a w nocy byliśmy z za-

stępcą komendanta miejskiego i panią psycholog u bliskich tych osób, których śmierć została oficjalnie potwierdzona, by je o tym poinformować.

– W sumie z terenu naszej gminy 18 osób brało udział w tej pielgrzymce, z czego 17 z Siedlisk, a jedna z Lubeni. Taka tragedia wydarzyła się pierwszy raz w historii naszej miejscowości – podsumowuje wójt.

Był w Medjugorie w zeszłym roku. I teraz znowu miał jechać

Wiesław Duda, mieszkaniec Siedlisk, radny powiatu w zeszłym roku był na takiej samej pielgrzymce i w tym roku znowu się wybierał. W ostatniej chwili zrezygnował. – Pomodliłem się już w tej intencji, że Opatrzność nade mną czuwa – mówi. Ale bardzo przeżywa to, że zginęli jego sąsiedzi i żony jego dwóch kolegów. – Synowie moich sąsiadów pojechali na Węgry i już zidentyfikowali matkę. Tyle, co wróciliśmy ze wspólnego, dwutygodniowego wyjazdu na Węgry. Bawiliśmy się, dowcipkowaliśmy i siedzieliśmy w słońcu, a teraz ona już nie żyje. Mężowi udało się przeżyć – mówi Wiesław Duda. Podkreśla, że to, co wydarzyło się na autostradzie na Węgrzech to największa tragedia w powojennej historii Siedlisk. – Zdarzały się tragiczne wypadki. Nawet gdy ginęła w nich jedna osoba, przeżywalismy tę tragedię całą społecznością. Co dopiero gdy tyle osób ginie i tyle osób jest rannych – zalamuje ręce pan Wiesław.

Z Siedlisk z Biurem Pielgrzymkowo-Turystycznym Floratur do Medjugorie pojechało 17 osób, w tym jedno małżeństwo z dwójką dzieci w wieku 13 i 17 lat. – Ci, którzy przeżyli, są w na tyle dobrym stanie, że ich życiu nie zagraża niebezpieczeństwo – mówi Wiesław Duda.

Wspomina swoją ubiegłoroczną pielgrzymkę z biurem Floratur: – Dziś doszukujemy się, kto zawinił. Ja nie osądzam nikogo. Bardzo pozytywnie ocenilem ten poprzedni wyjazd. Wszystko było bardzo dobrze zorganizowane – i zwiedzanie, i zakwaterowanie, i transport. Moim zdaniem kierowcy po ośmiodniowym pobycie na miejscu, nie byli zmęczeni, bo nie było tam długich tras do pokonania. To na co zwróciłem uwagę: mieliśmy być 16 sierpnia o godz. 8 rano w Strzyżowie tak jak teraz oni – mówi pan Wiesław. Część uczestników tegorocznego wyjazdu była z nim wówczas w Medziugorie, ale nikt z tej piątki, która zginęła.

Zginęło 12 osób

W pielgrzymce do Medjugorie w Bośni i Hercegowinie uczestniczyło 59 osób z Podkarpacia, 12 zginęło w wypadku, który wydarzył się w drodze powrotnej na autostradzie na Węgrzech ok. godz. 1 w nocy w niedzielę, 16 sierpnia.

W poniedziałek w południe mieszkańcy Podkarpacia uczcili minutą ciszy tragicznie zmarłych w wypadku na Węgrzech. W szczególnie sposób uczciło to tragiczne zdarzenie kilkudziesięciu pracowników Urzędu Gminy w Lubeni. Wszyscy w południe wyszli na zewnątrz budynku, by wyrazić szacunek dla pamięci zmarłych.

Organizatorem wyjazdu było Biuro Pielgrzymkowo-Turystyczne Floratur z Rymanowa Zdroju. Jego właściciel był jednocześnie pilotem wycieczki. Przeżył wypadek, podobnie jak dwaj kierowcy, ok. 60-letni i 55-letni. Autokar, którym jechali pielgrzymi, należy do firmy przewozowej „Michael” z Osieka Jasielskiego. Firma od kilkunastu lat współpracuje z biurem Floratur. Jej właściciel Tadeusz Dykas zapewniał nas w niedzielę, że autokar był sprawny, miał aktualne badania techniczne.

21 rannych przyleciało do Polski w poniedziałek wieczorem specjalnym rządowym samolotem. Wylądowali na lotnisku w Jasionie, skąd osoby w dobrym stanie pojechały prosto do domów, a te wymagające dalszej hospitalizacji zostały przetransportowane do podkarpackich szpitali. W węgierskich szpitalach zostali ci, których stan zdrowia na transport nie pozwala.

Trwają dwa postępowania dotyczące wypadku, na Węgrzech i w Polsce. W Polsce śledztwo ws. nieumyślnego spowodowania katastrofy w ruchu lądowym wszczęła Prokuratura Okręgowa w Krośnie.

Według wstępnych ustaleń śledczych autokar zjechał z niewyjaśnionych przyczyn z pasa ruchu na pobocze, gdzie się przewrócił. Prokuratura wystosowała już do strony węgierskiej Europejski Nakaz Dochodzeniowy, w którym zawniosowała o dostarczenie dokumentacji dotyczącej wypadku. ●

► 4-5

Spór w szpitalu w Bielsku Podlaskim bada prokuratura

Piosenki, wpisy i zarzuty o hejt

Spór o zarobki, godziny pracy i sposób zarządzania szpitalem w Bielsku Podlaskim trafił do prokuratury.**Agata Sawczenko**

Nie może być tak, że ktoś publicznie obraża drugiego człowieka, montuje jakieś piosenki, publikacje i karykatury bez żadnych podstaw. Tym razem postanowiłem nie zostawiać tego bez reakcji – mówi dr Arsalan Azzaddin, wicedyrektor ds. medycznych szpitala powiatowego w Bielsku Podlaskim.

Prokuratura potwierdza, że prowadzi sprawę. – Mamy takie zawiadomienie. Sprawdzamy okoliczności. Dopiero potem podejmiemy decyzję, czy będziemy wszczynać postępowanie – mówi Adam Naumczuk, prokurator rejonowy w Bielsku Podlaskim. Konflikt między lekarzem a Eugeniuszem Muszycem trwa już od kilku lat – mimo że obaj panowie zapewniają, że właściwie się nie znają i że widzieli się może dwa razy w życiu, zupełnie przypadkowo. Muszyc chce wziąć pod lupę zarobki lekarza.

Twierdzi, że ten za dużo pracuje i za dużo zarabia. Muszyc zwracał uwagę, że Azzaddin jest jednocześnie zastępcą dyrektora ds. lecznictwa, koordynatorem SOR-u, lekarzem Szpitalnego Oddziału Ratunkowego, a także pracuje na oddziale chorób wewnętrznych. Pyta również o wysokość jego wynagrodzenia i liczbę przepracowanych godzin. O wykaz jego dyżurów poprosił szpital, a o sprawdzenie sytuacji – Państwową Inspekcję Pracy. Kontrola PIP w szpitalu trwa.

Ale Eugeniusz Muszyc posunął się dalej. Wpisy na temat lekarza publikuje na swoim profilu w portalu społecznościowym. To się dr. Azzaddinowi nie podoba.

„BIORE DYŻURY, BO NIE MA ZASTĘPSTWA”

Azzaddin nie ukrywa, że jego dochody są wysokie. Bywa, że ma nawet 350 godzin dyżurów w miesiącu. Twierdzi jednak, że wynika to przede wszystkim z katastrofalnych braków kadrowych.

– Ze względu na poważne braki kadrowe byłem zmuszony do pracy w znacznie większym wymiarze niż standardowy. W najbardziej obciążonych miesiącach mój czas pracy sięgał na-

• **Arsalan Azzaddin, lekarz internista, wicedyrektor ds. technicznych. Bielsk Podlaski, 21 lipca 2026 roku** FOT. AGNIESZKA SADOWSKA / AGENCJA WYBORCZA.PL

Nie może być tak, że ktoś publicznie obraża drugiego człowieka, montuje jakieś piosenki, publikacje i karykatury bez żadnych podstaw. Tym razem postanowiłem nie zostawiać tego bez reakcji

DR ARSALAN AZZADDINwicedyrektor ds. medycznych szpitala powiatowego
w Bielsku Podlaskim

wet 600 godzin miesięcznie. Tak duże obciążenie wynikało przede wszystkim z konieczności zapewnienia ciągłości pracy oraz przejęcia obowiązków, których z powodu niedoboru kadry lekarskiej nie było komu wykonywać – mówi.

– Nigdy wcześniej tyle nie pracowałem. Ale nie ma lekarzy. Alternatywa jest prosta: albo biorę kolejne dyżury, albo zamykamy część działalności – dodaje.

Jak podkreśla, jeszcze kilka lat temu na SOR-ze dyżurowało siedmiu lekarzy związanych ze szpitalem. Dziś chętnych jest znacznie mniej.

– Od kilku lat szukamy lekarzy i nikt się nie zgłasza. To nie jest problem tylko naszego szpitala, ale całej Polski – przekonuje.

W przesłanym redakcji oświadczeniu twierdzi, że przepracowanie „kilkuset godzin miesięcznie” nie było wyjątkiem, lecz konsekwencją braków kadrowych. Podkreśla też, że dodatkowo wspiera oddział wewnętrzny.

„W ramach pełnionej funkcji koordynatora udzielam również świadczeń zdrowotnych na rzecz Oddziału Chorób Wewnętrznych w celu zapewnienia ciągłości opieki nad pacjentami, za co otrzymuję wynagrodzenie w wysokości 10 zł za godzinę” – napisał. Podaje też kwoty za dyżury na SOR – nie więcej niż 215 zł brutto za godzinę. To jedna z najniższych stawek w województwie.

Dodaje, że wielokrotnie przejmował dyżury, gdy nie udało się znaleźć zastępstwa.

MUSZYC: „EGZOTYCZNA KOALICJA”

Zdaniem Azzaddina problem nie sprowadza się jednak do sporu o pieniądze.

Lekarz twierdzi, że publikacje Muszycy od dawna mają charakter personalny. Szczególnie krytycznie ocenia wpisy odnoszące się do jego pochodzenia. W jednym ze wpisów Muszyc używał określenia „egzotyczna koalicja” wobec kierownictwa szpitala. Publikował też materiały dotyczące sytuacji w placówce, ilustrowane zdjęciami Azzaddina. I podawał, że lekarz miesięcznie dyżuruje 650 godzin (trzydziestodniowy miesiąc to w sumie 720 godzin).

Azzaddin jest z pochodzenia Kurdem. W swoim oświadczeniu napisał, że związkowiec odnosił się do jego narodowości „w sposób obraźliwy, stygmatyzujący i dyskryminujący”.

„Wypowiedzi te nie odnosiły się wyłącznie do kwestii merytorycznych związanych z wykonywaniem przeze mnie obowiązków zawodowych, lecz eksponowały moją narodowość jako okoliczność mającą podważać moją wiarygodność i kompetencje” – twierdzi.

Pisze: „Fakt, że do chwili obecnej nie reagowałem na jego ataki, które są nie tylko pozbawione polotu, ale często rasistowskie i ksenofobiczne, nie oznacza, że zamierzam pozostawiać jego ofiarą do końca życia. Zamierzam bronić swojej godności i wizerunku”.

Lekarz zapowiada również kroki cywilne. – Najpierw prokuratura, później pozew. Nie zamierzam dłużej tego tolerować.

MUSZYC: CHODZIŁO O PRZEJRZYSTOŚĆ

Związkowiec odpiera zarzuty: „Moją intencją nie było obrażanie ani nękanie kogokolwiek. Zadałem pytania na prywatnym profilu Facebooka w imieniu pracowników, wyłączając w celu dociekania prawdy, przejrzystości i odpowiedzialności” – napisał w oświadczeniu przesłanym redakcji.

Twierdzi, że jego działania dotyczyły wyłącznie kwestii związanych z funkcjonowaniem publicznego szpitala i wydatkowaniem publicznych pieniędzy.

Kategorycznie odrzuca też zarzuty dotyczące narodowości.

„W żadnym moim komentarzu nie padło ani jedno słowo odnoszące się do czyjejkolwiek narodowości, pochodzenia czy wyznania. Przypisywanie mi takich intencji jest całkowicie bezpodstawną nadinterpretacją”.

Dodaje, że stawia się na każde wezwanie prokuratury i będzie składał wyjaśnienia.

Na razie śledczy nie przesądzą o zasadności zarzutów. Potwierdzają jedynie, że po zawiadomieniu złożonym przez wicedyrektora szpitala prowadzone jest postępowanie. Sprawdzi ono, czy publikacje związkowca mieściły się w granicach dopuszczalnej krytyki, czy też mogły naruszać prawo. ●

OGŁOSZENIE

Kraj/34444729

Masz problemy w domu, pracy na uczelni?
Niepokoisz się, że ich przyczyną bądź skutkiem jest choroba lub zaburzenie psychiczne?
Zgłoś się do punktu zgłoszeniowo-koordynacyjnego.
Najpóźniej w ciągu 72 godzin znajdziesz tam profesjonalną pomoc.

Centrum Zdrowia Psychicznego w Gorzowie Wlkp.,
ul. Walczaka 42,
tel. 95 782 78 76

Wielospecjalistyczny
Szpital Wojewódzki
w Gorzowie Wlkp. Sp. z o.o.

**CENTRUM
ZDROWIA PSYCHICZNEGO**
W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

Prezydent Miasta Opola

wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej zawiadamia, że na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Opola w budynku przy ul. Piastowskiej 17 (V piętro) podany jest do publicznej wiadomości

WYKAZ NIERUCHOMOŚCI

SKARBU PAŃSTWA

przeznaczonej do najmu w trybie bezprzetargowym na rzecz dotychczasowego najemcy. Lokal użytkowy o powierzchni 175,26 m², znajdujący się w budynku przy ul. Oleskiej 31 w Opolu (działka nr 140/1 obręb Opole)

Opole/34448608

OGŁOSZENIE Wójt Gminy Etk

podaje do publicznej wiadomości, że w Urzędzie Gminy w Etku przy ul. T. Kościuszki 28 A, 19-300 Etk,

wywieszone są wykazy:

nieruchomości gruntowej przeznaczonej do dzierżawy stanowiącej części działki nr 94/1 obręb Mostolty, nieruchomości gruntowych przeznaczonych do sprzedaży w trybie bezprzetargowym na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej stanowiących działki nr 3/9 o pow. 0,0553 ha oraz 653/3 o pow. 0,0476 ha obręb Szeligi Buczki

Olsztyn/34448397

INFORMACJA

Na podstawie art. 35 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399 i poz. 912) Urząd Miejski w Brodnicy, Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Geodezji, uprzejmie informuje, że na tablicy informacyjnej w siedzibie Urzędu Miejskiego został wywieszony – na okres od dnia 21.08.2026 r. do dnia 11.09.2026 r. – wykaz nieruchomości położonych przy ul. Aleja Leśna i ul. Okrężnej, przeznaczonych do dzierżawy, oraz nieruchomości położonych przy ul. Ustronie i ul. Zamkowej, przeznaczonych do użyczenia.

Bydgoszcz-Toruń/34448630

INFORMACJA Prezydenta Miasta Włocławek

Na podstawie art. 43 w związku z art. 46 pkt 1 Ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026r., poz. 670 t.j.), informuję o przyjęciu Uchwały Nr XXXV/83/2025 Rady Miasta Włocławek z dnia 24 czerwca 2026 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Włocławek dla obszaru położonego w rejonie ulic: Okrzei, Wroniej, Witosy, Nowomiejskiej, Chopina, Okrężnej i Wierzbowej (Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego z dnia 13 lipca 2026, poz. 3507) dla którego przeprowadzono postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz informuję o możliwości zapoznania się z jego treścią, a także z uzasadnieniem, o którym mowa w art. 42 pkt 2 oraz z podsumowaniem o którym mowa w art. 55 ust. 3 w/w ustawy.

Dokumenty dostępne są w siedzibie Urzędu Miasta Włocławek przy Zielonym Rynku 11/13, w godzinach pracy urzędu (pokój 410, IV-piętro).

Prezydent Miasta Włocławek

Klauzula informacyjna dotycząca przetwarzania danych osobowych w związku z procedurą planistyczną sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:

- tożsamość administratora: Gmina Miasto Włocławek, reprezentowana przez Prezydenta Miasta Włocławek;
- dane kontaktowe administratora Prezydenta Miasta Włocławek: adres e-mail: poczt@um.wloclawek.pl, nr telefonu: (54) 414-40-00 lub pisemnie na adres siedziby urzędu;
- dane kontaktowe inspektora ochrony danych: adres e-mail: iod@um.wloclawek.pl, nr telefonu: (54) 414-42-69 lub pisemnie na adres administratora danych;
- cele przetwarzania: przetwarzanie odbywa się w celu przeprowadzenia postępowania administracyjnego w związku z uchwalaniem planu miejscowego w trakcie procesu planistycznego tworzenia projektów planów miejscowych;
- podstawa prawna: przetwarzanie dokonywane jest na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz art. 6 ust. 1 lit. a) ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach;
- odbiorcy danych: uprawnione do uzyskania danych osobowych na podstawie przepisów prawa lub zawartej umowy powierzania przetwarzania danych z administratorem;
- okres przechowywania danych: dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do realizacji celów przetwarzania, a po tym czasie przez okres oraz w zakresie zgodnym z przepisami ustawy z dnia 14 lipca 1983r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach tj. wiecześnie (kategoria archiwalna A);
- informacja o dowolności lub obowiązku podania danych: podanie danych osobowych jest obowiązkowe i wynika z przepisów prawa. Nie podanie danych osobowych w wymaganym zakresie spowoduje pozostawienie sprawy bez rozpoznania;

Informacje o szczegółowych zasadach przetwarzania danych osobowych dostępne są w siedzibie Wydziału Urbanistyki i Architektury Urzędu Miasta Włocławek przy Zielonym Rynku 11/13 we Włocławku, pokój 404 (w godzinach urzędowania) oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Włocławek: <https://bip.um.wlocl.pl/17/polityka-prywatnosci-bip.html>

Bydgoszcz-Toruń/34448516

OGŁOSZENIE WÓJTA GMINY OSIELSKO z dnia 21 sierpnia 2026 r.

o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu obejmującego obszar miejscowości Żołędowo, gmina Osielesko

Na podstawie art. 17 pkt. 9 i 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538 z późn. zm.) w związku z art. 67 ust. 3 i ust. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688 z późn. zm.) i art. 39, ust. 1, pkt 2, 3, 4, 5 oraz art. 40 i 41 w związku z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670 z późn. zm.) oraz uchwały Rady Gminy Osielesko nr III/38/2019 z dnia 23 kwietnia 2019 r. zawiadamiam o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu obejmującego obszar miejscowości Żołędowo, gmina Osielesko, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w dniach **od 31 sierpnia 2026 r. do 30 września 2026 r.** w siedzibie Urzędu Gminy Osielesko, ul. Jana Pawła II 28, 86-031 Osielesko w godzinach **od 8⁰⁰ do 14⁰⁰.**

Dyskusja publiczna nad przyjętymi w projekcie planu miejscowego rozwiązaniami odbędzie się w dniu **16 września 2026 r.** w siedzibie Urzędu Gminy, ul. Jana Pawła II 28, o godzinie 15:00.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538 z późn. zm.), art. 67 ust. 3 pkt 1 i 2 i ust. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688 z późn. zm.), każdy kto kwestionuje ustalenia przyjęte w projekcie planu miejscowego, może wnieść uwagi.

Uwagi należy składać na piśmie do Wójta Gminy Osielesko z podaniem imienia i nazwiska lub nazwy jednostki organizacyjnej i adresu, oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, w nieprzekraczalnym terminie do dnia **15 października 2026 r.**

Zgodnie z art. 8c ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwagi mogą być wnoszone w formie papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularzy zamieszczonych przez organ sporządzający projekt w Biuletynie Informacji Publicznej.

Z projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko można zapoznać się również na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Osielesko (bip.osielsko.pl) w katalogu: Zagospodarowanie i planowanie przestrzenne, Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w opracowaniu, pod adresem: <https://bip.osielsko.pl/artykuly/1434/mpzp-dla-terenu-obejmujacego-obszar-miejscowosci-zolędowo-gmina-osielsko>.

Administratorem danych osobowych jest Wójt Gminy Osielesko. Klauzulę informacyjną RODO zamieszczono na stronie www.bip.osielsko.pl oraz w siedzibie Urzędu Gminy Osielesko, ul. Szosa Gdańska 55A, 86-031 Osielesko.

Wójt Gminy Osielesko
Janusz Jedliński

Bydgoszcz-Toruń/34448588

Żelki Haribo
różne rodzaje
1 kg = 5,27/4,94/4,51 €
opak. 150/160/175 g

-33%
0.79

Czekolada Ritter Sport
różne rodzaje
1 kg = 16,90 €
opak. 100 g

-26%
1.69

Oferta obowiązuje od 24 do 29.08.2026 lub do wyczerpania zapasów.

Kinder Bueno
różne rodzaje
1 kg = 16,87/15,30 €
opak. 195/215 g

-34%
3.29

Płyn do płukania Kuschelweich
różne rodzaje
1 pranie = 0,04 €
opak. na 43 prania

-23%
1.90

Palmolive żel do kąpieli
różne rodzaje
1 l = 4,00 €
opak. 250 ml

-25%
1.00

Sosy grillowe Knorr
1 kg = 4,00 €
opak. 250 ml

-44%
1.00

Kawa Lavazza
ziarnista
różne rodzaje
opak. 1 kg

-25%
14.99

Coca-Cola Fanta Sprite
różne rodzaje
1 l = 0,80 €
opak. 1,25 l

-37%
1.00

+0,25 €
kaucja

Wszystkie ceny w euro.

EDEKA center • Landgrabenpark 1 • 16303 Schwedt/Oder • godziny otwarcia: pon. – sob. 8:00 – 20:00

Wydawca: Dritte EDEKA-Markt Minden-Hannover GmbH, Wittelsbacherallee 61, 32427 Minden

Ekspert: Zakaz nocnej jazdy dla autokarów jest potrzebny, bo życie jest bezcenne

Dodatkowy nocleg to tyl

• Strażacy na miejscu katastrofy polskiego autokaru na Węgrzech FOT. REUTERS/BALAZS TOTH/MEZOKOVESD KEPEKBEN

Powinno się zakazać przejazdów autobusów turystycznych w porze nocnej – takie głosy pojawiły się po wypadku na Węgrzech, w którym zginęło 12 osób. Policja węgierska mówi o zaśnięciu kierowcy, jako o prawdopodobnej przyczynie katastrofy.

Agata Kulczycka

O k. godz. 1 w nocy w niedzielę, 16 lipca, w wypadku polskiego autokaru na autostradzie M3 na Węgrzech, zginęło 12 osób, dwie walczą o życie, rannych zostało kilkadziesiąt osób. Autokarem podróżowało 59 osób, wracali z ośmiodniowej pielgrzymki do Medjugorie w Bośni i Hercegowinie. Po wypadku w komentarzach internauci domagają się zmiany prawa i zakazu nocnych podróży turystycznym autokarom, jeżdżącym na długich trasach. Zwłaszcza że do podobnych wypadków dochodziło już wcześniej. Między innymi:

1 lipca 2002 roku, między 1 a 2 w nocy, w wypadku koło Balatonu na Węgrzech zginęło 20 osób, a 31 zostało rannych. Autobus, którym pielgrzymi z Lubelszczyzny jechali do Medjugorie, najechał na wysoki krawężnik, przewrócił się na dach, a następnie wpadł do przydrożnego rowu.

Dwa lata temu, ok. godz. 5.40, na autostradzie A4 na północ od Zagrzebia także zginęło

12 osób, a 32 zostały ranne w drodze do Medjugorie. Tak, jak w niedzielę pod Mezokövesd, autokar zjechał z drogi i wpadł do rowu.

ROZMOWA Z
MACIEJEM KULKĄ

biegłym z zakresu transportu, specjalizującym się w bezpieczeństwie ruchu drogowego

AGATA KULCZYCKA: Po wypadku polskich pielgrzymów na Węgrzech pojawiły się głosy, by zmienić prawo i zakazać nocnej jazdy autokarów turystycznych na długich trasach. Czy pana zdaniem taka zmiana przepisów jest potrzebna?

MACIEJ KULKA: – Jestem kierowcą autobusu, z żoną byliśmy na tej trasie i jesteśmy przeciwni nocnym przejazdom autobusów. Przepisy mocno ograniczają nocną jazdę kierowców. Niestety, nikt tego nie przestrzega, a kary są bardzo niskie.

Jak przepisy ograniczają nocną jazdę kierowców autobusów?

– 20 sierpnia 2020 roku został wprowadzony Pakiet Mobilności. Zaostbrono w nim przepisy dotyczące pracy kierowców. Kierowca może przepracować łącznie 10 godzin i to dotyczy nie tylko jazdy, ale też pomocy w zapakowaniu się po podróży, czy czasów oczekiwania na odprawę na granicy. Po 4,5 godzinie musi mieć 45 minut przerwy, albo zamienić się z innym kierowcą.

W porze nocnej, czyli między północą a godz. 7 rano, kierowca może pracować cztery godziny, ale maksymalnie po trzech godzinach musi mieć przerwę.

To określa art. 21 Ustawy o czasie pracy kierowców. Tu chodzi i o komfort pasażerów i kierowców, by mogli się rozprostować.

Ale kary za nieprzestrzeganie tych zapisów są bardzo małe, nikt ich nie nakłada ani w Polsce, ani w innych krajach Europy, więc nikt się tym nie przejmuje. Mówię to z przykrością, bo sam rozliczam czas pracy kierowców, także kierowców autobusów i wyraźnie to widzę.

Czy Pańskim zdaniem przepisy wystarczająco regulują pracę kierowców autokarów turystycznych w porze nocnej?

– Chciałbym, aby były one przestrzegane, bo w mojej ocenie są niespektowane i nikt na to nie zwraca uwagi. Kary są za niskie, by pełnić funkcję odstraszającą, choć Pakiet Mobilności wprost określił, że państwa członkowskie mają obowiązek wprowadzić takie kary, by miały efekt i edukacyjny i odstraszający.

To kary dla kierowców, czy przewoźników?

– Kierowca nie jest karany, tylko przewoźnik, a przewoźnikom i biuram podróży zależy, by

podczas drogi powrotnej nie robić dodatkowego noclegu, bo to dla nich nieopłacalne. Chcą, jak najszybciej wykorzystać autokar do kolejnych wyjazdów, bo w ten sposób zarabiają. W szczycie sezonu tych autobusów trochę brakuje, więc im szybciej autokar pojedzie w kolejną trasę, tym lepiej.

Tym, co jest największym zagrożeniem podróży w porze nocnej jest mikrosen. Proszę wyjaśnić, co to takiego?

– To jak stop-klatka. Zjawisko, podczas którego nie odczuwamy tego, co dzieje się na drodze. Patrzymy na przykład na zielone światło i nie zauważamy jego zmiany na czerwone. Nasz umysł jest w uśpieniu i tego nie rejestruje. Zdarzają się sytuacje, że ktoś ma taką mikrodziurkę z otwartymi oczami i tego zupełnie nie kontroluje.

Węgierska policja twierdzi, że prawdopodobną przyczyną wypadku koło Mezokövesd, było właśnie to, że kierowca zaśnął.

– Mogło się to zdarzyć. W miejscu, gdzie doszło do wypadku, był bardzo łagodny zakręt w lewo. Początkowo, zgodnie z siłą odśrodkową, kierowca jechał po poboczu, prawdopodobnie, gdy się zorientował, że coś jest nie tak, było już za późno. Wpadł głębiej, a autokar się przewrócił.

Autokar był 15-letni, takie autobusy nie były jeszcze wyposażane w asystenta utrzymania w pasie ruchu – ACC.

Kiedy w 2013 roku kupowałem autobus Volvo w najbogatszej wersji, ACC nie było nawet w możliwych opcjach do dokupienia. Ten system polega na tym, że na podstawie tego, co rejestruje ka-

ko 30 euro

mera, samochód jest utrzymywany w środku pa-sa ruchu, także na zakrętach. Czujnik rozpozna-je też sen kierowcy: kiedy nie wykonuje on żad-nych czynności, a samochód zaczyna delikatnie przyhamowywać, jeśli nadal nie będzie on wyko-nywał żadnych czynności, auto samo się zatrzy-muje. To jest już w standardowym wyposażeniu nowoczesnych ciężarówek, autokarów i samo-chodów osobowych, obecnie produkowanych.

Kierowca autokaru ma 62 lata. Czy powinny pojawić się większe obostrzenia, co do wieku kierowców prowadzących autokary na dłu-gich, międzynarodowych trasach?

– Nie będę obiektywny, mam 53 lata. Regular-nie przechodzę badania, które są dość wyma-gające. Sprawdzany jest czas reakcji, refleks, od-porność na ośnienie. Jeśli ten kierowca je prze-szedł, to sądzę, że wszystko jest w porządku.

Zwrócę natomiast uwagę na coś innego. W Lublinie mieliśmy trzech młodych męż-czyn, którzy mieli prawo jazdy kat. B i chcieli zrobić prawo jazdy na autobus. Nie przeszli ba-dań psychologicznych w Wojewódzkim Ośro-dku Medycyny Pracy i cofnięto im uprawnienia do kategorii B, bo pani psycholog stwierdziła, że ci kierowcy stwarzają zagrożenie na drodze dla siebie i innych.

W porze nocnej kierowca może pracować cztery godziny, ale maksymalnie po trzech godzinach musi mieć przerwę. Ale kary za nieprzestrzeganie tych zapisów są bardzo małe, nikt ich nie nakłada ani w Polsce, ani w innych krajach Europy, więc nikt się tym nie przejmuje

MACIEJ KULKA

W tym konkretnym przypadku pielgrzymki z Podkarpacia zwróciłbym uwagę przede wszyst-kim na organizację podróży powrotnej. Jako kie-rowca byłbym zaniepokojony tym, że po drodze za-planowano jeszcze zwiedzanie Sarajewa. Kierow-ca rozpoczyna pracę rano, a później, podczas prze-rwy przeznaczonej na zwiedzanie przez pasażerów, często pozostaje w autobusie lub w jego pobliżu.

Jeżeli przebywa w upale i nie ma zapewnio-nych odpowiednich warunków, trudno uznać, że rzeczywiście odpoczywa.

Formalnie może to być przerwa lub odpo-czynek, ale nie zawsze oznacza to faktyczną re-generację organizmu. Zmęczony kierowca sta-je się zagrożeniem zarówno dla siebie, jak i dla innych uczestników ruchu.

Podsumowując: przepisy pana zdaniem po-winny się zmienić?

– Należałoby rozważyć wprowadzenie zakazu jazdy nocnej dla autobusów turystycznych, na przykład między północą a godziną 7.00. Życie ludzkie jest bezcenne. Jeżeli dzięki takiemu roz-wiązaniu moglibyśmy ograniczyć ryzyko wypad-ków i uratować choć część osób, warto podjąć dyskusję o zmianie przepisów.

Wprowadzenie takiego zakazu wyłącznie w Polsce nie rozwiązałoby jednak problemu

przewozów międzynarodowych. Autobus ja-dący przez kilka państw podlega przepisom obowiązującym na ich terytorium, natomiast zasady dotyczące czasu prowadzenia pojaz-du, przerw i odpoczynków są w znacznej czę-ści regulowane prawem unijnym. Dlatego skuteczne i jednolite rozwiązanie dla całego międzynarodowego transportu autokarowe-go wymagałoby działania na poziomie Unii Europejskiej.

Taka zmiana oznaczałaby konieczność zapla-nowania dodatkowego noclegu podczas podró-ży. Z ciekawości sprawdziłem ceny pielgrzymek do Medjugorie. Jedna z najdroższych ofert, jakie znalazłem, wynosiła 1650 zł, przy czym uczest-nik musiał dodatkowo zabrać około 500 euro. W takim budżecie dodatkowe 30 euro za noc-leg nie stanowi znaczącej różnicy, a może zwięk-szyć bezpieczeństwo kilkudziesięciu pasażerów i uratować ludzkie życie.

Wyjazd, który zakończył się katastrofą, był wyjątkowo tani: 890 zł i 230 euro za osiem dni.

– Nawet przy takiej cenie dodatkowe 30 euro nie stanowi istotnej różnicy. Bezpieczeństwo pasażerów nie może przegrywać z dążeniem do maksymalnego obniżenia ceny wyjazdu. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34448546

OGŁOSZENIE PŁATNE

Szczecin/34448564

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie,
nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.

Możesz wybrać z bogatej
oferty ponad **40** różnych
newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newsletters

WYCIAG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU

Burmistrz Polic

ogłasza pierwszy przetarg ustny nieograniczony na **sprzedaż** następującej części nieruchomości gruntowej położonej w rejonie ulicy Polnej w Trzebieży, w obrębie ewidencyjnym Trzebież 2, gmina Police:

NUMER DZIAŁKI	POWIERZCHNIA	CENA WYWOŁAWCZA NETTO*	WADIUM	MINIMALNE POSTĄPIENIE
210/3	1260 m ²	141 000,00 zł	8 000,00 zł	3 000,00 zł

*Do ceny ww. nieruchomości netto zostanie doliczony podatek VAT w stawce 23 % – zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku od towarów i usług. Stawka podatku VAT może ulec zmianie w przypadku zmiany wyżej wymienionej ustawy.

Dla ww. działki prowadzona jest księga wieczysta numer **SZ25/0002987/5**.

Opis nieruchomości:
Działka usytuowana jest na zapleczu ul. Polnej 42 w Trzebieży, niezabudowana, niezagospodarowana. Teren działki płaski, o kształcie zbliżonym do prostokąta z przedłużeniem na drogę dojazdową od ul. Polnej. Na działce, w części stanowiącej drogę dojazdową, znajduje się przyłącze kanalizacji sanitarnej dla budynku zlokalizowanego na terenie działki nr 210/4, nabywca nieruchomości zobowiązany będzie do ustanowienia służebności gruntowej dla dostępu i obsługi urządzenia, w części przedmiotowej nieruchomości która stanowi drogę dojazdową znajduje się nieczynny zbiornik bezodpływowy – szambo. Najbliższe sąsiedztwo stanowią budynki mieszkalne jednorodzinne, tereny leśne, tereny zagospodarowane i w trakcie zagospodarowania. Działka posiada bezpośredni dostęp do drogi publicznej, ul. Polnej. W ulicy Polnej znajdują się sieci uzbrojenia terenu.

Przeznaczenie nieruchomości i sposób zagospodarowania:
– Zgodnie z Uchwałą Nr XLII/430/2022 Rady Miejskiej w Policach z dnia 26 kwietnia 2022 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w części dotyczącej gminy Police, pn.: „Gmina Północ” (Dz.Urz.Woj. Zachodniopomorskiego poz. 2105 z dnia 9 maja 2022 r.) część działki znajduje się w obrębie terenu elementarnego oznaczonego w planie symbolem **F.01.MN,U**, tj. teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczalną funkcją usługową,
– Zgodnie z Uchwałą Nr XLV/345/01 Rady Miejskiej w Policach z dnia 20 grudnia 2001 r. w sprawie zmian w planie miejscowym zagospodarowania przestrzennego gminy Police, w części dotyczącej obszaru miejscowości Trzebież (Dz.Urz.Woj. Zachodniopomorskiego z dnia 05.04.2022 r. Nr 14 poz. 256) część działki znajduje się w obrębie tere-nu elementarnego oznaczonego w planie zagospodarowania przestrzennego symbolem **7/1 MJ,U**, tj. Zabudowa mieszkalno – usługowa jednorodzinna. Teren działki nr 210/3 z obrębłu Trzebież 2, znajduje się w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 – Zalew Szczeciński (PLB320009).

Przetarg odbędzie się w dniu 23 września 2026 r. o godzinie 10⁰⁰ w siedzibie Urzędu Miejskiego w Policach, ul. Stefana Batorego 3 (I piętro, sala konferencyjna – pok. nr 32).

Ogłoszenie wywieszono na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Policach przy ul. Stefana Batorego 3 i ul. Bankowej 18.
Pełna treść ogłoszenia dostępna jest również na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Policach (www.police.pl) i Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Police.

Informacje na temat zbywanej nieruchomości można uzyskać w Wydziale Gospodarki Gruntami Urzędu Miejskiego w Policach przy ul. Bankowej 18, pok. 217, 211 lub telefonicznie pod numerami 91-43-118-97, 91-43-118-91.

Informacja w sprawie wykazu nieruchomości stanowiących własność Gminy Narewka przeznaczonych do zbycia w trybie przetargowym

Na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2025r. poz. 1077, 1080) Wójt Gminy Narewka informuje, że na tablicach ogłoszeń Gminy Narewka oraz na stronie internetowej: BIP www.bip.ug.narewka.wrotapodlasia.pl, urzędu gminy www.narewka.pl, został podany do publicznej wiadomości wykaz nr 3/2026 z dnia 21.08.2026 r. ws. nieruchomości przeznaczonych do zbycia w drodze przetargowej.

Wykaz podlega wywieszeniu na okres 21 dni, licząc od dnia 21.08.2026 r.

Wójt Gminy Narewka
Jarosław Gołubowski

OGŁOSZENIE PŁATNE

Szczecin/34448565

WYCIAG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU

Burmistrz Polic

ogłasza pierwszy przetarg ustny nieograniczony na **sprzedaż** zabudowanej części nieruchomości gruntowej położonej przy ulicy Polnej nr 42 w Trzebieży, w obrębie ewidencyjnym Trzebież 2, gmina Police:

NUMER DZIAŁKI	POWIERZCHNIA	CENA WYWOŁAWCZA NETTO	WADIUM	MINIMALNE POSTĄPIENIE
210/4	1058 m ²	520 000,00 zł (sprzedaż zwolniona z podatku VAT)	26 000,00 zł	6 000,00 zł

Dla ww. działki prowadzona jest księga wieczysta numer **SZ25/0002987/5**.

Opis nieruchomości:
Działka nr ewid. 210/4 z obrębłu Trzebież 2 położona jest przy ul. Polnej nr 42 w Trzebieży, przy drodze urządzonej z pełnym dostępem do infrastruktury. Najbliższe sąsiedztwo stanowią budynki mieszkalne jednorodzinne, tereny leśne, tereny zagospodarowane i w trakcie zagospodarowywania. Teren jest płaski o kształcie zbliżonym do prostokąta. Nieruchomość posiada bezpośredni dostęp do drogi publicznej, tj. ul. Polnej. W ewidencji gruntów i budynków działka oznaczona jest symbolem klasoużytku Br-RV, tj. grunty rolne zabudowane.

Budynek podłączony jest do miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączem zlokalizowanym na działce sąsied-niej oznaczonej nr 210/3 z obrębłu Trzebież 2. Właścicielem działki nr 210/3 jest Gmina Police i działka przezna-czona jest do sprzedaży. Nowy nabywca działki nr 210/3 zobowiązany będzie ustanowić na rzecz każdorazowego właściciela działki nr 210/4 bezpłatną służebność gruntową polegającą na prawie dostępu i obsługi urządzenia znajdującego się na działce nr 210/3 w części nieruchomości, która stanowi drogę dojazdową.

Działka zabudowana jest następującymi budynkami:

1) Budynkiem mieszkalnym wolnostojącym, dwurodzinnym, dwukondygnacyjnym o powierzchni zabudowy 95 m², powierzchnia użytkowa 163,76 m². Dostęp do infrastruktury pełen, ekspozycja wschód-zachód.

Stan techniczny średnio korzystny – wymienione okna oraz dach, orygnowanie, wieża dachowa poprawiona. Budynek obecnie niezamieszany, nieogrzewany, nieużytkowany. Składa się z dwóch osobnych mieszkań zloka-lizowanych na parterze i I piętrze o bliźniaczym układzie izb, tj. 4 izby (pokoje i kuchnia), pomieszczenie o dawnej funkcji łazienki, schowek, pokoje przechońdnie. Fundamenty i ściany murowane z cegły. Budynek nieocieplony, ściany zewnętrzne – tynk cementowo wapienny o wysokim stopniu zużycia. Stropy drewniane. Obecnie brak in-stalacji grzewczej, piece kaflowe zlokalizowane w budynku. Dach czterospadowy, konstrukcji drewnianej, kryty dachówką ceramiczną. Ściany wewnętrzne w pokojach częściowo pomalowane i tapetowane, sufity malowane. Podłogi częściowo drewniane, częściowo pokryte panelami i linoleum. Na obiekcie widoczne zacieki, zawilgocenia i spękania budynku, odchodzące fragmenty elewacji, tynków. Budynek wymaga remontu.

2) budynkiem gospodarczym wolnostojącym jednokondygnacyjnym o powierzchni zabudowy 40 m². Ściany murowane z cegły w złym stanie technicznym. Stan budynku do gruntowego remontu, widoczne ślady pęknięć murów.

Przeznaczenie nieruchomości i sposób zagospodarowania:
– Zgodnie z Uchwałą Nr XLII/430/2022 Rady Miejskiej w Policach z dnia 26 kwietnia 2022 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w części dotyczącej gminy Police, pn.: „Gmina Północ” (Dz.Urz.Woj. Zachodniopomorskiego poz. 2105 z dnia 9 maja 2022 r.) część działki znajduje się w obrębie terenu elementarnego oznaczonego w planie symbolem **F.01.MN,U**, tj. teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczalną funkcją usługową,
– Zgodnie z Uchwałą Nr XLV/345/01 Rady Miejskiej w Policach z dnia 20 grudnia 2001 r. w sprawie zmian w planie miejscowym zagospodarowania przestrzennego gminy Police, w części dotyczącej obszaru miejscowości Trzebież (Dz.Urz.Woj. Zachodniopomorskiego z dnia 05.04.2022 r. Nr 14 poz. 256) część działki znajduje się w obrębie tere-nu elementarnego oznaczonego w planie zagospodarowania przestrzennego symbolem **7/1 MJ,U**, tj. Zabudowa mieszkalno – usługowa jednorodzinna. Teren działki nr 210/4 z obrębłu Trzebież 2, znajduje się w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 – Zalew Szczeciński (PLB320009).

Przetarg odbędzie się w dniu 23 września 2026 r. o godzinie 9⁰⁰ w siedzibie Urzędu Miejskiego w Policach, ul. Stefana Batorego 3 (I piętro, sala konferencyjna – pok. nr 32).

Ogłoszenie wywieszono na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Policach przy ul. Stefana Batorego 3 i ul. Bankowej 18.
Pełna treść ogłoszenia dostępna jest również na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Policach (www.police.pl) i Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Police.

Informacje na temat zbywanej nieruchomości można uzyskać w Wydziale Gospodarki Gruntami Urzędu Miejskiego w Policach przy ul. Bankowej 18, pok. 215, 211 lub telefonicznie pod numerami 91-43-118-95, 91-43-118-91.

Świętokrzyskie. Kolejna osoba z zarzutami po śmierci 20-letniego Wiktora

Co się działo w szpitalnej izolatce?

Prokuratura uważa, że to Beata M., była dyrektorka Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii, ponosi odpowiedzialność za nieprawidłowości w zabezpieczeniu szpitalnego monitoringu.

Grzegorz Walczak

Beata M. została we wtorek 18 sierpnia wezwana na przesłuchanie do Prokuratury Rejonowej Kielce-Zachód. Tam postawiono jej zarzut niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariusza publicznego.

– Jako dyrektor Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy nie dopełniła obowiązków wynikających z Ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, ze statutu SCP oraz z regulaminu organizacyjnego tego centrum – informuje Daniel Prokopowicz, rzecznik Prokuratury Okręgowej w Kielcach. Ma to związek z „niepodjęciem działań i niestworzeniem warunków technicznych zmierzających do realizacji obowiązku ustawowego przechowywania nagrań z monitoringu z pomieszczeń izolacji przez co najmniej 12 miesięcy”.

JEDENASTA OSOBA Z ZARZUTAMI

Była dyrektorka nie stworzyła tym samym warunków do technicznego zabezpieczenia zapisu monitoringu z dni 14-25 lipca 2021 roku, gdy na oddziale przebywał 20-letni Wiktor Malinowski.

– Podejrzana działała tym samym na szkodę interesu publicznego i prywatnego tego pacjenta – mówi Prokopowicz.

Beata M. nie przyznała się do winy. Odmówiła składania wyjaśnień. Grozi jej do trzech lat więzienia.

– Zastrzegła, że wyjaśnienia złoży, ale w późniejszym terminie – precyzuje rzecznik prokuratury.

Beata M. to była dyrektorką Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w latach 2019-2021. Wcześniej pracowała w Biurze Rzecznika Praw Pacjenta. Była oddelegowana do pracy w szpitalu w Morawicy, by na miejscu badać, czy przestrzegane są prawa osób cierpiących na choroby psychiczne.

Jest 11. osobą, której prokuratura postawiła zarzuty po śmierci Wiktora Malinowskiego.

ŚMIERĆ WIKTORA W SZPITALU W MORAWICY

20-letni Wiktor pochodził z Konieczna pod Włoszczową. Był studentem Akademii Wycho-

• **Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy**

FOT. WOJCIECH HABDAS / AGENCJA WYBORCZA.PL

*Była dyrektorka
Świętokrzyskiego Centrum
Psychiatrii w Morawicy koło
Kielc, jest 11. osobą, której
prokuratura postawiła
zarzuty po śmierci Wiktora
Malinowskiego*

wania Fizycznego w Katowicach. Od najmłodszych lat grał w piłkę nożną w lokalnych klubach: Hetmanie i Deko Włoszczowa, a także w GKS Kluczewsko. Był mistrzem województwa trampkarzy starszych.

Choć od śmierci Wiktora minęło już pięć lat, to jego ojciec, Krzysztof Malinowski, mówi że dalej walczy o sprawiedliwość. Nie chce, żebyśmy pisali o szczegółach, dlatego informacje dotyczące pobytu Wiktora w szpitalu podajemy bardzo ogólnie.

14 lipca 2021 roku Wiktor został przyjęty, z uwagi na stan zdrowia, na oddział psychiatryczny szpitala przy ulicy Kusocińskiego w Kielcach. To placówka podlegała Świętokrzyskiemu Centrum Psychiatrii w Morawicy.

25 lipca szpital poinformował bliskich, że Wiktor podjął próbę samobójczą. Stało się to w czasie, kiedy przebywał on zamknięty w izolatce.

Przewieziono go do Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Kielcach. Tam, 29 lipca, zmarł.

Początkowo śledztwo prowadzone pod kątem doprowadzenia przez lekarzy do śmierci samobójczej zostało umorzone. Potem nastąpił zwrot: po zażaleniu ojca sąd nakazał ponowne zbadanie sprawy. W zeszłym roku nadeszła opinia biegłych z Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jest bardzo katoryczna, niekorzystna dla personelu medycznego i procedur stosowanych w szpitalu.

Nieoficjalnie ustaliliśmy, że biegli eksperci uważają, że Wiktor nie miał w szpitalu wykonywanych właściwych badań i kwestionują zamknięcie Wiktora w izolatce.

ZARZUT ZA ZARZUTEM

– Takiej sprawy u nas jeszcze nie było – przyznawali w marcu śledczy.

Nieprawidłowości w procedurach medycznych bada Prokuratura Rejonowa w Sandomierzu.

Najpierw postawiła zarzuty sześciu lekarzom – psychiatrom: Konradowi L., Justynie H., Milenie S., Łukaszowi K., Hubertowi D. i Beacie B. Zarzuty dotyczą nieumyślnego doprowadzenia do śmierci pacjenta, narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty zdrowia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, a także bezprawnego pozbawienia wolności.

W kwietniu zarzuty otrzymały pielęgniarki: Joanna B. i Ewa S. To one pełniły dyżur 25 lipca 2021 roku – wtedy, gdy doszło do próby samobójczej. – Dotyczą tego, że umyślnie naraziły pacjenta na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. W ten sposób, że mimo ciągłego nadzoru nad obowiązkami opieki i kontroli stanu fizycznego pokrzywdzonego co 15 minut, uchybiły temu obowiązkowi – przekazywał Daniel Prokopowicz, rzecznik Prokuratury Okręgowej w Kielcach.

Według prokuratury, pomijając kontrolę, która „powinna być przeprowadzona w czasie krytycznym dla zdarzenia”, pielęgniarki miały nieumyślnie doprowadzić do śmierci Wiktora. Joannie B. prokuratura zarzuciła dodatkowo poświadczenie nieprawdy w dokumentacji medycznej. Miała wprowadzić w niej adnotację, że badanie przeprowadziła, choć prokuratura uważa, że do niego nie doszło.

Podobny zarzut, związany z zaniechaniem opieki nad pacjentem, otrzymał również pielęgniarkę Marcin D.

Wiadomo, że Wiktor został umieszczony w sali intensywnego nadzoru, tzw. izolatce. Po-

winien w niej być pod stałą obserwacją, między innymi po to, by nie mógł targnąć się na swoje życie. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego wskazuje, że „stan fizyczny osoby z zaburzeniami psychicznymi unieruchomionej lub izolowanej kontroluje pielęgniarka nie rzadziej niż co 15 minut, również w czasie snu tej osoby”.

Dziesiątą osobą z zarzutami w sandomierskim śledztwie jest Ewa P., wicedyrektorka Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii. Według prokuratury miała dopuścić do funkcjonowania w szpitalu sali, której „wyposażenie nie zabezpieczało osoby z zaburzeniami psychicznymi przed uszkodzeniami ciała”. Sala intensywnego nadzoru była dodatkowo pozbawiona „obowiązkowej instalacji monitoringu w pomieszczeniu przeznaczonym do celów sanitarno-higienicznych”, a konkretnie w łazience.

Wszyscy podejrzani nie przyznali się do winy.

Sandomierskie śledztwo cały czas jest w toku. Równoległe z nim prowadzone jest postępowanie kieleckiej prokuratury, dotyczące szpitalnego monitoringu, który nie został odpowiednio zabezpieczony.

– To drugie postępowanie jest już na ukończeniu – mówi Daniel Prokopowicz.

„STARALIŚMY SIĘ ROBIĆ WSZYSTKO, CO MOGŁO PACJENTOWI POMÓC”

Jedną z podejrzanych w sandomierskim postępowaniu to Beata B., która w 2021 roku była kierowniczką Centrum Zdrowia Psychicznego przy Kusocińskiego (oddział psychiatryczny działający w strukturach tego centrum). To z kolei podlega pod Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy.

„W imieniu moim i wszystkich lekarzy oraz innego personelu, będących przedmiotem tego postępowania prokuratury, mogę powiedzieć, że kierowaliśmy się najlepszą wiedzą i doświadczeniem, wkładając w nasze działania maksimum zaangażowania – również emocjonalnego. Staraliśmy się robić absolutnie wszystko, co mogło temu pacjentowi pomóc. To, że ta historia skończyła się w tak tragiczny sposób, również dla nas jest olbrzymim obciążeniem. To trauma na całe życie. Niestety, w psychiatrii, jak w każdej dziedzinie medycyny, istnieje odsetek przypadków śmiertelnych, którym nie udaje się zapobiec – z taką sytuacją mamy do czynienia tutaj” – oświadczała „Wyborczej”.

Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy od początku nie komentowało stawianych zarzutów.

„Ze względu na charakter sprawy oraz prowadzone postępowania przez właściwe organy, które nie informują szpitala o szczegółach postępowania, a także ze względu na obowiązujące przepisy prawa – w tym ustawy o ochronie zdrowia psychicznego – nie jesteśmy uprawnieni do udzielania informacji ani komentowania okoliczności zdarzenia” – przekazywała dyrekcja szpitala.

– Toczy się postępowanie, o okolicznościach sprawy nie możemy mówić, ze względu na obowiązującą nas tajemnicę lekarską. Apelujemy jednak o rozagę w przedwczesnym ferowaniu wyroków – mówiła Beata B. ●

Lublin. Ksiądz z kościelnym zakazem na spotkaniu z młodzieżą

Kuria: To nie powinno mieć miejsca

Udział ks. Mieczysława Puzewicza w spotkaniu wywołał reakcję lubelskiej kurii. Duchowny, wobec którego prowadzono postępowanie po skargach byłych wolontariuszek, tłumaczy, że jedynie odpowiedział na zaproszenie i nie miał bezpośredniego kontaktu z dziećmi.

Kamil Kulig

Dzieci z obwodów żytomierskiego i lwowskiego, w tym dzieci obrońców Ukrainy i poległych Bohaterów, przyjechały na wakacje integracyjne do Lublina. Już siódmy rok z rzędu lubelskie organizacje trzeciego sektora – Stowarzyszenie Solidarności Globalnej i Centrum Wolontariatu w Lublinie – gościnnie witają utalentowaną młodzież ukraińską w ramach wspólnego projektu zainicjowanego przez ks. Mieczysława Puzewicza – informował 20 lipca na w mediach społecznościowych Konsulat Generalny Ukrainy w Lublinie.

„Dla wielu z nich ta wycieczka to nie tylko wypoczynek, ale także nowe doświadczenia, nowe znajomości i ważny etap rozwoju osobi-

stego” – czytamy w poście, do którego dołączono zdjęcia ze spotkania dzieci.

Na fotografiach widzimy wspomnianego ks. Mieczysława Puzewicza, znanego duchownego z Lublina. W przeszłości pełnił funkcję rzecznika abp. Józefa Życińskiego, był też diecezjalnym duszpasterzem młodzieży, współtworzył Centrum Wolontariatu, które od lat prowadzi działania na rzecz wykluczonych.

„Nie było moją intencją łamanie zakazu kościelnego”

Duchowny przyszedł na spotkanie z młodzieżą ukraińską, pomimo kościelnego zakazu kontaktowania się z osobami małoletnimi. Kuria nałożyła go na ks. Puzewicza po zakończeniu postępowania dotyczącego naruszenia przez duchownego nieetykalności młodych kobiet, które były zaangażowane w działalność Centrum Wolontariatu.

Spotkanie księdza z ukraińską młodzieżą nagłośnili dziennikarze Radia Lublin Tomasz Maczulski i Inna Yasnitska.

Prezes Centrum Wolontariatu w Lublinie odpowiedział rozgłośni, że cały projekt był organizowany przez zaprzyjaźnione Stowarzysze-

nie Solidarności Globalnej. To z kolei podkreśliło, że ks. Puzewicz nie jest objęty sądowym zakazem pracy z małoletnimi.

Stowarzyszenie zapewniło jednocześnie, że podczas pobytu ukraińskiej młodzieży w Polsce ksiądz nie prowadził zajęć, nie sprawował opieki nad uczestnikami i nie wykonywał pracy związanej z ich wychowaniem.

„Nie było moją intencją łamanie zakazu kościelnego. Nie kontaktowałem się bezpośrednio z młodzieżą. Nie sprawowałem opieki i nie prowadziłem warsztatów dla młodzieży. Jako osoba, która w duchu solidarności z Ukrainą wsparła finansowo pobyt grupy w Lublinie, przyjąłem zaproszenie konsulat. Pozdrawiam. Szczęść Boże” – napisał dziennikarzom Radia Lublin ks. Puzewicz.

Na doniesienia o jego udziale w spotkaniu z ukraińską młodzieżą zareagowała kuria. – To w ogóle nie powinno mieć miejsca – powiedział Radiu Lublin ks. Adam Jaszcz, kanclerz Kurii Metropolitalnej w Lublinie. Dodał, że odbyła się rozmowa dyscyplinująca z wikariuszem generalnym, z księdzem biskupem.

– Podczas tej rozmowy duchowny wyraził skruchę, przeprosił za swoje

• **Duchowny przyszedł na spotkanie z młodzieżą ukraińską, pomimo kościelnego zakazu kontaktowania się z osobami małoletnimi** FOT. MATIAS LYNCH/SHUTTERSTOCK

zachowanie. Co prawda było to wydarzenie publiczne, w obecności innych dorosłych, ale tak czy inaczej było to zachowanie nieodpowiednie, ponieważ budzi zgorznienie i słuszny sprzeciw ze strony osób, które mogły poczuć się nim dotknięte. Duchowny obiecał swojemu biskupowi, że więcej do takich zachowań nie dojdzie – dodał rzecznik lubelskiej kurii.

Opowiedziały, co je spotkało, gdy były nastolatkami

Przypadki naruszenia przez ks. Puzewicza nieetykalności osobistej młodych kobiet opisał dziennikarz „Wyborczej” Paweł Piotr Reszka w reportażu „Duszpasterz młodzieży chce ca-

łusa. Wolontariuszki przerywają milczenie” opublikowanym w „Dużym Formacie”.

Bohaterki tekstu wspominają, że ksiądz próbował je pocałować, złapać za pierś, wysyłał też esemesy o charakterze propozycji seksualnych. Było to w czasie, kiedy angażowały się w wolontariat jako nastolatki – w latach 2003–2019.

Kanclerz Kurii Metropolitalnej w Lublinie ks. Adam Jaszcz poinformował PAP, że dochodzenie wstępne w sprawie ks. Puzewicza zostało rozpoczęte w październiku i zamknięte 20 grudnia 2024 roku. „Wysłuchaliśmy świadectw osób mających wiedzę w tej sprawie, jak i oskarżanego księdza. Wszystkie dokumenty zostały przekazane do Stolicy Apostolskiej” – napisał kanclerz.

Ks. Jaszcz zapewnił, że ten duchowny nie pełni już żadnych funkcji diecezjalnych i obowiązuje go zakaz kontaktów z osobami małoletnimi. Do niedawna był pełnomocnikiem metropolity lubelskiego ds. pomocy osobom wykluczonym. Pełnił też funkcję redaktora w lubelskiej edycji katolickiego tygodnika „Niedziela”. Obie te funkcje stracił po publikacji reportażu w „Dużym Formacie”. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE

Szczecin/34448303

OBWIESZCZENIE
Prezydenta Miasta Świnoujście
z dnia 21 sierpnia 2026 r.

o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasto Świnoujście w rejonie ulicy Krzywej wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 8h i art. 17 pkt 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 538 z późn. zm.) oraz na podst. art. 21 ust. 1, art. 39 ust. 1 i art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 670 z późn. zm.)

zawiadamiam

o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasto Świnoujście w rejonie ulicy Krzywej wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, sporządzonego na podstawie Uchwały Nr XCI/714/2024 Rady Miasta Świnoujście z dnia 29 lutego 2024 r.

KONSULTACJE SPOŁECZNE BĘDĄ PROWADZONE W OKRESIE
OD 21 SIERPNIA 2026 r. DO 18 WRZEŚNIA 2026 r. w następujących formach:

1) zbieranie uwag w terminie od 21 sierpnia 2026 r. do 18 września 2026 r., przy czym uwagi do konsultowanego projektu aktu planowania przestrzennego należy składać do Prezydenta Miasta Świnoujście **wyłącznie za pomocą „FORMULARZA PISMA DOTYCZĄCEGO AKTU PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO”;**

Formularz jest dostępny w siedzibie Urzędu Miasta Świnoujście przy ul. Wojska Polskiego 1/5 na Stanowisku Obsługi Interesantów w delegaturze Wydziału Urbanistyki i Architektury oraz zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Świnoujście na stronie internetowej <https://bip.um.swinoujście.pl> w zakładce: zagospodarowanie przestrzenne/plany miejscowe w opracowaniu.

Uwagi do projektu planu oraz prognozy oddziaływania na środowisko można składać w formie:

- papierowej – osobiście na Stanowisku Obsługi Interesantów Urzędu Miasta Świnoujście w delegaturze Wydziału Urbanistyki i Architektury lub listownie na adres: Urząd Miasta Świnoujście, ul. Wojska Polskiego 1/5, 72-600 Świnoujście lub
- elektronicznie – za pomocą poczty elektronicznej (bez konieczności opatrzenia wniosku kwalifikowaniem podpisem elektronicznym) na adres: wnioski-wua@um.swinoujście.pl lub e-Doręczeń (wymaga opatrzenia wniosku kwalifikowanym podpisem elektronicznym).

Dodatkowo wnioski do prognozy oddziaływania na środowisko można składać ustnie do protokołu.

UWAGA: Liczy się data wpływu do tut. Urzędu Miasta Świnoujście. Pisma niespełniające powyżej wskazanych warunków pozostawi się bez rozpoznania. Organem właściwym do rozpatrzenia wniosków jest Prezydent Miasta Świnoujście.

2) spotkanie otwarte, na którym zostanie zaprezentowany ww. projekt planu, odbędzie się **w dniu 10 września 2026 r.** o godz. 15.30 w sali nr 1 w Urzędzie Miasta Świnoujście przy ul. Wojska Polskiego 1/5 w Świnoujściu;

3) dyżur projektanta planu odbędzie się **w dniu 10 września 2026 r.** o godz. 16.30 w sali nr 1 w Urzędzie Miasta Świnoujście ul. Wojska Polskiego 1/5 w Świnoujściu.

PREZYDENT MIASTA ŚWINOUJŚCIE
mgr Joanna Agatowska

W związku z obowiązkiem informacyjnym, o którym mowa w art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia PE i Rady (UE) nr 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. (o ochronie danych „RODO”) informuję, że pełen zakres informacji o ochronie przetwarzanych danych osobowych można znaleźć w Biuletynie Informacji publicznej: <http://bip.um.swinoujście.pl>, zakładka: zagospodarowanie przestrzenne/plany miejscowe w opracowaniu (dokument wyszukać po dacie i przedmiocie ogłoszenia).

OGŁOSZENIE PŁATNE

Olsztyn/34448424

WÓJT GMINY EŁK

ogłasza I przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położonej w obrębie geodezyjnym ROŻYŃSK, gm. Ełk, będącej własnością Gminy Ełk, stanowiącej działkę:

Nr działki	Powierzchnia działki [ha]	Opis użytku klasa	Powierzchnia użytków [ha]	Cena wywoławcza nieruchomości netto*	Wadium
2/15	0,0500	RIIIb RIVa	0,0400 0,0100	20 000,00 zł	2 000,00

KSIEGA WIECZYSTA NR OL1E/00026649/2
województwo warmińsko-mazurskie, powiat ełcki, gmina Ełk, obręb 0042 ROŻYŃSK

*Do ceny sprzedaży ustalonej w przetargu zostanie doliczony podatek VAT w wysokości 23 % ceny.
Wysokość postąpienia nie może wynosić mniej niż 1 % ceny wywoławczej z zaokrągleniem w górę do pełnych dziesiątek złotych.

Nieruchomość położona w północnej części gminy Ełk, w obrębie Rożyńsk w sąsiedztwie terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, przy jeziorze Druglin Duży. Dla obszaru, na którym zlokalizowana jest nieruchomość nie obowiązują miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Według Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ełk zatwierdzonego uchwałą nr LXI/550/2023 Rady Gminy Ełk z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ełk działka nr 2/15 znajduje się na terenie wielofunkcyjnej zabudowy wsi, częściowo na terenie rolnym. Termin do składania wniosków przez osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. 2026 r. poz. 399) upłynął po sześciu tygodniach licząc od dnia wywieszenia wykazu tj. 14 sierpnia 2026 roku. Wniosków nie złożono.

Przetarg odbędzie się 29 września 2026 r. o godz. 10⁰⁰ w lokalu Urzędu Gminy Ełk, przy ul. T. Kościuszki 28 A (Sala Konferencyjna im. Marii i Lecha Kaczyńskich).

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wpłacenie wadium na konto Gminy Ełk w Banku PEKAO SA O/Ełk nr **11 1240 5745 1111 0010 4463 2844** w taki sposób, aby najpóźniej **23 września 2026r.** wadium znajdowało się na rachunku bankowym Gminy Ełk.

Uczestnicy przetargu zobowiązani są do przedłożenia komisji przetargowej: oryginału dowodu wpłaty wadium, osoby fizyczne- dokumentu potwierdzającego tożsamość, w przypadku małżonków, do dokonywania czynności przetargowych konieczna jest obecność obojga małżonków lub jednego z nich ze stosownym pełnomocnictwem pisemnym drugiego małżonka, zawierającym zgodę na odpłatne nabycie nieruchomości, jeżeli uczestnik jest reprezentowany przez pełnomocnika, konieczne jest przedłożenie oryginału pełnomocnictwa upoważniającego do działania na każdym etapie postępowania przetargowego.

Cena uzyskana w przetargu zostanie powiększona o podatek VAT według stawki obowiązującej w dniu zawarcia umowy sprzedaży i podlega zapłacie nie później niż do dnia zawarcia umowy sprzedaży. Sprzedający powiadomi nabywcę nieruchomości o miejscu i terminie zawarcia umowy sprzedaży. Koszt sporządzenia umowy sprzedaży i opłaty sądowe związane z przeniesieniem własności ponosi Nabywca. Jeżeli osoba, ustalona jako nabywca nieruchomości nie przystąpi bez usprawiedliwienia do zawarcia umowy sprzedaży w miejscu i terminie podanym w zawiadomieniu, organizator przetargu może odstąpić od zawarcia umowy sprzedaży a wpłacone wadium nie podlega zwrotowi.

Wójt Gminy zastrzega sobie prawo odwołania przetargu lub jego unieważnienia z ważnej przyczyny. Szczegółowe informacje na temat przedmiotu przetargu można uzyskać w Urzędzie Gminy Ełk, ul. T. Kościuszki 28A, 19- 300 Ełk, Wydział Gospodarki Gruntami i Ochrony Środowiska (pokój nr 15- I piętro), tel. 87 619 45 19. Pełna treść ogłoszenia o przetargu dostępna w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy w Ełku <https://bip.elk.gmina.pl/sprzedaz.html>?

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34448487

NEWSLETTER

Nowości w przepisach,
zamówienia publiczne,
porady ekspertów,
raporty, ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców,
urzędników,
zainteresowanych
gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl**
lub użyj kodu QR

23 sierpnia 2013 roku odszedł

Kostek Miodowicz

współtwórca nowych służb specjalnych, alpinista, poseł, mój Przyjaciel.

O wspomnienie i refleksje prosi

Staszek

www.nekrologi.wyborcza.pl/34445104

**OBWIESZCZENIE
WÓJTA GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI****w sprawie przyjęcia dokumentu
wymagającego udziału społeczeństwa**

Na podstawie art. 43 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 670 ze zm.) zawiadamiam o przyjęciu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu w obrębie ewidencyjnym Nowogródek Pomorski oraz Karsko, uchwałą Nr XXVIII/187/2026 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 17 sierpnia 2026 r.

Jednocześnie informuję, że z treścią ww. dokumentu wraz z uzasadnieniem i podsumowaniem, o których mowa w art. 43 ww. ustawy, można się zapoznać w siedzibie Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski, ul. Mickiewicza 15, 74-304 Nowogródek Pomorski w godzinach pracy urzędu.

Wójt Gminy Nowogródek Pomorski
Krzysztof Mrzygłód

Szczecin/34448517

**OGŁOSZENIE WÓJTY GMINY OSIELSKO
z dnia 21 sierpnia 2026 r.
o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu
miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów
położonych w miejscowości Myślicinek, gmina Osielsko**

Na podstawie art. 8h, art. 8i, art. 8j oraz art. 17 pkt. 11 i 13 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538 z późn. zm.) oraz art. 29, art. 39 ust. 1 pkt 2-5, art. 40 i 41 w związku z art. 46 pkt 1 oraz art. 54 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670 z późn. zm.) oraz uchwały Rady Gminy Osielsko nr X/110/2025 z dnia 18 listopada 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Myślicinek, gmina Osielsko, zawiadamiam o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Myślicinek, gmina Osielsko, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, które odbędą się w dniach **od 24 sierpnia 2026 r. do 30 września 2026 r.**

Konsultacje społeczne prowadzone są w następujących formach:

- 1) zbieranie uwag do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w dniach **od 24 sierpnia 2026 r. do 30 września 2026 r.**,
- 2) spotkanie otwarte, które odbędzie się w dniu **16 września 2026 r.** o godzinie 16:00 w siedzibie Urzędu Gminy Osielsko, w budynku przy ul. Jana Pawła II 28 w Osielsku,
- 3) dyżur projektanta, który odbędzie się w dniu **16 września 2026 r.** w siedzibie Urzędu Gminy Osielsko, w budynku przy ul. Jana Pawła II 28 w Osielsku, w godzinach 16:30-17:00.

Zgodnie z art. 8g ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwagi składa się na piśmie utrwalonym w postaci papierowej na adres: Urzędu Gminy Osielsko, ul. Szosa Gdańska 55A, 86-031 Osielsko, lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej na adres gmina@osielsko.pl, poprzez eDoręczenia na adres AE:PL-25451-10130-BRDSH-11 oraz platformy usług administracji publicznej ePUAP:/4iviy6y194/skrytka, wyłącznie na formularzu w postaci papierowej lub w formie dokumentu elektronicznego.

Formularz dostępny jest w siedzibie Urzędu oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Gminy w Osielsku w zakładce: <https://bip.osielsko.pl/artikuly/864/10011/plan-osielsko>.

Składający uwagę do projektu aktu planowania przestrzennego podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje, czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej wnioskiem oraz może podać dodatkowe dane do kontaktu takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu.

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z uzasadnieniem oraz prognozą oddziaływania na środowisko udostępnia się w siedzibie Urzędu oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej w zakładce: Zagospodarowanie i planowanie przestrzenne, Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w opracowaniu, pod adresem: <https://bip.osielsko.pl/artykuly/1451/mpzp-dla-terenow-polozonych-w-miejscowosci-myslicinek-gmina-osielsko>.

Jednocześnie, w związku z postępowaniem w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko informuję, że zainteresowani mogą zapoznać się z niezbędną dokumentacją sprawy w siedzibie Urzędu Gminy Osielsko, ul. Szosa Gdańska 55A, 86-031 Osielsko oraz składać uwagi do ww. postępowania do dnia **30 września 2026 r.** Uwagi do postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko mogą być składane w ww. terminie w formie pisemnej lub ustnie do protokołu lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres: Urzędu Gminy Osielsko, ul. Szosa Gdańska 55A, 86-031 Osielsko oraz e-mail: gmina@osielsko.pl.

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag jest Wójt Gminy Osielsko.

Administratorem danych osobowych jest Wójt Gminy Osielsko. Klauzulę informacyjną RODO zamieszczono na stronie www.bip.osielsko.pl oraz w siedzibie Urzędu Gminy Osielsko, ul. Szosa Gdańska 55A, 86-031 Osielsko.

**Wójt Gminy Osielsko
Janusz Jedliński**

Bydgoszcz-Toruń/34448592

Nie umiera ten, kto żyje w pamięci.

Z żalem zawiadamiamy, że 16 sierpnia 2026 roku odszedł

SP

Jan Janusz Kurlowicz

żył lat 91

Lekarz onkolog, wieloletni pracownik Szpitala Onkologicznego przy ul. Ogrodowej w Białymstoku. Z troską i oddaniem służył swoim Pacjentom. Wspaniały Syn, Brat i Wujek.

Wystawienie odbędzie się 21 sierpnia od 12:00 do 13:15
w kaplicy Domu Pogrzebowego, ul. Raginisa 8.Msza Święta Żałobna o godzinie 13:30 w kościele na cmentarzu Farnym.
Po Mszy trumna z Ciałem zostanie złożona do grobu rodzinnego.

O czym zawiadamia pogrążona w smutku

Rodzina

www.nekrologi.wyborcza.pl/34448550

**Stwórz Miejsce Pamięci
Wejdź na serwis odeszli.pl****WÓJT GMINY EŁK****ogłasza I przetarg ustny nieograniczony****na sprzedaż nieruchomości gruntowych
niezabudowanych, położonych w obrębie geodezyjnym MALINÓWKA,
gm. Ełk, będących własnością Gminy Ełk, stanowiących działki:**

Nr działki	Powierzchnia działki [ha]	Opis użytku klasa	Powierzchnia użytków [ha]	Cena wywoławcza nieruchomości netto*	Wadium
100	0,2500	N	0,2500	215 000,00 zł	22 000,00
101	0,1000	RVI	0,1000	100 000,00 zł	10 000,00

KSIEGA WIECZYSTA NR 011E/00013263/8
województwo warmińsko- mazurskie, powiat ełcki, gmina Ełk, obręb 0022 MALINÓWKA

*Do ceny sprzedaży ustalonej w przetargu zostanie doliczony podatek VAT w wysokości 23 % ceny.

Wysokość postąpienia nie może wynosić mniej niż 1 % ceny wywoławczej z zaokrągleniem
w górę do pełnych dziesiątek złotych.

Działki nr 100 i 101 położone są w północno- zachodniej części gminy Ełk w sąsiedztwie terenów rozwijającej się zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w bliskiej odległości od jeziora. Dla przedmiotowego terenu nie ma obecnie obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i planu ogólnego. Według zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ełk zatwierdzonej Uchwałą LXI/550/2023 Rady Gminy Ełk z dnia 27 lutego 2023 r., działki gruntu nr 100 i 101 położone są na terenie rolnym. Dla przedmiotowego terenu zostały wydane następujące decyzje o warunkach zabudowy: - decyzja nr 1088/2025 o warunkach zabudowy z dnia 21.08.2025 r. dla inwestycji polegającej na budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego na działce oznaczonej nr 101 obręb Malinówka, gm. Ełk, - decyzja nr 1089/2025 o warunkach zabudowy z dnia 21.08.2025 r. dla inwestycji polegającej na budowie dwóch budynków mieszkalnych jednorodzinnych na działce oznaczonej nr 100 obręb Malinówka, gm. Ełk.

Z uwagi na odpady- nielegalnie składowane w przeszłości na nieruchomości dla przedmiotowych działek wykonano opinię geotechniczną z badania podłoża gruntowego i nie stwierdzono występowania odpadów pod powierzchnią gruntu. Dokumentacja dostępna do wglądu w Urzędzie Gminy Ełk ul. T. Kościuszki 28 A pok. 15.

Termin do składania wniosków przez osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. 2026 r. poz. 399) upłynął po sześciu tygodniach licząc od dnia wywieszenia wykazu tj. 18 grudnia 2025 roku. Wniosków nie złożono.

Przetarg odbędzie się 1 października 2026 r. o godz. 10⁰⁰ w lokalu Urzędu Gminy Ełk,
przy ul. T. Kościuszki 28 A (Sala Konferencyjna im. Marii i Lecha Kaczyńskich).

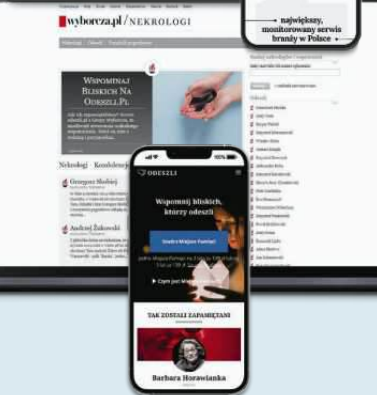
Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wpłacenie wadium na konto Gminy Ełk w Banku PEKAO SA O/Ełk nr 11 1240 5745 1111 0010 4463 2844 w taki sposób, aby najpóźniej 24 września 2026r. wadium znajdowało się na rachunku bankowym Gminy Ełk.

Uczestnicy przetargu zobowiązani są do przedłożenia komisji przetargowej: oryginału dowodu wpłaty wadium, osoby fizyczne- dokumentu potwierdzającego tożsamość, w przypadku małżonków, do dokonywania czynności przetargowej konieczna jest obecność obojga małżonków lub jednego z nich ze stosownym pełnomocnictwem pisemnym drugiego małżonka, zawierającym zgodę na odpłatne nabycie nieruchomości, jeżeli uczestnik jest reprezentowany przez pełnomocnika, konieczne jest przedłożenie oryginału pełnomocnictwa upoważniającego do działania na każdym etapie postępowania przetargowego.

Cena uzyskana w przetargu zostanie powiększona o podatek VAT według stawki obowiązującej w dniu zawarcia umowy sprzedaży i podlega zapłacie nie później niż do dnia zawarcia umowy sprzedaży. Sprzedający powiadomi nabywcę nieruchomości o miejscu i terminie zawarcia umowy sprzedaży. Koszt sporządzenia umowy sprzedaży i opłaty sądowe związane z przeniesieniem własności ponosi Nabywca. Jeżeli osoba, ustalona jako nabywca nieruchomości nie przystąpi bez usprawiedliwienia do zawarcia umowy sprzedaży w miejscu i terminie podanym w zawiadomieniu, organizator przetargu może odstąpić od zawarcia umowy sprzedaży a wpłacone wadium nie podlega zwrotowi.

Wójt Gminy zastrzega sobie prawo odwołania przetargu lub jego unieważnienia z ważnej przyczyny. Szczegółowe informacje na temat przedmiotu przetargu można uzyskać w Urzędzie Gminy Ełk, ul. T. Kościuszki 28A, 19- 300 Ełk, Wydział Gospodarki Gruntami i Ochrony Środowiska (pokój nr 15- I piętro), tel. 87 619 45 19. Pełna treść ogłoszenia o przetargu dostępna w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy w Ełku <https://bip.elk.gmina.pl/sprzedaz.html>?

Olsztyn/34448402

DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI**Przetargi,
licytacje,
zamówienia
publiczne****Ogłoszenia
sądowe
i rekrutacyjne****Nekrologi,
kondolencje,
wspomnienia****Kataklizm obnażył
krach państwa**

KONTAKT:

**kontakt_komunikaty@wyborcza.pl,
tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl,
tel. 22 555 55 55****nekrologi.wyborcza.pl**